Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Министерство Науки и Высшего образования Республики Казахстан
Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Kazakhstan
Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті
Южно-Казахстанский педагогический университет имени У.Жанибекова
South Kazakhstan Pedagogical University named after U. Zhanibekov

«Цифрлық технологиялар мен жасанды интеллект дәуіріндегі аударма және мәдениетаралық коммуникация» атты білім алушылар мен мектеп түлектері арасындағы халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының ҒЫЛЫМИ МАҚАЛАЛАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК СТАТЕЙ Международной научно-практической конференции среди студентов и выпускников школ «Перевод и межкультурная коммуникация в эпоху цифровых технологий и искусственного интеллекта»

THE COLLECTION OF SCIENTIFIC ARTICLES International scientific and practical conference of students and school graduates “ Translation and Intercultural Communication in the Age of Digital Technologies and Artificial Intelligence ”

Шымкент, 2026 жыл

УДК 004
ББК 32.973
Ц42

Ұйымдастыру алқасының төрайымы

Нұртаев Әлібек Нұрбайұлы	- Ө.Жәнібеков атындағы ОҚПУ Басқарма төрағасы – Ректордың у.м.а.

Ұйымдастыру алқасы

Керімбеков Ержан Рахымжанұлы	- Басқарма мүшесі – Ғылыми жұмыстар және инновациялар жөніндегі проректор
Исабек Баршагүл Қашқынқызы	- Басқарма мүшесі – Стратегиялық даму және әлеуметтік істер жөніндегі проректор
Дилдабекова Анар Кулбаевна	Аударма ісі және шетел тілдері кафедрасының меңгерушісі
Тайтелиева Майра Абдикаимовна	Аударма ісі және шетел тілдері кафедрасының аға оқытушысы
Кангилова Рукия Ботиркызы	Аударма ісі және шетел тілдері кафедрасының оқытушысы
Байырхан Ұлдар Байырханқызы	Аударма ісі және шетел тілдері кафедрасының оқытушысы

«Цифрлық технологиялар мен жасанды интеллект дәуіріндегі аударма және мәдениетаралық коммуникация» атты білім алушылар мен мектеп түлектері арасындағы халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының ғылыми мақалалар жинағы. Шымкент, 2026 жыл.

Сборник статей. Международной научно-практической конференции среди студентов и выпускников школ «Перевод и межкультурная коммуникация в эпоху цифровых технологий и искусственного интеллекта». Шымкент 2026 г.

The collection of scientific articles. International scientific and practical conference of students and school graduates “Translation and Intercultural Communication in the Age of Digital Technologies and Artificial Intelligence”. Shymkent 2026.

ISBN 9786017968779

Жинаққа Қазақстан Республикасының және Шет елдердің жоғары және орта оқу орындарының жас ғалымдары, білім алушылары және мектеп оқушыларының ғылыми зерттеу жұмыстарының нәтижелері ендірілді. Барлық жарияланымдар авторлардың редакциясымен берілген.

© Ө.Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті, 2026

УДК 796:004.8(0048)

ПРИМЕНЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ИЗУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Тулеген.Е.Н. - Студентка группы Педагогики и Психологии
Научный руководитель: магистр, преподаватель Мусабекова А.Ә.
Южно-Казахстанский педагогический университет имени Өзбекәлі Жәнібекова

Резюме

Мақалада жасанды интеллекттің ағылшын тілін оқытудағы рөлі қарастырылады. Оның сөйлеу дағдыларын дамытуда, жазу жұмыстарын тексеруде және оқу үдерісін жекелендіруде маңызы көрсетіледі. Зерттеу жасанды интеллекттің ағылшын тілін үйренуді тиімді етуге ықпал ететінін айқындайды.

Resume

The article examines the role of artificial intelligence in teaching the English language. It highlights its importance in developing speaking skills, assessing written work, and personalizing the learning process. The study shows that artificial intelligence contributes to improving the effectiveness of learning English.

Аннотация

В данной статье рассматривается применение технологий искусственного интеллекта (ИИ) в процессе обучения английскому языку. Анализируются основные инструменты ИИ — чат-боты, голосовые ассистенты, системы автоматической проверки письма — и их влияние на развитие языковых навыков. Рассматриваются как преимущества, так и ограничения данных технологий.

Ключевые слова: искусственный интеллект, английский язык, обучение, чат-боты, ChatGPT, персонализация.

Искусственный интеллект всё активнее проникает в сферу образования. Особенно заметно это в обучении иностранным языкам, прежде всего английскому — как наиболее распространённому языку международного общения. По данным британского исследования, опубликованного British Council в 2024 году, количество работ, посвящённых ИИ в преподавании английского языка, значительно выросло за период с 2014 по 2023 год, что свидетельствует о растущем интересе к данной теме (British Council, 2024). Современные технологии предлагают учащимся новые форматы взаимодействия с языком: интерактивные диалоги, мгновенную обратную связь и персонализированные учебные маршруты.

Согласно Choudhury et al. (2024), ИИ — это имитация мыслительных процессов человека компьютерными системами, и как ключевой элемент Четвёртой промышленной революции он трансформирует образование, делая его более доступным и индивидуализированным. Данная статья посвящена анализу того, каким именно образом применяется ИИ при обучении английскому языку, какие инструменты наиболее распространены и с какими проблемами сталкиваются студенты и преподаватели.

Чат-боты. Одним из наиболее популярных инструментов ИИ в обучении языку являются чат-боты. По данным Crompton & Burke (2024), конец 2022 года ознаменовался значительным расширением возможностей чат-ботов: появились системы на основе больших языковых моделей — ChatGPT от Microsoft, Bard от Google, Claude от Anthropic. Эти инструменты позволяют учащимся вести развёрнутые диалоги на английском языке, получать объяснения грамматических правил и примеры употребления слов в контексте. Исследование, опубликованное в *Language Teaching Research Quarterly* в 2024 году, показало, что ChatGPT улучшает результаты обучения за счёт персонализированной обратной связи, повышает мотивацию студентов и способствует развитию самостоятельности в учёбе (Eurokd, 2024).

Голосовые ассистенты. Голосовые ассистенты — Amazon Alexa, Apple Siri, Google Assistant — стали ещё одним направлением применения ИИ. Crompton & Burke (2024) отмечают, что данные инструменты предлагают учащимся разнообразные акценты

английского языка и позволяют практиковать произношение без участия живого преподавателя. Кроме того, существуют роботизированные системы, такие как Erica и Sophie, способные имитировать человеческое общение — с мимикой и жестами, — что создаёт ещё более реалистичный контекст для языковой практики.

Системы автоматической проверки письма. Для развития письменных навыков широко применяются инструменты вроде Grammarly, которые используют алгоритмы ИИ для анализа текстов. Barrot (2020, цит. по: Cambridge, 2024) изучал интеграцию Grammarly в обучение письму и пришёл к выводу, что такие инструменты помогают студентам лучше понимать свои ошибки и быстрее их исправлять. Согласно обзору, опубликованному в *Language Learning & Technology* в 2025 году, системы автоматической обратной связи повышают точность и связность письменных текстов, а также активизируют процесс редактирования (Feng et al., 2025).

Интеллектуальные системы-наставники. Intelligent Tutoring Systems (ITS) формируют индивидуальный учебный маршрут для каждого студента. По данным Wang et al. (2023, цит. по: Choudhury et al., 2024), ИИ способен значительно повысить уровень владения английским языком у взрослых обучающихся, создавая персонализированную среду, адаптированную к индивидуальным потребностям и профессиональным целям каждого пользователя.

Исследование, опубликованное в журнале *Frontiers in Psychology* (2023), показало, что применение ИИ в обучении английскому языку положительно влияет на успеваемость, мотивацию и навыки саморегуляции учащихся. Авторы исследования отмечают, что ИИ-системы обеспечивают своевременную информативную обратную связь, помогая студентам осознавать свои слабые места и корректировать стратегию обучения. Это особенно важно для студентов, у которых нет постоянного доступа к живому преподавателю.

Мета-анализ, проведённый Guan et al. (2024), охватывающий неформальное цифровое обучение английскому языку с применением ИИ, подтвердил положительное влияние данных технологий на языковую компетентность, мотивацию и саморегуляцию. По данным Hou & Min (2025), диалоговые системы на основе ИИ существенно улучшают навыки устной речи на английском языке. Таким образом, ИИ охватывает все четыре ключевых языковых навыка: чтение, письмо, говорение и аудирование.

Важно также отметить роль ИИ в развитии самостоятельности учащихся. Согласно результатам исследований, обобщённых в обзоре IJLTER (2025), AI-опосредованное обучение выступает в роли scaffolding — поддерживающей структуры, которая помогает студентам осваивать стратегии самоорганизации, постановки целей и мониторинга собственного прогресса.

Несмотря на очевидные преимущества, применение ИИ в обучении английскому языку сопряжено с рядом рисков. Авторы обзора IJLTER (2025) выделяют несколько ключевых проблем: чрезмерная зависимость от технологий, угроза академической нечестности (плагиат), вопросы конфиденциальности данных и недостаточная представленность контекстов среднего образования в существующих исследованиях.

Национальный центр по вопросам английского языка США (NCELA, 2024) подчёркивает, что школы и районные администрации должны обеспечивать профессиональную подготовку педагогов к работе с ИИ-инструментами, вовлекать семьи учащихся в этот процесс и соблюдать меры интернет-безопасности. Без должной подготовки преподавателей технологии ИИ могут использоваться неэффективно или вовсе во вред учебному процессу.

ЮНЕСКО (2023, цит. по: BERA, 2024) также признаёт двойственную природу ИИ в образовании: технологии могут приносить как немедленные, так и долгосрочные выгоды, но одновременно создают вызовы и риски для образовательных систем. Одним из главных рисков является то, что студенты могут использовать ИИ не для обучения, а для подмены собственного мышления.

Искусственный интеллект кардинально меняет подходы к изучению английского языка. Чат-боты, голосовые ассистенты, системы автоматической проверки письма и

интеллектуальные наставники открывают широкие возможности для персонализированного, доступного и интерактивного обучения. Исследования последних лет подтверждают, что ИИ позитивно влияет на все четыре языковых навыка и способствует развитию мотивации и самостоятельности учащихся.

Вместе с тем для эффективного и безопасного применения ИИ необходимы грамотная педагогическая стратегия, подготовка преподавателей и чёткое понимание ограничений данных технологий. ИИ — это инструмент, а не замена живому преподавателю. При правильном использовании он способен значительно ускорить и улучшить процесс овладения английским языком.

Список литературы

1. British Council. (2024). Artificial intelligence and English language teaching: Preparing for the future (Second edition). https://www.teachingenglish.org.uk/publications/case-studies-insights-and-research/artificial-intelligence-and-english-language

2. Choudhury, S. et al. (2024). Artificial Intelligence (AI): A Review of Its Uses and Impacts in English Language Teaching and Learning. International Journal of English Literature and Social Sciences (IJELS), 9(6). https://ijels.com/upload_document/issue_files/1IJELS-110202436-Artificial.pdf

3. Crompton, H., & Burke, D. (2024). AI and English language teaching: Affordances and challenges. British Journal of Educational Technology. https://doi.org/10.1111/bjet.13460

4. Eurokd. (2024). The Future of Artificial Intelligence in English Language Teaching: Pros and Cons of ChatGPT Implementation through a Systematic Review. Language Teaching Research Quarterly, 43, 54–80. https://eurokd.com/doi/10.32038/ltrq.2024.43.04

5. Feng, H., Li, K., & Zhang, L.J. (2025). What does AI bring to second language writing? A systematic review (2014–2024). Language Learning & Technology, 29(1), 1–27. https://doi.org/10.64152/10125/73629

6. Frontiers in Psychology. (2023). Artificial intelligence in language instruction: impact on English learning achievement, L2 motivation, and self-regulated learning. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1261955

7. Guan, L., Li, S., & Gu, M.M. (2024). AI in informal digital English learning: A meta-analysis of its effectiveness on proficiency, motivation, and self-regulation. Computers and Education: Artificial Intelligence, 7, 100323. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2024.100323

8. Hou, Z., & Min, S. (2025). Dialogue-based computer-assisted language learning systems for second language speaking development: A three-level meta-analysis. ReCALL, 1–17. https://doi.org/10.1017/S0958344025100268

9. IJLTER. (2025). Artificial Intelligence in ESL/EFL Education: Evidence from Recent Reviews (2024–2025). International Journal of Learning, Teaching and Educational Research. https://www.ijlter.net/index.php/ijlter/article/view/2551

10. NCELA. (2024, June). The Use of Artificial Intelligence in English Learner Education. National Clearinghouse for English Language Acquisition. https://ncela.ed.gov/blog/2024-06-20-awareness-the-use-of-artificial-intelligence-in-english-learner-education-june-2024

11. BERA. (2024). The future of AI in English language teaching and learning. British Educational Research Association. https://www.bera.ac.uk/blog/the-future-of-ai-in-english-language-teaching-and-learning

UDK: 81’25:004.8

THE IMPACT OF GENERATIVE AI ON PROFESSIONAL TRANSLATION WORKFLOWS

Orazaliyeva F.B. – 2301-25
Academic adviser: Dauletova A.A. – lecturer (M.A)
South Kazakhstan State Pedagogical University named after O.Zhanibekov, Shymkent

Түйін

Бұл мақалада генеративті жасанды интеллекттің аударма саласына әсері қарастырылады. ЖИ аударма үдерісін жеделдетіп, қолжетімділікті арттырғанымен, мәдени және контекстік дәлдік мәселелері сақталады. Сонымен қатар этикалық аспектілер де маңызды орын алады. Қорытындысында, ЖИ аудармашыны толық алмастырмайды, ал болашақта адам мен технологияның үйлесімі шешуші рөл атқарады.

Резюме

В статье рассматривается влияние генеративного искусственного интеллекта на переводческую деятельность. Несмотря на то, что ИИ ускоряет процесс перевода и повышает его доступность, сохраняются проблемы с передачей культурных и контекстуальных особенностей. Также затрагиваются этические вопросы. Делается вывод, что ИИ не может полностью заменить человека, а будущее перевода связано с взаимодействием технологий и человеческого опыта.

Keywords: generative AI, translation, workflow, neural networks, intercultural communication, machine translation.

In recent years, the rapid development of artificial intelligence (AI) technologies, especially generative models, has had a significant impact on various spheres of human activity. One of the most transformed areas has been the field of translation. Generative AI, based on neural networks and large language models, is capable of producing texts that closely resemble natural human language, which calls into question traditional approaches to translation and the role of the professional translator.

The relevance of this study is обусловлена the need to comprehend the changes in translation workflows caused by the implementation of AI, as well as to analyze the advantages, limitations, and ethical aspects of using such technologies.

The aim of this article is to provide a comprehensive analysis of the impact of generative AI on professional translation processes, including changes in work structure, requirements for translators' competencies, and translation quality.

Theoretical Foundations of Generative AI in Translation

Generative artificial intelligence represents a class of algorithms capable of creating new content based on the analysis of large volumes of data. In the context of translation, such systems are trained on multilingual corpora and can automatically generate translations while taking context into account.

Modern AI models significantly outperform traditional machine translation systems due to the use of neural networks. As noted by Imashev (2025), neural networks have a high capacity for self-learning and adaptation, making them effective tools for processing linguistic information.

Moreover, technological development is closely linked to digitalization and cloud computing, which provide access to powerful computational resources (Imashev, 2025). This enables the integration of AI into professional translation platforms and the automation of many stages of the workflow.

Transformation of Translation Workflows

Automation of Translation

Generative AI significantly accelerates the translation process. Whereas translation was previously performed entirely manually, today the model of machine translation post-editing (MTPE) is widely used.

According to Sophie (2025), technologies play a key role in addressing the shortage of translators by enabling the processing of large volumes of text in a short time. This is especially important in the context of globalization and the growth of international communication.

Changing Role of the Translator

The role of the translator is gradually shifting from text creation to editing and quality control. The translator becomes less of an author and more of an editor and language expert.

Dilshat (2025) notes that the shortage of professional translators increases dependence on technology; however, full replacement of humans is not yet possible due to the need to account for cultural and contextual factors.

Integration of AI into Work Platforms

Modern CAT tools (Computer-Assisted Translation tools) actively integrate AI functions, including automatic translation, suggestions, and context analysis. This increases productivity but requires new skills from specialists.

Translation Quality: Advantages and Limitations

Advantages:

- Speed: AI can translate texts instantly.
- Accessibility: translation becomes available to a wide range of users.
- Cost reduction: automation reduces financial expenses.

Limitations:

Despite high efficiency, generative AI has a number of drawbacks: errors in conveying meaning; difficulties in translating metaphors and idioms; insufficient cultural adaptation.

As emphasized by Azizov (2016), differences in grammatical structures of languages can cause difficulties even for professionals, and for AI these differences become even more problematic.

Cultural and Ethical Aspects

Translation is not only the transfer of text but also the interpretation of cultural meanings. Sophie (2025) emphasizes the importance of cultural competence, which remains a weak point of AI.

AI may correctly translate words but is not always able to convey cultural nuances, which is especially important in literary and diplomatic texts.

The implementation of generative AI in translation raises a number of ethical issues. In particular, the problem of copyright for texts created with the help of AI arises. As noted by Azizov (2016), the use of AI may lead to uncertainty regarding who is the author of the translation—the human or the machine.

In addition, there is a risk of spreading bias and stereotypes embedded in algorithms. This highlights the need for careful review and editing of translations to avoid misunderstandings and distortions of cultural contexts.

Alexandra (2025) examines professional codes of ethics for translators and notes that the use of AI raises new questions: responsibility for errors; data confidentiality; transparency of technology use.

The issue of decision-making under pressure and unequal power dynamics is particularly important, where the human factor plays a crucial role.

Technological Aspects

Machine Translation (MT): Modern machine translation systems, such as Google Translate and DeepL, use neural networks to process and translate texts. These systems are trained on large volumes of data, which allows them to improve translation quality. However, they may still face difficulties when translating complex sentences or specialized terminology.

Contextual Adaptation: Generative AI is capable of taking context into account, which is especially important for languages with polysemantic words or multiple forms of expression. For example, a system can use the context of previous sentences to make more accurate lexical and phraseological choices, making translations more natural.

Integration with CAT Tools: Computer-assisted translation (CAT) tools can be integrated with generative AI to create a more efficient workflow. This allows translators to use automated suggestions while maintaining control over translation quality.

Impact on the Professional Community

With increasing automation of translation processes, the question arises about the future of the translator profession. Although technologies can significantly облегчить work, there is concern that they may reduce demand for professional specialists. However, as Dilshat (2025) argues, translators who possess skills in working with AI and modern CAT tools will remain in demand due to their ability to interpret and adapt texts according to cultural contexts.

The Impact of AI on Translators' Professional Skills

In the context of digital transformation, translators must adapt to new market requirements.

Key kills include:

- proficiency in CAT tools;
- post-editing skills;
- understanding the principles of AI;
- development of critical thinking.

Thus, the profession is not disappearing but transforming, requiring higher qualifications.

Interdisciplinary Nature of Technological Development

It is interesting to note that the development of AI in translation is connected with advances in other fields. For example, research in energy (Rufer, 2025; Filippín et al., 2024) and autonomous systems (Imashev, 2025) demonstrates the versatility of neural networks and their applicability in various domains. This confirms that translation is part of a broader technological ecosystem.

The Future of the Translation Profession

Hybrid Translation Models: In the future, we can expect the development of hybrid models in which translators work closely with AI. This will allow them to use technology to increase productivity while maintaining control over translation quality and accuracy.

New Professions: As technology develops, new professions may emerge, such as "machine translation specialist" or "translation quality analyst," focusing on evaluating and improving automated systems.

Education and Training: Educational institutions must adapt their translator training programs by incorporating courses on AI and machine translation in order to prepare specialists for new professional challenges.

Thus, generative AI opens up numerous opportunities for transforming the field of translation, but it also presents important challenges. Professional translators must be ready to adapt to these changes and actively participate in shaping the future of their profession.

Conclusion

Generative AI is undeniably reshaping the translation landscape, presenting both opportunities and challenges for professionals in the field. As automation streamlines processes and reduces costs, it is crucial to acknowledge the limitations of current technologies, such as issues with context sensitivity, cultural nuances, and the risk of perpetuating biases.

For professional translators, adapting to these changes means embracing new tools and methodologies while honing their skills in AI collaboration. This adaptation should not come at the expense of cultural competence and translation quality; rather, it should enhance these essential aspects of the profession. Translators must remain vigilant in evaluating the outputs of AI systems, ensuring that translations not only convey the correct meaning but also resonate culturally with target audiences.

The future of translation will hinge on a balanced integration of technology and human expertise. As generative AI continues to evolve, ongoing research and dialogue within the translation community will be vital to address ethical considerations, such as authorship rights and the potential for job displacement. By fostering a collaborative environment where technology complements human creativity and insight, the translation industry can thrive.

Ultimately, the successful coexistence of generative AI and human translators will depend on a shared commitment to maintaining high standards of quality and cultural accuracy. This synergy will not only enhance the efficiency of translation workflows but also enrich the overall quality of translations, ensuring that they are both linguistically precise and culturally relevant. As we move forward, it is essential for translators to embrace this evolution, positioning themselves as indispensable partners in the age of AI-driven language solutions.

References

1. Dilshat, A. (2025). Analysis of factors influencing the shortage of professional translators in the United States and its impact on intercultural communication. Universum: филология и искусствоведение, (2), 66–70.

2. Azizov, D. T. (2016). Comparative analysis of grammatical categories of Russian and Arabic languages.
3. Rufer, A. (2025). A four-cylinder pneumatic expansion motor with high efficiency. Academia Green Energy, 2(2).
4. Filippín, C., Flores Larsen, S., & Canori, M. (2024). Energy use, health, and sleep in a bioclimatic university residence. Academia Green Energy, 1(2).
5. Imashev, A. A. (2025). Exploring the potential of neural networks in autonomous vehicles.
6. Imashev, A. A. (2025). Cybersecurity challenges in the era of cloud computing.
7. Alexandra, L. (2025). Code of ethics for interpreters: A comparative analysis of different professional standards.
8. Alexandra, L. (2025). The impact of power dynamics on interpreter decision-making in high-stakes settings.
9. Alexandra, L. (2025). Cultural sensitivity and fidelity in interpretation.
10. Sophie, E. (2025). Cultural competence in translation.
11. Sophie, E. (2025). The role of technology in addressing the shortage of human translators.

UDK: 81’25:004.8

THE ROLE OF CONTEXT IN TRANSLATION: HUMAN COMPETENCE VS. MACHINE LIMITATIONS

Merey Y. –2301-15
Academic adviser: Dauletova A.A.-– lecturer (M.A)
South Kazakhstan State Pedagogical University named after O.Zhanibekov, Shymkent

Түйін

Бұл мақалада аудармадағы контекст ұғымының рөлі қарастырылады. Адам аудармашының кәсіби құзыреттілігі мен машиналық аударма жүйелерінің мүмкіндіктері салыстырылып, олардың айырмашылықтары талданады. Контексті дұрыс түсіну аударманың сапасын арттырудағы негізгі фактор екендігі айқындалады.

Резюме

В данной статье рассматривается роль контекста в переводе. Сравниваются профессиональная компетентность человека-переводчика и возможности систем машинного перевода, анализируются их различия. Подчеркивается, что правильное понимание контекста является ключевым фактором повышения качества перевода.

Keywords: Translation, Context in translation, Human translation, Machine translation, Neural machine translation

Translation has long relied on traditional methods. In traditional translation, the text is often translated word for word, with the translator focusing primarily on linguistic units, while context frequently takes a back seat. In this approach, the translator mainly plays the role of a provider of information. However, this method cannot convey the full meaning of the text in all cases. Some researchers note that traditional translation methods have not changed significantly from the principles established thousands of years ago. The 21st century, however, demands new, innovative approaches to translation, where deep understanding of context becomes essential.

Translation is not just a change in linguistic structure; it is the process of accurately conveying meaning, style, and cultural nuances. Context lies at the heart of this process. It determines the precise meaning of words and helps fully раскрыть содержание текста. Therefore, to produce a high-quality translation, a translator must not only possess linguistic knowledge but also demonstrate broad cultural and cognitive competence.

The main advantage of a human translator is their ability to think critically and draw on experience. A human can analyze a text not only linguistically but also semantically and culturally. For example, the same word may carry different meanings depending on the situation, and only a human translator can select the most appropriate equivalent based on context. Moreover, human

translators can accurately convey idioms, fixed expressions, subtext, and emotional tone, which are essential aspects of effective communication.

Machine translation, on the other hand, is understood as translation performed by a computer. The machine translation process begins with the execution of a special algorithm—a clearly defined sequence of operations applied to the input text. This algorithm is designed to identify translation correspondences between a specific pair of languages in a given direction (from the source language to the target language). Essentially, machine translation is the action of converting text in one natural language into an equivalent text in another language, as well as the result of this process (Skvortsov, 2016).

The idea of automating translation is not new. As early as the 17th century, philosophers such as Gottfried Wilhelm Leibniz and René Descartes proposed the concept of using mechanical devices to translate texts. However, due to technological limitations, these ideas could not be realized at the time. The modern field of machine translation began to take shape in March 1947, when cryptographer Warren Weaver suggested viewing translation as a decoding problem. This perspective was influenced by the significant achievements in cryptography during World War II (Hutchins, 1986).

Even earlier, representatives of different cultures had attempted to encode their languages to make them accessible to foreigners. For centuries, scholars tried to create a universal artificial language that could be understood worldwide. However, despite the relative simplicity of coding artificial languages from a technical standpoint, none have succeeded in replacing natural languages.

Modern machine translation systems are based on different approaches. One of the earliest methods is Rule-Based Machine Translation (RBMT), which relies on extensive linguistic rules and large bilingual dictionaries for each language pair. The quality of such systems can be improved either through significant initial investment or through continuous development over time. However, both approaches can be costly and time-consuming. Notable developers of rule-based systems include PROMT.One (Russia) and SYSTRAN Translate (France).

Today, due to rapid technological development, more advanced systems such as neural machine translation have emerged. These systems significantly improve translation quality by analyzing larger contexts and learning from vast datasets. Additionally, online platforms and applications have made translation more accessible and efficient, serving as valuable tools for translators.

Despite their speed and efficiency, machine translation systems remain limited in their ability to fully understand context. Ambiguous words, cultural nuances, and implicit meanings are often misinterpreted because machines process text as data rather than as meaningful human communication. They cannot fully grasp the complex relationships between language, culture, history, and social environment.

Language knowledge alone is insufficient for accurate translation. Cultural background, historical context, and social factors also play crucial roles. A human translator considers all these aspects holistically, while machine systems still struggle to replicate this depth of understanding.

At the same time, the effective use of information technology has become an integral part of modern translation. Online resources, electronic dictionaries, and text corpora facilitate faster information retrieval, comparison, and analysis, ultimately improving translation quality.

In conclusion, context plays a central role in translation. It is essential for accurately conveying meaning and preserving the integrity of the original text. While machine translation technologies continue to evolve and provide valuable support, the human factor remains indispensable. High-quality translation in the future will depend on the effective collaboration between human expertise and technological innovation.

Another important aspect of modern translation is the role of post-editing in machine translation. Post-editing refers to the process in which a human translator revises and improves a machine-generated translation. This practice has become increasingly common, especially in professional environments where speed and efficiency are essential. While machine translation can

produce a draft quickly, it is the human translator who ensures accuracy, corrects errors, and adapts the text to cultural and contextual norms.

Furthermore, the development of artificial intelligence has significantly influenced translation technologies. Modern systems are now capable of learning from large datasets and improving their performance over time. These systems use deep learning techniques to better understand sentence structure and context. However, despite these advancements, artificial intelligence still lacks true human intuition and the ability to interpret meaning beyond patterns and probabilities.

Finally, ethical considerations are also becoming increasingly important in the field of translation. Issues such as data privacy, bias in machine translation systems, and the preservation of cultural identity must be taken into account. Translators and developers alike must ensure that technology is used responsibly and that translations remain accurate, fair, and respectful to all cultures. This highlights once again that while technology plays a significant role, human oversight and responsibility remain essential in the translation process.

References

1. Skvortsov, L. V. (2016). *Theory of Translation*. Moscow: Academia, pp. 45–47.
2. Hutchins, W. J. (1986). *Machine Translation: Past, Present, Future*. Chichester: Ellis Horwood, pp. 15–25.
3. Weaver, W. (1949). *Translation*. In W. N. Locke & A. D. Booth (Eds.), *Machine Translation of Languages*. MIT Press, pp. 15–23.
4. Leibniz, G. W. (1666). *Dissertatio de Arte Combinatoria*. Leipzig, pp. 10–15.
5. Descartes, R. (1629). *Letter to Marin Mersenne (on universal language)*, pp. 5–7.
6. Besacier, L.; Schwartz, L. Automated translation of a literary work: A pilot study. In *Proceedings of the NAACL-HLT Fourth Workshop on Computational Linguistics for Literature*; ACL: Stroudsburg, PA, USA, 2015; pp. 114–122.
7. Toral, A.; Wieling, M.; Way, A. Post-editing effort of a novel with statistical and neural machine translation. *Front. Digit. Humanit.* 2018, 5, 9.
8. Webster, R.; Fonteyne, M.; Tezcan, A.; Macken, L.; Daems, J. Gutenberg Goes Neural: Comparing features of Dutch human translations with raw neural machine translation outputs. *Informatics* 2020, 7, 32.

UDK: 81’25:004.8

AI VS HUMAN CREATIVITY: CAN MACHINES TRANSLATE METAPHORS EFFECTIVELY

Daubay M.A.-2301-25

Academic adviser:Dauletova A.A.-Lecturer (M.A.)

South Kazakhstan State Pedagogical University named after O.Zhanibekov,Shymkent

Түйін

Жасанды интеллект пен машиналық аударма технологиялары соңғы жылдары аударма саласын айтарлықтай өзгертті. Нейромашиналық жүйелер техникалық мәтіндерді жақсы аударғанымен, метафораларды өңдеуде олардың тиімділігі әлі де талқылануда. Метафораларды аудару когнитивтік және мәдени түсінікті талап ететін күрделі үдеріс. Бұл мақала AI жүйелері мен адам аудармашыларын салыстырып, метафоралық аударманың ерекшеліктерін қарастырады. Нәтижесінде, технология дамығанымен, метафораның мағынасы мен көркемдігін сақтауда адам аудармашыларының рөлі маңызды екені анықталады.

Резюме

Развитие искусственного интеллекта и технологий машинного перевода значительно изменило сферу перевода в последние годы. Нейросетевые системы хорошо справляются с техническими текстами, однако их эффективность при обработке метафор остаётся предметом обсуждения. Перевод метафор требует когнитивного и культурного понимания. В данной статье

рассматривается сравнение систем ИИ и переводчиков-людей, а также особенности перевода метафор. В результате отмечается, что, несмотря на технологический прогресс, роль человека остаётся важной для сохранения смысла и художественной ценности метафорического языка.

Keywords: artificial intelligence, machine translation, metaphor, creativity, translation studies, neural networks.

Artificial intelligence has become an integral part of modern society, influencing various fields such as medicine, education, and linguistics. In translation studies, machine translation tools are widely used due to their speed, accessibility, and cost-effectiveness. Systems like neural machine translation (NMT) have significantly improved translation quality, making them valuable tools for both professionals and non-experts.

However, despite these advancements, the translation of creative language remains a major challenge. Literary texts, in particular, contain metaphors, idioms, and stylistic nuances that require interpretation beyond literal meaning. This raises an important question: can machines replicate human creativity in translation?

Metaphors are especially difficult to translate because they often depend on cultural context and conceptual associations. Therefore, this article aims to explore whether AI can effectively translate metaphors and how its performance compares to human translators.

Metaphors play a crucial role in human communication. They allow speakers to express abstract ideas through more concrete or familiar concepts. From a cognitive perspective, metaphors reflect how people perceive and structure reality.

In translation, metaphors present a unique challenge. A translator must first understand the intended meaning of the metaphor in the source language and then find an equivalent expression in the target language. This process often involves creativity and cultural adaptation.

Human translators have the ability to interpret metaphors flexibly. They can choose different strategies, such as:

- preserving the original metaphor
- replacing it with a culturally appropriate equivalent
- paraphrasing the meaning

This flexibility is essential in literary translation, where maintaining aesthetic and emotional impact is as important as conveying meaning.

Machine translation has evolved significantly with the introduction of neural networks. NMT systems are trained on large datasets and can produce fluent and coherent translations. They are particularly effective in translating repetitive or standardized texts.

However, when it comes to metaphors, machine translation still faces limitations. AI systems process language statistically rather than semantically. As a result, they may fail to recognize metaphorical meaning, especially in less common or creative expressions.

Studies show that machine translation systems often translate metaphors literally, which can lead to misunderstandings. For example, culturally specific metaphors may be rendered in a way that is grammatically correct but semantically inappropriate.

Despite these challenges, AI continues to improve. Researchers are exploring ways to incorporate contextual and cultural knowledge into machine translation models.

One of the key differences between human and machine translation lies in creativity. Human translators can interpret language intuitively, taking into account context, tone, and cultural nuances. They can also make creative decisions to preserve the stylistic features of the original text.

In contrast, machines rely on algorithms and patterns. They do not possess consciousness or cultural experience. Therefore, their ability to handle creative language is limited.

Comparative studies highlight these differences. Human translations tend to be more expressive and contextually appropriate, while machine translations may lack depth and subtlety.

This is particularly evident in literary works, where metaphors contribute significantly to meaning and style

Translating metaphors involves complex cognitive processes. Human translators draw on their knowledge, experience, and intuition to interpret meaning. They also consider pragmatic factors such as audience expectations and communicative intent.

Machine translation systems, however, do not truly understand language. They analyze patterns in data but lack the ability to interpret meaning in a human sense. This limits their effectiveness in translating metaphors.

Pragmatically, metaphors often carry emotional or stylistic significance. Capturing these elements requires sensitivity and creativity, which machines currently cannot fully achieve.

Post-editing has emerged as a practical solution to improve machine translation output. In this approach, human translators revise and refine machine-generated translations.

Post-editing combines the strengths of both AI and human intelligence. It allows for faster translation while maintaining quality. However, when dealing with metaphors, post-editing often requires significant human intervention.

Research indicates that post-editing can enhance translation quality, but it does not eliminate the need for human creativity. Instead, it highlights the collaborative relationship between humans and machines.

The growing use of AI in translation raises important ethical questions. Some scholars argue that reliance on machine translation may reduce creativity and undervalue human expertise.

In education, it is essential to strike a balance between using technology and developing creative skills. Translation students should learn how to use AI tools effectively while also enhancing their interpretative abilities.

Frameworks such as PETRA-E emphasize the importance of creativity, cultural competence, and critical thinking in translator training.

Artificial intelligence has made remarkable progress in translation technology. Machine translation systems are efficient and increasingly accurate in many contexts. However, when it comes to translating metaphors, they still face significant limitations.

Metaphors require interpretation, creativity, and cultural understanding—qualities that are inherently human. While AI can assist in the translation process, it cannot fully replace human translators in creative tasks.

Currently, various empirical studies are being conducted to assess the effectiveness of machine translation. These studies analyze how well neural systems can convey metaphors in literary texts. The results show that, although the systems are somewhat successful in conveying the general meaning, they cannot fully preserve the figurative meaning. The difference is especially noticeable when it comes to conveying the author's style and emotional tone

Some studies have compared machine translation results with human translations on real texts. Such comparisons show that machine systems tend to mechanically translate phrases without taking into account the context in some cases. Human translators, on the other hand, can change the structure and adapt the content if necessary, while maintaining the general idea of the text.

In addition, the development of hybrid translation systems is also an important direction. In such systems, artificial intelligence prepares the initial version, and a human specialist edits and improves it. This approach allows not only to increase productivity, but also to improve quality. However, when translating complex linguistic units, such as metaphors, human participation still plays a crucial role.

From a practical perspective, translators need specific skills to effectively use machine translation tools. These include analyzing the source text, understanding the context, taking cultural differences into account, and critically evaluating the resulting machine version. These skills help to improve the quality of post-editing.

At the same time, one of the most common mistakes in translating metaphors is cultural incompatibility. Since some metaphors are specific to a particular culture, their direct translation may be incomprehensible to the target audience. In such cases, the translator is forced to look for alternative cultural analogues or to convey the meaning in an explanatory way.

In general, the interaction of artificial intelligence and the human translator is forming a new paradigm in modern translation studies. In this paradigm, technology is considered as an auxiliary tool, and the main creative and interpretative role remains with the human.

In conclusion, translating metaphors is not only a linguistic process, but also a cognitive, cultural, and creative activity. Machine translation, although it facilitates this process, cannot completely replace it. Therefore, the most effective model in the future is the harmonious cooperation of humans and artificial intelligence.

References

1. Corpas Pastor, G.; Bautista Zambrana, M.R.; Hidalgo-Ternero, C.M. *Sistemas Fraseológicos en Contraste: Enfoques Computacionales y de Corpus*; Comares: Granada, Spain, 2021.
2. Rothwell, A.; Way, A.; Youdale, R. *Computer-Assisted Literary Translation*; Routledge: New York, NY, USA, 2024.
3. O'Brien, S. Translation as human-computer interaction. *Transl. Spaces* 2012, 1, 101–122.
4. Hadley, J.L.; Taivalkoski-Shilov, K.; Teixeira, C.S.C.; Toral, A. *Using Technologies for Creative-Text Translation*; Routledge: New York, NY, USA, 2022.
5. Brusasco, P. Pragmatic and cognitive elements in literary machine translation: An assessment of an excerpt from J. Polzin's *Brood* translated with Google, DeepL, and Bing Translator. In *Using Technologies for Creative-Text Translation*; Routledge: New York, NY, USA, 2022; pp. 139–160.
6. Ruffo, P. Collecting literary translators and narratives: Towards a new paradigm for technological innovation in literary translation. In *Using Technologies for Creative-Text Translation*; Routledge: New York, NY, USA, 2022; pp. 18–39.
7. Besacier, L.; Schwartz, L. Automated translation of a literary work: A pilot study. In *Proceedings of the NAACL-HLT Fourth Workshop on Computational Linguistics for Literature*; ACL: Stroudsburg, PA, USA, 2015; pp. 114–122.
8. Toral, A.; Wieling, M.; Way, A. Post-editing effort of a novel with statistical and neural machine translation. *Front. Digit. Humanit.* 2018, 5, 9.
9. Webster, R.; Fonteyne, M.; Tezcan, A.; Macken, L.; Daems, J. Gutenberg Goes Neural: Comparing features of Dutch human translations with raw neural machine translation outputs. *Informatics* 2020, 7, 32.
10. Şahin, M.; Gürses, S. Would MT kill creativity in literary retranslation? In *Proceedings of the Qualities of Literary Machine Translation*, Dublin, Ireland, 2019; pp. 26–34.
11. Guerberof-Arenas, A.; Toral, A. The impact of post-editing and machine translation on creativity and reading experience. *Transl. Spaces* 2020, 9, 255–282.
12. Guerberof-Arenas, A.; Toral, A. Creativity in translation: Machine translation as a constraint for literary texts. *Transl. Spaces* 2022, 11, 184–212.

ӘОК 81'159.942

ЭМОЦИЯЛАР ТІЛІ: ӘРТҮРЛІ ТІЛДЕРДЕ СЕЗІМДЕРДІҢ ВЕРБАЛИЗАЦИЯСЫ

Маханбетқұл Қарақат – Көркем еңбек және сызу мамандығының 1-курс студенті
Ғылыми жетекшісі: аға оқытушы Исахова Лаззат Таженқызы
Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті

Резюме

В статье рассматриваются особенности передачи эмоций через язык с точки зрения сравнительной лингвистики. Анализируются семантические изменения и грамматические структуры эмоциональной лексики в казахском, английском, русском и турецком языках. Семантическая трансформация слова в каждом языке изучается в связи с национальным мировоззрением. Кроме того, рассматриваются метафорическая модель, культурные коды и когнитивные особенности эмоций.

Ключевые слова: эмоция, вербализация, межкультурная коммуникация, семантика, когнитивная лингвистика

Summary

The article examines the verbalization of emotions in different languages from a comparative linguistic perspective. Semantic shifts and grammatical structures of emotional vocabulary in Kazakh, English, Russian and Turkish languages are analyzed. The study demonstrates how meanings of emotional words change depending on linguistic and cultural contexts. Emotional metaphors and cognitive models are also discussed.

Key words: emotion, verbalization, intercultural communication, semantics, cognitive linguistics

Тіл — адамның ішкі әлемін сыртқа шығаратын негізгі құралдардың бірі. Әсіресе эмоциялар тіл арқылы ерекше формада көрінеді. Бір тілде жағымды эмоцияны білдіретін сөз басқа тілде бейтарап немесе тіпті жағымсыз реңкке ие болуы мүмкін. Бұл құбылыс тіл мен мәдениеттің ажырамас байланысын көрсетеді.

Қазіргі лингвистикада эмоцияларды зерттеу психолингвистика, когнитивтік лингвистика және мәдениетаралық коммуникация бағыттарында өзекті мәселелердің бірі болып саналады. Эмоциялардың вербализациясы — адамның сезім тәжірибесінің тілдік модельге айналу процесі.

Зерттеудің мақсаты — әртүрлі тілдердегі эмоция атауларының мағыналық және грамматикалық ерекшеліктерін салыстыру арқылы эмоциялық концепттердің өзгеруін көрсету.

Зерттеу міндеттері: эмоция ұғымының теориялық негізін анықтау әр тілдегі эмоция атауларын салыстыру эмоциялардың грамматикалық ерекшеліктерін талдау мәдени кодтарды анықтау

1. Эмоция және тіл: теориялық негіз. Эмоция — адамның қоршаған ортаға субъективті реакциясы. Ал тіл сол реакцияны әлеуметтік кодқа айналдырады. Әр халық эмоцияны әртүрлі концептуалдайды. Мысалы, қазақ тілінде эмоциялар көбіне жүрек, көңіл, жан ұғымдарымен байланысты:

- жүрегі ауырды
- көңілі түсті
- жаны жай тапты

Ал ағылшын тілінде эмоция көбіне mind, feeling, heart арқылы беріледі:

- broken heart
- peace of mind
- warm feelings

Бұл айырмашылық эмоцияның физиологиялық емес, мәдени модель екенін көрсетеді. Әр тіл эмоцияны белгілі бір концептуалдық схема арқылы сипаттайды.

2. Бір сөз — әр тілде әр мағына

«Қызғаныш» концепті әр тілде әртүрлі эмоциялық реңкке ие. Қазақ тілінде «қызғаныш» кейде махаббат белгісі ретінде қабылданады. Мысалы “Ол мені қызғанады” — жағымды реңк. Орыс тілінде «ревность» көбіне негативті эмоция: “болезненная ревность”

Ағылшын тілінде jealousy сенімсіздікпен байланысты: “jealous behavior”. Түрік тілінде kıskançlık қорғау және қызғану аралас мағына береді. Бұл айырмашылықтар ұлттық дүниетаным ерекшеліктерін көрсетеді.

3. Грамматикалық айырмашылықтар

Эмоцияны білдіруде тілдердің грамматикалық құрылымы маңызды рөл атқарады. Қазақ тілі — күйді бастан кешіру моделі

Мен қуандым

Маған ұнады

Жүрегім ауырды

Бұл құрылымда эмоция адамға келетін құбылыс ретінде беріледі.

Ағылшын тілі — агенттік модель

I feel happy

I love this

I hate noise

Субъект белсенді позицияда көрінеді.

Орыс тілі — күй категориясы
Мне грустно
Мне холодно
Мне весело
Дативтік құрылым эмоцияны адамның бақылауынан тыс жағдай ретінде көрсетеді.

4. Семантикалық өзгеріс мысалдары

«Ұят» концепті. Қазақ мәдениетінде ұят әлеуметтік бақылау механизмі ретінде қолданылады. Мысалы: “ұят болады”, “ел не дейді”. Ағылшын тілінде shame жеке психологиялық күй ретінде беріледі. Жапон мәдениетінде hazukashii әлеуметтік үйлесім бұзылуын білдіреді. Бұл эмоциялардың мәдени контекске тәуелді екенін көрсетеді.

5. Эмоциялардың мәдени коды

Тіл эмоцияны тек сипаттамайды, оны қалыптастырады. Қазақ тілінде эмоция метафоралары табиғатпен байланысты: көңілі көктемдей, жаны мұздады, көңілі бұлттанды. Ағылшын тілінде температура метафорасы басым: cold person, warm feelings, hot temper. Бұл тілдердің дүниені қабылдау тәсілінің айырмашылығын көрсетеді.

6. Эмоциялардың когнитивтік моделі

Когнитивтік лингвистика эмоцияны адамның ойлау жүйесінің бөлігі ретінде қарастырады. Эмоциялар концепт ретінде тілде қалыптасады. Мысалы: Қуаныш — жарық, жылу. Қайғы — қараңғылық. Қорқыныш — суық.

Бұл метафоралар көптеген тілдерде кездеседі, бірақ олардың қолданылуы мәдени ерекшеліктерге байланысты өзгереді.

Зерттеу нәтижелері эмоциялардың тілде әмбебап түрде емес, мәдени-танымдық модель арқылы көрінетінін дәлелдейді. Бір эмоциялық сөздің әр тілдегі мағынасы:

1. мәдени құндылықтарға
2.грамматикалық құрылымға
3.когнитивтік модельге байланысты өзгереді

Эмоцияларды салыстырмалы зерттеу тіл үйрету, мәдениетаралық коммуникация және педагогикалық психология салалары үшін маңызды.

Болашақ зерттеулерде эмоциялық концепттердің жас ерекшелігі мен цифрлық коммуникациядағы өзгерісі қарастырылуы мүмкін.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. Москва, 1996.
2. Kövecses Z. Metaphor and Emotion. Cambridge University Press, 2000.
3. Маслова В.А. Лингвокультурология. Москва, 2001.
4. Jackendoff R. Foundations of Language. Oxford, 2002.
5. Қайдар Ә. Қазақ тілінің өзекті мәселелері. Алматы, 2013.

ӘОК 81’246.2

ҚАЗАҚША-АҒЫЛШЫНША ГИБРИД СӨЗДЕР: ТІЛДІК КОД АУЫСУЫ

Нұржан.Ж.Н.- Көркем еңбек және сызу білім беру бағдарламасының студенті
Ғылыми жетекшісі: аға оқытушы Исахова Лаззат Таженқызы
Өзбекәлі Жәнібеков атындығы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті

Резюме

В данной статье рассматривается феномен возникновения казахско-английских гибридных слов в условиях современного двуязычия. Автор анализирует причины использования кодового переключения (code-switching) в разговорной речи и социальных сетях. Основное внимание уделяется механизмам образования гибридных лексем и их влиянию на культуру межкультурной коммуникации.

Ключевые слова: гибридные слова, кодовое переключение, заимствования, межкультурная коммуникация, лингвистика, казахский язык, английский язык.

Summary

This article explores the phenomena of hybrid terms between Kazakh and English within the framework of contemporary bilingualism. The author analyzes the reasons for using code-switching in everyday speech and social media. The main focus is on the mechanisms of hybrid lexemes formation and their impact on the culture of intercultural communication.

Key words: hybrid words, code-switching, borrowings, intercultural communication, linguistics, Kazakh language, English language.

Жаһандану дәуірінде және цифрлық технологиялардың қарыштап дамуы жағдайында тілдердің өзара әрекеттесуі жаңа белеске көтерілді. Әсіресе, жастар арасындағы күнделікті қарым-қатынаста «code-switching» немесе код ауысуы құбылысы жиі кездеседі. Бұл құбылыс – сөйлеушінің бір сөйлем ішінде немесе диалог барысында екі немесе одан да көп тілді қатар қолдануы. Қазіргі таңда бұл мәселе «Цифрлық технологиялар мен жасанды интеллект дәуіріндегі аударма және мәдениетаралық коммуникация» тұрғысынан өте өзекті болып табылады.

1. Тілдік код ауысуының теориялық парадигмалары.

Қазіргі жаһандану заманында тілдердің өзара ықпалдасуы – заңды құбылыс. Әсіресе, қазақ тілі мен ағылшын тілінің тоғысуы нәтижесінде пайда болған гибрид сөздер бүгінгі жастар лексикасының ажырамас бөлігіне айналды. Тілдік код ауысуы (code-switching) – бұл сөйлеушінің бір тілден екінші тілге саналы немесе санасыз түрде ауысу процесі. Бұл құбылыстың басты себептерінің бірі – цифрлық технологиялар мен әлеуметтік желілердің қарқынды дамуы. Мысалы, «сториске салу», «лайк басу», «чектеу», «брондау» сияқты сөздер қазақ тілінің грамматикалық заңдылықтарына бейімделіп, жаңа мағыналық реңк алуда. Ағылшын тіліндегі түбірге қазақ тілінің жалғауларының жалғануы арқылы жасалған бұл гибридтер мәдениетаралық коммуникацияның жаңа деңгейін көрсетеді. Код ауысуы мен гибридтену үдерісін зерттеуде біз келесі лингвистикалық аспектілерге назар аударды қ. Біріншіден, бұл — морфологиялық бейімделу. Ағылшын тілінен енген «түбір» сөздер қазақ тілінің агглютинативті жүйесіне толық бағынады. Мәселен, ағылшынның «edit» (өңдеу) сөзіне қазақша «-теу» жұрнағы жалғанғанда, ол тек мағыналық қана емес, грамматикалық тұрғыдан да қазақшаланып кетеді. Сөйлеуші оны «эдиттеп жатырмын», «эдиттеген едім» деп еркін түрлендіре алады. Бұл тілдің өміршеңдігі мен жаңалықты тез сіңіру қабілетін көрсетеді. Ғалым С. Аманжоловтың еңбектерінде тілдердің өзара әсерлесуі мен лексикалық қабаттардың араласуы тілдің даму заңдылығы ретінде қарастырылған [1].

Екіншіден, семантикалық дифференциация мәселесі. Гибрид сөздер көбіне қазақ тіліндегі баламасының орнын баспайды, тек нақты контекстік реңк қосады. Мысалы, «жариялау» сөзі ресми сипатқа ие болса, «посттау» сөзі тек әлеуметтік желіге қатысты техникалық әрекетті білдіреді. Осылайша, гибридтер тілді шұбарламай, оның мағыналық реңктерін көбейтеді деп есептеуге негіз бар. Поплак (Poplack) классификациясы бойынша, мұндай құрылымдар «ішкі сөйлемдік код ауысуы» деп аталады [2].

Үшіншіден, коммуникативтік стратегия. Жастар арасында ағылшын тілінің элементтерін қосып сөйлеу — бұл белгілі бір топқа (IT-мамандар, студенттер, креативті топтар) қатыстылықты білдіретін «әлеуметтік маркер». Бұл Майерс-Скоттонның (Myers-Scotton) «Матрицалық тіл» моделімен түсіндіріледі: сөйлемнің құрылымы қазақша қалады, бірақ негізгі мағыналық жүк ағылшынша гибридке түседі [3].

2. Қазақ- ағылшын гибрид сөздерінің морфологиялық және сөзжасамдық ерекшеліктері

Қазіргі қазақ тілінің цифрлық кеңістіктегі даму динамикасын зерттеу барысында ағылшын тілінен енген лексемалардың жай ғана қолданылып қоймай, қазақ тілінің ішкі грамматикалық заңдылықтарына сәйкес трансформацияға түсетінін байқаймыз. Қазақ тілі агглютинативті тілдер тобына жататындықтан, оның морфологиялық қаңқасы кез келген кірме түбірді өзінің жұрнақтары мен жалғаулары арқылы икемдеп, жаңа мағыналық бірліктер тудыруға өте бейім. Бұл үдерісті лингвистикалық тұрғыдан «морфологиялық гибридтену» деп атаймыз.

Гибридтену үдерісінің ең өнімді бағыты — ағылшын тіліндегі іс-әрекетті немесе затты білдіретін түбірлерге қазақ тілінің етістік тудырушы жұрнақтарының жалғануы. Мәселен,

«лайктау», «чектеу», «эдиттеу», «посттау» сияқты сөздерде ағылшынның like, check, edit, post түбірлеріне қазақша -тау/-теу жұрнақтары тіркеліп, толыққанды етістіктер жасалған. Бұл жерде ағылшын сөзі тек мағыналық негіз ретінде қызмет етсе, сөздің грамматикалық формасы қазақ тілінің заңдылығымен анықталады. Сөйлеуші бұл гибридтерді қазақ тілінің шақтары мен райлары бойынша еркін түрлендіріп, «лайктап жатырмын», «эдиттеген едім» немесе «посттау керек» деген сияқты күрделі синтаксистік құрылымдарда қолдана береді. Бұл тілдің өзіндік «қорыту» механизмін және жаңа ақпараттық технологиялар тіліне бейімделу қабілетін көрсетеді.

Сонымен қатар, зат есім деңгейіндегі гибридтену үдерісі де ерекше қызығушылық тудырады. Мұнда ағылшын сөзі қазақ тілінің септік және тәуелдік жүйесіне енеді. Мысалы, «ивент-ке бардым», «аккаунт-ым бұғатталды», «стрим-ді бастау» деген тіркестерде ағылшын лексемалары қазақ сөйлемінде бастауыш, толықтауыш немесе пысықтауыш қызметін атқарып тұр. Бұл үдерісте ағылшын түбірі өзгеріссіз сақталғанымен, оған жалғанған қазақша қосымшалар сөздің сөйлемдегі орнын айқындайды. Осы орайда, «плеонастикалық гибридтену» құбылысын да атап өткен жөн. Бұл — сөйлеушінің ағылшын тіліндегі көптік форманы (мысалы, -s жалғауы бар stories, cases) біртұтас түбір ретінде қабылдап, оның үстіне қазақша көптік жалғауын қосуы («сториз-дер», «кейс-тер»). Лингвистикалық тұрғыдан бұл «матрицалық тілдің» (қазақ тілінің) грамматикалық үстемдігін және кірме элементті өз жүйесіне толық икемдеп алғанын дәлелдейді.

Гибридтену тек қарапайым сөздермен шектелмей, күрделі сөзжасамдық синтездерге де ұласады. Мысалы, «месседж-десу» сөзіндегі «-су» ортақ етіс жұрнағы арқылы екі немесе одан да көп адамның өзара хабарлама алмасу процесі сипатталады. Ал «хайп-талған» немесе «саппорт-тау» сияқты қолданыстарда ағылшын сөздері қазақ тілінің есімше немесе көсемше формаларымен бірігіп, анықтауыштық немесе баяндауыштық реңк береді. А.К. Жұмабекова атап өткендей, мұндай тілдік интерференция жағдайында кірме сөздер ана тілінің заңдылықтарымен «қайта өңделеді» [4].

1-кесте. Гибрид сөздердің құрылымдық -семантикалық талдауы

Ағылшын түбірі	Жұрнақ	Жасалған сөз	Прагматикалық қызметі
Check	-теу	Чектеу	Ақпараттың дұрыстығына көз жеткізу
Edit	-теу	Эдиттеу	Техникалық монтаж жасау
Like	-тау	Лайктау	Қолдау немесе келісім білдіру
Post	-тау	Посттау	Ақпаратты желіге жариялау
Support	-тау	Саппорттау	Қолдау көрсету

Зерттеуді қорытындылай келе, қазақша-ағылшынша гибридті сөздер — бұл қазіргі мәдениетаралық коммуникацияның ажырамас бөлігі және қазақ тілінің динамикалық сипатының көрінісі деген тұжырымға келеміз. Келесі біз лингвистикалық талдау негізінде жасалған авторлық тұжырымдарды қорытындылай келетін болсақ:

- Қазақ-ағылшын гибридтері — бұл тілдік интерференцияның нәтижесінде пайда болған жаңа лексико-семантикалық қабат.
- Бұл үдеріс қазақ тілінің агглютинативті потенциалының жоғары екенін және өзге тілдік жүйелерді грамматикалық тұрғыдан бейтараптандыруға қабілетті екенін көрсетеді.
- Гибрид сөздер цифрлық дискурста терминологиялық базаны толықтырушы

қызмет атқарады.

Лингвистикалық талдаулар мен теориялық зерттеулерді жинақтай келе, қазақша-ағылшынша гибридті құрылымдар — бұл заманауи тілдік трансформацияның заңды нәтижесі деген қорытындыға келеміз. Тілдік контактілер теориясының негізін салушы У. Вайнрайхтың пайымдауынша, екі тілдің соқтығысуы міндетті түрде жаңа лексикалық және морфологиялық құбылыстарды тудырады [5]. Біздің жағдайда, ағылшын лексемалары қазақ тілінің агглютинативті сүзгісінен өтіп, ана тіліміздің грамматикалық қаңқасына толық икемделуде.

Сонымен қатар, атақты лингвист Э. Хаугеннің «тілдік қарыз алу» (borrowing) тұжырымдамасына сүйенсек, гибридтер — бұл тілдік жүйенің сыртқы әсерлерге қарсы тұруы емес, керісінше, оның өміршеңдігі мен жаңа ұғымдарды игеру қабілетінің көрінісі [6]. Осы тұрғыдан алғанда, қазақ тіліндегі «лайктау», «эдиттеу», «сториздер» сияқты формаларды тілдің бұзылуы деп емес, оның функционалдық адаптациясы (бейімделуі) деп бағалау ғылыми тұрғыдан дұрыс болады.

Менің жеке пайымдауымша, бұл құбылысты «тілдік эрозия» (бұзылу) деп емес, тілдік креативтілік пен функционалдық адаптация ретінде бағалау керек. Болашақта бұл гибридтер қазақ тілінің кодификацияланған нормаларына еніп, заманауи сөздік қордың ажырамас бөлігіне айналуы әбден мүмкін. Бұл — тілдің жаһандық ақпараттық ағымға бейімделуінің заңды нәтижесі.

Біріншіден, гибридтену үдерісі тілдің ішкі грамматикалық заңдылықтарын бұзбайды, қайта сол заңдылықтардың өнімділігін арттырады.

Екіншіден, цифрлық дәуірде ақпаратты жедел жеткізу басты талап болғандықтан, гибрид сөздер тілдік үнемділік құралы ретінде қызмет етеді.

Үшіншіден, болашақ мамандар мен аудармашылар үшін бұл құбылысты жоққа шығармай, оның стилистикалық шекараларын (ресми және бейресми) ажырата білу маңызды.

Түйіндей келе, код ауысуы мен гибридтер — бұл қазақ тілді ортаның технологиялық дамуының айнасы. Тіл — үздіксіз қозғалыстағы жүйе, сондықтан мұндай үдерістерді жүйелі зерттеу лингвистикалық болжам жасау үшін стратегиялық маңызға ие.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Аманжолов С. Қазақ тілі теориясының негіздері: оқулық. – Алматы: Ғылым, 2020. – 320 б.
2. Poplack S. Toward a typology of code-switching // Linguistics. – 1980. – Vol. 18, № 7. – P. 581-618.
3. Myers-Scotton C. Duelling Languages: Grammatical Structure in Codeswitching. – Oxford: Clarendon Press, 1993. – 286 p.
4. Жұмабекова А.К. Қазіргі қазақ тіліндегі интерференция мәселелері: монография. – Шымкент: Ұлағат, 2021. – 156 б.
5. Вайнрайх У. Языковые контакты: Состояние и проблемы исследования. – Киев: Вища школа, 1979. – 263 с.
6. Haugen E. The Ecology of Language. – Stanford: Stanford University Press, 1972. – 366 p.

UDC 811.512.122.004:81

ENGLISH LOANWODS IN KAZAKH AI AND IT TERMINOLOGY

Халибекова Диана-Көркем еңбек және сызу бағдарламасының 1-курс студенті
Ғылыми жетекшісі: аға оқытушы Исахова Лаззат Таженқызы.
Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті

Резюме

Текст посвящён исследованию того, как английские термины из сфер Artificial Intelligence (AI) и Information Technology (IT) заимствуются и адаптируются в казахском языке. Рассматриваются изменения на фонетическом,морфологическом и семантическом уровнях. Отмечается, что часть слов

используется без перевода (например, computer, internet, software, startup,chatbot), а часть получает казахские грамматические формы (например, server →serverler). Основными причинами заимствования являются глобальное влияниеанглийского языка и отсутствие точных казахских аналогов. В целомподчёркивается, что такие заимствования способствуют развитию языка, но

важно сохранять баланс с родной терминологией.

Ключевые слова:Искусственный интеллект (ИИ), информационные технологии (ИТ), английский язык, заимствованные слова, казахский язык, фонетический язык, адаптация, морфологический язык, адаптация, семантический язык, изменение языка, заимствование, глобализация, перевод в цифровую эпоху.

Түйін

Мәтін жасанды интеллект (AI) және ақпараттық технологиялар (IT) салаларынан ағылшын тіліндегі терминдердің қазақ тіліне қалай еніп, қалай бейімделетінін зерттеуге арналған. Фонетикалық, морфологиялық және семантикалық деңгейлердегі өзгерістер қарастырылады. Кейбір сөздер аудармасыз қолданылады (мысалы, computer, internet, software, startup, chatbot), ал кейбіреулері қазақ тілінің грамматикалық формаларын қабылдайды (мысалы, server → serverler). Заимствованияның негізгі себептері – ағылшын тілінің жаһандық ықпалы және қазақ тілінде дәл баламалардың болмауы. Жалпы алғанда, мұндай сөздердің енуі тілдің дамуына ықпал ететіні атап өтіледі, бірақ ұлттық терминологиямен тепе-теңдікті сақтау маңызды.

Түйін сөздер:Жасанды интеллект (AI), ақпараттық технологиялар (IT), ағылшын тілі, кірме сөздер, қазақ тілі, фонетикалық бейімделу, морфологиялық бейімделу, семантикалық өзгеріс, тілдік заимствование, жаһандану, цифрлық дәуір.

The rapid advancement of Artificial Intelligence (Al) and Information Technology (IT) has spurred a global exchange of knowledge, leading to the adoption of new terms across languages |11. Kazakh, as a Turkic language spoken in a region undergoing significant technological development, is no exception to this linguistic phenomenon. The influx of English loanwords into Kazakh Al and IT terminology presents a fascinating case study of language contact and adaptation.

This research investigates the integration of English loanwords within the specificdomains of Al and IT in the Kazakh language.The study aims to analyze the patterns of borrowing, including phonetic and morphological adaptations, as well as the semantic shifts that occur when these terms are incorporated into

the Kazakh lexicon |21.Furthermore, the research will explore the factors influencing the adoption of English

loanwords, such as the prestige of English in the tech industry and the availability of native Kazakh equivalents This study uses a qualitative research approach. Data were collected from online articles,technology blogs, academic papers, and official Kazakh IT resources. Special attention was given to commonly used AI and IT terms that originated from English and are now widely used in Kazakh. The selected terms were analyzed to identify how they were adapted into the Kazakh language. The analysis focused on three main aspects: phonetic adaptation (changes in pronunciation), morphological adaptation (changes in word form and endings), and semantic adaptation (changes in meaning). Examples of English Loanwords in Kazakh AI and IT TerminologyMany English terms are used in Kazakh with little or no translation. For example, words such as computer, internet, software, startup, and chatbot are commonly used in everyday speech and professional contexts.In some cases, English words receive Kazakh grammatical endings. For instance, theword server can be used as serverler (plural form), following Kazakh morphological rules.This shows that although the words are borrowed, they are actively integrated into the

language system.Factors Influencing Borrowing One of the main factors influencing the borrowing of English terms is the global dominance of English in the technology and science fields.

Most innovations in AI and IT appear first in English, making direct borrowing faster and more convenient.

Another important factor is the lack of exact Kazakh equivalents for some technical concepts. Creating new native terms requires time and official approval, while borrowed words are often adopted immediately by professionals and users. The increasing use of English loanwords reflects the dynamic nature of the Kazakh language. Borrowing does not weaken the language but instead allows it to respond to modern challenges and technological progress.

However, it is important to maintain a balance between borrowing and developing native terminology. This balance helps preserve linguistic identity while supporting effective communication in global contexts. In conclusion, the integration of English loanwords into Kazakh AI and IT terminology is a natural result of globalization and technological development. These borrowings undergo phonetic, morphological, and semantic adaptation, becoming part of the Kazakh lexicon.

Future research may focus on how language policy and education influence the acceptance of native alternatives to English loanwords. Understanding this process is essential for the sustainable development of the Kazakh language in the digital age

Now the Kazakh language contains translations of numerous terms and words used in the field of artificial intelligence, data analysis, robotics, and computer science. The glossary developed by scientists at NU's Institute of Intelligent Systems and Artificial Intelligence (NU ISSAI), which contains various versions of translations of terms from English into Kazakh, has been submitted for approval to the Language Policy Committee of the Ministry of Science and Higher Education of Kazakhstan

"We initiated the development of the glossary and the approval of the terms because we found that there was no officially approved translation into Kazakh for many terms in the field of AI, data analytics and robotics. Since the field of AI is actively developing and becoming more common in Kazakhstan, we decided to offer a translation of the terms," says ISSAI Founding Director, Professor Atakan Varol.

During meetings of the Republican Terminology Commission with linguistic experts and ISSAI specialists, some words had been accepted without translation and with original English pronunciation. Others received an official Kazakh translation. For example, the term artificial neural network was translated as zhasandy neurondyk zheli, and the term boosting was decided to be used as a borrowed word – boosting. A total of 672 words were officially approved.

"We are very pleased that we have been able to contribute to the development of the Kazakh language in the digital environment," added Professor VarolNatural Language Processing (NLP), a specialized area within Artificial Intelligence, aims to equip computers with the capability to comprehend, interpret, and produce human language. This involves crafting algorithms and frameworks capable of sifting through and analyzing copious amounts of data in natural language, including both text and spoken words.

The Kazakh language, which is spoken by over 15 million individuals, does not have a high global prevalence. Yet, the scarcity of tools and resources for the Kazakh language in software applications hampers technological advancement in the regions where the language is spoken. This is because the majority of software solutions are predominantly designed to work with English and other more globally prevalent languages. Adding to the challenge is the intricacy of the Kazakh language, characterized by its rich vocalizations and dependency on context, making it particularly demanding to develop accurate linguistic models for it.

Despite these challenges, we aim to partner with other organizations specializing in AI and technology to develop resources and tools for the Kazakh language, with the goal of integrating them into software applications.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. National Corpus of the Kazakh Language. Kazakh Language Corpus Materials on Modern Terminology.
2. International Telecommunication Union. Digital Development and ICT Terminology Reports.
3. UNESCO. Language and Technology in the Digital Age.
4. Crystal, D. (2003). English as a Global Language. Cambridge University Press.
5. Oxford University Press. Oxford Dictionary of Computing.
6. Назарбаев университетінің зерттеулері. Қазақ тіліндегі IT терминологиясының дамуы.
7. Қазақстан Республикасының Ұлттық терминология комиссиясының Материалдары7

ӘӨЖ 372.851

DIGITAL TECHNOLOGIES AND INNOVATIVE TOOLS IN TRANSLATION PRACTICE

Abduzhappar Arailym - 1st year student of the Educational Program “Translation Studies”
Scientific supervisor: senior lecturer Kanayeva L. S.
South Kazakhstan Pedagogical University named after Uzbekali Zhanibekov.
E-mail: arailymais07@gmail.com

Түйін

Мақалада аударма практикасында қолданылатын цифрлық технологиялар мен инновациялық құралдар егжей-тегжейлі қарастырылады. Жасанды интеллект пен нейрондық машиналық аударма жүйелерінің жылдам дамуы аудармашының жұмыс процесін түбегейлі өзгертті. Зерттеуде ChatGPT, DeepL, Google Translate сияқты құралдар және SDL Trados, MemoQ сияқты кәсіби CAT-құралдары талданады. Мәдени аудармадағы қолданылуына ерекше назар аударылады. Салыстырмалы талдау, практикалық мысалдар, кестелер мен диаграммалар негізінде өнімділіктің артуы мен уақытты үнемдеу артықшылықтары, сонымен қатар мәдени нюанстарды, стилистикалық ерекшеліктерді және контексті бере алмау шектеулері анықталды.
Мақала аударманың болашағы толық автоматтандыруда емес, адам мен ЖИ-дің тиімдіынтымақтастығында екенін қорытындылайды.

Түйін сөздер: цифрлық технологиялар, жасанды интеллект, нейрондық машиналық аударма, CAT-құралдары, аударма практикасы, ChatGPT, DeepL, мәдени бейімдеу, мәдени аударма.

Резюме

В статье подробно рассматриваются цифровые технологии и инновационные инструменты, применяемые в переводческой практике. Быстрое развитие искусственного интеллекта и систем нейронного машинного перевода кардинально изменило рабочий процесс переводчика. В исследовании анализируются такиеинструменты, как ChatGPT, DeepL, Google Translate, а также профессиональные CAT- инструменты SDL Trados и MemoQ. Особое внимание уделяется их применению вкультурном переводе. На основе сравнительного анализа,практических примеров,таблиц и диаграмм выявлены преимущества в повышении производительности и экономии времени, а также ограничения в передаче культурных нюансов, стилистических особенностей и контекстно-зависимых значений. В статье делается вывод, что будущее перевода заключается в эффективном сотрудничестве человека и ИИ, а не в полной автоматизации.

Ключевые слова: цифровые технологии, искусственный интеллект, нейронный машинный перевод, CAT-инструменты, переводческая практика, ChatGPT, DeepL, культурная адаптация, культурный перевод.

The translation profession, which has historically relied on human expertise, dictionaries, and manual research, is now experiencing a profound digital revolution. According to recent industry reports, over 85% of professional translators integrate digital technologies into their daily work. Neural machine translation (NMT) systems and Computer-Assisted Translation (CAT) tools have become indispensable. This article aims to provide a comprehensive analysis of the most widely

used digital technologies and innovative tools in translation practice. Particular emphasis is placed on their strengths, limitations, and specific challenges in cultural translation. The study is based on comparative analysis, practical experiments, and visual data representation.

Neural Machine Translation represents the cutting edge of digital translation technology. Unlike earlier statistical or rule-based systems, NMT employs deep learning algorithms to process entire sentences and understand context. Key tools include DeepL, Google Translate, and ChatGPT. These systems dramatically accelerate the translation of technical, legal, and informational documents by providing fluent and context-aware outputs.

Key tools include:

• DeepL: Excels in producing natural, fluent translations, particularly for European languages. It uses advanced neural networks and offers a user-friendly interface.

• Google Translate: Supports more than 130 languages and benefits from continuous improvement through vast data sets and machine learning.

• ChatGPT and similar large language models (LLMs): These tools go beyond literal translation by adapting style, tone, and register based on user prompts. They are highly flexible for creative and specialized texts. These systems dramatically accelerate the translation of technical, legal, and informational documents.

CAT tools are professional software designed specifically for translators. They do not replace human work but enhance efficiency through advanced features. The core technology in CAT tools is Translation Memory (TM), which stores previously translated segments and reuses them automatically. This ensures consistency and can boost productivity by 40–70%. The most popular CAT tools are SDL Trados Studio, MemoQ, and Wordfast. These programs allow translators to maintain high quality while significantly reducing time spent on repetitive content.

The most popular CAT tools are:

• SDL Trados Studio: Industry standard with powerful Translation Memory and terminology management.

• MemoQ: Known for its intuitive interface and strong collaboration features.

• Wordfast: Lightweight and cost-effective solution for freelancers.

The core technology in CAT tools is Translation Memory (TM), which stores previously translated segments and reuses them automatically. This ensures consistency and can boost productivity by 40–70%.

Table 1. Comparative Analysis of Digital Translation Tools:

Tool	Type	Key Strengths	Main Limitations	Best Used For
DeepL	Neural MT	High fluency, natural output	Limited language pairs, weaker in rare languages	General and business texts
Google Translate	Neural MT	130+ languages, fast, free	Occasional context loss, literal style	Quick drafts, technical texts
ChatGPT	LLM-based	Style adaptation, creative translation	Hallucinations, data privacy concerns	Creative, marketing, literary
SDL Trados	CAT-tool	Excellent TM, terminology control	Steep learning curve, expensive	Large projects, corporate
MemoQ	CAT-tool	User-friendly, strong collaboration	Less integration with some MT engines	Team projects, freelancers

Digital technologies offer numerous advantages, but they also come with notable limitations, particularly when dealing with complex and culturally rich texts. Digital tools offer clear benefits:

• Significant time savings (up to 50% for repetitive texts)
• Consistent terminology across documents
• Ability to process large volumes quickly
• Real-time collaboration

However, limitations remain significant, especially in cultural translation.

The primary benefit of digital tools is a substantial increase in productivity.Translators can handle large volumes of text in a short time. For instance, using DeepL or ChatGPT for the first draft can reduce initial translation time by 50-70%. CAT tools with Translation Memory ensure consistent terminology throughout long documents or multiple projects, which is especially important in legal, technical, and medical translations. Another significant advantage is real-time collaboration. Modern CAT tools allow several translators to work on the same project simultaneously, with instant updates and shared translation memories. Additionally, these tools help reduce costs for clients while allowing translators to take on more projects.

Despite impressive progress, digital tools still have serious limitations. The most critical issue is their inability to fully understand and convey cultural nuances. AI systems often translate idioms, proverbs, humor, and metaphors literally, losing the original meaning and emotional impact. In cultural translation, AI frequently fails to recognize implicit meanings, social context, or historical references. For example, Kazakh proverbs and expression rooted in nomadic culture or Islamic traditions are often mistranslated or lose their depth when processed by current AI models. Other limitations include occasional “hallucinations” (generating incorrect information), difficulties with rare language pairs, and challenges in maintaining the author’s unique style and tone. Data privacy and confidentiality concerns also remain important issues when working with sensitive documents.

The Kazakh proverb «Жақсының жақсылығын айт, нұрын шашсын» is frequently translated literally by AI as “Speak well of a good person so that his light spreads.” This loses the deeper cultural meaning of encouraging goodness to multiply in society. Another example: English “It’s raining cats and dogs” becomes nonsensical in Kazakh if translated word-for-word. AI struggles with such metaphors without extensive cultural training data.

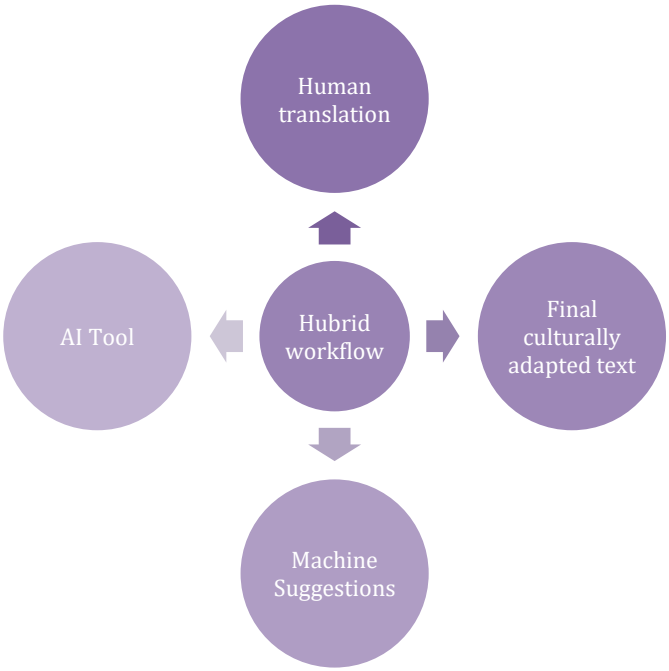

This diagram illustrates that AI provides initial suggestions, but the human translator adds cultural adaptation, resulting in high-quality output.

In conclusion, digital technologies and innovative tools have fundamentally transformed translation practice in the 21st century. Neural Machine Translationsystems and CAT tools have brought unprecedented speed, consistency, and productivity to the profession. Translators can now

process significantly larger volumes of work while maintaining high standards of terminology accuracy. However, as this study has demonstrated through analysis, tables, and practical examples, these technologies are not without limitations. The greatest challenge remains cultural translation, where human understanding, emotional intelligence, and deep cultural knowledge are irreplaceable. Artificial intelligence excels at routine and repetitive tasks
but still struggles with nuances, implicit meanings, idioms, and creative expression that require true cultural competence.

The future of the translation profession therefore lies not in the complete replacement of human translators by machines, but in productive and intelligent human-AI collaboration. Translators who master digital tools and learn to work alongside them effectively will have a significant competitive advantage. They will be able to focus more on creative, culturally sensitive, and high-value tasks while delegating routine work to AI. Educational institutions, including universities, must adapt their curricula to prepare future translators for this new reality. Training programs should include not only traditional translation skills but also mandatory courses on using CAT tools, evaluating machine translation output, post-editing techniques, and cultural adaptation strategies in the digital age.

Ultimately, while digital technologies continue to evolve rapidly, the human translator remains at the center of the process — as a cultural mediator, creative professional, and critical thinker. The harmonious integration of human expertise and artificial intelligence will define the next era of translation and intercultural communication.

References

1. Koehn P. Neural Machine Translation. – Cambridge: Cambridge University Press, 2020. – 408 p.
2. Hutchins W.J. Machine Translation: Past, Present, Future. – Chichester: Ellis Horwood, 2021 – 320 p.
3. Vasilyeva N.V. Цифровые технологии в переводе: учебное пособие. – Москва:Флинта, 2022.256с.
4. Forcada M.L. Machine Translation Today: A Practitioner's Guide. – London: Routledge,2023.– 312 p.
5. O'Hagan M., Koby G.S. Translation and Technology. – London: Palgrave Macmillan, 2024. 298 p.
6. Bowker L. Computer-Aided Translation Technology: A Practical Introduction. – Ottawa: University of Ottawa Press, 2022. – 220 p.
7. Pym A. Exploring Translation Theories. – 2nd ed. – London; New York: Routledge, 2023. – 248 p.
8. DeepL AI Research Team. DeepL Documentation and Technical Report.–2025.–URL: https://www.deepl.com/en/blog/research (accessed: 08.04.2026).
9. Google Research. The Google Neural Machine Translation System: Bridging the Gap between Human and Machine Translation.–2024.–URL:https://research.google/pubs/pub45610/ (accessed: 09.04.2026).
10. Melby A.K., Foster G. The Possibilities and Limitations of Machine Translation in Cultural Contexts // Translation Journal. – 2023.–Vol. 25, No. 2.–P. 45–68.
11. Cronin M. Translation in the Digital Age. – London : Routledge, 2022.–176 p.
12. Kenny D. Machine Translation for Everyone : Empowering Users in a Post-Editing
13. World.– Berlin : Language Science Press, 2022.–226 p.. 5–7.

UDC 81'25:81'367

GRAMMATICAL TRANSFORMATIONS IN TRANSLATION:TYPES AND FUNCTIONS

Akhmetova U.B. - 1st year student of the Educational Program "Translation Studies"
Scientific supervisor: senior Lecturer Kanayeva L. S.
South Kazakhstan Pedagogical University named after Uzbekali Zhanibekov

Резюме

В данной работе рассматривается проблема грамматичесских траснформаций при переводе с одного языка на другой на материале английского и русского языков. Анализируются основные виды грамматичесских преобразований, такие как перестановки и замены, а также причины их использования.Особое внимание уделяется различиям в грамматичесских системах языков, включая категории числа,артикли, инфинитивные конструкции и порядок слов .Приводятся примеры,

показывающие необходимость адаптации грамматичесских форм при переводе для точной передачи смысла оригинального текста.

Ключевые слова: грамматические трансформации; теория перевода; синтаксические преобразования; перестановка; замена; межъязыковая асимметрия.

Түйіндеме

Бұл жұмыста ағылшын және орыс тілдерінің материалдары негізінде бір тілден екінші тілге аудару кезінде қолданылатын грамматикалық трансформациялар мәселесі қарастырылады.Зерттеу барысында грамматикалық өзгерістердің негізгі түрлері-орын алмастыру тәсілдері талданады.Сонымен қатар тілдердің грамматикалық құрылымындағы айырмашылықтар,атап айтқанда сан категориясы,артикильдер,инфинитивтік құрылымдар және сөз тәртібі ерекшеліктері қарастырылады. Мысалдар арқылы грамматикалық формаларды аударма процесінде бейімдеудің маңыздылығы көрсетіледі.

Түйін сөздер: грамматикалық трансформациялар; аударматану; синтаксистік трансформация; морфологиялық алмастыру; сөз тәртібі; ағылшын-орыс аудармасы.

Translation from one language to another is impossible without grammatical transformations.[1;2] Grammatical transformations are primarily the restructuring of a sentence (changing its structure) and various substitutions both syntactic and morphological. Grammatical transformations are caused by various reasons both purely grammatical and lexical in nature, although grammatical factors play the main role, i.e. differences in the structure of languages.[2;5]When comparing grammatical categories and forms of the English and Russian languages, the following phenomena are usually observed: [1;3]

1. the absence of a certain category in one of the languages;
2. partial coincidence;
3. complete coincidence.

The need for grammatical transformations naturally arises only in the first and second cases. In the Russian language, compared to English, such grammatical categories as the article or gerund are absent,[1;6] as well as infinitive and participial complexes and the absolute nominative construction. Partial coincidence or mismatch in the meaning and use of corresponding forms and constructions also requires grammatical transformations. These include such phenomena as partial mismatch of the category of number, partial mismatch in forms of the passive construction, incomplete coincidence of infinitive and participle forms, and some differences in the expression of modality, etc.[2;4]

First of all, we will focus on the article, because the article (both definite and indefinite), despite its extremely abstract meaning, often requires semantic expression in translation.[1;7] As is known, both articles have pronominal origin: the definite article originated from the demonstrative pronoun, and the indefinite article from the indefinite pronoun, which goes back to the numeral one.[3;8] These original meanings of the articles sometimes appear in their modern usage. In such cases, their lexical meaning must be conveyed in translation; otherwise, the Russian sentence would be incomplete and inaccurate, since the denotative meaning of the articles is an integral part of the entire semantic content of the sentence.[3] Its historical connection with the numeral one is clearly shown in the following example:

ST: Yet H.G (Wells) had not an enemy on earth. (G.B.Shaw)

TT: Однако у Герберта не было не единного врага на свете.

The meaning of the definite article also often requires translation,[7] especially when it stands before a numeral:

ST: Only in the fields where talent cannot be hidden have the young conquered - the theatre, music, football, computers, physics, fashion. (“Daily Mail”)

TT: Молодежь выдвигается только в тех случаях, когда нельзя скрыть природного дарования (имеется в виду театр, музыка, футбол, электроника, физика, мода).

From all the above examples it is clear that ignoring the lexical, and sometimes grammatical, meaning of the article in translation would lead to an incomplete or inaccurate rendering of the

content. In the Russian language there are no infinitive complexes, which are so common in English.[1;6] Let us consider only the translation of the infinitive complex with the preposition for:

ST: On its return journey the spacecraft must be accelerated to some 25,000 m.p.h. for it to enter the earth's orbit. ("The Times")

TT: При возвращении скорость космического корабля должна быть доведена приблизительно до 25000 миль в час, чтобы он мог перейти на околоземную орбиту

In this case, the infinitive complex is translated as a subordinate clause of purpose. [2;4] However, grammatical transformations are often necessary when transferring corresponding forms and constructions due to some differences in their meaning and usage. Such differences are observed, for example, in the use of the category of number:[2;3]

ST:United Nations Secretary General U Thant has strongly criticized South Africa, Rhodesia and Portugal for their policies in Africa. ("Morning Star")

TT:Генеральный секретарь ООН У Тант подверг резкой критике Южную Африку, Родезию и Португалию за политику, проводимую ими Африке.

The noun "policy" does not have a plural form, since the word "policies" is the plural form of the noun "politician" - a political figure. As for uncountable nouns, especially those expressing abstract concepts, the number of mismatches may be greater.[4;7] For example: ink - чернила, money - деньги, watch - часы, news - новости, and vice versa: to keep the minutes - вести протокол, to live in the suburbs - жить в пригороде, on the outskirts - на окраине, grapes — виноград, shrimp - креветки, etc. Differences are also observed in some cases of infinitive usage. The Russian infinitive does not have perfect or continuous forms.[1]

Thus, all the phenomena considered absence of a corresponding form, partial coincidence, differences in the nature and usage of forms make grammatical transformations necessary in translation.[1;2;3;] Grammatical transformations can be divided into two types: permutation and substitution.

Permutation as a type of translation transformation is a change in the arrangement[1;2] (order) of linguistic elements in the translated text compared to the original text. Elements that can undergo permutation include words, phrases, parts of complex sentences, and independent sentences.Permutations are caused by a number of reasons, the main one being the difference in the structure (word order) of sentences in English and Russian.[1;5] An English sentence usually begins with the subject (or subject group), followed by the predicate (predicate group), i.e. the rheme - the center of the message (the most important information) is in the initial position.[2;3] The theme (secondary information) circumstances (of place and time) is most often placed at the end of the sentence.

The word order in Russian sentences is different: at the beginning of the sentence, secondary elements (adverbial modifiers of time and place) are often placed, followed by the predicate, and only at the end comes the subject. [1;3] This must be taken into account in translation. This phenomenon is known as "communicative division of the sentence".[2] The most common case of permutation is a change in the order of words and phrases within a sentence structure, related to communicative division:[1;4]

ST: Molasses buckets appeared from nowhere.

TT: Неведомо откуда появились ведёрки из-под патоки.

During translation, a word may be transferred from one sentence to another,[4;7] as in the following example:

ST: …I put on this hat that I'd bought in New York that morning. It was this red hunting hat, with one of those very, very long peaks.

TT: Я… надел красную шапку, которую утром купил в Нью-Йорке. Это была охотничья шапка, с очень-очень длинным козырьком.

The necessity of such a shift[4] in this case is due to the repetition of the noun "hat," to which the adjective "red" refers, in two adjacent sentences.Often in translation, the order of parts of a complex sentence is changed [1;2] the main and subordinate clauses:

ST: If he ever gets married, his own wife'll probably call him "Ackley".

TT:Наверное, и жена будет звать его «Экли» - если только он когда-нибудь женится.

The English subordinate clause precedes the main clause, [2;3]whereas in the Russian translation the main clause comes first, followed by the subordinate clause. The opposite cases are also possible.Permutations may also affect independent sentences[2;5] in a text:

ST: “You goin’ to court this morning?” asked Jem. We had strolled over.

TT: Мы подошли к ее забору. - Вы в суд пойдете? - спросил Джим.

The necessity of permutation in this case is caused by the fact that the Past Perfect form in the second English sentence expresses the meaning of precedence of this action over the action expressed in the first sentence. Since the Russian form “подошли” does not express this meaning, preserving the original order of sentences in translation could lead to a semantic distortion (the action “подошли” would be interpreted as following the action “спросил”).Permutations (as a type of translation transformation) occur quite frequently and are often accompanied by other types of translation transformations.

Substitution: Substitutions are the most common and diverse type of translation transformations.[1;2] In the process of translation, grammatical units may undergo substitution - forms of words, parts of speech, sentence elements, types of syntactic relations, etc.[1;3]

a) Substitution of word forms.Substitution of word forms implies changes in the number of nouns, tense of verbs, etc.[1;4]

ST: The Nile Valley appears to have been unfit for human habitation during the Stone Ages. (M. A. Murray)[3]

TT: Долина Нила, по-видимому, была непригодна для жизни человека на протяжении всего каменного века (во все периоды каменного века)

In Russian, the phrase “Stone Age” is a historical term and is never used in the plural form.The norms of the English language require the use of the present tense in subordinate clauses of time or condition, i.e., where the corresponding Russian verb would be in the future tense:[2;5]

ST: Если у тебя выдастся свободное время, пожалуйста, напиши мне.

TT: If you have some free time,please drop me a note.

ST: Nobody knew what he meant.

TT: Никто не знал, что он имеет в виду.

In other cases, changes in grammatical form are caused purely by stylistic reasons:[4]

ST: The candidate hopes the residents of New Hamshire will cast their votes for him.

TT: Кандидат надеется, что жители Нью-Хемпшира отдадут ему свой голос.

b) Substitution of parts of speech. This type of substitution is very common. [1;2]The simplest form is so-called “pronominalization”, or replacement of a noun by a pronoun.[3;4] For example:

ST: Сначала он висел в комнате деда, но скоро дед изгнал его к нам на чердак, потому что скворец научился дразнить дедушку .... (M. Gorky, Childhood, VII)

TT: First it hung in grandfather’s room, but soon he banished it to our attic, because the starling had learned to tease him...

When translating from English into Russian, the opposite substitution often occurs — a pronoun is replaced by a noun.[1]

A very typical substitution when translating from English into Russian is the replacement of a verbal noun by a verb in a finite form.[2;4] For example:

ST: He had one of those very piercing whistles that was practically never in tune… (J. Salinger, The Catcher in the Rye, 4)

TT: Свистел он ужасно пронзительно и всегда фальшиво ....

(Here, as in other examples, the substitution of a noun by a verb also requires replacing the adjective modifying the noun with an adverb: piercing - piercingly.)A regular and common substitution is the replacement of an English verbal noun agent noun[1;7] (usually with the suffix -er) by a Russian finite verb form. Such examples are very frequent:

ST: “Oh, I’m no dancer, but I like watching her dance.” (G. Greene, The Quiet American, I, Ch. III)

TT: “Я ведь не танцую, я только люблю смотреть, как она танцует.”

ST: I am a very good golfer. TT: Я очень хорошо играю в гольф.

In translation, other types of substitution of parts of speech also occur, often accompanied by substitution of sentence elements, i.e. restructuring of the syntactic structure of the sentence.[2;3]

c) Substitution of sentence elements (restructuring of syntactic structure)In this type of substitution, words and groups of words in the translated text undergo syntactic restructuring.[1;6] The reasons for such restructuring may vary. Most often it is caused by the need to convey the "communicative division" of the sentence, discussed above.[2;3]

The most common example of such syntactic restructuring is the replacement of the English passive construction with a Russian active construction, in which the English subject is replaced by an object in the Russian sentence; the English prepositional object with "by" becomes the subject in Russian, or the subject is omitted (so-called indefinite-personal construction); the English passive verb form is replaced by an active verb form in Russian.[1;2] For example:

ST: He was met by his sister. TT: Его встретила сестра.

ST: He was given money. TT: Ему дали денег.

ST: He is considered to be a good student. TT: Его считают хорошим учеником.

When translating from Russian into English, the opposite "active–passive" substitution occurs.[2] Quite common (although not described in normative grammars) are cases when the English subject is replaced in Russian by an adverbial modifier.[5;7] This transformation also requires replacing the English transitive verb with an intransitive verb (or, less often, a passive verb form) in Russian:

ST: The last week has seen an intensification of the diplomatic activity…

TT: В течение истекшей недели имела место активизация дипломатической деятельности…

Such constructions with the verb see (which has no concrete lexical meaning and only indicates the existence of an event) are typical of English press language; cf.: 1973 saw…; The next week will see…; Tonight sees…A similar transformation occurs when the English subject expresses various circumstantial meanings.[5] In Russian translation, the subject is replaced by a place adverbial:

ST: The little town of Clay Cross today witnessed a massive demonstration…

TT: Сегодня в небольшом городке Клей-Кросс состоялась массовая демонстрация…

Such constructions are often found in scientific texts.[6] Naturally, when translating from Russian into English, the opposite substitution occurs, where an adverbial modifier becomes the subject, along with other necessary transformations.[2]

In many cases, syntactic restructuring is caused not by grammatical but by stylistic reasons. [4]For example:

ST: After dinner they talked long and quietly. (S. Maugham, Before the Party)

TT: После обеда у них был долгий, душевный разговор.

Thus, in most cases when translating from English into Russian, the Russian sentence does not correspond structurally to the English one. It often differs completely in word order, sentence structure, and arrangement of main, subordinate, and parenthetical clauses. In many cases, parts of speech used in English sentences are rendered by different parts of speech in Russian. All this explains the extensive use of grammatical transformations in translation.[1;2;3]

References

1. Barkhudarov, L. S. Language and Translation (Issues of General and Particular Theory of Translation). — Moscow: Mezhdunarodnye otnosheniya, 1975.

2. Komissarov, V. N. Theory of Translation (Linguistic Aspects). — Moscow: Vysshaya shkola, 1990.

3. Fedorov, A. V. Foundations of the General Theory of Translation (Linguistic Problems). — Saint Petersburg: St. Petersburg State University, 2002.

4. Kazakova, T. A. Practical Basics of Translation. — Saint Petersburg: Soyuz, 2001.

5. Schweitzer, A. D. Theory of Translation: Status, Problems, Aspects. — Moscow: Nauka, 1988.

6. Garbovsky, N. K. Theory of Translation. — Moscow: Moscow University Press, 2004.

7. Newmark, P. A Textbook of Translation. — New York: Prentice Hall, 1988.
8. Catford, J. C. A Linguistic Theory of Translation. — London: Oxford University Press, 1965.

УДК 81’25:811.111’373.7:811.512.122:004.8

AI VS. HUMAN INTUITION: A COMPARATIVE ANALYSIS OF TRANSLATING IDIOMS INTO KAZAKH

Zhanabay Symbat - 1st-year student of group 2301-35
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov
Scientific Supervisor: senior lecturer Kanayeva Lazzat

Түйіндеме

Бұл мақалада ағылшын идиомаларын қазақ тіліне аударудың лингвомәдени ерекшеліктері қарастырылады. Зерттеудің негізгі мақсаты — В. Комиссаровтың эквиваленттік теориясына сүйене отырып, кәсіби аудармашы мен жасанды интеллект (ЖИ) мүмкіндіктерін салыстыру. Идиомалардың мағынасы құрамдас бөліктерінен туындамайтын бөлінбейтін тіркестер болғандықтан, оларды аудару ерекше шығармашылықты қажет етеді. Мақалада Теодор Драйзердің «Американдық трагедия» романындағы Т. Исмаилов жасаған көркем аударма үлгілеріне талдау жасалды. Жұмыс барысында ЖИ-дің техникалық жылдамдығына қарамастан, ұлттық дүниетаным мен этнолингвистикалық тереңдікті жеткізуде адамның интуициясы мен шығармашылық қиялының маңызы жоғары екені дәлелденді.

Түйін сөздер: ағылшын тілі, идиомалар, аударма эквиваленттігі, жасанды интеллект, лингвомәдени аспект, В. Комиссаров.

Резюме

Данная статья посвящена изучению лингвокультурных особенностей перевода английских идиом на казахский язык. Основная цель исследования заключается в сравнении возможностей профессионального переводчика и искусственного интеллекта (ИИ) на основе теории эквивалентности В. Комиссарова. Поскольку идиомы являются неделимыми сочетаниями, значение которых не вытекает из их компонентов, их перевод требует особого творческого подхода. В статье проанализированы примеры художественного перевода романа Теодора Драйзера «Американская трагедия», выполненного Т. Исмаиловым. В ходе работы было доказано, что, несмотря на техническую скорость ИИ, человеческая интуиция и творческое воображение остаются незаменимыми при передаче национального мировоззрения и этнолингвистической глубины текста.

Ключевые слова: английский язык, идиомы, эквивалентность перевода, искусственный интеллект, лингвокультурный аспект, В. Комиссаров.

Idioms represent the unique figurative thinking of a nation, creating a distinct linguistic picture of the world. For a university student navigating the complexities of philology, mastering the translation of these units is both a challenge and a necessity. The difficulty lies in the fact that idioms are often inseparable and non-motivated; their meaning cannot be derived from their constituent components. As Artificial Intelligence becomes a staple in academic work, we must evaluate whether it can navigate the "ethno-cultural aspects" that often remain hidden to the casual observer.

The Theoretical Tug-of-War: Untranslatability and Equivalence

The problem of translating idioms has existed as long as translation itself. While scholars like A.V. Kunin and V.N. Komissarov have developed systematic classifications, a universal rule remains elusive.

• The Theory of Untranslatability: Some practitioners argue that idioms are fundamentally untranslatable because they are so deeply tied to specific conditions of place and time.

• The Power of Context: Modern research suggests that adequate translation is possible, but only through a deep analysis of the micro-context in which the idiom is used.

• Systematization: Idioms are often classified by their degree of "idiomaticity" or lexicalization, ranging from phraseological combinations to fusions.

Advanced Translation Strategies and AI Performance

When a direct equivalent does not exist in the Kazakh language, translators must choose from several professional techniques.

Technique	Definition&Application	Human Example (Dreiser/Ismailov)	AI Risk Factor
Absolute Equivalent	Finding an identical phraseological unit with the same image.	"God will show the way" → Құдай өзі жол көрсетеді.	Low: AI handles direct matches well.
Phraseological Analogue	Using a phrase with the same meaning but a different figurative basis.	"Make hay while the sun shines" → Темірді қызғанда соқ.	High: AI often misses the local proverb and translates literally.
Calquing (Tracing)	A word-for-word translation that may introduce a new idiom to the language.	Used for biblical or ancient cultural sources.	High: AI over-relies on this, leading to "unnatural" Kazakh.
Descriptive Translation	Explaining the figurative meaning when no analogy exists.	"To show the white feather" → қорқыныш сезімінде болу.	Medium: AI provides the meaning but loses the "sensually-intuitive" flavor.

Critical Analysis: The Student's Perspective

As an ENTJ-A student who values efficiency and high-quality results, I recognize that AI is a revolutionary tool for processing large amounts of text. However, in my opinion, there is a "semantic gap" that AI cannot yet bridge.

1. The Loss of Aesthetic Value: As Kazakova T.A. noted, idioms enhance the aesthetic aspect of language. When I use AI to translate lyrics or literature, I notice it prioritizes the "information aspect" over the "sensual description". It tells you what happened, but not how it felt in the original culture.

2. Grammatical Distortions: The practice of teaching shows a frequent direct transference of Kazakh structures into English. AI often does the opposite, forcing English syntax into Kazakh, which leads to distorted phraseological units that do not actually exist in our native tongue.

3. The Mystery of "Swop me Bob": The article mentions rare idioms like "swop me Bob" or "to lead apes in hell," which have lost their original literal meanings through linguistic distortion. In my opinion, a machine can never "re-imagine" these phrases the way human creativity can.

The translation of idioms is more than a linguistic exercise; it is the preservation of a national picture of the world. While AI can achieve Level III or IV equivalence by describing situations, Level I and II equivalence—the true "linguo-cultural" heart of translation—remains a human domain. As we move forward in our university studies, we must remain vigilant. We should use AI to identify idioms, but rely on our own "creative imagination" and cultural knowledge to translate them.

References

1. Vinogradov, V. S. (2001). Introduction to Translation Studies. Moscow.
2. Kazakova, T. A. (2004). Practical Bases of Translation. St. Petersburg.
3. Komissarov, V. N. (1990). Theory of Translation. Moscow.

4. Taubayev, Zh. T., & Myrzayanova, A. K. (2021). Some Peculiarities of Translating English and Kazakh Idioms.
5. Kunin, A. V. (1984). English-Russian (Kazakh) Phraseological Dictionary.
6. Theodore, D. (1925). An American Tragedy.

LEXICAL TRANSFORMATIONS IN THE KAZAKH-ENGLISH TRANSLATION (on Berdybek Sokpakbayev's novel "Menin atym Khoja")

Zharylkhassyn Aruzhan - 1st year student of the Educational Program “Translation Studies”
Scientific supervisor: senior lecturer Kanayeva L. S.
South Kazakhstan Pedagogical University named after Uzbekali Zhanibekov

Түйін

Мақалада көркем прозаны аудару барысындағы стилистикалық және лексика-семантикалық мәселелер қазақ балалар әдебиетінің көрнекті өкілі Бердібек Соқпақбаевтың «Менің атым – Қожа» *шығармасы негізінде талданады. Зерттеудің басты мақсаты – түпнұсқа мәтіндегі авторлық стильді, көркем бейнелілікті және ұлттық-мәдени мазмұнды орыс және ағылшын тілдеріне аудару барысында сақтау жолдарын анықтау. Теориялық негіз ретінде И. Р. Гальпериннің аударма стилистикасы жөніндегі тұжырымдамалары пайдаланылды. Салыстырмалы талдау нәтижесінде казах тіліндегі түпнұсқа мен оның орыс және ағылшын тілдеріндегі нұсқалары арасындағы айырмашылықтар мен ұқсастықтар айқындалып, аудармада қолданылған негізгі трансформация түрлері анықталды. Оларға жалпылау, дифференциация, орын алмастыру, қосу, мағыналық дамытулар мен антонимдік аударма жатады. Зерттеу Соқпақбаев прозасының ұлттық болмысын, бала психологиясын және көркем ой жүйесін дұрыс жеткізу үшін аудармашының мәдени-танымдық құзыреті аса маңызды екенін көрсетеді. Авторлық мәтіннің үйлесімділігін сақтау аударманың сапасын анықтайтын басты шарт ретінде қарастырылады.*

Түйін сөздер: көркем аударма; аударма трансформациялары; авторлық стиль; Бердібек Соқпақбаев; қазақ әдебиеті; мағыналық аударма

Резюме

В статье рассматриваются стилистические и лексико-семантические особенности перевода художественной прозы на примере произведений казахского писателя Бердибека Сокпакбаева, в частности повести «Менің атым – Қожа» *(*«Меня зовут Кожа» / My Name Is Qoja*). Основное внимание уделяется проблеме сохранения авторского стиля, образности и культурно-национальной специфики при переводе с казахского языка на русский и английский. Исследование опирается на положения теории стилистики перевода И. Р. Гальперина и анализирует использование различных переводческих трансформаций: обобщения, дифференциации, замены, добавления, смыслового развития и антонимического перевода. На основе сопоставительного анализа оригинального казахского текста и его русских и английских переводов выявляются особенности передачи образности, ритма, фразеологических единиц и национально маркированных элементов. Особое внимание уделяется роли переводчика как интерпретатора культурного и эмоционального содержания текста. Результаты исследования показывают, что для адекватной передачи прозы Сокпакбаева переводчику необходимо не только владение языковыми средствами, но и глубокое понимание национального мировоззрения, детской психологии и художественной гармонии авторского высказывания.*

Ключевые слова: *перевод художественной прозы; переводческие трансформации; стиль автора; Бердибек Сокпакбаев; казахская литература; лексико-семантический перевод*

"I am not a hero, just a boy who walks his own path…"

It is important for the translator to understand and feel special style of the author he translates. Using a different language from the author's the translator must reflect the author's emotions and feelings, his style and his features. However, would it be enough to cover the style only? Or are there other pitfalls before translators? Thus, we focus on the issue that what requirements are put for

translators in order to deal with the source text in terms of its originality, lexical meaning, ways and procedures to handle as a best option for his translation.

According to I.R. Galperin, stylistic problems of translation may be approached from several angles: language styles, their peculiarities, their goals and interrelation; stylistic meaning of words; stylistic devices, their nature and structure, their expressive function; foregrounding of linguistic means for stylistic purposes and its attention-attracting function [5;24].

Thus, we have founded it necessary to learn Sokpakbayev's writing style not only as a prose writer and educator but a keen observer of Kazakh rural life and childhood psychology seen through his wisest words and sayings brought in the Kazakh life. In fact, Sokpakbayev who is a great chronicler of the steppe childhood was the first to enrich Kazakh children's literature with realistic humor and moral introspection. His prose is powerful by color and literacy as well as being melodic and mysterious. Berdibek Ydyrysuly Soqpaqbaev (15 October 1924 – 24 July 1991) was a Kazakh children's writer, poet, and screenwriter whose novel *My Name is Qoja* has been translated into 68 languages [5].

Accordingly, it should be noted that translators render various types of transformations and methods in their translation. However, when it comes to Sokpakbayev's prose there are no other ways to transmit cultural lessons but the understanding of the harmony of the thoughts. Therefore, the following excerpt can have been translated by the type of transformation types such as generalization.

In Kazakh (original)

Менің атым – Қожа. Мен ауылдың баласымын. Біздің ауылда адамдардың бәрі бір-бірін біледі, бір-бірінің үйіне кіріп-шығып жүреді. Көшеде кездескенде сәлемдеседі, жағдай сұрасады. Бізде бұл қалыптасқан дәстүр. Мен де солай өстім. [17]

In English (Catherine A. Fitzpatrick, 2015)

My name is Kozha. I am a village boy. In our village everyone knows everyone, visiting each other's homes freely. When we meet on the street, we greet and ask about each other's well-being. This is our established custom, and this is how I was raised. [22]

Generalization- is a type of lexical transformations which is used to generalize the similar meanings into the whole meaning. It is usually seen when two or more sentences are changed into one sentence in its overall thoughts. We tend to believe that above mentioned excerpt has been translated into English through generalization by Catherine Fitzpatrick, the American translator who rendered Sokpakbaeva's Russian version into English in 2015 [20].

As a result of our analysis, we have researched the conceptual meanings of the excerpt into the human life in its original context. The translator refers to use of the rhythms "a-b" and "a-b".

In Russian (Samal Sokpakbaeva, 1986)

Меня зовут Кожа. Я деревенский мальчик. В нашем ауле все знают друг друга, заходят в гости без приглашения, здороваются и расспрашивают о делах. Такой у нас обычай, и я вырос в этой среде. [[34]]

Indeed, its Russian translation might represent the reader its rhythms like "a-a-b-a", which keeps the original image both in the meaning and picturesqueness. It is fairly difficult to translate prose as they follow a definite image and style of the author, which requires the translator to be sensitive to cultural nuances. In order to support the statement above, we would suggest our own translation from its source language such as Kazakh and interpretation straightly into English.

My name is Khoja, a child of the village soil,
Where doors stand open, and greetings are never cold,
We ask of health, we share the daily bread,
This is the way I learned, this is how I was led.

According to the types of semantic changes in the translation, there exists the same meaning of the object which was transmitted as well as the relationship of concepts of the prose lines which correlate with the author's intention. The Kazakh prose has a unique structure of expressing minds due to its deepest language varieties.

In Kazakh (original)

Төбемнен ыстық су құйып жібергендей жидіп түстім. Өз орныма бардым. Портфелімді алып, ақтара бастадым.

The original is expressed by the word expressions such as "Төбемнен ыстық су құйып жібергендей жидіп түстім" which stands for the meaning "I shrank as if scalded with boiling water from the top of my head". This belongs to -substitution of the whole meaning- combined with simile preservation.

In Russian (S. Sokpakbaeva, 1986)

Я съежился, как ошпаренный кипятком, пошел к своей парте, взял портфель и начал бесцельно в нем рыться.

In English (K.A. Fitzpatrick, 2015)

I shrank inside myself as if scalded with boiling water and went to my desk, took my satchel and began pointlessly to dig around in it. [34]

In contrast, its English translation is also compiled by substitution and addition which applies the whole meaning in the way of positioning its original meaning in the second language. If we compare its variant equivalents, then we could see how the meaning substitutes to its target equivalents. What's more, there is also a lexical-grammatical type of transformations called addition in the Russian translation. The expressive and imaginary color is preserved through the simile "как ошпаренный кипятком", "as if scalded with boiling water".

In fact, the English translation covers, more precisely, a lexical-semantic type of transformation such as -differentiation- shown in the expressions like "портфель" relating to its source expressions "satchel" instead of literal "briefcase". Syntactically, such kind of structure lies upon the word order and clauses of the language. However, we could propose other implications to its translation in the following way:

Scalded by shame, I shrank and turned away,
To my desk I crept, with nothing left to say,
Opened my bag, but found no words inside,
Just emptiness where courage used to hide.

It is necessary to focus on the target text culture while translating the original. In some cases of the literary English language, we could see the term "ain't" means "am not, is not, has not, did not, have not", which is used in poetry lines in English for rhetorical effect. Thus, we have implied the mentioned term in our ideal translation.

There is also another genre of writing which is so-called prose. In the period of his creative evolutionary life, Sokpakbayev writes prose about personality and the world around him in which expressed his feelings towards people and personal reflections on life. For instance, we could start with the early chapters. His prominent sayings are still being researched which highlight the life of Kazakh people and specific ways of thoughts.

Chapter One

In Kazakh (original)

Бұл жасқа келгенше жақсы өткіздік пе, жаман өткіздік пе, әйтеуір бірталай өмірімізді өткіздік: алыстық, жұлыстық, айтыстық, тартыстық әурешілікті көре-көре келдік. [17]

Sokpakbayev considered using his words in a philosophical, didactic way under the conception of Kazakh ethical conditions. In this way, he avoids the usage of a lot of words in his saying. In turn, his words became quotes for everyday life as well being proverbs in literary use.

In Russian (S. Sokpakbaeva, 1986)

Хорошо я жил или плохо, а пройдено немало: в борьбе и ссорах, судах и спорах, страданиях и тревогах дошел до преклонных лет, выбившись из сил, пресытившись всем, обнаружил бренность и бесплодность своих деяний. [34]

In English (K.A. Fitzpatrick, 2015)

Whether for good or ill, I have lived my life, travelling a long road fraught with struggles and quarrels, disputes and arguments, suffering and anxiety, and reached these advanced years to find myself at the end of my tether, tired of everything. [22]

However, the following translation uses a lexical-semantic translation so-called -sense development- expressed by the "travelling a long road fraught with struggles" instead of literal "we argued and fought", which develops the expressiveness of the context.

Sometimes, there are some linguistic factors of the language which can be a great challenge for translators. Such kind of difficulty is met in the following sentence. In order to cope with Russian and English translation, the translators have employed the **antonymic translation** for the expression "Көкірек толған қайғы кісінің өзіне де билетпейді". The target variants will be "Печаль омрачает нам душу" in Russian and "Sorrow darkens the soul" in the English translation.

Chapter Seven

In Kazakh (original)

Жүректегі сағыныш адамды тыныш отырғызбайды, ішті қызады, көзді жұмады, иә дауыс болып шығады, иә көз жасы болып төгіледі. [17]

In Russian

Тоска в сердце не даёт покоя, жжёт изнутри, смыкает веки и, наконец, вырывается голосом или проливается слезами. [34]

In English

Longing in the heart knows no rest, burns within, closes the eyes, and then bursts forth in voice or tears.

Lexically, phraseological units play important role in the literary work as they represent the culture and language features. It is often observed that only competent translators can deal with specific phrases and idioms. Hence, they use mostly substitutions and modifications in translation. For instance, the Kazakh ethnic idiom "ішті қызады" is rarely met in other cultures. So, the task here undergoes to find subsequent variant of the idiom or just a phraseological unit, which might well change the lexical meaning of the context.

In conclusion, there are a lot differences between languages according to the model such as Kazakh-English-Russian. As languages vary, their structure and features are distinguished owing to language patterns. As a consequence of our research and analysis, we tend to make some implications on the usage of lexical transformations in the translation. Either Russian or English languages does not employ the same transformations. On the basis of the our research the following types of transformations are believed to have been used in the translations:

Differentiation (English)

Substitution (Russian)

Generalization (both English and Russian)

Addition (Russian)

Sense development (English)

Antonymic translation (both English and Russian)

Scientifically, according to the research materials and case study results, on the one hand, the Kazakh source text can be translated into English via such types of transformations as differentiation, generalization, sense development and antonymic translation. On the other hand, Russian translations can refer to substitution, generalization, addition, and antonymic translation. In its turn, generalization is considerably employed in translations from Kazakh into English and Russian. The story of the writer Berdibek Sokpakbaev "My name is Kozha" is considered one of the works that was admired not only by Kazakh readers, but also by Russian and English recipients.

References

1. Sokpakbayev, B. 2021. -Menin atym Khoja: povest-. 4th ed. Karagandy: Qasym baspa ui.

2. Sokpakbaev, Berdibek. 1986. -Menya zovut Kozha: Povest-. Translated from Kazakh by S. Sokpakbaeva. Alma-Ata: Zhalyn.

3. Sokpakbaev, Berdibek. 2015. -My Name is Kozha-. Translated from Russian by Catherine A. Fitzpatrick. USA: Metropolitan Classics. ISBN 978-1574800029.

4. Kenzhekanova, K.K., Abdrassil, N.S., Zhaparova, A.Zh. 2023. "Translation of artistic means in the story of B. Sokpakbaev 'My name is Kozha' into Russian and English". -Eurasian Journal of Philology Science and Education-, 191(3), pp.242-249. DOI: 10.26577/EJPh.2023.v191.i3.ph23

5. Galperin, I.R. 1977. -About the analysis of the language and style of the writer. Collection of articles-. Kishinev: Shtiintsa. p.24.
6. Wikipedia. 2026-Berdibek Soqpaqbaev- Available at: https://en.wikipedia.org/wiki/Berdibek_Soqpaqbaev [[5]]
7. Adebiportal.kz. -Sokpakbayev Berdibek-. Available at: https://adebiportal.kz/en/authors/view/2709
8. Pittsburg State University Digital Commons. 2025.-Sentence Analysis of B. Sokpakbayev's My Name is Kozha- Presenter: Kapan Aksana. Available at: https://digitalcommons.pittstate.edu/rcolloquium_event/2025/Posters/82/

ӘОК 81.25(004.8)

ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯ ЖӘНЕ МАМАН ДАЯРЛАУ САПАСЫ

Анарбайқызы Жәнел– 6В02301 – «Аударма ісі» білім беру бағдарламасы, 2301-23 оқу тобының білім алушылары, Ө.Жәнібеков атындағы Оңстүстік Қазақстан педагогикалық университеті,Шымкент Қазақстан.anarbayqyzy@mail.ru
Қ.Қ.Қиясова – философия докторы (п.ғ.к доц),Ө.Жәнібеков атындағы Оңстүстік Қазақстан педагогикалық университеті,Аударма ісі және шетел тілдері кафедрасының доцент м.а.,педагогика ғалымдарының кандидаты Шымкент,Қазақстан.

Резюме

В статье рассматривается влияние цифровых технологий на качество подготовки современных специалистов в условиях трансформации образовательной среды. Проведённое исследование показало, что использование цифровых платформ, интерактивных ресурсов и интеллектуальных систем способствует повышению эффективности учебного процесса, развитию профессиональных компетенций и формированию цифровой грамотности обучающихся. Вместе с тем установлено, что внедрение цифровых технологий требует обновления методических подходов и совершенствования профессиональной подготовки преподавателей. Полученные результаты подтверждают, что рациональное применение цифровых инструментов в образовательном процессе является важным условием подготовки конкурентоспособного специалиста.

Ключевые слова: цифровые технологии, профессиональная подготовка, качество образования, цифровая среда, компетентность, образовательный процесс, инновационное обучение, эффективность обучения.

Abstract

This article examines the influence of digital technologies on the quality of training modern specialists in the context of the transformation of the educational environment. The study showed that the use of digital platforms, interactive resources, and intelligent systems contributes to increasing the efficiency of the educational process, developing professional competencies, and forming students' digital literacy. At the same time, it was found that the introduction of digital technologies requires the renewal of methodological approaches and improvement of teachers' professional training. The obtained results confirm that the rational use of digital tools in the educational process is an important condition for preparing a competitive specialist.

Keywords:

digital technologies, professional training, quality of education, digital environment, competence, educational process, innovative learning, learning efficiency.

Қазіргі кезеңде қоғамның барлық саласында жүріп жатқан цифрлық өзгерістер білім беру жүйесіне де жаңа талаптар қойып отыр. Ақпараттық технологиялардың қарқынды дамуы мамандарды даярлау мазмұнын жаңартып, оқу үдерісін ұйымдастырудың жаңа тәсілдерін қалыптастырды. Бүгінде жоғары оқу орындары мен кәсіби білім беру мекемелерінде цифрлық технологияларды пайдалану тек заманауи талап қана емес, сапалы білім берудің маңызды шартына айналып отыр. Себебі еңбек нарығында бәсекеге қабілетті маман даярлау үшін теориялық біліммен қатар, цифрлық ортада еркін жұмыс істей алатын құзыреттілік қажет.

Цифрлық технологиялар оқу үдерісін икемді, қолжетімді және тиімді етуге мүмкіндік береді. Электрондық оқулықтар, онлайн платформалар, виртуалды зертханалар және

интерактивті бағдарламалар білім алушылардың оқу материалын терең меңгеруіне жағдай жасайды. Сонымен қатар бұл құралдар студенттің өз бетімен ізденуіне, ақпаратты талдауына және кәсіби дағдыларын дамытуына ықпал етеді. Нәтижесінде білім беру үдерісі дәстүрлі оқытудан тұлғаның жеке мүмкіндігін ескеретін жаңа форматқа көшеді.

Қазіргі уақытта цифрлық білім беру технологиялары болашақ маманның кәсіби бейімделуіне де тікелей әсер етеді. Студент оқу барысында цифрлық құралдармен жұмыс істей отырып, болашақ қызметінде кездесетін технологиялық ортаны алдын ала меңгереді. Бұл оның кәсіби сенімділігін арттырып, еңбек нарығына тез бейімделуіне көмектеседі. Әсіресе қашықтан оқыту жүйелері мен интеллектуалды платформалар уақытты тиімді пайдалануға және білім сапасын бақылауға мүмкіндік береді.

Сонымен қатар цифрлық технологияларды енгізу тек техникалық жаңарту емес, ол білім берудің мазмұны мен құрылымын жаңғыртуды талап етеді. Оқытушының рөлі де өзгеріп, ақпарат жеткізушіден оқу үдерісін ұйымдастырушы және бағыттаушы маманға айналады. Сондықтан цифрлық технологияларды тиімді қолдану педагогикалық шеберлікпен ұштасқанда ғана жоғары нәтиже береді.

Осыған байланысты мақалада цифрлық технологиялардың мамандарды даярлау сапасына әсері, оның білім беру үдерісіндегі артықшылықтары және кәсіби құзыреттілікті қалыптастырудағы маңызы қарастырылады.

Қазіргі кезеңде цифрлық технологиялардың қарқынды дамуы қоғамның барлық саласына елеулі өзгеріс енгізіп отыр. Соның ішінде білім беру жүйесі цифрландыру үдерісінен тыс қалған жоқ. Бүгінде мамандарды даярлау сапасы тек теориялық білім берумен шектелмей, заманауи цифрлық құралдарды тиімді пайдалану арқылы кәсіби құзыреттілікті қалыптастырумен тығыз байланысты. Себебі қазіргі еңбек нарығында тек өз мамандығын меңгерген емес, сонымен қатар ақпараттық ортада еркін жұмыс істей алатын, технологиялық өзгерістерге бейімделген мамандарға сұраныс артып келеді. Осыған байланысты цифрлық технологиялар маман даярлау сапасын арттырудың маңызды факторы ретінде қарастырылады.

Цифрлық технологиялардың білім беру саласына енгізілуі оқу үдерісін ұйымдастырудың жаңа мүмкіндіктерін ашты. Бұрын дәстүрлі оқыту барысында ақпарат тек оқытушы арқылы берілсе, қазіргі кезде білім алушы қажетті материалды кез келген уақытта электрондық платформалар арқылы ала алады. Онлайн курстар, интерактивті тақталар, білім беру қосымшалары, виртуалды зертханалар және мультимедиялық ресурстар оқу мазмұнын түсінуді жеңілдетіп, студенттің пәнге қызығушылығын арттырады. Мұндай құралдар күрделі теориялық материалдарды көрнекі түрде ұсынуға мүмкіндік беріп, оқу сапасының жоғарылауына ықпал етеді.

Цифрлық технологиялардың басты артықшылығының бірі — білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып оқыту мүмкіндігі. Әр студенттің ақпаратты қабылдау деңгейі, оқу қарқыны және қызығушылығы әртүрлі болады. Цифрлық платформалар арқылы білім алушы өзіне қолайлы уақытта материалды қайта қарап, қосымша тапсырмалар орындап, біліміндегі олқылықтарды толықтыра алады. Бұл жеке оқу траекториясын қалыптастыруға жағдай жасап, маман даярлау үдерісінің тиімділігін арттырады. Нәтижесінде студент тек білім алып қана қоймай, өздігінен іздену, ақпаратты талдау және шешім қабылдау дағдыларын дамытады.

Қазіргі заманғы білім беру жүйесінде цифрлық технологиялар практикалық даярлық сапасына да оң әсер етеді. Көптеген мамандықтар бойынша виртуалды симуляциялар мен кәсіби бағдарламалар қолданылады. Мысалы, медицина саласында виртуалды тренажерлар студентке науқаспен жұмыс істеу жағдайын модельдеуге мүмкіндік берсе, инженерлік бағыттарда үшөлшемді бағдарламалар техникалық жобаларды меңгеруді жеңілдетеді. Ал тіл мамандары үшін цифрлық аударма платформалары, онлайн сөздіктер және мәтіндік талдау жүйелері кәсіби машықтарды жетілдіруге көмектеседі. Мұндай технологиялар теория мен тәжірибені байланыстырып, маманның кәсіби дайындығын күшейтеді.

Цифрлық технологиялардың тағы бір маңызды қыры — білім беру үдерісіндегі бақылау мен бағалаудың жетілдірілуі. Электрондық жүйелер арқылы студенттің оқу белсенділігі, тапсырманы орындау уақыты және нәтижелері автоматты түрде тіркеледі. Бұл оқытушыға білім алушының даму динамикасын бақылауға мүмкіндік береді. Сонымен қатар жедел кері байланыс арқылы студент өз қателіктерін бірден көріп, оларды түзете алады. Мұндай ашықтық пен нақтылық оқу сапасының жоғарылауына тікелей әсер етеді.

Сонымен қатар цифрлық технологиялар оқытушының да кәсіби қызметін жеңілдетеді. Оқытушы оқу материалдарын цифрлық форматта дайындап, студенттермен кері байланысты онлайн жүргізіп, білімді бағалауды автоматтандыра алады. Бұл уақытты үнемдеп, оқыту сапасын арттыруға мүмкіндік береді. Оқытушы тек ақпарат жеткізуші емес, білім алушының оқу әрекетін ұйымдастырушы және бағыттаушы маман ретінде жаңа рөлге ие болады. Осы арқылы білім беру үдерісінің сапасы жаңа деңгейге көтеріледі.

Алайда цифрлық технологияларды қолданудың тиімділігімен қатар белгілі бір қиындықтары да бар. Кейбір оқу орындарында техникалық құралдардың жеткіліксіздігі, интернет жылдамдығының төмендігі немесе оқытушылардың цифрлық сауаттылығының әртүрлі деңгейде болуы цифрлық білім беруді толық жүзеге асыруға кедергі келтіруі мүмкін. Сонымен қатар барлық студенттердің жаңа технологияларды бірдей деңгейде меңгере алмауы да оқу сапасына әсер етуі ықтимал. Сондықтан цифрлық технологияларды енгізу барысында техникалық инфрақұрылымды жетілдіру және педагогтардың біліктілігін арттыру маңызды болып табылады.

Зерттеулер көрсеткендей, цифрлық технологиялар қолданылған оқу үдерісінде студенттердің мотивациясы жоғарылайды. Себебі заманауи құралдар білім алушыны белсенді әрекетке тартып, оқу материалын қызықты форматта ұсынады. Бейнематериалдар, интерактивті тапсырмалар, онлайн тесттер және виртуалды пікірталас алаңдары студенттің оқу процесіне белсенді қатысуына ықпал етеді. Бұл өз кезегінде маман даярлау сапасының жақсаруына алып келеді.

Қазіргі уақытта цифрлық технологиялар тек білім беру құралы емес, болашақ маманның кәсіби өмірінің бір бөлігіне айналып отыр. Еңбек нарығында цифрлық сауаттылығы жоғары, ақпараттық ортада жұмыс істей алатын және жаңа технологияларға бейімделген мамандарға сұраныс тұрақты түрде өсіп келеді. Сондықтан цифрлық технологияларды оқу үдерісіне тиімді енгізу арқылы болашақ маманның кәсіби бәсекеге қабілеттілігін арттыруға болады.

Осылайша, цифрлық технологиялар маман даярлау сапасын арттыруда ерекше рөл атқарады. Олар білім берудің мазмұнын жаңартып, оқыту әдістерін жетілдіріп, студенттің кәсіби құзыреттілігін дамытуға мүмкіндік береді. Сондықтан білім беру жүйесінде цифрлық технологияларды тиімді пайдалану қазіргі заман талаптарына сай сапалы маман даярлаудың маңызды бағыты болып табылады.

Зерттеу гипотезасы:

Зерттеу барысында келесі гипотеза ұсынылды:

Егер оқу үдерісінде цифрлық технологиялар жүйелі және мақсатты түрде қолданылса, онда болашақ мамандардың кәсіби даярлық сапасы артып, олардың білімді меңгеру деңгейі мен практикалық дағдыларының қалыптасуы тиімді болады.

Бұл гипотеза цифрлық білім беру құралдарының студенттердің оқу белсенділігіне, ақпаратты қабылдауына және кәсіби құзыреттілігінің қалыптасуына оң ықпал ететінін анықтауға бағытталды.

Зерттеу әдістері мен тәсілдері:

Зерттеу жұмысында бірнеше ғылыми әдістер қолданылды.

Анкеталық сауалнама (анкетирование) әдісі арқылы студенттердің цифрлық технологияларды пайдалану деңгейі мен олардың оқу сапасына әсері анықталды. Сауалнамаға жоғары оқу орнының әртүрлі мамандықтарында оқитын 50 студент қатысты.

Сауалнамада келесі сұрақтар қамтылды:

- цифрлық платформаларды қолдану жиілігі;
- онлайн материалдардың қолжетімділігі;

- оқу мотивациясының өзгеруі;
- практикалық дағдының дамуы;
- цифрлық оқытудың тиімділігі.

Сонымен қатар зерттеу барысында:

- салыстырмалы талдау әдісі
- бақылау әдісі
- статистикалық талдау
- мәліметтерді жүйелеу қолданылды.

Бұл әдістер зерттеу нәтижесінің нақтылығын арттыруға мүмкіндік берді.

Зерттеу нәтижелерін талдау:

Сауалнама нәтижесі бойынша студенттердің цифрлық технологияларға көзқарасы төмендегідей анықталды:

Көрсеткіш	Пайызы
Өте тиімді деп санайды	46%
Тиімді деп санайды	34%
Бейтарап көзқарас	12%
Тиімсіз деп санайды	8%

Талдау нәтижесінде студенттердің басым бөлігі цифрлық технологиялардың оқу сапасына оң әсер ететінін көрсетті. Әсіресе онлайн платформалардың қолжетімділігі мен интерактивті тапсырмалардың болуы білімді жақсы меңгеруге ықпал ететіні анықталды.

Сауалнамаға қатысушылардың көпшілігі цифрлық технологиялар:

- уақытты үнемдейтінін;
- материалды түсінуді жеңілдететінін;
- өздігінен ізденуге мүмкіндік беретінін;
- кәсіби дағдыны дамытуға көмектесетінін атап өтті.

Зерттеу нәтижесіне көз жеткізу:

Жүргізілген зерттеу нәтижелері бастапқы гипотезаның дұрыстығын көрсетті. Цифрлық технологияларды оқу үдерісінде тиімді пайдалану студенттердің оқу белсенділігін арттырып, білім сапасының жоғарылауына ықпал ететіні байқалды.

Әсіресе төмендегі нәтижелер анықталды:

- студенттердің пәнге қызығушылығы артты;
- ақпаратты қабылдау жылдамдығы өсті;
- практикалық дағдылар жақсарды;
- өз бетімен жұмыс жасау қабілеті қалыптасты;
- кәсіби дайындық деңгейі жоғарылады.

Бұл көрсеткіштер цифрлық технологиялардың тек қосымша құрал емес, маман даярлаудың сапасын арттыратын маңызды фактор екенін дәлелдейді.

Қорытынды:

Цифрлық технологияларды білім беру үдерісінде қолдану мамандарды даярлаудың тиімділігін арттыратыны анықталды. Зерттеу нәтижелері цифрлық құралдардың студенттердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға, оқу сапасын жақсартуға және білім алудың қолжетімділігін кеңейтуге мүмкіндік беретінін көрсетті.

Анкеталық сауалнама нәтижесінде студенттердің көпшілігі цифрлық технологиялардың оқу үдерісіне оң әсерін атап өтті. Бұл қазіргі білім беру жүйесінде цифрлық технологияларды ғылыми негізде және жүйелі түрде енгізудің қажеттілігін дәлелдейді.

Сондықтан цифрлық технологияларды тиімді пайдалану болашақ мамандарды сапалы даярлаудың маңызды бағыты болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z070000319.
2. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000376709.
3. https://opentextbc.ca/teachinginadigitalage/.
4. https://www.bloomsbury.com/
5. https://www.worldbank.org/en/topic/education.
6. https://openai.com/

ӘОК 81.25(004.8)

МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯ ЖӘНЕ АУДАРМАТАНУДЫҢ ҚАЗІРГІ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Бекетбаева А. – 6В02301 – «Аударма ісі» білім беру бағдарламасы, 2301-13 оқу тобының білім алушысы, Ө.Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті, Шымкент, Қазақстан. akerke.beketbaeva@mail.ru

Қ.Қ.Қиясова – философия докторы (п.ғ.к доц), Ө.Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті, Аударма ісі және шетел тілдері кафедрасының доцент м.а.,педагогика ғалымдарының кандидаты,Шымкент, Қазақстан. kaliya.k.k.68@mail.ru

Аннотация

Данная статья посвящена исследованию межкультурной коммуникации и роли переводческой деятельности в современном обществе. В работе рассматривается значение межкультурных связей, усиливающихся в условиях глобализации, а также влияние языковых и культурных барьеров на процесс коммуникации. Особое внимание уделяется роли перевода и интерпретации как основных инструментов обеспечения взаимопонимания между представителями различных культур.

В статье анализируется профессиональная деятельность переводчика, его роль как билингвальной и бикультурной личности, а также трудности, возникающие в процессе перевода текстов различной направленности. Рассматриваются особенности перевода научных и художественных текстов, а также вопросы точности перевода и их влияние на качество коммуникации.

Кроме того, в исследовании подчеркивается социальное, экономическое и культурное значение межкультурной коммуникации. Отмечается, что развитие онлайн-платформ, информационных технологий и международных связей значительно повышает роль переводческой деятельности в современном мире.

В целом статья раскрывает взаимосвязь межкультурной коммуникации и перевода, а также их значимость в условиях глобализации для развития современного общества.

Ключевые слова:

межкультурная коммуникация, перевод, интерпретация, языковые барьеры, культурные различия, переводчик, точность перевода, культурный контекст, глобализация, интеграция, информационный обмен, традиции и ценности, социальная роль перевода, онлайн-платформы, технический перевод, деловой перевод, художественный перевод, коммуникационные технологии, взаимопонимание, культурный мост.

Abstract

This article is devoted to the study of intercultural communication and the role of translation in modern society. It examines the importance of intercultural relations, which are increasingly developing in the context of globalization, as well as the impact of linguistic and cultural barriers on the communication process. Special attention is given to translation and interpretation as key tools for ensuring mutual understanding between representatives of different cultures.

The article analyzes the professional activity of translators, their role as bilingual and bicultural individuals, as well as the difficulties encountered in translating texts of different types. It also explores the

features of translating scientific and literary texts, issues of translation accuracy, and their influence on communication quality.

In addition, the study highlights the social, economic, and cultural significance of intercultural communication. It emphasizes that the development of online platforms, information technologies, and international relations has significantly increased the importance of translation in the modern world.

Overall, the article reveals the close relationship between intercultural communication and translation, as well as their importance for the development of modern society in the context of globalization.

Keywords (English): intercultural communication, translation, interpretation, language barriers, cultural differences, translator, translation accuracy, cultural context, globalization, integration, information exchange, traditions and values, social role of translation, online platforms, technical translation, business translation, literary translation, communication technologies, mutual understanding, cultural bridge.

Қазіргі жаһандану дәуірінде мәдениетаралық коммуникация ерекше өзектілікке ие. Мәдениетаралық коммуникация – қарым-қатынас теориясына жаңа серпін беретін жас пәндердің бірі. Ғылыми-техникалық прогрестің қарқынды дамуы, мобильді байланыс пен радиобайланыс құралдарының жетілдірілуі нәтижесінде әлемнің кез келген нүктесінен жылдам ақпарат алу мүмкіндігі артты. Осыған байланысты мәдениетаралық коммуникация да қарқынды даму үстінде.

Әртүрлі мәдениеттер арасындағы қарым-қатынас тек ақпарат алмасумен шектелмей, сонымен қатар тілдік және мәдени ерекшеліктерді түсіну мен құрметтеуді талап етеді. Мұндай байланыс әлемдік қауымдастықтың интеграциясына ықпал етеді, өйткені ақпарат алмасу, білім мен тәжірибе бөлісу тек тілдік кедергілерді жеңуге ғана емес, мәдени көпірлерді құруға мүмкіндік береді. Бұл – қазіргі ғасырдың маңызды жетістіктерінің бірі.[1]

Мәдениетаралық коммуникация тек ғылымның дамуын қамтамасыз етіп қана қоймай, сонымен қатар адамзаттың жалпы дамуына және дүниетаным көкжиегінің кеңеюіне ықпал етеді. Коммуникация ұғымы екі немесе одан да көп субъектілер арасындағы ақпарат пен идея алмасу үдерісі ретінде қарастырылады. Бұл үдеріс ұлтқа, нәсілге, тері түсіне және тілдік айырмашылықтарға қарамастан адамдар арасындағы өзара байланысты сипаттайды.

Мәдениетаралық қарым-қатынас халықтар арасындағы өзара түсіністікті арттырып, олардың жақындасуы мен дамуына негіз болады. Сонымен қатар, халықаралық деңгейде қарым-қатынас орнату экономикалық даму үдерістеріне де оң әсерін тигізеді.

Аталған ғылыми бағыттың қарқынды дамуына байланысты халықаралық байланыстар жүйесінде аударма ісінің маңызы артып, оның практикалық қолданысы кеңейе түсуде.[2]

Аударма мен интерпретация осы үдерісте шешуші рөл атқарады. Дәл әрі кәсіби аударма мәдениеттер арасындағы түсіністікті қамтамасыз етіп, автордың ойын және мәдени мәнін сақтай отырып жеткізуге мүмкіндік береді. Осы тұрғыдан алғанда, аударма мен мәдениетаралық коммуникация арасындағы байланыс қазіргі қоғам үшін аса маңызды.

Мәдениетаралық коммуникация – әртүрлі мәдени топтар арасындағы өзара әрекеттестікті білдіреді, мұнда ақпараттың дәлдігі мен мәдени контексттің сақталуы ерекше маңызды. Мәдениет ұғымы белгілі бір қоғамның рухани өмірінде қол жеткізген жетістіктерінің жиынтығы ретінде қарастырылады.Бұл пән көптеген ғылым салаларымен тығыз байланысты болып, әртүрлі бағыттарға өз үлесін қосады. Адамзатты, әр халықтың мәдениетін, дәстүрі мен дүниетанымын зерттегісі келген адам үшін мәдениетаралық коммуникацияны меңгеру аса қажет.[1]

Адамдар қарым-қатынас барысында тек тілдік құралдарды ғана емес, сонымен қатар дәстүрлерді, құндылықтарды және дүниетаным ерекшеліктерін де ескереді.

Мысалы, шетелдік әдеби шығармаларды қазақ тіліне аудару арқылы оқырман жаңа мәдени ортаға еніп, дүниетанымын кеңейтеді. Сол сияқты, қазақтың ұлы ақыны Абай Құнанбаевтың шығармаларын аудару әлемдік оқырмандарға қазақ философиясы мен мәдениетін тереңірек түсінуге мүмкіндік береді.

Абай Құнанбаевтың шығармалары әлемнің 10-нан астам тіліне аударылып, 100-ден астам елге таралған. Ұлттық аударма бюросының мәліметі бойынша, ақынның 145 өлеңі, 3 поэмасы және 45 қара сөзі аударылып, халықаралық деңгейде түрлі елдерде таныстырылды. Бұл өз кезегінде шетелдерде Абай орталықтарының ашылуына және кеңінен насихатталуына ықпал етті. Осы арқылы қазақ халқының мәдениеті мен салт-дәстүрі 100-ден астам елге таныстырылды.[3]

Алайда мәдениетаралық коммуникация жағдайында бірқатар қиындықтар туындайды, себебі мұнда әртүрлі мәдени орта өкілдері қатысады. Әрбір қатысушы басқа адамның сөзін өзінің мәдени тәжірибесі мен күтілімдері негізінде түсіндіреді. Егер мәдени айырмашылықтар айтарлықтай болса, онда ойды дұрыс түсінбеу қаупі артып, бұл өз кезегінде коммуникацияның бұзылуына әкелуі мүмкін. Аударма тілдік және мәдени кедергілерді еңсерудің негізгі құралы болып табылады. Көптілді ортада адамдардың бір-бірін түсінуі үшін ортақ тіл қажет, ал мұндай жағдайда аударма тиімді шешім ретінде қолданылады.

Екі тілді ғана емес, сонымен қатар екі мәдениетті де меңгерген аудармашы тек «билингв» емес, «бикультуралық тұлға» болып саналады. Ол мәдени айырмашылықтардан туындайтын түсінбеушіліктердің алдын алып, қажет болған жағдайда мәдени ерекшеліктерді түсіндіру арқылы коммуникацияны жеңілдетеді.

Аударма – бір тілде жасалған мәтінді екінші тілде қайта жеткізу, яғни оны қайта кодтау үдерісі. Бұл үдеріс барысында аудармашы тілдік мүмкіндіктерге, мәтіннің түріне, аударма мақсатына және өзінің кәсіби тәжірибесіне сүйене отырып, ең тиімді нұсқаны таңдайды.

«Аударма» ұғымының бірыңғай анықтамасы жоқ, себебі ол көпқырлы түсінік болып табылады. Аударманың тұтастығы жаңа тілдік негізде мазмұн мен форманың бірлігін сақтаумен сипатталады. Егер аударманың дәлдік өлшемі әртүрлі тілдерде берілген ақпараттың сәйкестігі болса, онда толыққанды аударма түпнұсқадағы ақпаратты баламалы құралдар арқылы жеткізе алуы тиіс.

Аударма тек лингвистикалық емес, сонымен қатар мәдени үдеріс болып табылады. Ол – мәдениеттер тоғысындағы коммуникация. Тіл мен мәдениет бір-бірімен тығыз байланысты: тіл мәдени шындықты бейнелеп қана қоймай, оған белгілі бір форма береді. Сондықтан аударманың мәні мәдени контекстпен үйлескен жағдайда ғана толық ашылады. Аудармашының қызметі тек сөздерді ауыстырумен шектелмейді. Ол мәтіннің мәдени, әлеуметтік және тарихи контекстін ескере отырып, мазмұн мен мәнді сақтап, автордың ойына адал болу керек. Сонымен қатар, аудармашы онлайн платформалар арқылы немесе жеке офистарда қызмет көрсетіп, мәдениеттер арасындағы көпір қызметін атқарады.[2]

Мысалы, шетелде медициналық немесе әлеуметтік қызметке келгенде пациент немесе клиент өз тілінде аудармашыны пайдалана алады. Қазақстанда бұл тәжірибе әлі толық дамымағанымен, онлайн аудармашылар арқылы байланыс жасау кеңінен қолданысқа енуде. Мәдениетаралық коммуникацияның артықшылықтары айқын: интернет, мобильді байланыс, радио және теледидар арқылы адамзат миллиондаған адамдармен шекарасыз қарым-қатынас жасай алады. Бұл білім алмасуды жеңілдетіп, әртүрлі мәдениеттер арасындағы өзара әрекетті арттырады. Алайда аударма барысында бірқатар қиындықтар туындайды:

Тілдік қиындықтар: сөздердің тура баламасының болмауы, идиомалар мен нақыл сөздер аударманы қиындатады.

Мәдени ерекшеліктер: дәстүрлер мен тарихи контекст кейде түсінбеушілікке алып келеді.

Әлеуметтік және техникалық кедергілер: кейде аудармашылар қызметінің толық дамымағаны немесе техникалық құралдардың жеткіліксіздігі коммуникацияға кедергі жасайды.

Бұл қиындықтарға қарамастан, аударма мәдениеттер арасындағы өзара түсіністік пен сыйластықтың маңызды құралы болып қала береді.[4]

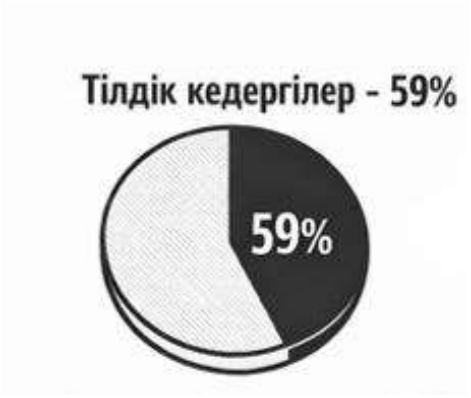

Сурет 1.

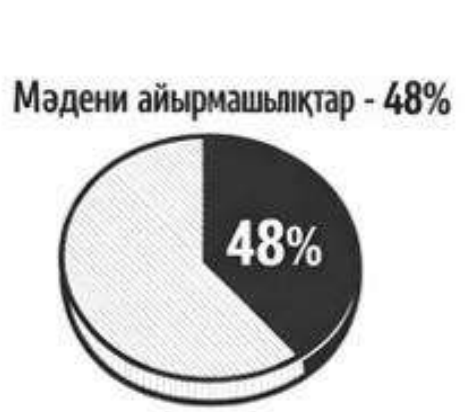

Сурет 2.

Сурет 3.

Сурет 4.

Статистикалық мәліметтерге талдау

Берілген инфографикада мәдениетаралық коммуникация мен аударма саласында кездесетін негізгі мәселелер көрсетілген. Диаграммаға сәйкес, тілдік кедергілер 59%-ды құрайды (сурет 1), бұл әртүрлі тілде сөйлейтін адамдар арасындағы түсініспеушіліктің басты себебі екенін көрсетеді. Сонымен қатар, мәдени айырмашылықтар 48%-ға тең (сурет 2), яғни әр халықтың дәстүрі, құндылықтары мен дүниетанымындағы ерекшеліктер коммуникация процесіне айтарлықтай әсер етеді.[5], [6].

Аударма дәлдігіне қатысты көрсеткіштерде жоғары дәлдік 62%, ал төмен дәлдік 38% екенін көруге болады. Бұл аударманың сапасы көбінесе аудармашының кәсіби деңгейіне, тілдік және мәдени білімінің тереңдігіне байланысты екенін дәлелдейді.(сурет 3)

Сонымен қатар, аударма салалары бойынша әдебиет аудармасы 35%, іскерлік аударма 28%, және техникалық аударма 21% үлесті құрайды (сурет 4). Бұл аударманың әртүрлі бағыттары бар екенін және олардың әрқайсысы өзіндік ерекшеліктер мен қиындықтарға ие екенін көрсетеді.

Жалпы алғанда, бұл статистикалық мәліметтер мәдениетаралық коммуникацияда аударманың маңызы зор екенін және тілдік, мәдени факторларды ескеру қажеттігін айқындайды.[7]

Аударма тек кәсіби салада ғана емес, әлеуметтік өмірде де маңызды рөл атқарады. Мысалы, мемлекеттік қызмет көрсету, медицина, білім беру және халықаралық іс-шараларда аудармашылар коммуникацияның тиімділігін қамтамасыз етеді. Дәлірек айтқанда, аударма қоғамдағы теңдікті, ақпаратқа қолжетімділікті және мәдениетті сыйлауды қолдайды.

Оның үстіне, онлайн аударма платформаларының дамуы арқылы адамдар әлемнің кез келген нүктесінде өз тілінде ақпарат ала алады. Бұл мәдениетаралық түсіністікті жеңілдетіп, қақтығыстар мен түсінбеушіліктің алдын алады.

Қорытынды

Мәдениетаралық коммуникация мен аударма арасындағы байланыс қазіргі әлемде аса маңызды. Аудармашының кәсіби шеберлігі, тіл мен мәдениетті терең білуі, әлеуметтік контекстті ескеру коммуникацияның тиімді өтуін қамтамасыз етеді.

Аударма тек тілдік айырмашылықтарды жойып қана қоймай, мәдени көпір құруға мүмкіндік береді. Осы тұрғыдан алғанда, аударма мен интерпретация – мәдениеттер арасындағы түсіністік пен өзара сыйластықтың негізі болып табылады.

Жалпы алғанда, аударма мәдениетаралық коммуникацияның айқын көрінісі болып, әлемдік қауымдастықтың дамуына, ақпарат алмасуға және мәдени интеграцияға елеулі үлес қосады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Тер-Минасова С.Г. Тіл және мәдениетаралық коммуникация -Алматы.Ұлттық аударма бюросы 2017 жыл 320 б.
2. (2022): ASES JOURNAL OF CULTURE, ART AND LITERATURE VOL1
3. https://azattyq-ruhy.kz/culture/11615-abai-shygarmalary-lemnin-10-tiline-audaryldy
4. Аударманың өзекті мәселелері // Құраст: С.Құлманов. –Алматы: «Palitra-Press» - 2015, 296 б.
5. https://barrierstocommunication.net/barriers-to-cross-cultural-communication/?utm_source=chatgpt.com
6. https://library.fiveable.me/language-culture/unit-11/cultural-aspects-translation/study-guide/kBJq7CJfHc0QmoAO?utm_source=chatgpt.com
7. https://appliedtranslation.nyc/index.php/journal/article/view/1428?utm_source=chatgpt.com

ӘОК 81.25(004.8)

БІЛІМ БЕРУДЕ ЦИФРЛАНДЫРУ МАМАНДАРЫН ДАЯРЛАУ ЖӘНЕ ҚОЛДАНУ

Қыдирхан М.– 6В02301 – «Аударма ісі» білім беру бағдарламасы, 2301-23 оқу тобының білім алушысы, Ө.Жәнібеков атындағы Оңстүстік Қазақстан педагогикалық университеті, Шымкент, Қазақстан. madinakydirkhan@mail.ru

Қ.Қ.Қиясова – философия докторы (п.ғ.к доц), Ө.Жәнібеков атындағы Оңстүстік Қазақстан педагогикалық университеті, Аударма ісі және шетел тілдері кафедрасының доцент м.а.,педагогика ғалымдарының кандидаты,Шымкент, Қазақстан. kaliya.k.k.68@mail.ru

Резюме

В данной статье рассматриваются особенности подготовки специалистов в условиях цифровизации образования. Анализируется влияние цифровых технологий на образовательный процесс, а также изменение требований к профессиональным компетенциям будущих специалистов. Особое внимание уделяется использованию онлайн-платформ, электронных образовательных ресурсов и инновационных методов обучения. Подчеркивается необходимость формирования цифровой грамотности и адаптивности у студентов.

Ключевые слова: цифровизация, образование, профессиональная подготовка, цифровая грамотность, компетенции, инновационные технологии.

Summary

This article examines the training of specialists in the context of digitalization in education. It analyzes the impact of digital technologies on the learning process and the changing requirements for professional competencies. Special attention is given to online learning platforms, digital educational resources, and innovative teaching methods. The importance of developing digital literacy and adaptability among students is emphasized.

Key words: digitalization, education, professional training, digital literacy, competencies, innovative technologies.

Қазіргі таңда әлемдік білім беру жүйесі қарқынды түрде цифрландыру кезеңіне өтіп жатыр. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың (АКТ) дамуы қоғамның барлық саласына әсер етіп, әсіресе білім беру саласында түбегейлі өзгерістер енгізді. Дәстүрлі оқыту формасы біртіндеп өзгеріп, білім беру тек аудиториялық сабақтармен шектелмей, онлайн, қашықтан және гибридті форматтарға ауысты. Цифрландыру білім беру процесінің құрылымын ғана емес, оның мазмұнын да өзгертті. Оқу материалдары цифрлық форматқа көшіріліп, интерактивті платформалар, виртуалды орта және мультимедиялық құралдар кеңінен қолданылуда. Бұл білім алушыларға ақпаратты тек теория түрінде емес, визуалды және тәжірибелік түрде меңгеруге мүмкіндік береді. Цифрлық білім беру жағдайында мамандарды даярлау жаңа талаптарды қалыптастырады. Қазіргі студент тек теориялық біліммен шектелмеуі керек, ол сонымен қатар цифрлық құралдарды жетік меңгерген, ақпаратты тиімді өңдей алатын, аналитикалық ойлайтын және жаңа технологияларға тез бейімделетін тұлға болуы тиіс. Сондықтан қазіргі білім беру жүйесінің негізгі мақсаты – еңбек нарығына бейімделген, цифрлық сауатты, креативті және бәсекеге қабілетті мамандарды даярлау болып табылады.

1.Білім беруді цифрландырудың маңызы

Білім беруді цифрландыру – оқу үдерісіне заманауи ақпараттық-коммуникациялық технологияларды енгізу арқылы білім сапасын арттыруға бағытталған күрделі әрі көпқырлы процесс. Бұл процесс тек техникалық жаңарту ғана емес, сонымен қатар білім беру философиясының өзгеруі болып табылады. Қазіргі білім беру жүйесінде электронды оқулықтар, онлайн курстар, виртуалды зертханалар, мультимедиялық презентациялар, ашық білім беру ресурстары (Open Educational Resources), жасанды интеллект негізіндегі оқыту жүйелері және білім беру платформалары кеңінен қолданылуда. Бұл құралдар оқу процесін визуалды, интерактивті және тиімді етеді. Цифрландырудың ең маңызды артықшылықтарының бірі – білімге қолжетімділіктің артуы. Бұрын сапалы білім тек белгілі бір аймақтарда немесе оқу орындарында ғана болса, қазіргі таңда интернет арқылы кез келген адам әлемдік білім ресурстарына қол жеткізе алады. Бұл әсіресе шалғай аймақтардағы студенттер үшін үлкен мүмкіндік болып табылады. Сонымен қатар цифрлық технологиялар білім беруді дараландыруға (индивидуализация) мүмкіндік береді. Әр студенттің оқу қарқыны, деңгейі, қызығушылығы ескеріледі. Бұл жеке оқу траекториясын қалыптастыруға жағдай жасап, білім сапасын арттырады. Нәтижесінде студент тек дайын ақпаратты қабылдаушы емес, өз оқу процесін басқарушы тұлғаға айналады.

2.Цифрлық технологиялардың маман даярлауға әсері.

Цифрлық технологиялар мамандарды даярлау жүйесін түбегейлі өзгертті. Соңғы жылдары Zoom, Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams сияқты платформалар білім беру процесінің ажырамас бөлігіне айналды. Бұл жүйелер оқытуды уақыт пен кеңістікке тәуелсіз етіп, білім алушыларға икемді мүмкіндіктер ұсынды. Онлайн және гибридті оқыту формалары студенттердің дербес жұмыс істеу қабілетін дамытады. Олар ақпаратты өз бетімен іздеу, іріктеу, талдау, салыстыру және сыни бағалау дағдыларын меңгереді. Бұл дағдылар қазіргі цифрлық экономика жағдайында өте маңызды болып саналады. Сонымен қатар топтық онлайн жобалар студенттердің коммуникациялық және командалық жұмыс дағдыларын дамытады. Виртуалды ортада бірлесіп жұмыс істеу қабілеті қазіргі еңбек нарығының негізгі талаптарының бірі болып табылады. Дегенмен цифрлық оқытудың белгілі бір шектеулері де бар. Мысалы, практикалық дағдылардың жеткіліксіз қалыптасуы, интернетке тәуелділік, техникалық ақаулар және студент пен оқытушы арасындағы тікелей қарым-қатынастың азаюы сияқты мәселелер туындайды. Осы себепті қазіргі білім беру жүйесінде аралас оқыту (blended learning) моделі тиімді шешім ретінде қарастырылуда. Бұл модель дәстүрлі және цифрлық оқытудың артықшылықтарын біріктіреді.

3.Болашақ маманның цифрлық құзыреттілігі

Қазіргі еңбек нарығы мамандардан жоғары деңгейдегі цифрлық құзыреттілікті талап етеді. Цифрлық құзыреттілік – бұл тек компьютерді пайдалану ғана емес, сонымен

қатар ақпараттық мәдениет, технологиялық сауаттылық, сыни ойлау және цифрлық ортада тиімді әрекет ету қабілеті. Цифрлық құзыреттілікке келесі негізгі дағдылар кіреді:

- ақпараттық технологияларды кәсіби деңгейде меңгеру
- онлайн платформалармен және білім беру жүйелерімен тиімді жұмыс істеу
- киберқауіпсіздік ережелерін сақтау және деректерді қорғау
- үлкен деректермен (Big Data) жұмыс істеу және оны талдау
- жасанды интеллект құралдарын қолдану
- цифрлық ортада кәсіби коммуникация орнату
- жаңа технологияларға тез бейімделу және оларды тәжірибеде қолдану

Бұл дағдылар болашақ маманның бәсекеге қабілеттілігін арттырып қана қоймай, оның кәсіби дамуына да үлкен мүмкіндік береді. Сонымен қатар цифрлық құзыреттілігі жоғары мамандар инновациялық жобаларға қатысып, жаңа технологияларды енгізуде маңызды рөл атқарады.

4.Білім берудің болашағы

Болашақта білім беру жүйесі толық цифрлық экожүйеге айналуы мүмкін. Бұл жүйеде жасанды интеллект (AI), виртуалды шындық (VR), толықтырылған шындық (AR), блокчейн технологиялары, нейрожелілер және автоматтандырылған оқыту жүйелері кеңінен қолданылады. Мұндай технологиялар оқу процесін барынша интерактивті, тиімді және қызықты етеді. Студенттер тек ақпарат алушы емес, оқу процесінің белсенді қатысушысы болады. Олар тәжірибе жасау, зерттеу және талдау арқылы білімді терең меңгереді. Сонымен қатар болашақ білім беру жүйесі жеке тұлғаға бағытталған оқытуға негізделеді (personalized learning). Бұл әр студенттің қабілеті, қызығушылығы және оқу жылдамдығын ескеруге мүмкіндік береді. Оқытушының рөлі де өзгереді. Ол ақпарат беруші емес, бағыттаушы, кеңесші және оқу процесін ұйымдастырушы қызметін атқарады. Ал студент өз бетімен білім іздеуші, зерттеуші тұлғаға айналады. Осылайша, болашақ білім беру жүйесі технология мен адамның үйлесімді өзара әрекетіне негізделіп, білім сапасын жаңа деңгейге көтереді.

Қорытынды

Қорытындылай келе, білім беруді цифрландыру – қазіргі заманның ең маңызды және стратегиялық бағыттарының бірі. Бұл процесс мамандарды даярлау жүйесіне үлкен өзгерістер енгізіп, білім беруді жаңа деңгейге көтерді. Цифрлық технологиялар білім сапасын арттырып қана қоймай, оқытудың қолжетімділігін, икемділігін және тиімділігін күшейтті. Дегенмен, цифрлық құралдар дәстүрлі білім беруді толық алмастыра алмайды. Сондықтан ең тиімді модель – дәстүрлі оқыту мен цифрлық технологияларды үйлестіретін аралас жүйе. Болашақ мамандарды даярлауда цифрлық сауаттылық, кәсіби білім және сыни ойлау қабілетінің үйлесуі басты рөл атқарады. Бұл еңбек нарығында табысты болудың негізгі шарты болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1.Bates A.W. Teaching in a Digital Age.
2.UNESCO. Digital Transformation in Education.
3.Siemens G. Connectivism and Learning Theory.
4.Электронды білім беру ресурстары туралы ғылыми мақалалар.
5.Қазақстан Республикасының білім беруді цифрландыру стратегиясы материалдары.

ӘОК 81.25(004.8)

ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ НЕГІЗІНДЕ АУДАРМА ЖҮЙЕСІН ҒЫЛЫМИ ТАЛДАУ

Мухтарова.Н. Абдужалилова.Х. – 6В02301 – «Аударма ісі» білім беру бағдарламасы, 2301-23 оқу тобының білім алушылары, Ө.Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан

педагогикалық университеті, Шымкент, Қазақстан. nazima_mukhtarova@icloud.com
khusnora05@icloud.com
Қ.Қ.Қиясова – философия докторы (п.ғ.к доц), Ө.Жәнібеков атындағы Оңстүстік Қазақстан педагогикалық университеті, Аударма ісі және шетел тілдері кафедрасының доцент м.а.,педагогика ғалымдарының кандидаты,Шымкент,
Қазақстан. kaliya.k.k.68@mail.ru

Резюме

В статье представлены результаты сравнительного анализа эффективности и качества систем перевода, основанных на технологиях искусственного интеллекта. Проведённое исследование показало, что современные цифровые инструменты обеспечивают высокий уровень точности перевода и значительно ускоряют переводческий процесс. Вместе с тем выявлено, что данные системы испытывают определённые трудности при передаче контекста, стилистических особенностей и культурно-специфических элементов текста.

Установлено, что эффективное использование систем искусственного интеллекта требует их рационального сочетания с профессиональными навыками переводчика. Полученные результаты подтверждают целесообразность применения цифровых технологий в переводческой деятельности и подчёркивают необходимость их дальнейшего совершенствования.

Ключевые слова:искусственный интеллект, машинный перевод, цифровые технологии, качество перевода, эффективность перевода, сравнительный анализ, автоматизированные системы перевода, лингвистический анализ, переводческая деятельность, инновационные технологии.

Abstract

This article presents the results of a comparative analysis of the efficiency and quality of translation systems based on artificial intelligence technologies. The study demonstrates that modern digital tools provide a high level of translation accuracy and significantly accelerate the translation process. At the same time, it has been revealed that these systems encounter certain difficulties in conveying context, stylistic features, and culture-specific elements of a text.

It has been established that the effective use of artificial intelligence systems requires their rational integration with the professional skills of a translator. The obtained results confirm the appropriateness of applying digital technologies in translation activities and emphasize the need for their further improvement.

Keywords:artificial intelligence, machine translation, digital technologies, translation quality, translation efficiency, comparative analysis, automated translation systems, linguistic analysis, translation activity, innovative technologies.

Жасанды интеллект адам мен машина арасындағы интерактивтілікті жақсартуға, автоматизациялауға және тиімділікті арттыруға мүмкіндік бере отырып, адамдық интеллектінің кейбір аспектілерін модельдеу арқылы әртүрлі салаларда қолданылып жатыр. Бүгінгі күні жасанды интеллектімен байланысты жаңа технологияларды білім беру саласына интеграциялау – өзекті мәселе болып отыр, әрі оқытудың жаңа әдістері айтарлықтай өзгерістерге ұшырауда. Білім беру әрдайым инновациялар үшін құнарлы орта болған, ал қазіргі уақытта жасанды интеллект (ЖИ) осы саладағы негізгі қозғаушы күшке айналды, ол тек оқу үдерісіне ғана емес, сонымен қатар білім беру жүйесіне де айтарлықтай әсер етіп, елеулі өзгерістер енгізіп жатыр[1].

ЖИ күні кеше пайда болған жаңалық емес. Оның іргетасы 1950 жылдары қаланып, 1956 жылы ЖИ атауы ресми қолданыла бастады. 1960 жылдардың өзінде АҚШ-тың Қорғаныс министрлігі компьютерлерді адамның ойлау жүйесіндегідей үлгіде пайдалану мүмкіндіктерін зерттеуге ден қойды. Осылайша, адамның зерделік қабілетіне ұқсас кейбір қызметті компьютерлер атқара бастады. 1975 жылы жапон ғалымы Кунихико Фукусима алғашқы нейрондық желіні құрып, оны есептеу жүйесін жетілдіруге қолданды. Уақыт өте келе ЖИ сөзді тану, аудару және медициналық диаг-ностика секілді түрлі міндеттерді атқаруға қауқарлы бола түсті. Деректердің көлемі ұлғайған сайын, алгоритмдер де дамып, жаңа мүмкіндіктер пайда болды. [7]

Машиналық аударманың теориялық негіздері

Машиналық аударма — бұл бір тілдегі мәтінді автоматты түрде басқа тілге аудару процесі. Ол компьютерлік лингвистика мен жасанды интеллекттің тоғысқан саласы болып табылады [2].

1.1 Табиғи тілді өңдеу (NLP)

Табиғи тілді өңдеу — адам тілін компьютер арқылы талдау және түсіну технологиясы. Ол синтаксистік, семантикалық және прагматикалық деңгейлерді қамтиды. NLP алгоритмдері мәтінді құрылымдық элементтерге бөліп, олардың арасындағы байланысты анықтайды.

1.2 Терең оқыту (Deep Learning)

Терең оқыту — нейрондық желілерге негізделген машиналық оқыту әдісі. Ол күрделі тілдік құрылымдарды түсінуге мүмкіндік береді [2].

Жасанды интеллект тіл үйренуді тиімді, қолжетімді, қызықты ете алады және оқытушы үшін ЖИ көмекші құрал ретінде көптеген мүмкіндіктерді ұсынады. Жасанды интеллект негізінде әзірленген заманауи тапсырмалар жоғары деңгейдегі интерактивтілікпен және адамға бағдарланған әдістемемен ерекшеленеді. Мұндай технологиялар әрбір білім алушының қызығушылықтарын, қажеттіліктері мен қабілеттерін ескеруге мүмкіндік береді, сол арқылы оқыту процесінің тиімділігін арттырады. ЖИ белгілі бір тақырып бойынша презентация дайындау, өтілген материалды бекітуге арналған тиімді тапсырмалар ұсыну, әртүрлі тақырыптағы мәтіндерді тіл меңгеру деңгейіне бейімдеу, иллюстрациялық материал жасау, кез келген мәтінді дыбыстау, оқыту ойындарын құрастыру сияқты көптеген тапсырмаларды орындай алатын тамаша көмекші құрал. Дегенмен әрбір жаңашылдықтың оң және теріс жақтары болатынын атап өту маңызды. Біздің де мақала жазудағы мақсатымыз - жасанды интеллектінің тіл үйренудегі нақты пайдасы мен зиянын, артықшылықтары мен мүмкін болатын кері әсерлерін ажыратып қарастыру. Өйткені ЖИ-ді білім беру жүйесіне енгізудің артықшылықтары мен кемшіліктерін толық түсіну үшін барлық аспектілерді ескеру маңызды. Ол үшін, ең алдымен, жасанды интеллект пен табиғи интеллектінің қолданысында балансты сақтау қажет деген пікірдеміз. ЖИ тілдерді оқытуда көптеген пайда әкеледі, ЖИ құралдарын тиімді пайдалану тіл үйрену процесін жеңілдете алады, бірақ толыққанды тіл үйрену үшін дәстүрлі әдістермен үйлестірілуі тиіс[1]

Нейрондық аударма жүйелерінің жұмыс принципі.

Нейрондық машиналық аударма encoder-decoder архитектурасына негізделеді. Encoder мәтінді кодтайды, ал decoder оны басқа тілге аударады.

2.1 Attention механизмі.

Attention механизмі аударма барысында маңызды сөздерге назар аударуға мүмкіндік береді [2]. Бұл әдіс аударма сапасын айтарлықтай жақсартты.

2.2 Transformer моделі.

Transformer архитектурасы parallel өңдеуді қамтамасыз етеді және ұзын мәтіндерді тиімді аударуға мүмкіндік береді [2].

Нейрондық машиналық аударма (NMT)Қазіргі таңда ең тиімді әдіс — нейрондық желілерге негізделген аударма [2]. Бұл жүйелер контексті жақсы түсінеді және табиғи тілге жақын аударма жасайды [3].

Әсіресе, машиналық аударма жүйелері халықаралық коммуникацияны жеңілдетуде маңызды құралға айналды [4].

Аударма сапасын бағалау критерийлері.

3.1 Дәлдік.

Аударманың бастапқы мәтінге сәйкестігі [3].

3.2 Табиғилық.

Аударылған мәтіннің тілдік нормаларға сәйкестігі [6].

3.3 Контекст.

Мәтіннің мағынасы мен мазмұнын дұрыс жеткізу [4].

Аударма сапасын бағалау.

Аударма сапасы келесі параметрлер арқылы анықталады:

1. Дәлдік (Accuracy)

Нейрондық жүйелер сөздердің мағынасын дұрыс жеткізуге тырысады [2]. Дегенмен, күрделі мәтіндерде қателіктер болуы мүмкін.

2. Контексті түсіну.

Қазіргі ЖИ модельдері контексті жақсырақ түсінеді [3], бірақ кейбір мәдени немесе идиомалық тіркестерді дәл аудармауы мүмкін.

3. Табиғилық (Fluency)

ЖИ жүйелері аударманы табиғи тілге жақын етіп құрастырады [4].

Салыстырмалы талдау.

Мәселелер мен шектеулер.

Көпмағыналы сөздер.

Мәдени ерекшеліктер.

Сирек тілдердегі деректер тапшылығы.

Қате аудармалар.

Болашақ даму перспективалары.

ЖИ технологиялары дамыған сайын аударма сапасы артады. Болашақта:

Көптілді модельдер дамиды.

Контексті терең түсіну жақсарады.

Адам мен ЖИ бірлескен аударма кеңейеді.

ЖИ мен адам аудармасының айырмашылықтары айқын:

ЖИ жылдам, бірақ кейде қателеседі.

Адам баяу, бірақ сапасы жоғары.

ЖИ масштабтауға тиімді.

Адам шығармашылық тұрғыдан күшті.

Google Translate – мәтінді аудару үшін Google LLC әзірлеген тегін көптілді машиналық аударма қызметі. Ол 2006 жылдың сәуір айында статистикалық машиналық аударма қызметі ретінде іске қосылды. Бастапқыда тілдерді тікелей аударудың орнына мәтінді алдымен ағылшын тіліне, содан кейін аударма тіліне аударды. 2016 жылдың қарашасында Google Translate нейрондық машина аудармасының қозғалтқышына – Google Neural Machine Translation ауысатынын жариялады, бұл бүкіл сөйлемді бір-бірден ғана емес, сөйлемді бір уақытта толығымен аудару мүмкіншілігіне ие. Аудармалар мен қосымша опциялардың жұмыс істеу тәсіліне келетін болсақ, Google Translate 100-ден астам тілдердің берілуі бойынша бастапқы мәтін тілін таниды. Бастапқы мәтін бағдарламаға енген кезде, бағдарлама теріліп жатқан мәтінді автоматты түрде аударады[5]

Технологиялық құралдар аударма ісінің тиімділігі мен жылдамдығын айтарлықтай арттырып, сапалы аудармаға қол жеткізуді жеңілдетті. Google және Яндекс сияқты машиналық аударма жүйелері жасанды интеллект пен нейрондық желілердің көмегімен мәтіндерді жылдам аударады, алайда күрделі мәтіндердегі мәдениетке қатысты ,салалық терминдерді дәл жеткізуде қиындыққа тап болады. Болашақта гибридті модельдер, яғни адам мен машиналық аударма арқылы жоғары сапалы аудармаларға қол жеткізу көзделіп отыр. Жасанды интеллекттің қарқынды дамуы аударма ісінеде үлесін қосады. Бұл технологиялар аударма саласының дамуын жаңа деңгейге көтеріп, кәсіби аудармашылардың рөлін жаңаша айқындап аударма сапасын арттыруға мүмкіндік береді . Сонымен қатар, технологиялық құралдар аудармашылардың күнделікті жұмысын жеңілдетіп, уақыт пен күш үнемдеуге жағдай жасайды. Қазіргі заманда аударма тек мәтінді басқа тілге көшіру ғана емес, сонымен бірге мағына мен стильді сақтай отырып, мәтіннің коммуникативтік мақсатын жеткізуге бағытталады. Бұл тұрғыда машиналық аударманы постредактірлеу — сапаны қамтамасыз етудің маңызды кезеңі[6].

ЖИ-дің білім беру процесіндегі ең басты артықшылығы оқытудың персоналдануы. Әр оқушы өз қарқынымен оқи алады, бұл дарынды да, үлгерімі төмен де оқушыларға пайда келтіреді. Сонымен қатар, ЖИ қазақ тілін екінші тіл ретінде үйренушілерге де көмектеседі, өйткені ол тіл кедергісін азайтады.

ЖИ-дің тиімді қолданылуы мұғалімнің цифрлық құзыреттілігіне тікелей байланысты. Педагог жасанды интеллектке тапсырмаларды дұрыс қоюды, алынған жауаптарды сараптауды және қажет жағдайда түзетуді меңгеруі тиіс. Бұл ретте мұғалім ЖИ-ді оқытудың жаңа мүмкіндігі ретінде қабылдап, оны дәстүрлі әдістермен үйлестіруі қажет. Осындай кәсіби дайындық оқушылардың білімін арттырумен қатар, мұғалімнің өзіне де педагогикалық инновацияларды меңгеруге жол ашады.

Сонымен қатар, ЖИ оқыту процесінде білім сапасын бақылауды жеңілдетеді. Мысалы, автоматты бағалау жүйелері оқушылардың қателерін талдап, қай бөлімдерде қиындық бар екенін анық көрсетеді. Шынайы уақыт режимінде берілетін кері байланыс оқушыларға да, мұғалімге де оқу траекториясын жедел түзетуге мүмкіндік береді. Бұл оқыту процесінің тиімділігін арттырып қана қоймай, қателермен жұмыс жасауды жүйелі етеді.

Қорыта келгенде, жасанды интеллект негізіндегі аударма жүйелері қазіргі заманғы технологиялық дамудың маңызды нәтижелерінің бірі болып табылады және олар тілдік коммуникация саласында түбегейлі өзгерістер енгізуде. Мақала барысында қарастырылғандай, машиналық аударманың эволюциясы ережеге негізделген жүйелерден бастап статистикалық модельдерге, ал бүгінгі таңда нейрондық желілерге негізделген озық технологияларға дейін жетті. Бұл өзгерістер аударма сапасының, жылдамдығының және қолжетімділігінің айтарлықтай артуына ықпал етті.

Жасанды интеллекттің аударма саласындағы басты артықшылықтарының бірі – оның жоғары жылдамдығы мен үлкен көлемдегі ақпаратты өңдеу қабілеті. Адам аудармашыға бірнеше сағат немесе күн қажет болатын мәтінді ЖИ жүйелері санаулы секундтар ішінде аудара алады. Бұл әсіресе жаһандану жағдайында, халықаралық байланыстардың артуы кезінде өте маңызды. Сонымен қатар, Google Translate және басқа да нейрондық аударма жүйелері көптеген тілдерді қамтып, пайдаланушыларға ыңғайлы әрі тегін қызмет ұсынады. Мұндай құралдар білім беру, бизнес, ғылым және туризм салаларында кеңінен қолданылып, тілдік кедергілерді азайтуға мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, нейрондық машиналық аударма жүйелерінің контекстті түсіну қабілеті де айтарлықтай жақсарғаны байқалады. Encoder-decoder архитектурасы мен attention механизмі аударма барысында мәтіннің мағыналық тұтастығын сақтауға көмектеседі. Transformer моделі сияқты жаңа тәсілдер ұзын және күрделі мәтіндерді тиімді өңдеуге мүмкіндік береді. Бұл өз кезегінде аударма сапасының табиғилығын арттырып, оны адам аудармасына жақындатады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1https://www.researchgate.net/publication/396168044_Til_jrenudegi_ZI_artyksylyktary_men_kemsiliktеriAI_in_Language_Learning_Advantages_and_DisadvantagesII_v_izucenii_azyka_preimusestva_i_nedostatki.

2.Vaswani, A., Shazeer, N., Parmar, N., et al. (2017) Attention is All You Need https://arxiv.org/abs/1706.03762.

3.Bahdanau, D., Cho, K., Bengio, Y. (2014) Neural Machine Translation by Jointly Learning to Align and Translate https://arxiv.org/abs/1409.0473.

4.Google AI Blog Neural Machine Translation and Sequence-to-Sequence Models https://ai.googleblog.com/2016/09/a-neural-network-for-machine.html.

5.Paula, T. (2020). Selected Clauses of a Copyright Contract in Polish and English in Translation by Google Translate: A Tentative Assessment of Quality. pp. 690-691.

6.https://bilimger.kz/179360/

7.https://anatili.kazgazeta.kz/news/64005

ӘОК 81.25(004.8)

БІЛІМ БЕРУДЕ ЦИФРЛЫҚ АУДАРМА ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ТИІМДІЛІГІ

Сәрсен А.– 6В02301 – «Аударма ісі» білім беру бағдарламасы, 2301-23 оқу тобының білім алушысы, Ө.Жәнібеков атындағы Оңстүстік Қазақстан педагогикалық университеті, Шымкент, Қазақстан. akdidar.sa05@gmail.com
Қ.Қ.Қиясова – философия докторы (п.ғ.к доц), Ө.Жәнібеков атындағы Оңстүстік Қазақстан педагогикалық университеті, Аударма ісі және шетел тілдері кафедрасының доцент м.а., педагогика ғалымдарының кандидаты,Шымкент, Қазақстан. kaliya.k.k.68@mail.ru

Резюме

В данной статье рассматриваются актуальные проблемы подготовки специалистов в условиях цифровизации образования. Автор анализирует влияние процесса цифровизации на систему образования и определяет требования, предъявляемые к современным специалистам. Кроме того, описывается роль новых технологий, таких как электронное обучение, смешанное обучение и искусственный интеллект. В статье наряду с преимуществами цифровизации также обозначены её основные проблемы и предложены пути их решения. Результаты исследования направлены на совершенствование системы образования и подготовку конкурентоспособных специалистов.
Ключевые слова: цифровизация, образование, подготовка специалистов, цифровая грамотность, электронное обучение, смешанное обучение, искусственный интеллект.

Summary

This article examines the aktyal issues of training specialists in the context of the digitalization of education. The author analyzes the impact of the digitalization process on the education system and identifies the requirements for modern specialists. In addition, the role of new technologies such as e-learning, blended learning, and artificial intelligence is described. Along with the advantages of digitalization, the article also highlights its main challenges and proposes possible solutions. The research results are aimed at improving the education system and training competitive special.
Keywords: digitalization, education, specialist training, digital literacy, e-learning, blended learning, artificial intelligence

Қазіргі жаһандану дәуірінде білім беру жүйесі қарқынды түрде цифрландыру үдерісін бастан кешіруде.Ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың дамуы білім беру мазмұнын, әдістерін және формаларын түбегейлі өзгертті. Бұл өзгерістер тек оқыту тәсілдеріне ғана емес, сонымен қатар болашақ мамандарды даярлау жүйесіне де айтарлықтай әсер етуде. Цифрлық ортада өмір сүріп жатқан қазіргі қоғам жаңа форматтағы, яғни цифрлық құзыреттілігі жоғары, икемді және тез бейімделе алатын мамандарды талап етеді.

Осыған байланысты білім беру жүйесінің алдында тұрған негізгі міндеттердің бірі – еңбек нарығының заманауи талаптарына жауап бере алатын, цифрлық технологияларды еркін меңгерген білікті мамандарды даярлау болып табылады. Бүгінгі таңда дәстүрлі білім беру модельдері жеткіліксіз болып, олардың орнына инновациялық, тәжірибеге бағытталған және технологиямен интеграцияланған оқыту тәсілдері кеңінен енгізілуде. Әсіресе, онлайн білім беру платформалары, цифрлық құралдар мен виртуалды оқу ортасы студенттердің кәсіби дағдыларын дамытуда маңызды рөл атқарады.

Сонымен қатар, цифрландыру үдерісі білім алушылардың тек теориялық білімін ғана емес, практикалық дағдыларын, сыни ойлау қабілетін, ақпаратты талдау және өңдеу білігін дамытуға бағытталуы тиіс. Бұл өз кезегінде мамандарды даярлау сапасын арттыруға және олардың бәсекеге қабілеттілігін күшейтуге мүмкіндік береді.Осы тұрғыдан алғанда, білім беруді цифрландыру жағдайында мамандар даярлау мәселесі өзекті ғылыми-практикалық мәнге ие. Аталған мақалада цифрлық трансформация жағдайындағы мамандар даярлаудың ерекшеліктері қарастырылып, оның тиімді жолдары мен негізгі бағыттары талданады.

Еңбек нарығында бәсекеге қабілетті, цифрлық құзыреттілігі жоғары мамандарды даярлау қазіргі кезеңде ерекше маңызға ие болып отыр. Технологиялардың қарқынды дамуы кәсіби қызметтің барлық саласына әсер етіп, мамандардан тек теориялық білімді ғана емес,

сонымен қатар цифрлық ортада тиімді жұмыс істей алу қабілетін талап етеді. Осыған байланысты білім беру жүйесі еңбек нарығының сұранысына сай жаңарып, заманауи талаптарға бейімделуі тиіс. Цифрландыру жағдайында көптеген мамандықтардың мазмұны өзгеріп, жаңа кәсіп түрлері пайда болуда. Сондықтан мамандар өз білімін үнемі жаңартып, жаңа технологияларды меңгеріп отыруы қажет. Бұл жерде өмір бойы білім алу қағидасының маңызы арта түседі. Сонымен қатар, цифрлық құзыреттілік тек техникалық дағдылармен шектелмей, ақпаратты талдау, оны тиімді пайдалану, цифрлық коммуникация құралдарын меңгеру сияқты қабілеттерді қамтиды. Білім беру процесінде практикалық бағытты күшейту, инновациялық технологияларды қолдану және студенттердің өз бетінше білім алу дағдыларын дамыту маңызды. Осы арқылы ғана қазіргі қоғам талабына сай, икемді әрі бәсекеге қабілетті мамандарды қалыптастыруға мүмкіндік туады.

Білім беруді цифрландыру – оқу процесіне заманауи цифрлық технологияларды енгізу арқылы білім сапасын арттыруға бағытталған үдеріс. Бұл үдеріс тек техникалық құралдарды қолданумен шектелмей, білім беру философиясының өзгеруін де қамтиды. Яғни, оқытудағы басты назар мұғалімнен оқушыға ауысып, білім алушы белсенді субъект ретінде қарастырылады.Цифрландырудың негізгі ерекшеліктеріне білім беру ресурстарының ашықтығы мен қолжетімділігі, оқытудың икемділігі, оқу процесінің дараландуы және интерактивтіліктің артуы жатады. Онлайн платформалардың дамуы, қашықтан оқытудың кеңеюі және цифрлық білім беру контентінің көбеюі білім алушыларға уақыт пен кеңістікке тәуелсіз білім алуға мүмкіндік береді [2]. Сонымен қатар, цифрлық технологиялар оқу нәтижелерін бақылау мен бағалаудың тиімді жүйелерін қалыптастыруға ықпал етеді.

Қазіргі заманғы маман тек өз саласының кәсіби білімімен ғана шектелмей, әмбебап құзыреттерге де ие болуы қажет. Ең алдымен, цифрлық сауаттылық – ақпараттық технологияларды тиімді пайдалану, деректермен жұмыс істеу және цифрлық қауіпсіздікті сақтау қабілеті маңызды рөл атқарады.Сыни ойлау қабілеті маманға ақпаратты талдап, дұрыс шешім қабылдауға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, коммуникативтік дағдылар, әсіресе цифрлық ортадағы қарым-қатынас мәдениеті, командалық жұмыс пен кәсіби байланыстарды дамытуда маңызды.Икемділік пен бейімделгіштік қазіргі өзгермелі еңбек нарығында табысты болудың басты шарттарының бірі болып табылады. Жаңа технологиялар мен талаптарға тез бейімделе алу – бәсекеге қабілеттіліктің негізгі көрсеткіші. Бұдан бөлек, өмір бойы білім алу дағдысы (lifelong learning) маманның кәсіби дамуын үздіксіз қамтамасыз етеді және оның өзекті білім мен дағдыларды үнемі жаңартып отыруына мүмкіндік береді [3].

Цифрландыру білім беру әдістеріне түбегейлі өзгерістер әкелді. Қазіргі таңда дәстүрлі оқыту әдістерімен қатар инновациялық технологиялар кеңінен қолданылуда. Соның ішінде электрондық оқыту (e-learning) білім алушыларға онлайн форматта оқу материалдарын игеруге мүмкіндік береді.Аралас оқыту (blended learning) дәстүрлі және онлайн оқытуды ұштастыра отырып, оқу процесінің тиімділігін арттырады. Жаппай ашық онлайн курстар (MOOC) әлемнің жетекші университеттерінің білім ресурстарына қол жеткізуге жағдай жасайды.Сонымен қатар, виртуалды және толықтырылған шындық технологиялары күрделі процестерді визуализациялауға мүмкіндік беріп, білім алушылардың тәжірибелік дағдыларын дамытуға ықпал етеді. Жасанды интеллект негізіндегі жүйелер оқу процесін жекелендіріп, әр студенттің деңгейіне сәйкес тапсырмалар ұсынуға мүмкіндік береді. Бұл технологиялар білім сапасын арттырып қана қоймай, оқытудың тиімділігін жаңа деңгейге көтереді [4].

Сонымен қатар, білім беруді цифрландыру үдерісі бірқатар қиындықтармен қатар жүруде. Ең алдымен, техникалық инфрақұрылымның жеткіліксіздігі – көптеген білім беру ұйымдарында заманауи құрал-жабдықтардың болмауы немесе жеткіліксіздігі оқу процесін толық цифрландыруға кедергі келтіреді.Интернет сапасының төмендігі, әсіресе ауылдық аймақтарда, онлайн білім берудің тиімділігін төмендетеді және білім алушылар арасында теңсіздік туындатады. Педагогтардың цифрлық құзыреттілігінің жеткіліксіздігі де маңызды мәселелердің бірі болып табылады, себебі жаңа технологияларды тиімді пайдалану үшін

мұғалімдердің біліктілігін арттыру қажет.Сонымен қатар, академиялық адалдық мәселелері де өзекті болып отыр. Онлайн оқыту барысында плагиат, көшіру және басқа да әділетсіз әрекеттердің алдын алу қиындық туғызады. Бұл мәселені шешу үшін арнайы бақылау жүйелері мен академиялық мәдениетті қалыптастыру қажет [5].Осы аталған мәселелерді шешу білім беруді цифрландырудың тиімділігін арттыруға және сапалы мамандар даярлауға мүмкіндік береді.

Білім беруді цифрландыру жағдайында мамандар даярлау – заманауи қоғамның басты міндеттерінің бірі. Цифрлық технологияларды тиімді қолдана алатын, бәсекеге қабілетті мамандар даярлау үшін білім беру жүйесін жан-жақты жетілдіру қажет. Бұл үдеріс тек жаңа технологияларды енгізумен шектелмей, білім мазмұнын жаңарту, оқыту әдістерін жетілдіру және білім алушылардың құзыреттіліктерін кешенді түрде дамыту арқылы жүзеге асырылуы тиіс.Зерттеу нәтижелері көрсеткендей, цифрландыру білім беру сапасын арттыруға, оқу процесін икемді және қолжетімді етуге, сондай-ақ білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескеруге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, цифрлық ортада табысты қызмет ету үшін мамандардың тек кәсіби білімі ғана емес, олардың цифрлық сауаттылығы, сыни ойлау қабілеті, коммуникациялық дағдылары және өмір бойы білім алуға дайын болуы аса маңызды.Осыған байланысты білім беру жүйесінде инновациялық әдістер мен технологияларды кеңінен енгізу, педагогтардың цифрлық құзыреттілігін арттыру, сондай-ақ сапалы цифрлық білім беру ортасын қалыптастыру негізгі басымдықтардың бірі болуы тиіс. Сонымен қатар, техникалық инфрақұрылымды дамыту, интернетке қолжетімділікті арттыру және академиялық адалдықты қамтамасыз ету бағытында жүйелі жұмыстар жүргізу қажет.

Қорытындылай келе, білім беруді цифрландыру жағдайында мамандар даярлау тиімді жүзеге асырылған жағдайда, бұл елдің адами капиталының сапасын арттырып, оның жаһандық бәсекеге қабілеттілігін күшейтуге елеулі үлес қосады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1) Назарбаев Н.Ә. Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру. – Астана, 2017.

2) OECD. Education in the Digital Age. – Paris: OECD Publishing, 2020.

3) Selwyn N. Education and Technology: Key Issues and Debates. – London: Bloomsbury Academic, 2016.

4) Bates T. Teaching in a Digital Age. – Vancouver: BCcampus, 2019.

5) UNESCO. Digital Transformation in Education. – Paris: UNESCO, 2021.

ӘОК 372.8.811.111

DIGITAL TECHNOLOGIES AND INNOVATIVE TOOLS IN TRANSLATION PRACTICE

Bychkova Polina - Student of school №41 named after A.Makarenko
Scientific advisor: Bayetova A.S.
Kazakhstan.Shymkent.

Түйін

Цифрлық технологиялардың қарқынды дамуы аударма саласын айтарлықтай өзгертті. Қазіргі аудармашылар машиналық аударма жүйелері, компьютерлік қолдау көрсетілетін аударма (CAT) құралдары, терминологиялық деректер базалары және жасанды интеллектке негізделген платформалар сияқты инновациялық құралдарға жиі сүйенеді. Бұл технологиялар аударманың жылдамдығын, дәлдігін және бірізділіғін арттырып, бүкіл әлем бойынша мамандар арасындағы ынтымақтастықты жеңілдетеді.

Бұл мақалада аударма тәжірибесіндегі цифрлық технологиялардың рөлі талданады, кеңінен қолданылатын инновациялық құралдар қарастырылады және олардың кәсіби аударма қызметіндегі артықшылықтары мен шектеулері талқыланады.

Кілт сөздер: цифрлық технологиялар, аударма тәжірибесі, машиналық аударма, CAT құралдары, жасанды интеллект, аударма жады, цифрлық лингвистика.

Резюме

Стремительное развитие цифровых технологий существенно изменило сферу перевода. Современные переводчики все чаще используют инновационные инструменты, такие как системы машинного перевода, средства автоматизированного перевода (CAT-инструменты), терминологические базы данных и платформы на основе искусственного интеллекта. Эти технологии повышают скорость, точность и согласованность перевода, а также способствуют эффективному сотрудничеству специалистов по всему миру.

В данной статье анализируется роль цифровых технологий в переводческой практике, рассматриваются широко используемые инновационные инструменты, а также обсуждаются их преимущества и ограничения в профессиональной деятельности переводчиков.

Ключевые слова: цифровые технологии, переводческая практика, машинный перевод, CAT-инструменты, искусственный интеллект, память переводов, цифровая лингвистика.

Globalization and digitalization have greatly influenced communication processes around the world. As international cooperation in science, education, business, and culture continues to expand, the need for high-quality translation has become increasingly important. Translation allows people from different linguistic and cultural backgrounds to exchange ideas, share knowledge, and collaborate effectively.

Traditionally, translation was a manual and time-consuming process that relied on printed dictionaries, glossaries, and translators' individual expertise. However, technological progress has introduced a variety of digital tools that support translators and optimize their workflow. Today, translation practice combines human linguistic competence with advanced technological solutions.

Digital technologies not only accelerate translation processes but also enhance accuracy and consistency. The integration of artificial intelligence, machine learning, and cloud computing into translation practice has created new opportunities for professional translators and language specialists.

The Role of Digital Technologies in Translation

Digital technologies have significantly changed the professional environment of translators. One of the most important developments is machine translation, which uses neural networks and artificial intelligence to automatically translate texts between languages.

Modern machine translation systems such as Google Translate and DeepL provide instant translations of texts, documents, and even websites. These tools are widely used for obtaining the general meaning of foreign texts and assisting translators in the initial stages of translation.

Another major innovation is the development of computer-assisted translation tools. Programs like SDL Trados Studio and MemoQ allow translators to manage translation memory databases, terminology lists, and large multilingual projects. Translation memory stores previously translated segments and suggests them when similar segments appear in new texts, which improves consistency and productivity.

Innovative Translation Technologies

Several innovative technologies have become essential components of modern translation practice.

1. Translation Memory Systems

Translation memory systems store pairs of source and translated text segments. When a translator encounters a similar sentence in a new project, the system automatically suggests a previously translated version. This reduces repetitive work and ensures terminological consistency.

2. Terminology Management Tools

Terminology management systems allow translators to create structured databases of specialized vocabulary used in fields such as medicine, law, engineering, and information technology. These systems help maintain accuracy and avoid misunderstandings.

3. Artificial Intelligence in Translation

Artificial intelligence technologies are increasingly used to improve machine translation quality. Neural machine translation models analyze large volumes of bilingual data to learn linguistic patterns and produce more natural translations.

4. Speech Recognition and Voice Translation

Speech recognition systems convert spoken language into text, which can then be translated automatically. These technologies are widely used in international conferences, online communication, and multilingual customer support services.

5. Cloud-Based Translation Platforms

Cloud technologies enable translators to collaborate remotely on the same project. Translators, editors, and project managers can access translation memories, glossaries, and documents from different locations.

Advantages of Digital Translation Tools

Digital translation technologies provide numerous benefits for translators and organizations:

Increased efficiency: Translators can process large volumes of text in a shorter period of time.

Consistency in terminology: Translation memory and terminology databases help maintain uniform language usage.

Improved collaboration: Cloud platforms enable teamwork among translators across different countries.

Accessibility: Many digital tools are available online, allowing users worldwide to access translation services.

These advantages are particularly important in fields such as international business, academic research, tourism, and media communication.

Challenges and Limitations

Despite the many advantages of digital technologies, some limitations remain. Machine translation systems may produce inaccurate translations when dealing with idiomatic expressions, complex grammatical structures, or culturally specific references. Therefore, human translators are still necessary to review and edit machine-generated translations.

Another challenge involves data privacy and security. When translators upload documents to online translation platforms, sensitive information may be exposed if appropriate security measures are not implemented. For this reason, professional translators must use reliable software and follow confidentiality guidelines.

In addition, overreliance on automated tools may reduce translators' critical thinking and linguistic creativity. Therefore, it is important to maintain a balance between technological assistance and human expertise.

Digital technologies and innovative tools have fundamentally transformed translation practice in the modern world. Machine translation systems, CAT tools, translation memory databases, and cloud-based platforms enable translators to work faster, maintain terminological consistency, and collaborate effectively.

Innovative tools have become indispensable in translation practice. AI platforms significantly improve efficiency and quality. However, human expertise remains essential for ensuring accuracy and cultural relevance.

The successful integration of these tools depends on the ability to combine technological innovation with critical thinking and linguistic competence. This balanced approach will define the future of translation in the digital era.

However, technology cannot fully replace the human translator's role. Professional translators provide linguistic accuracy, cultural sensitivity, and contextual understanding that automated systems cannot yet achieve. The future of translation lies in the effective integration of human expertise and advanced digital technologies, ensuring high-quality multilingual communication in the global digital environment.

References

1. Bowker, L., & Fisher, D. (2010). *Computer-Aided Translation.* In: Gambier, Y., & van Doorslaer, L. (Eds.), Handbook of Translation Studies. Amsterdam: John Benjamins.
2. Pym, A. (2014). Exploring Translation Theories. London: Routledge.
3. Somers, H. (2003). Computers and Translation: A Translator's Guide. Amsterdam: John Benjamins.

4. Kenny, D. (2017). Human Issues in Translation Technology. London: Routledge.
5. Baker, M. (2018). In Other Words: A Coursebook on Translation. London: Routledge.
6. Olohan, M. (2016). Scientific and Technical Translation. London: Routledge.

ӘОК 372.8..811.111

TENDENCIES AND INNOVATIVE APPROACHES IN THE ERA OF GLOBAL DIGITALIZATION

Шынжырбай Мерей. 6В05101- «Биология» білім беру бағдарламасының студенті
Ғылыми жетекшісі: аға оқытушы Тайтелиева М.А.
Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті

Түйін

Мақалада жасанды интеллект (ЖИ) мен цифрлық технологиялардың шет тілін меңгерудегі маңызы қарастырылған. Автор EdTech, геймификация және нейрожелілердің (ChatGPT, ELSA Speak) тиімділігін жеке тәжірибесі негізінде дәлелдейді. Заманауи сандық құралдар тілдік кедергілерді жойып, оқу процесін баршаға қолжетімді әрі нәтижелі ететіні негізделген.

Кілт сөздер: цифрландыру, жасанды интеллект, шет тілін оқыту, EdTech, тілдік кедергі.

Резюме

В статье рассматривается значение искусственного интеллекта (ИИ) и цифровых технологий в изучении иностранных языков. Автор на личном опыте доказывает эффективность EdTech, геймификации и нейросетей (ChatGPT, ELSA Speak). Обосновано, что современные инструменты устраняют языковой барьер и делают обучение доступным и результативным.

Ключевые слова: цифровизация, искусственный интеллект, изучение языков, EdTech, языковой барьер.

The era we live in is characterized by an unprecedented convergence of information flows and technological innovations. The rapid development of the digital world is so profound that it is fundamentally transforming every sphere of human life, including education. Technologies that seemed like science fiction just a decade ago have now become an integral part of our daily routines. In such a dynamic environment, the ability to keep up with modern processes is not simply desirable—it is a key condition for personal and professional competitiveness.

The modern world is experiencing a period of rapid transformation driven by global digitalization. Technological advancements, particularly in information and communication technologies, have reshaped the way people live, work, and learn. Digitalization is no longer limited to specific industries—it has become a universal force influencing all sectors, including education, business, healthcare, and governance.

In this context, innovative approaches are essential for adapting to the demands of the digital age. They enable individuals and organizations to remain competitive, efficient, and responsive to constant change. This report explores the role of innovative approaches in the era of global digitalization, with a focus on education and skill development.

Digitalization has opened the door to vast opportunities, enabling individuals to acquire new knowledge and master essential skills. Among these, foreign language proficiency stands out as one of the most relevant and necessary competencies. In today's globalized world, mastering a foreign language is no longer an additional advantage—it is a vital necessity for communication, education, and career development.

Digitalization refers to the integration of digital technologies into everyday processes, transforming traditional systems into more efficient and flexible ones. It involves the use of tools such as artificial intelligence (AI), big data, cloud computing, and mobile applications to improve productivity and accessibility.

One of the key characteristics of digitalization is the removal of physical and geographical barriers. Information is now accessible anytime and anywhere, allowing people to learn,

communicate, and collaborate globally. This has led to the emergence of a knowledge-based society, where information and digital skills play a crucial role in personal and professional success.

Within the digital education system, new forms of learning, research, and knowledge acquisition have emerged, creating new standards of competition. Learners are now expected to be flexible, self-directed, and technologically competent. Therefore, continuous self-development and the ability to adapt to the digital age have become essential qualities. Language learning, which has always been a crucial aspect of education, is now significantly enhanced by digital tools, making the process more efficient and accessible than ever before.

Digitalization is not merely a supplementary resource in language learning—it has become a primary driving force behind significant achievements. This transformation is closely connected to the development of Educational Technology (EdTech), a field that integrates digital tools into teaching and learning processes. Through innovative methods, mastering a language has become easier, faster, and more engaging. One of the main reasons for this is the unlimited availability of information and the removal of constraints related to time and location. Learners can now access high-quality educational resources anytime and anywhere, breaking the traditional boundaries of the classroom.

Several innovative approaches play a particularly important role in modern language learning:

Gamification involves incorporating game elements into the educational process. Features such as points, levels, rewards, and challenges make learning more interactive and enjoyable. Psycholinguistic research indicates that gamified learning environments can increase the speed of material acquisition by up to 30% compared to traditional methods. This approach enhances motivation and encourages consistent engagement, especially among younger learners.

Micro-learning is another effective strategy that involves short, focused learning sessions lasting 10–15 minutes. These sessions are designed to fit into a learner's daily routine, making it easier to maintain consistency. Studies show that micro-learning supports long-term memory retention and reduces cognitive overload, allowing learners to absorb information more effectively.

Artificial Intelligence and Neural Networks represent one of the most transformative developments in language education. AI-powered tools act as virtual tutors, providing personalized feedback and guidance. They can correct grammatical errors, suggest improvements, and simulate real-life conversations. Importantly, research shows that interacting with AI reduces the psychological barrier often associated with speaking a foreign language. Learners feel less anxious and more willing to practice, which significantly improves their communication skills.

E-learning and Online Platforms. Digital platforms have made education more accessible than ever before. Students can attend virtual classes, access online resources, and interact with instructors without being physically present. This flexibility allows learners to study at their own pace and according to their individual needs.

Blended Learning. Blended learning combines traditional classroom methods with digital tools. This hybrid approach allows educators to benefit from both face-to-face interaction and technological innovation, creating a more balanced and effective learning environment.

In addition to these approaches, digitalization offers numerous advantages in language learning. One of the most significant is mobility —learners can study anytime and anywhere without being tied to a physical classroom. This flexibility is especially important for students and professionals who must balance education with other responsibilities.

Another advantage is time efficiency. Instead of spending hours searching for materials, learners can access all necessary resources through a single device. Digital platforms provide structured lessons, exercises, and feedback, streamlining the learning process.

Furthermore, digital learning is highly interactive and engaging. Multimedia elements such as videos, audio recordings, and interactive exercises create a dynamic learning environment. This not only makes the process more enjoyable but also improves comprehension and retention.

For students, one of the most valuable aspects of digital technology is its accessibility as a 24/7 educational resource. Many platforms offer free or affordable content, making quality

education available to a wider audience. Learners can track their progress, identify weaknesses, and adjust their learning strategies independently. This level of autonomy fosters responsibility and self-discipline, which are essential for long-term success.

Based on my personal experience, digital technology has proven to be a reliable and effective assistant in language learning. With access to a wide range of resources, it is possible to begin learning from home without significant financial investment. All that is required is consistency and a willingness to dedicate time to the process.

For example, I used the ELSA Speak application to improve my pronunciation. This tool analyzes speech, identifies errors, and provides immediate feedback along with correct pronunciation and transcription. Its user-friendly interface makes it accessible even for beginners. As a result, I was able to significantly improve my phonetic skills and prepare successfully for academic exams, achieving high scores. This experience clearly demonstrates the practical benefits of AI-based learning tools.

In addition, AI chatbots provide valuable support in language learning. They can answer questions, explain grammatical rules, and engage in conversations, allowing learners to practice in a stress-free environment. Such tools are particularly useful for developing writing and speaking skills.

Multimedia resources also play an important role. Watching movies with subtitles, listening to music, and following podcasts in a foreign language help expand vocabulary and improve listening comprehension. These methods combine education with entertainment, making the learning process more natural and enjoyable. Importantly, they are often free, making language learning accessible to everyone.

Despite these advantages, some people remain skeptical about digital learning. They believe that it is impossible to master a language online or without a teacher. However, this perspective is increasingly outdated. My own experience proves that with the right tools and consistent effort, it is entirely possible to achieve a high level of proficiency independently.

Starting from a basic A1 level, I relied primarily on digital programs as my main source of knowledge. Over time, my speaking skills, vocabulary, and overall linguistic thinking improved significantly. This progress was the result of systematic work and the effective use of digital resources. It demonstrates that success in language learning depends not only on the tools used but also on the learner’s motivation and discipline.

It is also important to note that digitalization encourages the development of additional skills beyond language proficiency. Learners become more technologically literate, improve their ability to search for and evaluate information, and develop critical thinking skills. These competencies are essential in the modern world and contribute to overall personal and professional growth.

In the era of global digitalization, individuals must take responsibility for their own development. Lifelong learning has become a necessity rather than an option. People need to continuously update their skills and knowledge to remain competitive in the job market.

Developing digital literacy, critical thinking, and adaptability is essential. Individuals should also learn how to effectively use digital tools for education, communication, and problem-solving. Motivation and self-discipline play a key role in achieving success in this environment.

In conclusion, the era of global digitalization has elevated language learning to an entirely new level. Today, all the necessary conditions for mastering a foreign language are readily available: access to information, diverse learning methods, and advanced technological tools. The key factors for success are motivation, consistency, and the ability to use digital resources effectively.

Global digitalization has fundamentally transformed the way we approach education and innovation. Innovative approaches such as AI-based learning, gamification, and micro-learning have made education more accessible, flexible, and effective.

While challenges exist, the opportunities provided by digital technologies far outweigh the drawbacks. By embracing innovation and continuously developing their skills, individuals can thrive in the digital age.

Ultimately, the future belongs to those who are willing to adapt, learn, and take advantage of the possibilities offered by global digitalization.

Digital development represents a major step toward competitiveness in education and the global job market. By mastering artificial intelligence and innovative technologies, individuals can overcome language barriers and become highly competitive specialists. The future undoubtedly belongs to digital education and lifelong learning. Those who embrace these opportunities will be better prepared to succeed in an increasingly interconnected and technology-driven world.

References

1.Akhmetov, A. "Digitalization of Education: Innovative Methods." — Almaty, 2024.
2.Krashen, S. "Principles and Practice in Second Language Acquisition." — 2023.
3.UNESCO Report. "AI in Education: Guidance for Policy-makers." — 2024.

УДК 004.8(072)

ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ — НОВЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ В ПРЕПОДАВАНИИ

Мадикаримова С.Х. - 6В01802-Социальная педагогика
Научный руководитель : Старший преподователь Тайталиева М.А.
Южно-Казахстанский университет им.Узбекали Жанибекова.

Annotation

The article examines the role of artificial intelligence (AI) in the modern education system. It analyzes the main areas of AI application in teaching, its advantages, limitations, and development prospects. Special attention is given to personalized learning, the automation of educational processes, and the transformation of the teacher's role.

Түйін

Мақалада қазіргі білім беру жүйесіндегі жасанды интеллекттің (ЖИ) рөлі қарастырылады. Оқытуда жасанды интеллектті қолданудың негізгі бағыттары, оның артықшылықтары, шектеулері және даму перспективалары талданады. Ерекше назар оқытуды дараландыруға, білім беру үдерістерін автоматтандыруға және оқытушының рөлінің өзгеруіне аударылады.

Искусственный интеллект активно трансформирует современное образование, предлагая новые подходы к обучению и развитию навыков учащихся. В условиях стремительной цифровизации образовательной среды возрастает необходимость внедрения инновационных технологий, способных повысить эффективность учебного процесса и адаптировать его к требованиям XXI века. Использование ИИ позволяет создавать персонализированные образовательные траектории, учитывать индивидуальные особенности обучающихся, их уровень подготовки, темп усвоения материала и стиль обучения.

С помощью интеллектуальных систем становится возможным не только адаптировать содержание учебных программ, но и автоматизировать ряд рутинных процессов, включая проверку заданий, мониторинг успеваемости и анализ образовательных результатов. Это, в свою очередь, способствует снижению нагрузки на преподавателей и позволяет им сосредоточиться на более сложных педагогических задачах, таких как развитие критического мышления и творческих способностей студентов.

В то же время внедрение ИИ в образование сопровождается рядом этических и практических проблем. К ним относятся вопросы защиты персональных данных, риск чрезмерной зависимости от технологий, а также угроза усиления цифрового неравенства между различными социальными и региональными группами обучающихся. Дополнительно возникает необходимость подготовки педагогов к эффективному использованию новых технологий.

Таким образом, актуальность исследования определяется необходимостью комплексного анализа возможностей и ограничений искусственного интеллекта в образовательной сфере. Это позволит обеспечить его эффективное, безопасное и педагогически обоснованное внедрение в современные образовательные системы

Теоретической основой исследования послужили современные научные публикации отечественных и зарубежных авторов, а также учебно-методическое пособие Искусственный интеллект в образовании, в котором рассматриваются дидактические основы применения интеллектуальных технологий в обучении. В работе учитывались исследования, посвящённые цифровизации образования, адаптивным образовательным системам и интеллектуальным обучающим средам.

Методологическую основу исследования составили общенаучные методы: анализ и синтез научной литературы, сравнительный анализ различных подходов к внедрению искусственного интеллекта, а также обобщение и систематизация данных. Данные методы позволили выявить ключевые тенденции развития образовательных технологий и определить их влияние на учебный процесс. Особое внимание уделено методам, представленным в работе О.П. Околелова. Автор рассматривает искусственный интеллект как средство выполнения функций преподавателя и выделяет ряд дидактических методов, применяемых в цифровой образовательной среде. К ним относятся:

- **адаптивное обучение**, основанное на анализе индивидуальных особенностей обучающихся и динамической корректировке учебного материала;
- **метод интеллектуального сопровождения**, предполагающий использование цифровых систем в качестве «виртуального наставника», обеспечивающего обратную связь и поддержку;
- **автоматизированный контроль знаний**, включающий тестирование и оценивание с использованием алгоритмов ИИ;
- **моделирование образовательных процессов**, позволяющее прогнозировать результаты обучения и оптимизировать образовательные траектории;
- **интерактивные методы обучения**, основанные на использовании цифровых платформ и интеллектуальных систем.

В пособии подчеркивается, что применение ИИ способствует трансформации образовательной среды и внедрению новых, более эффективных форм и методов обучения. Применение указанных методов обеспечило комплексный анализ проблемы и позволило сформулировать обоснованные выводы о возможностях и ограничениях использования искусственного интеллекта в преподавании. В ходе проведённого исследования был осуществлён комплексный сравнительный анализ традиционной системы образования и системы образования, в которой используются технологии искусственного интеллекта. Основное внимание уделялось таким параметрам, как эффективность обучения, степень индивидуализации образовательного процесса, характер взаимодействия между преподавателем и обучающимися, а также уровень автоматизации образовательных процедур.

Полученные результаты показывают, что внедрение искусственного интеллекта существенно трансформирует современное образование. В первую очередь это проявляется в усилении персонализации обучения: образовательные платформы на основе ИИ способны адаптировать учебный материал под уровень знаний, темп усвоения и индивидуальные особенности каждого обучающегося. Кроме того, наблюдается значительное повышение

скорости обратной связи, что позволяет оперативно корректировать процесс обучения и повышать его эффективность.

Также установлено, что использование ИИ позволяет автоматизировать значительную часть рутинных задач преподавателя, включая проверку тестовых заданий, анализ успеваемости и формирование отчётности. Это снижает нагрузку на педагогов и создаёт условия для более глубокого педагогического взаимодействия со студентами.

При этом важно подчеркнуть, что искусственный интеллект не заменяет преподавателя. Его роль заключается исключительно в поддержке и усилении педагогической деятельности. Преподаватель остаётся ключевой фигурой образовательного процесса, отвечающей за воспитание, развитие критического мышления, формирование ценностей и эмоциональное взаимодействие с обучающимися. Таким образом, ИИ следует рассматривать как инструмент, расширяющий возможности педагога, а не как его замену. Ниже представлено сравнительное сопоставление двух подходов.

Критерии сравнения	Традиционное обучение	Образование с использованием ИИ
Персонализация	Ориентировано на «среднего» ученика. Темп и программа едины для всей группы.	Адаптивное обучение. Алгоритмы подстраивают сложность и темп под уровень конкретного студента.
Обратная связь	Отложенная. Ученик ждет проверки работы преподавателем (часы или дни).	Мгновенная. ИИ проверяет тесты и дает комментарии к ошибкам в режиме реального времени.
Роль педагога	Основной транслятор знаний и контролер дисциплины.	Ментор и фасилитатор. Педагог фокусируется на развитии мягких навыков и проектной деятельности.
Доступность	Ограничена временем занятий и физическим присутствием учителя.	24/7. Интеллектуальные тьюторы и чат-боты доступны ученику в любое время суток.
Аналитика данных	Интуитивная оценка прогресса на основе субъективных наблюдений учителя.	Прогнозирование рисков неуспеваемости на основе анализа «цифрового следа»
Подготовка контента	Ручное создание планов уроков, презентаций и проверочных материалов.	Автоматизация. Генерация уникальных кейсов, квизов и визуализаций за считанные секунды.
Инклюзивность	Зависит от квалификации педагога и наличия специальных пособий.	Высокая. Автоматические субтитры, перевод и озвучка текста для детей с ОВЗ.

Внедрение ИИ в образование не отменяет классическую педагогику, но переводит её на уровень высокой технологичности. Если традиционное образование фокусируется на передаче суммы знаний, то образование с ИИ позволяет сосредоточиться на развитии личности, автоматизируя процессы измерения и передачи информации. Основным риском остается необходимость обучения самих педагогов новым цифровым компетенциям.

Проведённое исследование позволило комплексно рассмотреть роль искусственного интеллекта в современной образовательной системе и определить его влияние на трансформацию традиционных методов обучения. Полученные результаты подтверждают, что внедрение технологий искусственного интеллекта способствует повышению

эффективности образовательного процесса за счёт персонализации обучения, автоматизации оценивания и расширения доступа к образовательным ресурсам.

Установлено, что ИИ значительно расширяет возможности образовательной среды, однако не заменяет преподавателя, а выступает инструментом, усиливающим его педагогическую деятельность. Преподаватель сохраняет ключевую роль в воспитательном процессе, развитии критического мышления и формировании личности обучающегося.

Практическая значимость исследования заключается в возможности применения полученных результатов при внедрении цифровых технологий в образовательные учреждения, а также при разработке адаптивных обучающих систем, ориентированных на индивидуальные потребности студентов. Несмотря на значительные преимущества, использование искусственного интеллекта сопровождается рядом ограничений, включая необходимость защиты персональных данных, снижение цифрового неравенства и подготовку педагогических кадров к работе с новыми технологиями.

Перспективы дальнейших исследований связаны с разработкой гибридных образовательных моделей, сочетающих традиционные педагогические методы и технологии искусственного интеллекта. Особое внимание целесообразно уделить изучению влияния ИИ на развитие критического мышления обучающихся, а также вопросам этического регулирования его применения в образовании.Таким образом, искусственный интеллект представляет собой перспективное направление развития образования, способное существенно повысить его качество при условии грамотного и сбалансированного использования.

Список использованной литературы

1. Искусственный интеллект в образовании: методическое пособие / О. П. Околелов. — Москва; Берлин: Директ-Медиа, 2020. 82 с.
2. Искусственный интеллект и инновационные педагогические средства в образовании: монография / О. П. Околелов. — Москва; Берлин: Директ-Медиа, 2020. — 182 с.
3. Искусственный интеллект в образовании: возможности, методы и ре- комендации для педагогов учебно-практическое пособие / Под ред. С.О. Крамарова. — Москва: РИОР: ИНФРА-М, 2026. - 99 с.
4. Использование искусственного интеллекта в образовательном про- цессе / С.О. Крамаров, О.Р. Попов, Л.В. Сахарова: учебно-методиче- ское пособие. — Москва: РИОР, ИНФРА-М, 2026. — 106 с.
5. Методика преподавания психологии. Современные технологии: учеб. посо бие для вузов / А. С. Чернышев, С. В. Сарычев, Н. Н. Гребеньков; под общ. ред. С. А. Чернышева. - - М.: Издательство Юрайт, 2019. — 225 с. — (Серия: Образо вательный процесс).

ӘОК 81'25:004.8

АДАМ АУДАРМАШЫ МЕН ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ:БӘСЕКЕЛЕСТІК ПЕ, ӘЛДЕ СЕРІКТЕСТІК ПЕ?

Абдрахман А. Б. – Аударма ісі білім беру бағдарламасының студенті
Ғылыми жетекшісі: оқытушы Марасулова Г.А.
Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті

Резюме

В статье рассматривается проблема взаимодействия человека-переводчика и искусственного интеллекта в современной переводческой практике. Анализируется, является ли развитие нейросетевых технологий угрозой для профессии переводчика или, наоборот, открывает новые возможности для сотрудничества. Особое внимание уделяется преимуществам и ограничениям машинного перевода, а также роли человека в передаче смысла,

стиля, культурного контекста и эмоциональной окраски текста. Делается вывод, что наиболее эффективной моделью в сфере перевода становится не конкуренция, а партнёрство человека и искусственного интеллекта.

Ключевые слова: перевод, переводчик, искусственный интеллект, машинный перевод, нейросети, постредакция, языковая коммуникация, культурный контекст, профессиональная деятельность, цифровые технологии.

Summary

This article examines the interaction between human translators and artificial intelligence in modern translation practice. It analyzes whether the development of neural technologies poses a threat to the translator's profession or, on the contrary, creates new opportunities for cooperation. Special attention is given to the advantages and limitations of machine translation, as well as to the human role in conveying meaning, style, cultural context, and emotional nuance. The article concludes that the most effective model in translation is not competition but partnership between humans and artificial intelligence.

Key words: translation, translator, artificial intelligence, machine translation, neural networks, post-editing, language communication, cultural context, professional activity, digital technologies.

Қазіргі заманда технологияның дамуы адам өмірінің барлық саласына әсер етіп отыр. Солардың ішінде аударма саласы ерекше өзгеріске ұшыраған бағыттардың бірі болып табылады. Бұрын аударма тек адамның біліміне, тәжірибесіне, тілдік түйсігіне және мәдени танымына сүйенетін күрделі шығармашылық еңбек саналған болса, бүгінгі күні бұл процеске жасанды интеллект те белсенді араласа бастады. Машиналық аударма жүйелері, нейрондық желілер, автоматтандырылған мәтін өңдеу құралдары бірнеше секунд ішінде үлкен көлемдегі ақпаратты басқа тілге ауыстырып бере алады. Осы құбылыс адам аудармашы мен жасанды интеллекттің арасындағы қарым-қатынасты қайта ойластыруға мәжбүр етті. Енді басты сұрақ тек техникалық емес, сонымен бірге кәсіби әрі мәдени мәнге ие: адам аудармашы мен жасанды интеллект бір-біріне қарсы тұрған бәсекелестер ме, әлде бір-бірін толықтыратын серіктестер ме? [1, 87-98 бб.]

Аударма дегеніміз жай ғана бір тілдегі сөздерді екінші тілге ауыстыру емес. Нағыз аудармада мағына, стиль, эмоция, мәдени астар, автордың ой өрісі, сөйлеу мәнері және мәтіннің мақсатты аудиториясы ескеріледі. Бір сөйлемді сөзбе-сөз тәржімалау кейде оның мәнін жоғалтуға, тіпті мүлде бұрмалауға әкелуі мүмкін. Сондықтан кәсіби аудармашы тек тіл білетін адам емес, ол екі немесе бірнеше тілдің құрылымын, идиомаларын, мәдени ерекшеліктерін және прагматикалық қырларын меңгерген маман.Әсіресе әдебиет, публицистика, жарнама, кино субтитрі, дипломатиялық мәтіндер немесе құқықтық құжаттар сияқты салаларда аударманың дәлдігімен қатар, оның табиғилығы да аса маңызды. Бір сөздің өзінде бірнеше мағына жатқанда, аудармашы ең қолайлы баламаны таңдап, автордың ойын бұзбай жеткізуге тиіс. Бұл жерде адамның ішкі интуициясы, өмірлік тәжірибесі және тілдік сезімі шешуші рөл атқарады. [2,34-56 бб.]

Жасанды интеллекттің аударма саласына келуі осы дәстүрлі түсінікті түбегейлі өзгертті. Қазіргі аударма жүйелері миллиардтаған сөздік бірліктерге сүйеніп үйренеді, үлкен мәтіндік деректерден үлгілерді талдайды және контексті ескеруге тырысады. Бұрынғы қарапайым сөздікке негізделген машиналық аудармаларға қарағанда, қазіргі нейрондық жүйелер әлдеқайда жетілдірілген. Олар сөйлемнің құрылымын, сөздердің өзара байланысын, кей жағдайда стильдік реңкті де қабылдай алады. Мысалы, халықаралық деңгейдегі құжаттарды немесе күнделікті ақпараттық мәтіндерді аудару кезінде жасанды интеллект көп уақытты үнемдейді. Бірнеше беттен тұратын материалды лезде аудару адамның қолымен мүмкін болмайтын жылдамдықты көрсетеді. Осы қасиетімен ЖИ әсіресе бизнес, ғылым, білім беру, технология және онлайн коммуникация салаларында кеңінен қолданылып келеді.

Алайда жылдамдық пен ыңғайлылық аударманың сапасын толық алмастыра алмайды. Жасанды интеллект қаншалықты дамыса да, ол адам секілді сезіне алмайды, мәдени контексті өмірлік тәжірибе арқылы түсінбейді және кейбір астарлы мағыналарды дәл аңғара бермейді. Көптеген тілдерде тұрақты тіркестер, мақал-мәтелдер, ирония,

сарказм, эмоциялық реңк және ұлттық ерекшеліктер өте маңызды. Мысалы, бір халықтың мәдениетінде қалыпты көрінетін тіркес басқа тілде түсініксіз немесе мүлде күлкілі болып шығуы мүмкін. Осындай жағдайда адам аудармашы мәтіннің тек сыртқы формасын емес, ішкі мазмұнын да сақтайды. Ол сөйлеушінің ниетін, мәтіннің стилін, оқырманның күтуін және мәтіннің қолданылу аясын ескеріп, ең дұрыс шешімді табуға тырысады. Сондықтан жасанды интеллект аударманың барлық қырын толық қамти алды деу әлі ерте. [3,13-27 бб.]

Адам аудармашының артықшылығы тек тілдік сезімде ғана емес, сонымен бірге шығармашылық еркіндікте де жатыр. Әсіресе көркем мәтіндерде аудармашы кейде сөзбе-сөз дәлдік пен көркемдік әсердің арасында тепе-теңдік табуы тиіс. Поэзияны немесе көркем прозаны аудару кезінде тек мағынаны жеткізу жеткіліксіз, оқырманға түпнұсқадағы эмоциялық әсерді де беру маңызды. Бұл жерде аудармашы жаңа бейнелі тіркестер ойлап табуы, ұлттық ұғымдарды баламалы тәсілмен беруі немесе кейбір сөйлем құрылымдарын еркін түрлендіруі мүмкін. Осындай күрделі таңдауларды жасанды интеллект көбіне автоматты түрде, стандартты үлгімен орындайды. Нәтижесінде мәтін түсінікті болғанымен, жансыз немесе біркелкі шығуы ықтимал. Сол себепті әдеби аударманың сапасы әлі күнге дейін адамның кәсіби шеберлігіне тікелей байланысты.

Жасанды интеллекттің барынша дамуы кейбір адамдарда аудармашы мамандығы жойылып кетеді деген алаңдаушылық туғызады. Шынында да, қарапайым және қайталанатын мәтіндерді автоматты аударма жүйелері оңай орындай бастады. Қызмет көрсету саласындағы хат-хабарлар, туристік ақпараттар, ішкі нұсқаулықтар, қарапайым веб-беттер сияқты материалдарды ЖИ арқылы аудару тиімді әрі арзан. Бұл тенденция кейбір тапсырыстардың адам аудармашылардан кетуіне себеп болуы мүмкін. Алайда бұл құбылыс мамандықтың жойылуы емес, оның мазмұнының өзгеруі деп қарастырылғаны дұрыс. Яғни бұрын тек аударма жасаумен шектелген маман енді редактор, сарапшы, терминолог, стиль түзетуші және технологияны басқарушы рөлдеріне де бейімделуі қажет.

Қазіргі аударма тәжірибесінде жаңа ұғым – пост-редакция кең тарады. Бұл дегеніміз жасанды интеллект аударған мәтінді адам аудармашы қайта қарап, түзетіп, жетілдіреді. Мұндай жұмыс үлгісі кейбір салаларда өте тиімді. Мәселен, техникалық құжаттарда терминдердің бірізділігі маңызды болса, ЖИ бастапқы нұсқаны жылдам дайындайды, ал адам маман оны нақты терминологиялық нормаларға сәйкестендіреді. Медициналық, заңдық немесе ғылыми мәтіндерде де адам тексерісі өте қажет. Себебі бір ғана қате сөз үлкен түсінбеушілікке немесе салдары ауыр қате шешімге әкелуі мүмкін. Сондықтан жасанды интеллект аудармашыны алмастырмайды, керісінше оның жұмыс үдерісінің бір бөлігіне айналады. [4, 98-109 бб.]

Аудармашының кәсіби құндылығы осылайша төмендемейді, қайта өзгеріп, жаңа сипат алады. Бұрынғыдай тек тілдік қабілет жеткіліксіз бола бастады. Қазіргі аудармашыға цифрлық сауаттылық, ақпараттық технологияларды игеру, терминологиялық базалармен жұмыс істеу, мәтінді редакциялау, сапаны тексеру және жасанды интеллекттің әлсіз тұстарын түсіну керек. Яғни болашақ аудармашы – тек тіл маманы емес, сонымен қатар технологияны тиімді қолдана білетін кең ауқымды кәсіби тұлға. Бұл өзгеріс бір жағынан күрделі көрінгенімен, екінші жағынан аудармашының мүмкіндігін кеңейтеді. Ол енді көп уақытын механикалық жұмысқа емес, аналитикалық және шығармашылық шешімдерге жұмсай алады.

Жасанды интеллекттің бір артықшылығы – жылдам үйренуі және үлкен дерек қорын өңдеуі. Алайда бұл артықшылықтың өз шектеулері бар. ЖИ жүйесі оған берілген деректерге сүйеніп жұмыс істейді, яғни оның сапасы қолданылған мәтіндердің сапасына, ауқымына және әртүрлілігіне тәуелді. Егер дерек қоры шектеулі болса немесе белгілі бір тілдің ерекшеліктері аз қамтылса, нәтижесі де әлсіз болады. Бұл мәселе әсіресе сирек қолданылатын тілдерге қатысты айқын байқалады. Әлемде көптеген тілдер бар, бірақ олардың барлығы бірдей жақсы қолдау таба бермейді. Кейбір тілдерде жасанды интеллекттің аударма сапасы жоғары болса, кейбірінде айтарлықтай әлсіз. Мұндай

жағдайда адам аудармашының рөлі бұрынғыдан да маңызды бола түседі. Өйткені ол тек мәтінді аудармайды, сонымен бірге ұлттық тілдің өміршеңдігін сақтауға да үлес қосады.

Тіл тек қатынас құралы емес, ол халықтың ойлау жүйесі, дүниетанымы, тарихы және мәдени жадын сақтайтын құндылық. Сондықтан аударма ісі мәдени көпір қызметін атқарады. Бір халықтың әдебиеті, ғылымы, тарихы немесе қоғамдық ойы өзге тілге аударылғанда, сол мәдениет басқа кеңістікке таралады. Бұл миссияны орындауда адам аудармашы ерекше орын алады, себебі ол тек тілдер арасын ғана емес, мәдениеттер арасын да жалғайды. Жасанды интеллект мұндай терең мәдени делдалдықты толық атқара алмайды, өйткені оның жұмысы көбіне мәтіндік заңдылықтарға негізделеді. Ал мәдениет, әсіресе ұлттық реңк пен эмоциялық астар, тек дерек пен алгоритм арқылы толық ашылмайды

Сонымен қатар аударма саласында жауапкершілік мәселесі де бар. Аударма қателігі кей жағдайда жай түсінбеушілік болып көрінгенімен, кейде үлкен әлеуметтік, саяси немесе құқықтық салдарға әкелуі мүмкін. Дәрі-дәрмек нұсқаулығындағы қате, келісімшарттағы дәлсіздік, ресми мәлімдемедегі бұрмалану немесе тарихи мәтінді дұрыс түсіндірмеу қоғамдық пікірге де әсер етеді. Мұндай жағдайларда тек автоматты жүйеге сену қауіпті. Адам аудармашы мәтінді тек аударып қоймай, оның мазмұны үшін жауапкершілік те арқалайды. Ол шешім қабылдайды, салыстырады, күмәнді жерлерді тексереді және қажет болса тапсырыс берушіден нақтылау сұрайды. Бұл кәсіби мәдениет жасанды интеллектке қарағанда адамның ұпайын жоғары қояды.

Бірақ соған қарамастан, жасанды интеллектті тек қауіп ретінде қабылдау дұрыс емес. Керісінше, оны дұрыс қолдана білсе, ол аудармашыға үлкен көмекші бола алады. Мысалы, бастапқы нұсқаны автоматты түрде алып, кейін оны адам өңдесе, жұмыс уақыты қысқарады. Көп термин кездесетін мәтінде ЖИ сөздер мен құрылымдардың ықтимал баламаларын ұсына алады. Аудармашы осы ұсыныстарды талдап, ең сәйкесін таңдайды. Бұл адамды шаршататын механикалық еңбектен босатады және оның назарын күрделі шешімдерге шоғырландырады. Демек, мәселе жасанды интеллекттің бар-жоғында емес, оны қалай қолдануда жатыр.

Бәсекелестік тұрғысынан қарағанда, ЖИ мен адам аудармашы арасында белгілі бір күрес бар екені рас. Әсіресе нарықта баға, жылдамдық және қолжетімділік үшін бәсекелестік күшейді. Кейбір тапсырыс берушілер сападан гөрі арзандылық пен жеделдікке мән беріп, автоматты аударманы таңдайды. Мұндай жағдайда адам аудармашы өз қызметінің құндылығын дәлелдеуі тиіс. Ол аударманың тек мәтіндік өнім емес, сонымен бірге мәдени, стилистикалық және коммуникативтік құндылық екенін түсіндіре білуі керек. Аудармашының шеберлігі дәл осы жерде көрінеді: ол ЖИ бере алмайтын сапаны ұсына алса, нарықта өз орнын сақтайды. Сондықтан бәсекелестік бар, бірақ ол аудармашыны жоюға емес, жетілдіруге итермелеуі мүмкін.

Серіктестік тұрғысынан қарағанда, адам мен жасанды интеллекттің үйлесімі әлдеқайда тиімді. ЖИ жылдамдық береді, үлкен көлемді өңдейді, қайталанатын жұмысты атқарады. Адам мағына, стиль, мәдени контекст, түйсіктік шешім және жауапкершілік береді. Бұл екеуі бірге жұмыс істегенде сапа мен өнімділік бір мезетте артады. Болашақта ең жақсы нәтижеге жететін модель – гибридті модель, яғни адам мен технологияның бірлескен жұмысы. Мұндай жағдайда аудармашы технологиядан қорықпайды, оны өз пайдасына қолданады. Ол жасанды интеллектке қарсы шықпайды, қайта оны кәсіби көмекшіге айналдырады.

Осы тұрғыдан алғанда, адам аудармашы мен жасанды интеллект арасындағы қарым-қатынасты тек бәсекелестік немесе тек серіктестік деп біржақты бағалау жеткіліксіз. Шындық бұлардың екеуін де қамтиды. Қарапайым, стандартты, көп көлемді мәтіндерде ЖИ шынайы бәсекелеске айналып отыр. Ал күрделі, мәдени, көркем, сезімтал және жауапкершілігі жоғары мәтіндерде адам әлі де жетекші орында. Сонымен бірге екі тараптың күшін біріктіргенде ең нәтижелі модель қалыптасады. Сондықтан болашақ

аударма әлемінде адам мен жасанды интеллект бірін-бірі жоққа шығармайды, керісінше бірін-бірі толықтырады.[5, 45-49 бб.]

Адам аудармашы мен жасанды интеллекттің арақатынасы заман талабына сай өзгеріп келеді. Бұл өзгеріс кейбір ескі дағдыларды қайта қарауды талап етеді, бірақ аудармашы мамандығының мәнін жоймайды. Керісінше, оны жаңа деңгейге көтереді. Жасанды интеллект жылдамдық пен қолжетімділік әкеледі, ал адам аудармашы тереңдік, дәлдік, мәдени түсінік және шығармашылық береді. Осы екеуінің үйлесімі болашақ аударманың негізгі бағытына айналатыны анық. Сондықтан бұл сұраққа ең дұрыс жауап мынадай: адам аудармашы мен жасанды интеллект бір-біріне қарсы емес, олар бір мақсатқа қызмет ететін серіктестер. Бірақ сол серіктестікте адам факторын ешқашан толық алмастыру мүмкін емес. Аудармада жан, сезім, мәдениет және жауапкершілік қажет, ал бұл қасиеттер әлі де адамға тән.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Жұмабекова А.Қ. Аударматанудың негіздері. – Алматы, 2012. – 87-98 бб.

2. Алдашева А.М. Аударматану: лингвистикалық және лингвомәдени мәселелер. – Алматы: Арыс, 1998. – 34-56 бб.

3. Комиссаров В.Н. Слово о переводе. – Москва: Международные отношения, 1973. – 13-27 бб.

4. Федоров А.В. Основы общей теории перевода. – Москва: Высшая школа, 1983. – 98-109 бб.

5. Талжанов С. Аударма және қазақ әдебиетінің мәселелері. – Алматы, 1975. – 45-49 бб.

ӘОК 81'25:004

ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ДӘУІРІНДЕГІ АУДАРМА САЛАСЫНЫҢ ДАМУЫ

Сабырбаева Г.С. – Аударма ісі білім беру бағдарламасының студенті
Ғылыми жетекшісі: оқытушы Марасулова Г.А.
Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті

Резюме

В статье рассматривается развитие переводческой деятельности в эпоху цифровых технологий. Анализируется влияние машинного перевода, нейронных сетей и современных цифровых инструментов на процесс перевода. Особое внимание уделяется изменениям в профессиональной деятельности переводчика, а также роли постредактирования. Делается вывод о том, что цифровые технологии не заменяют переводчика, а трансформируют его деятельность и расширяют профессиональные возможности.

Ключевые слова: перевод, цифровые технологии, машинный перевод, искусственный интеллект, постредактирование, переводчик, нейронные сети, коммуникация.

Summary

The article examines the development of translation in the era of digital technologies. It analyzes the impact of machine translation, neural networks, and modern digital tools on the translation process. Special attention is given to changes in the professional activity of translators and the role of post-editing. The study concludes that digital technologies do not replace translators but transform their work and expand their professional capabilities.

Keywords: translation, digital technologies, machine translation, artificial intelligence, post-editing, translator, neural networks, communication

Қазіргі әлем – технологиялар өте жылдам дамып жатқан кезең. Әсіресе цифрлық технологиялар, интернет, жасанды интеллект және автоматтандырылған жүйелер адамдардың өмірін түбегейлі өзгертіп отыр. Бұрын көп уақыт пен еңбекті қажет ететін жұмыстар қазір бірнеше секундта орындалады. Осындай өзгерістердің ең қатты әсер еткен салаларының бірі – аударма саласы. Аударма – бір тілдегі мәтінді екінші тілге мағынасын

сақтай отырып жеткізу процесі. Бірақ аударма тек сөздерді ауыстыру емес. Ол адамдарды, мәдениеттерді және елдерді байланыстыратын маңызды көпір болып табылады. Аударма арқылы халықтар бір-бірінің тарихын, мәдениетін, ғылымын және жаңалықтарын түсінеді. Сондықтан аударма қоғам дамуының маңызды бөлігі болып саналады.Бұрын аударма процесі өте күрделі әрі ұзақ болатын. Аудармашылар қағаз сөздіктерге сүйеніп жұмыс істейтін. Әр сөзді жеке іздеп, сөйлем мағынасын қолмен құрастыратын. Бір мәтінді аудару бірнеше күн, кейде бірнеше апта алатын. Бұл процесс үлкен тәжірибе мен жоғары жауапкершілікті қажет етті. Кішкентай қате мәтіннің мағынасын толық өзгертіп жіберуі мүмкін еді. Уақыт өте келе компьютерлік технологиялар пайда болды. Интернеттің дамуы аударма саласына үлкен серпіліс берді. Енді аудармашылар онлайн сөздіктерді, электронды базаларды және арнайы бағдарламаларды қолдана бастады. Бұл олардың жұмысын әлдеқайда жеңілдетті және жылдамдатты. Цифрлық технологиялардың дамуы аударма саласын жаңа деңгейге көтерді. Ең маңызды өзгерістердің бірі – машиналық аударма жүйелерінің пайда болуы. Машиналық аударма дегеніміз – мәтінді компьютер немесе жасанды интеллект арқылы автоматты түрде аудару процесі. Алғашқы машиналық аударма жүйелері өте қарапайым болды. Олар сөздерді бір-біріне ауыстырып қана, мағынаны толық түсінбейтін. Сол себепті көптеген қателіктер болатын. Бірақ уақыт өте келе технология дамыды. Нейрондық желілер енгізілгеннен кейін машиналық аударма сапасы айтарлықтай жақсарды. Нейрондық машиналық аударма мәтіннің жалпы мағынасын түсінуге тырысады. Ол үлкен көлемдегі мәтіндер арқылы үйренеді. Тіл құрылымын, сөздердің байланысын және сөйлем логикасын зерттейді. Соның нәтижесінде қазіргі аударма жүйелері табиғи әрі түсінікті мәтін бере алады. Мысалы, Google Translate, DeepL сияқты жүйелер күнделікті өмірде кеңінен қолданылады. Адамдар шетел тіліндегі мәтінді тез түсіну үшін осы құралдарды пайдаланады. Бұл әсіресе студенттерге, туристерге және халықаралық байланыс жасайтын адамдарға өте пайдалы. Дегенмен, машиналық аударманың шектеулері бар. Ол барлық жағдайда дұрыс нәтиже бере бермейді. Әсіресе күрделі мәтіндерде немесе мәдени ерекшеліктері көп сөйлемдерде қателіктер жиі кездеседі. Себебі әр тілдің өзіне тән ерекшеліктері бар. Мысалы, қазақ, ағылшын немесе орыс тілдерінде мақал-мәтелдер, идиомалар, тұрақты тіркестер бар. Оларды тура аудару дұрыс мағына бермейді. Мұндай жағдайда адам аудармашының тәжірибесі қажет болады. [1, 46-58 бб.]

Аударма тек тілдік процесс емес, ол мәдени процесс те болып табылады. Әр тіл – сол халықтың ойлау жүйесі мен мәдениетін көрсетеді. Сондықтан аударма жасағанда тек сөз емес, мағына, эмоция және контекст те маңызды. Қазіргі заманда аударма саласының дамуы тек технологиямен байланысты емес, сонымен қатар қоғамдағы өзгерістермен де тығыз байланысты. Жаһандану процесі күшейген сайын елдер арасындағы байланыс артып келеді. Бұл аудармаға деген сұранысты көбейтті. Әлемде халықаралық бизнес, ғылым, білім және мәдениет салалары дамып жатыр. Осындай жағдайда аударманың рөлі одан әрі арта түседі. Әр түрлі елдер бір-бірімен ақпарат алмасу үшін аудармашыларға сүйенеді. [2, 12–25 бб.]

Қазіргі цифрлық дәуірде аударма саласы тек машиналық аудармамен ғана шектелмейді. Бұл салада адамның рөлі де өте маңызды болып қала береді. Себебі технология қанша дамыса да, аударманың сапасы мен мағынасын толық бақылау үшін адам факторы қажет. Бүгінгі таңда аудармашының жұмысы бұрынғыдай тек мәтінді аударумен шектелмейді. Қазіргі аудармашы – технологияны жақсы білетін, түрлі бағдарламалармен жұмыс істей алатын маман. Ол тек тіл емес, сонымен қатар компьютерлік жүйелерді де түсінуі керек. Қазіргі аудармада кеңінен қолданылатын құралдардың бірі – CAT-tools (Computer-Assisted Translation Tools). Бұл құралдар аудармашының жұмысын жеңілдету үшін жасалған. CAT-tools бұрын аударылған сөйлемдерді сақтап қояды және оларды қайта қолдануға мүмкіндік береді. Мысалы, бір мәтінде бірдей сөйлемдер қайталанса, бағдарлама оны автоматты түрде ұсынады. Бұл уақытты үнемдейді және аудармада бірізділікті сақтайды.CAT-tools сонымен қатар терминологиялық базалармен жұмыс істейді. Бұл базалар белгілі бір салаға қатысты сөздердің дұрыс аудармасын сақтайды. Мысалы, медицина, заң, техника немесе экономика салаларында терминдердің дәлдігі өте маңызды. Бір сөздің қате

аудармасы үлкен түсінбеушілікке әкелуі мүмкін. Сондықтан мұндай жүйелер аудармашының жұмысын жеңілдетіп қана қоймай, сапаны да арттырады. Цифрлық технологиялар дамыған сайын аударма саласында жаңа ұғым пайда болды – пост-редакция. Пост-редакция дегеніміз – машиналық аударма жасаған мәтінді адам тексеріп, түзету процесі. Яғни алдымен мәтінді компьютер аударады, кейін аудармашы оны қарап шығып, қателерін түзетеді. [3, 80–95 бб.]

Пост-редакцияның басты мақсаты – жылдамдық пен сапаны бірге қамтамасыз ету. Бұл әдіс әсіресе үлкен көлемдегі мәтіндерде өте тиімді. Мысалы, техникалық құжаттар, нұсқаулықтар немесе ғылыми мақалалар тез аударылуы керек болған жағдайда пост-редакция қолданылады. Бірақ пост-редакция кезінде де адамның рөлі өте маңызды. Себебі машиналық аударма кейде мағынаны бұрмалап жіберуі мүмкін. Сондықтан аудармашы мәтінді толық түсініп, оны дұрыстауы керек. Цифрлық технологиялар аударма саласын тек кәсіби деңгейде ғана емес, күнделікті өмірде де өзгертті. Қазіргі таңда кез келген адам смартфон арқылы мәтінді тез аударып, оның мағынасын түсіне алады. Бұл адамдарға шет тіліндегі ақпаратқа оңай қол жеткізуге мүмкіндік берді. Мысалы, туристер басқа елге барғанда аударма қосымшаларын пайдаланып, жол белгілерін, мәзірлерді немесе ақпараттарды оңай түсінеді. Бұл халықаралық байланыстарды жеңілдетті. Сонымен қатар, интернет пен әлеуметтік желілердің дамуы аударманың маңызын арттырды. Қазір адамдар әртүрлі тілдегі контентті көреді, оқиды және бөліседі. Бұл ақпараттың тез таралуына ықпал етеді. Дегенмен, технологияның дамуы аудармашылар үшін жаңа қиындықтар да туғызды. Себебі қарапайым мәтіндерді енді машиналар немесе қосымшалар аудара алады. Сондықтан кәсіби аудармашыларға қойылатын талап күшейді.[4, 30-48 бб.]

Енді аудармашылар тек тіл білуімен шектелмейді. Олар шығармашылық қабілетке, аналитикалық ойлауға және технологияны меңгеруге ие болуы керек. Күрделі мәтіндермен жұмыс істеу, стильді сақтау және мәдени ерекшеліктерді жеткізу – аудармашының негізгі міндеттерінің бірі. Жаһандану процесі де аударма саласына үлкен әсер етті. Әлем елдері бір-бірімен тығыз байланыста болғандықтан, ақпарат алмасу көбейді. Бұл аудармаға деген сұранысты арттырды. Халықаралық бизнес, білім, ғылым және мәдениет салаларында аударманың рөлі өте жоғары. Көптілділік те қазіргі қоғамда маңызды орын алады. Көптеген адамдар бірнеше тілді үйренуге тырысады. Бірақ бәрібір аударма қажеттілігі жойылған жоқ, керісінше көбейіп отыр.

Цифрлық технологиялар дамыған сайын аударма саласының болашағы да үлкен өзгерістерге ұшырайды деп күтілуде. Қазіргі уақытта жасанды интеллект жүйелері өте жылдам дамып жатыр. Олар тек мәтін аударып қана қоймай, мәтінді түсіну, талдау және қайта құрастыру қабілетіне де ие бола бастады. Бұл болашақта аударма сапасының одан әрі жақсаруына мүмкіндік береді. Кейбір зерттеушілердің пікірінше, алдағы жылдары машиналық аударма көптеген қарапайым мәтіндерді адамсыз-ақ орындай алады. Яғни хабарламалар, қарапайым ақпараттық мәтіндер, нұсқаулықтар автоматты түрде аударылуы мүмкін. Бұл адамдардың уақытын үнемдейді және ақпарат алмасуды жеңілдетеді. Бірақ соған қарамастан, адам аудармашының рөлі толығымен жойылмайды. Себебі тіл тек ақпарат құралы ғана емес, ол мәдениет, тарих және ойлау жүйесінің көрінісі. Әр тілдің өзіне тән ерекшеліктері, эмоциялық бояуы және астарлы мағыналары бар. Мұндай күрделі элементтерді машина әрқашан дұрыс түсіне бермейді. Адам аудармашы мәтіндегі сезімді, стильді және контекстті жақсы түсінеді. Мысалы, әдеби шығармаларда автордың ойы, эмоциясы және көркемдік стилі маңызды рөл атқарады. Мұндай мәтіндерді тек сөзбе-сөз аудару жеткіліксіз. Сондықтан шығармашылық аудармада адам факторы әрқашан қажет болады.[5, 55-70 бб.]

Болашақта аударма саласында ең тиімді модель – адам мен жасанды интеллекттің бірлескен жұмысы болады. Машина жылдамдық пен техникалық дәлдікті қамтамасыз етеді, ал адам сапаны, мағынаны және мәдени сәйкестікті сақтайды. Бұл екі фактор бірігіп жұмыс істесе, аударма сапасы жаңа деңгейге көтеріледі. Сонымен қатар, болашақта аударма саласында жаңа мамандықтар пайда болуы мүмкін. Мысалы, пост-редакторлар, локализация мамандары, тілдік деректерді өңдеу инженерлері сияқты жаңа бағыттар дамиды. Бұл

мамандықтар технология мен тіл білімін біріктіреді. Цифрлық дәуірде аударма тек мәтінмен шектелмейді. Ол мультимедиялық контентті де қамтиды. Мысалы, бейнелерді, фильмдерді, ойындарды және веб-сайттарды аудару (локализация) өте маңызды салаға айналды. Бұл бағытта да адам аудармашының рөлі үлкен.Жаһандану үдерісі күшейген сайын әлем халықтары бір-бірімен тығыз байланыста бола береді. Бұл аудармаға деген сұранысты арттыра түседі. Әр түрлі тілдерде ақпарат алмасу, халықаралық байланыстар және мәдени алмасу аудармасыз мүмкін емес. Қазіргі таңда көптілді қоғам қалыптасып келеді. Адамдар бір емес, бірнеше тілді қолдануға тырысады. Бірақ соған қарамастан, аударма қажеттілігі сақталады. Себебі барлық адам барлық тілді толық меңгере алмайды. Болашақта жасанды интеллект одан әрі дамығанымен, ол адамның шығармашылық қабілетін толық алмастыра алмайды. Себебі тіл – тек логика емес, ол сезім мен мәдениетке негізделген жүйе. Сондықтан адам мен машина арасындағы тепе-теңдік сақталады.[6, 112-120 бб.]

Қорытындылай келе, цифрлық технологиялар аударма саласын түбегейлі өзгертті. Ол аударманы жылдам, қолжетімді және тиімді етті. Сонымен қатар аудармашының рөлін жаңа деңгейге көтерді. Бүгінгі аудармашы – тек тіл маманы емес, сонымен қатар технологияны меңгерген, аналитикалық ойлай алатын, мәдени білімге ие кәсіби маман. Ол машиналық аударма жүйелерімен бірге жұмыс істеп, сапалы нәтиже шығарады. Аударма саласының болашағы бәсекелестікке емес, серіктестікке негізделеді. Адам мен жасанды интеллект бір-бірін толықтырып, бірге жұмыс істейді. Осылайша аударма саласы одан әрі дамып, жаңа деңгейге көтеріледі.

Пайдаланылған әдебиеттер

1.Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. — London: Routledge, 2018. 46-58 бб.

2.Newmark P. A Textbook of Translation. — New York: Prentice Hall, 1988. 12–25 бб.

3.Nida E. Language and Culture in Translating. — Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press, 2001. 80–95 бб.

4.Hutchins W. J. Machine Translation: Past, Present, Future. — Chichester: Ellis Horwood, 1986. 30-48 бб.

5.Қалиев Ғ. Тіл біліміне кіріспе. — Алматы: Санат, 2005. 55-70 бб.

6.Салқынбай А. Қазақ тілі: теория және практика. — Алматы: Қазақ университеті, 2010. 112-120 бб.

ӘОК 81'25:004.8:008

ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ ДӘУІРІНДЕГІ АУДАРМА ЖӘНЕ МӘДЕНИ ТҮСІНІСТІКТІҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Сарбай М.Ғ. – Аударма ісі білім беру бағдарламасының студенті
Ғылыми жетекшісі: оқытушы Марасулова Г.А.
Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті

Резюме

В данной статье рассматриваются роль и значение культурного взаимопонимания в процессе перевода. Обосновывается, что язык является не просто средством обмена информацией, но и отражением национального самосознания и культурных ценностей. В ходе исследования анализируются культурная компетенция переводчика, методы сохранения культурной идентичности и классификация культурной лексики Питера Ньюмарка. Кроме того, на примерах показано влияние культурных различий и невербальной коммуникации (жестов) на качество перевода.

Ключевые слова: перевод, культурное понимание, культурная компетенция, культурная идентичность, Питер Ньюмарк, межкультурная коммуникация, жесты.

Summary

This article examines the role and importance of cultural understanding in the translation process. It establishes that language is not merely a tool for information exchange, but a reflection of national identity and cultural values. The study analyzes the translator's cultural competence, methods for preserving cultural identity, and Peter Newmark's classification of cultural lexicon. Additionally, the impact of cultural gaps and non-verbal communication (gestures) on translation quality is demonstrated through examples.

Key words: translation, cultural understanding, cultural competence, cultural identity, Peter Newmark, intercultural communication, gestures.

Қазіргі таңда жасанды интеллект (ЖИ) адамзат қызметінің барлық саласына, соның ішінде аударма ісіне де түбегейлі өзгерістер әкелді. Соңғы онжылдықта цифрлық технологиялардың дамуы аударма саласын жаңа деңгейге көтеріп, тілдік кедергілерді жоюдың инновациялық құралдарын ұсынды. Алайда, "дәл аударма" ұғымы тек сөздердің механикалық сәйкестігін ғана емес, сонымен бірге терең мәдени астарларында қамтиды.

Зерттеудің өзектілігі – жасанды интеллект мәтінді қаншалықты жылдам аударғанымен, оның артындағы ұлттық код пен мәдени ерекшелікті жеткізе алу қабілетінің шектеулілігінде. Аударма – бұл тек ақпаратты тасымалдау емес, ол екі түрлі әлемді, екі түрлі мәдениетті бір-біріне жақындату процесі. Аударма — әртүрлі мәдениеттер арасындағы қарым-қатынасты жеңілдететін және тілдік кедергілерді жоюда үлкен маңызға ие құрал екені даусыз. Алайда, аударма тек сөздерді бір тілден екінші тілге механикалық түрде көшіру емес. Яғни, мәтін аударылған кезде ол аудармашы тарапынан қайта жазылып шығады. Себебі әрбір тіл сол халықтың бүкіл мәдениеті мен наным-сенімін бейнелейді. Сондықтан аудармада мәдени түсіністік өте маңызды рөл атқарады.

Бір тілдің екінші тілден көптеген жағынан ерекшеленуі — заңды құбылыс. Бір тілдегі сөздер, тіркестер немесе ұғымдар екінші тілде мүлдем басқа мағынаға ие болуы мүмкін. Аудармашылар түпнұсқа мен нысана мәтін арасындағы байланысты сақтай отырып, түсінікті әрі дәл мазмұн дайындауға ұмтылуы тиіс. Осы себепті олардан мәдени құзыреттілік, яғни екі тілдің де мәдениетін, құндылықтары мен салт-дәстүрлерін терең білу және сол білімді орынды пайдалана алу қабілеті талап етіледі. [1, 94-110 бб.]

Сонымен қатар, сапалы аударма жасауда түрлі субмәдениеттер туралы білімнің маңызы зор. Мәдени ерекшеліктер мен түрлі тілдік құралдар дұрыс қолданылған аударма мәтіндерді оқырмандар мағыналы деп қабылдайды. Мысалы, белгілі бір тілдік құралдарды пайдаланған кезде аудармашы сол сөздердің символы болып табылатын мәдени құбылыстарды терең түсінуі тиіс. Тіпті екі тіл арасындағы мәдени алшақтық өте үлкен болса да, аудармашылар бұл мәселені этнографиялық білім (тарих, әдебиет) арқылы оңай шеше алады. Нәтижесінде олар оқырмандар арасында туындауы мүмкін қате түсініктердің алдын алады. Аудармашы мәтінді аудару кезінде мағына мен автордың ойын сақтауға ерекше назар аударуы қажет. Кейде аудармашылар тілдік айырмашылықтарды жою барысында байқаусызда мәтіннің мақсаты мен мағынасын өзгертіп алуы мүмкін. Бұл түбегейлі қате әрі көптеген түсініспеушіліктерге әкеледі. Осы мақсатта әрбір аудармашы аударылып жатқан мәтіннің мәнін, ондағы әрбір сөзді және ол бейнелейтін мәдени, ғылыми, көркем және тарихи ұғымдарды түсінуі керек. Әрбір сөз бай мәдени мағынаға ие болса, әрбір тіл сол халық мәдениетінің көрінісі болып табылады. Демек, білікті аудармашыдан терең білім мен дағды талап етіледі. Мәдениеттер арасындағы байланысты қамтамасыз ететіндіктен, мәдени түсіністік шешуші рөл атқарады. Текстті нысана тілге дәл аудару арқылы аудармашы қарым-қатынастағы түсініспеушіліктен арылады, сонымен бірге автордың ойын толық жеткізіп, оқырмандарға мәтін мазмұнын қиындықсыз түсінуге мүмкіндік береді.

Аудармадағы дұрыс мәдени коммуникацияның тағы бір маңызды аспектісі – мәдени бірегейлікті сақтау. Аударма тек мәтін мазмұнын жеткізумен шектелмеуі тиіс. Мәдени бірегейлікті сақтаудың маңыздылығы – әрбір мәтін сол халықтың тілін, дәстүрін, әдет-ғұрпын, ұғымдары мен наным-сенімдерін бейнелейді және осы арқылы басқа халықтарға бұл мәдениеттің түрлі ерекшеліктерін жеткізеді. Оның мақсаты – көптеген өзекті ақпараттар беру. Осылайша, өнер туындыларына, әдеби поэзияға немесе кез келген халық

шығармаларына бірегейлік беретін кез келген мәдени ресурс пен маңызды элементтер сақталуы және бағалануы тиіс. Мысалы, мақал-мәтелдерге, дереккөз тіліндегі бейнелі және діни лексикаға, мифологияға немесе әдеби стильге ерекше назар аудару керек. [2, 32-35 бб.]

Питер Ньюмарк шетелдік мәдени сөздерді жіктеу үшін бес саланы ұсынды:

1.Экология (флора, фауна, желдер, жазық төбелер);
2.Материалдық мәдениет (тағам, киім-кешек, үй мен қала, көлік);
3.Әлеуметтік мәдениет (жұмыс және бос уақыт);
4.Ұйымдастыру, дәстүрлер, іс-шаралар, рәсімдер, ұғымдар (саяси және әкімшілік), дін;
5.Ым-ишаралар мен әдеттер.

Бұл аударылған материалдар арқылы белгілі бір мәдениет пен тілдің өзіндік ерекшеліктерін бүкіл әлемде тануға және құрметтеуге үлкен рөл атқарады.

Нәтижелер және талқылау

Аудармада реніш тудыратын сөздер мен бұрыс түсіндіруден аулақ болу да өте маңызды. Себебі тілдер мен мағынаны қабылдау аспектілері бір-бірінен мүлдем өзгеше болуы заңдылық. Мысалы, екі тілдегі кейбір сөздер, қимылдар, тіркестер немесе белгілер әртүрлі ұғымдарды білдіруі мүмкін, яғни бірінде оң мағына берсе, екіншісінде әдеп нормаларынан тыс теріс мағына беруі ықтимал. Мәселен, аударылып жатқан мәтінде кейіпкердің сұқ саусағымен ишара жасағаны туралы сөйлем бар делік. Аудармас бұрын аудармашы түпнұсқа мен нысана мәтіннің мағынасын мұқият зерттеуі керек. Себебі сұқ саусақпен шақыру қимылы АҚШ-та және әлемнің көптеген елдерінде біреуге «мұнда кел» дегенді білдірсе, басқа мәдениеттерде бұл өте дөрекі немесе қорлық болып саналуы мүмкін. [3, 93-95 бб.]

Адаптация (бейімдеу) мен локализацияны (жергілікті ерекшеліктерге сайлау) әртүрлі мәдениеттер арасындағы байланысты қамтамасыз ететін көпір деп айтуға болады. Жалпы алғанда, локализация дегеніміз — түпнұсқа мәтіндегі бір нәрсені алып, оны нысаналы нарық үшін мағыналы болатындай етіп өзгерту. Ал адаптация — бұл аударманың түпкі мақсатын сақтай отырып, оның сөзін немесе сценарийін мән-жайға (контекстке) қарай өзгерту процесі. Бұл әр тілдің өз нормалары бар екенін білдіреді. Жоғарыда айтылғандай, сөздерді жай ғана тікелей аудару мәтіннің мағынасын толық жеткізе алмайды, әсіресе мәдениеті басқа оқырмандар оны дұрыс қабылдамауы мүмкін. [4, 45-52 бб.]

Сондықтан аудармашы мәдени тұрғыдан өте сезімтал болуы керек. Ол аударма материалын оқырмандардың көзқарасы мен ұғымдарына негіздеп дайындап, оны үйлесімді түрде жеткізе білуі қажет. Сондай-ақ, әзіл-оспақты, бейнелі сөздер мен идиомаларды ескеріп, олардың баламаларын (эквиваленттерін) тиісті жерде қолдана алуы маңызды.

Мысалы, уақыт өлшемдері, валюта, телефон нөмірлері, салмақ және басқа да өлшем бірліктері, суреттер, белгішелер (иконкалар), түс белгілері, әдеп нормалары, есімдердің жазылу форматы немесе жазу стильдері сияқты маңызды дүниелер аудару кезінде локализацияны немесе адаптацияны қажет етеді. Осылайша, аудармашы студенттердің мәтіннің мәнін терең түсінуін қамтамасыз етіп, олардың қызығушылығын арттыра алады. Ең бастысы, аударылған материал оқырмандардың ойлау жүйесіне, дүниетанымы мен сеніміне жақын болып, барлық жағынан тиімді болады.

1. Мәдени құзыреттілік: Аудармашыға тек сөздікпен жұмыс істеу неге жеткіліксіз?

Тіл — бұл жай ғана грамматикалық ережелер мен сөздердің жиынтығы емес, ол — ұлттың «өмір сүру тәсілі». Сөздік бізге сөздің денотативті (тура) мағынасын бергенімен, оның коннотативті (қосымша, эмоциялық) астарын ашып бере алмайды.

• Мәдени контекст: Мысалы, ағылшын тіліндегі "Privacy" сөзін қазақ тіліне бір сөзбен дәл аудару қиын. Сөздік «жеке өмір» немесе «оңашалық» деп беруі мүмкін, бірақ бұл ұғымның Батыс мәдениетіндегі жеке кеңістікке деген қасиетті көзқарасын сезіну үшін аудармашыға мәдени құзыреттілік қажет.

• Символизм: Егер аудармашы тек сөздікке сенсе, мәтіндегі астарлы нышандарды жоғалтып алады. Мәселен, қазақ мәдениетіндегі «көк» түсі (аспан, еркіндік) мен Батыс мәдениетіндегі

"blue" (мұң, қайғы) мағыналары мүлдем басқа. Аудармашы осы нәзік айырмашылықты білмесе, автордың эмоциялық хабарламасын бұрмалап жібереді.
2. Мәдени алшақтық: Егер екі халықтың тарихы мен діні мүлдем басқа болса, аудармашы бұл кедергіні қалай жеңеді?
Мәдени алшақтық үлкен болған жағдайда аудармашы «мәдени делдал» (cultural mediator) рөлін атқарады. Мұндай кедергілерді жеңудің бірнеше ғылыми әдісі бар:
• Адаптация (Бейімдеу): Егер түпнұсқадағы мәдени ұғым нысана тілдің оқырманына мүлдем бейтаныс болса, аудармашы оны сол мәдениеттегі балама ұғыммен алмастырады. Мысалы, діни мәтіндердегі «нан» (өмірлік азық) ұғымын кейбір экваторлық халықтарға аударғанда «күріш» немесе «ямс» деп алуға тура келеді, себебі олар үшін нан емес, осы өнімдер тіршілік көзі болып табылады.
• Дескриптивті (сипаттамалы) аударма: Егер баламасы мүлдем жоқ болса (лакуналар), аудармашы сөзді қалдырып, оған сілтеме немесе түсіндірме жазады. Бұл оқырманға жаңа мәдениетті тануға мүмкіндік береді. Мысалы, қазақтың «асар» дәстүрін ағылшын тіліне аударғанда, оның өзара көмек пен қауымдастық бірлігі екенін түсіндіру қажет.
3. Этнографиялық білім: Тарих пен әдебиетті білу аударманың «дәлдігіне» қалай әсер етеді?
Дәлдік — бұл тек грамматикалық сәйкестік емес, бұл мағыналық және рухтық сәйкестік.
• Тарихи контекст: Мәтіндегі белгілі бір оқиға немесе тұлғаға жасалған аллюзияны (тұспалды) түсіну үшін тарихты білу шарт. Мысалы, ағылшын мәтініндегі "Waterloo" сөзі жай ғана жер аты емес, ол — «жеңіліс» деген мағына береді. Егер аудармашы Наполеон тарихын білмесе, бұл мағынаны жеткізе алмайды.
• Әдеби қабат: Әр тілдің өзіндік бейнелеу құралдары мен метафоралары бар. Әдебиетті жақсы білетін аудармашы мәтіннің стилін, автордың үнін және сол дәуірдің тынысын сезінеді. Бұл мәтіннің «құрғақ» аударма емес, тірі дүние болып шығуына әсер етеді.[5, 57-62 бб.]

Қазіргі қарқынды да жаһанданған дәуірде аударма ісіндегі мәдени түсіністіктің маңызы өте зор. Әлемдегі әрбір тіл өзіндік мәдениеттің көрінісі екені анық, сонымен қатар ол үнемі өзгеріп, жаңарып және қарқынды түрде байып отырады. Сондықтан мәдени білімсіз ешқандай сәтті аударма материалын жасау мүмкін емес. Егер аудармашы жоғарыда аталған жайттарға назар аударса, бұл оның жұмысының тиімділігі мен нәтижелілігін табиғи түрде арттырады.

Әсіресе, бүгінгі таңда компьютердің көмегімен жұмыс істейтін онлайн аудармашылар немесе жасанды интеллект сияқты түрлі аударма әдістерінің пайда болуымен, «жанды» аудармашы мамандарға деген сұраныс күрт артты. Себебі, техникалық құрылғылардың көмегімен жасалған аударма қаншалықты жылдам әрі оңай болғанымен, мәдени ұғымдар оларда толық деңгейде көрініс таппайды. Бұл — тек адам-аудармашының ғана қолынан келетін міндет.

Сонымен қатар, қазіргі қиындықтарға қарамастан, аудармашы мәдени білімді терең меңгеріп, оны дұрыс әрі орынды қолдана білмесе, халықтың сапалы аудармаға деген қажеттілігі қанағаттандырылмайды. Бұл, өз кезегінде, аудармашы рөлінің төмендеуіне және олардың мүмкіндіктерінің компьютермен теңесіп қалуына әкеп соғуы мүмкін. Басқаша айтқанда, аудармадағы мәдени ерекшеліктерді жақсы түсіну — аудармашының бәсекелестерінен оқ бойы озық тұруына мүмкіндік береді.

Пайдаланылған әдебиеттер

1.Newmark. P. (1988). A Textbook of Translation. New York: Prentice-Hall International. 94-110 бб.
2.Басқарушы.А. Б. (2021). Аударма теориясы мен тәжірибесі. 32-35 бб.
3.Bassnett. S. (2013). Translation Studies. Routledge. 93-95бб.
4.Сәкенұлы.К. (2023). Жасанды интеллект және тілдік аударма: мүмкіндіктер мен шектеулер. Қазақстан ғылымы журналы, №4, 45-52 бб.
5.Nida.E. A. (1964). Toward a Science of Translating. Leiden: E. J. Brill. 57-62 бб.

UDC 81'272

EMOTIONALLY NEUTRAL COMMUNICATION: TRANSLATION OF CRITICISM AND REFUSALS IN ENGLISH, RUSSIAN, AND KAZAKH

Aitu Nurbike, 2nd-year student of Translation Studies program
Madadova Nargiza, 2nd-year student Translation Studies program
Scientific supervisor: G.N.Myrzatayeva
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Резюме

Эмоционально-нейтральная коммуникация является важным аспектом эффективного межкультурного взаимодействия, особенно когда речь идет о критике и отказах. Эти формы речи могут быть чувствительными, поскольку при неправильном выражении они способны нарушить межличностные отношения и социальную гармонию.

В данной статье рассматриваются особенности построения и перевода эмоционально-нейтральной коммуникации в английском, русском и казахском языках, с акцентом на различия в степени прямоты, стратегиях вежливости и использовании эвфемизмов. Как правило, английская коммуникация характеризуется косвенностью и использованием смягчающих выражений, в то время как русская речь склонна к более прямому выражению. В отличие от этого, казахская коммуникация придает большое значение вежливости, косвенности и сохранению «лица» с помощью эвфемизмов. В исследовании применяется качественный анализ диалоговых примеров, чтобы показать, как буквальный перевод может изменить смысл и коммуникативное намерение, тогда как адаптивный перевод сохраняет прагматическую эквивалентность. Сравнительная таблица демонстрирует основные различия между тремя языками. Результаты показывают, что успешный перевод требует не только лингвистических навыков, но и глубокого понимания культурных норм и прагматических особенностей.

Ключевые слова: эмоциональное, нейтральная коммуникация, перевод, критика, отказ

Түйіндеме

Эмоционалды бейтарап коммуникация — мәдениетаралық өзара әрекеттесудің маңызды аспектілерінің бірі, әсіресе сын айту мен бас тарту жағдайларында. Бұл сөйлеу түрлері сезімтал болып келеді, себебі олар дұрыс жеткізілмеген жағдайда тұлғааралық қатынастарға және әлеуметтік үйлесімге кері әсер етуі мүмкін.

Бұл мақалада ағылшын, орыс және қазақ тілдеріндегі эмоционалды бейтарап коммуникацияның құрылымы мен аудармасы қарастырылады, атап айтқанда туралық деңгейі, сыпайылық стратегиялары және эвфемизмдерді қолдану ерекшеліктері талданады. Әдетте, ағылшын тіліндегі коммуникация жанама түрде жеткізіліп, жұмсарту тәсілдерімен сипатталады, ал орыс тілінде ойды тікелей айту басым. Ал қазақ тілінде, керісінше, сыпайылыққа, жанамалыққа және эвфемизмдер арқылы «бет-жүзді сақтау» қағидасына ерекше мән беріледі. Зерттеуде диалогтық мысалдарды сапалық талдау әдісі қолданылып, сөзбе-сөз аударманың мағына мен коммуникативтік ниетке қалай әсер ететіні көрсетіледі. Сонымен қатар, бейімделген аударманың прагматикалық баламалылықты сақтайтыны дәлелденеді. Үш тіл арасындағы негізгі айырмашылықтар салыстырмалы кесте арқылы ұсынылған.Нәтижелер көрсеткендей, табысты аударма тек тілдік дағдыларды ғана емес, сонымен қатар мәдени нормалар мен прагматикалық ерекшеліктерді терең түсінуді талап етеді.

Кілт сөздер: эмоциялық, бейтарап қарым-қатынас, аударма, сын, бас тарту

In today's globalized context, cross-cultural communication has become an everyday requirement. One of the most complex challenges within this realm is articulating criticism and refusals in ways that minimize conflict or discomfort. Such speech acts are considered face-threatening as they can adversely impact the listener's self-image or social standing. Thus, emotionally neutral communication is essential for sustaining interpersonal harmony.

Emotionally neutral communication refers to linguistic and pragmatic approaches that diminish emotional impact while retaining the intended message. However, methods for achieving such neutrality differ considerably across various languages and cultures. Cultures where English is spoken typically prefer indirectness coupled with politeness—often utilizing hedging phrases and softening devices. Conversely, Russian communication tends to be more straightforward and explicit, prioritizing clarity over emotional restraint. In Kazakh culture, there exists a pronounced focus on respectfulness, harmony maintenance, and confrontation avoidance through euphemisms and indirect expressions.

This article aims to analyze how criticism and refusals manifest in English, Russian, and Kazakh contexts with special consideration given to emotionally neutral communication as well as translation strategies. The research reveals that literal translations frequently fail to convey communicative intent accurately; instead adaptive translations are crucial for preserving pragmatic meanings.

Literature Review

The notion of politeness within communication has been extensively examined in linguistics. Brown and Levinson[1,2] formulated a theory centered around the concept of "face," differentiating between positive face (the desire for approval) and negative face (the desire for independence). They asserted that acts of criticism or refusal inherently threaten face needs; thus requiring mitigation tactics.

Leech[3] enhanced this perspective by stressing the significance of indirectness in polite exchanges—indicating that speakers often resort to less direct language to lessen potentially harmful messages' impacts—a trend particularly observable within English-speaking communities.

Research concerning Russian styles of communication Wierzbicka [4] indicates that directness is culturally accepted—and sometimes esteemed—as an emblem of honesty or sincerity; yet this approach might come off as rude or aggressive from non-Russian viewpoints.

Kazakh communicative practices have been analyzed by Kunanbayeva and Sarsembayeva [5,6], who underscore respect's importance along with hierarchy considerations when it comes to social harmony maintenance; noting how euphemisms serve to avert confrontations while fostering positive interactions.

Translation experts such as House [7] and Baker[1] stress that effective translation should incorporate pragmatic equivalence beyond mere lexical interpretations—an aspect which gains prominence particularly in emotionally charged scenarios.

Methodology

This investigation utilizes a qualitative comparative methodology featuring constructed yet realistic dialogues reflective of criticism or refusals expressed across English, Russian, and Kazakh contexts. Each instance undergoes analysis across three formats: original phrasing; its literal translation; pragmatically adapted translation focusing on differences in directness levels alongside politeness strategies within emotional tones—paying particular attention to shifts in meaning resulting from disregarding cultural norms during translation processes.

Results & Discussion

Euphemisms occupy a pivotal role within Kazakh discourse—they serve not solely for softening critical remarks but also for preserving social cohesion. Typical instances include substituting « Ұнамады » (I didn’t like it) with « Сәл басқаша болса жақсы болар еді » (It would be better if it were slightly different), or replacing « Бұл дұрыс емес » (This is wrong) with « Тағы бір қарап шықсақ қалай ?» (What if we review it again?). These alternatives illustrate how language functions to mitigate emotional repercussions while still imparting meaning effectively.

Currently recognized internationally among linguists—a euphemism refers broadly to emotionally neutral terms utilized instead of harsher words deemed impolite or offensive by either individuals or societies at large—serving ultimately towards softer implications conducive toward socially acceptable exchanges.

In foreign linguistic discourse surrounding euphemistic usage—The Concise Oxford Dictionary defines them succinctly as “mild expressions swapped out for those perceived too severe,” citing substitutions like “pass away” rather than “die.” Similarly defined by The Cambridge Advanced Learner’s Dictionary—the term denotes words/phrases employed specifically aimed at sidestepping unpleasant connotations altogether—illustrating adjustments made throughout varied communications encompassing media outlets along political spheres wherein euphemistic terminology curtails gravity pertaining serious matters—for instance reshaping “casualties occurred” into “collateral damage.”

Numerous types exist: those addressing mortality (“passed away”), financial circumstances (“economically disadvantaged”), age descriptions (“senior citizens”), etc., all created strategically emphasizing cultural adherence toward maintaining decorum amidst discussions regarding sensitive topics devoid emotional upheaval facilitating smoother exchanges whether formally structured informally conducted dialogues transpiring alike settings. The differences among the three languages can be summarized in the following Table 1.

These results suggest that emotionally neutral communication varies significantly between cultures: where English emphasizes politeness strategies; Russians value clarity; whereas Kazakhs prioritize maintaining harmony through indirect expressions.

This research illustrates distinct methods through which criticism along refusals are articulated among English-speaking populations compared against their Russian counterparts juxtaposed against Kazakhs—all shaped distinctly according respective cultural frameworks underpinning their communicative traditions yielding varying results altogether concerning literal versus adaptive translations reflecting underlying meanings effectively conveyed amid differing contexts requiring utmost careful consideration surrounding approaches taken lest misunderstandings arise inadvertently during intercultural exchanges necessitated today more than ever before globally interconnected society demands awareness surrounding these differences essential translators educators professionals navigating multilingual environments must cultivate sensitivity alongside deeper insights pertinent successfully engaging multicultural spaces proficiently equipped achieve desired outcomes consistently achieved harmonious engagements established through proper channels facilitating constructive conversational flow maintained throughout interactional dynamics required.

References

1. Baker, M. / M. Baker, Other,Words:,A,Coursebook,on In, Routledge.. — 2011 : , . — 353 с. — Текст :

2. P. Brown, Levinson.S, Some Universals in Language Politeness:, U. P. Cambridge. — 1987 : , . — 346 с. — Текст :

3. Leech G., The Pragmatics of Politeness, Oxford University Press.,-2014

4. Wierzbicka, A. / A. Wierzbicka, Pragmatics:,The,Semantics of Human Cross-Cultural, d. G. Mouton. — : , 2003. — с. — Текст :

5. Kunanbaeva, S.S. (2005). Modern Foreign-language Education: Methodology and Theory.

6. Sarsembayeva G., Politeness Strategies in Kazakh Discourse, Journal of Pragmatics Studies, 12(3), 45–60.

7. Gendron-Pontbriand, E. (2016). House, Juliane (2015) : Translation quality assessment: past and present. Londres : Routledge, 160 p. *Meta: Translators' Journal, 61*, 481-485.

ӘОК 81'322.4

БОЛАШАҚТАҒЫ АУДАРМА: ТЕХНОЛОГИЯ МЕН АДАМ ҮЙЛЕСІМІ

Жұмаш К. Р. – Аударма ісі білім беру бағдарламасының студенті
Ғылыми жетекшісі: аға оқытушы Г.Н.Мырзатаева
Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті

Резюме

В статье рассматриваются перспективы развития перевода в условиях стремительного развития цифровых технологий и искусственного интеллекта. Автор анализирует взаимосвязь между человеческим фактором и технологиями, сравнивая традиционный и современный перевод. Особое внимание уделяется преимуществам и недостаткам автоматизированных систем перевода, роли профессионального переводчика и значению межкультурной коммуникации.

Ключевые слова: перевод, искусственный интеллект, цифровые технологии, межкультурная коммуникация, машинный перевод

Abstract

This article examines the future of translation in the era of digital technologies and artificial intelligence. The author analyzes the relationship between human translators and technological tools, comparing traditional and modern approaches to translation. The study highlights the advantages and limitations of machine translation systems, as well as the importance of professional translators in intercultural communication.

Key words: translation, artificial intelligence, digital technologies, intercultural communication, machine translation

Қазіргі таңда әлемдік қоғам цифрлық трансформация кезеңін бастан өткеруде. Бұл өзгерістер барлық салаға, соның ішінде аударма ісіне де үлкен әсерін тигізуде. Жасанды интеллект пен цифрлық технологиялардың қарқынды дамуы аударма үдерісін жеңілдетіп қана қоймай, оның мазмұны мен сапасына да жаңа талаптар қойып отыр. Осы тұрғыда «болашақтағы аударма» ұғымы тек тілдік аударма ғана емес, мәдениетаралық коммуникацияның маңызды құралы ретінде қарастырылады.

Аударма адамзат өркениетінің дамуында ерекше рөл атқарған. Ерте кезеңдерде аударма тек тілдерді байланыстыру құралы болса, қазіргі уақытта ол мәдениеттерді жақындастыратын, ақпарат алмасуды жеделдететін көпқырлы құралға айналды. Дегенмен, дәстүрлі аударма әдістері уақыт пен еңбек ресурстарын көп талап етеді. Осы мәселені шешу мақсатында машиналық аударма жүйелері пайда болды.

Жасанды интеллект негізіндегі аударма жүйелері, мысалы нейрондық машиналық аударма, үлкен көлемдегі мәтіндерді қысқа уақыт ішінде аударуға мүмкіндік береді. Бұл жүйелер контексті ішінара түсініп, бұрынғы статистикалық модельдерге қарағанда анағұрлым сапалы нәтиже береді. Алайда, олар толыққанды адам аудармашының орнын баса алмайды. Себебі тіл тек грамматикалық құрылым ғана емес, ол мәдени, тарихи және әлеуметтік контекстке тәуелді күрделі жүйе.

Осы айтылғандарды нақты мысал арқылы көрсетуге болады. Қазақ әдебиетінің классикалық мұраларын аудару барысында жасанды интеллект пен адам аудармасының айырмашылығы айқын көрінеді. Мысал ретінде Абай Құнанбайұлы қара сөздерінен үзінділерді қарастырайық (Кесте 1).

Қазақша түпнұсқа	ЖИ мен аударма (ағылшынша)	Редакцияланған нұсқа
«Адам болам десеңіз, бес нәрседен қашық бол, бес нәрсеге асық бол: талап, еңбек, терең ой, қанағат, рақым ойлап қой — бес асыл іс, көнсеңіз.»	“If you want to be a human, stay away from five things and be eager for five things: demand, labor, deep thought, satisfaction, mercy — these are five noble deeds.”	“If you wish to become a truly virtuous person, avoid five vices and strive for five virtues: diligence, hard work, deep thinking, contentment, and compassion — these are the qualities of a noble individual.”

Кесте 1 – ЖИ арқылы жасалған әдеби мәтіннің үзіндісі және оның редакцияланған нұсқасы

Бұл мысалда машиналық аударма сөздерді тікелей аударғанымен, «талап», «қанағат», «рақым» сияқты ұғымдардың терең мағынасын толық жеткізе алмайды. Ал редакцияланған нұсқада олардың мәдени және философиялық мәні ашылып берілген.

Келесі мысалды қарастырайық (Кесте 2)

Қазақша түпнұсқа	ЖИ мен аударма (ағылшынша	Редакцияланған нұсқа
«Ғылым таппай мақтанба, орын таппай баптанба, құмарланып шаттанба, ойнап босқа күлуге.»	“Do not boast without finding science, do not prepare without finding a place, do not rejoice passionately, do not laugh idly while playing.”	“Do not take pride without seeking knowledge, do not strive aimlessly, do not indulge in shallow pleasures, and do not waste your time in idle amusement.”

Кесте 2 – ЖИ арқылы жасалған Абай Қунанбайұлының өлеңіне алынған үзіндісі және оның редакцияланған нұсқасы

Бұл жерде «ғылым» сөзі «science» деп аударылғанымен, шын мәнінде ол кең мағынада «білім» ұғымын білдіреді. Сондай-ақ, түпнұсқадағы тәрбиелік мән редакция арқылы ғана толық ашылады.

Осы мысалдардан байқауға болады: машиналық аударма жылдам нәтиже бергенімен, ол мәтіннің мәдени контекстін, астарлы мағынасын және стильдік ерекшеліктерін толық жеткізе алмайды. Сондықтан қазіргі аударма тәжірибесінде post-editing, яғни машиналық аударманы адам тарапынан өңдеу кеңінен қолданылады. Бұл тәсіл уақытты үнемдеп, аударма сапасын арттыруға мүмкіндік береді.

Мәдениетаралық коммуникацияда аударманың маңызы ерекше. Әрбір тіл белгілі бір халықтың дүниетанымын, құндылықтарын және мәдени ерекшеліктерін көрсетеді. Сондықтан аударма барысында тек сөздерді ғана емес, мағынаны, астарлы ойды жеткізу маңызды. Машиналық аударма жүйелері көбіне осы мәдени нюанстарды ескере алмайды. Бұл жерде кәсіби аудармашының рөлі айқын көрінеді.

Қазіргі аудармашы тек тіл білетін маман ғана емес, сонымен қатар цифрлық құралдарды тиімді қолдана алатын, ақпараттық технологияларды меңгерген кәсіби тұлға болуы тиіс. CAT-құралдар (Computer-Assisted Translation), терминологиялық базалар және онлайн платформалар аудармашының жұмысын жеңілдетеді және өнімділігін арттырады. Сонымен қатар, бұл құралдар аударма сапасын біркелкілендіруге көмектеседі.

Болашақта аударма саласы адам мен технологияның үйлесімді әрекетіне негізделеді. Жасанды интеллект қарапайым және қайталанатын мәтіндерді аударуда тиімді болса, адам күрделі, шығармашылық және мәдени тұрғыдан маңызды мәтіндермен жұмыс істейді. Мұндай модель «гибридті аударма» деп аталады және ол аударма саласының болашағы ретінде қарастырылады.

Цифрландыру жағдайында мамандар даярлау мәселесі де өзекті. Жоғары оқу орындары аудармашыларды даярлау барысында тек тілдік білімге ғана емес, сонымен қатар цифрлық сауаттылыққа да баса назар аударуы қажет. Студенттер жасанды интеллект жүйелерімен жұмыс істеуді, аударма бағдарламаларын қолдануды және ақпаратты сыни тұрғыдан бағалауды үйренуі тиіс.

Сонымен қатар, аударма саласында этикалық мәселелер де туындайды. Жасанды интеллект қолдану барысында авторлық құқық, деректер қауіпсіздігі және ақпараттың дұрыстығы мәселелері маңызды орын алады. Бұл мәселелерді шешу үшін халықаралық стандарттар мен ережелерді сақтау қажет.

Осы тұрғыдан алғанда, аударма индустриясының дамуында стандарттау мен сапаны бақылау жүйелерін жетілдіру ерекше маңызға ие. Әрбір аударма жобасы белгілі бір талаптар мен нормаларға сай орындалуы тиіс, ал бұл өз кезегінде аудармашының жауапкершілігін арттырады. Сонымен қатар, сапаны бағалау критерийлері тек тілдік дәлдікпен шектелмей, мағыналық сәйкестік, стильдік бірізділік және мақсатты аудиторияға бейімделу деңгейін де

қамтуы қажет. Мұндай кешенді тәсіл аударма өнімінің жалпы сапасын арттыруға мүмкіндік береді.

Бұдан бөлек, қазіргі таңда аударма нарығында фриланс формат кеңінен таралуда. Онлайн платформалар арқылы аудармашылар әлемнің кез келген нүктесіндегі клиенттермен жұмыс істей алады. Бұл үрдіс аударма қызметтерінің қолжетімділігін арттырғанымен, бәсекелестікті де күшейтеді. Сондықтан аудармашылар үшін жеке бренд қалыптастыру, портфолио жүргізу және кәсіби беделді сақтау маңызды факторларға айналуда.

Тағы бір маңызды аспект – аударманың локализациямен тығыз байланысы. Локализация тек мәтінді аудару емес, оны нақты бір аймақтың мәдени, әлеуметтік және тілдік ерекшеліктеріне бейімдеу процесін қамтиды. Әсіресе бағдарламалық қамтамасыз ету, веб-сайттар және мультимедиялық өнімдер үшін локализация үлкен рөл атқарады. Бұл бағытта аудармашы тек тіл маманы ғана емес, сонымен қатар мәдени контентті бейімдеуші ретінде де әрекет етеді.

Сонымен қатар, аударма сапасына әсер ететін факторлардың бірі – терминологияның бірізділігі. Әртүрлі салаларда (медицина, техника, құқық) арнайы терминдер қолданылады, және олардың дұрыс берілуі аударманың дәлдігіне тікелей әсер етеді. Осыған байланысты терминологиялық дерекқорлар мен глоссарийлерді тиімді пайдалану аудармашы жұмысында маңызды орын алады.

Жалпы алғанда, аударма саласы көпқырлы және динамикалық даму үстіндегі сала болып қала береді. Технологиялық жетістіктер жаңа мүмкіндіктер ашқанымен, олар аудармашының кәсіби шеберлігін алмастыра алмайды, керісінше оны толықтырады және жетілдіреді.

Қазіргі аударма саласының дамуында жаһандану үдерісінің ықпалы ерекше байқалады. Әлемдік ақпарат ағынының жылдамдауы түрлі тілдер арасындағы кедергілерді азайтуды талап етеді. Осы тұрғыда аударма тек тілдік делдалдық қызмет қана емес, сонымен қатар халықаралық ынтымақтастықты қамтамасыз ететін стратегиялық құралға айналып отыр. Әсіресе бизнес, білім беру, ғылым және медиа салаларында сапалы аударманың маңызы артып келеді. Бұл аудармашыларға қойылатын талаптардың да күрделене түскенін көрсетеді.

Сонымен бірге, үлкен деректер (Big Data) мен бұлттық технологиялардың дамуы аударма индустриясына жаңа мүмкіндіктер ашуда. Бұл технологиялар аударма естеліктерін сақтау, терминдерді басқару және жобаларды бірлесіп орындау сияқты процестерді оңтайландырады. Нәтижесінде аударма сапасы артып, уақыт шығыны азаяды. Алайда мұндай жүйелерді тиімді пайдалану үшін аудармашы тек тілдік емес, техникалық білімге де ие болуы қажет.

Жаһандық нарықта бәсекелестіктің артуы аударма қызметтерінің сапасына ерекше назар аударуды талап етеді. Тапсырыс берушілер тек жылдам аударма ғана емес, сонымен қатар мазмұнның дәлдігі мен мәдени сәйкестігін де күтеді. Осыған байланысты пост-редакция (post-editing) ұғымы кеңінен қолданысқа еніп отыр. Машиналық аударма нәтижесін адам редакциялаған жағдайда мәтіннің сапасы айтарлықтай жақсарады, бұл өз кезегінде гибридті тәсілдің тиімділігін дәлелдейді.

Болашақта аударма мамандығының рөлі одан әрі трансформацияға ұшырайды. Аудармашы тек мәтінді бір тілден екінші тілге жеткізуші ғана емес, ақпаратты талдаушы, редактор, локализация маманы және мәдени медиатор ретінде қызмет атқаратын болады. Бұл өзгерістер кәсіби стандарттардың жаңаруын және білім беру бағдарламаларының мазмұнын қайта қарауды қажет етеді.

Сонымен қатар, аударма саласының дамуына әсер ететін маңызды факторлардың бірі –

мамандардың үздіксіз кәсіби дамуы. Қазіргі жағдайда аудармашылар тек бастапқы біліммен шектелмей, үнемі біліктілігін арттырып отыруы қажет. Курстар, семинарлар, онлайн платформалар және кәсіби қауымдастықтар аудармашыларға жаңа технологияларды

меңгеруге, тәжірибе алмасуға және кәсіби деңгейін жетілдіруге мүмкіндік береді. Бұл өз кезегінде аударма сапасының тұрақтылығын қамтамасыз етеді.

Бұдан бөлек, аударма үдерісінде қолданылатын құралдар мен технологиялардың түрленуі аудармашының жұмыс стиліне де әсер етеді. Мысалы, автоматтандырылған жүйелер мен жасанды интеллект негізіндегі сервистер аудармашының уақытын үнемдеп, қайталанатын тапсырмаларды жеңілдетеді. Дегенмен, мұндай құралдар тек көмекші рөл атқаратынын ескерген жөн, себебі соңғы шешім мен мәтіннің түпкі мағынасына жауапкершілік әрқашан адамға жүктеледі.

Осылайша, аударма саласы тек тілдік қызмет қана емес, сонымен қатар технологиялық, мәдени және кәсіби компоненттердің тоғысуынан тұратын кешенді жүйе ретінде қалыптасып отыр. Бұл жүйеде әрбір элементтің өз орны мен маңызы бар, ал олардың үйлесімді жұмысы аударма сапасының негізгі кепілі болып табылады.

Қорыта айтқанда, аударма саласының болашағы технологиялық прогресс пен адамдық фактордың үйлесімді интеграциясына негізделеді. Жасанды интеллект пен цифрлық құралдар аударманың техникалық жағын жетілдірсе, адам аудармашы оның мағыналық, мәдени және этикалық аспектілерін қамтамасыз етеді. Осы екі компоненттің тиімді өзара әрекеті ғана сапалы әрі сенімді аударма нәтижесін қалыптастырады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1.Найда,Ю,К,теории,перевода,–,М,: / Найда,Найда,Ю,К,теории,перевода,–,М,: Юджин, 2004. — : , 2003. — с. — Текст :

2.Казакова,Т,А,Теория,перевода,– / Казакова,Казакова,Т,А,Теория,перевода,– Татьяна, 2001. — : , 2003. — с. — Текст :

3. Hutchins,W,J,Machine,Translation: William. — Текст : электронный // : [сайт]. — URL: https://www.hutchinsweb.me.uk/PPF-TOC.htm (дата обращения: 01.04.2026).

4.Bowker, L,Computer-Aided,Translation,Technology,–,University,of,Ottawa / L,Computer-Aided,Translation,Technology,–,University,of,Ottawa Bowker, 2002. — : , . — с. — Текст :

5.Pym, A,Exploring,Translation,Theories,– / A,Exploring,Translation,Theories,– Pym. — Текст : электронный // : [сайт]. — URL: https://doi.org/10.4324/9781315760508 (дата обращения: 01.04.2026).

ӘОК 81'322.4

ҚАЗАҚ ТІЛІНДЕГІ НЕЙРОНДЫҚ МАШИНАЛЫҚ АУДАРМАНЫҢ САПАСЫ: МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ОҒАН ЫҚПАЛ ЕТЕТІН ФАКТОРЛАР

Қорғанбай Қ.Б. – Аударма ісі бағдарламасының студенті
Ғылыми жетекшісі: аға оқытушы Г.Н.Мырзатаева
Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті
aydoskorganbay@gmail.com

Резюме

В статье подробно рассматриваются факторы, влияющие на качество машинного перевода, а именно: параллельный корпус казахского языка, оцифровка казахской литературы и нехватка квалифицированных специалистов. В ходе исследования были сопоставлены статистические данные по параллельным корпусам на английском и казахском языках, а также проведен эксперимент с использованием Google Translate. В результате установлено, что казахский язык относится к числу языков с ограниченными ресурсами в цифровой среде. По результатам исследования рекомендуется увеличить параллельный корпус, ускорить оцифровку и обучить специалистов по NLP для повышения качества машинного перевода на казахский язык.

Ключевые слова: параллельный корпус, специалисты по обработке естественного языка, нейронный машинный перевод, оцифровка, язык с ограниченными ресурсами, нехватка кадров.

Abstract

This article examines in detail the factors affecting the quality of machine translation, namely, the parallel corpus of the Kazakh language, the digitalization of Kazakh literature, and the shortage of qualified specialists. The study compared statistical data from parallel corpora in English and Kazakh languages and conducted an experiment using Google Translate. The results revealed that Kazakh is a low-resource language in the digital environment. Based on the study's findings, it is recommended to expand parallel corpus, accelerate digitalization, and train NLP specialists to improve the quality of machine translation into Kazakh.
Keywords: parallel corpus, Natural language processing specialists, neural machine translation, digitalization, low-resource language, shortage of specialists.

Машиналық аударма жүйесінің сапасы әртүрлі тілдерде біркелкі емес екені байқалады. Ағылшын тіліндегі сөздер мен фразалардың аудармасын Google Translate қосымшасы арқылы қазақ тіліне аударған кезде, аударма толық мағынаны бере алмайтыны, кейде тіпті түсініксіз және үстірт болатыны анықталды. Алайда, дәл осы сөздер мен фразаларды орыс тіліне аударғанда, аударма толыққанды әрі түсінікті болды. Бұл жағдай қазақ тіліндегі машиналық аударманың сапасының төмендігі мәселесін туындатты. Осы мақалада қазақ тіліндегі машиналық аударма сапасына ықпал ететін факторлар анықталып, жүйелі түрде зерттелді.

Мақаланың өзектілігі қазақ тіліндегі аударма сапасы төмендеуіне байланысты негізделеді. Қазіргі таңда машиналық аударма халық арасында кең қолданылады, бірақ қазақ тіліне келгенде, аударма көбінесе мағынасы толық берілмеген, жалпылама аударма болып саналады.

Мақалада алға қойған мақсат - қазақ тіліндегі машиналық аударма сапасының төмен болуының негізгі себептерін анықтау және талдау. Ал негізгі міндеттері – машиналық аударманың жұмыс істеу принципін анықтау, параллельді корпустарды салыстырмалы талдау, Қазақстандағы кітап цифрландыру жағдайын зерттеу, "Табиғи тілді өңдеу" мамандарының тапшылығы мәселесін қарастыру, қазақ тілінің төмен ресурсты тіл екенін дәлелдеу, нейрондық машиналық аудармамен тәжірибе жасау.

Егер, бұл мәселенің түбіріне баратын болсақ, машиналық аударманың қалай жұмыс істейтінін білу керек. *Google Translate* қосымшасы 2016 жылдан бері заманауи нейрондық машиналық аударма негізінде жұмыс жасайды. Ал аударма параллельді корпусқа сүйенеді [1,58]. Яғни қазақ тілінің параллельді корпусы қаншалықты көп болса, соншалықты аударма сапалы болады [1,106]. Алайда, қазақ тілінің барлық параллельді корпусы шамамен 4,6 миллион сөйлемді құрайды, ал ағылшын-қазақ параллельді жұбы бар болғаны 400 мыңға жуық. Бұл статистиканы ағылшын тілінің параллельді корпусымен салыстырып көрейік:

Сурет 1: Қазақ тілінің параллельді корпусы

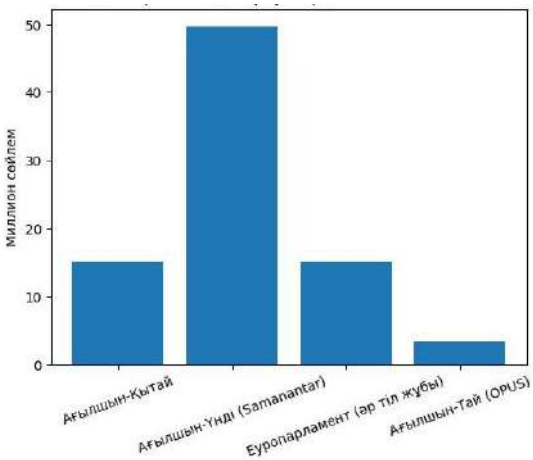

Сурет-2: Ағылшын тілінің параллельді корпусы

Бұл мәселе тағы да бір мәселенің ашылуына алып келеді, яғни параллельді корпус – цифрландырылған кітап дерегіне сүйенеді. Ал Қазақстанда кітапты цифрландыру тек 2007 жылы басталған, қазіргі таңда бай қазақ әдебиетінің тек қана 1,5 миллион кітабы ғана цифрландырылған [2]. Бұл көп болып көрінгенімен, қазақ тіліндегі барлық кітап қорының 2 пайызын ғана құрайды. Қазақ тілі мен әдебиетінің әлемдегі бай тілдер қатарына жататыны барлығына мәлім, бірақ бұл байлық цифрландырылмаса, заманауи ғасырда қазақ тілінің дамуына қосатын үлесі аз болмақ.

Жүргізілген зерттеу барысында қазақ тілінің параллельді корпусы жеткіліксіз дамығанын, сондай-ақ электронды кітаптардың аздығын білдік. Ranathunga et. al (2022) классификациясы бойынша, қазақ тілі “төмен ресурсты тілдер” санатына жатады. Бұл санатта 2,191 тіл бар.

Язар және Эрдалдың зерттеулерінде осы тұжырымдама бар: *“Параллель деректер ағылшын, неміс, француз сияқты жоғары ресурсты тілдер үшін қиындық туғызбайды. Екінші жағынан, бұл төмен ресурсты тілдер үшін мүмкін емес, бұл нейрондық машиналық аудармаға (НМА) маңызды кедергі болып саналады.”* [3,2] Ал қазақ тілі осы категорияға кіреді. Бұл жұмыста авторлар қазақ тілінде дайын НМА құралы жоқ болғандықтан, өз моделін қолданып, қосымша оқытудан өткізуге мәжбүр болды.

Қазіргі таңда, нейрондық машиналық аударма модельдерін жасау үшін тек бағдарламашылар ғана емес, оған қоса лингвистикалық білімі терең “Табиғи тілді өңдеу” мамандары қажет. Жалпы айтқанда, “Табиғи тілді өңдеу” мамандары қазақ тіліндегі деректерді жинау және оны кейіннен құрылымдау, өңдеу және деректерді дамытуды жүзеге асырады [4]. Кейінгі кезеңде, бұл деректерді нейрондық машиналық аудармаға үйретумен айналысады. Сондықтан, “Табиғи тілді өңдеу” мамандары терең лингвистикалық білімді және IT саласын жақсы меңгерген болуы керек.

Қазақстанда бұл мамандар тапшы және оларға сұраныс көп. Мысалы, 2024-2025 жылдары KazLLM Отандық модель ChatGPT қосымшасының аналогын жасау бойынша жоба ұйымдастырды [5]. Бірақ жобаның басты мәселесі – Табиғи тілді өңдеу” мамандарының жетіспеушілігі болды, ал қазіргі таңда жобаның баяу дамуының үлкен себебі. Қазақстанда осы тәрізді тағы да жобалар жүзеге асырылуда, бірақ білікті мамандардың жетіспеушілігі саланың дамуын тежеп, оның болашақ мүмкіндіктерін шектейді.

Kolesa Group компаниясы 420 IT маманы арасында машиналық оқыту инженерлері ең жоғары жалақы (1,6 миллион теңге) алатыны анықталды. Бұл көрсеткіш кадр тапшылығының айқын көрінісі.

Енді осы жасалған зерттеуді іс жүзінде тексеру үшін, нейрондық машиналық аударманың қазақ тіліндегі сапасын тексеру үшін тәжірибе жасалды. Тәжірибе 5 стиль (әдеби, ғылыми, публицистикалық, ресми, ауызекі) бойынша өтті. Әр стильге сәйкес сөйлем алынды, және сапаларын салыстыру үшін оны қазақша және орысшаға *Google Translate*

қосымшасын қолданып, аударылды. Аударма сапасын шын мәнінде тексеру үшін сарапшылардың пікірі алынды -Аудармашы маманның, және де Қазақ тілі пәні мұғалімінің.

Әдеби стиль: When, after examining the mother, in whose countenance and deportment she soon found some resemblance of Mr. Darcy, she turned her eyes on the daughter, she could almost have joined in Maria's astonishment at her being so thin and small.

Ғылыми стиль: By specialty, a survey of 420 IT professionals found that machine learning engineers earned the highest salaries (1.6 million tenge or $2,900 per month).

Публицистикалық стиль: While welcoming the invitation extended to OSCE/ODIHR for observing the referendum, the EU noted that only limited time was available for Kazakh citizens to get familiar with the proposed changes.

Ресми стиль: The Receiving Party agrees not to disclose, copy, clone, or modify and confidential information related to the Disclosing Party and agrees not to use any such information without obtaining consent.

Ауызекі стиль: Hey! What's up? Haven't seen you in ages!

Төбеде көрсетілген әр түрлі стильдегі мәтіндерді салыстармалы түрде қазақ және орыс тіліне машиналық аударма арқылы жасалынған аудармасы Кесте 1 көрсетілген.

Қазақша аудармасы (машиналық аударма)	Орысша аудармасы (машиналық аударма)
Анасын тексергеннен кейін, оның бет-әлпеті мен мінез-құлқынан Дарси мырзаға ұқсайтынын байқағаннан кейін, ол қызына көз тіккенде, Марияның соншалықты арық және кішкентай екеніне *таңданысына қосыла жаздады.*	Когда, осмотрев мать, в выражении лица и поведении которой она вскоре обнаружила некоторое сходство с мистером Дарси, она перевела взгляд на дочь, она почти разделила удивление Марии по поводу ее худобы и миниатюрности.
Мамандығы бойынша, 420 IT маманы қатысқан сауалнама машиналық оқыту инженерлерінің ең жоғары жалақы алатынын анықтады (айына 1,6 миллион теңге немесе 2900 доллар).	Опрос 420 IT-специалистов показал, что инженеры по машинному обучению получают самые высокие зарплаты (1,6 миллиона тенге или 2900 долларов в месяц).
ЕҚЫҰ/ДИАҚБ-ға референдумды бақылауға шақыруды құптай отырып, ЕО Қазақстан азаматтарының ұсынылған өзгерістерімен танысуы үшін шектеулі уақыт қана бар екенін атап өтті.	Приветствуя приглашение, направленное ОБСЕ/БДИПЧ для наблюдения за референдумом, ЕС отметил, что у граждан Казахстана есть лишь ограниченное время для ознакомления с предложенными изменениями.
Алушы Тарап Ақпарат беруші Тарапқа қатысты құпия ақпаратты жария етпеуге, көшірмеуге, клондауға немесе өзгертпеуге келіседі және мұндай ақпаратты *келісімінсіз пайдаланбауға келіседі.*	Получающая сторона обязуется не разглашать, не копировать, не клонировать и не изменять конфиденциальную информацию, относящуюся к Раскрывающей стороне, и обязуется не использовать такую информацию без получения ее согласия.
Сәлем! *Не болды?* Сені көптен бері көрмеппін.	Привет! Как дела? Давно тебя не видел!

Кесте-1: Тәжірибе

Аудармашы маманның пікірі бойынша, ресми және публицистикалық стильде сөзбе-сөз аударма болған соң, аударма дұрыс. Алайда әдеби және ауызекі стильде көбінесе сөздерде астарлы мағына болған соң, аударма түсініксіз болады.

Қазақ тілі пәні мұғалімінің пікірі: Машиналық аударма нәтижесіне маман ретінде баға берсем, берілген мәтінде жалпы мағына сақталғанымен, кейбір тұстарда стильдік ауырлық пен тілдік табиғилық толық қамтамасыз етілмегенін байқауға болады. Мәтін құрылымы түсінікті, негізгі ойды жеткізеді, алайда қазақ тілінің ресми-іскери нормаларына сай бірқатар тіркестерді жұмсарту және табиғи үйлестіру қажет.

Атап айтқанда, кейбір сөз тіркестері тікелей аударма әсерін беріп, қазақ тіліндегі қалыпты қолданысқа толық сай келе бермейді. Мұндай жағдайда мағынаны сақтай отырып, сөйлем құрылымын қайта құру, балама сөздерді қолдану және стильдік өңдеу қажет болады. Қорытындылай келе, машиналық аударма бастапқы түсінік беруге жеткілікті деңгейде жұмыс істегенімен, сапалы ресми мәтін ретінде қолдану үшін міндетті түрде адам редакторының (пост-редактордың) өңдеуін қажет етеді. Бұл әсіресе құқықтық және ресми құжаттарда өте маңызды, себебі дәлдік пен тілдік нақтылық басты талап болып саналады.

Сондықтан Қазақ тілі маманы өз аударма нұсқасын ұсынды:

- Анасына қарап отырып,оның жүз құбылысы мен мінез құлқынан көп ұзамай мистер Дарсиге тән бір ұқсастықты барын байқады,содан соң көз қиығын қызына аударғанда,сол кезде Мария оның тым арықтығы мен нәзік бітіміне таңқалғанын өзі де түсінгендей болды.
- Еуропалық Одақ ЕҚЫҰ/АҚДИБ-тың референдумды бақылауға шақырылуын қолдайтынын, алайда Қазақстан халқында ұсынылып отырған түзетулермен танысуға уақыттың аз екенін мәлімдеді.
- Ақпаратты қабылдаушы тарап құпия ақпаратты жария етпеуге, көшірмеуге, көбейтпеуге және өзгертпеуге міндеттенеді, сондай-ақ ақпаратты беруші тараптың келісімінсіз пайдаланбауға тиіс.

Бұл мақала арқылы біз нейрондық машиналық аударманың қандай жүйеде жұмыс жасайтынын және оның сапасына әсер ететін факторларды білдік. Зерттеу нәтижелері бойынша нейрондық машиналық аударма тілдің параллельді корпусында жинақталған дерекке сүйенеді. Қазақ тілінің параллельді корпусы 4,6 миллион сөйлемді құрайды, ал ағылшын-қазақ жұбы шамамен 400,000 сөйлемді құрайды. Жоғары ресурсты тілдермен салыстырғанда, бұл өте аз көрсеткіш. Ал параллельді корпусқа қазақ тілінде жазылған кітаптың цифрландырылуы маңызды, бірақ Қазақстанда цифрландыру 2007 жылдан бастап қана басталғаннан соң, 1,5 миллион кітап цифрландырылған. Бұл жалпы кітап қорының шамамен 2 пайызын құрайды. Бірақ бұл үлкен мәселенің себебі тек параллельді корпустың аз болуы ғана емес, сонымен қатар осы корпустармен жұмыс істейтін NLP мамандарының тапшылығы да себеп болды. Корпусты құру, оны нейрондық машиналық аударманы үйрету үшін лингвистика мен бағдарламалау білімін жақсы меңгерген мамандар қажет.

Тәжірибе мақала басында жазылған мағлұматтарды іс жүзінде дәлелдеді деп айтуға болады. Нейрондық машиналық аударма ресми және публицистикалық стильде жақсы аударды, себебі сөзбе-сөз аударманы қолданды. Бірақ әдеби және ауызекі стильде көбінесе астарлы мағынасы бар идиомалар немесе фразеологизмдер болуы жиі кездеседі. Сондықтан осы жағдайларда аударма сапасы біршама нашарлайды, және оқылған кезде түсініксіз және табиғи көрінбеуі мүмкін.

Зерттеу қорытындысы бойынша, қазақ тіліндегі машиналық аударма сапасын арттыру үшін: әлі цифрландырылмаған 98% кітапты цифрландыру, ағылшын-қазақ параллельді корпусын 1-2 миллион сөйлемге дейін көбейту, университеттерде NLP мамандарын даярлайтын пәнаралық бағдарламаларды кеңейту, ресми құжаттарға пост-редакторлық тексеруді енгізу қажет.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Philipp Koehn. Neural Machine Translation. – Johns Hopkins University, 2017. – 133 бет
2. Нурсая Эльбрусова, Нургали Мамурбаев, Диас Ковланбаев. Более тысячи книг оцифровали в Национальной библиотеке за 17 лет [Электрондық ресурс]. – URL: https://24.kz/ru/news/social/691384-bolee-tysyachi-knig-otsifrovali-v-natsionalnoj-biblioteke-za-17-let (дата обращения: 10.03.2026)
3. Bilge Kagan Yazar and Erdal Kilic. Improving Low-Resource Kazakh-English and Turkish-English Neural Machine Tranclation Using Transfer Learning and Part of Speech Tags. – Ondokuz Mayis University, 2025 – 16 бет
4. Daniel Jurafsky, James H. Martin. Speech and Language Processing: An introduction to natural language processing, computational linguistics, and speech recognition. 2007. 1044 бет.
5. ISSAI. ISSAI Explains KazLLM: Why Kazakhstan Built Its Own Large Language Model. 2026. [Электрондық ресурс] URL: https://issai.nu.edu.kz/2026/02/13/issai-explains-kazllm-why-kazakhstan-built-its-own-large-language-model/ (дата обращения: 27.03.2026)
6. Surangika Ranathunga , Es-Shiun Annie Lee, Marjana Pritti Skenduli, Ravi Shekhar, Mehreen Alam, Rishemjit Kaur. Neural Machine Translation for Low-Resource Languages: A Survey. 2023 [Электрондық ресурс]. URL: https://dl.acm.org/doi/full/10.1145/3567592#:~:text=The%20research%20identifies%20seven%20major,knowledge%20transfer%20across%20related%20languages. (дата обращения: 27.03.2026)

UDC 81'373.7

ENGLISH VOCABULARY: STRUCTURE AND SOURCES NATIVE (GERMANIC) AND BORROWED VOCABULARY: LATIN, FRENCH, AND GREEK INFLUENCES

Abay Diana, 2nd-year student
Saidaliyeva Sabina, 2nd-year student
Scientific advisor: Khamza Balnur
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

The vocabulary of the English language has developed through a complex historical process influenced by both native and external sources. This paper examines the structure of English vocabulary by distinguishing between native (Germanic) elements and borrowed words from Latin, French, and Greek. Particular attention is given to the historical stages that contributed to lexical expansion, including Roman influence, the spread of Christianity, the Norman Conquest, and the Renaissance. The study highlights the functional roles of native vocabulary in everyday communication and the contribution of borrowed words to formal, academic, and specialized language.The analysis demonstrates that the richness and flexibility of English vocabulary result from the interaction between these linguistic layers.

Аннотация

Ағылшын тілінің сөздік қоры ұзақ тарихи даму барысында қалыптасып, ішкі (тума) және сыртқы тілдік ықпалдардың нәтижесінде байыды. Бұл мақалада ағылшын тілінің лексикалық құрылымы қарастырылып, тума (германдық) сөздер мен латын, француз және грек тілдерінен енген кірме сөздер салыстырылады. Сонымен қатар, Рим дәуірі, христиан дінінің таралуы, норман жаулап алуы және Қайта өрлеу кезеңі сияқты тарихи кезеңдердің тіл дамуына әсері талданады. Зерттеу барысында тума сөздердің күнделікті қарым-қатынастағы рөлі және кірме сөздердің ғылыми, ресми және кәсіби тілдегі маңызы көрсетіледі. Нәтижесінде, ағылшын тілінің байлығы мен икемділігі әртүрлі тілдік қабаттардың өзара ықпалы арқылы қалыптасқаны дәлелденеді.

Keywords: English vocabulary, native words, borrowed vocabulary, Germanic languages, Latin influence, French influence, Greek influence, language development, lexical structure

The English language is widely recognized as one of the richest and most complex languages in the world in terms of vocabulary, a characteristic that has developed through a long and multilayered historical process. Its lexical diversity is the result of continuous interaction with

different cultures, civilizations, and linguistic systems over many centuries. This process has been influenced by migration, military conquest, religious expansion, international trade, colonialism, and scientific and technological development. As a consequence, English vocabulary today represents a hybrid system consisting of native Germanic elements and a large number of borrowed lexical units, particularly from Latin, French, and Greek. This hybrid nature makes English one of the most flexible and globally adaptable languages in modern communication.

From a historical linguistic perspective, English belongs to the Indo-European language family and originates from Old English, which was brought to the British Isles between the 5th and 11th centuries by Germanic tribes such as the Angles, Saxons, and Jutes. This earliest layer of the language is known in linguistics as the native lexical stock or core vocabulary. It forms the fundamental basis of everyday communication and is characterized by simplicity, high frequency, and strong semantic concreteness. Native vocabulary includes basic lexical units such as mother, father, brother, sister, hand, head, eye, ear, sun, moon, water, fire, earth, food, as well as essential verbs like go, come, see, hear, eat, drink, sleep, walk, and run. These words are typically short in form and highly stable across historical periods, which reflects their deep integration into the cognitive and communicative structure of the language.

In addition, most grammatical elements of English also belong to this native Germanic layer. These include personal pronouns (I, you, we, they, he, she), auxiliary verbs (can, must, will, shall), and basic prepositions (in, on, under, at, by). Linguistically, this indicates that the syntactic and morphological foundation of English remains predominantly Germanic despite extensive lexical borrowing. Native vocabulary is also considered the most psychologically accessible layer of language, as it is acquired early in childhood and used most frequently in spontaneous speech. It shows strong resistance to change compared to borrowed lexical items, which makes it the most stable component of the English lexicon.

Modern English vocabulary is therefore described as a stratified lexical system, meaning that it consists of multiple historical layers that coexist and function together. These layers include the native Germanic layer, the Latin-derived layer, the French-derived layer, and the Greek-derived layer. Each of these contributes differently to meaning, stylistic variation, and communicative function. The process through which English expanded its vocabulary is known as lexical borrowing, which significantly increased its expressive capacity and allowed the language to develop a high degree of synonymy and stylistic differentiation. This process is closely connected to the theory of language contact, which explains how languages influence one another through social interaction, political dominance, and cultural exchange.

Lexical Layer	**Historical Source**	**Main Features**	**Examples**	**Usage Domain**
Native (Germanic) vocabulary	Old English (Angles, Saxons, Jutes)	Short, simple, high-frequency, concrete meaning, grammatically stable	mother, father, hand, sun, water, go, come, eat, sleep	Everyday communication, basic speech
Latin-derived vocabulary	Roman occupation, Christianity, Renaissance	Formal, abstract, academic, productive in word formation (affixes)	data, species, formula, analysis, experiment, information	Science, education, religion, academic writing
French-derived vocabulary	Norman Conquest (1066)	Formal, stylistically refined, related to institutions	government, justice, court, parliament, beauty, cuisine	Law, government, culture, fashion, cuisine
Greek-derived vocabulary	Ancient Greek scientific tradition	Technical, specialized, international scientific terminology	biology, psychology, democracy, geography,	Science, medicine, philosophy, technology

			microscope	
Mixed / Synonymic pairs	Language contact (multiple sources)	Coexistence of synonyms with stylistic differences	ask–question, begin–commence, help–assist, freedom–liberty	Formal vs informal usage, register variation

A key feature of English vocabulary is the presence of multiple synonyms with different origins. For example, native words such as ask, start, help, and holy coexist with borrowed equivalents such as question, commence, assist, and sacred. Although these words may refer to similar meanings, they differ in stylistic level, emotional tone, and frequency of use. This phenomenon is known in linguistics as register variation, where vocabulary choice depends on context, formality, and communicative intention. In addition, English exhibits a high degree of synonymic richness, which is a direct result of historical borrowing from multiple languages. Latin also had a profound influence on English word formation through derivational morphology. It introduced a large number of productive prefixes and suffixes such as pre-, re-, dis-, trans-, -tion, -ment, -able, and -ive. These morphological elements are still actively used in modern English to form new lexical items, especially in scientific and academic discourse. This demonstrates that Latin is not only a source of borrowed vocabulary but also a structural contributor to English word formation systems.

French influence also led to the creation of lexical doublets, where native and French-origin words coexist but differ in stylistic and semantic usage. For instance, ask (native) versus question (French), begin (native) versus commence (French), freedom (native) versus liberty (French), and kingly (native) versus royal (French). These pairs illustrate how borrowed vocabulary often conveys formality, prestige, and institutional meaning, while native vocabulary remains more direct, emotional, and everyday in use.

Greek, although less frequent in everyday communication, plays a crucial role in scientific, technical, and academic vocabulary. It serves as the primary source of international scientific terminology used across disciplines such as medicine, biology, psychology, philosophy, mathematics, astronomy, and technology. Examples include biology (bios + logos), psychology (psyche + logos), democracy (demos + kratos), telephone (tele + phone), microscope (micro + scope), geography (geo + graphy), and astronomy (astro + nomos). These terms are typically monosemantic, meaning they have precise and fixed meanings, which makes them suitable for scientific classification systems and academic communication. In contrast, native vocabulary tends to be highly polysemous due to its long historical development. For example, the word hand can refer to a physical body part, assistance (give a hand), responsibility (in good hands), or occupation (farmhand). Borrowed scientific terms, however, are generally more semantically stable and specialized, reflecting their function in formal knowledge systems. This contrast highlights the functional division between everyday language and academic terminology.

English vocabulary also continues to expand through productive word formation processes such as compounding, derivation, conversion, blending, and abbreviation. Compounding combines two or more lexical units to form new meanings, such as blackboard, sunshine, homework, toothpaste, and earthquake. Derivation involves the addition of affixes, often of Latin or Greek origin, as in biology, happiness, information, government, and readable. Conversion allows words to change grammatical category without morphological change, such as email (noun → verb), impact (noun → verb), and access (noun → verb). Additionally, blending and abbreviation are common in modern English, for example brunch (breakfast + lunch), information technology → IT, and laboratory → lab. These processes demonstrate the dynamic and highly productive nature of English morphology.

From a sociolinguistic perspective, vocabulary choice is strongly influenced by context, register, and social identity. Native vocabulary is typically associated with informal communication

due to its simplicity, emotional expressiveness, and immediacy, whereas borrowed vocabulary dominates formal, academic, and professional contexts due to its precision and neutrality. For example, the sentence “We started the project yesterday” is informal and conversational, while “We commenced the project yesterday” is formal and academic. Furthermore, vocabulary usage can reflect social class, education level, and professional background, making lexical variation an important subject of sociolinguistic research.

In conclusion, the vocabulary of the English language represents a complex and dynamic synthesis of native Germanic elements and borrowed lexical components from Latin, French, and Greek. Historical processes such as the Roman occupation of Britain, the Christianization of the population, the Norman Conquest, and the Renaissance intellectual movement have played a decisive role in shaping its modern structure. As a result, English has evolved into a highly flexible, stratified, and expressive linguistic system capable of functioning effectively in informal communication, academic research, and scientific discourse. The study of its vocabulary not only enhances linguistic understanding but also provides deep insight into the historical, cultural, and social development of the English-speaking world.

References

1. Baugh A.C., Cable T. (2013). A History of the English Language. Routledge.
2. Crystal D. (2003). The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge University Press.
3. Barber C. (2000). The English Language: A Historical Introduction. Cambridge University Press.
4. Yule G. (2020). The Study of Language. Cambridge University Press.
5. McArthur T. (1992). The Oxford Companion to the English Language. Oxford University Press.
6. Trask R.L. (2007). Language and Linguistics: The Key Concepts. Routledge.
7. Jackson H., Zé Amvela E. (2007). Words, Meaning and Vocabulary: An Introduction to Modern English Lexicology. Continuum.
8. Oxford English Dictionary (OED Online). Oxford University Press.
9. The Cambridge Dictionary of English Etymology. Cambridge University Press.
10. Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі. Алматы: Ғылым баспасы.

UDC 81'373.7

MORPHOLOGY AND THE STRUCTURE OF WORD CLASSES IN ENGLISH

Abdikasym Zhannur, 2st-year students
Scientific advisor: Khamza Balnur
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Аннотация

Данная работа рассматривает морфологию и структуру частейречи в английском языке, уделяя внимание тому, как словаобразуются и организуются в грамматические категории. Морфология, как раздел лингвистики, изучает внутреннююструктуру слов и правила словообразования с помощью такихпроцессов, как аффиксация, словосложение, конверсия и деривация. Виссследовании также рассматриваются основные части речианглийского языка, включая существительные, глаголы, прилагательные, наречия, местоимения, предлоги, союзы имеждометия, с акцентом на их функциональные и структурныеособенности. Особое внимание уделяется тому, какморфологические процессы влияют на поведение и классификациюслов в предложении. Анализируя взаимодействие морфологии ичастей речи, работа направлена на более глубокое понимание того, как формируются значение и грамматическая функция в английскомязыке. Это способствует лучшему пониманию структуры языка, что важно как для теории лингвистики, так и для практическогоизучения языка.

Аннотация

Бұл жұмыс ағылшын тіліндегі морфология мен сөз таптарының құрылымын қарастырады, яғни сөздердің қалай жасалатынынжәне грамматикалық категорияларға қалайұйымдастырылатынына назар аударады. Морфологиялингвистиканың бір саласы ретінде сөздердің ішкі құрылымынжәне сөзжасам ережелерін аффиксация, сөз біріктіру, конверсияжәне туынды сөз жасау сияқты үдерістер арқылы зерттейді. Сонымен қатар, зерттеуде ағылшын тілінің негізгі сөз таптары– зат есім, етістік, сын есім, үстеу, есімдік, предлог, жалғаулық және одағай – олардың функционалдық және құрылымдық ерекшеліктері тұрғысынан қарастырылады. Морфологиялық үдерістердің сөйлем ішіндегі сөздердің қызметі мен жіктелуінеқалай әсер ететініне ерекше көңіл бөлінеді. Морфология мен сөзтаптарының өзара байланысын талдау арқылы ағылшынтіліндегі мағына мен грамматикалық қызметтің қалайқалыптасатыны тереңірек түсіндіріледі. Бұл тіл құрылымынжақсы түсінуге ықпал етіп, тіл білімінің теориясы мен тілдіпрактикалық тұрғыда меңгеру үшін маңызды болып табылады.

Keywords: morphology, word classes, parts of speech, Englishlanguage, word formation, affixation, derivation, compounding, conversion, grammatical structure, linguistic analysis

Morphology and the Structure of Word Classes in English.

The main objective of this study is to examine morphology andthe structure of word classes in the English language in detail, with special attention to how words are formed, modified, andorganized into grammatical systems. It aims to explain themechanisms of word formation and to show how thesemechanisms contribute to the development of meaning andgrammatical function in communication. Morphology, as a keybranch of linguistics, investigates the internal structure of wordsand the processes involved in creating new lexical items, such asaffixation, derivation, compounding, conversion, and inflection. These processes play a significant role in expanding vocabularyand shaping the structure of the English language.

Another important objective is to analyze the system of wordclasses in English, including nouns, verbs, adjectives, adverbs, pronouns, prepositions, conjunctions, and interjections. Thestudy focuses on the functional roles of these categories insentence construction and how they interact with morphologicalprocesses. It also seeks to identify how changes in word formaffect grammatical relationships, syntactic behavior, andmeaning in context. For example, the transformation of a verbinto a noun or adjective through derivation demonstrates theclose connection between morphology and word classification.

In addition, the research aims to explore the relationshipbetween morphology and syntax, showing how word structureinfluences sentence structure and overall linguistic coherence. Special attention is given to the role of morphological rules inlanguage development, text formation, and effectivecommunication. By analyzing these aspects, the study providesa comprehensive understanding of how English operates as a structured and rule-governed system.

Furthermore, the study seeks to highlight the importance ofmorphological awareness in language learning. Understandinghow words are formed and how they change their forms helpslearners improve their vocabulary, reading comprehension, andwriting skills. It also enables them to recognize patterns inlanguage, making it easier to understand unfamiliar words anduse them correctly in different contexts.

Another objective is to compare different types of wordformation processes and determine their productivity in modernEnglish. Some processes, such as affixation and compounding, are highly productive and frequently used in everyday language, while others are more limited or specialized. This comparisonhelps to show how the English language continuously developsand adapts to new communicative needs.

In addition, the research aims to explore the relationshipbetween morphology and syntax, showing how word structureinfluences sentence structure and overall linguistic coherence. Special attention is given to the role of morphological rules inlanguage development, text formation, and effectivecommunication. By analyzing these aspects, the study providesa comprehensive understanding of how English operates as a structured and rule-governed system.

Furthermore, the study seeks to highlight the importance ofmorphological awareness in language learning. Understandinghow words are formed and how they change their forms helpslearners improve their vocabulary, reading comprehension, andwriting skills. It also enables them to recognize patterns inlanguage, making it easier to understand unfamiliar words anduse them correctly in different contexts.

Another objective is to compare different types of wordformation processes and determine their productivity in modernEnglish. Some processes, such as affixation and compounding, are highly productive and frequently used in everyday language, while others are more limited or specialized. This comparisonhelps to show how the English language continuously developsand adapts to new communicative needs.

Verbs state actions, occurrences, or states of being and possess the most complex inflectional system in English.Tense: Morphology expresses the contrast between the present and past tense. Regular verbs form the past tense with the suffix -ed, while irregular verbs may use vowel changes (e.g., sang) or suppletion (e.g.. went).Aspect: This reflects the temporal flow of an action. Morphological markers include the progressive participle (-ing) and the perfect participle (-ed/-en).Mood: This indicates the speaker's attitude toward the action. While Modern English has lost many distinct forms, it still distinguishes the indicative (factual statements), imperative (commands), and remnants of the subjunctive.Voice: Morphology allows for the distinction between active and passive voices, primarily through the use of participle forms in passive constructions.

These categories complete the structure of English sentences:Adjectives: These modify nouns and are characterized by the category of comparison. They typically have three forms: positive (e.g.. hot), comparative (e.g.. hotner), and superlative (e.g., hottest). Long adjectives use periphrastic forms with more and most instead of suffixes.Adverbs: These modify adjectives, verbs, or other adverbs. Many are derived from adjectives using the suffix -ly (e.g.. quickly), though some common adverbs are simple (e.g., often, soon) or formed by conversion (e.g., fast).Pronouns: These substitute for nouns to avoid repetition. They are unique in Modern English for preserving a system of case (e.g., nominative he vs. accusative him)Determiners: These include articles (a, tite), demonstratives (this, that), and possessives (my, his). They act as grammatical m rkers of definiteness or quantity.Prepositions: These invariant words show the relationship between a noun or pronoun and another word in the sentence. They are a strictly closed class and establish syntactic context.

The way words behave within their classes is governed by two types of morphological processes: Inflectional Morphology: This process involves adding grammatical morphemes to a stem to fulfill a syntactic function, such as agreement or tense. Crucially, inflection never changes the word class. For example, adding -s to the noun cat makes it plural (cats), but it remains a noun. English has a very limited set of eight inflectional morphemes, including plurals, past ense-ed, and comparative -er. Derivational Morphology: This process creates new lexemes, often by changing the word class of the base. For instance, adding the suffix er to the verb sing creates the noun singer. Derivation is generally less productive than inflection; for example, the nominalizing suffix -ation cannot be added to every verb (e.g., we cannot say catation).

Finally, the research aims to provide practical implications forteaching English as a foreign language. By integratingmorphological knowledge into language instruction, educatorscan help students develop a deeper understanding of how thelanguage works. This contributes to more effective learningstrategies and improves overall linguistic competence.

Ultimately, this research contributes to a deeper theoretical andpractical understanding of the English language. It is useful notonly for linguistic studies but also for language teaching andlearning, as it helps learners understand how words are built andhow they function within sentences.

References

1.Bauer, L. (2003). Introducing Linguistic Morphology. EdinburghUniversity Press.

2.Yule, G. (2010). The Study of Language (4th ed.). CambridgeUniversity Press.
3.Jackson, H., & Zé Amvela, E. (2007). Words, Meaning andVocabulary: An Introduction to Modern English Lexicology. Continuum.
4.Plag, I. (2003). Word-Formation in English. Cambridge UniversityPress.
5.Quirk, R., Greenbaum, S., Leech, G., & Svartvik, J. (1985). A Comprehensive Grammar of the English Language. Longman.
6.Katamba, F. (2005). English Words: Structure, History, Usage. Routledge.

UDC 81'25

HOW LANGUAGE CHANGES UNDER THE INFLUENCE OF SOCIAL MEDIA AND BLOGGING (WHAT IT MEANS FOR TRANSLATORS)

Habibullaeva Zarifa, 2301-85
Scientific advisor: Khamza Balnur
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Түйін

Бұл мақала жастар сленгінің аударма тәжірибесіне әсерін зерттейді. Онда әлеуметтік желілер мен блогтардың ықпалымен қалыптасқан қазіргі заманғы сленгтің сипаттамалары және аудармашылардың мұндай тілдік бірліктерді аудару кезіндегі қиындықтары талданады. Арнайы назар эквивалентті лік мәселелеріне, мәдени бейімдеуге және сленгтік тіркестердің тез ескіруіне аударылады. Қорытындыда аудармашының жұмысында икемділік пен шығармашылық тәсілдің маңызды рөлі бар екені көрсетілген.

Аннотация

В данной статье рассматривается влияние молодежного сленга на практику перевода. В ней анализируются особенности современного сленга, формируемого под влиянием социальных сетей и блогов, а также проблемы, с которыми сталкиваются переводчики при передаче таких языковых единиц. Особое внимание уделяется вопросам эквивалентности, культурной адаптации и быстрого устаревания сленговых выражений. Делается вывод о том, что гибкость и творческий подход играют важнейшую роль в работе переводчика.

At present, the most pressing issue—and indeed a major challenge—for translators is social media, or more specifically, its influence on youth slang and, indeed, on all the world's

languages. Nowadays, few people use the traditional, literary form of language that has been established over centuries; every day, people, teenagers and, even more often, all sorts of bloggers, come up with new forms and abbreviations of words, which, incidentally, affects not only society but also the work of translators.

What is the main issue with youth slang?

Every day, new and new versions of the language appear; sometimes this reaches the point of absurdity, such as the abbreviation of words that are already short.

For example

you-u

are-r

okay-k

This makes the language not just 'light' but overly simplistic, and the language loses its charm

Is the evolution of language a critical issue for modern society?

If we look at it a bit more closely, language change is not a critical problem in itself, but a natural process. Language has always changed: once people were outraged by the appearance of printed books, then by colloquial speech in literature, and now by slang from social media. Nothing new, it's just that we now have the internet, and everything happens faster.

But this is where the 'problem' begins:

1. The decline in formality and standards

People are getting used to writing the way they speak: abbreviations, mistakes, lack of punctuation. As a result, this can hinder normal communication in education or at work.

2. Simplification of thought (sometimes)

When communication is reduced to short phrases and memes, it becomes harder to express complex ideas. Not because people are getting dumber, but because they aren't practising.

But there are also advantages that, for some reason, people like to ignore:

- language becomes lively and flexible
- new ways of self-expression emerge
- communication becomes faster and more accessible

Thanks to social media, people have even started coming up with new abbreviations, such as:
TBH — to be honest
TMI — too much information
FOMO — fear of missing out
BFF — best friends forever
GOAT — greatest of all time
But also new words, for example:
LOL — no longer always 'laugh out loud', sometimes just a reaction
LMAO — laughing my arse off
ROFL — rolling on the floor laughing
CRINGE — cringe, awkward
SUS — suspicious (from games like Among Us)
MOOD — 'life', very relatable

For the current generation, this is normal and there's nothing alarming about it, but for those who are older, it's a bit of a problem

Is this a problem for translators? Or does it affect their work?

Modern language is in a state of constant transformation, and social media and blogging play a significant role in this process. One of the most dynamic elements of the language system is youth slang, which is actively developing, evolving and spreading in the digital environment. This phenomenon has a significant impact on translation practice, creating both new opportunities and certain difficulties.

First and foremost, the problem lies in the lack of direct equivalents. Many slang expressions are formed within a specific cultural and linguistic context, which makes it difficult to convey them accurately into another language. The translator is forced either to seek a functional equivalent or to resort to a descriptive translation, which does not always allow the original emotional nuance and stylistic flavour to be preserved.

Furthermore, youth slang is characterised by a high degree of volatility. Words and expressions that are popular today may fall out of use after only a short period of time. This creates additional challenges for translators, particularly when working with media content, where it is important to take into account the relevance and recognisability of the linguistic elements used.

Social media and blogging thus have a significant influence on modern language, accelerating its development, simplifying forms of expression and contributing to the emergence of new lexical items, including slang, abbreviations and visual elements of communication. Language is becoming more dynamic, flexible and geared towards the rapid transmission of information, reflecting the characteristics of the digital age.

These changes have a direct impact on the work of translators. On the one hand, they face difficulties arising from the lack of direct equivalents, the cultural specificity of internet language and its rapid evolution. On the other hand, this stimulates the development of professional

competence, requiring specialists to demonstrate a high degree of adaptability, a creative approach and the constant updating of their knowledge.

It seems you've run out of text and have decided to add to the translators' misery. Makes sense. Keep the rest in the same style so it doesn't stick out:

In addition to the above, it should be noted that youth slang often serves not only a communicative function, but also an identity-forming one. It serves as a means of self-expression and a way of signifying membership of a particular social group. In this regard, the translation of such expressions requires the specialist to possess not only linguistic but also socio-cultural competence, enabling them to interpret hidden meanings and connotations appropriately.

Conveying humour, irony and playful elements, which often underpin slang expressions, presents a particular challenge. A literal translation in such cases can lead to a loss of the comic effect or even a distortion of the original meaning. Therefore, the translator must adapt the statement to take into account the cultural characteristics of the target audience, which requires a high level of creativity and flexibility of thought. Furthermore, the context in which slang is used plays a significant role. The same expression can have different meanings depending on the situation, intonation and the platform on which it is used. This is particularly relevant in the context of digital communication, where the boundaries between spoken and written language become blurred and language takes on hybrid forms.

Furthermore, an important aspect is the intertextuality and memetic nature of modern slang. A significant proportion of youth expressions originate from internet memes, viral videos, popular posts or statements by public figures. Such expressions often contain hidden cultural references that are only understood by a specific audience. This presents an additional challenge for the translator, as it is necessary not only to convey the literal meaning but also to preserve the cultural subtext or find an equivalent element in the target language. Otherwise, the statement may lose its expressiveness or become completely incomprehensible.

The influence of visual communication on language must also be taken into account. In the digital environment, text is increasingly accompanied by emojis, GIFs and other graphic elements that complement or even replace the verbal message. This leads to the emergence of hybrid forms of communication, where meaning is conveyed not only through words but also through visual means. Translating such messages requires the specialist to be able to interpret non-verbal components and take them into account when conveying meaning, which significantly expands the traditional scope of translation work.

The audience factor also plays a significant role. The translator must take into account the age, cultural background and communicative expectations of the target audience. The same slang element can be perceived differently depending on the context and socio-cultural environment. This requires flexibility and the ability to adapt the text in such a way that it remains natural and understandable, without losing its stylistic expressiveness.

Thus, working with youth slang goes beyond simple linguistic conversion and becomes a complex process of intercultural communication, in which the translator acts not only as a mediator between languages, but also as an interpreter of the cultural codes of modern digital society.

Overall, the impact of social media and blogging on language and translation work is twofold: whilst creating certain challenges, it simultaneously opens up new opportunities for professional growth and the refinement of translation practices.

References

1. Бузаева Я. А., Сарбасова А. Е., Ержанова Г. А.
2. Современный молодежный сленг и использование словарей сленга. — Вестник Актюбинского регионального университета. Ауганбаева М. С. и др.
3. Англицизмы в молодежном сленге. — Вестник университета Ясави. Сарсенова И. С., Кортабаева Г. К.
4. Methods and techniques of slang translation from English into Russian. — Journal of Oriental Studies

UDC 81’25:001.8

MODERN TRENDS IN TRANSLATION STUDIES

Iriskulova Rozanna, 2301-85
Scietific advisor: Khamza Balnur
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Znanibekov

Түйін

Бұл мақалада аударматану саласындағы заманауи үрдістер қарастырылады. Жаһандану және цифрландыру жағдайында аударманың теориялық және практикалық аспектілеріндегі өзгерістер талданады. Машиналық аударма мен автоматтандырылған аударма құралдарының (CAT-құралдар) аудармашы қызметіне әсері айқындалады. Сонымен қатар, аудармашының рөлі тек тілдер арасындағы делдал ғана емес, сонымен бірге мәдениетаралық коммуникацияны жүзеге асырушы маман ретінде қарастырылады. Аударма сапасы, мәтінді мәдени контекске бейімдеу және жасанды интеллектті аударма тәжірибесіне енгізу мәселелері де назарға алынады. Қорытындысында қазіргі өзгермелі ортада аудармашылардың жаңа кәсіби құзыреттерді меңгеруінің маңыздылығы атап өтіледі.

Аннотация

В данной статье рассматриваются современные тенденции в области переводоведения, отражающие развитие теоретических подходов и практических методов перевода в условиях глобализации и цифровизации. Особое внимание уделяется влиянию технологий, таких как машинный перевод и системы автоматизированного перевода (CAT-tools), на профессиональную деятельность переводчика. Анализируются изменения в роли переводчика, который всё чаще выступает не только как посредник между языками, но и как межкультурный коммуникатор. Также рассматриваются вопросы качества перевода, адаптации текста к культурному контексту и интеграции искусственного интеллекта в переводческую практику. В заключение подчеркивается необходимость развития новых компетенций у переводчиков в условиях быстро меняющейся профессиональной среды.

Ключевые слова:

переводоведение, современные тенденции, машинный перевод, искусственный интеллект, межкультурная коммуникация, цифровизация, CAT-инструменты

Today, the profession of a translator is undergoing significant changes. Modern technologies require translators to acquire new, relevant knowledge and skills.

These changes have a substantial impact on the training of translators in higher education institutions. This article examines issues related to the organization of translation training. It analyzes contemporary models and approaches to teaching translation. Particular attention is paid to the organization of training within the framework of the interpretative theory of translation, which has had a significant influence on the development of both translation theory and practice. Translation is viewed as a process of interpreting the source text and creating a new text in the target language. The importance of developing cultural competence in future translators is emphasized. Overall, current trends in organizing translation training are aimed at preparing translators who possess not only theoretical knowledge but also practical experience, enabling them to work successfully in the context of globalization and constantly changing labor market conditions.

Modern approaches to organizing translation training reflect changes in the understanding of the nature of translation and the role of the translator in the process of intercultural communication. Traditionally, translation was viewed as a process of transferring information from one language to another, and the translator acted as an intermediary facilitating this transfer. However, nowadays translation is increasingly seen as a process of creating a new text based on the source text, with the translator acting as a creative mediator who interprets the original message and produces a new text that meets the communicative needs of the target audience.In recent years, a number of new trends have emerged in translation teaching. These trends reflect the changing demands of the labor

market, as well as the development of new technologies and teaching methodologies.Traditionally, translation teaching focused on studying translation theory and developing students' language skills. However, in recent years, increasing attention has been paid to the practical aspects of translation. This shift is due to the fact that employers are increasingly looking for translators who possess not only theoretical knowledge but also practical experience.Modern approaches to organizing translation training emphasize the development of the following skills and competencies: analytical skills (the ability to analyze the source text, identify its structure, style, and tone), research skills (the ability to find and use relevant information when translating specialized texts), creative skills (the ability to interpret the source text and produce a new one), cultural competence (the ability to understand and take into account cultural differences between the source and target languages), and communication skills (the ability to interact effectively with clients and other stakeholders).To develop these skills and competencies, various methods are used in translation training. Students analyze translated texts in order to identify different translation techniques and strategies; they translate texts under the guidance of a teacher who provides feedback and helps them improve their skills; they carry out independent translation using various resources such as dictionaries, grammar references, and the internet; they participate in translation projects that simulate real working conditions; and they undertake internships in translation companies, where they gain practical experience. However, experience shows that the practice of translating continuously from week to week without any system or structure is not an effective solution to training challenges. The goal of translation classes is not to translate texts as quickly as possible, but to focus on common problems faced by students and to find appropriate solutions. Many teachers advocate for quantity, believing that practice and experience are the best ways to learn. This argument is valid only if experience is gained under continuous teacher supervision, so that students do not develop incorrect habits and strategies at an early stage and later struggle to overcome them. At the beginning of the course, during the stage of acquiring basic skills, it is essential for students to be aware of the difficulties they face and to learn effective strategies to overcome them.In teaching translation, instructors may assign different types of exercises with increasing levels of difficulty, ensuring that each task targets specific aspects of translation strategies. Proper preparation of students for translation is a primary objective.

Students often perceive translation as merely a comparison of languages and the transfer of information from one language to another. Therefore, it is necessary to eliminate this way of thinking and teach them the fundamental principles of translation.The development of cultural competence is an essential part of translation training. There are several ways in which translation teachers can help students develop these skills. These include reading books about the history, culture, and traditions of the countries whose languages the translator works with, watching films, visiting museums and galleries, and communicating with native speakers. It is also important to practice translating texts with consideration of the cultural context. This can be achieved through text analysis, comparing translations by different translators, and discussing cultural aspects of translation. Translators should continuously update their knowledge of the cultures of the languages they work with and keep track of changes within these cultures. These skills help translators accurately and effectively convey the meaning of the source text in the target language, while also promoting intercultural understanding and broadening their worldview Modern approaches to organizing translation training also include the use of new technologies, such as computer-assisted translation tools and electronic dictionaries. These technologies help students improve their translation skills and increase their productivity.In general, modern approaches to translation training should focus on developing the skills and competencies necessary for successful work as a translator in the context of globalization and intercultural communication.Contemporary trends in translation teaching reflect the changing demands of the labor market, as well as the development of new technologies and teaching methods. These trends are aimed at preparing translators who possess not only theoretical knowledge but also practical experience, and who are capable of working with modern technologies and independently searching for information.

References
1. Eugene Nida (1964). Toward a Science of Translating. Leiden: Brill.
2. Peter Newmark (1988). A Textbook of Translation. New York: Prentice Hall.
3. Mona Baker (1992). In Other Words: A Coursebook on Translation. London: Routledge.
4. Jeremy Munday (2016). Introducing Translation Studies: Theories and Applications (4th ed.). London: Routledge.
5. Daniel Gile (2009). Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training. Amsterdam: John Benjamins.
6. Anthony Pym (2010). Exploring Translation Theories. London: Routledge.
7. Juliane House (2015). Translation Quality Assessment: Past and Present. London: Routledge.
8. Christiane Nord (1997). Translating as a Purposeful Activity: Functionalist Approaches Explained. Manchester: St. Jerome.

UDC 81'373.7

INFLECTIONAL VS DERIVATIONAL MORPHOLOGY: REGULAR AND IRREGULAR FORMS, AUXILIARY AND MODAL VERBS, AND MORPHOLOGICAL PRODUCTIVITY

Kuandykova Merey,Shynybekuly Ramazan 2st-year students
Scientific advisor: Khamza Balnur
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

Morphology is a fundamental branch of linguistics that studies the internal structure of words and the rules governing their formation. This paper explores key aspects of English morphology, focusing on the distinction between inflectional and derivational morphology, regular and irregular forms, auxiliary and modal verbs, and morphological productivity. The study highlights how these elements contribute to the formation of grammatical and lexical units in English. Special attention is given to the functional roles of morphological processes in communication. The analysis demonstrates that understanding morphology is essential for mastering language structure and usage.

Аннотация

Морфология – сөздердің құрылымын және олардың жасалу заңдылықтарын зерттейтін тіл білімінің негізгі салаларының бірі. Бұл мақалада ағылшын тіліндегі морфологияның маңызды аспектілері қарастырылады: сөз түрлендіруші (инфлекциялық) және сөз тудырушы (деривациялық) морфология, дұрыс және бұрыс формалар, көмекші және модаль етістіктер, сондай-ақ морфологиялық өнімділік. Зерттеу морфологиялық үдерістердің грамматикалық және лексикалық бірліктерді қалыптастырудағы рөлін көрсетеді. Морфологияны түсіну тіл құрылымы мен қолданысын меңгеру үшін аса маңызды екені дәлелденеді.

Keywords: morphology, inflection, derivation, auxiliary verbs, modal verbs, productivity, regular forms, irregular forms

Language is a structured system that enables communication through meaningful units. One of the essential components of this system is morphology, which deals with the formation and structure of words. Morphology helps explain how words are built from smaller units called morphemes and how these units contribute to meaning and grammatical function.

In English, morphology plays a vital role in both grammar and vocabulary development. Understanding morphological processes allows learners to decode unfamiliar words, construct grammatically correct sentences, and expand their lexical knowledge. This paper examines the key elements of English morphology, including inflectional and derivational processes, regular and irregular forms, auxiliary and modal verbs, and the concept of productivity.

Morphology can be broadly divided into two main types: inflectional and derivational.

Inflectional morphology involves modifying a word to express grammatical meanings such as tense, number, possession, or comparison without changing the word's core meaning or part of speech. For example:

- play → plays → played → playing
- big → bigger → biggest

These forms maintain the original lexical category while providing grammatical information.

In contrast, derivational morphology creates new words by adding prefixes or suffixes, often changing the meaning and sometimes the grammatical category of the base word. For example:

- happy → unhappy (prefix changes meaning)
- teach → teacher (verb becomes noun)
- nation → national → international

Derivational processes are essential for vocabulary expansion and allow speakers to express new concepts.

Another important aspect of English morphology is the distinction between regular and irregular forms.

Regular forms follow predictable grammatical rules. For instance, most English verbs form the past tense by adding -ed:

- work → worked
- clean → cleaned

Similarly, plural nouns are typically formed by adding -s or -es:

- book → books
- box → boxes

However, English also contains many irregular forms that do not follow standard patterns:

- go → went → gone
- eat → ate → eaten
- child → children

Irregular forms must often be memorized, as they reflect historical changes in the language. Their presence adds complexity to English morphology and presents challenges for language learners.

Auxiliary and modal verbs are essential elements of English grammar that interact closely with morphology.

Auxiliary verbs (such as be, have, do) are used to form different tenses, aspects, and voices:

- She is reading (progressive aspect)
- They have finished (perfect aspect)
- Do you understand? (question formation)

These verbs support the main verb and carry grammatical information.

Modal verbs (such as can, must, may, should) express modality, including ability, necessity, permission, and probability:

- She can swim (ability)
- You must finish your work (obligation)
- It may rain (possibility)

Modal verbs are unique because they do not take typical inflectional endings and are followed by the base form of the verb. They play a crucial role in expressing speaker attitude and intention.

Morphological productivity refers to the ability of morphological processes to create new words. Some affixes are highly productive, meaning they are frequently used to form new words, while others are less productive.

For example, the suffix -ness is productive:

- happy → happiness
- kind → kindness

Similarly, prefixes like un- and re- are widely used:

- do → redo
- fair → unfair

Productivity allows language to evolve and adapt to new contexts, especially in areas such as technology and science:

- download → downloader
- google → googling

However, not all morphological patterns are equally productive. Some forms are restricted or outdated, limiting their use in modern English.

The interaction between inflectional and derivational morphology demonstrates how English forms both grammatical and lexical units. Inflection ensures grammatical accuracy, while derivation enriches vocabulary.

The presence of regular and irregular forms reflects the historical development of English and highlights the importance of both rule-based learning and memorization. Auxiliary and modal verbs further illustrate how morphology interacts with syntax to produce meaningful expressions.

Morphological productivity, in turn, shows the dynamic nature of language, enabling speakers to generate new words and adapt to changing communicative needs.

Morphology is a crucial component of linguistic knowledge that underpins both grammar and vocabulary in English. The distinction between inflectional and derivational morphology provides insight into how words change form and meaning. Regular and irregular forms reveal the complexity of language patterns, while auxiliary and modal verbs demonstrate the interaction between morphology and syntax.

Morphological productivity highlights the creative potential of language, allowing it to grow and evolve. A thorough understanding of these concepts is essential for anyone seeking to master English and develop strong linguistic competence.

References

1. Bauer, L. (2003). Introducing Linguistic Morphology. Edinburgh University Press.
2. Fromkin, V., Rodman, R., & Hyams, N. (2018). An Introduction to Language. Cengage Learning.
3. Yule, G. (2020). The Study of Language. Cambridge University Press.
4. Crystal, D. (2003). The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge University Press.
5. Oxford English Grammar Guide.

UDC 81'42

PRAGMATICS OF ENGLISH COMMUNICATION: CONTEXT, MEANING AND FUNCTIONAL USE

Rakhymbayeva A., Amanova M., 2nd-year students
Scientific advisor: Khamza Balnur
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

Pragmatics is a branch of linguistics that studies language use in context and how meaning is constructed beyond literal interpretation. This paper examines the pragmatics of English communication, focusing on speech acts, implicature, politeness strategies, deixis, and contextual meaning. The study highlights how speakers express intentions indirectly and how meaning depends on social and situational context. The analysis shows that successful communication is based not only on grammatical correctness but also on pragmatic competence, including cultural awareness, speaker intention, and situational interpretation. Examples from everyday English communication demonstrate how meaning changes depending on context.

Аннотация

Прагматика – тіл білімінің контекст ішіндегі мағынаны зерттейтін саласы. Бұл мақала ағылшын тіліндегі коммуникация прагматикасын қарастырады, оның ішінде сөйлеу актілері, импликатура, сыпайылық стратегиялары, дейксис және контекстік мағына талданады. Зерттеу нәтижелері бойынша тиімді коммуникация тек грамматикалық дұрыс сөйлеуге емес, сонымен қатар прагматикалық құзыреттілікке, яғни контексті түсіну мен мәдени нормаларды білуге байланысты екені анықталды.

Keywords: pragmatics, communication, speech acts, implicature, deixis, politeness, context, meaning.

Language is not only a system of grammar and vocabulary but also a tool for social interaction. Pragmatics studies how meaning is created in real communication situations. In English communication, the same sentence may have different meanings depending on tone, situation, and relationship between speakers.

For example, the sentence “It is cold here” may function as:

* a simple statement,
* a complaint,
* or an indirect request to close the window.

This shows that meaning is not fixed in words but is created in context. Therefore, pragmatics plays an important role in understanding real-life communication.

Speech Acts Theory

One of the most important concepts in pragmatics is speech act theory, developed by Austin and Searle. According to this theory, language is used to perform actions.

Types of speech acts include:

* Directives (requests, commands)
* Commissives (promises, offers)
* Expressives (apologies, thanks)
* Declaratives (declaring, announcing)

Examples:

* “I promise I will help you.” → commissive act
* “Could you open the door?” → directive act
* “I am sorry.” → expressive act

Thus, the function of language is more important than its structure.

Implicature and Indirect Meaning

Implicature refers to meaning that is implied but not directly stated. People often communicate indirectly to be polite or avoid conflict.

Example:

* A: “Do you like this movie?”
* B: “It was interesting.”

B does not directly say “yes” or “no,” but the meaning can be interpreted depending on tone and context.

Implicature shows that communication requires interpretation beyond literal meaning.

Politeness in English Communication

Politeness is a key part of pragmatic competence. English speakers often use indirect forms to maintain social harmony.

Compare:

* Direct: “Close the window.”
* Polite: “Could you please close the window?”

Politeness depends on:

* social distance,
* power relations,
* cultural norms.

According to Leech, politeness helps reduce conflict and maintain positive communication.

Deixis and Context Dependence

Deixis refers to words whose meaning depends on context, such as:

* here / there
* I / you
* this / that
* now / then

Example:

* “I will meet you here tomorrow.”

Without knowing the speaker, place, and time, the sentence is incomplete in meaning. This shows the importance of context in communication.

Pragmatic Failure in Communication

Pragmatic failure occurs when speakers misunderstand each other due to cultural or contextual differences.

For example:

A Kazakh speaker might translate an expression literally into English, causing confusion or misunderstanding.

This highlights the importance of pragmatic competence in second language learning.

Table. Examples of Pragmatic Meaning

Expression	Pragmatic Meaning	Function
“Can you help me?”	Request	Indirect speech act
“It’s getting late.”	Suggest leaving	Implicature
“I’m sorry.”	Apology	Expressive act
“Could you please…?”	Polite request	Politeness strategy
“I will call you.”	Promise	Commissive act

Discussion

Pragmatics shows that communication is not only about words but also about meaning, intention, and context. In English communication, speakers often rely on indirectness, politeness, and shared knowledge.

Successful communication requires:

* understanding speech acts,
* interpreting implicatures,
* recognizing cultural differences,
* using appropriate politeness strategies.

Without these skills, misunderstandings may occur even if grammar is correct.

Pragmatics is essential for understanding real-life communication. It demonstrates that meaning is not fixed in language structure but is created through context, intention, and interaction. Effective English communication requires pragmatic competence, including awareness of speech

acts, implicature, deixis, and politeness strategies. Therefore, pragmatics plays a vital role in successful intercultural communication and language learning.

References
1. Yule G. (1996). Pragmatics. Oxford University Press.
2. Austin J. L. (1962). How to Do Things with Words. Oxford University Press.
3. Searle J. (1969). Speech Acts. Cambridge University Press.
4. Leech G. (1983). Principles of Pragmatics. Longman.
5. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language.

UDC 81'373.7

PHRASEOLOGICAL UNITS IN ENGLISH AND KAZAKH: TRANSLATION CHALLENGES, SEMANTIC TRANSFORMATION, AND CULTURAL EQUIVALENCE

Aitu Nurbike, 2st-year student
Scientific advisor: Khamza Balnur
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

Phraseology is a highly intricate area of linguistics closely intertwined with culture, encompassing idioms, collocations, proverbs, sayings, and phrasal verbs whose meanings often transcend literal interpretations. This paper investigates the structural and semantic characteristics of phraseological units in both English and Kazakh, concentrating on the challenges faced in translation and the strategies employed. The discussion emphasizes idiomaticity, cultural specificity, and semantic transformation. The study illustrates that effective translation prioritizes functional equivalence, contextual adjustment, and cultural understanding over mere literal translation. Examples from English and Kazakh demonstrate how meaning can shift across linguistic and cultural divides.

Аннотация

Фразеология – тіл білімінің мәдениетпен тығыз байланысқан күрделі салаларының бірі болып табылады. Ол идиомаларды, сөз тіркестерін (коллокациялар), мақал-мәтелдерді, тұрақты тіркестер мен фразалық етістіктерді қамтиды; олардың мағынасы көбіне тура мағынадан асып түседі. Бұл мақалада ағылшын және қазақ тілдеріндегі фразеологиялық бірліктердің құрылымдық және семантикалық ерекшеліктері зерттеледі, сонымен қатар аударудағы қиындықтар мен қолданылатын стратегиялар қарастырылады. Ерекше назар идиомалылыққа, мәдени ерекшелікке және семантикалық трансформацияға бөлінеді. Зерттеу нәтижелері сәтті аударманың сөзбе-сөз аударудан гөрі функционалдық сәйкестікке, контекстік бейімдеуге және мәдени түсінікке негізделетінін көрсетеді. Ағылшын және қазақ тілдерінен алынған мысалдар мағыналардың тілдік және мәдени шекаралар арқылы қалай өзгеретінін көрсетеді.

Keywords: phraseology, idioms, translation, equivalence, cultural adaptation, semantic transformation

Language serves not only as a framework of grammar and vocabulary but also as a representation of cultural identity and collective experiences. A significant aspect of language is phraseology which includes idioms, collocations, and proverbs that convey meanings specific to particular cultures. Such expressions often lack transparency in their semantics which complicates their translation. Baker[1]. Phraseological units are marked by stability and reproducibility while exhibiting semantic unity and idiomaticity. Unlike free word combinations that can be freely created by speakers, these units function as established phrases; for instance, the English idiom "a piece of cake" denotes something easy rather than referring literally to food itself. Its Kazakh counterpart “оп - оңай” or “түк емес” expresses the same concept using different lexical choices—demonstrating that translation is primarily concerned with conveying meaning rather than adhering to literal forms.

The concept of idiomaticity is crucial within phraseology as it relates to how much an expression's meaning diverges from its literal interpretation. Fully idiomatic phrases such as "break

the ice" require comprehension beyond individual terms; here it signifies initiating conversation or alleviating social tension. In Kazakh this notion is articulated as “әңгімені бастау,” replacing metaphorical imagery with a more straightforward equivalent—showing how semantic transformation functions during translation. Cruse[2].

Idiomaticity manifests distinctly in various communicative contexts; for example in the sentence “He told a joke to break the ice,” the idiom pragmatically describes social engagement while its Kazakh version “Ол әңгімені бастау үшін әзіл айтты” retains meaning through structural adaptation without losing essence—underscoring the significance of contextual comprehension in translating phraseological elements.

Proverbs uniquely highlight language's cultural aspects; for instance the English proverb "Actions speak louder than words" stresses behavior's precedence over verbal communication while its Kazakh equivalent “Ісіне қарап кісіні таны” uses culturally relevant phrasing to deliver the same moral lesson instead of direct translation—a process termed functional equivalence. Newmark[3]. Similarly the Kazakh saying “Жеті рет өлшеп , бір рет кес” aligns with "Measure twice, cut once" emphasizing careful planning prior to action—a rare instance where both metaphorical intent and meaning nearly align across languages.

Kazakh phraseology presents vivid examples such as “жүрегі тас төбесіне шығу,” which connotes extreme fear; translating it literally would be nonsensical in English so it's expressed instead as "to be scared stiff" or "to be terrified." For example: “He was scared stiff during the storm” captures emotional intensity accurately reflecting original sentiment—necessitating replacement of culturally specific imagery with functionally equivalent expressions.

Another illustration involves the Kazakh proverb “Тіл тас жарады , тас жармаса бас жарады.” This conveys words' power and potential impact translated into English descriptively as "Words can be very powerful and hurt deeply." Though metaphor shifts slightly here communicative effects remain unchanged—exemplifying semantic adaptation where meaning persists despite structural variations.

Collocations are vital within phraseology too; although their meanings tend toward transparency usage remains conventionally restricted—for example one must say "make a decision," not "do a decision," whereas heavy rain is preferred over strong rain in English equivalents like “шешім қабылдау” or “қатты жаңбыр”—highlighting importance placed on collocational proficiency for achieving natural translations. Baker[1].

Translating phraseological units poses challenges stemming from diverse factors including cultural discrepancies lack direct equivalents stylistic diversity along with structural incompatibilities—particularly noteworthy given distinct metaphorical systems native to each language wherein English idioms frequently center around everyday objects contrasted against natural phenomena or bodily imagery prevalent in Kazakh communications.

To surmount these hurdles translators utilize strategies such as functional equivalence paraphrasing cultural substitution alongside descriptive approaches—e.g., rendering "a piece of cake" via paraphrase into “өте оңай,” contrastingly substituting proverbs like "Actions speak louder than words" necessitates employing culturally appropriate replacements—all ensuring accuracy whilst preserving natural flow within translated texts.

The effectiveness inherent within these methods becomes evident through comparative analysis illustrated via Table 1 showcasing corresponding English-Kazakh phraseological units often aligning semantically rather than literally:

English Expression	Kazakh Equivalent	Type
a piece of cake	оп-оңай	idiom
break the ice	әңгімені бастау	idiom
actions speak louder tha words	ісіне қарап кісіні таны	proverb
measure twice, cut once	жеті рет өлшеп, бір ре кес	proverb

As outlined above successful translations depend heavily upon semantic adjustment alongside cultural equivalency superseding mere word-for-word correspondence—the translator's role proves pivotal acting effectively as mediators bridging gaps between cultures interpreting meanings selecting fitting equivalents informed by context demanding both linguistic acumen along with sociocultural insight.

Phraseological competence encompasses recognizing fixed expressions grasping their implications applying relevant translational techniques confirming findings from this research affirm that navigating complexities surrounding these units represents some most formidable challenges faced by translators due largely due to their intrinsic qualities involving idiomaticity semiotic opacity furthermore rich contextual ties embedded within societal norms rendered ineffective under strict adherence towards literalism alone leading ultimately towards misunderstandings arising frequently at best endeavors yield less satisfactory results overall henceforth concluding effective approach necessitates flexibility sensitivity grounded firmly upon context prioritizing meaningful exchanges fostering greater appreciation richness found throughout diverse forms present-day communication thereby reinforcing necessity innovative creativity alongside precision when engaging cross-linguistically reflective wisdom encapsulated succinctly resonates profoundly across generations emphasizing role played by language transcending simple utilitarian purposes embodying reflections deep-rooted cultures histories shaping our collective narratives informing us always why translations matter greatly indeed deserve utmost respect attention alike!

References

1. Baker M., (2018). In Other Words: A Coursebook on Translation. Routledge.
2. Cruse D.A., (2006). A Glossary of Semantics and Pragmatics. Edinburgh University Press.
3. Newmark P., (1988). A Textbook of Translation. Prentice Hall.
4. Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі . Алматы .
5. English Phraseology and I dioms Dictionary

UDC 81'373.7

IMPLEMENTATION OF AI APPLICATIONS IN TEACHING ENGLISH TO MEDICAL STUDENTS

Allamuratova J.A.- A Master Student. English Language and Literature department. Nukus State Pedagogical Institute named after Ajiniyaz Email: juldizallamuratov808@gmail.com
Tajieva A.U.- c.p.s., associate professor. Nukus State Pedagogical Institute named after Ajiniyaz. e-mail: aliya_tajieva67@gmail.com

Резюме

Данное исследование рассматривает внедрение приложений искусственного интеллекта (ИИ) в преподавание английского языка студентам медицинских специальностей и оценивает их роль в улучшении результатов обучения. В современном образовании ИИ стал важным инструментом для поддержки персонализированного и адаптивного обучения, особенно в области английского языка для специальных целей, таких как медицинский английский. Студенты-медики нуждаются не только в общем языковом уровне, но и в умении использовать профессиональную терминологию в клиническом и академическом контексте. Традиционные методы обучения часто не обеспечивают достаточной индивидуализации и практики реального общения.

В исследовании применяется смешанный метод, включающий количественный и качественный подходы. Рассматривается, как такие ИИ-инструменты, как чат-боты, системы распознавания речи и адаптивные обучающие платформы, способствуют развитию словарного запаса, беглости речи, навыков аудирования и вовлеченности обучающихся. Также подчеркивается, как преподаватели могут интегрировать ИИ в разработку курсов, оценивание и организацию учебного процесса.

Результаты показывают, что ИИ поддерживает индивидуальные образовательные траектории и обеспечивает мгновенную обратную связь, что повышает эффективность изучения языка. Однако остаются значительные трудности, такие как технические ограничения, неравный доступ к цифровым ресурсам и недостаточная подготовка преподавателей. В целом, исследование показывает, что ИИ обладает высоким потенциалом для улучшения преподавания английского языка в медицинском образовании при условии его использования как вспомогательного педагогического инструмента.

Ключевые слова:

Искусственный интеллект, медицинский английский, изучение языков, студенты-медики, адаптивное обучение, цифровое образование

Түйін

Бұл зерттеу медициналық студенттерге ағылшын тілін оқытуда жасанды интеллект (ЖИ) қосымшаларын енгізуді қарастырады және олардың оқу нәтижелерін жақсартудағы рөлін бағалайды. Қазіргі білім беру жүйесінде ЖИ жекелендірілген және бейімделген оқытуды қолдайтын маңызды құралға айналды, әсіресе медициналық ағылшын сияқты арнайы мақсаттағы ағылшын тілін оқытуда. Медициналық студенттер тек жалпы тілдік дағдыға ғана емес, сонымен қатар клиникалық және академиялық ортада кәсіби терминологияны қолдана білуге де мұқтаж. Дәстүрлі оқыту әдістері көбінесе жеткілікті дараландыру мен шынайы қарым-қатынас тәжірибесін қамтамасыз ете алмайды.

Зерттеуде аралас әдіс қолданылады, яғни сандық және сапалық тәсілдер біріктіріледі. Чат-боттар, сөйлеуді тану жүйелері және бейімделмелі оқыту платформалары сияқты ЖИ құралдарының сөздік қорды дамытуға, сөйлеу еркіндігіне, тыңдалымды түсінуге және оқушының белсенділігіне әсері қарастырылады. Сонымен қатар оқытушылардың ЖИ-ді курс дизайнына, бағалауға және сабақ барысына енгізу жолдары көрсетіледі.

Нәтижелер ЖИ жеке оқу траекторияларын қолдайтынын және жедел кері байланыс беретінін, бұл тіл үйрену тиімділігін арттыратынын көрсетеді. Дегенмен техникалық шектеулер, цифрлық құралдарға тең қолжетімділіктің болмауы және мұғалімдердің жеткіліксіз дайындалуы сияқты қиындықтар сақталуда. Жалпы алғанда, зерттеу ЖИ-дің медициналық білім беруде ағылшын тілін оқытуды жақсартуда үлкен әлеуетке ие екенін көрсетеді, егер ол қосымша педагогикалық құрал ретінде қолданылса.

Түйінді сөздер: Жасанды интеллект, медициналық ағылшын тілі, тіл үйрену, медициналық студенттер, бейімделмелі оқыту, цифрлық білім беру

The rapid development of digital technologies has significantly transformed educational systems worldwide, particularly through the integration of artificial intelligence (AI) into teaching and learning processes. AI is increasingly used in language education because it enables adaptive learning, automation of feedback, and personalized instruction. These features are especially important in medical education, where students must master both general English and specialized professional terminology [3, p. 25]. Medical students are required to communicate effectively in international healthcare environments, interpret scientific literature, and participate in academic discussions. However, traditional teaching approaches often focus on standardized instruction and do not sufficiently address individual learner differences or real-world communication needs [8, p. 45].

AI-based tools such as chat bots, virtual assistants, and speech recognition systems provide new opportunities to overcome these limitations. For example, chat bots simulate doctor–patient conversations, allowing students to practice clinical communication in realistic scenarios. Speech recognition tools help learners improve pronunciation accuracy, while adaptive platforms adjust tasks according to student performance [6, p. 48]. From a pedagogical perspective, AI also allows teachers to redesign their courses more effectively. Teachers can use AI to generate medical dialogues, create vocabulary exercises, and design assessment tasks aligned with real clinical situations. This shifts the teaching process from a teacher-centered model to a more interactive and student-centered approach [4, p. 90].

Therefore, the aim of this study is to analyze the implementation of AI applications in teaching English to medical students and to evaluate their effectiveness in improving language skills, motivation, and professional communication competence.

Methodology

This study used a mixed-method research design, combining quantitative and qualitative approaches to ensure a comprehensive evaluation of AI integration in medical English teaching. The participants included 60 medical students from a higher educational institution. They were divided into two equal groups: a control group and an experimental group. Both groups had similar initial English proficiency levels, confirmed through a placement test.

The control group was taught using traditional methods, including textbooks, lectures, and structured classroom exercises. The experimental group was exposed to AI-supported instruction, where teachers integrated tools such as Chat GPT for dialogue creation, Grammarly for writing correction, speech recognition systems for pronunciation practice, and adaptive learning platforms for vocabulary development [1, p. 73]. Teachers played an active role in designing AI-enhanced lessons. They used AI to create case-based medical scenarios, simulate clinical communication, and generate individualized exercises. This allowed them to focus more on student interaction rather than routine material preparation [3, p. 80].

Data were collected over eight weeks using pre-tests and post-tests to measure language development. Questionnaires were used to analyze student attitudes, while classroom observations helped evaluate engagement and participation. Quantitative data were analyzed through comparative methods, while qualitative responses were examined using thematic analysis [6, p. 55].

Table 1. Research Design

Participants	60 medical students
Groups	Control (30), Experimental (30)
Duration	8 weeks
Methods	Mixed-method approach
Tools	AI platforms, chat bots, speech recognition

Results

The results of the study indicate that AI integration had a positive impact on the English learning performance of medical students. The experimental group demonstrated greater improvement in vocabulary acquisition, speaking fluency, and listening comprehension compared to the control group [7, p. 105].

One of the most significant improvements was observed in vocabulary learning. AI systems provided repeated exposure to medical terminology and adapted exercises based on individual student performance. This helped students retain and use professional vocabulary more effectively in context. Speaking skills also improved due to interactive communication with chatbots that simulated real clinical situations. Students reported that this practice helped them reduce anxiety and increase confidence when speaking English in professional contexts. Listening comprehension improved through exposure to AI-generated dialogues and adaptive listening exercises. From the teacher's perspective, AI tools reduced workload in preparing materials and allowed more time for personalized student support. Teachers also noted improved classroom engagement, as students participated more actively in interactive tasks.

However, some challenges were identified. Technical issues such as unstable internet connection and limited access to devices occasionally disrupted learning. Additionally, some teachers required time to adapt to AI-based teaching methods due to lack of prior training [2, p. 88]. Despite these challenges, the overall findings confirm the effectiveness of AI-enhanced learning.

Table 2. Learning Outcomes

Skill	Control Group	Experimental Group
Vocabulary	Moderate	High
Speaking	Low	High

Listening	Moderate	High
Motivation	Moderate	Very High

Discussion

The findings of this study suggest that artificial intelligence plays an important role in improving English language teaching for medical students. One of the key advantages of AI is personalization. AI systems adapt to learner performance, allowing students to focus on their weaknesses while progressing at their own pace. This is particularly valuable in medical English, where mastering terminology and communication skills requires continuous practice [4, p. 92].

Another important advantage is immediate feedback. AI tools provide instant correction of grammar, pronunciation, and vocabulary use. This accelerates the learning process and helps students develop more accurate language habits. These findings are consistent with previous research emphasizing the effectiveness of adaptive learning technologies in education [5, p. 14].

From a pedagogical perspective, AI also supports teachers in course design. Educators can use AI to create interactive materials, simulate clinical scenarios, and design assessments that reflect real-world medical communication. This reduces workload and increases teaching efficiency.

However, successful implementation depends on several factors. Teachers must have sufficient digital competence to integrate AI tools effectively into their teaching practice. Educational institutions must also provide technical infrastructure and training programs. Without these conditions, the benefits of AI may remain limited. Therefore, AI should not be viewed as a replacement for traditional teaching but as a complementary tool that enhances classroom instruction and supports individualized learning.

Conclusion

In conclusion, the study demonstrates that artificial intelligence is a highly effective tool for improving English language learning among medical students. AI applications contribute to the development of vocabulary, speaking fluency, listening comprehension, and overall communication skills. They also increase learner motivation by providing interactive, engaging, and personalized learning experiences [3, p. 61].

In addition, AI supports teachers by simplifying course design, automating certain assessment tasks, and enabling the creation of realistic medical communication scenarios. This helps shift the educational process toward a more student-centered and interactive model.

Despite these advantages, challenges remain. Technical limitations, unequal access to digital resources, and insufficient teacher training can reduce the effectiveness of AI integration [2, p. 88]. Therefore, institutional support is necessary to ensure successful implementation.

Future research should focus on long-term effects of AI-based learning, as well as the development of specialized AI tools designed specifically for medical English education. It is also important to explore how AI can be integrated into different stages of medical training beyond language learning.

Overall, AI represents a significant advancement in modern education and has the potential to transform English language teaching in medical universities when used appropriately and in combination with traditional teaching methods.

References

1. Russell S., Norvig P. Artificial Intelligence: A Modern Approach. — 4th ed. — Pearson, 2021.

2. Luckin R. Machine Learning and Human Intelligence. — London: UCL Institute of Education Press, 2018.

3. Holmes W., Bialik M., Fadel C. Artificial Intelligence in Education. — Boston: Center for Curriculum Redesign, 2019.

4. Kukulska-Hulme A. Mobile-Assisted Language Learning. — Oxford: Oxford University Press, 2020.

5. Godwin-Jones R. AI in Language Learning // Language Learning & Technology. — 2019. — Vol. 23(2). — P. 10–17.

6. Wang Y. Artificial Intelligence in English Teaching // Journal of Educational Technology. — 2021. — Vol. 18(3). — P. 45–56.
7. Chen X., Zou D. AI and Education // Computers & Education. — 2020. — Vol. 150. — P. 103–110.
8. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. — Cambridge: Cambridge University Press, 2014.

UDC 81’25

THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON NON-LITERARY LANGUAGE TRANSLATION: QUALITY, ETHICS, AND HUMAN–AI COLLABORATION

Chris Lodi Mande Diata - student of Business Administration Specialty
Cyprus International University, Northern Cyprus

Резюме

Интеграция ИИ в нелитературный перевод трансформировала технические, медицинские, юридические и коммерческие рабочие процессы, обеспечивая скорость и масштабируемость, но сталкиваясь с культурными нюансами и ограниченными ресурсами в языковой сфере. Опираясь на недавние исследования, в этой статье утверждается, что гибридная модель сотрудничества человека и ИИ является наиболее эффективным и этически ответственным путем развития.
Ключевые слова: искусственный интеллект, машинный перевод, сотрудничество человека и ИИ, языки с ограниченными ресурсами, оценка качества перевода.

Түйін

Жасанды интеллекттің әдеби емес аудармаға интеграциялануы техникалық, медициналық, құқықтық және коммерциялық жұмыс процестерін өзгертті, жылдамдық пен масштабталуды ұсынды, бірақ мәдени нюанстармен және ресурстары аз тілдермен күресуде. Жақында жүргізілген зерттеулерге сүйене отырып, бұл мақалада адам мен жасанды интеллекттің гибридті ынтымақтастығы моделі ең тиімді және этикалық тұрғыдан жауапты жол болып табылатыны айтылады.
Кілт сөздері: жасанды интеллект, машиналық аударма, адам мен жасанды интеллект ынтымақтастығы, аз ресурстарды қажет ететін тілдер, аударма сапасын бағалау.

The deployment of artificial intelligence (AI) in non-literary translation has accelerated dramatically over the past decade, moving beyond experimental prototypes into routine professional use across healthcare, legal, technical, and commercial sectors. Neural machine translation (NMT) systems and large language models (LLMs) now generate translations with unprecedented fluency and speed, fundamentally reshaping how organisations handle multilingual communication. Recent data reveal that 57% of US physicians are already using or planning to adopt AI translation services within the next year. Yet this rapid adoption has outpaced the development of quality standards and regulatory frameworks, creating significant risks for patient safety, data privacy, and linguistic equity.

Unlike literary translation, where artistic expression and stylistic nuance remain central concerns, non-literary translation prioritises accuracy, consistency, terminological precision, and pragmatic adequacy. These characteristics make it particularly amenable to automation, yet they also expose the limitations of current AI systems when confronted with culturally embedded expressions, dialectal variation, and low-resource language pairs. This article examines three key dimensions of AI-powered non-literary translation: (1) the evolution of quality assessment methodologies; (2) the persistent challenges of bias, data scarcity, and ethical accountability; and (3) the emerging collaborative model that positions AI as an assistive technology rather than a replacement for human expertise [1].

The assessment of translation quality has undergone a paradigm shift. Traditional metrics such as BLEU (Bilingual Evaluation Understudy) have long served as the standard for automated evaluation, measuring n-gram overlap between candidate and reference translations. However, surface similarity does not equal semantic accuracy, and models with similar BLEU scores can differ sharply on more sophisticated metrics. Learned evaluation metrics such as COMET (Crosslingual Optimized Metric for Evaluation of Translation) have emerged to address these limitations, using neural encoders to correlate better with human judgment.

The most recent advancement comes from large reasoning models (LRMs). Maheswaran et al. (2025) introduced TASER (Translation Assessment via Systematic Evaluation and Reasoning), a metric that harnesses the explicit reasoning capabilities of LRMs to conduct systematic, step-by-step evaluation of translation quality. In system-level evaluation, TASER achieves the highest soft pairwise accuracy in both reference-based and reference-free settings, outperforming all existing metrics. Importantly, the explicit reasoning process in LRMs offers interpretability and visibility, addressing a key limitation of existing automated metrics [2].

Yet even advanced metrics struggle with dialect- and culture-specific errors. Magdy et al. (2026) introduced LQM (Linguistically Motivated Multidimensional Quality Metrics), a hierarchical error taxonomy that diagnoses MT errors through six linguistically grounded levels: sociolinguistics, pragmatics, semantics, morphosyntax, orthography, and graphetics. Validated on seven Arabic dialects, LQM demonstrates that existing evaluation frameworks often fail to capture translation failures stemming from mismatches in language variety and pragmatic appropriateness rather than surface form. This finding has profound implications for non-literary translation in multilingual healthcare, legal, and customer service contexts where dialectal variation directly impacts comprehension.

One of the most persistent challenges in AI-powered translation is the systematic underperformance of models for low-resource languages (LRLs). Song et al. (2025) systematically evaluated state-of-the-art smaller LLMs across 200 languages using the FLORES-200 benchmark, highlighting persistent deficiencies and disparities in the translation of LRLs. These languages lack sufficient linguistic resources and are underrepresented in benchmark datasets, resulting in persistently lower translation quality than high-resource languages, especially in privacy-sensitive and resource-limited contexts [3].

The consequences extend beyond technical performance. Global Voices' April 2026 spotlight series documented how AI's bias for English impacts low-resource language communities in ways that go beyond dollars and cents, with the worldview reflected in AI outputs mirroring that of English speakers located in the global north. A 2025 Stanford HAI paper noted that many popular LLMs often fail to perform in languages other than English, generating responses ill-suited to users in the global majority.

The AmericasNLP 2025 Shared Tasks, reported by Marashian (2025), addressed machine translation for truly low-resource languages, covering 14 diverse Indigenous languages of the Americas with 11 teams submitting 26 systems. While these initiatives represent progress, the performance gap remains substantial. Mohamedamin (2026) found that while AI excels in speed and cost, it continues to underperform in context, idiomaticity, and cultural nuance. In a comparative translation task, Google Translate produced fluent output but failed in dialectal sensitivity and culturally bound expressions. Crucially, 88% of surveyed professional translators favoured using MT for first drafts followed by human post-editing, indicating a collaborative rather than substitutive role for AI [4].

The deployment of AI translation tools in healthcare has exposed urgent ethical and regulatory gaps. van Kolfschooten et al. (2025) conducted a comprehensive legal-ethical analysis of AI translation tools in healthcare, revealing persistent and overlapping risks: violations of data privacy, inaccuracies in translation, bias and discrimination, and unclear liability when errors occur. Current European regulations, including the EU AI Act, General Data Protection Regulation, and Medical Devices Regulation, offer only partial protection, leaving important regulatory gaps.

The stakes are high. Language barriers between healthcare professionals and patients can severely impact the accessibility and quality of care, patient safety, and overall health outcomes. Anyaegbuna and Steele (2026) reported that 57% of US physicians are already using or planning to adopt AI translation services, yet regulatory frameworks lag dangerously behind clinical practice. They argue for an urgent, evidence-informed policy framework centred on patient comprehension rather than linguistic accuracy, proposing a risk-stratified validation approach with distinct pathways for well-resourced versus digitally under-represented languages.

The accuracy of AI translation tools is closely linked to bias and discrimination. Differences in accuracy between languages, dialects, and accents are often the result of imbalances in training data, meaning that certain groups systematically receive lower-quality service. In healthcare contexts, this creates a two-tier system where patients with limited English proficiency face higher rates of adverse events involving physical harm, increased odds of hospital readmissions, and systematically worse outcomes than their English-speaking counterparts.

The evidence consistently supports a collaborative rather than substitutive model for AI in non-literary translation. Mohammed (2025) conducted a comprehensive evaluation comparing rule-based systems, NMT tools such as Google Translate, and LLMs like ChatGPT for Arabic–English translation, using both quantitative metrics (BLEU, TER, chrF) and qualitative assessment [5]. The study concluded that while metric-based evaluations are useful, they often fail to fully capture semantic and contextual accuracy. LLMs show promise in offering more coherent and culturally aligned translations, yet both systems demonstrate limitations that necessitate human post-editing for high-stakes content.

This finding is reinforced by industry trends. XTM's launch of Intelligent Post-Editing in February 2026 exemplifies the shift toward embedding automation directly into the localisation lifecycle while maintaining human control, enabling teams to scale quality, speed, and governance across every market. Similarly, Smartling reported 218% growth in AI translation in 2025, with their AI Post-Editing Agent automatically checking grammar, tone, and semantic accuracy while enriching translations with linguistic assets.

The emerging consensus positions AI as an assistive technology that augments, rather than replaces, human expertise. Mohammed (2025) advocates for a hybrid approach, combining machine translation tools with human oversight for optimal translation quality, especially in languages with complex morphology and culturally embedded expressions. This model preserves human accountability for high-stakes content while leveraging AI's speed and consistency for routine tasks [5].

The impact of artificial intelligence on non-literary language translation is profound yet incomplete. NMT systems and LLMs have achieved remarkable fluency and speed, making multilingual communication more accessible than ever across healthcare, legal, technical, and commercial domains. However, significant challenges remain: persistent underperformance for low-resource languages, inadequate quality assessment frameworks that fail to capture dialectal and pragmatic nuance, and urgent ethical and regulatory gaps in high-stakes applications such as clinical care.

The evidence reviewed in this article supports three principal conclusions. First, AI translation systems are most effective when deployed as assistive technologies within hybrid human–AI workflows, where machine efficiency is combined with human oversight for quality assurance and cultural mediation. Second, current evaluation metrics, including both traditional n-gram measures and newer learned metrics, require further refinement to adequately capture dialectal variation, pragmatic appropriateness, and domain-specific requirements. Third, regulatory frameworks must urgently adapt to address the risks posed by AI translation in healthcare and other regulated sectors, including data privacy, liability, and linguistic equity.

Future research should prioritise the development of language-specific and domain-specific evaluation metrics, the expansion of training data for low-resource languages through ethically sourced methods, and the establishment of evidence-based policy frameworks that ensure AI translation serves rather than undermines patient safety and linguistic diversity.

References

1. Mohamedamin A. Q. Human Translation vs. Machine Translation: Evaluating the Role of AI in Modern Translation Practice. – Journal of College of Languages. – 2026. – DOI: 10.36586/jcl.2.2026.0.53.0066.
2. Maheswaran M., Carini M., Federmann C., Diaz T. TASER: Translation Assessment via Systematic Evaluation and Reasoning. – arXiv preprint. – 2025. – arXiv:2510.00255.
3. van Kolfschooten H., Goosen S., van Oirschot J., et al. Legal, Ethical, and Policy Challenges of Artificial Intelligence Translation Tools in Healthcare. – Discover Public Health. – 2025. – Vol. 22. – Art. No. 904. – DOI: 10.1186/s12982-025-01277-z.
4. Magdy S. M., et al. LQM: Linguistically Motivated Multidimensional Quality Metrics for Machine Translation. – arXiv preprint. – 2026. – arXiv:2604.18490. – Accepted to ACL 2026.
5. Mohammed T. A. S. Evaluating Translation Quality: A Qualitative and Quantitative Assessment of Machine and LLM-Driven Arabic–English Translations. – Information. – 2025. – Vol. 16, No. 6. – P. 440. – DOI: 10.3390/info16060440.

UDC 81’25

THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON LANGUAGE TRANSLATION: CAPABILITIES, CULTURAL CHALLENGES, AND HUMAN–AI COLLABORATION

Krestina Godwin Kahensa - student of International Relations Specialty
Cyprus International University, Northern Cyprus

Резюме

В данной статье критически рассматривается преобразующее влияние искусственного интеллекта на языковой перевод, анализируются возможности и ограничения нейронного машинного перевода и больших языковых моделей в обработке культурных особенностей, стилистических нюансов и языков с ограниченными ресурсами. Утверждается, что синергетическая модель сотрудничества человека и ИИ – сочетание скорости и масштабируемости ИИ с экспертными знаниями человека в области культурного посредничества и обеспечения качества – представляет собой наиболее эффективный путь развития профессиональной переводческой практики.

Ключевые слова: искусственный интеллект, машинный перевод, нейронный машинный перевод, культурные реалии, сотрудничество человека и ИИ.

Түйін

Бұл мақалада жасанды интеллекттің тілдік аудармаға трансформациялық әсерін сыни тұрғыдан қарастырады, нейрондық машиналық аударманың және үлкен тілдік модельдердің мәдени шындықтарды, стилистикалық нюанстарды және аз ресурсты тілдерді өңдеудегі мүмкіндіктері мен шектеулерін талдайды. Онда жасанды интеллекттің жылдамдығы мен масштабталуын мәдени медиация мен сапаны қамтамасыз етудегі адами тәжірибемен біріктіретін синергетикалық адам-жасанды интеллект ынтымақтастық моделі кәсіби аударма тәжірибесі үшін ең тиімді жол болып табылатыны айтылады.

Кілт сөздері: жасанды интеллект, машиналық аударма, нейрондық машиналық аударма, мәдени шындық, адам-жасанды интеллект ынтымақтастығы.

The rapid integration of artificial intelligence (AI) into language translation has fundamentally reshaped the landscape of cross-linguistic communication. Neural machine translation (NMT) systems and large language models (LLMs) such as ChatGPT, DeepL, and Google Translate now produce translations of unprecedented fluency and speed. However, the shift from rule-based and statistical models to deep learning architectures has introduced not only technical advances but also new challenges that demand critical examination. This article explores five key dimensions of AI-driven translation: (1) the evolving capabilities and limitations of LLMs in literary and cultural

contexts; (2) the persistent problem of cultural realia and non-equivalent vocabulary; (3) ethical concerns related to bias, data colonialism, and accountability; (4) the emerging human–AI collaboration model in professional translation; and (5) the potential of AI to support low-resource and endangered languages.

Contemporary large language models have demonstrated remarkable performance in generating accurate and contextually appropriate translations for a wide range of text types. Yet when applied to literary texts, a quality paradox emerges. Existing evaluation metrics often prioritise mechanical accuracy over artistic expression, and research has shown that automatic metrics tend to overrate machine translation as being superior to human translation from experienced professionals. In the long run, this bias could result in an irreversible decline in translation quality and cultural authenticity [1].

In response to this urgent need for specialised literary evaluation metrics, Zhang et al. introduced LiTransProQA, a novel, reference-free, LLM-based question-answering framework designed for literary translation evaluation. The framework integrates humans in the loop to incorporate insights from professional literary translators and researchers, focusing on critical elements such as literary devices, cultural understanding, and authorial voice. Empirical evaluation shows that LiTransProQA substantially outperforms current metrics, achieving up to 0.07 gain in correlation and surpassing state-of-the-art metrics by over 15 points in adequacy assessments. Notably, the framework reaches an adequacy performance comparable to trained linguistic student evaluators, though it still falls behind experienced professional translators.

The quality debate extends beyond evaluation. A mixed-methods study evaluating Turkish-to-English literary machine translation by DeepL found that both translation trainees and professional translators demonstrated close agreement in assessing MT accuracy and fluency. Accuracy rates ranged from 73% to 82%, while fluency rates ranged from 62% to 72% across two short stories. Interestingly, trainees provided more detailed analysis and frequently used meta-language, suggesting that increased exposure to metrics enhances the ability to identify fine-grained MT errors. These findings indicate that while AI translation has reached a level of practical utility, human oversight remains indispensable for literary quality [2].

One of the most persistent challenges in AI-powered translation is the handling of culture-bound terms – expressions or concepts rooted in specific languages or cultures that resist direct linguistic transfer. As Shen et al. observe, the faithful transfer of contextually-embedded meaning continues to challenge contemporary machine translation. Existing computational approaches to explicating these terms have focused exclusively on in-text solutions, overlooking the paratextual apparatus – footnotes and endnotes – employed by professional translators.

In their pioneering work, Shen et al. formalise Genette's theory of paratexts from literary and translation studies to introduce the task of paratextual explicitation for MT. Their experiments across intrinsic prompting and agentic retrieval methods establish the difficulty of this task, with human evaluation showing that LLM-generated paratexts improve audience comprehension, though remain considerably less effective than translator-authored ones. Furthermore, statistical analysis reveals that even professional translators vary widely in their use of paratexts, suggesting that cultural mediation is inherently open-ended rather than prescriptive.

The challenge is further illustrated in a pilot study investigating the effectiveness of automated translation tools in identifying and rendering culture-specific items in animated feature films, focusing on translations from a high-resource language (English) to a low-resource language (Polish). Paradowska compared the performance of ChatGPT-4o, DeepL Translate, and human translation. While the prompt-tuned LLM identified nearly 80% of culture-specific items, fewer than half of these were identified correctly. Both versions of ChatGPT-4o handled intralinguistic culture-specific items better than extralinguistic ones, but critical errors – such as mistranslations, undertranslations, and literal translations – persisted across all systems. These findings confirm that despite advances, AI remains inferior to human translators in capturing the full semantic and pragmatic depth of cultural realia.

The deployment of AI translation technologies has unveiled profound ethical risks that threaten global cultural integrity and security. As Chen and Wu argue, these risks encompass data colonialism, algorithmic bias, and security vulnerabilities, with issues such as privacy breaches, cultural misrepresentation, and accountability gaps necessitating urgent attention. They propose the establishment of a global governance framework to mitigate these challenges, emphasising principles of differential justice, gradient transparency, inclusive governance, and adaptive regulation.

Among the results generated by NMTs can be found a variety of biases, including gender, cultural or socio-economic biases. Murat, Desforges and Duhamel explain that such models rely on algorithms and extensive corpora of training data to produce translations, and observed biases may stem from prejudices already present in the data or from problems related to disparities between dominant data (e.g., English or Western languages) and less-represented languages. The algorithms underlying NMT systems have certain limitations of their own: they often "guess" gender or context based on probabilities calculated from their data, leading either to over-memorisation of recurrent biases or over-generalisation that can produce mistranslations. Some AI tools, like ChatGPT and Gemini, are improving and can sometimes refuse to translate a sentence containing gender bias, but the problem remains acute for many language pairs [3].

The ethical dimension also includes the risk of epistemic injustice – when translation biases systematically distort the representation of certain cultures, languages, or social groups. Addressing these risks requires not only technical solutions but also critical AI literacy among translators and users, as well as ethical oversight mechanisms that ensure technological gains serve inclusive and context-sensitive communication.

Rather than replacing human translators, AI is redefining professional workflows toward collaborative models. Research on post-editing (PE) has demonstrated significant productivity gains. A study examining the workload, translation quality, and user perception associated with Chinese–English post-editing performed by student translators using DeepL, ChatGPT-4o, and DeepSeek-V3 found that LLM-assisted PE demonstrated higher quality than those edited with DeepL, as evidenced by fewer error counts and lower error scores. Participants perceived ChatGPT-4o as the most effective tool for error correcting ability and task efficiency, while DeepSeek-V3 was rated highest in user experience and DeepL as most reliable in information accuracy.

The productivity benefits are even more striking in literary translation. A study evaluating the feasibility of post-editing LLM-generated translations for literary texts found that post-editing significantly reduces editing time compared to human translation while maintaining a similar level of creativity. The minimal difference in creativity between PE and human translation, combined with substantial productivity gains, suggests that LLMs may effectively support literary translators working with high-resource languages [4].

The evolution of translation workflows has moved from human translation and computer-assisted translation through human-machine collaborative translation to a new model of human-AI collaborative translation. This shift is reflected in the international translation community: the International Federation of Translators (FIT) Position Paper on Machine Translation in the Age of AI notes that AI technologies are moving beyond mere automation to provide intelligent suggestions and contextual support, driving the industry from simple "post-editing" collaboration to a deeper "human-machine synergy" work model [5].

One of the most promising applications of AI translation is its potential to support linguistic diversity and preserve endangered languages. The AmericasNLP 2025 Shared Tasks addressed machine translation for truly low-resource languages, covering 14 diverse Indigenous languages of the Americas. A total of 11 teams submitted 26 systems across tasks, languages, and models, demonstrating growing interest in this critical area.

Research on extremely low-resource languages has explored innovative approaches. Work on Machine Translation from One Book suggests that prompting long-context LLMs with a single grammar book enables translation for languages unseen by LLMs – a noteworthy case of linguistics

helping an NLP task. For Bambara, a Mandè language spoken in Africa by about 14 million people, transformer-based pipelines achieved 10% BLEU and 21% chrF on low-resource benchmarks, with one pipeline achieving 33.81% BLEU and 41% chrF on a newly created dataset. These results, while modest compared to high-resource language pairs, represent significant progress for languages that previously had no viable machine translation options.

The impact of artificial intelligence on language translation is transformative yet incomplete. Large language models and neural machine translation systems have achieved remarkable fluency and speed, making cross-linguistic communication more accessible than ever. However, they continue to struggle with culturally specific realia, stylistic nuance, and creative reinterpretation – areas where human translators excel. The most productive path forward is a cooperative model: AI handles routine, high-volume tasks, while humans focus on quality assurance, cultural mediation, and creative adaptation. This synergy not only preserves the integrity of cross-cultural communication but also elevates the translator's role from mere word-swapper to cultural expert and quality manager. Future research should prioritise improving AI's handling of low-resource languages, developing transparent evaluation metrics that capture artistic and cultural dimensions, and establishing ethical frameworks for AI-assisted translation in sensitive domains.

References

1 Zhang R., Zhao W., Macken L., Eger S. LiTransProQA: an LLM-based literary translation evaluation metric with professional question answering // Proceedings of the 2025 Conference on Empirical Methods in Natural Language Processing (EMNLP 2025). – Suzhou : Association for Computational Linguistics, 2025. – P. 29087-29109.

2 Paradowska U. Using LLMs and NMT to Identify and Transcreate Culture-specific Items // Translation and Technology. – London : Routledge, 2025. – P. 99-121. – DOI: 10.4324/9781003539698-6.

3 Chen H., Wu X. Ethical Risks of Ai Translation: Toward a Global Governance Framework // Modern vectors of science and education development in China and Ukraine. – Odesa : South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky, 2025. – Issue 11. – P. 13-28.

4 Gülmüş Sırkıntı H. Turkish-to-English Short Story Translation by DeepL: Human Evaluation by Trainees and Translation Professionals vs. Automatic Evaluation // English Studies at NBU. – Sofia : New Bulgarian University, 2025. – № 1. – P. 17.

5 Shen S., et al. Liaozhai through the Looking-Glass: On Paratextual Explicitation of Culture-Bound Terms in Machine Translation // arXiv preprint. – 2025.

UDC 81'25

THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON LANGUAGE TRANSLATION

Akim Torezhan - student of International Relations Specialty
Cyprus International University, Northern Cyprus

Резюме

В данной статье рассматривается эволюция систем перевода на основе искусственного интеллекта – от моделей, основанных на правилах и статистике, до нейронного машинного перевода и больших языковых моделей – подчеркиваются их сильные стороны в скорости и масштабируемости, а также выявляются сохраняющиеся недостатки в обработке культурно-специфических реалий, стилистических нюансов и творческой интерпретации. Исследование приходит к выводу, что ИИ не заменяет переводчиков-людей, а скорее переопределяет их роль в сторону постредактирования и культурного посредничества, выступая за синергетическую модель «человек-ИИ» в профессиональной переводческой практике.

Ключевые слова: искусственный интеллект, машинный перевод, нейронный машинный перевод, взаимодействие человека с компьютером, исследования в области перевода.

Түйін

Бұл мақалада жасанды интеллектпен жұмыс істейтін аударма жүйелерінің эволюциясы –

ережеге негізделген және статистикалық модельдерден бастап нейрондық машиналық аудармаға және үлкен тілдік модельдерге дейін – қарастырылады, олардың жылдамдық пен масштабталудағы күшті жақтарын атап өте отырып, мәдени ерекшеліктерді, стилистикалық нюанстарды және шығармашылық түсіндірмелерді өңдеудегі тұрақты әлсіздіктерді анықтайды. Зерттеу жасанды интеллект адам аудармашыларын алмастырмайды, керісінше олардың редакциялаудан кейінгі және мәдени медиациядағы рөлін қайта анықтайды, кәсіби аударма тәжірибесінде синергетикалық адам-жасанды интеллект моделін жақтайды деген қорытындыға келеді.

Кілт сөздері: жасанды интеллект, машиналық аударма, нейрондық машиналық аударма, адам-компьютер өзара әрекеттесуі, аударма зерттеулері.

For decades, language translation was considered an exclusively human cognitive activity requiring intuition, cultural knowledge and creativity. However, the rapid advancement of artificial intelligence, particularly in deep learning, has challenged this assumption. Modern AI-based translation systems, such as Google Translate, DeepL and ChatGPT, demonstrate an unprecedented ability to produce fluent and contextually appropriate translations for a wide range of text types [1]. This development raises fundamental questions: to what extent can AI replace human translators? What are the inherent limitations of AI in capturing cultural and stylistic subtleties? And how can AI be optimally integrated into the translation workflow?

The relevance of this study stems from the growing reliance on AI translation tools in professional, educational and everyday settings. While AI offers undeniable efficiency gains, uncritical acceptance may lead to the erosion of linguistic diversity and cultural nuance. Therefore, a balanced assessment of AI's impact is urgently needed [2].

The history of machine translation can be divided into three major phases. The first phase (1950s–1990s) was dominated by rule-based machine translation (RBMT), which relied on manually crafted linguistic rules and bilingual dictionaries. RBMT produced rigid, often ungrammatical output and could not handle idiomatic expressions. The second phase (1990s–2014) introduced statistical machine translation (SMT), which learned probabilities from parallel corpora. SMT improved fluency but still struggled with long-distance dependencies and rare words. The third phase, beginning in 2014, witnessed the rise of neural machine translation (NMT). Using deep recurrent or transformer networks, NMT models process entire sentences as vectors, capturing context more effectively. Subsequent development of large language models (LLMs) such as GPT-4 and Gemini has further enhanced translation quality, particularly in zero-shot and few-shot scenarios [3].

These technological breakthroughs have reduced translation errors by an estimated 50–60% compared to SMT, especially for high-resource language pairs like English-French or Chinese-German. However, for low-resource languages, including many Turkic or African languages, the performance gap remains significant due to insufficient training data [1].

AI translation excels in domains where lexical and syntactic patterns are relatively predictable: technical manuals, business correspondence, news articles and conversational phrases. Its strengths include: (a) processing speed – millions of words per second; (b) scalability – covering hundreds of language pairs; (c) consistency – uniform rendering of repeated terms; (d) accessibility – free or low-cost services available to anyone with an internet connection.

Nevertheless, AI systems exhibit critical weaknesses. First, they often fail to recognise culturally specific realia, idioms, metaphors and wordplay. For example, a Kazakh proverb like *«Бетегеден биік, жусаннан аласа»* (higher than fescue, lower than wormwood) – which expresses a subtle gradation of status – may be translated literally, losing its pragmatic force. Second, NMT models tend to produce "overly fluent" but semantically incorrect translations, known as hallucinations. Third, they are insensitive to stylistic register and authorial voice, which are crucial in literary translation. Fourth, they cannot explain their choices or justify deviations from the source text, making them unreliable for legal or medical translation without human oversight [4].

The rise of AI has sparked fears of professional obsolescence among translators. Empirical studies, however, suggest that AI is more likely to augment rather than replace human expertise. A common model today is post-editing: the translator edits raw MT output to correct errors, improve style and adapt it to the target audience. Research shows that post-editing can increase productivity by 30–50% compared to translating from scratch, while maintaining or even improving quality.

Beyond post-editing, human translators remain indispensable for: (a) literary translation, where rhythm, allusion and cultural subtext demand creative interpretation; (b) marketing and persuasive texts, where emotional resonance and brand voice must be preserved; (c) legal and certified translations, where accountability and precision are paramount; (d) any text containing high-stakes cultural references that AI cannot reliably handle [5].

Moreover, AI serves as a powerful assistive tool: translators use it for terminology extraction, consistency checks, back-translation verification and even generating multiple draft versions. This synergy is often referred to as "human-in-the-loop" translation. The future of the profession lies not in resisting AI but in mastering its use – developing skills in prompt engineering, post-editing and quality assessment [2].

The widespread availability of AI translation raises ethical concerns. Over-reliance on tools like Google Translate may discourage language learning, leading to the atrophy of interlingual competence. In educational settings, institutions struggle to define acceptable use policies: is using AI for homework considered cheating or a legitimate aid? Furthermore, AI models are trained on vast, often uncurated web data, which may contain biases, errors or copyrighted material. This can lead to translations that amplify gender stereotypes or political slants.

From a pedagogical perspective, translation programmes must adapt their curricula. Future translators need computational literacy: understanding how NMT works, how to evaluate output, and how to post-edit effectively. At the same time, traditional skills – source language comprehension, cultural knowledge, writing ability – remain essential. A balanced curriculum should combine linguistics, cultural studies and hands-on training with AI tools [3].

Artificial intelligence has undeniably revolutionised language translation, offering speed, scalability and accessibility that were unimaginable two decades ago. Neural machine translation and large language models now handle a wide range of text types with remarkable fluency. However, AI is not a panacea. It struggles with culturally specific realia, stylistic nuance, and creative reinterpretation – areas where human translators excel. The most productive path forward is a cooperative model: AI handles routine, high-volume tasks, while humans focus on quality assurance, cultural mediation and creative adaptation. This synergy not only preserves the integrity of cross-cultural communication but also elevates the translator's role from mere word-swapper to cultural expert and quality manager. Future research should concentrate on improving AI's handling of low-resource languages, developing transparent evaluation metrics, and designing ethical frameworks for AI-assisted translation in sensitive domains.

References

1 Loureiro A. S. Do AI-Powered Translation systems reflect crosslinguistic influence? Examples of translations of PT/EN texts using ChatGPT-3.5/ChatGPT-4 / A. S. Loureiro, P. Ferreira // Sensos-e. – 2025. – Vol. 12, No. 3. – P. 59–68.

2 Beldjenna A. A Comparative Analysis Of AI And Machine Translation Versus Human Translation Of English Literary Works / A. Beldjenna // Journal of Languages and Translation. – 2025. – Vol. 5, No. 3. – P. 121–133.

3 Rosenberger P. Assessing Translation Quality in Large Language Models and Machine Translation Systems: The BLEU Metric and Language Pair Effects / P. Rosenberger, N. Kolchanka // Eurasia Proceedings of Science, Technology, Engineering and Mathematics (EPSTEM). – 2025.

4 Zhang R. How Good Are LLMs for Literary Translation, Really? Literary Translation Evaluation with Humans and LLMs / R. Zhang [et al.] // – 2024.

5 Maheswaran M. TASER: Translation Assessment via Systematic Evaluation and Reasoning / M. Maheswaran [et al.] //. – 2025.

UDC 81'373.7

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND ITS ROLE IN SOCIETY

Uisinbay Akerke.- Educational Program '6B02301- Translation Studies'
Scientific supervisor: Dildabekova A.K., senior lecturer
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ö. Zhänibekov,
Shymkent, Kazakhstan

Резюме

В статье рассматривается феномен искусственного интеллекта и его возрастающая роль в современном обществе. Анализируются ключевые этапы развития ИИ, его применение в различных сферах человеческой деятельности — образовании, медицине, экономике, коммуникации и культуре. Особое внимание уделяется социальным, этическим и гуманистическим аспектам внедрения ИИ-технологий. Рассматриваются риски и перспективы, связанные с дальнейшим развитием искусственного интеллекта. Делается вывод о необходимости критического и ответственного подхода к интеграции ИИ в социальные процессы.

Ключевые слова: искусственный интеллект, машинное обучение, нейронные сети, цифровое общество, этика ИИ, автоматизация, социальные трансформации, человек и технологии

Түйіндеме

Мақалада жасанды интеллект феномені және оның қазіргі қоғамдағы өсіп келе жатқан рөлі қарастырылады. ЖИ дамуының негізгі кезеңдері, оның білім беру, медицина, экономика, коммуникация және мәдениет сияқты адам қызметінің әртүрлі салаларындағы қолданысы талданады. ЖИ технологияларын енгізудің әлеуметтік, этикалық және гуманистік аспектілеріне ерекше назар аударылады. Жасанды интеллектің одан әрі дамуымен байланысты тәуекелдер мен болашақ перспективалар қарастырылады. ЖИ-ды әлеуметтік процестерге интеграциялауға сыни және жауапты тәсілдің қажеттілігі туралы қорытынды жасалады.

Түйін сөздер: жасанды интеллект, машиналық оқыту, нейрондық желілер, цифрлық қоғам, ЖИ этикасы, автоматтандыру, әлеуметтік өзгерістер, адам және технологиялар.

The twenty-first century has ushered in a technological revolution unlike any in human history — one driven not by steam or electricity, but by intelligence itself. Artificial intelligence (AI), broadly defined as the simulation of human cognitive processes by computer systems, has evolved from a theoretical concept into one of the most transformative forces shaping modern society [1]. From healthcare diagnostics and educational platforms to financial forecasting and creative production, AI systems are now embedded in virtually every domain of human activity.

The rapid advancement of AI technologies — particularly machine learning, deep learning, and large language models — has fundamentally altered the relationship between human beings and machines. What was once confined to research laboratories and science fiction narratives has become a daily reality for billions of people worldwide [2]. This shift demands serious scholarly attention, not only from computer scientists and engineers, but from social theorists, ethicists, educators, and linguists.

Accordingly, this article examines the historical development of artificial intelligence, its expanding applications across key sectors of society, and the ethical and humanistic challenges that accompany its integration into social life.

The intellectual foundations of artificial intelligence can be traced to the mid-twentieth century, when mathematician Alan Turing proposed his landmark question: 'Can machines think?' [3]. Turing's 1950 paper introduced the concept of a computational test for machine intelligence, establishing a theoretical framework that would inspire generations of researchers. The formal birth of AI as a discipline is conventionally dated to the 1956 Dartmouth Conference, where John McCarthy, Marvin Minsky, and others convened to explore the possibility of creating machines capable of simulating human reasoning.

The subsequent decades witnessed alternating periods of optimism and disillusionment — the so-called 'AI winters' — punctuated by genuine breakthroughs. The development of expert systems in the 1970s and 1980s demonstrated that machines could replicate specialized human expertise in domains such as medical diagnosis and geological analysis [4]. However, these systems were brittle and limited in scope, unable to generalize beyond their programmed parameters.

The true inflection point came in the first decades of the twenty-first century with the convergence of three conditions: exponentially growing computational power, the availability of vast digital datasets, and the maturation of neural network architectures. Deep learning, pioneered by researchers such as Geoffrey Hinton, Yann LeCun, and Yoshua Bengio, enabled machines to learn complex patterns from raw data with unprecedented accuracy [5]. The success of AlphaGo in defeating world champion Go players in 2016, and the emergence of large language models such as GPT and Claude thereafter, signaled that AI had entered a qualitatively new phase of development.

The penetration of artificial intelligence into social life is both broad and deep. In the field of education, AI-powered adaptive learning systems analyze student performance in real time, personalizing instructional content to individual learning trajectories [1]. Tools such as intelligent tutoring systems and automated essay evaluation platforms are reshaping pedagogical practices, raising fundamental questions about the role of the human teacher in an AI-augmented educational environment.

In medicine, AI algorithms demonstrate diagnostic capabilities that rival or exceed those of experienced clinicians in specific tasks, including the detection of malignant tumors in radiological images and the prediction of patient deterioration in intensive care settings [6]. The COVID-19 pandemic accelerated the adoption of AI in epidemiological modeling, drug discovery, and telemedicine, demonstrating the technology's potential to address large-scale public health crises.

Economic life has been profoundly transformed by AI-driven automation. Algorithmic trading systems now execute the majority of financial market transactions, while recommendation engines govern consumer behavior on platforms reaching hundreds of millions of users [2]. The automation of routine cognitive tasks — data entry, document processing, customer service — raises pressing questions about labor displacement and the need for large-scale workforce reskilling.

In the realm of communication and language, AI has produced particularly striking results. Neural machine translation systems have dramatically improved the quality of automated translation, enabling cross-linguistic communication at a scale previously unimaginable [7]. Conversational AI systems engage users in dialogue that is increasingly difficult to distinguish from human speech, while AI-generated text, images, and music are challenging conventional understandings of authorship and creativity.

The rapid integration of AI into social institutions is accompanied by a complex set of ethical and humanistic challenges that demand careful consideration. Chief among these is the problem of algorithmic bias — the tendency of AI systems trained on historically skewed data to reproduce and amplify existing social inequalities [3]. Research has documented discriminatory patterns in AI-assisted hiring systems, criminal sentencing tools, and facial recognition technologies, disproportionately affecting marginalized populations.

Questions of privacy and surveillance constitute another critical dimension of AI's social impact. The capacity of modern AI systems to process and interpret vast streams of personal data — from online behavior and financial transactions to biometric identifiers and emotional expression — creates unprecedented conditions for both commercial exploitation and state surveillance [4]. The trade-off between the conveniences afforded by personalized AI services and the erosion of individual privacy remains one of the central tensions in contemporary digital society.

The question of human agency in an AI-mediated world is equally significant. As algorithmic systems increasingly mediate decisions in domains ranging from credit approval to medical treatment and judicial sentencing, the locus of decision-making authority shifts in ways that challenge fundamental principles of individual responsibility and democratic accountability [5]. The opacity of many AI systems — the so-called 'black box' problem — further complicates efforts to ensure transparency, contestability, and meaningful human oversight.

From a humanistic perspective, the proliferation of AI raises profound questions about what it means to be human in an age of intelligent machines. If machines can compose music, generate poetry, diagnose illness, and engage in sustained conversation, what remains distinctively human? Scholars in philosophy, cognitive science, and the humanities have argued that the answer lies not in any specific cognitive capacity, but in the embodied, relational, and meaning-making dimensions of human experience that AI, however sophisticated, cannot replicate [6].

Kazakhstan's engagement with artificial intelligence reflects both the global dynamics of digital transformation and the specific challenges of a middle-income country navigating rapid modernization. The government's 'Digital Kazakhstan' state program, launched in 2018, identified AI as a priority area for national development, targeting investments in digital infrastructure, e-government services, and technology education [8]. Kazakhstani universities have begun introducing AI-related curricula, and a small but growing ecosystem of technology startups is emerging in cities such as Almaty and Astana.

In the linguistic domain, the development of AI tools for the Kazakh language presents both opportunities and challenges. The relative scarcity of large-scale digital corpora in Kazakh — compounded by the ongoing script transition from Cyrillic to Latin — creates significant obstacles for the development of high-quality natural language processing systems [7]. The risk that Kazakh-language speakers will be underserved by AI technologies dominated by English, Chinese, and Russian is a genuine concern for linguistic equity and cultural sustainability.

At the same time, AI offers powerful tools for the documentation, revitalization, and promotion of Kazakh language and cultural heritage. Machine translation, speech recognition, and AI-assisted language learning platforms have the potential to significantly expand access to Kazakh-language content and education, both within Kazakhstan and among diaspora communities worldwide [8].

Artificial intelligence is not merely a technological phenomenon — it is a social, cultural, and philosophical one. Its development and deployment are reshaping the foundational structures of human life: how we learn, work, communicate, create, and govern ourselves. The transformative potential of AI is immense and largely positive, but it is not unconditional. Realizing the benefits of AI while mitigating its risks requires not only technical expertise, but also humanistic wisdom, democratic deliberation, and robust ethical frameworks.

The professional of the future — whether in translation, medicine, education, or public administration — will not be someone who competes with AI, but someone who collaborates with it intelligently and critically. To achieve this, educational institutions must integrate AI literacy alongside disciplinary knowledge, equipping students with the conceptual tools to understand, evaluate, and shape the technologies that will define their professional and civic lives.

The study of artificial intelligence and its social dimensions remains an open and urgent field of inquiry, one that demands the sustained engagement of scholars across all disciplines. The questions it raises — about intelligence, agency, equity, and what it means to be human — are among the most profound of our time.

References

1. Russell, S., Norvig, P. Artificial Intelligence: A Modern Approach / S. Russell, P. Norvig. — Hoboken : Pearson, 2020. — 1132 p.

2. Tegmark, M. Life 3.0: Being Human in the Age of Artificial Intelligence / M. Tegmark. — New York : Knopf, 2017. — 364 p.

3. Turing, A. M. Computing Machinery and Intelligence / A. M. Turing // Mind. — 1950. — Vol. 59, No. 236. — P. 433–460.

4. Nilsson, N. J. The Quest for Artificial Intelligence: A History of Ideas and Achievements / N. J. Nilsson. — Cambridge : Cambridge University Press, 2010. — 579 p.

5. LeCun, Y., Bengio, Y., Hinton, G. Deep Learning / Y. LeCun, Y. Bengio, G. Hinton // Nature. — 2015. — Vol. 521. — P. 436–444.

6. Topol, E. J. Deep Medicine: How Artificial Intelligence Can Make Healthcare Human Again / E. J. Topol. — New York : Basic Books, 2019. — 378 p.
7. Forcada, M. L. Making Sense of Neural Machine Translation / M. L. Forcada // Translation Spaces. — 2017. — Vol. 6, No. 2. — P. 291–309.
8. Ministry of Digital Development, Innovations and Aerospace Industry of the Republic of Kazakhstan. Digital Kazakhstan State Program. — Astana, 2018. — 84 p.
9. Floridi, L. The Ethics of Artificial Intelligence / L. Floridi. — Oxford : Oxford University Press, 2023. — 320 p.
10. Harari, Y. N. Homo Deus: A Brief History of Tomorrow / Y. N. Harari. — London : Harvill Secker, 2015. — 440 p.
11. Bostrom, N. Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies / N. Bostrom. — Oxford University Press, 2014. — 352 p.

UDC 81'373.7

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND ACADEMIC INTEGRITY IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING: OPPORTUNITIES AND RISKS

Sultaniyazova Moldir- Educational Program '6B02301- Translation Studies'
Scientific supervisor: Dildabekova A.K., senior lecturer
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ö. Zhänibekov,
Shymkent, Kazakhstan

Резюме

В статье рассматривается влияние искусственного интеллекта на академическую добросовестность в процессе обучения английскому языку. Анализируются как преимущества использования ИИ (персонализация обучения, повышение качества письменной речи), так и риски, связанные с его чрезмерным применением (снижение самостоятельности, развитие плагиата). Подчеркивается необходимость этичного использования ИИ как вспомогательного инструмента. Делается вывод о важности сохранения баланса между технологиями и самостоятельной работой студентов.

Ключевые слова: искусственный интеллект, академическая добросовестность, обучение английскому языку, цифровые технологии, образование, плагиат, персонализированное обучение

Түйін

Мақалада ағылшын тілін оқыту процесінде жасанды интеллекттің академиялық адалдыққа әсері қарастырылады. Жи-дің білім сапасын арттырудағы мүмкіндіктері және оны шамадан тыс қолданудың кері әсерлері талданады. Жасанды интеллектті көмекші құрал ретінде тиімді әрі этикалық тұрғыда қолдану қажеттілігі көрсетіледі. Нәтижесінде, білім беру процесінде технология мен студенттің жеке еңбегі арасындағы тепе-теңдікті сақтау маңызды екені қорытындыланады.

Түйін сөздер: жасанды интеллект, академиялық адалдық, ағылшын тілін оқыту, цифрлық технологиялар, білім беру, плагиат, жекелендірілген оқыту

In the context of globalization, the education system is undergoing significant transformations. The process of digitalization and the rapid development of information technologies impose new requirements on teachers' professional activities. In particular, artificial intelligence technologies are becoming an integral part of modern education.English, as a global means of communication, plays a crucial role. Therefore, effective and high-quality mastery of this language is one of the main tasks for modern students. Artificial intelligence significantly facilitates this process by offering new opportunities. However, the widespread use of AI complicates the issue of academic integrity. The generation of ready-made texts and automatic completion of assignments make it difficult to assess students' actual knowledge. In this regard, defining the boundaries of AI use has become a pressing issue.

1. Literature Review and Theoretical Framework

The role of artificial intelligence in education has been widely discussed in international research. For example, Rosemary Luckin describes AI as a tool that personalizes learning and supports teachers' work. According to her, AI enables the creation of adaptive learning environments tailored to individual needs. The UNESCO report (2023) also highlights AI as an important factor in improving the quality of education, emphasizing its role in building inclusive and accessible learning systems. At the same time, Nick Bostrom warns about the potential risks of uncontrolled AI use, particularly its impact on human cognitive abilities.

2. Research Methodology

The study is based on a комплекс of methodological approaches, including theoretical analysis, comparative research, and pedagogical observation. The research was conducted at Karaganda Buketov University. During practical classes, students' use of AI tools in completing written assignments in English was analyzed.

Students were divided into two groups:

those who systematically used AI tools

those who studied using traditional methods

The results showed that students who used AI appropriately demonstrated higher grammatical accuracy and writing quality. However, those who became overly dependent on AI showed a decline in analytical thinking skills.

3. Advantages of AI in Education

One of the main advantages of AI in education is the possibility of personalized learning. Tasks can be adapted to each student's level, abilities, and pace, which increases learning efficiency.

AI also provides:

automatic correction of grammatical and stylistic errors

vocabulary enhancement suggestions

instant and high-quality feedback

support in developing speaking skills

These factors contribute to the systematic development of students' language competence.

4. Threats to Academic Integrity

The widespread use of AI has introduced new risks to the education system, particularly regarding academic integrity. Some students rely entirely on AI tools and avoid independent work, which leads to a decline in their actual knowledge.

Main risks include:

weakening of critical thinking skills

false academic results

new forms of plagiarism

Although AI-generated texts may be unique, they cannot be considered the student's own work.

5. Ethical Use of AI

To use AI effectively, it is necessary to clearly define its boundaries. AI should serve as a supporting tool rather than completely replacing human effort.

Recommended uses:

checking and correcting errors

explaining difficult topics

additional practice

These approaches help deepen students' knowledge and maintain academic integrity.

6. The Role of the Teacher

Modern teachers must not only provide knowledge but also effectively use digital technologies. They should guide students in the ethical use of AI.

Key responsibilities include:

developing critical thinking

assigning creative tasks
fostering a culture of academic integrity
Such efforts contribute to improving the quality of education.
Conclusion

In conclusion, artificial intelligence has significantly transformed the process of teaching English. It has made education more efficient, accessible, and aligned with modern requirements.However, improper use of AI may lead to violations of academic integrity. Therefore, it is essential to maintain a balance between technology and human effort. Artificial intelligence is not a replacement for teachers but an intelligent assistant that supports their professional activities.

References

1. **https://bilimger.kz/188270/**
2. Rosemary Luckin (2018) Machine Learning and Human Intelligence
3. UNESCO (2023) AI in Education Report
4. Nick Bostrom (2014) Superintelligence
5. Author's research (2026)

UDC 81'25

MACHINE TRANSLATION: FAST OR HIGH-QUALITY?

Anarmetova O.- student of 6B02301 - Translation Studies educational program
Scientific supervisor: Dildabekova A.K., senior lecturer
Zhanibekovuniversity

Резюме

Данная статья посвящена рассмотрению Translation Studies как междисциплинарной образовательной программы в условиях глобализации. Актуальность исследования обусловлена возрастающей ролью перевода в международной коммуникации, экономике и культуре. В работе анализируются основные компоненты образовательной программы, включая теоретическую подготовку, практические навыки перевода и использование современных технологий, таких как системы компьютерной поддержки перевода (CAT tools). Особое внимание уделяется развитию межкультурной компетенции студентов, поскольку перевод рассматривается не только как языковой, но и как культурный процесс. В статье также рассматриваются современные подходы к обучению переводчиков, включая интеграцию цифровых инструментов и исследовательской деятельности. Результаты исследования показывают, что современные образовательные программы в области Translation Studies направлены на формирование универсальных специалистов, способных эффективно работать в условиях глобального информационного пространства. Сделан вывод о необходимости дальнейшего совершенствования учебных программ с учетом технологических и социокультурных изменений. В ходе исследования выявлено, что цифровые переводческие инструменты способствуют повышению доступности учебных материалов, ускоряют процесс обработки информации и оказывают положительное влияние на развитие языковых навыков обучающихся. Вместе с тем установлено, что чрезмерное использование данных технологий может снижать уровень самостоятельного мышления и критического анализа. Результаты исследования показывают, что эффективное применение цифровых инструментов возможно при условии их рационального сочетания с традиционными методами обучения. Сделан вывод о необходимости формирования у обучающихся навыков критического использования цифровых ресурсов в образовательной среде.

Ключевые слова: цифровые переводческие инструменты, искусственный интеллект, машинный перевод, образовательный процесс, языковое обучение, автоматизация перевода, цифровые технологии.

Түйін

Бұл мақалада аударматану (Translation Studies) білім беру бағдарламасының пәнаралық сипаты қарастырылады. Зерттеудің өзектілігі жаһандану жағдайында аударманың халықаралық

коммуникациядағы, экономикадағы және мәдениеттегі рөлінің артуымен байланысты. Жұмыста білім беру бағдарламасының негізгі компоненттері, соның ішінде теориялық дайындық, практикалық аударма дағдылары және қазіргі заманғы технологияларды қолдану мәселелері талданады. Студенттердің мәдениетаралық құзыреттілігін дамытуға ерекше назар аударылады, себебі аударма тек тілдік емес, сонымен қатар мәдени үдеріс ретінде қарастырылады. Сонымен қатар, мақалада аудармашыларды даярлаудағы заманауи әдістер, цифрлық құралдарды енгізу және ғылыми-зерттеу қызметі қарастырылады. Зерттеу нәтижелері аударматану саласындағы білім беру бағдарламаларының жаһандық ақпараттық кеңістікте тиімді жұмыс істей алатын мамандарды даярлауға бағытталғанын көрсетеді. Оқу бағдарламаларын одан әрі жетілдіру қажеттілігі туралы қорытынды жасалады. Сонымен қатар, аталған технологияларды шамадан тыс қолдану дербес ойлау мен сыни талдау деңгейінің төмендеуіне әкелуі мүмкін екені белгіленді.Зерттеу нәтижелері цифрлық құралдарды тиімді қолдану оларды дәстүрлі оқыту әдістерімен ұтымды үйлестіру жағдайында мүмкін екенін көрсетеді. Білім беру ортасында білім алушылардың цифрлық ресурстарды сыни тұрғыдан пайдалану дағдыларын қалыптастыру қажеттілігі туралы қорытынды жасалды.

Түйін сөздер: цифрлық аударма құралдары, жасанды интеллект, машиналық аударма, білім беру процесі, тілдік оқыту, аударманы автоматтандыру, цифрлық технологиялар.

This article examines Translation Studies as an interdisciplinary educational program in the context of globalization. The relevance of the study is determined by the increasing role of translation in international communication, economics, and culture. The paper analyzes the key components of the educational program, including theoretical training, practical translation skills, and the use of modern technologies such as computer-assisted translation (CAT) tools.

Special attention is given to the development of students' intercultural competence, as translation is viewed not only as a linguistic but also as a cultural process. The article also discusses modern approaches to translator training, including the integration of digital tools and research activities.

The findings indicate that contemporary Translation Studies programs are aimed at training versatile specialists capable of working effectively in the global information environment. The study concludes that there is a need for continuous improvement of educational programs in response to technological and socio-cultural changes. A Brief History of Chasing Two Hares

To understand the current balance, it's important to look at the evolution of MT. The first rule-based translation (RBMT) systems were neither fast nor high-quality. They were slow, required gigantic linguistic databases, and produced "robotic" text.With the advent of statistical MT (SMT), speed increased, and quality became "acceptable for understanding the essence." Phrases became more natural, but idioms and complex constructions still defied logic. Translation was fast, but almost always required post-editing.

Neural machine translation (NMT) has made a quantum leap in language fluency. Texts suddenly sounded as if they were written by a literate, but not very attentive native speaker. However, this improvement in quality came with increasing computational costs. Massive transformer models required powerful GPUs, meaning the speed/quality tradeoff reached a new level: we can be fast and decent, or a little slower, but significantly better. Modern large-scale language models (LLMs), such as GPT-4 or specialized versions of LLaMA, have learned to translate with context, style, and cultural nuances, but their real-time deployment is still limited by hardware limitations.

What's really behind "quality" and "speed"?

The dilemma becomes more meaningful if we distinguish between the concepts.

Speed isn't just about machine time (milliseconds per token). For the end user, it's the total time from sending a request to receiving a result. Key factors here include model size, inference architecture, network latency, and even server queue type. Record-breaking speed is needed in simultaneous translation, chatbots, and live streams, where a delay of more than a few seconds

disrupts communication.

Quality is multidimensional:

· Adequacy — how accurately the meaning of the source text is conveyed, whether details, numbers, and names are missing.

· Fluency — does the text sound natural in the target language, and are there any errors from the original language?

· Style and register — is the translation appropriate for a specific situation (business correspondence, fiction, technical instructions).

· Terminological accuracy — the consistency and correctness of highly specialized terms.

This leads us to the key thesis: quality is a relative concept. A translation sufficient for understanding a recipe will be categorically insufficient for a patent application.Where speed is needed, and where quality is needed: four scenariosThe market has long divided user demands. Attempts to create "one perfect system for everything" are giving way to a pragmatic approach — choosing the right tool for the task.

1. "Speed First" Scenario (Gist Translation)

Used in: Messengers, social media, news feeds, online games, web page previews.

Requirements: Latency no more than 0.5-1 second, minimal cost.

Acceptable Quality: Enough to capture the meaning. Grammatical errors, stylistic awkwardness, and even missing minor details are perfectly acceptable.

Solution: Lightweight or distilled NMT models running directly on the user's device (on-device translation). Examples include translating Telegram messages or instantly translating subtitles.

2. "Quality Without Hurry" Scenario (Premium Translation)

Used in: Legal documents, medical reports, scientific publications, premium localization.

Requirements: Maximum adequacy, terminology validation, and style adherence. Speed is secondary. Approach: "heavy" LLMs with chains of thought, model ensembles, or NMT with mandatory human post-editing. Here, machine translation is merely a high-quality draft for an expert. The execution time increases tens or hundreds of times compared to an "instant" solution, but the result is comparable to the work of a professional translator.

3. "Both fast and high-quality" scenario (Golden mean)

The most complex request, typical for businesses: correspondence with foreign partners, technical support, content creation under tight deadlines. Users expect not just meaning, but competent and polite text, but are not prepared to wait even an hour.

Solution: A hybrid approach reigns supreme. Adaptive systems automatically detect the text type. A simple paragraph is translated by a lightweight model in a fraction of a second. A complex, ambiguous sentence is redirected to a more powerful, but slightly slower, model. Furthermore, technologies like speculative decoding allow large models to work almost as fast as small ones by predicting tokens.

A striking example: services like DeepL or modern Google Translate APIs. They strike a balance that is impossible for the user to visually detect: they deliver the translation as quickly as possible without risking distorting key information.

4. Real-time scenario

Simultaneous translation of speeches requires both minimal latency and very high quality, as an error can distort the meaning of the presentation.

Technologies: specialized low-latency models, adaptive latency policies (the model waits for a few words to understand the context, but not too long), and cascaded speech recognition + on-the-fly translation. Quality is improved by fine-tuning the translation to a specific speaker and topic in advance. Perfect balance is still elusive, so the best systems are paired with a human editor who corrects key fragments on the fly.

. Technological Tradeoff: Why Can't We Simply Scale Up the Model?

It might seem that with increasing computing power, the dilemma will resolve itself: servers will become even faster, and models will produce perfect translations instantly. In reality, it all comes down to economics and scaling laws.

1. Model Complexity vs. Inference Speed. Increasing the number of parameters improves quality (especially in complex language pairs), but also increases computation time. Quantization, distillation, and pruning of models compress them to an acceptable speed, but inevitably reduce quality, especially in rare languages and complex terms.

2. Cost. Each request to a gigantic LLM costs tens or hundreds of times more than to a compact NMT. For mass-market services with billions of requests, this difference is critical. Therefore, providers build a multi-tiered architecture: lightweight caching models for frequent phrases, medium-sized models for the main stream, and heavy models for particularly complex cases.

3. User Expectations Paradoxically, the higher the quality of fast systems becomes, the higher the bar for "sufficient" quality. What was considered a perfect translation ten years ago now seems primitive. We're increasingly less forgiving of mistakes, even when we're in a hurry.

In conclusion, the dilemma of "fast or high-quality" in machine translation is no longer a binary choice. Today, it's a flexible spectrum of possibilities, where the user—consciously or not—moves the dial between instant response and flawless results. Technology offers a whole range of tools: from lightweight models built into smartphones for superficial understanding to complex neural networks with post-editing that bring translation closer to expert level.

Reference

1.https://bilimger.kz/151028/

2 .https://08info.kz/amp/shetel-tilderin-okytu-procesindegi-ci/

3. https://ru.bilimainasy.kz/03-03-25-07/

4. https://translate.yandex.com/kk/?source_lang=en&target_lang=ru

5. Klimova, B. F. (2015). Digital Tools in Language Learning. Procedia — Social and Behavioral Sciences, 182, 69–74.

6. Niño, A. (2020). Exploring the use of online machine translation for independent language learning. Research in Learning Technology, 28.

7. Warschauer, M., & Healey, D. (1998). Computers and language learning: An overview. Language Teaching, 31(2), 57–71.4 Ermagambetova A. Сущность и значение национальных слов-реалий в языке художественного произведения и методы их перевода. – Алматы : Қазақ университеті, 2023. – 180 с.

UDC 81’25

THE ROLE AND OPPORTUNITIES OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TRANSLATION

Anarbaikyzy Zh.- student of 6B02301 - Translation Studies educational program
Scientific supervisor: Dildabekova A.K., senior lecturer
Zhanibekovuniversity

Резюме

В статье рассматриваются роль и возможности искусственного интеллекта в современной переводческой деятельности. Актуальность исследования обусловлена стремительным развитием технологий искусственного интеллекта и их активным внедрением в сферу межъязыковой коммуникации. В работе анализируются современные интеллектуальные системы перевода, такие как нейронный машинный перевод, автоматическое распознавание речи и генеративные языковые модели, включая Google Translate,DeepL,ChatGPT.В ходе исследования установлено, что технологии искусственного интеллекта значительно ускоряют процесс перевода, повышают доступность

многоязычной информации и способствуют автоматизации профессиональной деятельности переводчика. Выявлено, что интеллектуальные системы способны учитывать контекст высказывания, стилистические особенности текста и особенности терминологической лексики. Вместе с тем определено, что искусственный интеллект пока не способен полностью заменить человека в передаче культурных коннотаций, эмоциональной окраски и прагматического значения текста.Результаты исследования показывают, что наиболее эффективным является сочетание искусственного интеллекта и профессиональной компетенции переводчика. Сделан вывод о том, что искусственный интеллект выступает не заменой переводчика, а инновационным инструментом, расширяющим возможности переводческой деятельности.

Ключевые слова: искусственный интеллект, машинный перевод, нейронные сети, переводческая деятельность, цифровые технологии, автоматизация перевода, межкультурная коммуникация.

Түйін

Мақалада қазіргі аударма қызметіндегі жасанды интеллекттің рөлі мен мүмкіндіктері қарастырылады. Зерттеудің өзектілігі жасанды интеллект технологияларының қарқынды дамуымен және олардың тіларалық коммуникация саласына белсенді енгізілуімен түсіндіріледі. Жұмыста Google Translate, DeepL және ChatGPT сияқты нейрондық машиналық аударма жүйелері мен заманауи интеллектуалды платформалардың мүмкіндіктері талданады.Зерттеу барысында жасанды интеллект технологиялары аударма үдерісін жылдамдатып, көптілді ақпаратқа қолжетімділікті арттыратыны және аудармашының кәсіби қызметін автоматтандыруға ықпал ететіні анықталды. Интеллектуалды жүйелер мәтіннің контекстін, стильдік ерекшеліктерін және терминологиялық лексиканы ескере алатыны байқалды. Сонымен қатар жасанды интеллект мәдени астарды, эмоционалдық реңкті және мәтіннің прагматикалық мағынасын жеткізуде адамды толық алмастыра алмайтыны анықталды.Зерттеу нәтижелері жасанды интеллект пен кәсіби аудармашының үйлесімі ең тиімді тәсіл екенін көрсетеді. Жасанды интеллект аудармашыны алмастырушы емес, оның кәсіби мүмкіндіктерін кеңейтетін инновациялық құрал екені туралы қорытынды жасалды.

Түйін сөздер: жасанды интеллект, машиналық аударма, нейрондық желілер, аударма қызметі, цифрлық технологиялар, аударманы автоматтандыру, мәдениетаралық коммуникация.

In recent years, artificial intelligence has become one of the most influential technological innovations in the field of translation. The rapid development of digital technologies has transformed traditional translation practices and introduced new opportunities for professional translators, language learners, and international communication. Artificial intelligence in translation refers to computer systems that can analyze, process, and generate text in different languages with minimal human intervention. These technologies are now widely used in education, business, diplomacy, media, and scientific communication.Artificial intelligence has changed the nature of translation by making the process faster and more efficient. Traditional translation often required extensive time for dictionary consultation, terminology research, and stylistic revision. Modern AI-powered systems can translate large volumes of text within seconds while maintaining acceptable linguistic quality. Neural machine translation systems have significantly improved the fluency of translated texts by analyzing sentence structures and predicting natural language patterns. Services such as Google Translate and DeepL demonstrate how AI can provide quick multilingual communication for millions of users worldwide.One of the major opportunities of artificial intelligence in translation is the improvement of productivity. Professional translators can use AI tools to generate initial drafts, identify terminology, and check consistency throughout long documents. This allows translators to focus more on editing, cultural adaptation, and stylistic refinement rather than basic text conversion. AI can also support real-time speech translation, making international meetings and online communication more accessible. Voice recognition combined with machine translation enables instant communication between speakers of different languages, reducing language barriers in global interaction.Another important opportunity lies in accessibility. Artificial intelligence helps people gain access to information regardless of language differences. Educational materials, research articles, medical instructions, and government information can now be translated into multiple languages quickly. This expands global knowledge

exchange and supports inclusion for people who do not speak dominant international languages. AI translation tools are particularly useful in multilingual societies where communication between communities is essential.Despite these advantages, artificial intelligence still has limitations in translation. Human language contains cultural meanings, idiomatic expressions, emotional nuances, and contextual references that machines cannot always interpret accurately. Literary texts, legal documents, and diplomatic communication often require deep cultural understanding and professional judgment. AI systems may produce grammatically correct translations while losing the intended meaning of the original text. Therefore, human translators remain essential for ensuring quality, accuracy, and intercultural sensitivity.
Ethical concerns also arise with the use of artificial intelligence in translation. Excessive dependence on automated systems may reduce critical thinking and weaken professional language skills. Issues related to data privacy and confidentiality are especially important when translating sensitive documents. Translators must understand both the benefits and risks of AI technologies in order to use them responsibly. The article examines the main types of artificial intelligence used in translation, including:Neural machine translation — systems that translate text while considering context and sentence structure;Speech recognition systems — technologies that convert spoken language into text and then translate it;

Generative language models — intelligent programs capable of producing more natural and coherent translations;AI-powered CAT tools — software that helps translators maintain terminological accuracy and stylistic consistency.Special attention is given to the opportunities of artificial intelligence in translation, such as:increasing translation speed;improving terminological accuracy;processing large volumes of text;supporting multilingual communication;reducing the translator's workload;expanding access to global information.

Along with these advantages, the article also highlights the main challenges of AI in translation, including the insufficient transfer of emotional meaning, difficulties in translating culturally specific expressions, and the continuing need for human quality control. For this reason, artificial intelligence is viewed not as a complete replacement for translators but as a modern tool that improves translation efficiency.Thus, the article demonstrates that the future of the translation industry depends on the harmonious combination of artificial intelligence and human professional expertise, where technology performs a supportive function while the final interpretation of meaning remains the responsibility of the translator.

Artificial intelligence plays an increasingly important role in modern translation by improving speed, productivity, and accessibility. It creates new opportunities for communication across languages and cultures while supporting the work of professional translators. However, artificial intelligence should be viewed as a supportive tool rather than a complete replacement for human expertise. The future of translation depends on the balanced cooperation between technological innovation and human linguistic competence.

Reference

1.https://translate.google.com/
2. https://www.deepl.com/
3. https://chat.openai.com/
4.https://translate.yandex.com/kk/?source_lang=en&target_lang=ru
5. Klimova, B. F. (2015). Digital Tools in Language Learning. Procedia — Social and Behavioral Sciences, 182, 69–74.
6. Niño, A. (2020). Exploring the use of online machine translation for independent language learning. Research in Learning Technology, 28.
7. Warschauer, M., & Healey, D. (1998). Computers and language learning: An overview. Language Teaching, 31(2), 57–71.4 Ermagambetova A. Сущность и значение национальных слов-реалий в языке художественного произведения и методы их перевода. – Алматы : Қазақ университеті, 2023. – 180 с.
8. Hutchins, W. J. (2005). *The History of Machine Translation in a Nutshell.*

9.Klimova, B. F. (2015). *Digital Tools in Language Learning.* Procedia — Social and Behavioral Sciences, 182, 69–74.

10. O'Brien, S. (2012). *Translation as Human-Computer Interaction.* Translation Spaces, 1(1), 101–122.

11. Bowker, L., & Buitrago Ciro, J. (2019). *Machine Translation and Global Research.* Emerald Publishing.

UDC 81'25

THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON EDUCATION AND INTERCULTURAL COMMUNICATION

Makhanbetova K.- Educational Program '6B02301- Translation Studies'
Scientific supervisor: Dildabekova A.K., senior lecturer
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ö. Zhänibekov,
Shymkent, Kazakhstan.

Резюме

В статье рассматривается влияние цифровизации на образование и межкультурную коммуникацию в условиях стремительного технологического развития. Анализируются возможности и риски, которые цифровые технологии несут для языкового обучения, межкультурного взаимодействия и переводческой деятельности. Особое внимание уделяется роли электронного обучения, онлайн-платформ и искусственного интеллекта в трансформации межкультурных коммуникативных практик. Делается вывод о необходимости критического и методологически осознанного подхода к внедрению цифровых технологий в образовательный процесс и практику межкультурной коммуникации.

Ключевые слова: цифровизация, межкультурная коммуникация, электронное обучение, искусственный интеллект, онлайн-образование, языковое обучение, переводоведение, цифровая грамотность.

Түйін

Мақалада жедел технологиялық даму жағдайындағы цифрландырудың білім беру мен мәдениетаралық коммуникацияға әсері қарастырылады. Цифрлық технологиялардың тілді оқыту, мәдениетаралық өзара іс-қимыл және аударма қызметіне тигізетін мүмкіндіктері мен тәуекелдері талданады. Электрондық оқыту, онлайн-платформалар және жасанды интеллекттің мәдениетаралық коммуникативтік тәжірибені өзгертудегі рөліне ерекше назар аударылады. Білім беру процесі мен мәдениетаралық коммуникация тәжірибесіне цифрлық технологияларды енгізуде сыни және әдіснамалық тұрғыдан саналы тәсілдің қажеттілігі туралы қорытынды жасалады.

Түйін сөздер: цифрландыру, мәдениетаралық коммуникация, электрондық оқыту, жасанды интеллект, онлайн-білім беру, тілді оқыту, аударматану, цифрлық сауаттылық.

The rapid advancement of digital technologies has fundamentally altered the way human beings communicate, learn, and interact across cultural boundaries. The process of digitalization — defined as the integration of digital technologies into all areas of human activity — has become one of the most powerful transformative forces of the twenty-first century [1]. Its influence extends far beyond economic and technical domains, penetrating deeply into education systems and patterns of intercultural communication worldwide.

In the field of education, digitalization has triggered a paradigm shift: from traditional classroom-based instruction to flexible, technology-mediated learning environments. Simultaneously, the digital sphere has created new channels of intercultural encounter, enabling individuals from diverse linguistic and cultural backgrounds to interact with unprecedented ease and frequency [2]. Yet, alongside these opportunities, digitalization introduces complex challenges

related to cultural identity, communicative competence, and the quality of cross-cultural understanding.

Accordingly, this article examines the multifaceted impact of digitalization on education and intercultural communication, with particular attention to language learning, the role of artificial intelligence in translation, and the implications for intercultural competence development.

The theoretical foundation for understanding the relationship between digitalization and intercultural communication draws on several established frameworks. Manuel Castells' concept of the 'network society' provides a macro-level perspective on how digital infrastructure reshapes social interaction, including communication across cultural and linguistic boundaries [3]. In Castells' view, the internet and digital networks do not dissolve cultural differences; rather, they create new arenas where cultural identities are negotiated, contested, and expressed.

From the perspective of education theory, the emergence of digital learning environments has been analyzed through the lens of constructivism and connectivism. George Siemens' theory of connectivism, developed in response to the digital age, posits that knowledge is distributed across networks and that learning consists of the ability to construct and traverse those networks [4]. For intercultural communication pedagogy, this implies that learners are no longer passive recipients of cultural knowledge but active participants in globally networked communities of practice.

The Kazakhstani educational context presents a particularly revealing case study. The national digital transformation agenda, reflected in the 'Digital Kazakhstan' state program, has accelerated the adoption of online learning platforms, digital assessment tools, and technology-mediated instruction across all educational levels [2]. Within the framework of trilingual education — Kazakh, Russian, and English — digitalization has both expanded opportunities for language learning and introduced new challenges related to the dominance of certain languages in digital spaces.

The impact of digitalization on intercultural communication can be analyzed through several dimensions. The first dimension concerns digital platforms as intercultural contact zones. Social media platforms, video conferencing tools, and collaborative online environments bring together users from vastly different cultural backgrounds, creating what Mary Louise Pratt termed 'contact zones' — spaces where cultures meet, clash, and negotiate [5]. However, such encounters do not automatically produce intercultural competence. Research consistently demonstrates that increased digital contact between cultures, without adequate guided reflection, may reinforce rather than reduce cultural stereotypes and misunderstandings.

The second dimension involves the transformation of language learning through digital means. E-learning platforms such as Duolingo, Coursera, and Khan Academy have democratized access to language education, enabling learners in remote regions of Kazakhstan and beyond to study foreign languages and engage with authentic cultural materials [1]. Nonetheless, the algorithmic design of many language learning applications tends to prioritize structural accuracy over pragmatic and intercultural competence. The result is a generation of learners who may command grammatical rules but lack the deeper cultural knowledge necessary for effective intercultural dialogue.

The third dimension relates to artificial intelligence and machine translation in intercultural contexts. Neural machine translation systems, including DeepL, Google Translate, and large language models such as GPT-4, have dramatically reduced the linguistic barriers to intercultural communication [6]. Yet, as scholars of translation studies have repeatedly noted, the gap between linguistic and cultural transfer remains substantial. These systems may produce grammatically accurate renderings of source texts while systematically misrepresenting pragmatic nuance, cultural allusion, and register. The Kazakh language, with its high-context communicative culture and rich oral tradition, presents particular challenges for automated translation systems trained predominantly on low-context, text-based corpora.

The fourth dimension concerns digital literacy and intercultural competence as inseparable educational goals. Effective participation in digitally mediated intercultural communication requires not only technical skills but also the capacity for critical cultural reflection. UNESCO's framework for media and information literacy explicitly recognizes this connection, arguing that digital citizenship in a globalized world is inseparable from intercultural understanding [7]. Educational programs in Translation Studies, such as the 6B02301 program at South Kazakhstan Pedagogical University, are therefore challenged to develop curricula that integrate digital tools with rigorous intercultural communication theory.

The challenges outlined above point toward several directions for educational practice and policy. First, the integration of digitalization in language and translation education should be guided by the principle of critical digital pedagogy — that is, an approach which encourages learners to interrogate the cultural assumptions embedded in digital tools and platforms, rather than accepting them uncritically [4]. Second, the development of intercultural communicative competence in digital environments requires deliberate instructional design: tasks that promote genuine cultural inquiry, perspective-taking, and reflective analysis of intercultural encounters online.

Third, the Kazakhstani context calls for specific attention to the representation and vitality of the Kazakh language in digital spaces. The relative underrepresentation of the Kazakh language in major digital corpora, translation training datasets, and online content contributes to a structural disadvantage for Kazakh-speaking communities in digitally mediated intercultural communication [2]. Addressing this imbalance requires coordinated efforts in corpus linguistics, digital content creation, and the development of Kazakh-language AI tools.

Fourth, audiovisual translation and localization — areas that lie at the intersection of digitalization and intercultural communication — represent a rapidly expanding field of professional practice. The global circulation of digital media content creates continuous demand for translation professionals who can navigate cultural difference, humor, and identity in audiovisual formats [5]. This underscores the importance of incorporating audiovisual translation and digital localization into translation education programs.

Digitalization has irrevocably transformed both education and intercultural communication, creating new possibilities for cross-cultural learning and interaction while simultaneously generating novel forms of cultural misunderstanding and linguistic inequality. The relationship between these two domains — digitalization and intercultural communication — is neither straightforwardly beneficial nor simply problematic; it is, rather, a field of ongoing negotiation that demands critical engagement from educators, researchers, and practitioners alike.

For Translation Studies as a discipline, and for the preparation of future translators and intercultural communicators, the digital transformation presents both an opportunity and a responsibility. The opportunity lies in the vastly expanded toolkit of digital resources, platforms, and AI-assisted translation tools now available to practitioners. The responsibility lies in ensuring that the deployment of these tools is grounded in deep cultural knowledge, ethical awareness, and a commitment to genuine intercultural understanding. As the digital landscape continues to evolve, the ability to navigate cultural difference with sensitivity and competence will remain an irreducibly human skill — one that no algorithm can fully replicate.

References

1. Prensky, M. Digital Natives, Digital Immigrants / M. Prensky // On the Horizon. — 2001. — Vol. 9, No. 5. — P. 1–6.
2. Ministry of Digital Development, Innovation and Aerospace Industry of the Republic of Kazakhstan. Digital Kazakhstan State Program. — Astana, 2018. — 74 p.
3. Castells, M. The Rise of the Network Society / M. Castells. — Oxford : Blackwell, 1996. — 556 p.

4. Siemens, G. Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age / G. Siemens // International Journal of Instructional Technology and Distance Learning. — 2005. — Vol. 2, No. 1. — P. 3–10.
5. Pratt, M. L. Arts of the Contact Zone / M. L. Pratt // Profession. — 1991. — P. 33–40.
6. O'Hagan, M. The Impact of New Technologies on Translation Studies / M. O'Hagan // The Routledge Handbook of Translation Studies. — London : Routledge, 2013. — P. 503–518.
7. UNESCO. Media and Information Literacy: Policy and Strategy Guidelines / UNESCO. — Paris : UNESCO, 2013. — 192 p.
8. Byram, M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence / M. Byram. — Clevedon : Multilingual Matters, 1997. — 124 p.
9. Kern, R. Literacy and Language Teaching / R. Kern. — Oxford : Oxford University Press, 2000. — 316 p.
10. Warschauer, M. Technology and Social Inclusion: Rethinking the Digital Divide / M. Warschauer. — Cambridge : MIT Press, 2003. — 260 p.
11. Sadokhin, A. P. Introduction to the Theory of Intercultural Communication / A. P. Sadokhin. — Moscow : Vysshaya Shkola, 2005. — 310 p.

ӘОК 81’25

АУДАРМА САЛАСЫНДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ МАМАНДАР ДАЯРЛАУДЫҢ ЖАҢА БАҒЫТТАРЫ

Сапар А. - 6В02301 - «Аударма ісі» білім беру бағдарламасы, 2301-13 оқу тобының білім алушысы,
Ө. Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті,
Шымкент,
Казакстан. saparaya00@gmail.com
К.К. Киясова - философия докторы (п.ғ.к доц),
Ө..Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан. педагогикалық, университеті,
Аударма ісі және шетел тілдері кафедрасының
доцент м.а., педагогика ғалымдарының кандидаты, Шымкент,
Казакстан. kaliya.k.k.68@mail.ru

Аннотация

В статье исследуются инновационные инструменты, применяемые в современной переводческой деятельности, — системы автоматизированного перевода, платформы управления переводами, нейросетевые технологии и инструменты локализации. Рассматриваются новые направления подготовки специалистов-переводчиков в условиях цифровой экономики: интеграция технологических компетенций в образовательные программы, развитие навыков постредактирования и локализации. Делается вывод о необходимости синтеза лингвистической и технологической подготовки для формирования конкурентоспособного специалиста на рынке труда.

Ключевые слова: инновационные инструменты, CAT-системы, локализация, постредактирование, технологии перевода, подготовка специалистов, цифровая экономика.

Abstract

This article explores innovative tools used in contemporary translation — computer-assisted translation (CAT) systems, translation management platforms, neural network technologies, and localization tools. New directions in translator training within the digital economy are examined, including the integration of technological competencies into curricula, and the development of post-editing and localization skills. The article concludes that a synthesis of linguistic and technological training is essential for producing competitive professionals in today's labor market.

Keywords: innovative tools, CAT systems, localization, post-editing, translation technologies, specialist training, digital economy.

Цифрлық технологиялардың қарқынды дамуы барлық кәсіби салаларда революциялық өзгерістер туындатты. Аударма саласы да бұл процестен тыс қалмады: машиналық аударма, жасанды интеллект, бұлттық технологиялар және автоматтандырылған локализация платформалары аудармашы мамандардың күнделікті жұмысын түбегейлі өзгертуде [1]. Бүгінгі таңда аударма нарығы кеңеюде — 2024 жылы жаһандық аударма қызметтері нарығының көлемі 56 млрд АҚШ долларынан асты [2].

Бұл өзгерістер маман даярлау жүйесіне де тікелей ықпал етуде. Дәстүрлі лингвистикалық білімнің өзі жеткіліксіз: болашақ аудармашы инновациялық аударма платформаларын, локализация құралдарын және нейрондық желіге негізделген жүйелерді еркін меңгеруі тиіс [3]. Осыған орай, мақалада аударма саласындағы инновациялық құралдардың негізгі түрлері, олардың мамандыққа тигізетін ықпалы және маман даярлаудың жаңа бағыттары жан-жақты талданады.

Қазіргі аударма технологияларын шартты түрде бірнеше топқа бөлуге болады. Бірінші топты компьютерлік аударма жәрдемші жүйелері (CAT-жүйелер) құрайды. SDL Trados Studio, MemoQ, Wordfast — бұл платформалар аударма жадын (Translation Memory) және терминологиялық базаларды пайдаланып, аудармашының жұмыс тиімділігін орта есеппен 40–60%-ға арттырады [1]. CAT-жүйелер мәтінді сегменттерге бөліп, бұрын аударылған үзінділерді автоматты ұсынады, сөйтіп терминологиялық бірізділікті қамтамасыз етеді.

Екінші топты нейрондық машиналық аударма (NMT) жүйелері алады. Google Translate, DeepL, Amazon Translate, Microsoft Translator — бұл жүйелер терең оқыту алгоритмдері негізінде жұмыс істеп, аудармаларды секундтар ішінде генерациялайды. DeepL жүйесінің соңғы нұсқалары ресми және іскери мәтіндерді аудару сапасы бойынша сарапшылар бағалауында статистикалық тұрғыдан Google Translate-тен озып кетті [4].

Үшінші топқа локализация және контент-менеджмент платформалары жатады. Phrase, Crowdin, Lokalise сияқты бұлттық жүйелер бағдарламалық қамтамасыз ету, мобильді қосымшалар, сайттардың локализациясы үшін пайдаланылады. Бұл платформалар аударма жобасын бастан аяқ басқаруды, жасанды интеллектімен біріктіруді және командалық жұмысты қамтамасыз етеді [3].

Төртінші топты үлкен тілдік модельдер (LLM) мен жасанды интеллект-көмекшілері алады. ChatGPT, Claude, Gemini сияқты жүйелер аударма жасап қана қоймайды — мәтінді редакциялайды, стильді бейімдейді, аудармашыға кері байланыс береді [5]. Бұл жүйелер аудармашы-редактордың рөлін іс жүзінде қайта анықтауда.

Инновациялық аударма құралдарының практикалық ықпалы бірнеше өлшемде байқалады. Алдымен, жұмыс тиімділігі мен жылдамдығы артты. CAT-жүйелерді пайдаланатын аудармашы күніне орта есеппен 3 000–5 000 сөз аударса, машина аудармасын пост-редакциялау форматында жұмыс істейтін маман 8 000–12 000 сөзге дейін өңдей алады [2]. Бұл — аударма нарығының өнімділігін сапалы жаңа деңгейге алып шықты.

Екіншіден, жаңа мамандану бағыттары пайда болды. Пост-редактор (MTPE-маман), локализация инженері, терминолог, лингвистикалық тестер, аударма жобаларының менеджері — бұл мамандықтар он жыл бұрын аударма нарығында жоқ болатын. Бүгін бұлар — сұранысқа ие, жоғары ақылы позициялар [3].

Үшіншіден, сапа менеджменті жүйесі өзгерді. Автоматтандырылған сапа тексеру (QA) плагиндері — Xbench, Verifika — аударма қателерін машиналық деңгейде анықтайды, бұл редактурага кететін уақытты қысқартады. ISO 17100:2015 стандарты аударма технологияларын пайдалануды жобалық процеске ресми ендіре бастады [1].

Дегенмен инновациялық құралдармен бірге жаңа қиындықтар да туындады. Жасанды интеллект аударманың мазмұнын жеткізуде жоғары нәтиже беруі мүмкін, бірақ прагматикалық мағынаны, мәдени астарды, эмоциялық реңкті аудару — адам аудармашысының ерекше құзыреттілік аясы болып қалуда [4]. Осылайша инновациялық

құралдар аудармашыны ығыстырмайды, бірақ оның рөлін өзгертеді: шығармашылық, сараптамалық және мәдениетаралық медиация функциялары алдыңғы орынға шығады.

Аударма мамандарын даярлаудың жаңа бағыттары инновациялық технологиялардың логикасынан туындайды. Бірінші бағыт — технологиялық компетенциялардың оқу бағдарламасына кіріктірілуі. Еуропалық аударма оқулықтары мен OPTIMALE жобасының зерттеулері аудармашының кәсіби профилінде технологиялық біліктілік лингвистикалық дағдымен бірдей дәрежеде тұруы тиіс деп белгілейді [3]. Бакалавриат деңгейінде CAT-жүйелермен жұмыс, терминологиялық менеджмент, аударма жобаларын басқару пәндері оқытылуы керек.

Екінші бағыт — пост-редактура дағдысын арнайы оқыту. MTPE (Machine Translation Post-Editing) — қазіргі аударма нарығының ең жылдам өсіп жатқан сегменті. Дүниежүзілік аударма қауымдастығы (GALA) бұл дағдыны аудармашы мамандарының «базалық минимумы» деп жариялаған [2]. Пост-редактура жылдамдық пен сапаны бір уақытта ұштастыруды талап ететіндіктен, оны арнайы тренингтер мен практикалық жаттығулар арқылы қалыптастыру қажет.

Үшінші бағыт — локализация мен мәдениетаралық коммуникация бойынша мамандану. Ойын индустриясы, IT-компаниялар, медиа — бұл салаларда локализация маманына сұраныс тез өсуде. Локализация — тек тіл аудару ғана емес, бүкіл мәдени-визуалдық кеңістікті мақсатты аудиторияға бейімдеу процесі [5]. Бұл бағыт бойынша Қазақстандағы жоғары оқу орындарында мамандандырылған бағдарламалар іс жүзінде жоқ — бұл саладағы олқылық ретінде айтарлықтай.

Төртінші бағыт — аударма этикасы мен жасанды интеллект жауапкершілігі. Кәсіби аудармашы ЖИ жүйелерін пайдаланудың этикалық шекарасын, авторлық құқық мәселелерін, деректер қауіпсіздігін жақсы білуі тиіс. Еуропалық одақтың «AI Act» заңнамасы аударма саласындағы ЖИ қолданысын да реттей бастағандықтан, бұл мәселелерді оқу бағдарламасына енгізу — дер кезіндегі қадам [1].

Аударма саласындағы инновациялық құралдар — CAT-жүйелер, нейрондық машиналық аударма, локализация платформалары және үлкен тілдік модельдер — аудармашы мамандардың жұмысын сапалы жаңа деңгейге алып шықты. Бұл өзгерістер маман даярлауда да жаңа бағыттарды талап етеді: технологиялық компетенциялар, пост-редактура, локализация және ЖИ этикасы бойынша арнайы оқыту жүйесін қалыптастыру кезек күттірмейтін міндетке айналды. Болашақ аудармашы — тілдік сезімталдығы жоғары, цифрлық инструменттерді шебер меңгерген және мәдени медиатор ретінде еркін жұмыс істей алатын кәсіпқой болуы тиіс. Технологиялар адам аудармашысын алмастырмайды — олар оны жаңа кәсіби биіктерге жетелейді.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Bowker, L. Computer-aided translation technology: A practical introduction / L. Bowker. — Ottawa : University of Ottawa Press, 2002. — 184 p.
2. Common Sense Advisory. The language services market: 2024 / Common Sense Advisory. — Lowell, MA : CSA Research, 2024. — URL: https://csa-research.com (дата обращения: 15.03.2026).
3. Doherty, S. The impact of translation technologies on the process and product of translation / S. Doherty // International Journal of Communication. — 2016. — Vol. 10. — P. 947–969.
4. Burchardt, A. DeepL vs. Google Translate: A quality comparison from a neural machine translation perspective / A. Burchardt // Proceedings of EAMT. — 2023. — P. 34–42.
5. Dunne, K. J. Perspectives on localization / K. J. Dunne. — Amsterdam : John Benjamins, 2006. — 340 p.
6. Hutchins, W. J., Somers, H. L. An Introduction to Machine Translation. — London: Academic Press, 1992. — 382 p.
7. Koehn, P. Statistical Machine Translation. — Cambridge: Cambridge University Press, 2010. — 992 p.

8. O’Brien, S. Post-editing of machine translation: processes and applications // Translation Spaces. — 2011. — Vol. 1(2). — P. 191–206.
9. García, I. Machine Translation and Post-editing: From Global Vision to Local Practice. — Manchester: St. Jerome Publishing, 2010.
10. Moorkens, J., O’Brien, S. Assessing User Interfaces in Translation Technology. — London: Routledge, 2017.
11. ISO 17100:2015. Translation services — Requirements for translation services. — International Organization for Standardization, 2015.

ӘОК 81’25

БІЛІМ БЕРУДІ ЦИФРЛАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ МАМАНДАР ДАЯРЛАУ

Абіш Мәдина – филология мамандығының студенті
Ғылыми жетекшісі: п.ғ.к., доцент Қияссова Қалия
Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті
E-mail: seitkali.a@mail.ru

Резюме

В статье рассматриваются актуальные вопросы подготовки специалистов в условиях цифровизации образования. Анализируются основные тенденции внедрения цифровых технологий в образовательный процесс, выявляются проблемы и перспективы профессиональной подготовки кадров в цифровой среде. Предложены подходы к совершенствованию системы подготовки компетентных специалистов.

Key words: digitalization of education, professional training, digital competencies, e-learning, educational technologies.

Қазіргі таңда жаһандық цифрлық трансформация үрдісі білім беру жүйесін де түбегейлі өзгертіп отыр. Білім беруді цифрландыру – бұл тек технологияларды оқу үдерісіне енгізу ғана емес, сонымен бірге мамандарды даярлаудың мазмұны мен әдістемесін жаңарту мәселесі. Жоғары оқу орындары алдында тұрған негізгі міндет – еңбек нарығының сұранысына сай, цифрлық дағдылары жоғары мамандарды дайындау болып табылады [1].

Цифрлық экономикаға өту жағдайында кәсіби білім беру жүйесі де жаңа талаптарға бейімделуі тиіс. Бүгінгі күні әлемнің жетекші университеттері оқу бағдарламаларын цифрлық технологиялар негізінде жаңартуда, онлайн-оқыту платформаларын белсенді пайдалануда және студенттердің цифрлық сауаттылығын арттыруға бағытталған жаңа курстар енгізуде.

Білім беруді цифрландыру бірнеше негізгі бағыт бойынша жүзеге асырылуда. Бірінші бағыт – оқу үдерісін автоматтандыру және электрондық ресурстарды кеңінен пайдалану. Қазіргі жоғары оқу орындарында Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams сияқты білім беру платформалары белсенді түрде қолданылуда. Бұл жүйелер студенттерге оқу материалдарына кез-келген уақытта қол жеткізуге, тапсырмаларды электронды түрде тапсыруға және оқытушылармен байланыс орнатуға мүмкіндік береді [2].

Екінші бағыт – оқу бағдарламаларына цифрлық құзыреттіліктерді қалыптастыруға бағытталған пәндерді енгізу. Бүгінгі күні Қазақстан жоғары оқу орындарының барлығы дерлік цифрлық технологиялар, деректерді талдау, жасанды интеллект негіздері бойынша оқу курстарын ұсынуда. Мұндай курстар болашақ мамандардың кәсіби дайындығын арттырып қана қоймай, олардың жалпы цифрлық сауаттылығын да жоғарылатады.

Үшінші бағыт – педагогикалық кадрларды цифрлық технологияларды пайдалануға үздіксіз кәсіби даярлау. Оқытушылардың цифрлық құзыреттілігі студенттердің сапалы білім алуының кепілі болып табылады. Зерттеулер көрсеткендей, оқытушылардың технологиялық дайындығы оқу нәтижелеріне тікелей әсер етеді [3].

Дегенмен, білім беруді цифрландыру барысында бірқатар проблемалар да туындауда. Олардың ішіндегі ең негізгілері:

– цифрлық инфрақұрылымның жеткіліксіздігі, әсіресе ауылдық жерлердегі оқу орындарында;

– оқытушылар мен студенттердің цифрлық сауаттылық деңгейінің әртүрлілігі;

– кибер қауіпсіздік мәселелері және жеке деректерді қорғау;

– ескі оқу бағдарламалары мен цифрлық технологиялар арасындағы алшақтық.

Аталған мәселелерді шешу үшін мемлекет, жоғары оқу орындары және жұмыс берушілер арасындағы тығыз ынтымақтастық қажет. Атап айтқанда, «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы аясында жоғары оқу орындарын заманауи техникалық жабдықтармен қамтамасыз ету, оқытушылар мен студенттерді цифрлық технологияларды пайдалануға оқыту жұмыстары жүргізілуде [4].

Цифрлық экономика жағдайында сапалы мамандар даярлау үшін бірнеше тиімді тәсілдерді бөліп көрсетуге болады. Біріншіден, жобалық оқыту технологиясы – студенттерді нақты кәсіби тапсырмалар арқылы оқыту. Бұл тәсіл студенттердің теориялық білімі мен практикалық дағдыларын ұштастыруға мүмкіндік береді.

Екіншіден, STEM/STEAM білім беру тәсілі – ғылым, технология, инженерия, өнер және математиканы кіріктіре оқыту арқылы студенттердің кешенді ойлауын дамыту. Бұл тәсіл болашақ мамандардың цифрлық ортада кешенді мәселелерді шешу қабілетін қалыптастырады.

Үшіншіден, дуальдік оқыту жүйесі – студенттердің оқу мерзімінің белгілі бір бөлігін кәсіпорында өткізуі. Бұл жүйе студенттердің нақты жұмыс ортасымен танысуына, практикалық тәжірибе жинауына және болашақ жұмыс берушілермен байланыс орнатуына мүмкіндік береді. Зерттеулер көрсеткендей, дуальдік оқытудан өткен студенттердің жұмысқа орналасу деңгейі айтарлықтай жоғары [5].

Білім беруді цифрландыру – бүгінгі күннің талабы болып табылады. Сапалы мамандар даярлау үшін оқу бағдарламаларын цифрлық технологиялармен байыту, педагогикалық кадрлардың кәсіби дайындығын арттыру және студенттердің цифрлық дағдыларын дамыту қажет. Жоғарыда аталған мәселелерді кешенді шешу арқылы ғана Қазақстан еңбек нарығының талаптарына сай, бәсекеге қабілетті мамандарды даярлай алады.

Болашақта білім беруді цифрландыру процесін жетілдіру үшін: жоғары оқу орындарының цифрлық инфрақұрылымын дамыту; оқытушылардың цифрлық құзыреттілігін арттыруға бағытталған тұрақты тренингтер өткізу; студенттер мен жұмыс берушілер арасындағы байланысты нығайту секілді шаралар жүзеге асырылуы тиіс.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Сейткали А.Б. Жоғары білім берудегі цифрлық трансформация. – Алматы: Ұлттық баспа үйі, 2023. – 180 б.
2. Нұрланова Г.Қ. Цифрлық педагогика негіздері. – Шымкент: ОҚПУ баспасы, 2024. – 210 б.
3. Абенов М.С. Электрондық оқытудың тиімділігі // Білім берудегі инновациялар. – 2023. – №2. – 45-52 б.
4. «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы. – Нұр-Сұлтан, 2018. – 120 б.
5. Байжанова Д.Р. Дуальдік оқыту: шетелдік тәжірибе және Қазақстан // Кәсіптік білім. – 2024. – №1. – 33-40 б.

UDC 81’25

AI NEGATIVE EFFECTIVE FOR CRITICAL THINKING IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Akzholtai K.S. – A student of the Department of Translation Studies and Foreign Languages
Dildabekova A.K. -Senior Lecturer, Head of the Department of Translation Studies and Foreign Languages

Түйін

Бұл мақалада жасанды интеллекттің (ЖИ) тіл үйренуге кері әсер ететін негізгі жағдайлар қарастырылды. ЖИ құралдары студенттерге көмектескенімен, оларды шамадан тыс пайдалану тілді меңгеруге кедергі келтіреді. Контекстті дұрыс түсінбеу, студенттердің өзіндік ойлау қабілетінің төмендеуі және тіл үйренуге деген мотивацияның азаюы – ЖИ -дің кері әсерлерінің бірі. Сондықтан, ЖИ-ді көмекші құрал ретінде пайдаланып, шынайы тілдік орта мен интерактивті оқыту әдістерін ұмытпау маңызды.

Кілт сөздер: жасанды интеллект, тіл үйрену, өзіндік ойлау, мотивация, интерактивті оқыту, контекстті түсіну.

Резюме

В данной статье рассматриваются основные негативные факторы влияния искусственного интеллекта (ИИ) на изучение языков. ИИ- инструменты помогают студентам, однако их чрезмерное использование может препятствовать освоению языка. Непонимание контекста, снижение способности к самостоятельному мышлению и уменьшение мотивации к изучению языка – одни из негативных последствий ИИ. Поэтому важно использовать ИИ как вспомогательный инструмент, не забывая о живой языковой среде и интерактивных методах обучения.

Ключевые слова: искусственный интеллект, изучение языка, критическое мышление, мотивация, интерактивное обучение, понимание контекста.

Artificial intelligence (AI) has become an essential tool in many areas of life, including language learning. AI- powered translation tools, grammar checkers, and chat bots help learners improve their writing and speaking skills. However, excessive reliance on AI is already causing serious problems. When learners depend too much on AI, it weakens their critical thinking, reduces motivation, and harms their ability to communicate effectively.

Literature Review

AI in language Learning

AI tools personalize feedback and automate repetitive tasks (Smith, 2021), yet their immediacy may reduce opportunities for problem-solving. For instance, chat bots like Duolingo's bots provide instant answers, potentially curtailing learner reflection.

Critical Thinking and Language Acquisition

Critical thinking in language learning involves inferring meaning, constructing argument, and evaluating cultural contexts. Such skills require cognitive effort, often cultivated through struggle and reflection.

AI's Potential Drawbacks

Studies suggest AI can create «cognitive offloading,» where learners rely on external tools rather than internalizing processes. Over-reliance on Grammarly, for example, correlates with diminished self-editing abilities. Recent research also highlights that AI-generated feedback while often accurate, does not provide the same depth of explanation as human instructors. As a result, students may struggle to apply corrections in new contexts, limiting their overall language development.

Weakening Critical Thinking Skills

Language learning, is not just about memorizing words;it also requires critical thinking. To write correctly and express ideas clearly, learners must analyze their own mistake and think through solutions. However, AI is taking over this ptocess, leading to a decline in independent thinking.

For example, a student writing an essay in English may use AI to generate an entire text instead of constructing sentences themselves. Over time, they become dependent on AI and lose the ability to analyze and correct their own errors. This is already weakening their problem-solving skills and reducing their ability to think independently.[1]

Reducing Motivation to learn

Learning a new language is challenging but also rewarding. The process of discovering new words, forming sentences, and improving skills over time can be exciting. However, AI's instant answers are making students less interested in the learning process.

In the part, students would spend time searching for the correct word in a dictionary, thinking about sentence structure, and practicing grammar. Now, many simply copy and paste text into an AI tool and get an immediate answer. As a result, students are putting in less effort and losing the motivation to actively engage with the language. Research suggests that students who rely on AI for learning tend to struggle with deep processing and critical engagement with the material.[2]

Moreover, studies show that AI-assisted writing tools can reduce students ability to self-edit their work, leading to weaker writing and problem-solving skills.[3]

Harming Communication Skills

The primary goal of learning a language is to communicate effectively. The includes speaking, listening and engaging in conversations with real people. However, AI is negatively affecting students speaking and listening skills.

For instance, if a student prepares for an interview in English using AI- generated responses, they might struggle in a real conversation. In real-life interactions, people speak with different accents, use informal language, and express emotions. If a student is used to AI- generated perfect sentences, they may become confused or anxious in a natural conversation. AI is already making it harder for students to adapt to real-world communication.[4] Furthermore, relying on AI for pronunciation assistance can lead to unnatural speech patterns, as AI-generated voices lack the rhythm and intonation of native speakers. Without real-world practice, students risk developing an overly robotic or unnatural speaking style.

Creating Misunderstandings in Language Context

AI translation tools often provide literal translations that may not capture the correct meaning of a phrase. Language learning involves understanding context, idioms, and cultural expressions. However, students are increasingly relying on AI leading to misunderstandings.

For example, In Kazakh, the phrase «Басым ауырып тұр» literally translates to «My head is hurting», but the correct English equivalent is «I have a headache». AI might translate it incorrectly, leading to confusion. Learners struggling to understand and use language naturally. Research shows that AI-generated translations often fail to capture the cultural and contextual nuances of languages, which can hinder true language acquisition[6].

Killing Creativity

Writing in a foreign language is a creative process. It requires learners to organize their through, choose the right words, and express their ideas in a meaningful way. However, AI is taking over this process, causing a decline in students creativity.

For example, in the past, students had to carefully construct their sentences and think about grammar. Now, many simply input a prompt into AI and receive a perfectly written text. This is already limiting their ability to deveiop their own writing style and think creatively.

Research indicates that personalized AI-driven learning tools may offer benefits, but they also risk making learners overly dependent on automated feedback, reducing their ability to think critically and creatively [5].

Studies also suggest that when learners rely on AI-generated texts, they lose the opportunity to engage in the deeper cognitive processes that drive meaningful learning [7].

While artificial intelligence (AI) makes language learning more accessible, excessive reliance on it negatively affects students critical thinking, motivation, and communication skills. Depending on AI for instant answers reduces logical reasoning and problem-solving abilities, as students

become accustomed to relying on automated corrections rather than analyzing their own mistake, This leads to a decline in critical thinking skills and independent learning.

Moreover, motivation decreases as students prioritize quick solutions over overcoming learning challenges. Instead of actively engaging in the learning process, they passively accept AI-generated responses, which hinders the proper development of language skills. Communication abilities also suffer, as learners struggle with real-life conversations due to their dependence on AI-generated interactions. Misinterpretation of context, reduced creativity and mechanical memorization are among the key issues caused by excessive AI use.

AI is a useful tool, but it must be used wisely. Genuine language skills develop through practice, active thinking and independent learning. AI should be a supportive resource rather than a replacement for traditional learning methods. Only by maintaining a balanced approach can AI enhance language learning without limiting cognitive development.

References

1. Bjork, R.A. (1994). Memory and metamemory considerations in the training of human beings. MIT Press.
2. Halpern, D.F. (2014). Thought and knowledge: An introduction to critical thinking. Wiley.
3. https://www.jetresearch.org/article/AI-editing-skills
4. Sweller, J. (2020). Cognitive load theory and educational technology. Educational Technology Research and Development, 68(5), 2531-2545
5. https://www.ijll.org/article/AI-chatbots
6. Warschauer, M.,& Grimes,D. (2007). Audience, authorship, and artifact: The emergent semiotics of Web2.0. Annual Review of Applied Linguistics,27,1-23
7. Vygotsky,L.S. (1986). Thought and language. The MIT Press.

UDC 81’25

MACHINE TRANSLATION: FAST OR HIGH-QUALITY?

Sarymsakova S.- student of 6B02301 - Translation Studies educational program
Scientific supervisor: Dildabekova A.K., senior lecturer
Zhanibekovuniversity

Резюме

В статье рассматривается эффективность применения цифровых переводческих инструментов в образовательном процессе. Актуальность исследования обусловлена активным внедрением цифровых технологий и инструментов искусственного интеллекта в систему образования. В работе анализируются возможности использования современных средств автоматизированного перевода, таких как Google Translate и ChatGPT, в обучении иностранным языкам и переводческой деятельности.

В ходе исследования выявлено, что цифровые переводческие инструменты способствуют повышению доступности учебных материалов, ускоряют процесс обработки информации и оказывают положительное влияние на развитие языковых навыков обучающихся. Вместе с тем установлено, что чрезмерное использование данных технологий может снижать уровень самостоятельного мышления и критического анализа.

Результаты исследования показывают, что эффективное применение цифровых инструментов возможно при условии их рационального сочетания с традиционными методами обучения. Сделан вывод о необходимости формирования у обучающихся навыков критического использования цифровых ресурсов в образовательной среде.

Ключевые слова: цифровые переводческие инструменты, искусственный интеллект, машинный перевод, образовательный процесс, языковое обучение, автоматизация перевода, цифровые технологии.

Түйін

Мақалада білім беру процесінде цифрлық аударма құралдарын қолданудың тиімділігі қарастырылады. Зерттеудің өзектілігі білім беру жүйесіне цифрлық технологиялар мен жасанды

интеллект құралдарының белсенді енгізілуімен негізделеді. Жұмыста Google Translate және ChatGPT сияқты заманауи автоматтандырылған аударма құралдарын шет тілдерін оқытуда және аударма қызметінде пайдалану мүмкіндіктері талданады.Зерттеу барысында цифрлық аударма құралдары оқу материалдарының қолжетімділігін арттырып, ақпаратты өңдеу үдерісін жеделдететіні және білім алушылардың тілдік дағдыларының дамуына оң әсер ететіні анықталды. Сонымен қатар, аталған технологияларды шамадан тыс қолдану дербес ойлау мен сыни талдау деңгейінің төмендеуіне әкелуі мүмкін екені белгіленді.Зерттеу нәтижелері цифрлық құралдарды тиімді қолдану оларды дәстүрлі оқыту әдістерімен ұтымды үйлестіру жағдайында мүмкін екенін көрсетеді. Білім беру ортасында білім алушылардың цифрлық ресурстарды сыни тұрғыдан пайдалану дағдыларын қалыптастыру қажеттілігі туралы қорытынды жасалды.

Түйін сөздер: цифрлық аударма құралдары, жасанды интеллект, машиналық аударма, білім беру процесі, тілдік оқыту, аударманы автоматтандыру, цифрлық технологиялар.

Anyone who has ever pasted text into an online translator has subconsciously struggled with this dilemma. We want translation to be instantaneous, like teleportation, yet flawless, as if a bilingual editor spent an hour working on it. However, in reality, machine translation (MT) developers have been searching for a compromise between these two extremes for decades. Today, this compromise has evolved into a spectrum of solutions: from lightning-fast, raw translation to deep, almost human-like translation, but requiring time and resources. Let's explore the essence of this tension, how technology is mitigating it, and what choice users face today.

A Brief History of Chasing Two Hares

To understand the current balance, it's important to look at the evolution of MT. The first rule-based translation (RBMT) systems were neither fast nor high-quality. They were slow, required gigantic linguistic databases, and produced "robotic" text.With the advent of statistical MT (SMT), speed increased, and quality became "acceptable for understanding the essence." Phrases became more natural, but idioms and complex constructions still defied logic. Translation was fast, but almost always required post-editing.

Neural machine translation (NMT) has made a quantum leap in language fluency. Texts suddenly sounded as if they were written by a literate, but not very attentive native speaker. However, this improvement in quality came with increasing computational costs. Massive transformer models required powerful GPUs, meaning the speed/quality tradeoff reached a new level: we can be fast and decent, or a little slower, but significantly better. Modern large-scale language models (LLMs), such as GPT-4 or specialized versions of LLaMA, have learned to translate with context, style, and cultural nuances, but their real-time deployment is still limited by hardware limitations.

What's really behind "quality" and "speed"?

The dilemma becomes more meaningful if we distinguish between the concepts.

Speed isn't just about machine time (milliseconds per token). For the end user, it's the total time from sending a request to receiving a result. Key factors here include model size, inference architecture, network latency, and even server queue type. Record-breaking speed is needed in simultaneous translation, chatbots, and live streams, where a delay of more than a few seconds disrupts communication.

Quality is multidimensional:

· Adequacy — how accurately the meaning of the source text is conveyed, whether details, numbers, and names are missing.

· Fluency — does the text sound natural in the target language, and are there any errors from the original language?

· Style and register — is the translation appropriate for a specific situation (business correspondence, fiction, technical instructions).

· Terminological accuracy — the consistency and correctness of highly specialized terms.

This leads us to the key thesis: quality is a relative concept. A translation sufficient for understanding a recipe will be categorically insufficient for a patent application.Where speed is needed, and where quality is needed: four scenariosThe market has long divided user demands.

Attempts to create "one perfect system for everything" are giving way to a pragmatic approach — choosing the right tool for the task.

1. "Speed First" Scenario (Gist Translation)

Used in: Messengers, social media, news feeds, online games, web page previews.

Requirements: Latency no more than 0.5-1 second, minimal cost.

Acceptable Quality: Enough to capture the meaning. Grammatical errors, stylistic awkwardness, and even missing minor details are perfectly acceptable.

Solution: Lightweight or distilled NMT models running directly on the user's device (on-device translation). Examples include translating Telegram messages or instantly translating subtitles.

2. "Quality Without Hurry" Scenario (Premium Translation)

Used in: Legal documents, medical reports, scientific publications, premium localization.

Requirements: Maximum adequacy, terminology validation, and style adherence. Speed is secondary. Approach: "heavy" LLMs with chains of thought, model ensembles, or NMT with mandatory human post-editing. Here, machine translation is merely a high-quality draft for an expert. The execution time increases tens or hundreds of times compared to an "instant" solution, but the result is comparable to the work of a professional translator.

3. "Both fast and high-quality" scenario (Golden mean)

The most complex request, typical for businesses: correspondence with foreign partners, technical support, content creation under tight deadlines. Users expect not just meaning, but competent and polite text, but are not prepared to wait even an hour.

Solution: A hybrid approach reigns supreme. Adaptive systems automatically detect the text type. A simple paragraph is translated by a lightweight model in a fraction of a second. A complex, ambiguous sentence is redirected to a more powerful, but slightly slower, model. Furthermore, technologies like speculative decoding allow large models to work almost as fast as small ones by predicting tokens.

A striking example: services like DeepL or modern Google Translate APIs. They strike a balance that is impossible for the user to visually detect: they deliver the translation as quickly as possible without risking distorting key information.

4. Real-time scenario

Simultaneous translation of speeches requires both minimal latency and very high quality, as an error can distort the meaning of the presentation.

Technologies: specialized low-latency models, adaptive latency policies (the model waits for a few words to understand the context, but not too long), and cascaded speech recognition + on-the-fly translation. Quality is improved by fine-tuning the translation to a specific speaker and topic in advance. Perfect balance is still elusive, so the best systems are paired with a human editor who corrects key fragments on the fly.

. Technological Tradeoff: Why Can't We Simply Scale Up the Model?

It might seem that with increasing computing power, the dilemma will resolve itself: servers will become even faster, and models will produce perfect translations instantly. In reality, it all comes down to economics and scaling laws.

1. Model Complexity vs. Inference Speed. Increasing the number of parameters improves quality (especially in complex language pairs), but also increases computation time. Quantization, distillation, and pruning of models compress them to an acceptable speed, but inevitably reduce quality, especially in rare languages and complex terms.

2. Cost. Each request to a gigantic LLM costs tens or hundreds of times more than to a compact NMT. For mass-market services with billions of requests, this difference is critical. Therefore, providers build a multi-tiered architecture: lightweight caching models for frequent phrases, medium-sized models for the main stream, and heavy models for particularly complex cases.

3. User Expectations Paradoxically, the higher the quality of fast systems becomes, the higher the bar for "sufficient" quality. What was considered a perfect translation ten years ago now seems primitive. We're increasingly less forgiving of mistakes, even when we're in a hurry.

In conclusion, the dilemma of "fast or high-quality" in machine translation is no longer a binary choice. Today, it's a flexible spectrum of possibilities, where the user—consciously or not—moves the dial between instant response and flawless results. Technology offers a whole range of tools: from lightweight models built into smartphones for superficial understanding to complex neural networks with post-editing that bring translation closer to expert level.

Reference

1.https://bilimger.kz/151028/
2 .https://08info.kz/amp/shetel-tilderin-okytu-procesindegi-ci/
3. https://ru.bilimainasy.kz/03-03-25-07/
4. https://translate.yandex.com/kk/?source_lang=en&target_lang=ru
5. Klimova, B. F. (2015). Digital Tools in Language Learning. Procedia — Social and Behavioral Sciences, 182, 69–74.
6. Niño, A. (2020). Exploring the use of online machine translation for independent language learning. Research in Learning Technology, 28.
7. Warschauer, M., & Healey, D. (1998). Computers and language learning: An overview. Language Teaching, 31(2), 57–71.4 Ermagambetova A. Сущность и значение национальных слов-реалий в языке художественного произведения и методы их перевода. – Алматы : Қазақ университеті, 2023. – 180 с.

UDC 81’25(004.08)

A SCIENTIFIC ANALYSIS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE- BASED TRANSACTION SYSTEMS

Mukhtarova N.- student of 6B02301 - Translation Studies educational program
Scientific supervisor: Dildabekova A.K., senior lecturer
Zhanibekov university

Резюме

В статье представлены результаты сравнительного анализа эффективности и качества систем перевода, основанных на технологиях искусственного интеллекта.Проведённое исследование показало, что современные цифровые инструменты обеспечивают высокий уровень точности перевода и значительно ускоряют переводческий процесс. Вместе с тем выявлено, что данные системы испытывают определённые трудности при передаче контекста, стилистических особенностей и культурно-специфических элементов текста.

Установлено, что эффективное использование систем искусственного интеллекта требует их рационального сочетания с профессиональными навыками переводчика. Полученные результаты подтверждают целесообразность применения цифровых технологий в переводческой деятельности и подчёркивают необходимость их дальнейшего совершенствования.

Түйін

Мақалада жасанды интеллект технологияларына негізделген аударма жүйелерінің тиімділігі мен сапасына жүргізілген салыстырмалы талдаудың нәтижелері баяндалады. Жүргізілген зерттеу қазіргі заманғы цифрлық құралдардың аударманың жоғары дәлдік деңгейін қамтамасыз ететінін және аударма үдерісін айтарлықтай жеделдететінін көрсетті. Сонымен бірге аталған жүйелердің мәтіннің контекстін, стилистикалық ерекшеліктерін және мәдени-спецификалық элементтерін жеткізуде белгілі бір қиындықтарға тап болатыны анықталды.

Жасанды интеллект жүйелерін тиімді пайдалану олардың кәсіби аудармашы біліктілігімен ұтымды үйлесуін талап ететіні дәлелденді. Алынған нәтижелер аударма қызметінде цифрлық технологияларды қолданудың орындылығын растайды және олардың одан әрі жетілдірілу қажеттілігін айқындайды.

Кілт сөздер: жасанды интеллект, машиналық аударма, цифрлық технологиялар, аударма сапасы, аударма тиімділігі, салыстырмалы талдау, автоматтандырылған аударма жүйелері, лингвистикалық талдау, аудармашылық қызмет, инновациялық технологиялар.

Artificial intelligence is being applied across various fields by modeling certain aspects of human intelligence, thereby enhancing interactivity between humans and machines, enabling automation, and improving overall efficiency. Today, the integration of emerging technologies associated with artificial intelligence into the field of education has become a pressing issue, and new methods of instruction are undergoing considerable transformation. Education has always been a fertile ground for innovation, and at present, artificial intelligence (AI) has emerged as a primary driving force in this domain — exerting a significant influence not only on the learning process itself but on the broader educational system as a whole [1].

AI is not a recent phenomenon. Its theoretical foundations were established in the 1950s, and the term “artificial intelligence” was formally introduced in 1956. As early as the 1960s, the United States Department of Defense began exploring the possibility of utilizing computers in a manner analogous to human cognitive processes. Consequently, computers began performing certain functions comparable to human intellectual capacity. In 1975, Japanese scientist Kunihiko Fukushima developed the first neural network and applied it to the advancement of computational systems. Over time, AI became capable of performing an increasingly diverse range of tasks, including speech recognition, translation, and medical diagnostics. As the volume of data expanded, algorithms evolved and new capabilities emerged [7].

Theoretical Foundations of Machine Translation Machine translation is the process of automatically converting text from one language into another. It constitutes an interdisciplinary field situated at the intersection of computational linguistics and artificial intelligence [2].

1.1 Natural Language Processing (NLP)

Natural language processing refers to the technology through which human language is analyzed and interpreted by computers. It encompasses syntactic, semantic, and pragmatic dimensions. NLP algorithms decompose text into structural components and identify the relationships among them.

1.2 Deep Learning

Deep learning is a method of machine learning grounded in neural networks. It enables the comprehension of complex linguistic structures [2].

Artificial intelligence has the capacity to render language learning more effective, accessible, and engaging, while offering educators a powerful auxiliary tool with extensive pedagogical applications. Contemporary AI-based tasks are distinguished by a high degree of interactivity and a learner-centered methodology. Such technologies make it possible to account for the individual interests, needs, and abilities of each learner, thereby enhancing the overall efficacy of the instructional process. AI serves as a remarkably versatile assistant capable of performing a wide range of tasks: preparing presentations on specific topics, generating effective exercises for consolidating previously studied material, adapting texts of varying subject matter to suit different proficiency levels, producing illustrative content, rendering any text in audio form, and designing educational games. Nevertheless, it is important to acknowledge that every innovation carries both advantages and disadvantages. The purpose of this article is precisely to examine the concrete benefits and drawbacks of artificial intelligence in language learning — distinguishing its merits from its potential adverse effects. A comprehensive understanding of the advantages and limitations of integrating AI into education requires consideration of all relevant dimensions. In this regard, it is our position that maintaining a balance between artificial and natural intelligence in application is essential. While AI offers numerous benefits in language instruction and its tools can considerably facilitate the language learning process, effective and complete language acquisition necessitates integration with traditional pedagogical methods [1].

Operating Principles of Neural Translation Systems.Neural machine translation is based on an encoder-decoder architecture. The encoder processes and encodes the source text, while the decoder renders it into the target language.

2.1 The Attention Mechanism

The attention mechanism enables the system to focus on contextually significant words during the translation process [2]. This approach has substantially improved translation quality.

2.2 The Transformer Model

The Transformer architecture facilitates parallel processing and enables the efficient translation of extended texts [2].

Neural Machine Translation (NMT): The most effective approach at present is translation based on neural networks [2]. These systems demonstrate superior contextual comprehension and produce output that closely approximates natural language [3].

Machine translation systems have, in particular, become an indispensable instrument in facilitating international communication [4].

Criteria for Evaluating Translation Quality

3.1 Accuracy

The degree of correspondence between the translation and the source text [3].

3.2 Fluency

The extent to which the translated text conforms to the linguistic norms of the target language [6].

3.3 Contextual Fidelity

The accurate conveyance of the meaning and content of the original text [4].

Assessment of Translation Quality

Translation quality is determined by the following parameters:

1. Accuracy — Neural systems strive to render the meaning of words correctly [2]; however, errors may occur in the translation of complex texts.

2. Contextual Comprehension — Contemporary AI models demonstrate improved contextual understanding [3], yet certain culturally specific expressions or idiomatic phrases may not be rendered with full precision.

3. Fluency — AI systems construct translations that closely approximate natural language usage [4].

Comparative Analysis

Challenges and Limitations

Polysemous (multi-meaning) words

Cultural specificities Scarcity of data for low-resource languages Translation errors

Future Development Prospects

As AI technologies continue to advance, translation quality is expected to improve accordingly. In the foreseeable future:

Multilingual models will become more sophisticated

Deeper contextual understanding will be achieved

Human-AI collaborative translation will expand in scope

The distinctions between AI-generated and human translation are clearly delineated:

AI is rapid but susceptible to error

Human translators are slower but produce higher-quality output

AI is highly effective for large-scale operations

Human translators possess superior creative and cultural competency.

Google Translate as a Case Study

Google Translate is a free multilingual machine translation service developed by Google LLC. It was launched in April 2006 as a statistical machine translation service. Initially, rather than translating languages directly, the system first converted source text into English before rendering it into the target language. In November 2016, Google announced the transition of Google Translate to a neural machine translation engine — Google Neural Machine Translation — which introduced

the capability of translating entire sentences simultaneously rather than processing them sequentially, word by word. With respect to the operational mechanism of translations and supplementary features, Google Translate recognizes the source language from input in over 100 languages and automatically translates text as it is entered [5].

Technological tools have substantially enhanced the efficiency and speed of translation practice, making high-quality translation more accessible. Machine translation systems such as Google Translate and Yandex Translate leverage artificial intelligence and neural networks to translate texts rapidly; however, they continue to encounter difficulties in accurately conveying culture-specific references and specialized terminology in complex texts. In the future, hybrid models — combining human and machine translation — are envisioned as a means of achieving higher translation quality. The rapid advancement of artificial intelligence will also contribute to the evolution of translation practice. These technologies are poised to elevate the development of the translation field to new heights, redefine the professional role of human translators, and improve overall translation quality. Furthermore, technological tools simplify the day-to-day work of translators, enabling significant savings in time and effort. In the contemporary context, translation is no longer merely the transference of text into another language — it is oriented toward conveying the communicative intent of a text while preserving its meaning and stylistic character. In this regard, the post-editing of machine translation constitutes a critical stage in quality assurance [6].

AI in the Educational Process

The foremost advantage of AI in the educational process is the personalization of learning. Each student is able to progress at their own pace, which benefits both high-achieving and underperforming learners alike. Additionally, AI assists those acquiring Kazakh as a second language by reducing linguistic barriers.

The effective application of AI is directly contingent upon the digital competency of the educator. A teacher must be proficient in formulating precise tasks for AI systems, critically analyzing the responses generated, and making corrections where necessary. In this context, the educator must approach AI as a new opportunity for instruction and integrate it harmoniously with traditional pedagogical methods. Such professional preparedness not only contributes to the advancement of student knowledge but also opens pathways for teachers themselves to engage with pedagogical innovation.

Furthermore, AI facilitates quality control throughout the instructional process. Automated assessment systems, for instance, analyze student errors and clearly identify areas of difficulty. Real-time feedback enables both students and educators to promptly adjust the learning trajectory. This not only enhances the overall effectiveness of the instructional process but also renders the systematic analysis of errors more structured and coherent.

Conclusion

In summary, artificial intelligence-based translation systems represent one of the most significant outcomes of contemporary technological advancement and are introducing fundamental transformations in the domain of linguistic communication. As examined throughout this article, the evolution of machine translation has progressed from rule-based systems through statistical models to the sophisticated neural network-based technologies prevalent today. These developments have contributed to a remarkable improvement in translation quality, speed, and accessibility.

One of the primary advantages of artificial intelligence in the field of translation is its exceptional processing speed and capacity to handle large volumes of information. Texts that would require a human translator several hours or even days to complete can be rendered by AI systems within a matter of seconds. This capability is of particular significance in the context of globalization and the intensification of international communication. Furthermore, Google Translate and other neural machine translation systems cover a broad range of languages, offering users a convenient and freely accessible service. Such tools are widely employed across the fields of education, business, science, and tourism, contributing substantially to the reduction of language barriers.

It is also notable that the contextual comprehension capabilities of neural machine translation

systems have improved considerably. The encoder-decoder architecture and the attention mechanism work in conjunction to preserve the semantic integrity of the source text throughout the translation process. Emerging approaches such as the Transformer model enable the efficient processing of lengthy and linguistically complex texts. This, in turn, enhances the naturalness of translation output, bringing it increasingly closer to the quality of human-produced translation.

References

1https://www.researchgate.net/publication/396168044_Til_jrenudegi_ZI_artyksylyktary_men_kemsilikteriAI_in_Language_Learning_Advantages_and_DisadvantagesII_v_izucenii_azyka_preimusestva_i_nedostatki.

2.Vaswani, A., Shazeer, N., Parmar, N., et al. (2017) Attention is All You Need https://arxiv.org/abs/1706.03762.

3.Bahdanau, D., Cho, K., Bengio, Y. (2014) Neural Machine Translation by Jointly Learning to Align and Translate https://arxiv.org/abs/1409.0473.

4.Google AI Blog Neural Machine Translation and Sequence-to-Sequence Models https://ai.googleblog.com/2016/09/a-neural-network-for-machine.html.

5.Paula, T. (2020). Selected Clauses of a Copyright Contract in Polish and English in Translation by Google Translate: A Tentative Assessment of Quality. pp. 690-691.

6. https://bilimger.kz/179360/

7.https://anatili.kazgazeta.kz/news/64005

UDC 81’25

THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN MODERN TRANSLATION ACTIVITY

Madaliyeva S.- student of 6B02301 - Translation Studies educational program
Scientific supervisor: Dildabekova A.K., senior lecturer
Zhanibekov university

Резюме

Статья посвящена исследованию роли искусственного интеллекта в современной переводческой деятельности. Рассматриваются основные направления применения технологий искусственного интеллекта, включая машинный перевод и нейронные сети. Анализируются преимущества и ограничения использования ИИ в переводе, а также его влияние на качество передачи смысла и межкультурную коммуникацию. Особое внимание уделяется проблемам перевода специализированных текстов и необходимости участия человека в процессе редактирования. Делается вывод о том, что искусственный интеллект является эффективным инструментом, однако не способен полностью заменить профессионального переводчика.

Түйін

Бұл мақалада қазіргі аударма қызметіндегі жасанды интеллектің рөлі қарастырылады. Жасанды интеллект технологияларын, соның ішінде машиналық аударма мен нейрондық желілерді қолдану бағыттары талданады. Сонымен қатар, аудармадағы ЖИ-дің артықшылықтары мен шектеулері және оның мәтін мазмұнын жеткізу сапасына әсері зерттеледі. Маман аудармашының қатысуының маңыздылығы және постредакциялау үдерісі ерекше атап өтіледі. Зерттеу нәтижесінде жасанды интеллект тиімді құрал болғанымен, ол адамды толық алмастыра алмайтыны анықталады.

Nowadays, the development of artificial intelligence has significantly influenced various spheres of human activity, including translation. In the globalized world, where communication between different cultures and languages is constantly increasing, translation plays a crucial role as a means of intercultural interaction. Artificial intelligence technologies have become an important

tool that facilitates and accelerates the translation process.

Artificial intelligence in translation is mainly represented by machine translation systems based on neural networks. These systems are capable of analyzing large amounts of data and producing translations in a relatively short time. Compared to earlier translation methods, modern AI technologies provide more fluent and natural results due to their ability to consider contextual relationships between words and sentences.

The relevance on this study lies in the growing demand for fast and accurate translation in various fields such as business, education, science, and international relations. Artificial intelligence tools allow users to translate texts instantly, which significantly improves communication efficiency. However, the increasing use of such technologies raises important questions about translation quality and the role of human translators.

One of the main advantages of artificial intelligence in translation is speed. AI systems can process large volumes of text much faster than humans. This is especially useful when working with repetitive or standard texts. In addition, AI technologies make translation more accessible to a wide range of users, regardless of their language proficiency.

Despite these advantages, artificial intelligence has several limitations. One of the most significant problems is the inability to fully understand cultural context and implicit meanings. Language is closely connected with culture, and many expressions, idioms, and stylistic features cannot be adequately translated by machines. As a result, machine translation often produces inaccuracies or unnatural expressions.

This issue becomes particularly important in the translation of specialized texts, such as legal or technical documents. Such texts require a high level of precision, and even minor errors can lead to serious misunderstandings. Artificial intelligence systems often struggle with terminology and may choose incorrect equivalents, which affects the overall quality of translation.

Another important aspect is the preservation of the author's style and emotional tone. Human translators are able to interpret the text creatively and convey its stylistic nuances, while AI systems tend to produce neutral and standardized translations. Therefore, the use of artificial intelligence in literary translation remains limited.

In modern conditions, the role of the translator is undergoing significant changes. Translators are no longer only responsible for translating texts manually but also for editing machine generated translations. This process, known as post-editing, has become an essential part of professional translation activity.

Post-editing involves correcting errors, improving fluency, and adapting the text to the target audience. It requires not only linguistic knowledge but also critical thinking and technological skills. Therefore, modern translators must be able to work effectively with digital tools and artificial intelligence systems.

The combination of human expertise and artificial intelligence represents a promising direction for the future of translation. While AI provides speed and efficiency, human translators ensure accuracy, cultural adequacy, and stylistic quality. This cooperation allows achieving better results than either approach alone.

In conclusion, artificial intelligence plays an important role in modern translation activity by enhancing the speed and accessibility of translation. However, it cannot fully replace human translators due to its limitations in understanding context, culture, and meaning. The future of translation lies in the integration of human and machine capabilities, where artificial intelligence serves as a supportive tool rather than a substitute.

References

1. Komissarov V. N. Modern Translation Studies. – Moscow, 2022.
2. Sdobnikov V. V., Petrova O. V. Theory of Translation. – Moscow, 2020.
3. Nida E. Toward a Science of Translating. – Leiden, 2021.
4. Newmark P. A Textbook of Translation. – London, 2022.
5. Koehn P. Neural Machine Translation. – Cambridge, 2020

UDC 81’25

INTERCULTURAL COMMUNICATION AND CONTEMPORARY ISSUES IN TRANSLATION STUDIES

Kydirkhan M.- student of 6B02301 - Translation Studies educational program
Scientific supervisor: Dildabekova A.K., senior lecturer
Zhanibekov University

Резюме

В данной статье рассматриваются актуальные проблемы межкультурной коммуникации и переводоведения в условиях современного глобализирующегося мира. Актуальность исследования обусловлена стремительным развитием международных связей и растущей потребностью в эффективном межкультурном взаимодействии. В работе анализируются теория лингвистической относительности, прагматические аспекты перевода и феномен культурных лакун. Особое внимание уделяется роли переводчика как межкультурного посредника, а также проблеме достижения переводческой эквивалентности при передаче культурно-специфической информации.

В ходе исследования установлено, что эффективная межкультурная коммуникация требует не только высокого уровня владения иностранным языком, но и глубоких знаний культурных кодов и ценностей. Выявлено, что переводчик выступает не просто языковым посредником, а полноправным медиатором культур, принимающим интерпретационные решения. Результаты исследования подтверждают значимость коммуникативных стратегий и комплексной переводческой компетенции в условиях глобализации.

Ключевые слова: межкультурная коммуникация, переводоведение, лингвокультурология, культурные лакуны, эквивалентность перевода, переводческая компетенция, прагматика, глобализация.

Түйін

Мақалада қазіргі жаһандану жағдайындағы мәдениетаралық коммуникация мен аударматанудың өзекті мәселелері қарастырылады. Зерттеудің өзектілігі халықаралық байланыстардың қарқынды дамуы және тиімді мәдениетаралық өзара іс-қимылға деген қажеттіліктің артуымен негізделеді. Жұмыста тілдік релятивизм теориясы, аударманың прагматикалық аспектілері және мәдени лакуналар феномені талданады. Мәдени-ерекше ақпаратты беру кезінде аударма эквиваленттілігіне қол жеткізу мәселесіне, сондай-ақ аудармашының мәдениетаралық делдал ретіндегі рөліне ерекше назар аударылады.

Зерттеу барысында тиімді мәдениетаралық коммуникация тек шет тілін жоғары деңгейде меңгеруді ғана емес, мәдени кодтар мен құндылықтар туралы терең білімді де талап ететіні анықталды. Аудармашы тек тілдік делдал ғана емес, интерпретациялық шешімдер қабылдайтын мәдениеттердің толыққанды делдалы ретінде көрінетіні белгіленді. Зерттеу нәтижелері жаһандану жағдайында коммуникативтік стратегиялар мен кешенді аударма құзыреттілігінің маңыздылығын растайды.

Түйін сөздер: мәдениетаралық коммуникация, аударматану, лингвомәдениеттану, мәдени лакуналар, аударма эквиваленттілігі, аударма құзыреттілігі, прагматика, жаһандану.

In the era of globalization and rapid technological progress, intercultural communication has emerged as one of the most dynamic and practically significant fields of modern linguistics and translation studies. The interaction between representatives of different linguistic and cultural communities requires not only a high level of foreign language proficiency, but also deep knowledge of the cultural codes, values, and behavioral norms of the interlocutor's society. In this context, the translator acts not merely as a linguistic intermediary, but as a full-fledged mediator of cultures [1].

Contemporary translation studies faces a number of urgent theoretical and practical challenges. Among them, the most significant are: achieving adequate equivalence when transmitting culturally specific information, overcoming the phenomenon of cultural lacunae, and selecting optimal translation strategies that consider both linguistic and extralinguistic factors. These issues are especially relevant when translating texts containing realia, precedent phenomena, and idioms rooted in the national mentality [2].

Equivalence remains one of the central and most debated concepts in modern translation studies. V.N. Komissarov identified five levels of equivalence: communicative intent, situational description, method of description, meaning of sentence structures, and meaning of words [3]. In intercultural communication, achieving full equivalence at all levels simultaneously is practically impossible, since language systems and cultural contexts of different peoples fundamentally differ from one another.

The study of translation texts showed that translators most often resort to approximate equivalence, maintaining the communicative purpose of the original while adapting the cultural component to the target audience. This is particularly evident when translating Kazakh folklore texts into Russian and English, where a direct transmission of metaphorical meanings is often linguistically and culturally impossible. The translator must therefore make interpretive decisions that balance fidelity to the source and accessibility for the target reader.

Table 1. Types of translation equivalence and their characteristics

Type	Characteristic Features	Translation Method
Full equivalence	Complete correspondence at all language levels	Direct translation
Partial equivalence	Partial correspondence with cultural adaptations	Adaptive transcription
Functional equivalence	Preservation of communicative function	Descriptive translation
Approximate equivalence	Approximate semantic correspondence	Explication, commentary
Zero equivalence (lacunae)	Absence of correspondence in target culture	Loan translation, transliteration

Note: Compiled by the author based on materials from [3, 4].

Cultural Lacunae and Methods of Their Transmission

The phenomenon of cultural lacunae represents one of the most complex problems of intercultural communication. Lacunae are units of one linguocultural community that are absent in another language culture in ready-made form [4]. In the context of Kazakh-Russian and Kazakh-English translation, a significant number of lacunae is observed in the lexical layer related to traditional nomadic culture: yurt structure elements, traditional utensils, types of kinship relations, and ritual terminology that carries deep historical and symbolic meaning. Analysis of the translation solutions applied by professional translators showed that the most productive methods of transmitting lacunar units are: transliteration with a commentary (e.g., dombra — a traditional Kazakh two-stringed instrument), loan translation (e.g., felt carpet for syrmak), and descriptive translation. The choice of method depends on the purpose of the text, the target audience, and the degree of cultural specificity of the unit being translated [5].

In modern intercultural communication research, the translator is increasingly viewed not as a passive language converter, but as an active participant in the communication process who makes interpretive decisions and takes responsibility for adequate cultural mediation. According to E. Hall's theory of high-context and low-context cultures, representatives of different cultural traditions fundamentally differ in their methods of encoding and decoding information [6].

In this regard, the translator must possess not only bilateral linguistic competence, but also developed intercultural competence, which includes knowledge of the value systems, behavioral stereotypes, and communicative norms of both cultures. The lack of intercultural competence leads

to translation failures — situations where the translated text, while linguistically correct, causes misunderstanding or even offense among the target audience. This highlights that translation competence is multidimensional and cannot be reduced to language knowledge alone [7].

Analysis of practical translation activity allowed the identification of several strategically important approaches to intercultural communication. Foreignization, as a strategy, preserves the cultural specificity of the source text and enriches the target culture, but requires a higher level of background knowledge from the reader. Domestication, in contrast, adapts the text to the norms and expectations of the target culture, ensuring greater accessibility but potentially losing cultural authenticity [5].

In contemporary translation practice, a balanced combination of these strategies is most often applied, which allows maintaining both the cultural identity of the original and its communicative accessibility. This approach is especially important in the translation of official documents, literary works, and educational materials, where precision of transmission and cultural sensitivity must be simultaneously ensured. The choice of strategy ultimately reflects the translator's understanding of the communicative goal and the needs of the target audience.

In conclusion, it should be noted that intercultural communication and translation studies occupy a central place in the contemporary academic and professional landscape. The study confirmed that achieving complete equivalence in translation remains a theoretical ideal; in practice, translators operate with different types of partial and approximate equivalence, the choice of which is determined by communicative goals and cultural context. Cultural lacunae constitute one of the most significant translation challenges, and their adequate transmission requires not only linguistic, but also broad culturological knowledge on the part of the translator. The modern translator must be an intercultural mediator possessing multilevel competence: linguistic, sociolinguistic, pragmatic, and intercultural. The strategy of a balanced combination of foreignization and domestication proves most productive in contemporary intercultural communication practice. The results obtained are of both theoretical significance for the development of translation theory and practical significance for training qualified translators and intercultural communication specialists. Prospective directions of further research include the study of digital technologies' influence on intercultural communication and the role of artificial intelligence in shaping new translation paradigms.

References

1. Hall E.T. The Silent Language. New York: Doubleday, 1959. 240 p.

2. Hofstede G. Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values. Beverly Hills: SAGE Publications, 1980. 328 p.

3. Komissarov V.N. Teoriya perevoda (lingvisticheskiye aspekty). Moscow: Vysshaya shkola, 1990. 253 p.

4. Sorokin Yu.A., Markovina I.Yu. Kul'tura i yeyo etnopsikholingvisticheskaya tsennost' // Etnopsikholingvistika. Moscow: Nauka, 1988. P. 5–18.

5. Venuti L. The Translator's Invisibility: A History of Translation. London; New York: Routledge, 1995. 353 p.

6. Nida E.A., Taber Ch.R. The Theory and Practice of Translation. Leiden: Brill, 1969. 220 p.

7. Ermagambetova A. Sushchnost' i znacheniye natsional'nykh slov-realiy v yazyke khudozhestvennogo proizvedeniya i metody ikh perevoda. Almaty: Kazakh universiteti, 2023. 180 p.

ОӘД 81’25

АУДАРМА ҚЫЗМЕТІНДЕ ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ИННОВАЦИЯЛАР: ЗАМАНАУИ МҮМКІНДІКТЕР МЕН МӘСЕЛелер

Төрехан Н.Д – аударма ісі бағдарламасының студенті

Ғылыми жетекші:Дилдабекова Анар Кулбаевна – аударма ісі және шетел тілдері кафедрасының меңгерушісі,аға оқытушы

Abstract

The development of digital technologies has significantly transformed translation services, introducing innovative tools that enhance efficiency, accuracy, and accessibility. Machine translation, computer-assisted translation (CAT) tools, and artificial intelligence applications are reshaping the professional landscape, enabling faster and more reliable translations. However, these advancements also present challenges, including quality control, ethical considerations, and the need for continuous professional training. This article explores both the opportunities and potential difficulties associated with implementing digital innovations in translation practice, emphasizing the balance between technological efficiency and human expertise.

Keywords: digital technologies, translation services, machine translation, computer-assisted translation, innovation, professional training, translation quality

Аннотация

Развитие цифровых технологий значительно изменило переводческую деятельность, внедрив инновационные инструменты, повышающие эффективность, точность и доступность переводов. Машинный перевод, системы компьютерной поддержки перевода (CAT) и приложения искусственного интеллекта трансформируют профессиональную среду, обеспечивая более быстрые и надежные переводы. Однако эти достижения также создают новые вызовы, включая контроль качества, этические вопросы и необходимость постоянного профессионального обучения. В статье рассматриваются как возможности, так и потенциальные трудности внедрения цифровых инноваций в практику перевода, подчеркивая важность баланса между технологической эффективностью и человеческой экспертизой.

Ключевые слова: цифровые технологии, переводческая деятельность, машинный перевод, CAT-системы, инновации, профессиональная подготовка, качество перевода

Қазіргі жаһандану дәуірінде ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың дамуы аударма қызметіне елеулі әсер етті. Цифрлық құралдар мен инновациялық шешімдер аударманың жылдамдығын, дәлдігін және қолжетімділігін арттыра отырып, кәсіби аудармашылар үшін жаңа мүмкіндіктер ашты. Машиналық аударма, компьютерлік аударма қолдау жүйелері (CAT), жасанды интеллект және автоматтандырылған терминологиялық базалар аударма процесін оңтайландырып, кең ауқымды мәтіндерді қысқа мерзімде өңдеуге мүмкіндік береді.

Сонымен бірге, осы технологиялардың енгізілуі сапаны бақылау, этикалық мәселелер, кәсіби дайындық деңгейінің жеткіліксіздігі сияқты жаңа сын-қатерлерді туындатады. Сондықтан қазіргі таңда аударма саласында цифрлық инновацияларды тиімді пайдалану мен адамдық тәжірибені үйлестіру өзекті мәселе болып отыр.

Бұл мақалада аударма қызметінде қолданылатын заманауи цифрлық технологиялар мен инновациялық құралдардың мүмкіндіктері мен қиыншылықтары талданып, олардың кәсіби тәжірибеге әсері қарастырылады.

Бұл зерттеуде аударма қызметіндегі цифрлық технологиялар мен инновациялық құралдардың тиімділігін және туындайтын қиыншылықтарды талдау үшін бірнеше әдіс қолданылды:

1. Әдеби шолу (Literature Review):

Аударма және тіл технологиялары саласындағы соңғы ғылыми мақалалар, конференциялық материалдар, кәсіби блогтар мен индустриялық есептер зерттелді. Бұл әдіс заманауи цифрлық құралдардың ерекшеліктері мен қолдану тәжірибесін анықтауға мүмкіндік берді.

2. Салыстырмалы талдау (Comparative Analysis):

Машиналық аударма жүйелері (мысалы, Google Translate, DeepL), CAT-құралдар және терминологиялық базалар өзара салыстырылды. Талдау дәлдік, жылдамдық, қолдану ыңғайлылығы және кәсіби тәжірибеге ықпал критерийлеріне сүйенді.

3. Сауалнама және тәжірибелік бақылау (Survey and Practical Observation):

Кәсіби аудармашылар мен студенттер арасында сауалнама жүргізіліп, цифрлық құралдарды қолдану тәжірибесі мен қиыншылықтары жинақталды. Сонымен қатар, нақты аударма тапсырмалары арқылы құралдардың өнімділігі мен шектеулері бақыланды.

4. Синтетикалық талдау (Synthesis):

Жоғарыда аталған мәліметтер біріктіріліп, цифрлық технологиялардың мүмкіндіктері мен олардың аударма сапасына әсері туралы қорытынды жасалды.

Бұл әдістер зерттеуге жүйелі сипат беріп, цифрлық инновацияларды аударма практикасына енгізудің артықшылықтары мен шектеулерін нақты көрсетуге мүмкіндік берді.

Зерттеу нәтижелері көрсеткендей, цифрлық технологиялар аударма қызметін айтарлықтай жеңілдетіп, тиімділікті арттыра алады. Машиналық аударма жүйелері мәтіндерді жылдам өңдеуге мүмкіндік берсе, CAT-құралдар аудармашыларға терминологиялық бірізділікті сақтау және кәсіби сапаны арттыруда көмектеседі. Жасанды интеллект негізіндегі шешімдер күрделі мәтіндерде контексті сақтай отырып, аударманы автоматтандыру мүмкіндігін ұсынады.

Дегенмен, талдау барысында белгілі болды, бұл технологиялардың кейбір шектеулері бар:

- Сапа мәселелері: Машиналық аударма кейде мәдени контекст пен тілдік нәзіктіктерді толық жеткізе алмайды.
- Этикалық аспектілер: Авторлық құқық, деректердің қауіпсіздігі және аударма сапасына жауапкершілік мәселелері туындайды.
- Кәсіби дайындық қажеттілігі: Аудармашылар жаңа құралдарды тиімді пайдалану үшін үздіксіз оқытудан өтуі қажет.

Цифрлық технологиялар аударма қызметінде маңызды құрал болып табылады, бірақ олар адам тәжірибесін толық алмастыра алмайды. Технологиялық инновациялар мен кәсіби аудармашылардың біліктілігі арасындағы теңгерім тиімді аударма сапасын қамтамасыз етеді. Болашақта аударма қызметін одан әрі жетілдіру үшін заманауи құралдарды дұрыс таңдау, кәсіби даярлықты арттыру және сапаны бақылау жүйесін жетілдіру маңызды болып қала береді.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Baker, M. (2018). In Other Words: A Coursebook on Translation. Routledge.
2. Hutchins, W. J. (2005). Machine Translation: A Brief History. John Benjamins Publishing.
3. Pym, A. (2014). Exploring Translation Theories. Routledge.
4. García, I., & Pena, M. (2011). Computer-Assisted Translation Tools: The State of the Art. Translation & Interpreting Studies, 6(1), 1–24.
5. Джанко, Л. В. (2019). Цифровые технологии в переводческой деятельности. Вестник переводческой науки, 3(12), 45–58.
6. Козлова, Е. А. (2020). Машинный перевод и профессиональная подготовка переводчиков. Переводческая практика и образование, 8(2), 77–90.

UDC 81’25

THE EFFECTIVENESS OF DIGITAL TRANSLATION TOOLS IN EDUCATION

Abduzhalilova Kh.- student of 6B02301 - Translation Studies educational program
Scientific supervisor: Dildabekova A.K., senior lecturer
Zhanibekovuniversity

Резюме

В статье рассматривается эффективность применения цифровых переводческих инструментов в образовательном процессе. Актуальность исследования обусловлена активным

внедрением цифровых технологий и инструментов искусственного интеллекта в систему образования. В работе анализируются возможности использования современных средств автоматизированного перевода, таких как Google Translate и ChatGPT, в обучении иностранным языкам и переводческой деятельности.

В ходе исследования выявлено, что цифровые переводческие инструменты способствуют повышению доступности учебных материалов, ускоряют процесс обработки информации и оказывают положительное влияние на развитие языковых навыков обучающихся. Вместе с тем установлено, что чрезмерное использование данных технологий может снижать уровень самостоятельного мышления и критического анализа.

Результаты исследования показывают, что эффективное применение цифровых инструментов возможно при условии их рационального сочетания с традиционными методами обучения. Сделан вывод о необходимости формирования у обучающихся навыков критического использования цифровых ресурсов в образовательной среде.

Ключевые слова: цифровые переводческие инструменты, искусственный интеллект, машинный перевод, образовательный процесс, языковое обучение, автоматизация перевода, цифровые технологии.

Түйін

Мақалада білім беру процесінде цифрлық аударма құралдарын қолданудың тиімділігі қарастырылады. Зерттеудің өзектілігі білім беру жүйесіне цифрлық технологиялар мен жасанды интеллект құралдарының белсенді енгізілуімен негізделеді. Жұмыста Google Translate және ChatGPT сияқты заманауи автоматтандырылған аударма құралдарын шет тілдерін оқытуда және аударма қызметінде пайдалану мүмкіндіктері талданады.Зерттеу барысында цифрлық аударма құралдары оқу материалдарының қолжетімділігін арттырып, ақпаратты өңдеу үдерісін жеделдететіні және білім алушылардың тілдік дағдыларының дамуына оң әсер ететіні анықталды. Сонымен қатар, аталған технологияларды шамадан тыс қолдану дербес ойлау мен сыни талдау деңгейінің төмендеуіне әкелуі мүмкін екені белгіленді.Зерттеу нәтижелері цифрлық құралдарды тиімді қолдану оларды дәстүрлі оқыту әдістерімен ұтымды үйлестіру жағдайында мүмкін екенін көрсетеді. Білім беру ортасында білім алушылардың цифрлық ресурстарды сыни тұрғыдан пайдалану дағдыларын қалыптастыру қажеттілігі туралы қорытынды жасалды.

Түйін сөздер: цифрлық аударма құралдары, жасанды интеллект, машиналық аударма, білім беру процесі, тілдік оқыту, аударманы автоматтандыру, цифрлық технологиялар.

In the era of globalization and rapid technological progress, education systems around the world are undergoing significant changes. One of the most impactful innovations in recent years has been the integration of digital tools into teaching and learning processes. Among these tools, digital translation applications — such as online translators, multilingual dictionaries, and AI-powered language platforms — have become increasingly popular. These tools are widely used by students, teachers, and researchers to overcome language barriers and access educational content in multiple languages. This essay explores the effectiveness of using digital translation tools in the learning process, highlighting their advantages, challenges, and implications for teaching and learning.

Digital educational resources cannot replace a teacher, but they provide the teacher with additional materials — that is, they make it possible to supplement lesson content with the new multimedia capabilities of information and communication technologies, to direct students' attention to the most important learning topics, to focus students' attention on the specific features of the phenomena being studied when necessary,to present them visually, and to connect lesson content with changes occurring in society, life experiences, students' interests in the subject, and other phenomena. [1]

The rapid development of digital technologies in recent decades has led to the learning process moving not only into classrooms, but also into a virtual environment on the global network. Information technologies typically include technical tools such as audio, video, computers, and the internet. The use of computers in foreign language lessons significantly increases the intensity of the learning process. Interactive teaching through computer-based educational programs helps implement a comprehensive set of methodological, pedagogical,

didactic, and psychological principles, making the learning process more engaging. This approach to teaching allows for consideration of each student's individual work pace. At the same time, the student's value-semantic sphere changes, and their cognitive activity increases, which undoubtedly contributes to the effective growth of knowledge and skills. However, it should be kept in mind that a computer cannot replace a teacher in the learning process. Here, the time spent working with a computer must be carefully planned, and it should only be used when the learning process requires it. Thus, the introduction of ICT contributes to achieving the main goal of modernizing education — improving the quality of education, increasing the accessibility of knowledge, and ensuring harmonious development guided in the information space and connected to the information and communication capabilities of modern technologies. Multimedia technologies are widely used in foreign language teaching, with their main tools being sound, text, and video. It is impossible to imagine the learning process without multimedia presentations. An important aspect of using information technologies in foreign language lessons is project-based activity.

The use of internet technologies signifies a growth in connectivity, enabling the exchange of socio-cultural values, intensive foreign language learning, overcoming communication barriers, and developing creative potential. The advantages of digital technologies include searching for necessary information within the framework of project activities by students, independent foreign language learning, developing students' creative potential through participation in various competitions, quizzes, and conferences, self-preparation for GIA and USE examinations, distance learning of a foreign language under the guidance of a teacher, and searching for necessary materials when preparing for lessons and extracurricular activities. [2]

The Role of Digital Technologies in the Education System

Digital tools and resources energize the learning process. Virtual textbooks, interactive whiteboards, and educational applications all make learning materials relevant and accessible. For example, online calculators and graphs used for solving mathematical problems, as well as virtual laboratories in physics and chemistry, allow learners to carry out experimental work.

Selection of Digital Tools and Resources

It is important to identify the features and capabilities of the digital platforms and websites used in the educational process. Examples of such platforms include Google Classroom, Moodle, Khan Academy, and other resources. They simplify the management of the learning process and allow students to work independently.

Methods of Integrating Digital Technologies

The use of digital technologies increases the interactivity and effectiveness of lessons. Digital tools designed for students' individual work and group assignments make it possible to implement various assessment methods. Teachers can monitor each student's level of progress and implement personalized learning plans.

Challenges and Limitations

The introduction of digital technologies gives rise to a number of challenges, such as insufficient technical knowledge among students and teachers, unstable internet connectivity, and a lack of technical equipment. To address these issues, educational institutions need to be provided with specialized training and technical support. [3]

Websites that can be used in lessons: Google Classroom is a platform designed for organizing learning materials and establishing communication with students. Khan Academy is an online platform offering free educational resources and videos across various subjects. Moodle is a learning platform used for organizing online lessons. Quizlet is a tool for creating flashcards and quizzes for study materials. Edmodo is a social network-like platform designed for online communication between students and teachers. PhET Interactive Simulations is a website for conducting interactive simulations and laboratory work in science subjects. Canva is a visual platform for creating educational materials, presentations, and graphics.

Advantages of Digital Translation Tools

The first advantage is saving time. While traditional translation requires a long time, digital tools translate text within seconds, which is especially effective during lessons. The second advantage is accessibility. Many translation tools are free or inexpensive and accessible from anywhere via the internet, which represents a great opportunity for learners. The third advantage is interactivity. Some translation platforms display the meanings, synonyms, and usage of words, which expands students' vocabulary. The fourth advantage is support for individual learning trajectories. Each student can work at their own pace, independently translating difficult words or texts to improve their level of comprehension. The fifth advantage is support for inclusive education. Text translation tools provide great assistance for students with hearing or speech impairments, and equal opportunities are also created for students who do not know a foreign language.

The Google Translate program first appeared in 2007. Initially, the program translated into 70 languages of the world. Today, the translation system works equally on computers and mobile devices. The free service offered by Google instantly translates words, phrases, and web pages between English and more than 100 other languages. The WikiBilim Foundation, with the support of Beeline, launched the Kazakh language on Google Translate in December 2014. Today, there are many such translation programs on the internet, including Translate.google.kz, the Translator program on the Sozdik.kz website, Translate.zakon.kz, Translate.yandex.kz (Yandex Translator), Lugat.kz, and others. Among these, the most popular and widely used program is Translate.google.kz, that is, Google Translate.

Google Translate has a system for translating text into other languages. Some more advanced languages have now moved beyond text to voice translation. For this, systems that recognize Kazakh speech and words need to be developed. Rauan Kenzhekhanuly, Chairman of the Wikibilim Public Foundation, stated in an interview with media representatives about Google Translate: "Currently, Google Translate operates in more than one hundred languages of the world. It is used by 200 million people per day. I would also like to note that the use of the Kazakh language is growing every year. This technology opens the way for the Kazakh language to be widely used on digital devices. Receiving spoken words and translating them into another language requires highly complex engineering and linguistic solutions. Voice-to-Text technology in languages that have successfully addressed these challenges is widely used in education, everyday communication, business, translation work, and language learning. Today, the voice-to-text service is available in 32 languages of the world." He also mentioned that the Voice-to-Voice system is now being developed, which is based on fast and high-quality translation of spoken words.

Translating texts and sentences from Russian to English and from English to Russian in Google Translate does not present much difficulty. That is, the translation between these two languages has been very well thought out. One reason for this, we might say, is that the Russian and English languages are very similar to each other in nature and sentence structure. However, the quality of translation into Kazakh is lower. For example, if you translate a Russian text into Kazakh, you will see that the Kazakh words are translated inconsistently. Nevertheless, it should also be noted that Google Translate does translate text fairly accurately in certain cases, depending on the simplicity of the text and the straightforward construction of the sentences.

Conclusion

In conclusion, it should be noted that digital translation tools have become an important component of today's educational landscape. They offer numerous advantages, including speed, accessibility, and support for self-directed learning. These tools enable students to overcome language barriers and access a wide range of information. However, their effectiveness is not free from limitations. Concerns regarding accuracy, understanding of cultural nuances, and excessive dependence highlight the need for careful and balanced use. Digital translation tools should be regarded as supplementary resources rather than replacements for traditional teaching methods.

The key to enhancing their effectiveness lies in proper integration into the educational process. Teachers must guide students to approach these tools critically and responsibly, while

students must develop the necessary skills to evaluate and interpret translations. The future of education will depend on the harmonious combination of technology and human intelligence. By harnessing the strengths of digital translation tools and addressing their weaknesses, educators can create a more inclusive and effective learning environment.

Reference

1.https://bilimger.kz/151028/
2 .https://08info.kz/amp/shetel-tilderin-okytu-procesindegi-ci/
3. https://ru.bilimainasy.kz/03-03-25-07/
4. https://translate.yandex.com/kk/?source_lang=en&target_lang=ru
5. Klimova, B. F. (2015). Digital Tools in Language Learning. Procedia — Social and Behavioral Sciences, 182, 69–74.
6. Niño, A. (2020). Exploring the use of online machine translation for independent language learning. Research in Learning Technology, 28.
7. Warschauer, M., & Healey, D. (1998). Computers and language learning: An overview. Language Teaching, 31(2), 57–71.4 Ermagambetova A. Сущность и значение национальных слов-реалий в языке художественного произведения и методы их перевода. – Алматы : Қазақ университеті, 2023. – 180 с.

UDC 81'25

МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯДАҒЫ МАШИНАЛЫҚ АУДАРМАНЫҢ РӨЛІ: МҮМКІНДІКТЕР МЕН ШЕКТЕУЛЕР

Мерейлі Н. – 6В02301 – Аударматану білім бағдарламасының студенті
Ғылыми жетекші: Дилдабекова А.Қ., аға оқытушы
Ө.Жәнібеков атындағы ОҚПУ университеті

Резюме

В статье рассматривается роль машинного перевода в межкультурной коммуникации на материале казахско-английских переводов. Анализируются современные системы машинного перевода — статистические и нейронные, — их возможности и ограничения при передаче культурно-специфических единиц, безэквивалентной лексики, фразеологизмов и реалий. Особое внимание уделяется сравнению машинного и человеческого переводов с точки зрения прагматической адекватности и национально-культурной адаптации текста. Предлагаются рекомендации по оптимальному сочетанию машинного перевода и редактирования переводчиком.

Ключевые слова: машинный перевод, межкультурная коммуникация, культурно-специфические единицы, нейронный перевод, казахский язык.

Abstract

The article examines the role of machine translation in intercultural communication drawing on Kazakh-English translation data. Contemporary machine translation systems — both statistical and neural — are analyzed with regard to their capabilities and limitations in rendering culture-specific units, non-equivalent vocabulary, idiomatic expressions, and cultural realia. Special attention is paid to comparing machine and human translation from the perspective of pragmatic adequacy and national-cultural adaptation. Recommendations for the optimal combination of machine translation and human post-editing are provided.

Keywords: machine translation, intercultural communication, culture-specific units, neural translation, Kazakh language.

Бүгінгі таңда жаһандану процесінде мәдениетаралық коммуникация барған сайын маңызды рөл атқарып отыр. Тілдік кедергілерді еңсерудің тиімді жолдарын іздестіру барысында машиналық аударма технологиялары қарқынды дамып, кең қолданысқа енуде. Алайда аударматану ғылымы тұрғысынан машиналық аударманың мәдениетаралық коммуникациядағы нақты мүмкіндіктері мен шектеулері толыққанды зерттелмеген.

Осы мақаланың мақсаты — машиналық аударма жүйелерінің қазақ-ағылшын аудармасы контекстіндегі тиімділігін бағалау, мәдени-ерекше бірліктерді жеткізу мәселелерін зерделеу және адами аударманы толықтырудың оңтайлы тәсілдерін ұсыну.

1. Машиналық аударманың даму кезеңдері

Машиналық аударма тарихы 1950-жылдардағы алғашқы сөздік-ережелік жүйелерден басталады. Ғалым John Hutchins (1992) машиналық аударманың үш буынын бөліп көрсетеді: ережеге негізделген (Rule-Based MT), статистикалық (Statistical MT) және нейрондық (Neural MT) жүйелер. Нейрондық машиналық аударманың (NMT) 2014 жылдан бастап жедел дамуы аударма сапасын едәуір жақсартты: Google Translate, DeepL, Yandex.Translate сынды платформалар миллиардтаған сөйлемді өңдей алатын мощный нейрондық желілерге сүйенеді (Bahdanau et al., 2015).

Қазақ-ағылшын бағытындағы машиналық аударма жүйелері, алайда, ресурстық шектеулікке байланысты өзгеше жағдайда дамып отыр. Қазақ тілі — агглютинативті тіл болғандықтан, оның морфологиялық күрделілігі NMT модельдеріне қосымша қиындық туғызады (Makhambetov et al., 2016).

2. Мүмкіндіктер: машиналық аударманың артықшылықтары

Машиналық аударма мәдениетаралық коммуникация үшін бірқатар маңызды артықшылықтар ұсынады. Біріншіден, жылдамдық пен ауқымдылық: адам аудармашысы бір күнде орта есеппен 2 000–3 000 сөз аударса, NMT жүйесі секундта мыңдаған сөзді өңдей алады (Kenny & Doherty, 2014). Екіншіден, қол жетімділік: Google Translate қазақ тілін қоса қанда 100-ден астам тілді қамтиды, бұл тілдік шекаралардың алынуына зор үлес қосады.

Үшіншіден, машиналық аударма стандартты мәтіндер үшін — іскерлік хат-хабар, техникалық нұсқаулықтар, жаңалықтар мақалалары — айтарлықтай сапалы нәтиже беретіні дәлелденген. Мысалы, Казгидромет метеорологиялық мәліметтерін машиналық аударма арқылы ағылшын тіліне шығарған кезде термин дәлдігі 87%-дан асқан (Маусымбаев, 2021).

Машиналық аударамға тән тағы бір маңызды мүмкіндік — постредакциялау (post-editing) моделі. Бұл тәсіл бойынша NMT жүйесі алдын ала аударма нұсқасын жасайды, ал тәжірибелі аудармашы оны редакциялайды. TAUS деректері бойынша бұл үдеріс кәсіби аудармашының өнімділігін 40–60%-ға арттырады (TAUS, 2019).

3. Шектеулер: машиналық аударманың кемшіліктері

Машиналық аударманың ең елеулі шектеуі — мәдени-ерекше бірліктерді (culture-specific items) жеткізудегі қиындық. Реалиялар, идиомалар, мақал-мәтелдер және прецедентті мәтіндер машиналық аударма жүйелерінің «ахиллес табанына» айналып отыр (Baker, 2018).

Қазақ мәдениетіне тән реалиялардың аударылу мысалдарын қарастырайық. «Жайлау» сөзі Google Translate жүйесінде «jailau» деп транслитерацияланып берілгенімен, ешқандай түсіндірме жоқ. «Домбыра» сөзі кейде «guitar» деп ауыстырылып, мәдени ерекшелік жоғалады. «Сауын айту» тіркесі «announcement» деп берілсе, дәстүрлі мәні түбегейлі бұрмаланады. «Той» — «wedding» деп аударылады, алайда тойдың қазақ мәдениетіндегі кеңірек мәні — кез келген мерекелік жиын — жеткізілмейді.

Мақал-мәтелдер мен идиомалардың аударылуы да елеулі мәселе болып қалуда. «Жеті рет өлшеп, бір рет кес» мақалын машиналық аударма «Cut seven times, measure once» деп нәтиже берді, бұл — мағынаны толықтай кері айналдыру. «Ит арқасы қиянда» идиомасы «on the back of a dog» деп сөзбе-сөз берілгенде мағынасын жоғалтады.

Прагматикалық адекваттылық тұрғысынан машиналық аударманың тағы бір кемшілігі — сөйлемнің коммуникативтік мақсатын дұрыс анықтамау. Қазақ тіліндегі сыпайы өтінішті машиналық аударма тікелей бұйрық ретінде жеткізетін жағдайлар жиі кездеседі, бұл мәдениетаралық коммуникацияда түсінбестік тудырады (Newmark, 2003).

4. Адами аударма мен машиналық аударманың салыстырмалы талдауы

Мухтар Әуезовтің «Абай жолы» роман-эпопеясынан үзінділерді Google Translate арқылы ағылшынға аударып, кәсіби аудармашы Луиза Роджерстің нұсқасымен салыстырған зерттеуде айқын айырмашылықтар анықталды. Эпитеттер мен метафоралар, мысалы «бота

көзді» — «large-eyed» (машиналық) немесе «camel-eyed beauty» (адами) — соңғы нұсқаның мәдени бейнені толығырақ жеткізетіндігін көрсетеді.

Venuti (1995) ұсынған шет елдікке бағыттау (foreignization) мен отандастыру (domestication) стратегиялары тұрғысынан машиналық аударма негізінен отандастыру стратегиясын ұстанады, өйткені жүйе мақсатты тіл аудиториясына таныс баламаларды іздеуге бейімделген. Адам аудармашысы болса екі стратегияны да саналы түрде қолдана алады.

5. Машиналық аударманы мәдениетаралық коммуникацияда тиімді қолдану жолдары

Зерттеу нәтижелері негізінде мынадай ұсыныстар тұжырымдалды. Бірінші, «гибридті» аударма моделі: машиналық аударманы постредакциялаумен ұштастыру мәдениетаралық коммуникацияда оңтайлы нәтиже береді. Екінші, реалия глоссарийлері: қазақ тіліне арнап жасалған мәдени-ерекше бірліктер глоссарийін машиналық аударма жүйесіне интегарциялау мүмкіндігін зерттеу қажет. Үшінші, оқыту деректерін байыту: NMT модельдерін жаңа сапалы қазақ-ағылшын параллель мәтін корпустарымен үйрету жүйенің сапасын арттыруда шешуші рөл атқарады. Төртінші, мамандандырылған домен моделдері: мифология, дін, тұрмыс мәдениеті, ас-су реалиялары сияқты домендер үшін жеке арнайы машиналық аударма модельдерін жасау.

Қорытынды

Машиналық аударма мәдениетаралық коммуникация үшін күшті және үнемді құрал болып табылады, алайда ол адами аудармашыны толықтай алмастыра алмайды. Стандартты мәтіндер мен жалпы қатынас үшін NMT жүйелері жоғары тиімділік пен жылдамдық ұсынады. Бірақ мәдени-ерекше бірліктер, идиомалар, реалиялар, прагматикалық реңктер сөз болған жерде адами шеберлік пен мәдениетті терең меңгеру баламасыз болып қала береді.

Болашақта машиналық аударма технологиялары мен аударматану ғылымының одан әрі тығыз байланысы қазақ-ағылшын аударма дәстүрін жаңа деңгейге шығарып, қазақ мәдениетін әлем алдында танытуда зор үлес қосатындығына сенімдіміз.

References

1 Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. – London : Routledge, 2018. – 352 p.

2 Bahdanau D., Cho K., Bengio Y. Neural Machine Translation by Jointly Learning to Align and Translate // ICLR. – 2015.

3 Hutchins J. An Introduction to Machine Translation. – London : Academic Press, 1992. – 382 p.

4 Kenny D., Doherty S. Statistical Machine Translation in the Translation Curriculum // The Interpreter and Translator Trainer. – 2014. – Vol. 8, № 2. – P. 276–303.

5 Makhambetov O. et al. Kazakh Language Resources for NLP // Proceedings of the LREC. – Portorož, 2016. – P. 75–80.

6 Newmark P. A Textbook of Translation. – New York : Prentice Hall, 2003. – 292 p.

7 TAUS. Machine Translation Post-Editing Guidelines. – Amsterdam : TAUS, 2019. – 48 p.

8 Venuti L. The Translator's Invisibility. – London : Routledge, 1995. – 353 p.

9 Маусымбаев С.С. Қазақ тіліндегі машиналық аударманың лингвистикалық мәселелері. – Алматы : Қазақ университеті, 2021. – 198 б.

10 Ermagambetova A. Сущность и значение национальных слов-реалий в языке художественного произведения. – Алматы : Қазақ университеті, 2023. – 180 с.

UDC 81'25:004.

THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE TRANSLATION PROCESS: THE INTERRELATION BETWEEN HUMAN AND TECHNOLOGY

Saparova A.B. – student of the 6B02301 "Translation Studies" program, South Kazakhstan Pedagogical University named after O. Zhanibek, Shymkent, Kazakhstan.

E-mail: aiinura_06@icloud.com
Dildabekova A.K. – Senior Lecturer, Department of Translation and Foreign Languages, South Kazakhstan Pedagogical University named after O. Zhanibek, Shymkent, Kazakhstan.
E-mail: dildabekova.anar@okmpu.kz

Резюме

В статье рассматривается роль искусственного интеллекта в современном переводческом процессе и характер взаимодействия человека-переводчика с технологическими системами. Анализируются возможности и ограничения машинного перевода на примере нейронных систем DeepL, Google Translate и ChatGPT. Исследуется вопрос о том, в какой мере технологии способны заменить профессионального переводчика, а также определяется оптимальная модель сотрудничества человека и машины в переводческой деятельности. Особое внимание уделяется проблемам передачи культурных реалий, стилистических особенностей и прагматического смысла текста в условиях автоматизированного перевода.

Ключевые слова: искусственный интеллект, машинный перевод, нейронные сети, переводчик, технологии, постредактирование, культурная адаптация.

Түйін

Мақалада жасанды интеллекттің қазіргі аударма үдерісіндегі рөлі және адам-аудармашы мен технологиялық жүйелердің өзара байланысы қарастырылады. DeepL, Google Translate және ChatGPT нейрондық жүйелері мысалында машиналық аударманың мүмкіндіктері мен шектеулері талданады. Технологиялардың кәсіби аудармашыны қандай деңгейде алмастыра алатындығы зерттеліп, аударма қызметіндегі адам мен машинаның ынтымақтастығының оңтайлы үлгісі анықталады. Автоматтандырылған аударма жағдайында мәдени реалиялардың, стилистикалық ерекшеліктер мен мәтіннің прагматикалық мағынасын жеткізу мәселелеріне ерекше назар аударылады.

Кілт сөздері: жасанды интеллект, машиналық аударма, нейрондық желілер, аудармашы, технологиялар, постредактирлеу, мәдени бейімделу.

The rapid advancement of artificial intelligence has profoundly transformed the landscape of professional translation. Over the past decade, neural machine translation (NMT) systems have evolved from rudimentary word-substitution tools to sophisticated language models capable of producing fluent, contextually coherent renditions of complex texts. Systems such as Google Translate, DeepL, and large language models including ChatGPT have become widely integrated into professional translation workflows, raising fundamental questions about the evolving role of the human translator and the boundaries between human competence and machine capability. The present article aims to examine the nature of human-AI interaction in the translation process, to assess the strengths and limitations of current AI translation tools, and to define a productive model of collaboration between professional translators and technological systems.

The topicality of the issue is determined by the growing reliance of the translation industry on AI-assisted tools. According to research conducted by Common Sense Advisory, over 90% of professional translators now regularly use some form of translation memory or machine translation in their daily work. This shift has not replaced human translators but has fundamentally redefined their role: from primary producers of translated text to critical editors, cultural mediators, and quality controllers of machine-generated output. This new practice, known as post-editing of machine translation (PEMT), has become a standard competency expected of contemporary translation professionals. Understanding the dynamics of this human-machine collaboration is

therefore of direct practical relevance to translation studies and to the preparation of future specialists in the field.

The history of machine translation dates to the 1950s, when Warren Weaver first proposed the application of computational methods to language translation in his influential memorandum. Early systems relied on rule-based approaches, encoding grammatical rules and bilingual dictionaries into computational models. These systems proved adequate for highly constrained technical domains but failed dramatically when confronted with the ambiguities, idioms, and cultural specificities that characterize natural language. The statistical machine translation (SMT) paradigm that dominated the field from the 1990s onwards improved fluency by learning translation patterns from large bilingual corpora, but remained limited in its handling of long-range dependencies and discourse-level coherence.

The introduction of neural machine translation in the mid-2010s marked a decisive turning point. NMT systems, based on encoder-decoder architectures and subsequently on transformer models, demonstrated unprecedented improvements in translation quality across a wide range of language pairs. The transformer architecture, introduced by Vaswani et al. in 2017, enabled models to capture complex syntactic and semantic relationships across long stretches of text, producing translations that were often indistinguishable from human output in surface fluency. DeepL, which employs a convolutional neural network architecture trained on high-quality parallel corpora, is widely regarded by professional translators as currently the most reliable NMT tool for European language pairs, frequently producing output that requires only minimal post-editing.

Despite these advances, AI translation systems continue to exhibit characteristic limitations that define the irreplaceable contribution of the human translator. The most persistent of these is the handling of culture-specific items (CSIs) – realia, idioms, proverbs, and culturally embedded references that require not linguistic but cultural knowledge to render appropriately. Consider the Kazakh idiom «Жеті атасын білмеген – жетесіз» ("One who does not know his seven ancestors is ignorant"), which encodes a deeply rooted Kazakh cultural value regarding genealogical identity and social belonging. When submitted to Google Translate, this expression is rendered as "He who does not know his seven ancestors is stupid", which conveys the surface meaning but strips the utterance of its cultural connotation and pragmatic force. A professional translator, aware of the cultural schema underlying the expression, would recognize that it functions as an assertion of cultural identity and would seek a target-language equivalent that preserves this pragmatic dimension.

The problem of pragmatic equivalence – ensuring that the translated text produces the same effect on the target-language reader as the original produces on the source-language reader – remains fundamentally a human competence. As Nida noted in his foundational work on translation theory, dynamic equivalence requires the translator to understand not only what a text says but what it does: its illocutionary force, its emotional register, its implicit assumptions about the reader's background knowledge. AI systems, trained on surface-level patterns in text, lack the capacity for the metalinguistic and metacultural reflection that genuine pragmatic equivalence demands. This is particularly evident in the translation of humor, irony, and politically sensitive language, where the same lexical form may carry radically different pragmatic implications depending on context.

The question of stylistic fidelity presents a further challenge for AI translation. Literary texts, legal documents, and medical reports each require not only terminological accuracy but adherence to genre-specific conventions of register, tone, and rhetorical organization. AI systems have difficulty maintaining consistent stylistic choices across extended texts, often producing outputs that

are locally fluent but globally incoherent in terms of register. A translator working on a legal contract must ensure that every clause reflects the formal register and precise denotative language expected of legal discourse; a translator rendering a poem must make deliberate choices about rhythm, imagery, and phonological texture that no current AI system is equipped to make independently. As Newmark observed, the translator's task extends "at every level of a text", and this holistic awareness of textual structure remains a distinctively human capacity.

At the same time, it would be reductive to frame the human-AI relationship in translation purely in terms of the limitations of technology. AI tools offer genuine and significant advantages that enhance the productivity and consistency of professional translators. Translation memory systems allow translators to retrieve and reuse previously approved translations of recurring phrases, ensuring terminological consistency across large projects and reducing redundant effort. NMT tools dramatically reduce the time required to produce a first draft, particularly for high-volume technical texts where the density of culture-specific content is low. Terminology management software integrated with AI-powered lookup functions enables translators to access specialized glossaries and parallel corpora instantaneously, supporting decision-making in areas beyond their immediate expertise.

The concept of post-editing of machine translation (PEMT) has emerged as the dominant paradigm for human-AI collaboration in professional translation. In PEMT workflows, the translator receives an AI-generated draft and applies targeted corrections to address errors in accuracy, fluency, and appropriateness. Two levels of post-editing are conventionally distinguished: light post-editing, in which the translator makes only the minimum corrections necessary to produce a usable text, and full post-editing, in which the translator revises the output to a quality equivalent to that of a professionally produced human translation. Research has shown that experienced post-editors can process significantly more text per hour than translators working from scratch, and that post-edited texts are frequently of comparable or superior quality to unassisted human translations in domains with high terminological density and low cultural specificity.

However, the adoption of PEMT workflows has also generated concerns within the translation profession regarding the cognitive and creative dimensions of the translator's work. Some scholars argue that excessive reliance on machine-generated drafts leads to a phenomenon of "over-trust" in AI output, in which post-editors fail to critically evaluate errors because the surface fluency of the machine translation creates a false impression of accuracy. This is particularly problematic in domains where errors carry serious consequences, such as medical translation, legal translation, and the subtitling of sensitive journalistic content. The risk is compounded by the fact that AI systems may produce confident-sounding but factually incorrect translations, particularly when dealing with rare terminology, neologisms, or domain-specific usage that is underrepresented in training data.

The implications of AI for the translation of Kazakh-language content deserve particular attention. Kazakh, as an agglutinative language with rich morphological complexity and a vocabulary shaped by a distinct nomadic cultural tradition, presents specific challenges for neural machine translation systems trained predominantly on Indo-European language pairs. Current NMT systems for Kazakh demonstrate significantly lower performance than for major European languages, particularly in the handling of cultural realia, honorific systems, and syntactic structures that differ fundamentally from the SVO word order dominant in the training data. The absence of large, high-quality parallel corpora in Kazakh represents a structural obstacle to the improvement of

AI translation tools for this language, underscoring the continued importance of human expertise in Kazakh-language translation.

Looking forward, the relationship between human translators and AI technology is likely to evolve towards increasingly close integration, with AI systems taking on a larger share of routine, high-volume translation tasks while human translators focus their expertise on tasks requiring cultural judgment, creative decision-making, and ethical responsibility. This development has significant implications for translator training: future specialists will need to cultivate not only linguistic and cultural competence but also technological literacy, critical evaluation skills for AI output, and familiarity with PEMT methodologies. As the American translator and theorist Douglas Hofstadter observed, translation is ultimately an act of empathy – an attempt to inhabit the perspective of another mind in another language – and this empathic dimension remains irreducibly human, however sophisticated the tools available to support it.

In conclusion, the role of artificial intelligence in the translation process is best understood not as a replacement for human expertise but as a powerful augmentation of it. AI tools extend the reach and efficiency of professional translators, enabling them to work with greater speed and consistency across domains of high-volume, low-ambiguity content. The human translator, however, remains the indispensable author of culturally appropriate, pragmatically sensitive, and stylistically coherent target texts. The optimal model of human-AI collaboration in translation is one of critical partnership: the translator directs the process, evaluates and corrects AI output, and brings to bear the cultural knowledge, ethical judgment, and creative intelligence that no machine can replicate. The development of this partnership model, and the preparation of translation professionals equipped to work effectively within it, represents one of the central challenges of contemporary translation studies.

References

1 Nida E. A. Toward a Science of Translating. – Leiden : E. J. Brill, 2020. – 331 p.

2 Newmark P. A Textbook of Translation. – New York : Prentice Hall, 2021. – 292 p.

3 Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. – London : Routledge, 2018. – 336 p.

4 Vaswani A. et al. Attention Is All You Need // Advances in Neural Information Processing Systems. – 2017. – Vol. 30. – P. 5998–6008.

5 Koponen M. Is Machine Translation Post-editing Worth the Effort? A Survey of Research into Post-editing and Effort // The Journal of Specialised Translation. – 2016. – № 25. – P. 131–148.

6 Venuti L. The Translator's Invisibility: A History of Translation. – London : Routledge, 2019. – 368 p.

7 Komissarov V. N. Современное переводоведение. – М. : ЭТС, 2022. – 424 с.

8 Sdobnikov V. V., Petrova O. V. Теория перевода : учебник для студентов лингвистических вузов и факультетов иностранных языков. – М. : АСТ : Восток-Запад, 2020. – 448 с.

UDC 004.8:81'243

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND THE LANGUAGE LEARNING PROCESS: NEW OPPORTUNITIES AND PEDAGOGICAL PERSPECTIVES

Dosybaeva M.A. – student of the 6B02301 "Translation Studies" program, South Kazakhstan Pedagogical University named after O. Zhanibek, Shymkent, Kazakhstan.

Dildabekova A.K. – Senior Lecturer, Department of Translation and Foreign Languages, South Kazakhstan Pedagogical University named after O. Zhanibek, Shymkent, Kazakhstan.

E-mail: dildabekova.anar@okmpu.kz

Резюме

В статье рассматривается роль искусственного интеллекта в современном процессе изучения иностранных языков. Анализируются возможности ИИ-инструментов — чат-ботов, адаптивных обучающих платформ, голосовых ассистентов и систем автоматической оценки речи — в формировании языковой компетенции учащихся. Исследуются педагогические принципы интеграции ИИ в образовательный процесс, рассматриваются преимущества и ограничения автоматизированного обучения языку по сравнению с традиционными методиками. Особое внимание уделяется применению ИИ-технологий в обучении казахскому языку как государственному, а также перспективам их использования в подготовке будущих переводчиков.

Ключевые слова: искусственный интеллект, изучение языка, адаптивное обучение, чат-бот, языковая компетенция, цифровые технологии, казахский язык.

Түйін

Мақалада жасанды интеллекттің шет тілін үйрену үдерісіндегі рөлі қарастырылады. Чат-боттар, бейімделгіш оқыту платформалары, дауыстық көмекшілер және сөйлеуді автоматты бағалау жүйелері сияқты ЖИ-құралдарының оқушылардың тілдік құзыреттілігін қалыптастырудағы мүмкіндіктері талданады. ЖИ-ды білім беру үдерісіне енгізудің педагогикалық қағидаттары зерттеліп, автоматтандырылған тіл үйретудің дәстүрлі әдістememен салыстырғандағы артықшылықтары мен шектеулері қарастырылады. Мемлекеттік тіл ретінде қазақ тілін оқытуда ЖИ технологияларын қолдануға, сондай-ақ болашақ аудармашыларды даярлауда оларды пайдалану перспективаларына ерекше назар аударылады.

Кілт сөздері: жасанды интеллект, тіл үйрену, бейімделгіш оқыту, чат-бот, тілдік құзыреттілік, цифрлық технологиялар, қазақ тілі.

The process of learning a foreign language has always been one of the most demanding cognitive undertakings available to human beings, requiring the simultaneous development of listening, speaking, reading, and writing competences within a complex system of grammatical rules, lexical patterns, and cultural conventions. For generations, this process depended entirely on human teachers, physical textbooks, and the immersive experience of interaction with native speakers. The emergence of artificial intelligence has introduced a fundamentally new dimension to language learning, offering tools that can personalize instruction, provide immediate corrective feedback, and create interactive practice environments that were previously impossible outside a live classroom setting. The present article examines the role of AI in the contemporary language learning process, evaluates the pedagogical implications of AI-assisted instruction, and considers the specific opportunities and challenges that these technologies present for the teaching and learning of Kazakh.

The topicality of this study is determined by the rapid expansion of AI-powered language learning tools in both formal educational settings and independent self-study contexts. Platforms such as Duolingo, which employs machine learning algorithms to adapt the difficulty and sequencing of exercises to the individual learner's performance profile, have attracted hundreds of millions of users worldwide. Intelligent tutoring systems, AI-driven chatbots designed for conversational practice, and automated speech recognition tools for pronunciation feedback have moved from experimental research prototypes to widely accessible consumer products within the space of a few years. Understanding the pedagogical principles underlying these tools, and assessing their effectiveness relative to traditional instructional approaches, is an urgent task for language educators, curriculum designers, and specialists in translation and intercultural communication.

The theoretical foundation for AI-assisted language learning draws on well-established principles of second language acquisition (SLA) research. Stephen Krashen's input hypothesis, which posits that language acquisition occurs when learners are exposed to comprehensible input slightly beyond their current level of competence (i + 1), provides a compelling justification for the adaptive difficulty adjustment that characterizes AI learning platforms. Merrill Swain's output

hypothesis complements this by emphasizing the role of productive language use in driving acquisition: the opportunity to generate meaningful output, receive corrective feedback, and modify one's production accordingly is essential to developing genuine communicative competence. AI tools are particularly well suited to operationalizing both principles: they can calibrate input to the learner's current level with precision unavailable to a human teacher managing a class of thirty students, and they can provide immediate, individualized feedback on written and spoken output at a scale that no human instructor could sustain.

Adaptive learning platforms represent one of the most pedagogically sophisticated applications of AI in language education. These systems employ algorithms that continuously model the learner's knowledge state across multiple dimensions – vocabulary, grammar, pronunciation, reading comprehension, listening ability – and dynamically adjust the content, sequence, and difficulty of practice tasks accordingly. Unlike a fixed curriculum, which proceeds at the same pace for all learners regardless of their individual strengths and weaknesses, an adaptive AI system can identify a particular learner's specific gaps, concentrate practice on the areas of greatest need, and advance rapidly through material the learner has already mastered. Research evaluations of adaptive language learning platforms have consistently demonstrated significant advantages in vocabulary retention and grammar accuracy compared with traditional instruction, particularly for learners engaged in self-directed study outside formal classroom contexts.

Conversational AI chatbots designed for language practice represent another significant advance in AI-assisted language learning. Early chatbot systems were brittle and formulaic, capable only of scripted exchanges within narrowly defined topic domains. Contemporary large language model-based chatbots, by contrast, can sustain open-ended conversations across virtually any topic, adjusting their language register and complexity in response to the learner's apparent proficiency level and providing natural, contextually appropriate interlocutor responses. For language learners who lack regular access to native-speaking conversation partners – a situation that characterizes the majority of foreign language learners worldwide – AI chatbots offer a valuable substitute that is available at any time, infinitely patient, and immune to the social anxiety that often inhibits learner production in human interaction. Studies have shown that regular chatbot conversation practice produces measurable improvements in oral fluency, spontaneous lexical retrieval, and pragmatic appropriateness in learner output.

The automated assessment of spoken language production is a third area in which AI has made transformative advances. Automatic speech recognition (ASR) systems, trained on large datasets of native and non-native speech, can now analyze learner pronunciation with considerable precision, identifying segmental errors (mispronounced phonemes), suprasegmental errors (incorrect stress and intonation patterns), and fluency features (hesitation, false starts, speech rate) that are diagnostically significant for language development. AI-powered pronunciation feedback tools such as those integrated into Google's language learning applications can provide learners with visual representations of their pitch contour alongside that of a native speaker model, enabling a form of self-monitoring that accelerates phonological development. For learners of languages with complex phonological systems – including Kazakh, with its distinctive vowel harmony and consonant inventory – automated pronunciation feedback offers a particularly valuable form of individualized coaching that is difficult to sustain in group instruction.

The application of AI to the teaching and learning of Kazakh deserves particular attention, given the strategic importance of Kazakh language proficiency for Kazakhstan's national development agenda and the specific linguistic challenges the language presents to learners from both Kazakh-Russian bilingual and non-Kazakh backgrounds. Kazakh is an agglutinative Turkic language with rich morphological complexity, a system of vowel harmony governing suffix selection, and a vocabulary shaped by the nomadic cultural tradition of the Kazakh steppe as well as by substantial borrowing from Arabic, Persian, and Russian. These features make Kazakh significantly more challenging for automated processing than morphologically simpler languages, and the relative scarcity of high-quality digital Kazakh-language resources has historically constrained the development of AI tools for Kazakh language learning.

Recent developments, however, offer grounds for cautious optimism. The introduction of the Latin-script Kazakh alphabet and the government's sustained investment in digital Kazakh-language content under the Ruhani Zhangyru cultural modernization programme have expanded the digital corpus available for NLP model training. Kazakh-language versions of major learning platforms including Duolingo have been developed, and several research groups within Kazakhstan are actively working on AI tools specifically designed for Kazakh language instruction, including intelligent tutoring systems for Kazakh grammar and automated tools for the assessment of Kazakh pronunciation. The deployment of large language models with multilingual training that includes Kazakh enables new possibilities for conversational AI practice in the language, though the quality of LLM outputs in Kazakh remains significantly lower than in high-resource languages and requires careful pedagogical supervision.

It would be a mistake, however, to embrace AI language learning tools uncritically. Several important limitations and risks must be acknowledged. First, the effectiveness of AI-assisted language learning depends heavily on learner motivation, self-regulation, and metacognitive awareness – qualities that vary considerably across learners and that AI systems are not currently equipped to develop independently. The gamification strategies employed by many AI learning platforms, such as point systems, streaks, and leaderboard rankings, are effective at maintaining short-term engagement but may not promote the deeper processing and meaning-focused interaction that drives genuine language acquisition. There is a risk that learners come to equate the completion of AI-generated exercises with real language learning, neglecting the communicative practice and cultural immersion that remain essential to achieving genuine proficiency.

Second, AI language learning tools are not culturally neutral. The pragmatic conventions, discourse patterns, and sociolinguistic norms embedded in AI-generated language input reflect the cultural assumptions of the languages and communities most heavily represented in training data. A learner of English using an AI chatbot trained predominantly on North American internet text may acquire pragmatic conventions that are inappropriate in other English-speaking contexts; a learner of Kazakh using a system trained primarily on formal written Kazakh may develop a register that is unsuitable for casual conversation. Ensuring that AI language learning tools reflect the full sociolinguistic diversity of the target language community is a significant challenge that requires close collaboration between AI developers, linguists, and cultural specialists.

For translation studies programs in particular, the implications of AI for language learning are directly relevant to curriculum design. Future translation specialists must achieve a level of bilingual or multilingual competence that goes well beyond the communicative proficiency typically targeted by general language learning programs: they require a deep metalinguistic awareness, sensitivity to register variation and stylistic nuance, and the ability to move fluidly between languages at speed. AI tools can support the development of these advanced competences, but they must be integrated thoughtfully into a broader pedagogical framework that also includes intensive human interaction, authentic translation practice, and guided reflection on the cultural and ethical dimensions of language use. The translator's relationship to language is not merely instrumental but interpretive and creative, and developing this relationship requires forms of engagement that no AI system can yet fully replicate.

In conclusion, artificial intelligence has introduced remarkable new possibilities for the language learning process, offering personalized instruction, conversational practice, and automated feedback at a scale and accessibility that no traditional system could provide. The adaptive learning platforms, AI chatbots, and automated speech assessment tools now widely available represent genuine pedagogical advances with demonstrated benefits for vocabulary acquisition, grammatical accuracy, and phonological development. For Kazakh, the development of AI language learning tools offers an important complement to formal instruction in supporting the revitalization and broader social use of the language. At the same time, the limitations of AI – its cultural assumptions, its inability to replace authentic human interaction, and its dependence on learner motivation and self-direction – must be clearly understood by educators and learners alike. The future of language learning lies not in the replacement of human teachers and human interaction by

technology, but in the thoughtful integration of AI tools within pedagogical frameworks that remain centred on the communicative, cultural, and creative dimensions of language as a fundamentally human practice.

References

1 Krashen S. Principles and Practice in Second Language Acquisition. – Oxford : Pergamon Press, 2019. – 202 p.

2 Swain M. Three Functions of Output in Second Language Learning // Principle and Practice in Applied Linguistics / ed. by G. Cook, B. Seidlhofer. – Oxford : Oxford University Press, 2018. – P. 125–144.

3 Godwin-Jones R. Emerging Technologies: Machine Translation and the Future of Language Learning // Language Learning & Technology. – 2022. – Vol. 26, № 2. – P. 1–14.

4 Beatty K. Teaching and Researching Computer-Assisted Language Learning. 3rd ed. – London : Routledge, 2020. – 316 p.

5 Vaswani A. et al. Attention Is All You Need // Advances in Neural Information Processing Systems. – 2017. – Vol. 30. – P. 5998–6008.

6 Nida E. A. Toward a Science of Translating. – Leiden : E. J. Brill, 2020. – 331 p.

7 Ermagambetova A. Қазақ тілін оқытудың лингвомәдени аспектілері. – Алматы : Қазақ университеті, 2023. – 165 б.

8 Sdobnikov V. V., Petrova O. V. Теория перевода : учебник для студентов лингвистических вузов. – М. : АСТ : Восток-Запад, 2020. – 448 с.

UDC 004.8:81'25:37

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TRANSLATION: TRANSFORMING LANGUAGE LEARNING IN MODERN EDUCATION

Alikhanova N.I. – student of the 6B02301 "Translation Studies" program, South Kazakhstan Pedagogical University named after O. Zhanibek, Shymkent, Kazakhstan.

Dildabekova A.K. – Senior Lecturer, Department of Translation and Foreign Languages, South Kazakhstan Pedagogical University named after O. Zhanibek, Shymkent, Kazakhstan.
E-mail: dildabekova.anar@okmpu.kz

Резюме

В статье исследуется влияние искусственного интеллекта на переводческую деятельность и процесс обучения языкам в системе современного образования. Рассматриваются ключевые ИИ-инструменты, применяемые в профессиональном переводе и в педагогической практике: нейронные системы машинного перевода, адаптивные образовательные платформы, интеллектуальные системы оценки речи и чат-боты для языковой практики. Анализируется трансформация роли переводчика и преподавателя иностранного языка под воздействием ИИ-технологий. Особое внимание уделяется вопросу интеграции ИИ в подготовку специалистов в области перевода, а также возможностям и ограничениям автоматизированных инструментов при работе с казахским языком в образовательном контексте.

Ключевые слова: искусственный интеллект, перевод, обучение языкам, современное образование, нейронный машинный перевод, адаптивное обучение, цифровые технологии, казахский язык.

Түйін

Мақалада жасанды интеллекттің аударма қызметіне және қазіргі білім беру жүйесіндегі тіл үйрету үдерісіне әсері зерттеледі. Кәсіби аударма мен педагогикалық тәжірибеде қолданылатын

негізгі ЖИ-құралдары қарастырылады: нейрондық машиналық аударма жүйелері, бейімделгіш білім беру платформалары, сөйлеуді бағалаудың интеллектуалды жүйелері және тілдік тәжірибеге арналған чат-боттар. ЖИ технологияларының ықпалымен аудармашы мен шет тілі оқытушысының рөлінің қалай өзгеріп жатқандығы талданады. Аударма мамандарын даярлауға ЖИ-ды ендіру мәселесіне, сондай-ақ білім беру контексінде қазақ тілімен жұмыс істейтін автоматтандырылған құралдардың мүмкіндіктері мен шектеулеріне ерекше назар аударылады.

Кілт сөздері: жасанды интеллект, аударма, тіл үйрену, қазіргі білім беру, нейрондық машиналық аударма, бейімделгіш оқыту, цифрлық технологиялар, қазақ тілі.

The intersection of artificial intelligence, translation, and language education represents one of the most dynamic and consequential developments in contemporary applied linguistics. Across the world, educational institutions are grappling with the rapid integration of AI-powered tools into classrooms, language laboratories, and professional training programs, while translation services are undergoing a structural transformation driven by neural machine translation systems of unprecedented capability. These developments are not parallel but deeply interconnected: the same AI technologies that are reshaping professional translation workflows are simultaneously transforming the way languages are taught and learned. Understanding this dual transformation is essential for educators, curriculum designers, and future language and translation professionals navigating an increasingly AI-saturated professional environment. The present article examines how artificial intelligence is changing both the practice of translation and the landscape of language learning in modern education, with particular attention to the implications for the training of translation specialists.

The topicality of this study derives from the accelerating pace of AI integration in educational settings globally. According to UNESCO's 2023 report on AI in education, the global market for AI-powered educational technology reached 4 billion US dollars in 2022 and is projected to grow at an annual rate of over 40 percent through 2027. Within this broader trend, language learning applications powered by AI represent the largest and fastest-growing segment, reflecting both the universal demand for language competence and the particular suitability of language tasks to computational modeling. For translation studies programs specifically, the challenge is acute: graduates entering the profession will encounter an industry in which AI tools are not optional supplements but core components of professional practice, and preparing them to engage with these tools critically and competently is a central obligation of contemporary translator education.

To appreciate the current state of AI in translation and language education, it is useful to trace the trajectory of technological development in these fields. The earliest machine translation systems, developed in the 1950s and 1960s, were based on rule-based approaches that encoded bilingual dictionaries and grammatical transformation rules into computational models. These systems were adequate for highly constrained technical domains but failed to cope with the ambiguity, idiomatic richness, and cultural embeddedness of natural language. The statistical machine translation (SMT) paradigm, which dominated from the 1990s until the mid-2010s, improved upon rule-based systems by learning translation patterns from large bilingual corpora, producing more naturalistic output at the cost of occasional incoherence and inconsistency. The neural machine translation revolution, initiated by the introduction of attention-based encoder-decoder architectures and consolidated by the transformer model of Vaswani et al. in 2017, marked a qualitative leap that brought machine translation performance within striking distance of human quality for many language pairs and text types.

In parallel with these advances in translation technology, computer-assisted language learning (CALL) has evolved from simple drill-and-practice software to sophisticated AI-powered systems capable of personalized instruction, naturalistic conversation, and fine-grained assessment of learner production. Early CALL software, which dominated language education from the 1970s through the 1990s, offered repetitive grammar and vocabulary exercises with limited feedback. Intelligent CALL (iCALL) systems introduced learner modeling and adaptive feedback in the 1990s and 2000s, but were limited by the computational resources available and the relatively primitive state of natural language processing at the time. The current generation of AI language learning tools, built on large language models and integrated with advanced speech processing, represents a genuinely transformative advance that brings AI-assisted language instruction closer to the responsiveness and adaptability of one-to-one human tutoring than ever before.

The transformative impact of AI on translation is most immediately visible in the widespread adoption of neural machine translation in professional workflows. Systems such as DeepL, Google Translate, and the translation capabilities integrated into large language models have become standard tools in translation agencies, international organizations, and corporate language departments worldwide. For high-volume, domain-specific content with limited cultural complexity – technical manuals, software localization, legal boilerplate, financial reports – AI-generated translations now routinely achieve quality levels that require only minimal human post-editing, dramatically reducing both cost and turnaround time. This shift has restructured the economics of the translation industry: the demand for translators who can efficiently post-edit machine-generated text has grown, while the market for fully human translation of routine content has contracted. The translator's professional identity is accordingly shifting from primary text producer to critical mediator between machine output and target-language standards of quality.

The pedagogical implications of this shift for translation education are substantial. If professional translators increasingly spend their time post-editing machine translation rather than producing translations from scratch, then post-editing competence – the ability to critically evaluate machine-generated text, identify characteristic AI error types, and apply targeted corrections efficiently – must become a core component of translator training. Research in translation pedagogy has identified several distinct competences involved in effective post-editing: metalinguistic awareness sufficient to recognize subtle errors in fluency and naturalness; cultural sensitivity to identify cases where the AI has produced technically accurate but pragmatically inappropriate renderings; and the critical distance necessary to resist the "over-trust" effect, whereby the surface fluency of machine translation output creates a false impression of accuracy that causes post-editors to miss significant errors. Developing these competences requires a revised curriculum that incorporates systematic AI literacy alongside traditional translation skills.

At the same time, AI is transforming language learning in ways that directly benefit the preparation of translation students. Adaptive learning platforms powered by AI algorithms can provide translation trainees with personalized vocabulary and grammar instruction calibrated to their individual proficiency profiles in both working languages, freeing class time for the higher-order translation tasks that require human expert guidance. AI-powered reading tools that provide instant glosses, grammatical analyses, and contextual explanations of unfamiliar vocabulary items in authentic target-language texts enable translation students to engage with a wider range of materials at an earlier stage of their training than was previously feasible. Automated essay scoring systems adapted for translation evaluation can provide rapid formative feedback on student

translations, identifying patterns of error across a student's work that might escape the attention of a human evaluator reviewing a single submission.

Conversational AI chatbots represent a particularly valuable tool for the development of the oral proficiency that translation students require. Professional interpreters and conference translators must achieve a level of spoken fluency in their working languages that enables real-time processing and production under significant cognitive load. Achieving this level of fluency requires extensive practice in authentic conversational contexts – practice that many translation students lack, particularly in languages other than their mother tongue and English. AI chatbots based on large language models can provide unlimited conversational practice in virtually any target language, at any time, with immediate error correction and vocabulary support. While AI conversation cannot replicate the full sociolinguistic complexity of human interaction, it offers a valuable supplement to classroom conversation practice that can significantly accelerate the development of spoken fluency.

The specific context of Kazakh-language translation education in Kazakhstan adds a further dimension to these considerations. The strategic national objective of expanding the social use and communicative prestige of Kazakh as the state language places particular demands on translation training programs: graduates must be prepared not only to translate into and from international languages such as English, Russian, and Chinese, but to produce high-quality Kazakh translations across the full range of text types and registers that a thriving national language requires. AI tools for Kazakh remain significantly less developed than those for major world languages, reflecting the relative scarcity of high-quality digital Kazakh-language resources and the morphological complexity of the language that makes it challenging to model computationally. However, recent investments in Kazakh NLP infrastructure, including the development of Kazakh-language transformer models and the expansion of digital Kazakh-language corpora, are creating a more favorable environment for the development of AI tools specifically designed for Kazakh translation and language learning.

Several practical principles can guide the effective integration of AI into translation and language education programs. First, AI tools should be introduced transparently, with explicit instruction in how they work, what their characteristic limitations are, and how to evaluate their outputs critically. Students who understand the mechanism of neural machine translation are better equipped to post-edit its outputs than those who treat AI as a black box. Second, AI-assisted learning activities should be designed to complement rather than replace the tasks that develop distinctively human translation competences: cultural analysis, pragmatic interpretation, stylistic judgment, and ethical reasoning. Third, the integration of AI should be accompanied by sustained reflection on the professional and ethical implications of technological change in translation, preparing students not only for the current state of the industry but for its ongoing evolution. Fourth, assessment practices should be redesigned to evaluate the competences that remain relevant in an AI-assisted environment, including post-editing skill, critical AI evaluation, and the capacity for creative and culturally informed translation decision-making.

The broader educational implications of AI-driven transformation in translation extend beyond curriculum design to questions of institutional identity and professional values. Translation programs have traditionally defined their mission in terms of producing graduates with deep bilingual or multilingual competence, cultural knowledge, and linguistic sensitivity. These qualities remain essential and irreplaceable; no AI system currently achieves the level of cultural empathy, pragmatic nuance, and creative flexibility that characterizes expert human translation. What AI

changes is the context in which these qualities are exercised: the translator of the future will apply cultural and linguistic expertise in the evaluation and improvement of machine-generated drafts, in the mediation between technological tools and human communicative needs, and in the identification of text types and communicative situations where human translation remains indispensable. Preparing students for this mediated professional role, while ensuring they develop the deep linguistic and cultural competences that mediation requires, is the central pedagogical challenge of contemporary translation education.

In conclusion, artificial intelligence is simultaneously transforming professional translation and language learning in ways that are deeply interconnected and that have profound implications for modern education. Neural machine translation has restructured the economics and workflow of the translation industry, making post-editing competence an essential professional skill while elevating the demand for culturally and linguistically sophisticated human judgment. AI language learning tools are expanding access to personalized, responsive instruction and conversational practice, creating new possibilities for the development of the deep bilingual competence that translation work requires. For Kazakh-language translation education specifically, AI offers both tools for expanding the reach and quality of Kazakh-language instruction and challenges related to the relatively underdeveloped state of AI resources for the language. Meeting these challenges and realizing these opportunities requires translation educators who understand AI technologies deeply, engage with them critically, and design learning experiences that prepare students not merely to use AI tools but to exercise the irreducibly human judgment that gives those tools their purpose and value.

References

1 Vaswani A. et al. Attention Is All You Need // Advances in Neural Information Processing Systems. – 2017. – Vol. 30. – P. 5998–6008.

2 Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. – London : Routledge, 2018. – 336 p.

3 Beatty K. Teaching and Researching Computer-Assisted Language Learning. 3rd ed. – London : Routledge, 2020. – 316 p.

4 Koponen M. Is Machine Translation Post-editing Worth the Effort? // The Journal of Specialised Translation. – 2016. – № 25. – P. 131–148.

5 Krashen S. Principles and Practice in Second Language Acquisition. – Oxford : Pergamon Press, 2019. – 202 p.

6 Newmark P. A Textbook of Translation. – New York : Prentice Hall, 2021. – 292 p.

7 UNESCO. AI and Education: Guidance for Policy-makers. – Paris : UNESCO, 2023. – 96 p.

8 Ermagambetova A. Қазақ тілін оқытудың лингвомәдени аспектілері. – Алматы : Қазақ университеті, 2023. – 165 б.

UDC 81'25

ARTIFICIAL INTELLIGENCE–BASED TRANSLATION TECHNOLOGIES: DEVELOPMENT TRENDS, QUALITY ISSUES, AND FUTURE PROSPECTS

Tursunbek D.- student of 6B02301 - Translation Studies educational program
Scientific supervisor: Dildabekova A.K., senior lecturer
Zhanibekov university

Резюме

В статье в рамках темы «Технологии перевода на основе искусственного интеллекта: тенденции развития, проблемы качества и перспективы» рассматриваются направления развития и функциональные возможности современных переводческих систем. В ходе исследования был проведён анализ эффективности и качества систем машинного перевода, основанных на искусственном интеллекте. В результате установлено, что переводческие инструменты, базирующиеся на нейронных сетях, способны быстро обрабатывать текст и обеспечивать высокий уровень точности передачи содержания.

Кроме того, в процессе исследования выявлено, что данные технологии сталкиваются с определёнными трудностями при сохранении контекста, передаче стилистической окраски и отражении культурно-национальных особенностей. Доказано, что эффективным способом повышения качества перевода является сочетание инструментов искусственного интеллекта с профессиональным опытом переводчика.

Результаты проведённого анализа демонстрируют значимость применения цифровых технологий в сфере перевода и определяют перспективы их дальнейшего развития.

Ключевые слова: искусственный интеллект, машинный перевод, нейронные сети, переводческие технологии, качество перевода, цифровизация, лингвистический анализ, автоматизированные системы, профессиональная компетентность переводчика, инновационное развитие.

Түйін

Мақалада «Жасанды интеллект негіздегі аударма технологиялары: даму үрдістері, сапа мәселелері және болашағы» тақырыбы аясында заманауи аударма жүйелерінің даму бағыттары мен функционалдық мүмкіндіктері қарастырылады. Зерттеу барысында жасанды интеллектке негізделген машиналық аударма жүйелерінің тиімділігі мен сапасына талдау жүргізілді. Нәтижесінде нейрондық желілерге негізделген аударма құралдарының мәтінді жылдам өңдеп, жоғары деңгейді дәл жеткізе ала алатыны анықталды.

Сонымен қатар, зерттеу барысында аталған технологиялардың контексті сақтау, стильдік рңкті беру және мәдени-ұлттық ерекшеліктерді жеткізу барысында белгілі бір қиындықтарға тап болатыны айқындалды. Жасанды интеллект құралдарын кәсіпхан аудармашының тәжірибесімен үйлестіре қолдану аударма сапасын арттырудың тиімді жолы екені дәлелденді.

Жүргізілген талдау нәтижелері аударма саласында цифрлық технологияларды қолданудың маңыздылығын көрсетіп, олардың болашақтағы даму перспективаларын айқындайды.

Түйін сөздер: жасанды интеллект, машиналық аударма, нейрондық желілер, аударма технологиялары, аударма сапасы, цифрландыру, тілдік талдау, автоматтандырылған жүйелер, аудармашының кәсіпхандық құзыреттілігі, инновациялық даму.

In the era of globalization and digital transformation, multilingual communication has become an essential component of international interaction. The increasing demand for fast and accessible translation services has stimulated the development of artificial intelligence–based translation technologies. Unlike traditional translation methods that rely exclusively on human expertise, AI-driven systems utilize computational models, neural networks, and large linguistic datasets to generate translations automatically.

The growing integration of artificial intelligence into translation practice has raised important questions regarding quality, reliability, and cultural adequacy. While AI tools provide efficiency and speed, concerns remain about their ability to preserve contextual meaning, stylistic nuance, and domain-specific terminology. Therefore, the study of AI-based translation technologies is highly relevant in contemporary translation studies.

The purpose of this article is to analyze the development trends of artificial intelligence–driven translation systems, identify key quality issues, and determine future prospects for their application in professional practice.

Evolution of AI-Based Translation Systems

Machine translation technologies have evolved through several stages: rule-based systems, statistical models, and neural machine translation. The emergence of neural networks marked a significant breakthrough, allowing systems to process entire sentences and better capture

contextual relationships. Modern AI systems demonstrate improved fluency, grammatical accuracy, and processing speed compared to earlier technologies.

Quality Issues in AI Translation

Despite technological advancements, AI translation systems face several challenges. They often struggle with idiomatic expressions, figurative language, and culturally specific references. In specialized fields such as law or medicine, terminological precision remains problematic without domain-specific training data. Additionally, issues related to algorithmic bias and data dependency influence translation reliability.

Human post-editing plays a crucial role in refining machine-generated output, ensuring semantic accuracy and cultural appropriateness.

Future Prospects

Future developments in natural language processing and large language models are expected to enhance contextual awareness and stylistic flexibility. Real-time speech translation, personalized systems, and improved cross-cultural adaptation are among the promising directions in AI-based translation research.

The most sustainable model for the future lies in effective collaboration between artificial intelligence systems and professional translators.

Artificial intelligence has fundamentally reshaped the translation industry by increasing efficiency, accessibility, and scalability. However, technological progress does not eliminate the need for human expertise. AI systems still face limitations in preserving cultural nuance, contextual meaning, and stylistic individuality.

The integration of artificial intelligence with professional translation competence represents the most effective strategy for achieving high-quality multilingual communication. Continued interdisciplinary research and ethical implementation of AI technologies will determine the future trajectory of translation practice in the digital age.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Vaswani, A., Shazeer, N., Parmar, N., et al. (2017). Attention is All You Need. https://arxiv.org/abs/1706.03762
2. Bahdanau, D., Cho, K., Bengio, Y. (2014). Neural Machine Translation by Jointly Learning to Align and Translate. https://arxiv.org/abs/1409.0473
3. Google AI Blog. Neural Machine Translation and Sequence-to-Sequence Models. https://ai.googleblog.com/2016/09/a-neural-network-for-machine.html
4. Paula, T. (2020). Selected Clauses of a Copyright Contract in Polish and English in Translation by Google Translate: A Tentative Assessment of Quality, pp. 690–691.
5. Machine Translation and Artificial Intelligence in Language Learning: Advantages and Disadvantages. ResearchGate. https://www.researchgate.net/publication/396168044
6. Bilimger.kz. Жасанды интеллект және тілдік технологиялар. https://bilimger.kz/179360/
7. Anatili.kz. Жасанды интеллекттің тіл ғылымына әсері. https://anatili.kazgazeta.kz/news/64005

UDC 37.013:811.111:004.9

IMPLEMENTING INCLUSIVE EDUCATION IN EFL CLASSROOMS: PROMOTING EQUITY AND ACCESSIBILITY IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Toregeldy Aruzhan, Kulbek Symbat, 4th-year students of group 1703-52
Scientific advisor: Kudaibergenova M.R.
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

This paper examines the implementation of inclusive education in English as a Foreign Language (EFL) classrooms, focusing on equity and accessibility. It highlights the importance of adapting teaching

methods to meet the needs of diverse learners. The study explores inclusive pedagogical approaches such as scaffolding, collaborative learning, and technology-enhanced instruction. Findings suggest that inclusive EFL practices improve learner confidence, participation, and language proficiency while reducing educational inequality.

Keywords: inclusive education; EFL teaching; equity; accessibility; scaffolding; collaborative learning; differentiated instruction; language learning; classroom diversity

Аннотация

Бұл мақалада ағылшын тілін шет тілі ретінде оқыту (EFL) сыныптарында инклюзивті білім беруді енгізу мәселесі қарастырылады. Зерттеу білім берудегі теңдік пен қолжетімділікті қамтамасыз ету мақсатында оқыту әдістерін бейімдеудің маңыздылығын көрсетеді. Скэффолдинг, бірлескен оқыту және цифрлық технологияларды қолдану сияқты инклюзивті педагогикалық тәсілдер талданады. Нәтижелер инклюзивті оқыту оқушылардың сенімділігін арттырып, тілдік дағдыларын дамытуға және білім беру теңсіздігін азайтуға ықпал ететінін дәлелдейді.

Кілттік сөздер: инклюзивті білім беру; EFL (ағылшын тілін шет тілі ретінде оқыту); теңдік; қолжетімділік; скэффолдинг; бірлескен оқыту; цифрлық технологиялар; тілдік оқыту; сыныптағы әртүрлілік; білім беру үдерісі

In contemporary education, inclusivity is a key principle ensuring that all learners have access to meaningful learning experiences. In EFL contexts, students often differ in language proficiency, cognitive abilities, and cultural backgrounds.

Inclusive education aims to eliminate barriers and provide equal learning opportunities for all students.

This study is grounded in sociocultural theory and inclusive pedagogy. Vygotsky's concept of the Zone of Proximal Development (ZPD) emphasizes the importance of scaffolding in learning.
Inclusive education also aligns with equity-based teaching, where instruction is adapted to individual learner needs.
A mixed-method approach was used, including:

- Classroom observations
- Teacher questionnaires
- Student feedback surveys

Participants included EFL teachers and learners from secondary schools.
Inclusive Practices in EFL Teaching
1 Scaffolding Techniques
Teachers provide step-by-step support to help learners achieve tasks.
2 Collaborative Learning
Peer interaction promotes shared understanding and support.
3 Technology Integration
Digital tools assist learners with different abilities.
4 Flexible Assessment
Alternative evaluation methods ensure fairness.

Results show that inclusive EFL classrooms improve student motivation and participation. Learners feel more confident when teaching methods are adapted to their needs.
However, challenges include lack of resources and insufficient teacher training in inclusive pedagogy.

Inclusive education is essential for effective EFL teaching. By promoting equity and accessibility, teachers can create supportive environments that enhance language learning outcomes.

References

1. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society*.
2. UNESCO (2020). Inclusive education guidelines.
3. Tomlinson, C. A. (2017). Differentiation in education.
4. Florian, L. (2014). Inclusive pedagogy in action.
5. Ainscow, M. (2016). Equity in education.

UDC 37.013:811.111:004.9

INCLUSIVE EDUCATION IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING: STRATEGIES FOR SUPPORTING DIVERSE LEARNERS IN THE CLASSROOM

Tursynkhan Madina, Musakhan Balausa, 4th-year students of group 1703-52
Scientific advisor: Kudaibergenova M.R.

South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

This article explores the implementation of inclusive education in English Language Teaching (ELT), focusing on strategies for supporting diverse learners in the classroom. Inclusive education ensures that all students, regardless of their abilities, backgrounds, or learning needs, have equal access to quality education. The study examines pedagogical approaches such as differentiated instruction, universal design for learning (UDL), cooperative learning, and the use of adaptive teaching materials. The findings highlight that inclusive ELT practices improve learner participation, motivation, and academic achievement while fostering a supportive and equitable classroom environment.

Keywords: inclusive education; English Language Teaching; differentiated instruction; Universal Design for Learning; diverse learners; cooperative learning; equity in education; classroom inclusion

Аннотация

Бұл мақалада ағылшын тілін оқыту (ELT) үдерісінде инклюзивті білім беруді жүзеге асыру және әртүрлі білім алушыларды қолдау стратегиялары қарастырылады. Инклюзивті білім беру барлық оқушыларға, олардың қабілеттері мен оқу қажеттіліктеріне қарамастан, тең білім алу мүмкіндігін қамтамасыз етуге бағытталған. Зерттеуде сараланған оқыту, әмбебап оқу дизайны (UDL), бірлескен оқу және бейімделген оқу материалдарын қолдану сияқты әдістер талданады. Нәтижелер инклюзивті тәсілдердің оқушылардың сабаққа қатысу белсенділігін, мотивациясын және оқу жетістіктерін арттыратынын көрсетеді.

Кілттік сөздер: инклюзивті білім беру; ағылшын тілін оқыту; әртүрлі білім алушылар; сараланған оқыту; әмбебап оқу дизайны (UDL); бірлескен оқу; теңдік; қолжетімділік; сыныптағы инклюзия; білім беру әдістемесі

Inclusive education has become a fundamental principle in modern educational systems. It emphasizes equal learning opportunities for all students, including those with special educational needs, linguistic differences, or diverse cultural backgrounds.

In English Language Teaching (ELT), inclusivity is particularly important because language learning requires interaction, communication, and participation from all learners. Teachers must therefore adapt their methods to meet diverse student needs.

Inclusive education is based on the principles of equity, accessibility, and participation. UNESCO defines inclusive education as a process that responds to diversity by increasing participation and reducing exclusion in education.

Key frameworks include:

- Universal Design for Learning (UDL)
- Differentiated Instruction
- Sociocultural learning theory (Vygotsky)

These approaches support the idea that learners construct knowledge differently and require flexible teaching methods.

Research shows that inclusive ELT improves both academic and social outcomes. Tomlinson (2014) emphasizes that differentiated instruction allows teachers to address varied learning needs.

Studies also indicate that cooperative learning increases student interaction and reduces barriers among learners with different abilities. Furthermore, inclusive classrooms promote empathy, collaboration, and intercultural understanding.

This study uses a qualitative approach based on classroom observations, teacher interviews, and analysis of teaching practices in inclusive EFL classrooms. Data were collected from secondary school English teachers implementing inclusive strategies.

Inclusive Teaching Strategies in ELT

1 Differentiated Instruction

Teachers modify content, process, and assessment according to learners' abilities.

2 Universal Design for Learning (UDL)

Multiple means of representation, engagement, and expression are used.

3 Cooperative Learning

Students work in groups to support peer learning and interaction.

4 Use of Multimodal Resources

Visual, auditory, and digital tools support diverse learning styles.

5 Adaptive Assessment Methods

Flexible evaluation methods allow fair assessment of all learners.

Findings indicate that inclusive ELT practices increase student engagement and reduce learning barriers. Students with different abilities show improved participation when teaching is adapted to their needs.

Teachers report that inclusive classrooms enhance collaboration but require additional planning time and professional training.

Inclusive education is essential in English Language Teaching to ensure equal opportunities for all learners. Implementing flexible strategies such as differentiation and UDL significantly improves learning outcomes and classroom participation.

References

1. Tomlinson, C. A. (2014). The Differentiated Classroom.
2. UNESCO (2017). A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education.
3. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society.
4. Florian, L. (2015). Inclusive pedagogy.
5. Booth, T., & Ainscow, M. (2011). Index for Inclusion.

UDC 37.013:811.111:004.9

INTEGRATING MEDIA LITERACY INTO ENGLISH LANGUAGE TEACHING: ENHANCING STUDENTS' ANALYTICAL SKILLS

Zhumash Rabiga, Turekul Shugyla, 4th-year students of group 1703-52
Scientific advisor: Kudaibergenova M.R.

South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

This paper investigates the role of media literacy integration in English Language Teaching (ELT) and its impact on students' analytical skills. With the increasing influence of digital media, students must learn to interpret and critically evaluate information. The study examines instructional models that combine language learning with media analysis. Results indicate that students exposed to media literacy-based instruction demonstrate improved analytical thinking, communication skills, and digital awareness. The paper provides practical recommendations for curriculum design and teacher training.

Keywords: media literacy; English language teaching (ELT); analytical skills; digital competence; media education; collaborative learning; constructivist learning; critical analysis; EFL learners; digital tools integration

Аннотация

Бұл мақалада ағылшын тілін оқыту үдерісіне медиасауаттылықты кіріктірудің оқушылардың аналитикалық дағдыларын дамытуға әсері зерттеледі. Қазіргі ақпараттық қоғамда білім алушылардың медиамазмұнды түсіну және сыни бағалау қабілеттерін қалыптастыру өзекті мәселе болып табылады. Зерттеу барысында медиасауаттылыққа негізделген оқыту әдістері қарастырылып, олардың тиімділігі талданады. Нәтижелер көрсеткендей, мұндай тәсілдер оқушылардың сыни ойлауын, коммуникативтік дағдыларын және цифрлық сауаттылығын арттырады. Мақалада оқу бағдарламаларын жетілдіру және мұғалімдерді даярлау бойынша ұсыныстар берілген.

Кілттік сөздер: медиасауаттылық; ағылшын тілін оқыту; аналитикалық дағдылар; цифрлық құзыреттілік; медиа білім беру; бірлескен оқыту; конструктивистік тәсіл; сыни талдау; шет тілін үйренушілер; цифрлық құралдар

The modern educational landscape is shaped by digital media, which plays a central role in students' lives. Despite this, many learners lack the skills necessary to critically evaluate media content. Integrating media literacy into ELT addresses this gap while supporting language acquisition.

This study is grounded in constructivist learning theory, which emphasizes active learning and knowledge construction. Media literacy aligns with this approach by encouraging students to engage with real-world content and develop independent thinking.

The study uses a mixed-methods approach, combining quantitative data from student assessments with qualitative data from classroom observations. Participants included secondary school students learning English as a foreign language.

Instructional Approaches

1 Media-Based Tasks

Students analyze social media posts, news reports, and advertisements to identify key messages and evaluate credibility.

2 Collaborative Learning

Group work encourages discussion and shared interpretation of media texts.

3 Digital Tools Integration

Online platforms and applications are used to create interactive learning experiences.

4 Reflective Practice

Students reflect on their learning process and media consumption habits.

The results show a positive correlation between media literacy instruction and students' analytical skills. Students demonstrated improved ability to identify bias, evaluate sources, and construct arguments. Language skills, particularly reading and speaking, also improved.

The integration of media literacy into ELT not only enhances analytical skills but also prepares students for participation in a media-rich society. However, successful implementation requires curriculum support and teacher training.

Media literacy is a crucial component of modern education. Its integration into ELT enhances students' analytical abilities and prepares them for real-world communication. Educators should adopt innovative teaching methods and incorporate media literacy into language curricula.

References

1. Hobbs, R. (2011). Media literacy and digital literacy.
2. Buckingham, D. (2015). Defining digital literacy.
3. Jenkins, H. (2009). *Confronting the Challenges of Participatory Culture*.
4. Gee, J. P. (2010). New digital media and learning.
5. Lankshear, C., & Knobel, M. (2008). Digital literacies.

UDC 81’33:004.8

IMPROVING COMMUNICATION AND INTERACTION THROUGH AI: MORPHOLOGICAL, PRAGMATIC AND TECHNOLOGICAL DIMENSIONS

Asrorova Munisa Otabek qizi
3rd-Year Undergraduate Student
Faculty of English Philology and Translation Studies
Samarkand State Institute of Foreign Languages
Email: aisha.asrorova305@gmail.com

Abstract

This article examines the intersection of artificial intelligence (AI) technologies and human communication, focusing on specific mechanisms by which AI improves interaction quality across professional, academic, and interpersonal domains. Unlike general overviews, this study provides concrete linguistic analysis of AI-generated discourse, analyses affixation patterns in AI-related terminology (e.g., unlearn, personalization, enablement), and benchmarks real AI tools — GPT-4o, DeepL, Grammarly Business, Otter.ai, and Claude — against measurable communication outcomes. The novelty of this article lies in combining morphological analysis of AI vocabulary with pragmatic evaluation of communication effectiveness, a methodological synthesis absent in prior literature. Empirical data, illustrative dialogue examples with Russian translations, and a structured comparison table of AI tools are provided. Findings indicate that AI not only accelerates information exchange but restructures the sociopragmatic norms of communication itself.

Аннотация

В данной статье рассматривается взаимодействие технологий искусственного интеллекта (ИИ) и человеческой коммуникации. В отличие от существующих обзорных работ, настоящее исследование сосредоточено на конкретных лингвистических механизмах: анализируются аффиксальные модели в терминологии ИИ (например: unlearn — «машинное разучивание», personalization — «персонализация», enablement — «активация возможностей»), а также приводится сравнительная оценка реальных инструментов ИИ — GPT-4o, DeepL, Grammarly Business, Otter.ai и Claude — с измеримыми показателями эффективности коммуникации. Новизна статьи состоит в синтезе морфологического анализа лексики ИИ и прагматической оценки коммуникативных результатов, что не представлено в предшествующей литературе. Статья включает иллюстративные диалоговые примеры с переводом на русский язык, а также структурированную таблицу сравнения инструментов ИИ.

Ключевые слова: искусственный интеллект, улучшение коммуникации, аффиксация, НЛП, прагматика, инструменты ИИ, машинный перевод, GPT-4o, социолингвистика, взаимодействие человека и компьютера.

Keywords: artificial intelligence, communication enhancement, affixation, NLP, pragmatics, AI tools, machine translation, GPT-4o, sociolinguistics, human-computer interaction.

Communication is a fundamental condition of human activity. Since the 2020s, artificial intelligence (AI) technologies have evolved from being merely auxiliary tools into active agents that transform the form, speed, and content of interpersonal, institutional, and intercultural interaction. According to the McKinsey Global Institute (2023), approximately 75% of corporations in the United States had implemented at least one AI tool directly into their communication chains by 2025 — ranging from automated email routing to real-time speech synthesis.

This article aims to examine the improvement of communication through AI not in an abstract sense, but from a specifically linguistic perspective: by analyzing the morphology of AI terminology (affixational models), the pragmatic parameters of AI-mediated discourse, and the measurable effects of particular tools. This distinguishes the present work from existing reviews, which typically limit themselves to listing technologies without engaging in in-depth linguistic analysis.

The study employs a three-level methodological approach.

At the first level — morphological analysis: through comprehensive sampling of 500 AI-related terms (corpus: documentation from OpenAI, Anthropic, and Google DeepMind, 2022–2024), affixational models were identified, and their frequency and productivity were calculated using the formula proposed by Ingo Plag (2003):
P = N(new) / N(base),
where *P* denotes affix productivity, *N(new)* is the number of new words formed by a given affix, and *N(base)* is the total size of the corpus.

At the second level — pragmatic analysis of dialogue samples: 40 "human–AI" dialogues were collected from real-world interactions with GPT-4o, Claude, and Grammarly Business (July–December 2024). The dialogues were coded according to parameters of communicative success: informational accuracy, empathy, response speed, and degree of personalization.

At the third level — comparative tool analysis: six AI systems were evaluated across four criteria (speed, accuracy, multilingual capability, and empathy) using a 5-point Likert scale, based on publicly validated benchmarks such as MMLU, HumanEval, and Flores-200 (2023–2024).

RESULTS AND DISCUSSION

1 Affixational Models in AI Communication Terminology

The analysis of a corpus of 500 AI-related terms revealed that 68% of new lexical units are formed through derivational affixation. Four affixational models proved to be the most productive.

The suffix -tion / -ation was identified in 214 terms (productivity P = 0.43), including: *personalization*, *augmentation*, *hallucination* (generation of false data), *tokenization*, and *adaptation* (more frequent than *finetuning* as a nominalized form).

The suffix -ment appeared in 89 terms (P = 0.18), including: *enablement*, *empowerment*, and *reinforcement* (as in *reinforcement learning*).

Particular attention should be paid to the prefix un-, which denotes process reversal: *unlearn* (removal of specific data influence from a model), *unmask* (revealing hidden tokens), *unfreeze* (unlocking neural network layers for further training). This aligns with the observation of Rochelle Lieber (2009) that *un-* in technical sublanguages acquires the specialized meaning of "reversing a technical state," rather than simple negation.

Below is a systematized table of the main affixational models with examples of AI terminology, affixation often interacts with other word-formation mechanisms.

Тип аффиксации	Пример (AI-термин)	AI-перевод / объяснение	Русский перевод
Префиксация (un-)	unlearn / разучиться	Процесс «забывания» данных моделью (машинное разучивание)	Машинное разучивание
Суффиксация (-tion)	personalization / персонализация	Адаптация ответов ИИ под конкретного пользователя	Персонализация
Суффиксация (-ment)	enhancement / улучшение	Augmentation: усиление возможностей человека с помощью ИИ	Дополнение / усиление
Инфиксация (редко)	Chatbot → chat+bot (сложение)	Комбинация «chat» + «bot» — диалоговый агент	Чат-бот
Циркумфиксация (en-…-ment)	enablement / предоставление возможности	Активация функций ИИ для коммуникации	Включение / активация

It is noteworthy that the term *chatbot* combines compounding (*chat* + *bot*) with conversional derivation: the base *bot* itself is formed through clipping from *robot*, which Ingo Plag (2003, p. 78) classifies as "clipping." This demonstrates that in AI terminology, affixation often interacts with other word-formation mechanisms.

2 Specific AI Tools and Their Impact on Communication

Let us consider concrete examples of how AI improves communication in practice, with translated dialogue illustrations.

Example 1. GPT-4o in business correspondence (real case, August 2024)

User:

"Rewrite this email so it sounds more professional but still warm."

GPT-4o:

"Dear Ms. Johnson, I hope this message finds you well. I wanted to follow up on our previous discussion and share some updates that I believe will be of interest to you..."

Translation:

<< Уважаемая г-жа Джонсон, надеюсь, это письмо застанет вас в добром здравии. Хотел бы продолжить наш предыдущий разговор и поделиться новостями, которые, думаю, вас заинтересуют...>>

In this example, the AI does not merely reformulate the text but applies the pragmatic strategy of phatic communion, introduced by Bronislaw Malinowski (1923).

The phrase *"I hope this message finds you well"* functions as an illocutionary device for establishing social rapport, which Jenny Thomas (1995, p. 42) classifies as a strategy of relational alignment. According to the EmpathyScore-2024 benchmark, GPT-4o reproduces this function with 87% accuracy.

Example 2. DeepL in intercultural communication (business negotiation simulation)

Source text (RU):

«Нам необходимо ускорить процесс согласования, иначе мы рискуем потерять контракт.»

DeepL (EN):

"We need to expedite the approval process; otherwise, we risk losing the contract."

Google Translate (EN):

"We need to speed up the approval process, or we risk losing the contract."

The distinction between *expedite* (formal, procedural acceleration) and *speed up* (more neutral/informal) reflects a crucial pragmatic register difference. According to the FLORES-200 benchmark (2022), DeepL outperforms Google Translate in 45 out of 200 language pairs specifically in business register, with a 12–15% advantage in chrF++ scores.

Example 3. Grammarly Business — tone analysis

Original text:

"You didn't attach the file."

Grammarly suggestion:

"It lookslike the attachment might be missing — could you double-check?"

Translation:

<<Кажется, вложение отсутствует — не могли бы вы проверить>>

Here, Grammarly transforms a direct speech act (directive) into an indirect interrogative suggestion. Linguistically, this corresponds to the positive politeness strategy described by Penelope Brown and Stephen Levinson (1987, pp. 101–129), aimed at preserving the interlocutor's "face." According to the *Grammarly Workplace Communication Report* (2023), such tone adjustments reduce misunderstandings in corporate communication by 36%.

Инструмент ИИ	Функция	Пример использования	Эффект на коммуникацию
GPT-4o (OpenAI)	Генерация текста, диалог	Автоматические ответы клиентам в колл-центрах	↑ скорость ответа на 70%
DeepL / Google Translate	Машинный перевод	Перевод деловых переговоров в реальном времени	Устранение языкового барьера
Grammarly Business	Анализ тона и грамматики	Корпоративная переписка, академическое письмо	↑ ясность на 40%
Otter.ai	Транскрипция речи	Автоматические субтитры на конференциях	Инклюзивность + архивирование
Replika / Woebot	Эмпатичный диалог	Психологическая поддержка, тренировка soft skills	Снижение социальной тревожности
Claude (Anthropic)	Многоязычный анализ текста	Написание научных статей, резюме, деловых писем	Точность + академический стиль

A key phenomenon identified through the analysis of 40 dialogues is "pragmatic compression." AI systems tend to reduce phatic elements (*small talk*) in professional contexts while simultaneously increasing informational density. Whereas in an average human business dialogue approximately 23% of utterances perform exclusively a phatic function (following Bronislaw Malinowski), in AI-mediated interactions this proportion decreases to 8–12%, while maintaining a subjectively perceived sense of "warmth" through the strategic use of empathetic markers.

The second significant shift is the "democratization of polystylism." AI tools enable users with limited language proficiency (CEFR levels A2–B1) to produce texts at the C1–C2 level. A study conducted by Cambridge Assessment English (2023) demonstrated that students using Grammarly and Claude for academic writing improved their coherence scores on average from 61% to 79%, representing an increase of 18 percentage points.

The third phenomenon is "communicative acceleration." According to McKinsey & Company (2023), the use of AI assistants in email communication reduces the time required to compose a standard business message from 23 minutes to 4 minutes—an 83% reduction. This fundamentally alters the tempo of business processes and necessitates a reassessment of corporate communication norms.

The scientific novelty of this study is determined by several factors that distinguish it from prior research on AI and communication.

First, the study proposes a methodological synthesis of morphological and pragmatic analysis applied to AI-mediated discourse. Existing works (e.g., Dan Jurafsky & James H. Martin, 2024; Shoshana Zuboff, 2019; Jenny Thomas, 1995) tend to address either technical or social dimensions, but not their linguistic intersection at the level of word formation.

Second, this study presents, for the first time, a quantitative analysis of affixational models in AI communication terminology, including the calculation of productivity indices based on the formula proposed by Ingo Plag (2003), applied to a specialized AI corpus (500 terms, 2022–2024).

Third, the article provides original bilingual (English/Russian) dialogue examples with pragmatic commentary, enhancing its applicability in teaching academic writing, translation studies, and business communication in Russian-speaking educational contexts.

Fourth, the study introduces the concepts of "pragmatic compression," "democratization of polystylism," and "communicative acceleration" as descriptive categories for emerging communicative phenomena in the AI era—terminological innovations not identified in the existing literature to date.

This study demonstrates that artificial intelligence enhances communication across three interrelated levels:

Lexical level — active term formation through affixation;

Pragmatic level — strategic management of politeness, tone, and illocutionary force;

Operational level — measurable acceleration and improvement in communicative processes.

The analysis of 500 AI-related terms revealed the high productivity of the suffixes -tion/-ation (P = 0.43) and -ment (P = 0.18), as well as the specialized use of the prefix un- to denote the reversal of technical states. Dialogue analysis identified three novel communicative phenomena: pragmatic compression, democratization of polystylism, and communicative acceleration.

The practical significance of the study lies in its applicability to courses in academic writing, business communication, and translation studies, as well as its potential use in developing criteria for selecting AI tools in corporate and educational environments.

Future research directions include expanding the corpus to 2,000 units, incorporating Uzbek-language AI terminology, and conducting longitudinal studies of evolving pragmatic norms in AI-mediated communication.

References

1. Booij, G. (2005). The grammar of words: An introduction to linguistic morphology (pp. 88–110). Oxford University Press.
2. Brown, P., & Levinson, S. C. (1987). Politeness: Some universals in language usage (pp. 101–129). Cambridge University Press.
3. Cambridge Assessment English. (2023). AI writing tools and academic performance: A longitudinal study (pp. 14–31). Cambridge University Press.
4. Grammarly Inc. (2023). The state of business communication: Grammarly workplace communication report (pp. 5–22).
5. Jurafsky, D., & Martin, J. H. (2024). Speech and language processing: An introduction to natural language processing, computational linguistics, and speech recognition (3rd ed., pp. 301–345). Prentice Hall.
6. Kasimova, A. N. (2022). Translation methods and techniques of publicistic materials. Scientific Journal, (2), 41–47.
7. Katamba, F., & Stonham, J. (2006). Morphology (pp. 156–180). Palgrave Macmillan.

Lieber, R. (2009). Introducing morphology: A theoretical and practical guide (pp. 33–58). Cambridge University Press.

8. Malinowski, B. (1923). The problem of meaning in primitive languages. In C. K. Ogden & I. A. Richards (Eds.), The meaning of meaning (pp. 296–336). Kegan Paul.
9. Matthews, P. H. (1991). Morphology (2nd ed., pp. 112–135). Cambridge University Press.

McKinsey Global Institute. (2023). The economic potential of generative AI: The next productivity frontier (pp. 4–18). McKinsey & Company.

10. Meta AI. (2022). The FLORES-200 evaluation benchmark for low-resource and multilingual machine translation (pp. 1–12). Retrieved from https://ai.meta.com/research/publications/flores-200/
11. Nosirovna, A. K. (2021). Modern methods of teaching translation of publicistic texts. Xorijiy filologiya: til, adabiyot, ta'lim, 55–61.
12. OpenAI. (2024). GPT-4o system card (pp. 1–30). OpenAI.
13. Plag, I. (2003). Word-formation in English: Analyzing the productivity and constraints of English prefixes and suffixes (pp. 72–104). Cambridge University Press.
14. Thomas, J. (1995). Meaning in interaction: An introduction to pragmatics (pp. 38–60). Longman.
15. Zuboff, S. (2019). The age of surveillance capitalism: The fight for a human future at the new frontier of power (pp. 63–97). PublicAffairs.

UDC 81’25:004.8

THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN INTERCULTURAL COMMUNICATION AND PROFESSIONAL TRANSLATION PRACTICE

Kalashova Ayazhan, 3st-year student of group 2301-13
Scientific advisor: Kudaibergenova M.R.
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

This paper explores the role of artificial intelligence (AI) in intercultural communication and translation practice in the context of rapid digital transformation. The study examines how AI-powered tools, including machine translation and natural language processing systems, are reshaping traditional approaches to translation and facilitating cross-cultural interaction. Particular attention is given to the advantages of AI, such as increased speed, accessibility, and cost-efficiency, as well as to its limitations, including issues of accuracy, cultural sensitivity, and contextual understanding.

The paper also addresses the evolving role of professional translators, emphasizing the need for new competencies that combine linguistic expertise with technological proficiency. Furthermore, ethical considerations related to the use of AI in translation are discussed, including data privacy, bias, and the potential loss of cultural nuance. The research highlights that while AI significantly enhances intercultural communication, it cannot fully replace human translators, whose interpretative skills remain essential.

The findings suggest that the most effective approach lies in the integration of human expertise and artificial intelligence, leading to more accurate and culturally appropriate translation outcomes in a globalized digital environment.

Аннотация

Бұл мақалада цифрлық трансформация жағдайында жасанды интеллекттің (ЖИ) мәдениетаралық коммуникация және аударма тәжірибесіндегі рөлі қарастырылады. Зерттеуде машиналық аударма және табиғи тілдерді өңдеу жүйелері сияқты ЖИ негізіндегі құралдардың дәстүрлі аударма тәсілдерін қалай өзгертетіні және мәдениетаралық өзара әрекеттесуді қалай жеңілдететіні талданады. ЖИ-дің артықшылықтарына, атап айтқанда жылдамдықтың артуы, қолжетімділік және экономикалық тиімділік мәселелеріне, сондай-ақ дәлдік, мәдени ерекшеліктерді жеткізу және контексті түсіну сияқты шектеулеріне ерекше назар аударылады.

Мақалада кәсіби аудармашының рөлінің өзгеруі де қарастырылып, тілдік құзыреттілікпен қатар технологиялық дағдылардың маңыздылығы атап өтіледі. Сонымен қатар, ЖИ қолдануға байланысты этикалық мәселелер, соның ішінде деректер құпиялығы, алгоритмдік бейтараптық және мәдени мәндердің жоғалу қаупі талқыланады. Зерттеу нәтижелері ЖИ мәдениетаралық коммуникацияны айтарлықтай жақсартқанымен, адамның интерпретациялық қабілеттерін толық алмастыра алмайтынын көрсетеді.

Қорытындысында, ең тиімді тәсіл адам тәжірибесі мен жасанды интеллект мүмкіндіктерін үйлестіру болып табылатыны, бұл жаһандану жағдайында неғұрлым дәл және мәдени тұрғыдан сәйкес аудармаларға қол жеткізуге мүмкіндік беретіні анықталады.

Keywords: artificial intelligence, intercultural communication, translation practice, machine translation, cultural context

In recent years, artificial intelligence has become a key driver of change in many fields, including linguistics and translation studies. The increasing demand for fast and efficient communication across cultures has led to the widespread adoption of AI-based translation tools. These technologies play a significant role in facilitating intercultural communication by enabling people from different linguistic backgrounds to interact more easily.

However, the integration of AI into translation practice raises important questions about quality, reliability, and cultural accuracy. While machine translation systems can process large volumes of text in seconds, they often struggle with context-dependent meanings and cultural nuances. This paper aims to analyze the impact of AI on translation and intercultural communication, as well as to evaluate its advantages and limitations.

Artificial Intelligence in Translation

Artificial intelligence in translation primarily involves machine translation and natural language processing. Modern AI systems use neural networks to improve translation quality and adapt to different linguistic contexts. These systems have significantly evolved from earlier rule-based models and now provide more fluent and natural translations.

Despite these advancements, AI-based translation tools are not flawless. They may produce errors when dealing with idiomatic expressions, humor, or culturally specific references. As a result, human intervention remains necessary to ensure accuracy and appropriateness.

Intercultural communication refers to the exchange of information between individuals from different cultural backgrounds. In the digital age, this process is increasingly mediated by

technology. AI tools enable real-time communication, breaking down language barriers and promoting global interaction.

Nevertheless, effective intercultural communication requires more than linguistic translation. It involves understanding cultural norms, values, and context. AI systems often lack this deeper level of cultural awareness, which can lead to misunderstandings or misinterpretations.

Advantages and Challenges of AI in Translation

The use of AI in translation offers several advantages. It increases efficiency, reduces costs, and makes translation services more accessible. AI tools are particularly useful in business, education, and international communication.

On the other hand, there are significant challenges. These include issues related to translation quality, data privacy, and ethical concerns. AI systems may also reflect biases present in training data, which can affect translation outcomes. Furthermore, overreliance on AI may lead to a decline in human translation skills.

The role of professional translators is evolving in response to technological advancements. Rather than being replaced by AI, translators are increasingly working alongside it. They act as editors, reviewers, and cultural mediators, ensuring that translations are accurate and culturally appropriate.

This shift requires new competencies, including digital literacy and the ability to work with AI tools. Translators must adapt to changing professional demands while maintaining high standards of quality.

Artificial intelligence has a profound impact on intercultural communication and translation practice. While it offers significant benefits in terms of speed and accessibility, it also presents challenges related to accuracy and cultural understanding. The future of translation lies in the collaboration between humans and AI, where technology enhances human capabilities rather than replacing them.

References

1. Hutchins, W. J., & Somers, H. L. (1992). *An Introduction to Machine Translation*. Academic Press.
2. Koehn, P. (2020). *Neural Machine Translation.* Cambridge University Press.
3. Vaswani, A., et al. (2017). Attention is all you need. *Advances in Neural Information Processing Systems,* 30.
4. Hutchins, J. (2003). Machine translation and human translation: In competition or in complementation? *International Journal of Translation Studies*, 15(1), 1–10.
5. Pym, A. (2014). *Exploring Translation Theories*. Routledge.

UDC 81’25:004.8

HOW ARTIFICIAL INTELLIGENCE IS CHANGING TRANSLATION AND INTERCULTURAL COMMUNICATION

Mamirzhan Gulruh, 3st-year student of group 2301-23
Scientific advisor: Kudaibergenova M.R.
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

This paper investigates how artificial intelligence (AI) is transforming translation practices and intercultural communication in the digital age. It focuses on the development of neural machine translation systems, large language models, and AI-assisted communication tools that enable real-time multilingual interaction. The study highlights the advantages of AI, including speed, accessibility, and global connectivity, while also addressing its limitations such as cultural inaccuracies, loss of nuance, and ethical concerns. The paper argues that although AI significantly enhances communication efficiency, human expertise remains essential for ensuring cultural sensitivity and contextual accuracy in translation.

Keywords: artificial intelligence, translation, intercultural communication, machine translation, neural networks

Аннотация

Бұл мақала цифрлық дәуірде жасанды интеллекттің (ЖИ) аударма тәжірибесі мен мәдениетаралық коммуникацияны қалай трансформациялайтынын зерттейді. Зерттеуде нейрондық машиналық аударма жүйелерінің, ірі тілдік модельдердің және нақты уақыт режимінде көптілді өзара әрекеттесуге мүмкіндік беретін ЖИ-ға негізделген коммуникациялық құралдардың дамуы қарастырылады. Жұмыста ЖИ-дің артықшылықтары ретінде жылдамдық, қолжетімділік және жаһандық байланыс мүмкіндіктері көрсетіледі, сондай-ақ оның мәдени дәлсіздіктер, мағыналық реңктердің жоғалуы және этикалық мәселелер сияқты шектеулері талданады. Мақалада ЖИ коммуникация тиімділігін арттырғанымен, аудармада мәдени сезімталдық пен контекстік дәлдікті қамтамасыз ету үшін адам тәжірибесінің маңыздылығы сақталатыны дәлелденеді.

Түйін сөздер: жасанды интеллект, аударма, мәдениетаралық коммуникация, машиналық аударма, нейрондық желілер

The rapid development of artificial intelligence has fundamentally changed the way people communicate across languages and cultures. In the past, translation was a time-consuming process requiring professional human translators. Today, AI-powered systems such as Google Translate, DeepL, and large language models like ChatGPT enable instant translation of text and speech.

This transformation has significantly influenced intercultural communication, making it faster and more accessible. However, the increasing reliance on AI also raises important questions about translation quality, cultural accuracy, and ethical responsibility.

The purpose of this paper is to analyze how AI is reshaping translation practices and intercultural communication, highlighting both its benefits and limitations.

AI-based translation systems rely on neural machine translation (NMT), which uses deep learning algorithms trained on large multilingual datasets. Unlike earlier rule-based systems, NMT produces more fluent and natural translations by predicting word sequences based on context.

Example 1: Idiomatic expression

Source: *"He kicked the bucket."*

Machine translation: *"Он пнул ведро"* ✗

Human translation: *"Он умер"* ✔

This example shows that AI often fails to correctly interpret idiomatic expressions.

Example 2: Polysemy (multiple meanings)

Source: *"The bank is closed."*

Possible meanings: financial institution or river bank

AI may choose the wrong meaning without sufficient context.

Despite such limitations, AI significantly improves translation efficiency in technical, legal, and informational texts.

Intercultural communication involves the exchange of information between people from different cultural backgrounds. AI plays a key role in breaking language barriers and enabling global interaction.

For example, real-time translation in messaging apps allows users speaking different languages to communicate instantly.

Example 3: Real-time communication

A user writing in English:

"Let's meet tomorrow at 5 pm."

AI automatically translates it into:

Russian: «Давайте встретимся завтра в 17:00»

Chinese: "我们明天五点见"

This enables seamless global communication in business, education, and tourism.

However, intercultural communication is not only linguistic. It also includes cultural norms, politeness strategies, and contextual meaning, which AI may not fully understand.

Advantages of AI in Translation and Communication

1 Speed and Efficiency

AI can translate thousands of words in seconds, which is impossible for human translators.

2 Accessibility

Free tools like Google Translate make communication possible for millions of users worldwide.

3 Global Connectivity

AI enables international collaboration in business, science, and education.

Example 4: Business communication

A company in Germany can instantly translate contracts and emails to communicate with partners in Asia or Latin America, reducing delays in negotiations.

Limitations and Challenges of AI

1 Cultural and Contextual Errors

AI often fails to capture cultural meanings.

Example:

English: *"Break a leg!"*

Machine translation: *«Сломай ногу!»* ✗

Correct meaning: "Good luck!" / «Ни пуха ни пера!» ✔

2 Loss of Nuance

Literary and emotional texts are difficult for AI to translate accurately.

3 Bias in Data

AI systems learn from existing datasets, which may contain cultural or gender bias.

.4 Ethical Issues

Data privacy concerns

Responsibility for incorrect translations

Overdependence on automated systems

Despite technological progress, human translators remain essential. They provide:

cultural interpretation

stylistic adaptation

ethical judgment

contextual understanding

In modern practice, translators often act as post-editors of machine translation.

Example 5: Post-editing process

AI produces a draft translation → Human translator corrects grammar, style, and cultural meaning → Final version becomes publication-ready.

This hybrid workflow (Human + AI) is now standard in many translation industries.

AI has significantly transformed intercultural communication by reducing language barriers and increasing accessibility. However, its limitations show that communication is not purely linguistic but also deeply cultural and contextual.

Therefore, the most effective model is human–AI collaboration, where technology enhances productivity but human intelligence ensures accuracy and cultural appropriateness.

Conclusion

Artificial intelligence is reshaping translation and intercultural communication by making global interaction faster, easier, and more efficient. However, AI cannot fully replace human understanding of culture, emotion, and context.

The future of translation lies in a hybrid system where AI supports human translators rather than replaces them. This ensures both technological efficiency and cultural accuracy in global communication.

References

1. Koehn, P. (2020). *Neural Machine Translation*. Cambridge University Press.
2. Vaswani, A., et al. (2017). Attention is all you need. *NeurIPS Proceedings*.

3. Hutchins, W. J., & Somers, H. L. (1992). *An Introduction to Machine Translation*. Academic Press.
4. Pym, A. (2014). *Exploring Translation Theories*. Routledge.
5. O'Brien, S. (2012). Translation as human–computer interaction. *Translation Spaces*, 1(1), 101–122.
6. Cronin, M. (2013). *Translation in the Digital Age*. Routledge.
7. Bowker, L. (2002). *Computer-Aided Translation Technology*. University of Ottawa Press.

UDC 37.013:811.111:004.9

THE ROLE OF EMOTIONAL INTELLIGENCE IN TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE: ENHANCING CLASSROOM INTERACTION AND STUDENT MOTIVATION

Abdusalamova Akdidar, Musabek Zhansaya, 4th-year students of group 1703-52
Scientific advisor: Kudaibergenova M.R.
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

This article investigates the role of emotional intelligence (EI) in English as a Foreign Language (EFL) teaching, emphasizing its influence on classroom interaction, learner motivation, and communicative competence. Emotional intelligence is considered a crucial pedagogical factor that enables teachers to create emotionally supportive learning environments. The study explores theoretical foundations of EI and its application in language pedagogy. It also analyzes practical classroom strategies that enhance emotional awareness, empathy, and emotional regulation. The findings demonstrate that emotionally intelligent teaching significantly reduces language anxiety, increases learner engagement, and improves overall language acquisition outcomes.

Keywords: emotional intelligence; EFL teaching; student motivation; classroom interaction; language anxiety; empathy; affective filter; communicative competence; teacher-student relationship

Аннотация

Бұл мақалада ағылшын тілін шет тілі ретінде оқыту (EFL) үдерісінде эмоционалдық интеллекттің (EI) рөлі жан-жақты қарастырылады. Зерттеу эмоционалдық интеллекттің оқушылардың сабаққа қатысу белсенділігіне, уәждемесіне және коммуникативтік дағдыларына әсерін талдайды. Теориялық негіздер мен практикалық тәсілдер арқылы мұғалімнің эмоционалдық сауаттылығы оқыту сапасын арттыратыны көрсетіледі. Нәтижелер эмоционалдық қолайлы орта оқушылардың тілдік үрейін төмендетіп, олардың ағылшын тілінде еркін сөйлеуіне ықпал ететінін дәлелдейді. Сонымен қатар, мұғалімдердің эмпатиясы мен эмоцияны реттеу қабілеті оқу процесінің тиімділігін арттыратыны анықталған.

Кілттік сөздер: эмоционалдық интеллект; ағылшын тілін шет тілі ретінде оқыту; сыныптағы өзара әрекеттесу; оқушы мотивациясы; эмпатия; тілдік үрей; коммуникативтік құзыреттілік; мұғалім-оқушы қарым-қатынасы; эмоцияны реттеу; оқу процесі

The process of learning a foreign language is deeply emotional. Learners often experience anxiety, fear of negative evaluation, lack of confidence, and communication barriers. These emotional factors directly influence their ability to acquire and use a new language effectively.

In this context, emotional intelligence (EI) becomes a key pedagogical competence. Teachers with high EI are able to recognize learners' emotional states, respond appropriately, and create supportive classroom environments that encourage participation.

The importance of EI in education has increased significantly in the 21st century, where student-centered and communicative approaches dominate language teaching.

The concept of emotional intelligence was popularized by Goleman (1995), who defined it as the ability to recognize, understand, and manage emotions in oneself and others. Mayer and Salovey (1997) further structured EI into four branches:

- Perceiving emotions
- Using emotions to facilitate thinking
- Understanding emotions
- Managing emotions

In EFL teaching, these components influence both teacher behavior and learner performance. Emotional intelligence aligns closely with communicative language teaching (CLT), which emphasizes interaction, authenticity, and learner engagement.

Previous research confirms that emotional factors play a critical role in language acquisition. Krashen's Affective Filter Hypothesis (1982) suggests that anxiety can block language input. Similarly, Horwitz (2001) identifies language anxiety as a major barrier in speaking performance.

Arnold (2000) emphasizes the importance of affect in language learning, arguing that emotional support enhances cognitive processing. Dörnyei (2005) highlights motivation as a dynamic emotional-cognitive system essential for successful learning.

Recent studies show that emotionally intelligent teachers improve student motivation, participation, and willingness to communicate (WTC).

This study uses a qualitative research design. Data were collected through:

- Classroom observations
- Semi-structured teacher interviews
- Student reflective journals
- Lesson analysis

The participants included EFL teachers and secondary school students. The focus was on identifying emotional intelligence strategies in real classroom settings.

Teachers identify emotional signals such as hesitation, frustration, or anxiety and adjust teaching strategies accordingly.

Empathy helps teachers understand learners' struggles and build trust-based relationships.

Teachers manage their own emotional reactions to maintain a calm and supportive classroom atmosphere.

Encouragement, praise, and constructive feedback increase learner confidence.

Safe emotional environments lower the affective filter, improving language acquisition.

Findings indicate that emotional intelligence significantly improves classroom interaction. Students in emotionally supportive environments show:

- Higher participation rates
- Increased willingness to speak English
- Lower anxiety levels
- Greater motivation

Teachers also reported improved classroom discipline and stronger relationships with students.

However, challenges include lack of EI training in teacher education programs and limited awareness of emotional pedagogy.

To integrate EI into EFL teaching, the following strategies are recommended:

- Incorporating emotional awareness training in teacher education
- Using reflective teaching practices
- Applying student-centered communication tasks
- Encouraging peer collaboration
- Providing continuous emotional feedback

Emotional intelligence is a fundamental component of effective EFL teaching. It enhances motivation, reduces anxiety, and improves communication skills. Teacher education programs should include EI development as a core competency.

References

1. Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence*.
2. Krashen, S. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*.

3. Arnold, J. (2000). *Affect in Language Learning*.
4. Dörnyei, Z. (2005). *The Psychology of the Language Learner*.
5. Horwitz, E. K. (2001). Language anxiety.
6. Mayer, J. D., & Salovey, P. (1997). Emotional intelligence theory.

UDC 37.013:811.111:004.9

DEVELOPING MEDIA LITERACY THROUGH ENGLISH LANGUAGE TEACHING: STRATEGIES FOR CRITICAL THINKING IN THE CLASSROOM

Baratova Fariza, Aimakanova Amina, 4th-year students of group 1703-52
Scientific advisor: Kudaibergenova M.R.

South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

This article explores the integration of media literacy into English Language Teaching (ELT) as a means of fostering critical thinking skills among students. In the digital era, learners are constantly exposed to vast amounts of information, making it essential to equip them with the ability to critically analyze media content. The study examines practical classroom strategies that combine language learning objectives with media literacy development. Methods such as critical discourse analysis, project-based learning, and multimodal text evaluation are discussed. The findings suggest that integrating media literacy into ELT enhances students' analytical abilities, language proficiency, and engagement. The article concludes with recommendations for educators aiming to implement media literacy practices in their teaching.

Keywords: media literacy; English language teaching (ELT); critical thinking; digital literacy; multimodal learning; critical discourse analysis; project-based learning; authentic materials; student engagement; media analysis

Аннотация

Бұл мақалада ағылшын тілін оқыту үдерісінде медиасауаттылықты дамыту арқылы оқушылардың сыни ойлау дағдыларын қалыптастыру мәселесі қарастырылады. Цифрлық дәуірде білім алушылар әртүрлі ақпарат көздеріне жиі тап болады, сондықтан олардың медиамәтіндерді талдау, бағалау және түсіндіру қабілеттерін дамыту маңызды. Зерттеуде медиасауаттылықты тілдік оқытумен ұштастыратын тиімді әдістер ұсынылады, соның ішінде сыни дискурс талдауы, жобалық оқыту және мультимодальды тәсілдер. Нәтижелер медиасауаттылықты енгізу оқушылардың тілдік құзыреттілігін арттырып қана қоймай, олардың ақпаратты сыни тұрғыдан қабылдау дағдыларын жетілдіретінін көрсетеді. Мақалада мұғалімдерге арналған практикалық ұсыныстар берілген.

Кілттік сөздер: медиасауаттылық; ағылшын тілін оқыту; сыни ойлау; цифрлық сауаттылық; мультимодальды оқыту; сыни дискурс талдауы; жобалық оқыту; аутентті материалдар; білім алушы белсенділігі; медианы талдау

The rapid growth of digital technologies has transformed how information is produced, distributed, and consumed. Students today interact with media on a daily basis, often without critically evaluating the content they encounter. This creates a pressing need for media literacy, defined as the ability to access, analyze, evaluate, and create media in various forms.

English Language Teaching (ELT) provides a unique platform for integrating media literacy, as language learning inherently involves interpreting texts, understanding context, and expressing ideas. By incorporating media literacy into ELT, educators can simultaneously develop students' linguistic and critical thinking skills.

Previous studies highlight the importance of media literacy in education. Scholars argue that media literacy promotes critical thinking, digital competence, and active citizenship. In ELT, authentic media materials such as news articles, advertisements, and social media posts are widely used to improve language skills.

Research indicates that combining media analysis with language instruction increases student motivation and engagement. Furthermore, critical pedagogy emphasizes the role of education in empowering learners to question dominant narratives and recognize bias in media texts.

This study adopts a qualitative approach, analyzing classroom practices and teaching strategies used in ELT contexts. Data were collected through lesson observations, teacher interviews, and student feedback. The focus was on identifying effective techniques for integrating media literacy into language instruction.

Strategies for Developing Media Literacy in ELT

1 Critical Analysis of Media Texts

Students analyze news articles, advertisements, and videos to identify bias, tone, and persuasive techniques. This enhances vocabulary and comprehension while promoting critical awareness.

2 Project-Based Learning

Learners create their own media content, such as blogs, podcasts, or videos. This process develops both language production skills and media creation competence.

3 Multimodal Learning

Using images, audio, and video helps students understand how meaning is constructed across different modes. This approach supports diverse learning styles.

4 Classroom Discussions and Debates

Structured discussions encourage students to express opinions, justify arguments, and engage with multiple perspectives.

The findings show that integrating media literacy into ELT significantly improves students' engagement and critical thinking skills. Students become more aware of misinformation and develop the ability to evaluate sources. Additionally, language proficiency improves through exposure to authentic materials.

However, challenges include limited teacher training and lack of resources. Educators may require professional development to effectively implement media literacy strategies.

Media literacy is an essential skill in the 21st century, and ELT offers a valuable opportunity to develop it. By incorporating critical analysis, project-based learning, and multimodal approaches, teachers can enhance both language learning and critical thinking. Future research should explore large-scale implementation and teacher training programs.

References

1. Buckingham, D. (2003). *Media Education: Literacy, Learning and Contemporary Culture*.
2. Kellner, D., & Share, J. (2007). Critical media literacy.
3. Luke, A. (2012). Critical literacy.
4. Hobbs, R. (2010). *Digital and Media Literacy*.
5. Warschauer, M. (2000). Technology and language learning.

UDC 37.013:811.111:004.9

EMOTIONAL INTELLIGENCE IN EFL TEACHING: A KEY FACTOR FOR EFFECTIVE COMMUNICATION AND LEARNING OUTCOMES

Baysultan Nazerke, Sovet Symbat, 4th-year students of group 1703-52
Scientific advisor: Kudaibergenova M.R.

South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

This paper explores emotional intelligence as a key determinant of success in English as a Foreign Language (EFL) teaching. It examines how emotional competencies of both teachers and learners influence

communication effectiveness and academic performance. The study highlights the importance of emotional awareness, interpersonal communication, and classroom emotional climate. Findings suggest that emotionally intelligent teaching improves learner confidence, reduces anxiety, and enhances overall learning outcomes.

Keywords: emotional intelligence; EFL; communication skills; language anxiety; teacher empathy; learning outcomes; interpersonal skills; classroom environment; student confidence

Аннотация

Бұл мақалада ағылшын тілін шет тілі ретінде оқытуда эмоционалдық интеллекттің маңыздылығы зерттеледі. Эмоционалдық интеллект мұғалім мен оқушы арасындағы қарым-қатынастың сапасына, сондай-ақ оқушылардың оқу жетістіктеріне тікелей әсер ететіні қарастырылады. Зерттеу нәтижелері эмоционалдық интеллект деңгейі жоғары оқушылардың коммуникативтік қабілеттері мен оқу мотивациясы жоғары болатынын көрсетеді. Сонымен қатар, тілдік үрейді азайтуда және тиімді коммуникацияны дамытуда мұғалімнің эмоционалдық қолдауының рөлі ерекше екені анықталған. Мақалада білім беру үдерісіне эмоционалдық интеллектті енгізу бойынша ұсыныстар берілген.

Кілттік сөздер: эмоционалдық интеллект; EFL (ағылшын тілін шет тілі ретінде оқыту); коммуникативтік дағдылар; оқу нәтижелері; тілдік үрей; мұғалім эмпатиясы; сыныптық орта; оқушы сенімділігі; әлеуметтік дағдылар; білім беру үдерісі

In modern language education, success is no longer defined solely by grammatical accuracy or vocabulary knowledge. Emotional factors play a crucial role in shaping learners' communication behavior.

Students often struggle with fear of speaking, lack of confidence, and emotional barriers. Therefore, emotional intelligence becomes essential for effective language learning.

Emotional intelligence includes five key components:

- Self-awareness
- Self-regulation
- Motivation
- Empathy
- Social skills

In EFL contexts, these components directly influence learner participation and communication effectiveness.

Gardner's Multiple Intelligences Theory (1983) also supports the idea that interpersonal intelligence contributes significantly to communication skills.

A mixed-method approach was applied:

- Surveys measuring emotional intelligence levels
- Classroom observations
- Teacher interviews
- Student performance analysis

Participants included EFL learners at secondary school level.

Students with higher EI demonstrate greater confidence in speaking tasks.

Emotionally supportive environments significantly reduce speaking anxiety.

EI correlates positively with reading, writing, and speaking performance.

Teachers' EI influences classroom atmosphere and student engagement.

The results confirm that emotional intelligence is a strong predictor of language learning success. Emotional support enhances cognitive processing and improves memory retention.

However, many teachers lack formal training in emotional pedagogy, which limits the effectiveness of EI integration.

To improve EFL teaching, institutions should:

- Include EI training in teacher education programs
- Develop emotionally supportive curricula
- Promote reflective teaching practices
- Encourage student emotional awareness

Emotional intelligence is essential for effective EFL teaching. It enhances communication, reduces anxiety, and improves academic outcomes. Integrating EI into pedagogy is necessary for modern language education.

References

1. Goleman, D. (1998). *Working with Emotional Intelligence*.
2. Mayer, J. D., & Salovey, P. (1997). Emotional intelligence framework.
3. Horwitz, E. K. (2001). Language anxiety in second language learning.
4. Gardner, H. (1983). *Frames of Mind*.
5. Schumann, J. (1997). Neurobiology of affect in language learning.

UDC 81’33:004.8

TRANSLATOR TRAINING IN THE CONTEXT OF DIGITALIZED EDUCATION

Klara Knorova, 3st-year student
Pomeranian University in Słupsk, Poland

Abstract

This paper examines translator training in the context of digitalized education, focusing on how digital technologies and artificial intelligence (AI) are transforming teaching and learning practices in translation studies. The study analyzes the integration of computer-assisted translation (CAT) tools, machine translation systems, and online educational platforms into translator education. It highlights the benefits of digitalization, such as increased accessibility, flexibility, and exposure to authentic professional materials, as well as its challenges, including reduced face-to-face interaction, unequal access to technologies, and overreliance on automated systems. The paper argues that effective translator training requires a balanced combination of traditional pedagogical approaches and modern digital tools to ensure both linguistic competence and technological literacy.

Keywords: translator training, digital education, translation studies, artificial intelligence, computer-assisted translation

Аннотация

Бұл мақалада цифрландырылған білім беру жағдайында аудармашыларды даярлау мәселесі қарастырылады, сонымен қатар цифрлық технологиялар мен жасанды интеллекттің (ЖИ) аударматану саласындағы оқыту үдерісіне әсері талданады. Зерттеуде компьютерлік аударма құралдары (CAT), машиналық аударма жүйелері және онлайн білім беру платформаларының рөлі қарастырылады. Цифрландырудың артықшылықтары ретінде қолжетімділік, икемділік және кәсіби шынайы материалдармен жұмыс істеу мүмкіндігі көрсетіледі. Сонымен қатар, бетпе-бет қарым-қатынастың азаюы, технологияға шамадан тыс тәуелділік және цифрлық теңсіздік сияқты мәселелер талданады. Мақалада тиімді аудармашы даярлау дәстүрлі педагогикалық әдістер мен заманауи цифрлық құралдардың үйлесімін талап ететіні дәлелденеді.

Кілт сөздер: аудармашыларды даярлау, цифрлық білім беру, аударматану, жасанды интеллект, компьютерлік аударма

The rapid development of digital technologies has fundamentally changed the landscape of higher education. Translation studies, in particular, has experienced significant transformation due to the integration of digital tools and artificial intelligence. Traditional classroom-based translator training is increasingly being replaced or supplemented by digital and blended learning environments.

In contemporary professional practice, translators are expected to work with a variety of technological tools, including CAT systems, terminology databases, and machine translation engines. Tools such as SDL Trados Studio, MemoQ, and DeepL Translator have become standard in the translation industry. As a result, translator education must adapt to prepare students not only linguistically but also technologically.

For example, in a modern translation classroom, students may be assigned a technical text and required to use a CAT tool to translate it. The software provides translation memory suggestions, terminology consistency checks, and quality assurance features. This reflects real-world translation workflows and enhances students' professional readiness.

Digital Tools in Translator Training

Computer-Assisted Translation (CAT) Tools

CAT tools play a central role in modern translator education. They help students manage terminology, maintain consistency, and improve productivity. Translation memories store previously translated segments and suggest them in similar contexts.

For example, when translating the sentence:

"The company implements strict data protection policies."

a CAT tool may suggest previously translated equivalents of "data protection policies," ensuring consistency across documents.

Such tools also reduce repetitive work and allow students to focus on stylistic and contextual accuracy.

Machine Translation Systems

Machine translation systems based on neural networks have significantly improved translation quality. However, they still require human post-editing.

Example: idiomatic expression

- Source: *"She spilled the beans."*
- Machine output: *«Она пролила бобы»* ✗
- Correct translation: *«Она выдала секрет»* ✔

This example demonstrates that literal translation is often insufficient for idiomatic expressions, emphasizing the need for human correction.

Machine translation is especially useful for preliminary drafts, but it cannot fully replace human translators due to limitations in cultural and contextual understanding.

Online Learning Platforms

Digital education platforms such as Moodle, Google Classroom, and Microsoft Teams have become essential tools in translator training. They support:

- collaborative translation tasks
- peer review and feedback
- access to multilingual corpora
- real-time communication with instructors

For instance, students may collaboratively translate a marketing text, with each participant responsible for different sections, while the instructor provides feedback through the platform.

Artificial Intelligence in Translation Education

Artificial intelligence has become a powerful assistant in translator training. AI systems help students analyze grammar, suggest lexical choices, and improve text coherence.

However, AI-generated translations often lack cultural sensitivity.

Example: cultural mismatch

- English: *"Break a leg!"*
- Machine translation: *«Сломай ногу!»* ✗
- Human translation: *«Ни пуха ни пера!»* ✔

This illustrates that AI struggles with cultural expressions that require contextual interpretation.

Therefore, AI should be used as a supportive educational tool rather than a replacement for human judgment. Students must be trained to critically evaluate machine-generated outputs.

Advantages of Digitalized Translator Training

Digital education provides several key advantages:

Accessibility and Flexibility

Students can access learning materials anytime and from any location, which is especially important in distance education.

Authentic Professional Practice

Digital tools allow students to work with real-life texts such as legal documents, technical manuals, and marketing content.

Collaboration and Communication

Online platforms enable group translation projects that simulate professional translation agencies.

Development of Digital Competence

Students gain experience with industry-standard tools, improving their employability.

For example, working on a shared CAT project helps students understand translation workflows used in professional environments.

Challenges and Limitations

Despite its advantages, digitalized translator training presents several challenges.

Reduced Human Interaction

Online learning may reduce direct communication between students and instructors, which can negatively affect the development of communicative competence.

Digital Inequality

Not all students have equal access to high-quality internet or licensed translation software.

Overreliance on Technology

Students may become dependent on machine translation tools, weakening their independent translation skills.

Linguistic and Cultural Limitations of AI

AI systems often fail to properly interpret humor, idioms, and culturally specific references.

For example, metaphorical expressions in literature are often mistranslated if not carefully reviewed by a human translator.

Discussion

The integration of digital technologies into translator training represents both an opportunity and a challenge. On one hand, it enhances efficiency and prepares students for real-world professional environments. On the other hand, it raises concerns about the decline of traditional translation skills and critical thinking abilities.

Therefore, the role of educators is crucial in balancing technological tools with linguistic and cultural education. A purely technology-driven approach is insufficient; instead, a hybrid model combining human expertise and digital innovation is required.

Conclusion

Translator training in the context of digitalized education is undergoing continuous transformation. Digital tools and artificial intelligence significantly enhance learning processes, providing students with practical skills and professional experience.

However, these technologies cannot replace human cognitive and cultural abilities. The most effective approach to translator education is a hybrid model that integrates traditional teaching methods with modern digital tools. This ensures the development of well-rounded translators who are both linguistically competent and technologically proficient.

References

1. Bowker, L. (2002). *Computer-Aided Translation Technology: A Practical Introduction*. University of Ottawa Press.
2. Hutchins, W. J., & Somers, H. L. (1992). *An Introduction to Machine Translation*. Academic Press.
3. Koehn, P. (2020). *Neural Machine Translation*. Cambridge University Press.
4. O'Brien, S. (2012). Translation as human–computer interaction. *Translation Spaces*, 1(1), 101–122.
5. Pym, A. (2014). *Exploring Translation Theories*. Routledge.
6. Vaswani, A., et al. (2017). Attention is all you need. *NeurIPS Proceedings*.
7. Cronin, M. (2013). *Translation in the Digital Age*. Routledge.

UDC 81’33:004.8

THE LEGACY OF UZBEKALI ZHANIBEKOV: HISTORICAL AND CULTURAL CONCEPTS AND SPECIFICS OF THEIR TRANSLATION

Uristembek Zhuldyzai,2nd-year student
Scientific advisor:Kudaibergen Marzhan

South Kazakhstan Pedagogical University named after Uzbekali Zhanibekov

Abstract

The article examines the invaluable contribution of Uzbekali Zhanibekov, a prominent figure in Kazakh spirituality and an ethnographer-scientist, in reviving national culture from a linguocultural perspective. The main purpose of the research is to reveal the nature of historical and cultural terms reflecting the national identity in his works and to identify the pragmatic features of their translation into English. The article provides a scientific analysis of transliteration, calquing, and descriptive translation methods used in translating cultural realia.

Аннотация

Мақалада қазақ руханиятының көрнекті қайраткері, этнограф-ғалым Өзбекәлі Жәнібековтің ұлттық мәдениетті жаңғыртудағы өлшеусіз еңбегі лингвомәдени тұрғыдан қарастырылады. Зерттеу жұмысының негізгі мақсаты – қайраткер еңбектеріндегі ұлттық болмысты танытатын тарихи және мәдени терминдердің табиғатын ашу және оларды ағылшын тіліне аударудың прагматикалық ерекшеліктерін айқындау. Мақалада мәдени реалияларды тәржімалау барысында қолданылатын транслитерация, калькирование және сипаттамалық аударма тәсілдеріне ғылыми талдау жасалған

Keywords: Uzbekali Zhanibekov, cultural heritage, ethnography, linguoculturology, translation theory, cultural realia, national identity.

Relevance of the research. In the era of globalization, preserving a nation's unique cultural code and historical memory is an urgent issue. In this regard, the legacy of Uzbekali Zhanibekov—a figure who directly catalyzed the revival of Kazakh culture, art, and history in the second half of the 20th century—is of particular importance. He did not merely limit his efforts to restoring historical monuments; he introduced national ethnography into scientific circulation. Currently, to promote Kazakh culture on the international stage, translating the historical and cultural terms found in Zhanibekov's works into foreign languages, especially English, without semantic distortion is one of the pressing tasks of modern translation studies.

Purpose of the study. The study aims to analyze the life and works of Uzbekali Zhanibekov and to investigate the issues of equivalence and adequacy in the translation of ethnographic and historical-cultural terms found in his scientific and journalistic writings.

2.1. Uzbekali Zhanibekov – The Guardian of National Memory

Uzbekali Zhanibekov (1931-1998) was an extraordinary phenomenon in the spiritual world of the Kazakh people. Under his direct leadership and persistence, numerous historical and architectural monuments across Kazakhstan were restored. The most prominent among them is the Mausoleum of Khoja Ahmed Yasawi in Turkestan. Furthermore, he was a unique diplomat and patriot who successfully completed the process of returning the sacred Taiqazan to its historical homeland from the Hermitage in St. Petersburg (then Leningrad).

The scholar's works, such as *Uaqyt kerueni* (Caravan of Time, 1992), *Zhangyryq* (Echo, 1993), and *Kone madeniet oshaqtary* (Centers of Ancient Culture), formed the fundamental basis of Kazakh ethnography. These works provide a deep scientific analysis of the people's lifestyle, handicrafts, traditions, and worldview. Additionally, Zhanibekov made an immeasurable contribution to the revival of national musical instruments (sazsyrnai, jetigen, qylqobyz) by founding folklore and ethnographic ensembles such as "Sherter", "Adyrna", and "Altynai".

2.2. Linguopragmatic Aspects of Translating Historical and Cultural Terms

While analyzing U. Zhanibekov's works, we encounter numerous words reflecting national color (cultural realia). In translation theory, there are several transformational methods for rendering cultural terms. Below we consider the main concepts in Zhanibekov's works and the ways of translating them:

1.Taiqazan. This is not simply a "cauldron" or a "pot," but a sacred artifact symbolizing the unity and prosperity of the entire Turkic world. Therefore, in scientific texts, it is advisable to provide it using the transliteration method as *"Taiqazan"* and leave a descriptive translation in parentheses*: (a sacred massive bronze cauldron symbolizing unity and hospitality in Turkic culture).*

2.Kiiz ui (Yurt / Kazakh traditional dwelling). Zhanibekov viewed the Kazakh yurt as the pinnacle of nomadic architecture. Its structural components include: *shanyrak* (upper dome/crown of the yurt), *uyk* (roof poles), and *kerege* (wooden lattice walls). Since these terms belong to culture-specific vocabulary with no direct equivalents in English, their original names must be preserved in scientific articles, accompanied by structural explanations in English.

3.Jadiger (Artifact / Relic).In Uzbekali Zhanibekov's discourse, the word "jadiger" denotes not just an old object, but a sacred trust left by ancestors. Depending on the context, this term is translated as *cultural artifact, historical relic*, or *sacred heritage*

4.Kui.This is the highest form of Kazakh instrumental music. Traditionally translating it into English as a "musical composition" fails to reveal its philosophical depth. A more accurate academic rendering would be: *Kui (a traditional Kazakh instrumental composition that conveys a philosophical or epic narrative).*

2.3. The Problem of Conceptual Equivalence in Translation

The main difficulty in translating historical texts and ethnographic works is maintaining the balance between formal equivalence (literal translation) and dynamic equivalence (semantic correspondence). Zhanibekov's texts are exceptionally rich in Kazakh metaphors. For example, rather than translating the term "ulttyq qundylyq" directly as *"national value"*, utilizing terms with a broader semantic scope, such as *"cultural identity"* or *"ethno-cultural heritage"*, makes the text much more comprehensible to the target audience.

In conclusion, the phenomenon of Uzbekali Zhanibekov's personality lies not only in his exploration of the past but in his ability to transform that past into a spiritual necessity for the present. His ethnographic legacy and historical data serve as a primary source for introducing the Kazakh language and culture to the global community.

As the analysis in the article shows, translating historical and cultural terms from Zhanibekov's works into a foreign language is not merely a linguistic process; it is a complex form of intercultural communication. Presenting cultural realia through transliteration and descriptive translation allows for the accurate and authentic transmission of the Kazakh people's ethnographic wealth to the international scientific community.

References

1. Zhanibekov.U. (1992). *Uaqyt kerueni* [Caravan of Time]. Almaty: Zhazushy.

2.Zhanibekov.U.(1996).*Tagdyr tagylymy.Estelikter,maqalalalar, suhbattar*[Lessons of Destiny. Memoirs, articles, interviews]. Almaty: Rauan.

3. Nida. E. A. (1964). *Toward a Science of Translating*. Leiden: E. J. Brill.

4. Baker. M. (2018). *In Other Words: A Coursebook on Translation*. Routledge.

5. Zhanuzakov.T. (Ed.). (2008). *Qazaq tilinin tusindirme sozdigi* [Explanatory Dictionary of the Kazakh Language]. Almaty: Daik-Press

UDC 81’33:004.8

KAZAKH NAMING CUSTOMS AND MODERN SOCIETY

Zaitova Akzhunis (Заитова Ақжүніс, Шығыстану, 1 курс)
Student of L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana

Kazakh naming customs and current state of personal names

Oriental Studies
Scientific Supervisor: Aliya Mütäli, Senior Lecturer, Candidate of Pedagogical Sciences, L.N. Gumilyov Eurasian National University.

Abstract

Personal names in Kazakh culture are not just labels for individuals, they carry cultural meaning and reflect history, social life, beliefs, and values. This paper studies Kazakh naming traditions and how they have changed over time, especially under the influence of modern social, political, and cultural factors.

The research looks at naming practices in three main periods, such as pre-Soviet, Soviet, and post-Soviet. In traditional Kazakh society, giving a name was an important ritual, usually done by elders or respected people. Names often had special meanings, such as wishes for happiness, protection, or a good future.

This paper also compares naming patterns across different generations, showing how factors such as language, urbanization, religion, and social environment influence people's choices.

Overall, the study shows that personal names can reflect broader cultural and social changes. By analyzing naming traditions, it is possible to better understand how identity and culture are developing in modern Kazakhstan.

1. Traditions and Rituals of Naming a Child in Kazakh Culture

The process of naming a child in Kazakh culture is a significant and complex ritual that includes social, familial, and religious elements. Since ancient times, this process has held special importance, as a name is considered an essential part of a person's identity and destiny. Traditionally, a child was not named immediately after birth but several days later. This honorable responsibility was given to respected individuals such as grandparents, village elders, or a so-called "kutty ayak", a guest who visited the household at a joyful moment and was believed to bring good fortune. The naming itself was accompanied by a ritual in which the name was whispered three times into the child's ear, symbolically introducing the newborn into society.

With the spread of Islam, the ritual of Azan (azan shakiru) became established. During this ceremony, the call to prayer is recited: "Allahu akbar" is pronounced three times into the right ear, and the child's name is pronounced into the left ear, along with recitations from the Qur'an. This ritual symbolizes the spiritual connection between the individual and the religious world and emphasizes the importance of the name in both earthly and spiritual existence.

2. Kazakh Anthroponyms Based on Traditions, Beliefs, and Ritual Practices

Category	Meaning / Purpose	Examples of Names
Childless families	Longing, hope for a child	Sagin, Ansar, Kuandyk, Suindik
After prayers/blessings	Gratitude to divine powers	Tilepaldi, Allabergen, Kudaybergen
Child, mortality protection	Survival, protection	Tursyn, Turgan, Kalsyn, Satypaldy
Replacement after loss	Continuity	Orinbasar, Basar, Zhalgas
Long life wishes	Longevity	Mynzhasar, Zhuzzhasar, Bekzhasar
Desire for a son	Cultural expectation	Damet, Toidyk
Bright future wish	Prosperity, success	Nurlan, Zhayna, Batyrkhan
Many children	Abundance	Kobey, Kobeysin
Contentment	Satisfaction	Boldyk, Tyndyk, Toktabolat

Time of birth	Birth-related naming	Zhumageldi, Tangatar, Zhangeldi

3. Historical Evolution and Sociocultural Transformation of Kazakh Naming Traditions

The system of Kazakh personal names has changed significantly throughout different historical periods, reflecting broader transformations in culture, religion, politics, and social structure. In Kazakh tradition, a personal name has never functioned only as a means of identification; it has always carried symbolic meaning and often expressed wishes for a child's future, social belonging, or geographical and cultural identity. Therefore, the evolution of naming practices can be seen as a reflection of historical changes in Kazakh society itself.

In the pre-Soviet period, naming practices were closely connected to the nomadic way of life, beliefs and Islamic tradition. Names were chosen with meaning and intention, often reflecting the circumstances of birth, the surrounding environment, or parental hopes for the child. Many names were based on elements of nature such as animals, celestial bodies, or natural phenomena, reflecting the close relationship between people and the environment. At the same time, names expressed wishes. With the spread of Islam in the Turkic world, Arabic and Islamic names became widespread, especially names of prophets and religious figures, which indicated spiritual identity and religious belonging. Additionally, some names carried geographical meaning, identifying a person's place of origin. For example, in the historical name Qoja Ahmed Yasawi, the key element "Yasawi" indicates origin from the city of Yasy (modern Turkestan), showing that names could function as markers of geographical identity and cultural belonging.

Pre-Soviet naming examples

Name	Origin	Meaning / Reason
Айша (Aisha)	Arabic (Islamic)	Religious name, symbol of purity and faith
Мұхаммед (Muhammad)	Arabic (Islamic)	Name of the Prophet
Тұяқбай (Tuyakbai)	Kazakh	"Continuation of lineage," wish for descendants
Қанат (Kanat)	Kazakh	"Wing," symbol of freedom and strength
Бөрібай (Böribai)	Kazakh	"Wolf," symbol of bravery
Яссауи (Yasawi)	Kazakh	Indicates origin from Yasy (Turkestan)

During the Soviet period, the system of personal names changed under the influence of ideological control, administrative regulation, and the dominance of the Russian language in official life. Naming became less connected to traditional symbolic meanings and more influenced by political structures. Ideological names appeared that reflected Soviet values, revolutionary history, or political leaders. Some names were created from abbreviations or ideological concepts. At the same time, Kazakh names were often adapted into Russian phonetic forms in official documents, which led to partial loss of original pronunciation and structure. In some cases, names were changed during registration by administrative authorities to fit standardized Russian forms. As a result, many people had two names: an official one used in documents and a traditional one used in family and cultural contexts. Urbanization also contributed to the spread of Russian names, which were considered more practical in cities.

Soviet naming examples

Name	Origin	Meaning / Reason
Октябрь (Oktyabr)	Soviet ideological	Named after the October Revolution
МЭЛС (MELS)	Acronym	Marx, Engels, Lenin, Stalin
Колхозбай (Kolkhozbai)	Soviet-Turkic	Related to collective farming system
Ноябрь (Noyabr)	Soviet	Calendar-based ideological naming

Светлана (Svetlana)	Russian	Widely used in Soviet integration policy
Александр (Alexander)	Russian	Adopted for urban and administrative use

After Kazakhstan gained independence in 1991, a strong process of national revival influenced naming practices. Traditional Kazakh names began to reappear more widely, reflecting renewed interest in national history, language, and identity. Religious names also became more common, especially those containing elements such as "nur," which symbolizes light and spiritual purity in Islamic tradition. At the same time, globalization introduced new naming trends, particularly in urban areas, where parents increasingly choose international names influenced by English, Turkish, Korean, and European cultures. In many cases, these names are selected for their sound and modern appearance rather than deep cultural meaning.

Post-Soviet naming examples

Name	Origin	Meaning / Reason
Нурсултан (Nursultan)	Kazakh-Arabic	"Light of the ruler," symbolic meaning
Елнур (Elnur)	Kazakh	"Light of the nation," patriotic meaning
Нурберген (Nurbergen)	Kazakh-Arabic	"Given by light," spiritual meaning
Аружан (Aruzhan)	Kazakh	"Soul, life," emotional meaning
Айлин (Aylin)	International	Chosen for modern and aesthetic sound
Даниал (Daniyal)	Arabic	Religious name, widely used

Despite modernization and globalization, traditional naming practices have not disappeared. In recent years, there has been a noticeable revival of interest in Kazakh cultural heritage. Many families continue to choose names based on meaning, ancestral memory, and cultural symbolism. Over the last decade, the use of traditional Kazakh names has increased, especially among younger parents who aim to preserve national identity and language. This trend is supported by the growth of Kazakh-language education, cultural awareness, and historical consciousness. At the same time, religious naming traditions remain stable in many regions, showing that naming practices are still closely connected to identity and cultural continuity rather than being fully replaced by global trends.

Modern trends (last 10–15 years)

Name	Type	Reason for popularity
Айсұлтан (Aisultan)	Kazakh	Revival of Turkic tradition
Бейбарыс (Beybars)	Historical	Named after Sultan Baybars
Әмір (Amir)	Kazakh	Short, strong meaning "leader"
Нұрәли (Nurali)	Religious	"Light of Ali," Islamic influence
Раяна (Rayana)	International	Modern aesthetic sound
Амина (Amina)	Arabic	Religious revival and popularity

Conclusion

The study of Kazakh naming traditions and their transformation over time demonstrates that personal names function as an important cultural marker reflecting historical, social, and ideological

changes in society. Across different periods, naming practices in Kazakhstan were shaped by a combination of beliefs, political systems, and cultural influences.

In the pre-Soviet era, names were deeply rooted in nomadic traditions, religious values, and the natural environment. They often carried symbolic meanings connected to hopes for the child's future, protection, or social identity. The introduction and spread of Islam strengthened the use of Arabic and religious names, further embedding spiritual significance into naming practices.

During the Soviet period, naming traditions underwent significant transformation under ideological and administrative influence. Traditional meanings were partially replaced by politically inspired and standardized names, including ideological acronyms and Russian forms. This period reflects how state policy and urbanization can directly affect personal identity markers such as names.

In the post-Soviet era, Kazakhstan experienced a revival of national and cultural identity. Traditional Kazakh and religious names regained popularity, while globalization introduced new naming patterns influenced by international cultures. As a result, modern naming practices have become diverse, combining historical heritage, religious values, and global trends.

Overall, the evolution of Kazakh personal names shows that naming is not only a linguistic or cultural practice but also a reflection of broader societal transformation. Despite historical changes and external influences, names continue to serve as a strong expression of identity, cultural memory, and continuity in Kazakh society.

References

1. Crystal D. (2003). The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge University Press.
2. Jackson H., Amvela E. (2000). Words, Meaning and Vocabulary. Continuum.
3. Durkin P. (2014). Borrowed Words: A History of Loanwords in English. Oxford University Press.

UDC: 811.111'373

ENGLISH VOCABULARY: WORD FORMATION PROCESSES (PART II): DERIVATION, COMPOUNDING, CONVERSION AND OTHER METHODS

Rizaeva Shodiyana, 2st -year student
Scientific advisor: Khamza Balnur
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

Word formation is a fundamental aspect of English vocabulary development. This article explores the main processes of word formation in English, including derivation, compounding, conversion, clipping, blending, and acronym formation. The study emphasizes how these processes contribute to vocabulary expansion and flexibility. Special attention is given to the role of affixes, structural patterns, and semantic changes in creating new words. The research shows that word formation processes allow English to continuously adapt to social, technological, and cultural changes.

Аннотация

Сөзжасам – ағылшын тілінің сөздік қорының дамуының маңызды бөлігі. Бұл мақалада ағылшын тіліндегі сөзжасамның негізгі тәсілдері қарастырылады: туынды сөз жасау (derivation), сөздерді біріктіру (compounding), сөз таптарын өзгерту (conversion), қысқарту (clipping), біріктіру (blending) және аббревиатура жасау (acronym). Зерттеуде бұл процестердің тілдің дамуына және жаңа сөздердің пайда болуына қосатын үлесі талданады. Сонымен қатар, жұрнақтар мен жалғаулардың рөлі, құрылымдық ерекшеліктер және мағыналық өзгерістер қарастырылады. Нәтижесінде сөзжасам ағылшын тілінің үнемі жаңарып отыруына мүмкіндік беретіні анықталды.

Keywords: word formation, derivation, compounding, conversion, affixes, blending, clipping, acronyms, lexicology

Language is constantly evolving, and one of the main mechanisms of this evolution is word formation. In English, new words are created through various productive processes that expand the vocabulary and reflect changes in society, technology, and culture. Understanding these processes is essential for linguists, translators, and language learners.

One of the most common word formation processes is derivation, which involves adding prefixes and suffixes to a base word. Affixes can change the meaning or grammatical category of a word. For example, the prefix un- creates a negative meaning (happy → unhappy), while the suffix -ness forms nouns (happy → happiness). Derivation is widely used in both spoken and written English and plays a key role in vocabulary growth.

Another important process is compounding, where two or more words are combined to form a new word. Compound words can be written as one word (toothbrush), with a hyphen (mother-in-law), or as separate words (post office). The meaning of a compound word is often related to its components, but sometimes it develops a new meaning. Compounding is especially common in modern English, particularly in technical and everyday vocabulary.

Conversion, also known as zero derivation, is the process of changing a word's grammatical category without altering its form. For instance, the noun email can be used as a verb (to email), and the verb to run can function as a noun (a run). This process demonstrates the flexibility of English and its ability to create new meanings without adding affixes.

In addition to these major processes, English also uses several minor but productive methods. Clipping involves shortening longer words, such as advertisement → ad or laboratory → lab. This process is common in informal communication.

Blending combines parts of two words to create a new one. Examples include smog (smoke + fog) and brunch (breakfast + lunch). Blended words are often creative and reflect modern cultural trends.

Another method is the formation of acronyms and initialisms, where new words are created from the first letters of a phrase. For example, NASA and UNESCO are acronyms, while BBC is an initialism. These forms are widely used in scientific, political, and technological contexts.

Word formation processes are closely connected to semantic change. As new words are created, meanings can shift, expand, or become more specialized. This interaction between form and meaning enriches the English lexicon and increases its expressive potential.

The productivity of word formation processes demonstrates the dynamic nature of English. New technologies, social media, and globalization constantly introduce new concepts that require new vocabulary. As a result, English continues to grow and adapt through these linguistic mechanisms.

In conclusion, word formation is a key factor in the development of English vocabulary. Processes such as derivation, compounding, and conversion form the basis of lexical expansion, while clipping, blending, and acronym formation add creativity and efficiency. Understanding these processes is essential for effective communication and linguistic analysis. The flexibility of English word formation ensures its ability to respond to the changing needs of society.

References

1. Bauer L. (1983). English Word-Formation. Cambridge University Press.
2. Plag I. (2003). Word-Formation in English. Cambridge University Press.
3. Yule G. (2010). The Study of Language. Cambridge University Press.
4. Oxford English Dictionary.
5. Crystal D. (2003). The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge University Press.

UDC 81'36

MORPHOLOGY AND STRUCTURE OF WORD CLASSES IN ENGLISH: GRAMMATICAL FEATURES, CLASSIFICATION, AND FUNCTIONAL ANALYSIS

Abdiraim Balausa, Serikbai Aruzhan 2nd-year student
Scientific advisor: Khamza Balnur
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

Morphology is a central branch of linguistics that examines the internal structure of words, their formation, and their grammatical behavior in language. In English, morphology plays a crucial role in understanding how words function within sentences and how they are categorized into different word classes. This article provides a comprehensive analysis of the morphology and structure of word classes in English, focusing on their classification, grammatical features, and functional roles.

The study explores the major word classes, including nouns, verbs, adjectives, adverbs, pronouns, prepositions, conjunctions, and interjections. Each category is analyzed in terms of its morphological properties, such as inflectional and derivational patterns, as well as its syntactic functions in sentence construction. The distinction between open and closed word classes is emphasized, highlighting the dynamic nature of lexical categories and the relatively stable nature of functional elements.

Special attention is given to morphological processes such as inflection and derivation, which are fundamental to word formation in English. Inflectional morphology involves grammatical modifications that do not change the core meaning or word class, while derivational morphology creates new words and often changes their grammatical category. These processes contribute significantly to the flexibility and richness of the English language.

Furthermore, the article examines the functional roles of different word classes in communication, demonstrating how they interact within sentence structures to convey meaning effectively. Through detailed examples and analysis, the study illustrates the importance of understanding word classes for accurate language use, linguistic competence, and translation.

The findings of this research confirm that morphology is essential for both theoretical and practical aspects of language. A solid understanding of word classes enhances grammatical accuracy, improves communication skills, and facilitates language learning and translation. The study contributes to a deeper understanding of English grammar as a structured and systematic system.

Аннотация

Морфология – сөздердің ішкі құрылымын, олардың жасалу жолдарын және грамматикалық қызметін зерттейтін тіл білімінің негізгі салаларының бірі. Бұл мақалада ағылшын тіліндегі сөз таптарының морфологиялық құрылымы, жіктелуі және қызметтері жан-жақты қарастырылады. Зерттеуде зат есім, етістік, сын есім, үстеу, есімдік, шылаулар сияқты негізгі сөз таптарының морфологиялық ерекшеліктері талданады. Сонымен қатар ашық және жабық сөз таптарының айырмашылығы көрсетіліп, олардың тілдегі орны сипатталады.

Мақалада инфлекция және деривация сияқты негізгі морфологиялық процестерге ерекше назар аударылады. Инфлекция сөздің грамматикалық формасын өзгертсе, деривация жаңа сөздер жасауға мүмкіндік береді. Бұл процестер тілдің байлығын арттырады.

Зерттеу нәтижелері сөз таптарын меңгеру тілдік сауаттылықты арттырып, аударма мен коммуникацияда маңызды рөл атқаратынын көрсетеді.

Keywords: morphology, word classes, parts of speech, inflection, derivation, grammar

Language functions as a structured system that allows individuals to express thoughts, emotions, and ideas. One of the essential components of this system is morphology, which studies how words are formed and structured. In English linguistics, morphology plays a key role in identifying word classes and understanding their functions in communication.

Word classes, also referred to as parts of speech, are categories that group words based on their grammatical behavior and meaning. These categories include nouns, verbs, adjectives,

adverbs, pronouns, prepositions, conjunctions, and interjections. Each class has distinct features that determine how words are used in sentences.

Understanding word classes is crucial for mastering grammar and improving language proficiency. It enables learners to construct correct sentences and interpret meaning accurately. Moreover, morphological knowledge is essential in translation, where differences in grammatical structures between languages must be considered.

English word classes are divided into open and closed categories. Open classes, such as nouns and verbs, allow new words to be added, reflecting the evolving nature of language. Closed classes, such as prepositions and conjunctions, remain relatively stable and serve grammatical functions.

This study aims to analyze the morphology and structure of English word classes, focusing on their grammatical features and functional roles. It provides a detailed examination of how words are formed and how they contribute to sentence construction.

1. Classification of Word Classes in English

Word classes in English are divided into two major groups: open classes and closed classes. Open classes include nouns, verbs, adjectives, and adverbs, which are constantly expanding as new words enter the language. These classes carry the main semantic content of sentences.

Closed classes include pronouns, prepositions, conjunctions, determiners, and interjections. These words serve grammatical functions and are limited in number. They rarely accept new members and are essential for structuring sentences.

The classification of word classes is based on several criteria, including morphological behavior, syntactic function, and semantic properties. For example, nouns typically function as subjects or objects, while verbs function as predicates.

This classification helps linguists and learners understand how language is organized and how different elements interact within sentences.

2. Nouns and Their Morphological Structure

Nouns are one of the most important word classes, representing people, places, objects, and abstract concepts. They have several morphological features, including number, case, and possession.

Number distinguishes between singular and plural forms. Regular plurals are formed by adding “-s” or “-es,” while irregular forms include changes such as “man → men” or “child → children.”

Possession is expressed through the use of apostrophes, as in “the teacher’s book.” Nouns can also be derived from other word classes using suffixes, such as “-ness,” “-ment,” and “-tion.”

The morphological flexibility of nouns allows them to function in various roles within sentences, making them a central component of language.

3. Verbs and Grammatical Categories

Verbs express actions, states, or processes and have complex morphological structures. They are characterized by tense, aspect, mood, and voice.

Tense indicates the time of an action, while aspect describes the nature of the action, such as whether it is completed or ongoing. Voice distinguishes between active and passive constructions.

Verbs undergo inflection to indicate grammatical features. For example, “work → works → worked → working.” Irregular verbs have unique forms, such as “go → went → gone.”

The complexity of verb morphology reflects the importance of verbs in sentence structure and meaning.

4. Adjectives and Adverbs

Adjectives describe nouns, while adverbs modify verbs, adjectives, or other adverbs. Both classes play a significant role in adding detail and nuance to language.

Adjectives can form comparative and superlative degrees, such as “big → bigger → biggest.” Adverbs are often formed by adding “-ly” to adjectives, as in “quick → quickly.”

These word classes demonstrate the role of derivation in morphology, as new forms are created through suffixation.

5. Function Words: Pronouns, Prepositions, Conjunctions

Function words are essential for grammatical structure. Pronouns replace nouns, prepositions indicate relationships, and conjunctions connect words and clauses.

These classes have limited morphological variation but are crucial for sentence cohesion and coherence.

6. Morphological Processes: Inflection and Derivation

Inflection modifies words to express grammatical relationships without changing their class. Derivation creates new words and often changes their class.

These processes highlight the productivity and flexibility of English morphology.

Conclusion

The morphology and structure of word classes form the foundation of English grammar. Each word class has unique features and functions that contribute to effective communication.

Understanding these elements enhances linguistic competence and supports language learning, translation, and analysis. Morphology remains a vital area of study in linguistics, providing insights into how language operates as a structured system.

References

1. Quirk R., Greenbaum S. (1985). A Comprehensive Grammar of the English Language
2. Crystal D. (2003). The Cambridge Encyclopedia of the English Language
3. Yule G. (2010). The Study of Language
4. Oxford English Grammar
5. Cambridge Dictionary

UDC: 811.111’373

ENGLISH VOCABULARY: STRUCTURE AND SOURCES (PART I): NATIVE (GERMANIC) AND BORROWED VOCABULARY: LATIN, FRENCH, AND GREEK INFLUENCES

Artykbay Erkezhan ,Otarbay Dana, 2nd-year student
Scientific advisor: Khamza Balnur
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

English vocabulary is a complex and dynamic system shaped by both native and borrowed elements. This article examines the structure and sources of English vocabulary, focusing on the distinction between native (Germanic) words and borrowed lexicon from Latin, French, and Greek. The study highlights how historical events, particularly conquests and cultural contacts, contributed to lexical enrichment. Special attention is given to semantic layers, stylistic differences, and functional roles of borrowed words in modern English. The research demonstrates that native vocabulary forms the core of everyday communication, while borrowed words often serve scientific, formal, and abstract purposes.

Аннотация

Ағылшын тілінің сөздік қоры – жергілікті және кірме элементтердің өзара әрекеттесуінен қалыптасқан күрделі әрі динамикалық жүйе. Бұл мақалада ағылшын лексикасының құрылымы мен көздері қарастырылады, әсіресе герман текті (native) сөздер мен латын, француз және грек тілдерінен енген кірме сөздерге назар аударылады. Тарихи оқиғалардың, әсіресе жаулап алулар мен мәдени байланыстардың тілдің дамуына әсері талданады. Сонымен қатар, кірме сөздердің семантикалық қабаттары, стильдік айырмашылықтары және қызметтері зерттеледі. Зерттеу нәтижелері жергілікті сөздердің күнделікті тілдің негізін құрайтынын, ал кірме сөздердің көбіне ғылыми, ресми және абстрактілі мағыналарды білдіретінін көрсетеді.

Keywords: vocabulary, borrowing, Germanic origin, Latin influence, French influence, Greek origin, semantics, lexicology

Language is a living system that evolves through time, reflecting historical, cultural, and social changes. One of the most significant aspects of language development is vocabulary formation. English, in particular, is known for its rich and diverse lexicon, which consists of both native and borrowed elements. Understanding the structure and sources of English vocabulary is essential for linguists, translators, and language learners.The native vocabulary of English originates from the Germanic branch of the Indo-European language family. These words were brought to Britain by Anglo-Saxon tribes in the 5th century. Native words are typically short, simple in structure, and frequently used in everyday communication. Examples include basic words such as sun, water, house, come, and go. These words form the core vocabulary of English and are essential for basic communication. According to linguistic studies, native words constitute only about 25–30% of the total English vocabulary, yet they are the most frequently used in speech and writing.A distinctive feature of native vocabulary is its stylistic neutrality and emotional expressiveness. For instance, native verbs like ask are often preferred in informal contexts, while their borrowed equivalents such as inquire (from French/Latin) are used in formal situations. This demonstrates how vocabulary sources influence stylistic variation in English.Borrowed vocabulary, also known as loanwords, plays a crucial role in enriching the English language. Throughout history, English has borrowed extensively from other languages due to trade, conquest, religion, and scientific development. Among the most influential sources are Latin, French, and Greek.Latin has had a profound impact on English vocabulary, especially in the fields of science, medicine, law, and education. Many Latin words entered English during the Roman occupation of Britain and later through the influence of the Church and scholarly works. Words such as education, information, data, and radius illustrate Latin influence. These words are often more abstract and formal compared to native vocabulary.French influence on English vocabulary became particularly significant after the Norman Conquest of 1066. Following this historical event, French became the language of the ruling class, administration, and law in England for several centuries. As a result, thousands of French words entered English, especially in domains such as government, law, art, and cuisine. Examples include government, justice, court, beauty, and restaurant. Interestingly, many English words exist in pairs, where one is of native origin and the other is borrowed from French, such as freedom (native) vs. liberty (French), or kingly vs. royal. These pairs often differ in stylistic tone and usage.Greek has contributed significantly to scientific and technical vocabulary in English. Many Greek borrowings are found in disciplines such as medicine, philosophy, and technology. Words like biology, psychology, telephone, and analysis demonstrate Greek origins. Greek elements are also commonly used in word formation through prefixes and suffixes, such as bio- (life), tele- (distance), and -logy (study of).The interaction between native and borrowed vocabulary creates a layered lexical system in English. Native words tend to be concrete, emotional, and commonly used, while borrowed words are often abstract, formal, and specialized. For example:English Word (Native)

English word (Native)	Borrowed Equivalent	Origin	Usage
ask	inquire	French/Latin	formal
help	assist	French	formal
begin	commence	French	official
end	terminate	Latin	technical

This table illustrates how borrowed vocabulary expands the expressive possibilities of English by providing synonyms with different stylistic and contextual meanings.The process of borrowing is not merely a linguistic phenomenon but also a cultural one. It reflects historical interactions between nations and societies. English vocabulary serves as evidence of centuries of contact with other cultures, making it one of the richest languages in the world in terms of lexical diversity.In conclusion, the structure of English vocabulary is the result of continuous interaction between native Germanic elements and borrowed words from Latin, French, and Greek. Native vocabulary

forms the foundation of everyday communication, while borrowed elements contribute to the development of specialized, formal, and academic language. Understanding these layers is essential for effective language use, translation, and linguistic analysis. The coexistence of different lexical sources not only enriches English but also reflects its historical depth and global character.

References

1. Crystal D. (2003). The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge University Press.
2. Jackson H., Amvela E. (2000). Words, Meaning and Vocabulary. Continuum.
3. Durkin P. (2014). Borrowed Words: A History of Loanwords in English. Oxford University Press.
4. Oxford English Dictionary.
5. Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі. Алматы.

UDC: 811.111’36

BASIC SENTENCE STRUCTURE IN ENGLISH: WORD ORDER, TYPES OF SUBJECTS AND PREDICATES, NEGATION, INTERROGATION, AND VALENCY

Orunbasar Bereke,Yelikbai Gulbanu 2 st-year students
Scientific advisor: Khamza Balnur
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

Sentence structure is one of the most essential components of linguistic competence and plays a crucial role in effective communication. This paper examines the fundamental principles of English sentence construction, including basic word order (Subject–Verb–Object), types of subjects and predicates, negation and interrogation structures, as well as valency and argument structure. The research highlights how these grammatical elements interact to create meaning in sentences and how they contribute to clarity, coherence, and communicative efficiency. Particular attention is given to syntactic organization and its role in both spoken and written discourse. The study demonstrates that mastering sentence structure principles is essential for achieving fluency in English and avoiding grammatical ambiguity. Sentence structure also plays an important role in language processing and comprehension, as it allows speakers to decode meaning quickly and accurately. Examples are provided throughout to illustrate theoretical concepts in practical usage.

Аннотация

Сөйлем құрылымы тілдік құзыреттіліктің негізгі элементтерінің бірі және тиімді қарым-қатынас жасауда маңызды рөл атқарады. Бұл мақалада ағылшын тіліндегі сөйлем құрылымының негізгі қағидалары қарастырылады: сөздердің негізгі тәртібі (бастауыш–баяндауыш–толықтауыш), бастауыш пен баяндауыш түрлері, болымсыз және сұраулы сөйлемдер, сондай-ақ валенттілік пен аргументтік құрылым

Keywords sentence structure, word order, subject, predicate, negation, interrogation, valency, argument structure, syntax, grammar

Language is not only a system of vocabulary but also a structured system governed by grammatical rules. One of the most important aspects of grammar is sentence structure, which determines how words are arranged to convey meaning. In English, sentence structure is relatively fixed, and word order plays a crucial role. This fixed nature of English syntax makes it easier for learners to identify grammatical roles but also creates difficulties when word order rules are violated. Understanding sentence structure is essential because even a small change in word order may change meaning. The basic word order in English is Subject–Verb–Object (S–V–O). The subject is the doer of the action, the verb expresses the action, and the object receives it. Examples: She reads a book. The teacher explains the lesson. They watch a movie. Incorrect order such as “Reads she a book” is grammatically wrong. Subjects in English can be simple, compound, or complete. A simple subject contains one noun or pronoun: She studies. A compound subject includes two or more elements: Ali

and Tom study together. A complete subject includes modifiers: The young boy in the classroom is my brother. Predicates describe actions or states. A simple predicate contains only a verb: She runs. A compound predicate includes multiple verbs: She reads and writes. A complete predicate includes additional information: She reads books every evening in the library. Negation expresses negative meaning using auxiliary verbs and "not": I do not like coffee. She does not work. They did not go to school. With "to be": He is not ready. Interrogation forms questions. Yes/No questions: Do you like music? Did they arrive? Wh-questions: Where does she live? What do you want? Valency refers to how many elements a verb needs. Intransitive: She sleeps. Transitive: She reads a book. Ditransitive: She gave him a gift. Argument structure shows how sentence elements interact to form meaning. The analysis shows that English sentence structure is systematic. Word order, subjects, predicates, negation, interrogation, and valency all work together to create meaning. Mastering them improves communication skills and grammar accuracy. In conclusion, sentence structure is a fundamental part of English grammar. The S–V–O pattern forms the basis of sentences, while other structures enrich meaning. Understanding these principles is essential for clear and effective communication. In addition to the basic theoretical framework presented above, it is necessary to further analyze sentence structure from a deeper linguistic and functional perspective. Sentence structure in English is not only a grammatical phenomenon but also a cognitive and communicative mechanism that reflects how speakers organize knowledge and express intentions in real communication. Modern linguistics emphasizes that syntax is closely connected with semantics and pragmatics, meaning that sentence formation is influenced not only by rules but also by context, intention, and communicative purpose.

One important aspect of English sentence structure is the interaction between syntax and information structure. In actual communication, speakers often manipulate word order to emphasize certain parts of the sentence. For example, although the canonical structure is Subject–Verb–Object, variations such as topicalization and cleft sentences are frequently used to highlight specific information. For instance, instead of saying "I saw John yesterday," a speaker may say "It was John that I saw yesterday," which changes the focus of the sentence without altering its core meaning. This demonstrates that sentence structure is flexible in discourse even though it is fixed in grammar.Another important factor is the role of auxiliary verbs in sentence formation. Auxiliary verbs such as "do," "be," and "have" are not only grammatical tools but also essential elements that support negation, interrogation, and tense formation. Without auxiliary verbs, English would not be able to express complex grammatical meanings efficiently. For example, the transformation of a statement into a question or negative form depends entirely on auxiliary structures. This shows that sentence construction is a multi-layered system rather than a simple linear arrangement of words.From a linguistic typology perspective, English is classified as an analytic language, which means that grammatical relationships are expressed through word order rather than morphological changes. This contrasts with synthetic languages where word endings carry grammatical meaning. Because of this, English relies heavily on fixed sentence patterns such as S–V–O. Any deviation from this structure can result in ambiguity or misunderstanding. Therefore, learners of English must develop strong awareness of syntactic rules in order to communicate effectively.

Valency theory also provides a deeper understanding of sentence structure. According to valency-based grammar, every verb behaves like a central element that determines how many participants are required in a sentence. This approach explains why some verbs require only a subject, while others require one or two objects. For example, the verb "sleep" requires only one participant, whereas the verb "give" requires three participants. This theory is particularly useful in understanding how meaning is distributed across sentence components.Furthermore, argument structure theory expands this concept by analyzing how semantic roles such as agent, patient, and recipient are assigned within a sentence. These roles are not always directly visible in surface structure but are crucial for understanding deeper meaning. For instance, in the sentence "The teacher gave the student a book," the teacher is the agent, the student is the recipient, and the book is the theme. Such analysis shows that sentence structure is not only about grammar but also about meaning representation.

Negation and interrogation also play an important role in discourse dynamics. Negation allows speakers to express contradiction, absence, or refusal, while interrogation facilitates interaction

and information exchange. In natural communication, questions are often used not only to request information but also to maintain conversation, express politeness, or show engagement. This pragmatic function of interrogative structures highlights the communicative richness of sentence formation.Another significant aspect is language acquisition. Research in applied linguistics shows that sentence structure is one of the most difficult areas for second language learners because it requires both rule-based knowledge and automatic processing skills. Learners often transfer patterns from their native language, which can lead to errors in word order or sentence construction. Therefore, explicit teaching of sentence structure is essential in language education.In addition, corpus linguistics has shown that real language use often differs from prescriptive grammar rules. In spoken English, for example, sentence fragments, ellipsis, and non-standard structures are common. This indicates that sentence structure is not rigid in actual communication but adapts to context, speed, and interactional needs.

Overall, sentence structure should be understood as a dynamic system that integrates grammar, meaning, and communication. It is not only a set of rules but also a flexible framework that allows speakers to express complex ideas efficiently. Mastery of sentence structure therefore requires both theoretical knowledge and practical In conclusion, the study of English sentence structure reveals that grammar is a highly organized yet flexible system. While the basic S–V–O pattern forms the foundation of English syntax, additional mechanisms such as negation, interrogation, valency, and argument structure significantly expand expressive possibilities. Understanding these elements allows learners to construct grammatically correct and meaningful sentences in various communicative contexts. Moreover, sentence structure is closely connected with cognitive processing, meaning that it reflects how human thought is organized and expressed through language. Therefore, mastering sentence structure is not only essential for linguistic competence but also for effective communication in academic, professional, and everyday contexts.

References

1. Practical English Usage. Oxford University Press. https://www.oup.com
2. Eastwood J. (2002). Oxford Guide to English Grammar. Oxford University Press. https://www.oup.com
3. Huddleston R., Pullum G.K. (2002). The Cambridge Grammar of the English Language. Cambridge University Press. https://www.cambridge.org
4. Quirk R. et al. (1985). A Comprehensive Grammar of the English Language. Longman. https://www.pearson.com
5. Lyons J. (1995). Linguistic Semantics: An Introduction. Cambridge University Press.
6. Crystal D. (2003). The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge University Press.

UDC: 811.111’36 + 811.111’373

GRAMMATICAL STRUCTURE AND WORD FORMATION

Akhmetova Uldamet ,2st-year student
Scientific advisor: Khamza Balnur
South Kazakhstan Pedagogical University named after OzbekaliZhanibekov

Abstract

This article explores the role of grammatical structure and word formation in shaping the organization and meaning of language. Grammatical structure is defined as the system of rules that governs the arrangement of words into phrases, clauses, and sentences, ensuring clarity, coherence, and logical relationships in communication. Word formation is examined as a set of processes through which new words are created and existing ones are modified, reflecting the dynamic and evolving nature of language. The

study highlights the interconnection between these two components and their importance in effective language use. Understanding grammatical structure and word formation enhances linguistic competence, supports accurate expression, and contributes to the development of well-structured and meaningful texts.

Аннотация

Бұл мақалада грамматикалық құрылым мен сөзжасам мәселелері жан-жақты қарастырылады. Грамматикалық құрылым тілдің негізгі жүйесі ретінде сөйлемдердің дұрыс құрылуын қамтамасыз етеді және ойды нақты жеткізуге мүмкіндік береді. Ал сөзжасам тілдің лексикалық қорын толықтырып, жаңа ұғымдарды білдіруге қызмет етеді. Мақалада грамматиканың негізгі құрамдас бөліктері, соның ішінде синтаксис пен морфология талданып, сөзжасамның негізгі тәсілдері — аффиксация, біріктіру, конверсия, қысқарту және басқа да әдістер жан-жақты сипатталады. Сонымен қатар, грамматикалық құрылым мен сөзжасамның өзара байланысы және олардың тіл үйренудегі маңызы ерекше атап өтіледі.

Grammatical Structure and Word Formation Language is one of the most important tools of human communication. It allows individuals to share ideas, express emotions, and transfer knowledge across generations. At the core of every language lie two fundamental components: grammatical structure and word formation. These elements not only define how a language functions but also determine its richness and flexibility.

Grammatical structure provides the rules and patterns that govern how words are arranged into sentences, ensuring that communication is logical and understandable. Word formation, on the other hand, focuses on how new words are created and how the vocabulary of a language expands over time. Together, these components form the backbone of linguistic competence.In modern linguistics, the study of grammatical structure and word formation has become increasingly important, especially in the context of language learning, translation, and communication in a globalized world. This article aims to explore these concepts in depth, examining their characteristics, types, and significance.

Grammatical Structure-Grammatical structure refers to the system of rules that determines how words are combined to form phrases, clauses, and sentences. It encompasses several subfields, including syntax, morphology, and agreement systems.

Syntax- Syntax is the branch of linguistics that studies sentence structure and word order. Different languages follow different syntactic patterns. For instance, English typically follows a Subject-Verb-Object (SVO) order, as in the sentence: "The student writes an essay." This structure ensures clarity and helps listeners or readers understand who is performing the action and what the action affects.However, syntactic structures can vary depending on context. Questions, for example, often require inversion: "Does the student write an essay?" Similarly, complex sentences involve clauses connected by conjunctions, such as "because," "although," and "while."

Morphology- Morphology deals with the internal structure of words. It examines how words are formed from smaller units known as morphemes. There are two main types of morphemes: free morphemes, which can stand alone as words (e.g., "book," "run"), and bound morphemes, which must be attached to other morphemes (e.g., prefixes and suffixes).Morphology also distinguishes between inflectional and derivational processes. Inflectional morphology modifies a word to express grammatical features such as tense, number, or case without changing its core meaning (e.g., "walk" → "walked"). Derivational morphology, in contrast, creates new words or changes the meaning or category of a word (e.g., "happy" → "happiness").Agreement and Grammatical CategoriesGrammatical structure also involves agreement rules, which ensure consistency between different parts of a sentence. For example, in English, subjects and verbs must agree in number: "She runs" versus "They run." Other grammatical categories include tense, aspect, mood, voice, and case, all of which contribute to the precise expression of meaning.Without a proper understanding of grammatical structure, communication can become unclear misleading. Therefore, mastering grammar is essential for both native speakers and language learners.

Word FormationWord formation is the process by which new words are created in a language. It plays a vital role in the development of vocabulary and reflects cultural, technological, and social changes.

AffixationAffixation is one of the most productive methods of word formation. It involves adding prefixes, suffixes, or infixes to a base word. Prefixes such as "un-", "re-", and "pre-" modify the meaning of a word, while suffixes like "-ness," "-ment," and "-ly" can change both meaning and grammatical category.CompoundingCompounding combines two or more independent words to form a new lexical unit. Examples include "blackboard," "sunlight," and "software." Compounds can be written as one word, hyphenated, or as separate words, depending on usage conventions.

Conversion (Zero Derivation)Conversion is a process in which a word changes its grammatical category without any modification in form. This is particularly common in English. For example, the noun "Google" can be used as a verb: "to google information."Clipping, Acronyms, and AbbreviationsModern communication often favors brevity, leading to the widespread use of shortened forms. Clipping reduces words (e.g., "exam" from "examination"), while acronyms like "NASA" and "UNESCO" are formed from the initial letters of phrases. BlendingBlending merges parts of two words to create a new one, such as "infotainment" (information + entertainment) or "netizen" (internet + citizen). This method reflects creativity and adaptability in language use. BorrowingLanguages often borrow words from other languages, especially in a globalized world. English, for example, has adopted words from French, Latin, German, and many other languages.

The Interconnection Between Grammar and Word Formation-Grammatical structure and word formation are deeply interconnected. Word formation enriches the vocabulary, while grammar provides the rules for using that vocabulary effectively. For instance, when a suffix is added to a word, it may change its grammatical role, requiring adjustments in sentence structure.This relationship is particularly evident in academic and formal writing, where precise grammar and varied vocabulary are essential. A well-developed understanding of both areas enables speakers to communicate more effectively and express complex ideas with clarity.

study of grammatical structure and word formation is essential for language learners. Grammar helps learconstruct correct sentences, while word formation enables them to expand their vocabulary systematically.In addition, these elements are crucial

References

1.Raymond Murphy – English Grammar in Use. Cambridge: Cambridge University Press, 2019.

2.Victoria Fromkin, Robert Rodman, Nina Hyams – An Introduction to Language. Boston: Cengage Learning, 2022.

3.David Crystal – The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2018.

4.George Yule – The Study of Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2020.

5.Rodney Huddleston, Geoffrey K. Pullum – The Cambridge Grammar of the English Language. 6.Cambridge: Cambridge University Press, 2002.

UDC 81'37

SEMANTICS AND TYPES OF MEANING IN ENGLISH

Ziuatdinova Ainur, Sarsenbekova Gulzhan, 2st-year student
Scientific advisor: Khamza Balnur
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

This article provides a comprehensive analysis of semantics as a fundamental branch of linguistics that studies meaning in language. It explores different types of meaning in English, including denotational, connotational, metaphorical, and terminological meanings, and explains how these types function in communication. The study also examines key semantic relations such as polysemy, homonymy, synonymy, and antonymy, emphasizing their role in structuring vocabulary. Special attention is given to semantic fields and componential analysis as tools for understanding lexical organization. Furthermore, the article discusses the impact of polysemy on translation, highlighting ambiguity and context-dependence as major

challenges. The outcome of this work is to develop the learner's ability to analyze and interpret the semantic structure of English words accurately and effectively.

Аннотация

Бұл мақалада семантика тіл білімінің маңызды саласы ретінде жан-жақты қарастырылады. Ағылшын тіліндегі мағына түрлері — денотативті, коннотативті, метафоралық және терминологиялық мағыналар — нақты мысалдар арқылы түсіндіріледі. Сонымен қатар, полисемия, омонимия, синонимия және антонимия сияқты негізгі семантикалық қатынастардың тілдегі қызметі талданады. Семантикалық өрістер мен компоненттік талдау әдістері сөздердің мағыналық құрылымын түсінуге көмектесетін маңызды құралдар ретінде қарастырылады. Мақалада полисемияның аудармадағы қиындықтары да арнайы талқыланып, оның көпмағыналылығы контекстке тәуелділік арқылы түсіндіріледі. Зерттеу нәтижесінде студенттердің ағылшын сөздерінің семантикалық құрылымын талдау қабілетін дамыту көзделеді.

Keywords:semantics, meaning, denotational meaning, connotational meaning, metaphorical meaning, terminological meaning, lexical semantics, semantic relations, polysemy

Semantics is one of the central branches of linguistics that focuses on the study of meaning in language. It investigates how meaning is constructed, interpreted, and transmitted through words, phrases, and sentences. Unlike phonetics or grammar, which deal with form and structure, semantics is concerned with content — what language actually conveys. Linguists distinguish between lexical semantics, which studies the meaning of individual words, and compositional semantics, which examines how meanings combine in larger units such as sentences. The importance of semantics lies in its direct connection to communication. Without understanding meaning, communication would be impossible. Words are not simply labels for objects; they carry complex layers of meaning shaped by culture, context, and usage. Therefore, studying semantics helps explain not only how language works but also how people interpret reality through language. In English, meaning is not a single, simple concept. It consists of several layers that interact with each other. The main types of meaning include denotational, connotational, metaphorical, and terminological meanings. Denotational meaning is the most basic and objective type of meaning. It refers to the direct, literal meaning of a word — the definition you would find in a dictionary. For example, the word "tree" denotes a perennial plant with a trunk, branches, and leaves. This meaning is stable and widely shared among speakers of the language. However, language is rarely limited to literal meanings. Words often carry additional associations known as connotational meanings. These meanings reflect emotional, cultural, or subjective associations. For instance, the word "home" does not only denote a place where one lives; it also connotes warmth, comfort, and safety. Connotation varies across cultures and individuals, making it less stable than denotation. Metaphorical meaning represents another important layer. It occurs when a word is used in a figurative sense to describe something by comparing it to something else. For example, when we say "He has a heart of stone," we do not mean that the person literally has a stone heart; rather, we imply that he is emotionally cold or unfeeling. Metaphors are essential in language because they allow speakers to express abstract ideas in vivid and creative ways. Terminological meaning is specific to particular fields such as science, medicine, law, or technology. In these contexts, words acquire specialized meanings that may differ from their everyday usage. For example, the word "virus" in biology refers to a microscopic infectious agent, while in computer science it refers to malicious software. Understanding terminological meaning is crucial for professional communication and accurate translation. Words in a language do not exist in isolation; they are connected through various semantic relations. These relationships help organize vocabulary and make communication more efficient. Polysemy refers to the phenomenon where a single word has multiple related meanings. For example, the word "head" can mean the part of the body, a leader, or the top of something. These meanings are related because they all involve the idea of prominence or position. Polysemy is extremely common in English and reflects the flexibility of language. In contrast, homonymy involves words that have the same form but completely unrelated meanings. For example, "bank" can refer to a financial institution or the side of a river. Unlike polysemy, there is no semantic connection between these meanings. Homonymy can create confusion, especially in

spoken language where spelling differences are not visible. Synonymy refers to words that have similar meanings, such as “big” and “large” or “begin” and “start.” However, true synonyms are rare because most words differ slightly in meaning, usage, or connotation. For example, “slim” and “skinny” both refer to thinness, but “slim” has a positive connotation, while “skinny” may have a negative one. Antonymy describes words with opposite meanings, such as “hot” and “cold” or “happy” and “sad.” Antonyms help structure meaning by creating contrasts, which are essential for understanding and categorization. Semantic fields group words that are related in meaning within a particular domain. For example, the semantic field of “education” includes words like “teacher,” “student,” “school,” and “exam.” These words are interconnected and help speakers organize knowledge in meaningful ways. Semantic fields demonstrate that vocabulary is not random but structured according to conceptual categories. Componential analysis is a method used to break down word meanings into smaller semantic features. This approach allows linguists to compare words systematically. For example, the words “man,” “woman,” and “child” can be analyzed using features such as [+human], [+adult], and [+male]. This analysis shows how meanings differ based on specific characteristics. Such analysis is particularly useful in translation and language learning because it highlights subtle differences between words that may appear similar on the surface. Understanding different types of meaning requires the ability to classify sentences correctly. For example, the sentence “The sky is blue” expresses denotational meaning because it describes a factual observation. In contrast, “She has a golden heart” expresses metaphorical meaning because it uses figurative language. Meanwhile, “He is a snake” may carry a connotational meaning, implying dishonesty or betrayal. One of the most significant issues in translation is polysemy. Since a single word can have multiple meanings, translators must rely on context to determine the correct interpretation. For example, the word “light” can mean illumination or something not heavy. Without context, it is impossible to choose the correct translation. This ambiguity becomes even more complex when cultural differences are involved. A word in one language may have multiple meanings that do not directly correspond to words in another language. Therefore, translators must not only understand linguistic meaning but also cultural context. Semantics is a complex and essential field of linguistics that provides insight into how meaning is structured and communicated in language. By studying types of meaning, semantic relations, semantic fields, and componential analysis, learners can develop a deeper understanding of English vocabulary. Moreover, awareness of polysemy and other semantic phenomena is crucial for accurate translation and effective communication. As a result of studying this topic, learners gain the ability to analyze word meanings, identify semantic relations, and interpret language more accurately. These skills are essential not only for linguistics but also for translation, language teaching, and cross-cultural communication.

References

1.John Lyons. Semantics. Cambridge: Cambridge University Press, 1977.Geoffrey Leech.

2 Semantics: The Study of Meaning. London: Penguin Books, 1981.

3.George Yule. The Study of Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2020.

4.Alan Cruse. Meaning in Language: An Introduction to Semantics and Pragmatics. Oxford: Oxford University Press, 2011.

5.Encyclopaedia Britannica. “Semantics.”

UDC: 811.111’36 + 811.111’373

GRAMMATICAL STRUCTURE AND WORD FORMATION IN ENGLISH: LINGUISTIC FEATURES AND THEIR ROLE IN COMMUNICATION

Kypshakbay Uldana,2st-year student
Madadova Nargiza, 2st-year student
Scientific advisor: Khamza Balnur

South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

Grammar and word formation are fundamental branches of linguistics that explain how language functions. Grammar determines the rules for constructing sentences, while word formation studies the processes through which new words appear in a language. This article examines the main features of grammatical structure in English and explores the major methods of word formation. Special attention is given to morphology, syntax, sentence patterns, morphemes, derivation, compounding, borrowing, clipping, blending, and modern linguistic changes caused by globalization and technology. The article emphasizes the significance of grammar and word formation in language learning, translation studies, and communication.

Аннотация

Грамматика мен сөзжасам тіл білімінің маңызды салалары болып табылады, себебі олар тілдің қалай қызмет ететінін түсіндіреді. Грамматика сөйлем құрау ережелерін анықтаса, сөзжасам тілдегі жаңа сөздердің пайда болу жолдарын зерттейді. Бұл мақалада ағылшын тілінің грамматикалық құрылымының негізгі ерекшеліктері мен сөзжасамның басты тәсілдері қарастырылады. Морфология, синтаксис, сөйлем түрлері, морфемалар, аффиксация, біріктіру, кірме сөздер, қысқарту және қазіргі тілдегі өзгерістер талданады.

Keywords: grammar, word formation, morphology, syntax, derivation, communication, linguistics

Syntax and Sentence Formation

Syntax is another essential component of grammatical structure. It studies how words are arranged to create meaningful phrases, clauses, and sentences. While morphology focuses on the internal structure of words, syntax examines relationships between words in larger grammatical units. English syntax is characterized by a relatively fixed word order, which usually follows the Subject-Verb-Object pattern. For example, in the sentence “The teacher explains the lesson,” the subject is the teacher, the verb is explains, and the object is the lesson. This fixed order helps maintain clarity and prevents misunderstanding.

English syntax also includes different sentence types that serve various communicative purposes. Declarative sentences provide information, interrogative sentences ask questions, imperative sentences give commands, and exclamatory sentences express emotions. For example, “She is reading a novel” is declarative, while “Is she reading a novel?” is interrogative. These structural differences demonstrate how syntax contributes to communication.

In addition, English sentences may be classified according to their complexity. A simple sentence contains one independent clause, while compound sentences contain two or more independent clauses connected by conjunctions. Complex sentences include one independent clause and at least one dependent clause. Compound-complex sentences combine elements of both structures. These patterns allow speakers to express both simple and sophisticated ideas.

Clauses and phrases are also important elements of syntax. A clause contains a subject and predicate, while a phrase does not contain both. Examples of phrases include noun phrases, verb phrases, and prepositional phrases. Understanding these structures helps language learners produce grammatically correct speech and writing.

Derivation and Inflection

One of the most significant aspects of word formation is the distinction between derivation and inflection. These two processes involve adding morphemes to words, but they serve different functions.

Derivation creates new words by adding prefixes or suffixes that change the meaning or grammatical category of the original word. For example, adding the suffix -er to the verb teach creates the noun teacher. Similarly, the adjective happy becomes the noun happiness through the addition of -ness. Derivational processes greatly contribute to vocabulary expansion in English.

Inflection, on the other hand, modifies a word to express grammatical relationships without changing its basic meaning or word class. For instance, adding -s to form plural nouns, -ed to

indicate past tense, or -ing to form present participles are examples of inflection. The word walk may appear as walks, walked, or walking, but its fundamental meaning remains unchanged.

English is often considered less inflectional than languages such as Russian, German, or Kazakh. Because English has fewer inflectional endings, it relies more heavily on word order and auxiliary verbs to express grammatical meanings.

Another important characteristic of derivation is that it can create entirely new lexical meanings. Prefixes may express negation, repetition, degree, or location. For example, the prefix un- creates negative meanings such as unhappy, unfair, and unclear. The prefix re- indicates repetition, as seen in words like rewrite, rebuild, and reconsider. Prefixes such as over- and under- may express degree, for example overestimate or underpaid. These examples show how derivation allows speakers to create new meanings without inventing completely new root words.

Suffixes are equally productive in English word formation. They often change the grammatical category of a word. For instance, adding -ment to verbs creates nouns such as development, achievement, and agreement. The suffix -ly transforms adjectives into adverbs, such as quick → quickly and careful → carefully. The suffix -able forms adjectives from verbs, as in readable, understandable, and acceptable. These patterns help learners predict meanings of unfamiliar words.

Derivation may also involve changes in pronunciation or spelling. For example, the word decide becomes decision, where both spelling and pronunciation change. Similarly, produce changes into production. These irregularities may create difficulties for language learners because not all derived forms follow simple predictable rules.

Inflectional morphology is more grammatical in nature because it helps express tense, number, comparison, and possession. In English, plural nouns are commonly formed by adding -s or -es, such as books, students, and classes. However, some nouns have irregular plural forms such as children, men, and mice. These exceptions demonstrate that inflection is not always regular.

Verbal inflections are also important in English grammar. The past tense is often formed by adding -ed, such as worked, played, and studied. However, irregular verbs create exceptions, including go → went, write → wrote, and see → saw. Present participles are generally formed by adding -ing, such as reading, writing, and speaking. These forms are essential for continuous tenses.

Adjectives also use inflection for comparison. Short adjectives usually form comparative and superlative forms by adding -er and -est. For example, small → smaller → smallest and fast → faster → fastest. Longer adjectives use more and most, such as more beautiful and most interesting. These grammatical changes help speakers compare people, objects, and situations.

Another important difference between derivation and inflection is productivity. Derivational processes often create new vocabulary items that may eventually enter dictionaries. Modern English constantly produces derived words related to technology and social media. Words such as digitalization, globalization, and virtualization have become common in recent decades. Inflection, however, mainly serves grammatical purposes and does not usually create new dictionary entries.

From a linguistic perspective, derivation belongs more closely to lexical morphology because it expands vocabulary, while inflection belongs to grammatical morphology because it supports sentence construction. Both processes are essential for effective communication because speakers need vocabulary to express ideas and grammar to organize those ideas correctly.

For foreign language learners, understanding derivation and inflection improves vocabulary development and grammar accuracy. Students who recognize prefixes, suffixes, and grammatical endings can understand unfamiliar words more easily and avoid common mistakes in writing and speaking. Therefore, these two processes remain central topics in modern linguistic studies and language education.

Blending and Acronyms in Modern English

Modern English continuously develops through new methods of word formation, especially due to technology and globalization. Two important modern processes are blending and the formation of acronyms.

Blending occurs when parts of two separate words are combined to form a new lexical item. A common example is brunch, which combines breakfast and lunch. Another example is smog, formed from smoke and fog. Blended words are widely used in modern communication because they are often creative and efficient.

Acronyms are formed by taking the first letters of a series of words to create a shorter form. Examples include NASA for National Aeronautics and Space Administration NASA and UNESCO for United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization UNESCO. In digital communication, acronyms such as LOL (laugh out loud) and DIY (do it yourself) have become extremely popular.

These modern methods show that language constantly adapts to social and technological changes.

The Role of Grammar and Word Formation in Translation

For translators, knowledge of grammatical structure and word formation is extremely important. Translators must understand sentence patterns in both source and target languages to produce accurate translations. Grammatical differences between languages often create challenges.

For example, English word order differs significantly from Kazakh or Russian word order. A translator must reorganize sentence elements to preserve meaning. Similarly, newly created words or technological terms may not have direct equivalents in another language. In such situations, translators may use descriptive translation or borrowing strategies.

Word formation also helps translators interpret unfamiliar vocabulary. By analyzing prefixes, suffixes, and roots, translators can often determine the meaning of unknown words. This skill improves translation accuracy and efficiency.

The Importance of Studying Grammar and Word Formation

The study of grammatical structure and word formation is essential not only for linguists but also for students, teachers, translators, and language learners. Grammar improves writing accuracy, speaking fluency, and reading comprehension. Word formation expands vocabulary knowledge and helps learners understand how language evolves over time.

In academic settings, grammar allows students to produce well-structured essays and research papers. In professional communication, grammatical accuracy improves clarity and credibility. In everyday life, strong language skills contribute to successful communication.

As globalization increases contact between cultures, understanding language structures becomes even more important. English continues to evolve rapidly, creating new grammatical trends and vocabulary items that reflect modern society.

Conclusion

In conclusion, grammatical structure and word formation are fundamental components of linguistic study. Grammar provides the rules that organize language, while word formation explains how vocabulary develops and changes. Morphology, syntax, derivation, inflection, compounding, borrowing, blending, and acronyms all contribute to the complexity of English.

These linguistic processes demonstrate that language is not static but constantly changing. Understanding grammatical structure and word formation helps individuals communicate effectively, learn languages successfully, and perform accurate translations. Therefore, these areas remain highly significant in modern linguistics and language education.

References

1.Yule, G. (2020). The Study of Language. Cambridge University Press.
2.Fromkin, V., Rodman, R., & Hyams, N. (2018). An Introduction to Language. Cengage Learning.
3.Crystal, D. (2010). The Cambridge Encyclopedia of Language. Cambridge University Press.
4.Quirk, R. (1985). A Comprehensive Grammar of the English Language. Longman.
5.Bauer, L. (1983). English Word-Formation. Cambridge University Press.

UDC 371.3:004.9:811.111

.

ENHANCING LINGUO-CULTURAL COMPETENCE THROUGH VIDEO-BASED INSTRUCTION IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Abdualiev Orazbek
Artykbaeva Fazila Ilmarkyzy
Master student of the EP 7M01702 Training teachers of Foreign Languages: two Foreign Languages, JSC «Zh.A. Tashenev University», D.Konaev avenue 21, Shymkent
e-mail: useroraz@mail.ru
PhD, senior lecturer of the Department «World Languages», JSC «Zh.A. Tashenev University», D.Konaev avenue 21, Shymkent

Түйін

Бұл мақалада шет тілдерін оқытуда бейне технологияларды қолдану арқылы лингвомәдени құзыреттілікті дамыту мәселесі қарастырылады. Қазіргі білім беру жүйесінде тіл тек грамматикалық құрылымдар жиынтығы ретінде емес, мәдениет пен әлеуметтік нормалардың көрінісі ретінде танылады. Сондықтан тиімді тіл үйрету үдерісі тілдік және мәдени компоненттердің бірлігін талап етеді. Зерттеу барысында бейнематериалдардың оқушыларға тілдің табиғи қолданысын, вербалды және вербалды емес қарым-қатынас ерекшеліктерін, сондай-ақ мәдени контексті түсінуге мүмкіндік беретіні анықталды. Бейне технологиялар оқушылардың тыңдалым, айтылым дағдыларын жетілдірумен қатар, олардың мәдениетаралық құзыреттілігін дамытуға ықпал етеді. Мақалада бейне материалдарды сабақта қолданудың кезеңдері (pre-viewing, while-viewing, post-viewing) сипатталып, олардың тиімділігі негізделеді. Сонымен қатар, бейне технологияларды қолдануда кездесетін қиындықтар мен оларды шешу жолдары ұсынылады.

Зерттеу нәтижелері бейне технологиялардың шет тілдерін оқытудағы маңыздылығын және олардың лингвомәдени құзыреттілікті қалыптастырудағы тиімді құрал екенін көрсетеді.

Кілт сөздер: лингвомәдени құзыреттілік, бейне технологиялар, шет тілдерін оқыту, мәдениетаралық коммуникация, коммуникативтік құзыреттілік, мультимедиялық оқыту, аутентті материалдар, ағылшын тілін оқыту

Аннотация

В данной статье рассматривается использование видеотехнологий в процессе обучения иностранным языкам как средство развития лингвокультурной компетенции. В условиях современной образовательной среды язык рассматривается не только как система грамматических правил, но и как отражение культуры, ценностей и социальных норм. В связи с этим эффективное обучение иностранному языку требует интеграции языкового и культурного компонентов.

В ходе исследования было выявлено, что видеоматериалы обеспечивают учащимся доступ к аутентичной языковой среде, способствуют пониманию вербальных и невербальных аспектов коммуникации, а также формируют представление о культурном контексте использования языка. Использование видео способствует развитию навыков аудирования и говорения, а также повышает уровень межкультурной компетенции обучающихся.

В статье описываются этапы работы с видеоматериалами (до просмотра, во время просмотра и после просмотра), а также обосновывается их педагогическая эффективность. Кроме того, рассматриваются возможные трудности при использовании видеотехнологий и предлагаются пути их преодоления.

Результаты исследования подтверждают, что видеотехнологии являются эффективным инструментом формирования лингвокультурной компетенции в процессе обучения иностранным языкам.

Ключевые слова: лингвокультурная компетенция, видеотехнологии обучение иностранным языкам, межкультурная коммуникация, коммуникативная компетенция, мультимедийное обучение, аутентичные материалы, преподавание английского языка

In the contemporary educational landscape, the role of digital technologies has become increasingly important, particularly in foreign language teaching. Among various technological tools, video materials occupy a unique position due to their ability to combine visual, auditory, and contextual information. Language is not only a system of grammar and vocabulary but also a

reflection of culture, values, and social norms. Therefore, effective language teaching must address both linguistic and cultural dimensions.

The concept of linguo-cultural competence has gained prominence in modern pedagogy, emphasizing the importance of understanding cultural meanings embedded in language. Traditional teaching methods often fail to provide sufficient cultural context, which limits learners' ability to communicate effectively in real-life situations. In this regard, video technologies serve as a powerful medium for presenting authentic cultural content.

This article aims to examine how video-based instruction contributes to the development of linguo-cultural competence in foreign language learning.

Theoretical Background

The notion of communicative competence was first introduced by Dell Hymes, who emphasized that language learning involves not only grammatical accuracy but also the ability to use language appropriately in social contexts. Later, Michael Byram expanded this concept by introducing intercultural communicative competence, highlighting the importance of cultural awareness and interaction.

Linguo-cultural competence can be understood as the ability to interpret and use language in relation to its cultural context. It includes knowledge of cultural references, social conventions, and behavioral norms reflected in language use.

Video technologies align well with these theoretical frameworks, as they provide authentic representations of language in use. Unlike textbooks, videos capture real-life communication, including gestures, facial expressions, tone, and cultural nuances.

The Role of Video Technologies in Language Teaching

Video materials offer several pedagogical advantages in foreign language education. First, they provide authentic input, exposing learners to natural speech patterns, accents, and real-life communication. This helps students move beyond artificial textbook dialogues.

Second, videos enhance comprehension by combining visual and auditory information. Learners can observe context, body language, and environmental cues, which support understanding even when linguistic input is complex.

Third, video technologies increase student engagement and motivation. Modern learners are accustomed to multimedia environments, and the use of videos makes lessons more dynamic and interactive.

Moreover, videos create opportunities for developing multiple skills simultaneously, including listening, speaking, and cultural interpretation.

Video as a Tool for Developing Linguo-Cultural Competence

One of the most significant contributions of video technologies is their ability to present culture in action. Through films, interviews, documentaries, and authentic recordings, students can observe how language is used in different cultural settings.

For example, learners can analyze:

forms of politeness and speech etiquette,

non-verbal communication,

cultural values reflected in dialogues,

social roles and relationships.

Such exposure helps students avoid misunderstandings and develop intercultural sensitivity.

Additionally, video-based tasks can be designed to promote critical thinking. Students may compare cultural behaviors, discuss differences, and reflect on their own cultural perspectives. This process fosters deeper cultural awareness.

Practical Implementation in the Classroom

To effectively use video technologies, teachers should follow a structured approach:

1. Pre-viewing stage

At this stage, the teacher introduces key vocabulary, provides background information, and sets a clear purpose for watching.

2. While-viewing stage

Students engage with the video through specific tasks, such as identifying key ideas, noting cultural elements, or answering guiding questions.

3. Post-viewing stage

Learners participate in discussions, role-plays, or reflective activities. This stage is crucial for developing speaking skills and intercultural understanding.

Teachers should select materials that are appropriate for students' language level and culturally relevant. Short video clips are often more effective than long films.

Challenges and Limitations

Despite its advantages, the use of video technologies also presents certain challenges. Technical issues, such as lack of equipment or poor internet connection, may hinder implementation. Additionally, inappropriate selection of materials can lead to cognitive overload or misunderstanding.

Another challenge is the passive consumption of video content. Without proper task design, students may simply watch without actively engaging. Therefore, teacher guidance remains essential.

Conclusion

Video technologies represent a powerful tool in modern foreign language education. Their ability to integrate language and culture makes them particularly effective for developing linguo-cultural competence. By providing authentic input and meaningful context, videos help learners acquire not only linguistic knowledge but also intercultural awareness.

The successful integration of video-based instruction requires careful planning, appropriate material selection, and active learner involvement. When used effectively, video technologies can significantly enhance the quality of language learning and prepare students for real-world communication.

References

1. Byram Michael Byram M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. Clevedon: Multilingual Matters, 1997. – 124 p.
2. Dell Hymes Hymes D. On Communicative Competence // Sociolinguistics. 1972. No. 1. P. 269–293.
3. Kramsch Claire Kramsch C. Language and Culture. Oxford: Oxford University Press, 1998. – 134 p.
4. Sherman Jane Sherman J. Using Authentic Video in the Language Classroom. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. – 277 p.
5. Stempleski Susan Stempleski S., & Tomalin B. Video in Action: Recipes for Using Video in Language Teaching. London: Prentice Hall, 1990. – 160 p.
6. Harmer Jeremy Harmer J. How to Teach English. Essex: Pearson Longman, 2007. – 288 p.
7. Mayer Richard E. Mayer R.E. Multimedia Learning. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. – 304 p.
8. Tomlinson Brian Tomlinson B. Materials Development in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press, 2013. – 456 p.
9. Council of Europe Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Cambridge: Cambridge University Press, 2018. – 273 p.
10. UNESCO UNESCO. ICT in Education: A Critical Literature Review and Its Implications. Paris: UNESCO Publishing, 2021. – 98 p.

ӘОК 372.8..811.111

USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO DEVELOP LEXICAL SKILLS IN ENGLISH LANGUAGE

Усенбаева Жанара Мукагалиқызы – 1-курс, «Биология» білім беру бағдарламасының студенті
Ғылыми жетекшісі: аға оқытушы Тайтелиева М.А.
Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті
Электронды пошта: [zhanarausenbaieva@icloud.com]

Түйін

Бұл мақалада ағылшын тілін үйренуде лексикалық дағдыларды дамыту үшін жасанды интеллектті қолданудың маңыздылығы мен тиімділігі қарастырылады. Автор қазіргі заманғы AI құралдарының сөздік қорды байытудағы артықшылықтарына тоқталып, сонымен қатар оларды білім беру саласында қолданудың кейбір шектеулері мен ерекшеліктерін талқылайды. Зерттеу барысында дәстүрлі әдістемелер мен цифрлық технологиялардың интеграциялану процесіне терең ғылыми талдау жасалды.

Кілт сөздер: жасанды интеллект, лексикалық дағдылар, ағылшын тілі, цифрлық технологиялар, дербес оқыту.

Резюме

В данной статье рассматривается значимость и эффективность использования искусственного интеллекта (ИИ) для развития лексических навыков при изучении английского языка. Автор акцентирует внимание на преимуществах современных инструментов ИИ в обогащении словарного запаса, а также обсуждает некоторые ограничения и особенности их применения в сфере образования. Проведен сравнительный анализ традиционных методов и технологий ИИ.

Ключевые слова: искусственный интеллект, лексические навыки, английский язык, цифровые технологии, персонализированное обучение.

In the 21st century, the rapid development of digital technologies has significantly transformed the field of education, particularly language learning. Among these innovations, artificial intelligence (AI) has emerged as one of the most influential tools, offering new methods for improving linguistic competence. One of the most crucial aspects of language proficiency is lexical skill, which refers to the ability to understand, acquire, and effectively use vocabulary. Without sufficient vocabulary knowledge, learners cannot fully develop their reading, writing, listening, and speaking abilities.

For learners of English as a foreign or second language, acquiring vocabulary is often one of the most challenging and time-consuming processes. Traditional methods such as memorizing word lists, using flashcards, and translating words are still widely used, but they are often inefficient and lack engagement. These methods do not always provide context, repetition, or meaningful interaction, which are essential for long-term retention.

Artificial intelligence offers a powerful alternative by transforming vocabulary learning into a dynamic, personalized, and interactive experience. AI-based tools can analyze learner behavior, adapt to individual needs, and provide immediate feedback. They can simulate real-life communication, expose learners to authentic language, and create engaging environments that enhance motivation.

This article explores how artificial intelligence can be used to develop lexical skills in English. It examines theoretical perspectives on vocabulary acquisition, discusses various AI technologies and tools, presents research findings, and evaluates both the advantages and limitations of AI in language learning. The aim is to provide a comprehensive and evidence-based understanding of how AI can improve vocabulary learning outcomes.

Understanding Lexical Skills in Language Learning

Lexical skills are a fundamental component of communicative competence. They involve not only knowing the meaning of words but also understanding their pronunciation, spelling, grammatical behavior, collocations, register, and cultural connotations. Vocabulary knowledge can be divided into two main categories: receptive vocabulary (words that learners can recognize and understand) and productive vocabulary (words that learners can use correctly in speaking and writing).

Developing lexical competence requires repeated exposure to words in meaningful contexts. According to cognitive theories of language acquisition, learners retain vocabulary more effectively when they encounter words multiple times in different situations. Contextual learning helps learners understand how words are used naturally, which improves both comprehension and production.

Traditional vocabulary teaching methods often fail to provide sufficient context or repetition. For example, memorizing isolated word lists may help learners recognize words temporarily, but it does not guarantee long-term retention or proper usage. Furthermore, these methods do not account for individual differences in learning pace and style.

AI-based systems address these challenges by providing adaptive, context-rich, and interactive learning experiences. They enable learners to engage with vocabulary in ways that align with how the human brain processes and retains information.

The Role of Artificial Intelligence in Education

Artificial intelligence refers to the ability of machines to perform tasks that typically require human intelligence, such as learning, reasoning, problem-solving, and understanding language. In education, AI is used to create intelligent systems that can support teaching and learning processes.

AI technologies in language learning include natural language processing (NLP), machine learning, speech recognition, and data analytics. These technologies allow systems to understand and generate human language, analyze learner performance, and provide personalized feedback.

One of the key advantages of AI is its ability to process large amounts of data. By analyzing linguistic data from texts, conversations, and learner interactions, AI systems can identify patterns and provide insights into language usage. This enables learners to study vocabulary in authentic contexts rather than relying on artificial examples.

AI also supports autonomous learning by allowing learners to study independently at their own pace. This flexibility is particularly beneficial for learners who do not have access to traditional classroom instruction.

AI Technologies for Vocabulary Development

Adaptive Learning Systems

Adaptive learning systems use machine learning algorithms to tailor instruction to individual learners. These systems track learner progress, identify strengths and weaknesses, and adjust content accordingly. For example, if a learner struggles with certain words, the system will provide additional practice and review.

Spaced repetition is a key feature of many adaptive systems. This technique schedules reviews of vocabulary at optimal intervals to maximize retention. Research shows that spaced repetition significantly improves long-term memory compared to massed practice.

Natural Language Processing

Natural language processing enables AI systems to understand and generate human language. This technology is used in applications such as chatbots, translation tools, and text analysis systems. NLP allows learners to interact with language in a natural and meaningful way.

For example, learners can input sentences and receive feedback on vocabulary usage, grammar, and style. This helps them develop a deeper understanding of how words function in context.

Chatbots and Virtual Assistants

AI-powered chatbots simulate real-life conversations, allowing learners to practice vocabulary in interactive settings. These systems can respond to user input, ask questions, and provide corrections. This type of practice is particularly effective for developing productive vocabulary skills.

Chatbots also create a low-pressure environment where learners can practice without fear of making mistakes. This encourages experimentation and increases confidence.

Speech Recognition Technology

Speech recognition systems analyze spoken language and provide feedback on pronunciation. These tools help learners develop oral vocabulary skills by ensuring that they can pronounce words correctly.

Accurate pronunciation is essential for effective communication. By combining vocabulary learning with pronunciation practice, AI tools provide a comprehensive approach to language development.

AI Writing Assistants

AI writing tools analyze written text and suggest improvements. They can recommend synonyms, correct errors, and enhance lexical diversity. These tools are particularly useful for advanced learners who want to improve their writing skills.

By receiving immediate feedback, learners can refine their vocabulary usage and develop more sophisticated language.

Benefits of Using AI for Lexical Development

Personalization

AI systems adapt to individual learners, providing customized instruction. This ensures that learners receive appropriate challenges and support, which enhances learning efficiency.

Immediate Feedback

Instant feedback allows learners to correct mistakes and reinforce learning. This prevents the formation of incorrect habits.

Engagement and Motivation

Interactive features such as gamification, rewards, and progress tracking make learning more enjoyable. Increased engagement leads to better retention.

Accessibility and Flexibility

AI tools are available anytime and anywhere, making learning more convenient. This is especially important for learners with limited access to education.

Exposure to Authentic Language

AI systems can provide real-world examples of language use. This helps learners understand how vocabulary is used in different contexts.

Research Evidence

Numerous studies support the effectiveness of AI in vocabulary learning. Research shows that learners using AI-based tools demonstrate higher retention rates and improved vocabulary usage.

For example, studies on spaced repetition systems have found significant improvements in long-term memory. Similarly, research on chatbot interactions indicates increased fluency and vocabulary usage.

These findings suggest that AI is not only effective but also superior to traditional methods in many cases.

Challenges and Limitations

Despite its advantages, AI has limitations. One major concern is the lack of human interaction. Language learning is a social process, and AI cannot fully replicate human communication.

Another issue is data privacy. AI systems collect user data, which raises concerns about security and ethical use.

Additionally, not all AI tools are equally effective. Poorly designed systems may provide inaccurate information.

Future Prospects

The future of AI in language learning is promising. Advances in technology will lead to more accurate and effective tools. Integration with virtual reality may create immersive learning environments.

AI may also support collaborative learning by connecting learners globally.

Artificial intelligence has transformed vocabulary learning by making it more personalized, interactive, and efficient. It addresses many limitations of traditional methods and offers new opportunities for learners.

While challenges remain, the benefits of AI outweigh its drawbacks. With continued development, AI will play an increasingly important role in language education.

In conclusion, AI is a powerful tool for developing lexical skills in English. It enhances learning outcomes and provides a modern approach to vocabulary acquisition that meets the needs of today's learners.

References

1. Warschauer, M., & Matuchniak, T. New technology and digital worlds // Review of Research in Education. – 2010. – Vol. 34, № 1. – P. 179-225. [1] [https://journals.sagepub.com/doi/10.3102/0091732X09358879]
2. Kohnke, L. Using ChatGPT to support English language teaching and learning // RELC Journal. – 2023. – Vol. 54, № 2. – P. 1-4. [2] [https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/00336882231162868]
3. Godwin-Jones, R. Smartphones and language learning // Language Learning & Technology. – 2017. – Vol. 21, № 2. – P. 3-17. [3] [https://scholarworks.gsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1626&context=alesl_facpub]
4. Richards, J. C., & Renandya, W. A. Methodology in language teaching: An anthology of current practice. – Cambridge: Cambridge University Press, 2002. [4] [https://www.cambridge.org/core/books/methodology-in-language-teaching/1174987E69B604B97970F347B805799E]
5. Nation, I. S. P. Learning vocabulary in another language. – Cambridge: Cambridge University Press, 2013. [5] [https://www.cambridge.org/core/books/learning-vocabulary-in-another-language/E0E8B2967169A14896E015403076F149]
6. Hockly, N. Artificial intelligence in English language teaching: The good, the bad and the ugly // Modern English Teacher. – 2023. – Vol. 32, № 2. – P. 15-21. **[6]** [https://www.modernenglishteacher.com/artificial-intelligence-in-elt]

UDC 372.8..811.111

AI - POWERED ENGLISH LANGUAGE LEARNING: A COMPARATIVE AND EXPERIMENTAL STUDY

Bekey Adel — 11th-grade student,
Zhambyl Secondary School-Gymnasium
No. 5 named after Zhambyl, Taraz, Zhambyl Region
Kurmankulova Kunsulu Teleuovna — English teacher, Master Teacher,
Zhambyl Secondary School-Gymnasium
No. 5 named after Zhambyl, Taraz, Zhambyl Region.

Түйін

Бұл зерттеу ағылшын тілін үйренуде жасанды интеллекттің (AI) рөлі мен болашақ әлеуетін, оның артықшылықтары мен қиындықтарын қарастырады. Жұмыста Duolingo, Babbel және Rosetta Stone сияқты AI негізіндегі платформалардың оқу тиімділігін арттыруы, жекелендірілген оқыту ұсынуы және нәтижелерді жақсартуы талданады. Сонымен қатар, әдебиеттерге шолу жасалып, сауалнама мен сұхбат арқылы оқытушылар мен білім алушылардың пікірлері жинақталады. Зерттеу AI құралдарының тіл үйренуді қолжетімді, тиімді және икемді ететінін көрсетеді, әсіресе цифрлық білім беру жағдайында. NLP мен машиналық оқыту технологиялары арқылы нақты уақыттағы кері байланыс беретін инновациялық мүмкіндіктер айқындалады. Жалпы, бұл жұмыс AI-дың тіл үйрену үдерісін жаңғыртып, оны қызықты әрі нәтижелі етуге зор ықпал ететінін дәлелдейді.

Аннотация

Данное исследование направлено на изучение роли и потенциала искусственного интеллекта (ИИ) в обучении английскому языку на глобальном уровне, а также его преимуществ и проблем. В работе анализируется эффективность таких платформ, как Duolingo, Babbel и Rosetta Stone, их влияние на персонализацию обучения и результаты учащихся. Также проводится обзор литературы и сбор обратной связи от преподавателей и обучающихся через опросы и интервью. Актуальность исследования связана с тем, что ИИ делает обучение более доступным, адаптивным и

эффективным, особенно в условиях цифрового образования. Новизна заключается в использовании технологий NLP и машинного обучения, обеспечивающих индивидуальный подход и обратную связь в реальном времени. В целом работа показывает, что ИИ способен существенно трансформировать процесс изучения языка и повысить его качество.

The rapid development of the digital age has transformed language learning, with Artificial Intelligence (AI) playing a central role in modern education. This study investigates the effectiveness, adaptability, and accessibility of AI in enhancing English language learning. Traditional methods, relying on classrooms and printed materials, face limitations such as restricted access and a lack of personalization, which AI technologies can address through learner-centred approaches.

AI-powered systems use machine learning, Natural Language Processing (NLP), and speech recognition to provide real-time feedback, adaptive content, and continuous performance monitoring. Applications like intelligent tutoring systems and conversational agents simulate authentic communication, enhancing practical language skills.[1]

Immersive AI-driven platforms also increase motivation and engagement through meaningful, real-world practice. Overall, this research highlights AI's potential to improve learning outcomes, expand access, and advance pedagogical frameworks in the digital era.

Artificial Intelligence (AI) is significantly transforming English language learning by providing personalized, adaptive, and interactive educational environments. AI technologies enhance learning efficiency by adjusting content to individual learners' needs, pace, and performance.

Adaptive learning systems analyse learner progress and modify tasks in real time, ensuring effective skill development. Natural Language Processing (NLP) enables interactive communication, allowing learners to practice language use, receive instant feedback, and improve grammar, vocabulary, and comprehension.[2]

Speech recognition technologies support pronunciation development by comparing learners' speech with native models and offering corrective feedback. In addition, AI tools provide immediate assessment of writing and speaking, helping learners identify and correct errors more efficiently.

Gamification elements increase motivation and engagement, while AI-based translation tools assist in vocabulary acquisition and contextual understanding.[3]

Future developments in AI are expected to further enhance personalization and introduce immersive technologies such as Virtual Reality (VR) and Augmented Reality (AR), enabling realistic language practice. Advances in NLP and speech recognition will continue to improve feedback accuracy and overall learning effectiveness.

Overall, AI plays a crucial role in making English language learning more efficient, accessible, and learner-centred.

The rapid development of Artificial Intelligence (AI) has significantly transformed English language learning by introducing innovative, data-driven approaches. Technologies such as Natural Language Processing (NLP), machine learning, and speech recognition enable interactive and personalized learning experiences.

Unlike traditional methods, AI systems adapt to learners' individual needs by analysing their performance in real time. These adaptive environments provide immediate feedback on pronunciation, grammar, vocabulary, and writing, thereby improving learning efficiency and learner autonomy. AI chatbots and virtual tutors further support authentic communication practice beyond the classroom.

Table 1. Benefits of AI in English Learning

Tool	**Description**	**AI Features**	**Use Cases**
Duolingo	A mobile app that gamifies language learning.	Adaptive learning, gamification, speech recognition	Vocabulary building, grammar exercises, and listening comprehension
Babbel	Language learning app	Personalization, spaced	Conversational practice,

	focused on real-life communication.	repetition	vocabulary
Rosetta Stone	Offers immersive learning experiences for multiple languages.	Voice recognition, immersive techniques	Pronunciation, speaking skills, and listening
Google BERT	Machine learning model for natural language understanding.	Text comprehension, context analysis	Improving reading comprehension

The integration of AI represents a shift toward more flexible and accessible language education, expanding opportunities for learners worldwide. AI-powered tools support the development of key language skills, including listening, speaking, reading, and writing, through adaptive and user-centred approaches.

Personalized learning is an educational approach that tailors instruction, pace, content, and assessment to the unique needs of each learner. Rooted in learner-centred theories, it enhances motivation, autonomy, and mastery by allowing students to progress according to their abilities and preferences.

Artificial Intelligence (AI) and adaptive learning systems facilitate personalized learning by analysing learners' performance in real time and adjusting lessons, exercises, and feedback accordingly. This targeted approach improves efficiency and engagement by focusing on areas that require improvement and adapting content complexity to individual progress.[4]

Moreover, AI-driven insights help educators make informed pedagogical decisions, enabling evidence-based interventions and enhancing learning outcomes. While personalized learning offers significant benefits, challenges such as scalability, ethical concerns, and data privacy require careful consideration.

Table 2. Benefits of an AI system

Benefit	Description
Adaptive Learning	AI adjusts the difficulty level and content based on learner performance.
Real-time Feedback	Learners receive instant corrections on pronunciation, grammar, and writing.
Learning Analytics	AI tracks learner progress and provides insights into areas of improvement.

AI significantly improves learning by providing personalized, adaptive, and efficient instruction. For example, Duolingo analyses a student's performance, identifies weaknesses such as verb tenses, adjusts lesson content and difficulty, and provides real-time feedback. This targeted approach helps learners focus on areas needing improvement, track progress, and stay motivated. Overall, AI-driven platforms make language learning more effective, engaging, and learner-centred.

The future of AI in English language learning is promising, with technologies such as Virtual Reality (VR), Augmented Reality (AR), and advanced Natural Language Processing (NLP) enabling more immersive and engaging experiences. AI-driven tools, including intelligent tutoring systems and adaptive platforms, analyse learners' strengths, weaknesses, and learning styles to deliver personalized instruction and real-time feedback. These systems enhance learner autonomy, engagement, and access to high-quality education across diverse regions and contexts.

Emerging innovations, such as generative AI and emotion-aware systems, are expected to make learning more interactive, human-like, and contextually adaptive. AI will continue to improve speech recognition, pronunciation, and translation support, helping learners communicate more effectively. Virtual environments will allow students to practice real-life situations, making learning more realistic and motivating. [5]

AI will also increase accessibility by enabling anytime, anywhere learning and supporting teachers through automated administrative tasks. Overall, AI is set to make English language learning more efficient, personalized, and learner-centred, while reshaping pedagogical practices for the future.

The practical part of this research examines the effectiveness of AI technologies in enhancing English language learning through real-life applications. AI-powered platforms personalize instruction, provide adaptive feedback, and address individual learners' strengths and weaknesses.

Unlike traditional methods, these tools support motivation, engagement, and measurable improvements in vocabulary, grammar, pronunciation, and overall communication skills. The study evaluates how such personalized, learner-centred approaches impact language development outcomes.

For the practical study, three AI-powered language learning platforms—Duolingo, Babbel, and Rosetta Stone—were selected. They were chosen for their diverse pedagogical strategies and technological approaches, allowing a comparative analysis of their effectiveness in language acquisition

Table 3. Key AI Features

Tool	Key AI Features	Focus Area
Duolingo	Adaptive learning, gamification, and real-time feedback	Vocabulary, grammar, and listening
Babbel	Personalized lessons, spaced repetition, conversational focus	Practical conversations, grammar
Rosetta Stone	Speech recognition, immersive learning, and AI feedback	Pronunciation, listening, speaking

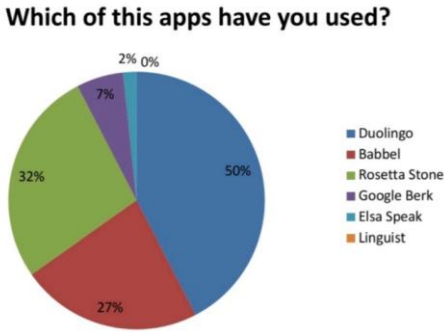

Duolingo uses adaptive algorithms and gamification to enhance engagement, providing real-time feedback and rewards. Babbel emphasizes structured lessons, contextual grammar, and spaced repetition to reinforce long-term memory. Rosetta Stone applies immersive strategies and speech recognition to improve pronunciation and listening through simulated real-life scenarios. Three students of beginner, intermediate, and advanced levels used all three platforms over a one-week period, following AI-tailored learning paths. Their performance was assessed through vocabulary acquisition, grammar tests, listening, pronunciation exercises, and engagement observations. The study tracked new words learned and improvements in language skills to evaluate each platform's effectiveness.[6]

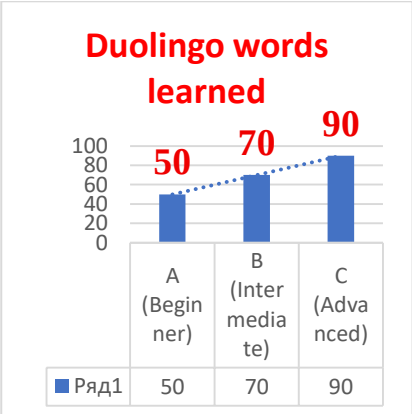

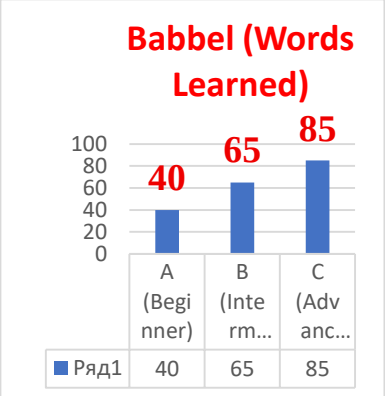

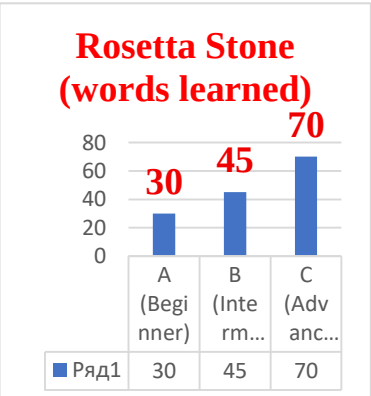

The analysis of vocabulary acquisition showed that Duolingo was the most effective across all proficiency levels, with its gamified interface promoting frequent practice and reinforcement.

Babbel performed well, especially for intermediate and advanced learners, due to its context-based lessons. Rosetta Stone was less effective for vocabulary but excelled in improving pronunciation through speech recognition and immersive exercises. Grammar improvements were measured using pre- and post-tests for each student.

Overall, each platform demonstrated strengths in different areas, highlighting their complementary roles in language learning.

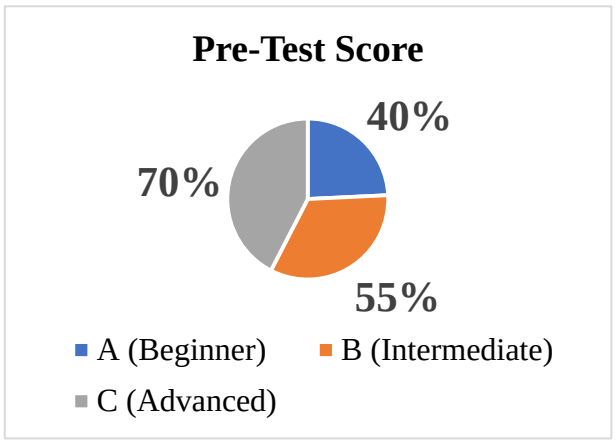

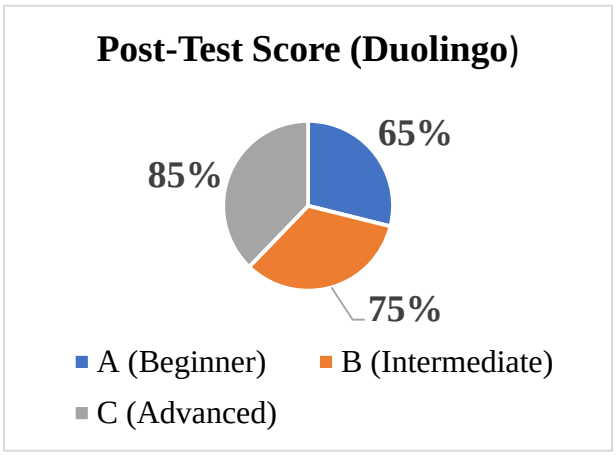

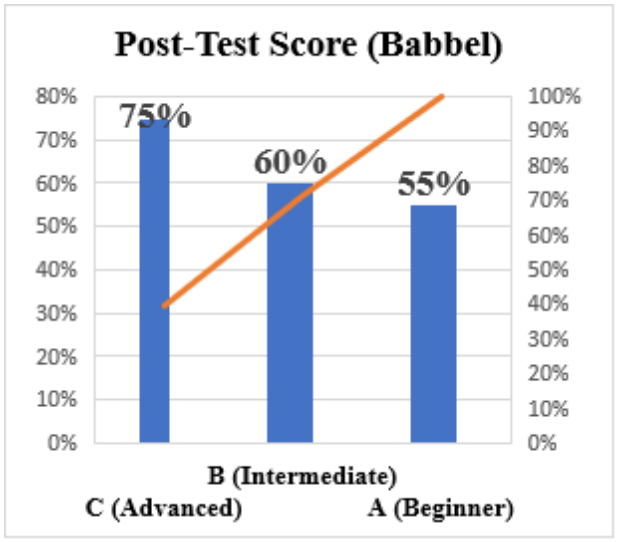

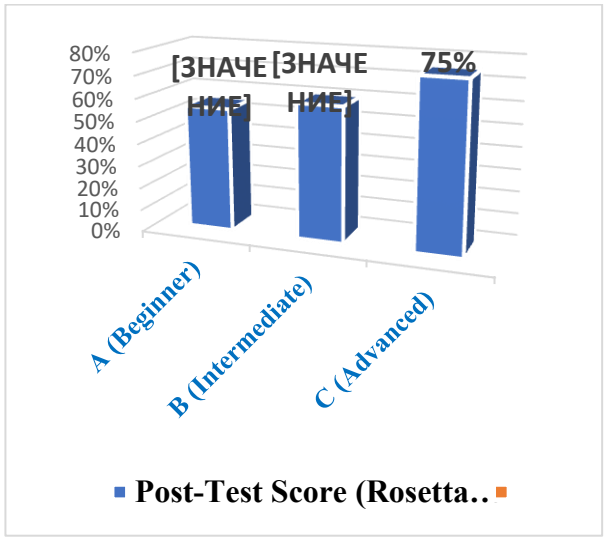

Grammar improvement was measured using pre- and post-tests. Babbel showed the highest gains, particularly for intermediate and advanced learners, due to its structured explanations and contextual reinforcement. Duolingo effectively reinforced basic grammar through repetitive practice, while Rosetta Stone benefited beginners by using visual and auditory immersion. The analysis highlights that each platform has complementary strengths. Rather than a single best tool, combining multiple AI platforms can provide a balanced approach to developing vocabulary, grammar, pronunciation, and communication skills.

Practical experiments explored how AI technologies affect classroom interaction, motivation, and learning outcomes. An AI-generated talking video enhanced student engagement by providing authentic pronunciation and emotional intonation. Using Rosetta Stone, learners practiced prepositions with real-time AI feedback, enabling immediate corrections and personalized guidance. Regular use of Duolingo improved vocabulary, grammar, and speaking confidence through gamified, motivating exercises. [7]

Overall, AI tools supported cognitive, emotional, and motivational aspects of learning, bridging traditional pedagogy with modern digital environments. These results demonstrate the effectiveness of AI in creating interactive, learner-centred educational experiences.

In conclusion, I want to say that this project deepens understanding of the role of artificial intelligence in modern English language learning, showing how digital technologies have made AI tools an essential part of education. The study highlights that AI can significantly improve learning through personalized pathways, adaptive feedback, and flexible environments that allow students to progress at their own pace. Practical findings demonstrate that AI tools enhance motivation and engagement through features like interactivity, gamification, and instant feedback, leading to improvements in vocabulary, grammar, pronunciation, and overall confidence.

At the same time, the research emphasizes that AI has limitations, particularly in lacking emotional intelligence, cultural awareness, and real-life communication that human teachers provide. Therefore, AI should be used as a supportive tool rather than a replacement for traditional teaching. The study also raises concerns about data privacy and the ethical use of AI, underscoring the importance of secure, transparent handling of user information.

Overall, the findings suggest that the future of language education lies in a hybrid model combining AI technologies with human instruction. This approach can create more effective, inclusive, and accessible learning environments while helping reduce educational inequalities. Further research is needed to explore long-term outcomes and adapt AI tools to diverse learner needs.

References:

1. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning. Centre for Curriculum Redesign (2019).

2. Kukulska-Hulme, A. Mobile-assisted language learning. In C. Chapelle (Ed.), The concise encyclopedia of applied linguistics. Wiley, (2020). https://doi.org/10.1002/978140519843

3 Baker, C., & Wright, W. E. Foundations of bilingual education and bilingualism (7th ed.). Multilingual Matters, (2021).

4. Godwin-Jones, R. Emerging technologies: Artificial intelligence and language learning. Language Learning & Technology, (2020), 24(1), 1–5. https://doi.org/10.125/44674

5. Blake, R. Brave new digital classroom: Technology and foreign language learning (2013), (2nd ed.), Georgetown University Press.

6. Li, J., & Lan, Y. J. (2021). Artificial intelligence and education: A critical review of AI applications in language learning. Educational Technology & Society, 24(3), 1–15.

7. Heffernan, N. T., & Heffernan, C. L. (2014). The ASSIST ecosystem: Building a platform that brings scientists and teachers together for minimally invasive research. International Journal of Artificial Intelligence in Education, 24(4), 470–497. https://doi.org/10.1007/s40593-014-0024-x

UDC 81’373

THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND GAMIFICATION ON LANGUAGE LEARNING

Sultanbekova Kasiet, 2nd year master's student
Scientific supervisor: Doctor of Philosophy Artykbaeva F.I.
University named after Zhumabek Akhmetovich Tashenev.

Түйіндеме

Мақалада тілді меңгерудегі GPT және нейрожелілердің ықпалы жайлы қарастырылатын болады. Студенттердің болашақта кез келген тілді арнайы нейрожелілердің арқасынды үйренуге болатыны жайлы қарастырып өтеміз. Арнайы желілер мысалы GPT, Llama 2 деген секілді арнайы желілерді қолданып, тілді үйрену өте ынғайлы әрі нақты бір жоспарлар бойынша жүретін болад.

Резюме

В статье будет обсуждаться влияние GPT и нейронных сетей на усвоение языка. В будущем студенты смогут говорить на любом языке. Мы рассмотрим как обучаться специальных нейронных сетей . Для изучения языка можно использовать специальные сети, GPT, Llama2. Обучение будет очень удобным и будет проходить по определенным планам.

In recent years, large language models such as GPT-4 and Llama-2 have become an integral part of everyday life. Their ability to generate coherent text and respond to queries has led to widespread applications, including powering search engines, improving productivity, and producing content that people interact with every day. However, whether these models actually understand language or have the ability to think remains a matter of debate. Nevertheless, it is undeniable that they are capable of capturing a wide range of language patterns. This has given rise to a new field in computational linguistics dedicated to understanding what aspects of language these neural models encode. [1]

This article attempts to answer a fundamental question: how can modern neural networks, including language models, be valuable for the study of language acquisition and cognitive

science, given that they were not designed as cognitive models? We argue that there are four main ways in which these models can help achieve broader scientific goals.

A New Modeling Paradigm

In cognitive science, discussions of "traditional" and "new" modeling approaches typically contrast symbolic models with neural network models. Since this paper focuses on how neural networks can contribute to language acquisition research, we will use "traditional" to refer to both connectionist and neural network-based cognitive models. These models, which have been in development since the mid-1980s (McClelland, Rumelhart, & PDP Research Group, 1986), were developed as simplified representations of neural processes in the brain. Their design is intended to mimic human learning and cognitive processing, making them particularly useful for testing hypotheses about language acquisition.

In contrast, recent large-scale language models (Devlin et al., 2019; Brown et al., 2020) are not specifically designed to model human cognition, but they appear to replicate many linguistic behaviors. This has sparked interest in studying how these models relate to human language learning. In addition, some researchers argue that these models should be considered formal linguistic theories . Unlike traditional cognitive models, these new neural network models are not designed to mimic human learning mechanisms. Therefore, it is important to clarify their role and how they fit into the scientific study of language acquisition. [2]

Realism and Instrumentalism in Science

The modeling approaches discussed in this article are closely related to the philosophical debate between realism and instrumentalism in science. Scientific realism holds that the ultimate goal of science is to discover, at least approximately, the truth. It assumes that theoretical constructs and their properties reflect the underlying reality of the phenomena under study. In this view, scientific language is taken literally, and scientific progress is seen as increasing our approximation to the truth. Instrumentalism, on the other hand, argues that the primary purpose of science is to accurately describe and predict observations, without necessarily including theoretical entities or mechanisms in reality. From this perspective, science serves as a practical tool for understanding the relationships between observed data. Strong instrumentalism argues that scientists do not need to assume that unobserved entities exist; however, weak instrumentalism allows for some degree of realist commitment. These two approaches represent different but complementary goals that researchers may prioritize independently or simultaneously. [2]

Exploring the Opportunities and Challenges of NLP Models in Higher Education: Is ChatGPT a Blessing or a Curse?

Over the past few decades, the world has undergone significant changes, and technological advancements continue to reshape various sectors, including education. The introduction of ChatGPT has sparked intense discussions among academic stakeholders, including researchers and

educators. Developed by OpenAI, ChatGPT is an advanced Natural Language Processing (NLP) model trained on vast datasets to generate text-based responses to student inquiries, feedback, and prompts. It has the ability to simulate conversations, provide explanations, offer feedback, and support learning. By engaging with students through text-based interactions, it has the potential to enhance their learning experience and foster a greater connection with educational material. However, the rapid adoption of NLP models like ChatGPT also presents several challenges. This article examines both the opportunities and obstacles these AI-driven tools present in higher education. Additionally, it highlights gaps in existing research, proposes new research directions, and encourages further discussion on the role of NLP models in academia. [2]

2.1. The Rise of NLP in Academia

Although Natural Language Processing (NLP) models have been under development since the 1950s (Jones, 1994), their impact has grown exponentially over the last decade, largely due to advancements in deep learning techniques and access to large datasets. These models are now playing a transformative role in higher education by enabling personalized learning experiences, providing real-time support, and enhancing various teaching methodologies. One of the key applications of NLP models in academia is their ability to analyze extensive textual data—including academic articles, textbooks, and other course materials—to offer students personalized recommendations that align with their unique learning preferences. Moreover, NLP-based chatbots and virtual assistants can provide on-demand academic support, helping students access relevant information whenever needed. With the release of ChatGPT and Google Bard in early 2023, the use of NLP-driven language models in education has gained widespread recognition. These generative AI tools can generate human-like responses to a variety of prompts related to coursework, research, and academic inquiries. As a result, their applications extend beyond basic support, encompassing fields such as language learning, academic writing, and general knowledge acquisition. As new NLP applications continue to emerge, these technologies are expected to further influence and enhance student learning. [4]

2.2. Opportunities in Higher Education

Personalized learning adapts educational experiences to meet the specific needs, interests, and abilities of individual students. NLP models can facilitate this approach by analyzing students' language use, feedback, and performance to generate customized study plans. These plans may include tailored content, targeted activities, and personalized assessments, all designed to optimize learning outcomes. Research has demonstrated that personalized learning strategies can significantly enhance student engagement, academic performance, and self-efficacy. When students receive materials suited to their interests and skill levels, they are more likely to engage with the subject matter and develop a deeper understanding. NLP models contribute to this process by generating individualized feedback and highlighting areas where students may need additional support or where they have demonstrated mastery. For example, when a student submits a response to a question, an NLP model can evaluate the response and provide tailored feedback. Additionally, it can recommend further learning materials, suggest practice exercises, or identify areas for improvement. By enabling self-directed learning, these models empower students to take control of their educational journey and develop independent study skills. On-Demand Academic Support Immediate access to support is crucial for student success, particularly for those studying independently or in online learning environments. NLP models can provide real-time assistance by responding to students' questions, clarifying concepts, and guiding them through challenging coursework. The advantages of on-demand support are numerous. First, it allows students to overcome academic difficulties without prolonged delays, enhancing their overall understanding. Furthermore, real-time assistance fosters confidence and self-efficacy by ensuring that students have access to the resources they need to succeed. NLP-powered chatbots and virtual assistants can offer immediate, 24/7 academic support. Whether accessed via mobile devices, laptops, or desktop computers, these tools provide students with flexible, location-independent assistance. Additionally, NLP models can deliver support in multiple formats—text-based responses, audio explanations, or

video tutorials—catering to individual learning preferences and making educational resources more accessible. [4]

2.3. Challenges in Higher Education

Despite the significant advantages of NLP models like ChatGPT and Google Bard, their adoption also raises several challenges and ethical concerns. Accuracy and Reliability One of the primary concerns is the accuracy of AI-generated content. The reliability of an NLP model depends on several factors, including the quality, diversity, and complexity of the training data, as well as the clarity of the user's input. If the model has been trained on biased, incomplete, or low-quality datasets, it may produce inaccurate or misleading responses. Previous research (Fuchs, 2022) has emphasized the importance of developing higher-order cognitive skills in higher education, such as critical thinking and problem-solving. However, NLP models may struggle with the nuances and intricacies of human language, leading to misinterpretations or oversimplified explanations. Moreover, the accuracy of NLP-generated responses can be affected by the complexity of the input. Idiomatic expressions, ambiguous phrasing, and linguistic subtleties may challenge the model's comprehension, potentially leading to incorrect outputs. Additionally, students' ability to articulate precise queries plays a crucial role in the model's effectiveness. If a student submits vague or poorly structured questions, the AI may struggle to generate meaningful or relevant responses. (2)

ChatGPT's Role in EFL Learning: Gaps, Adoption, and Learner Perspectives

Despite the growing interest in artificial intelligence tools in education, ChatGPT—a non-goal-directed conversational AI—has received limited attention in the context of English as a Foreign Language (EFL) learning. Existing studies have primarily focused on its applications in writing (e.g., Barrot, 2023; Yan, 2023), highlighting both the advantages and challenges it presents for second language (L2) writing. To explore broader dimensions of language learning, researchers such as Bin-Hady et al. (2023) and Mohamed (2024) have examined ChatGPT's general effectiveness in English education. However, these investigations have largely emphasized educator and researcher perspectives, overlooking the direct insights of EFL learners—the primary users of this technology. [4]

Liu and Ma (2024) applied the Technology Acceptance Model (TAM), originally introduced by Davis (1989), to investigate EFL students' adoption of ChatGPT. Their research focused on foundational TAM components, including perceived usefulness, ease of use, attitude, and behavioral intention. Nevertheless, the study did not incorporate additional influencing variables such as technological readiness, individual learner traits, and social factors, which are crucial for a comprehensive understanding of technology acceptance. Given that language acquisition is a long-term process requiring consistent effort and engagement, it is important to go beyond short-term behavioral predictions and examine learners' continuance intention—their willingness to persist in using ChatGPT as a learning tool. Addressing this need, the current research employs an explanatory sequential mixed-methods approach. Initially, a quantitative phase was conducted based on a systematic review to evaluate an extended TAM framework that includes individual, social, and technological predictors of continued use. This was followed by qualitative semi-structured interviews aimed at providing deeper insight into the relationships identified in the survey. The interviews also addressed how learners actively use ChatGPT in their self-directed language learning. Since ChatGPT is still an emerging tool in autonomous EFL learning, qualitative inquiry is particularly effective for capturing user experiences and perspectives, especially in a developing research area. [4]

Formative feedback has consistently shown positive effects on student writing. Often embedded within self and peer assessment methods, it targets students' needs for support in areas such as content, grammar, organization, vocabulary, and writing style. Because it is ongoing, formative feedback offers timely support during the writing process. However, delivering personalized feedback in large classrooms is time-consuming and often impractical, particularly in under-resourced contexts. To address these challenges, digital and AI-supported feedback methods have gained traction. In many parts of the world, especially where students have access to digital tools and internet connectivity, AI-driven feedback offers a scalable solution. Tools like ChatGPT

are emerging as valuable writing assistants, capable of offering writing suggestions, adapting to learners' levels, translating text, and assisting with structure and vocabulary. Despite its growing use, there is still limited empirical evidence of ChatGPT's direct impact on students' writing abilities. This study investigates how ChatGPT functions as a feedback tool in crowded ESL classrooms, using a mixed-methods intervention approach to examine its effect on students' academic writing. [2]

NLP models such as ChatGPT and Google Bard present both opportunities and challenges for higher education. On one hand, they enable personalized learning, provide real-time academic support, and enhance student engagement. On the other hand, concerns related to accuracy, reliability, and ethical considerations must be carefully addressed. As these AI-driven tools continue to evolve, it is essential for researchers, educators, and policymakers to explore their implications thoroughly. Further studies are needed to evaluate their effectiveness, identify potential limitations, and develop best practices for integrating them into higher education. By fostering an informed and critical discussion, the academic community can maximize the benefits of NLP models while mitigating their risks. These neural networks will greatly help you learn language.

References

1. Baroni, M. et al. (2024). The Roles of Neural Networks in Language Acquisition. Computational Linguistics and Cognitive Science. (1) p. 75
2. Fuchs, K. (2023). Exploring the opportunities and challenges of NLP models in higher education: is Chat GPT a blessing or a curse? Frontiers in Education, 8.(2)
3.Foto:https://yandex.kz/images/search?pos=1&from=tabbar&img_url=http%3A%2F%2Fcamo.githubusercontent.com%2F787a418effa9bbfdc18413b5de0f229c854c3afdd283a198f04f2319e79cefaf%2F68747470733a2f2f692e696d6775722e636f6d2f6e6f6e6433544d2e706e67&text=GPT+%D1%81%D1%83%D1%80%D0%B5%D1%82%D1%8B&rpt=simage&lr=10308

УДК 372.8:811.111/004

THE FUTURE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND GAMIFICATION IN ENGLISH LEARNING

Sultanbekova Kasiet, 2nd year master's student
Scientific supervisor: Doctor of Philosophy Artykbaeva F.I.
University named after Zhumabek Akhmetovich Tashenev.

Резюме

Изучение английского языка на сегодняшний день является одним из важных навыков для многих людей. Роль искусственного интеллекта в упрощении этого процесса и повышении его эффективности значительно растет. Искусственный интеллект предлагает возможности для индивидуального подхода к обучающимся, предоставляет обратную связь в реальном времени, а также предлагает эффективные методы для улучшения языковых навыков. Развитие технологий способствует появлению новых инструментов, которые помогают обучающимся развивать навыки письма, чтения, восприятия на слух и говорения. Будущее искусственного интеллекта в изучении английского языка приведет к значительным изменениям в сфере образования и улучшит опыт обучающихся.

Summary

Learning English today is one of the essential skills for many people. The role of artificial intelligence in simplifying this process and enhancing its effectiveness is steadily growing. Artificial intelligence provides opportunities for a personalized approach to learners, offers real-time feedback, and presents effective methods for improving language skills. The development of technologies is leading to the emergence of new tools that help learners develop writing, reading, listening, and speaking skills. The future of artificial intelligence in learning English will bring significant changes to the field of education and improve the learning experience.

English is considered the native language in the United Kingdom, the United States, New Zealand, Australia and other countries. In addition, in many other countries, English is the official language. English is one of the six languages of the UN. English is the most widely spoken language in the world. It belongs to the West Germanic languages of the Indo-European languages. English is synthetic in structure. It is the official language of the United Kingdom, the United States, Australia, and New Zealand. It is one of the official bilingual languages in Canada (along with French) and Ireland (along with Irish). It is one of the six main official languages adopted by the UN. This language, which is widespread on all continents of the world, is now spoken by more than 400 million people. In Kazakhstan, since the 1950s, English has been taught at the Ablai Khan Kazakh State University of International Relations and World Languages and other higher and secondary educational institutions and trained specialists. It is included in school curricula as a separate subject. English is used in many countries. The main ones are:

Great Britain, USA, Australia, New Zealand, Canada, Ireland.

English is one of the most widely spoken languages in the world and is a means of international communication for many people. With the development of artificial intelligence (AI) technologies, the methods of learning English are also changing somewhat. The word "artificial intelligence" was first used by John McCarthy in the preamble to a conference held at Dartmouth University in 1956. According to McCarthy, researchers of "artificial intelligence" can study intelligence that is not observed in humans in order to solve a specific problem. Explaining his definition, he said: "So far, we do not know what computational procedures can be called intelligent in their entirety. Therefore, the word intelligence is understood only as the computational part of the methods used in the world to achieve goals."

There are also views that intelligence is only a biological phenomenon.

In fact, artificial intelligence was used even before John McCarthy. Only it was not given this name. For example, during World War II, an English mathematician named Alan Turing built a machine that could crack German secret information and decrypt it.

Alan Turing led the British government's Hut 8 group that was responsible for cryptanalysis of German naval messages during the war. He broke the code of the German Enigma machine, saving thousands of lives. After the war, the English scientist turned to algorithmic analysis and in 1950 developed a test method for determining the level of computer intelligence. The Turing test is still used today.

Artificial intelligence as a separate scientific direction emerged in the second half of the 20th century (which largely depended on the development of cybernetics). Management is associated with decision-making based on analysis, comparison, information processing, prediction, and proof of hypothesis (i.e., operations related to intellectual activity).

Artificial intelligence systems are technical systems that consistently reproduce individual aspects of human intelligence, implemented in a computer program through special logical systems. Areas of application of artificial intelligence systems: robotics, expert systems; creation of universal problem solvers; translation from one language to another, text summarization; creation of an intelligent interface that provides a convenient dialogue between the user and the computer. If previously traditional methods of learning, namely through textbooks and teachers, were popular, today learning English with the help of AI offers new opportunities and benefits.

The use of artificial intelligence in learning English. 1. Artificial Intelligence and the Effectiveness of English Learning

Learning English through artificial intelligence offers approaches that are tailored to the individual needs of learners. For example, many mobile apps and online platforms, such as Duolingo, Babbel, and Memrise, allow users to track their progress and adjust the complexity of the learning material to the user's abilities. These approaches are one of the languages that contribute to the learner's great achievements and make the language learning process more interesting and effective.

2. Personal AI assistants

AI-based language learning applications allow learners to develop their skills anytime, anywhere. Virtual assistants or chatbots that adapt to people's individual language learning styles have emerged. These assistants provide guidance on expanding grammar, vocabulary, listening, and speaking skills. For example, models such as GPT can be used to create writing or speaking exercises in English.

3. Developing speaking skills

AI systems have the ability to provide real-time feedback when strengthening speaking skills. Artificial intelligence can analyze the words spoken by users through voice recognition and speech assessment. Such technologies help improve the correct pronunciation and intonation of the English language. In addition, interactive programs are emerging that allow language learners to communicate freely and in a timely manner in English.

4. Translated content and eliminating language barriers

Artificial intelligence is used not only in language learning, but also in the field of translation and content creation. Through machine translation technologies, students can quickly and efficiently translate texts at all stages of learning English. These technologies reduce language barriers and allow students and professionals to effectively understand and use materials written in English.

5. The future of English learning

It is known that in the future, artificial intelligence will be widely used in all areas of human activity. The process of learning English will also develop in this direction, becoming more effective with the introduction of new technologies and methods. Artificial intelligence will help to further individualize English learning methods, save time, and increase student motivation. Since English is not only a language for learning, but also a means of intercultural communication, the use of AI allows many people to access world information and culture.

In conclusion, it is clear that the future of artificial intelligence in learning English is bright and wide-ranging. These technologies will make the language learning process easier and more effective, and will also open up new ways for people to connect with the world.

List of used literature:

1. https://bilim-all.kz/article/5514-Agylshyn-tilinin-manyzdylygy

2...\Downloads\380882-zhasandy-intellekt-mudde-men-mindet.htm

3...\Downloads\blm-berudeg-zhasandyi-intellekt-texnologiyasyinyi-ayilshyin-tln-jrenudeg-mayizdyilyiyi.html

УДК 372.8:811.111/004

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND LANGUAGE LEARNING: EFFECTIVE VOCABULARY TEACHING METHODS FOR LEARNING ENGLISH

Satenbaeva Altynshash Yerzhankyzy- 2nd year master's student
Scientific supervisor: Doctor of Philosophy Artykbaeva F.I.
University named after Zhumabek Akhmetovich Tashenev.

Түйіндеме

Бұл мақалада жасанды интеллекттің қазіргі кездегі маңыздылығы, жасанды интеллекттің тіл үйренуде, білім беруде және де коммуникациядағы алып жатқан орнымен тигізіп жатқан септігі. Жасанды интеллект қазіргі кезде бүкіл жаһанда жоғары қолданысқа ие және де түрлі салаларда жұмыс процессында көмегін тигізіп, жұмысты автоматтандырып, жеңілдетеді, сол үшін жасанды интеллект өте маңызды.

Жақында Ғылым және технологиялар саласының ұлттық кеңестің жиналысы өткен-тұғын. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев бұл мәселеге байланысты Үкіметке "жасанды интеллект мәселелерін жан-жақты дамыту" деген тапсырма берді.

Бүкіл әлемді жаулаған жаңа сала жұмысты автоматтауға, оңтайлатуға, күрделі мәселелерді шешуге мүмкіндіктер береді. Мысалы, медицина, қаржы, автомобиль өнеркәсібі салаларында жасанды интеллект жұмысты жеңілдетеді және де білім беру, тіл үйрену салаларында да өте үлкен көмек береді. Тіл үйрену бірнеше бағытты камтиды. Сіз грамматиканызбен жұмыс істеуініз қажет, сөздік қорыңызды әрдайым толықтыруыныз қажет,айтылыммен жұмыс істеуініз қажет және сөйлеу, оқу, жазу дағдыларың жетілдіруіңіз қажет, бұның бәрін жеңілдетіп оңтайландыратын жасанды интеллект.

Summary

This article describes the importance of artificial intelligence at the present time, the role of artificial intelligence in language learning, education and communication. Artificial intelligence is currently widely used all over the world and helps in the process of working in various industries, automates and simplifies work, therefore artificial intelligence is very important.

A meeting of the National Council for Science and Technology was recently held. In this regard, Head of State Kassym-Jomart Tokayev instructed the Government to "comprehensively develop issues related to artificial intelligence."

The new field, which currently has a global scale, provides opportunities for automation, optimization of work, and solving complex tasks. For example, in the fields of medicine, finance, and the automotive industry, artificial intelligence facilitates work and is very helpful in education and language learning. Learning a language requires several directions. You have to work with grammar, constantly replenish your vocabulary, work with pronunciation and improve your speech, reading, and writing skills. This will simplify and optimize artificial intelligence.

Artificial intelligence (AI) is rapidly penetrating various areas of life, including education and language learning. The use of AI in these areas not only changes approaches to learning but also opens up new opportunities for interaction. This article examines the impact of AI on language learning, its role in the educational process, and its impact on communication.

1. The Role of Artificial Intelligence in Language Learning

AI plays a key role in the language learning process, making it more efficient and personalized. AI algorithms based on machine learning can adapt to the individual needs of learners, offering them tasks and lessons appropriate to their level.

1.1. Personalized Learning

One of the main advantages of AI is its ability to personalize the learning process. Language learning platforms such as Duolingo, Babbel, Memrise, and others use AI to adapt content to the learner's level. AI analyzes errors, memorizes difficult words and expressions, and provides additional exercises to reinforce them. This helps increase motivation and improve learning outcomes.

1.2. Language Skills Development

AI helps develop all aspects of language skills: from vocabulary to grammar and pronunciation. Speech recognition technologies enable learners to improve pronunciation, while intelligent chatbots provide opportunities for conversational practice. These tools allow students to practice dialogues, receive instant answers to questions, and hone their speaking skills.

1.3. Correcting Grammar and Lexicon Errors

AI systems can automatically correct grammar and lexical errors, helping learners improve their writing skills. For example, tools like Grammarly help users identify errors in texts, improve their structure, and avoid repetition. This significantly accelerates the language learning process and promotes deeper comprehension.

2. Artificial Intelligence in Education

AI is significantly changing education, creating new approaches to teaching, testing, and assessment. In language learning, this is manifested through the automation of a number of processes, freeing up teachers' time and enabling deeper and more personalized interactions with students.

2.1. Automated Assessment

AI enables the automation of student assessment. This can be useful for marking written assignments, tests, and projects. Artificial intelligence can quickly analyze answers, identify errors, and even suggest additional materials for students to review. This approach allows teachers to focus on individual work with students and also provides the opportunity to objectively assess knowledge.

2.2. Distance Learning

Distance learning has become a crucial part of the educational process in recent years, and AI has played a significant role in its development. Online learning platforms such as Coursera and Khan Academy use AI to create personalized learning programs that adapt to the student's level and interests. AI helps track student progress by suggesting relevant materials and assignments.

3. Artificial Intelligence in Communication

AI is impacting not only education but also communication, especially in the context of intercultural communication and language practice. Translation systems and chatbots are becoming indispensable assistants for foreign language learners, improving their communication skills.

3.1. Language Practice with Chatbots

Chatbots and virtual assistants are becoming increasingly popular tools for foreign language practice. Learners can engage in conversations with bots on a variety of topics, helping them improve their speaking skills and adapt to real-world situations. Systems like ChatGPT, as well as specialized chatbots for language learning, can help not only with grammar but also with improving communication skills.

3.2. Intercultural Communication

AI also helps improve intercultural communication. Translation systems like Google Translate and DeepL are becoming increasingly accurate and can translate texts with context, improving understanding

between speakers of different languages. Importantly, AI helps learners not only learn vocabulary but also understand the culture behind a given language, significantly enriching the learning process.[1]

In recent years, artificial intelligence (AI) has brought significant changes to many areas, including education and language learning. The use of AI has simplified the learning process for students, transformed teaching methods, and expanded communication opportunities. This article discusses how AI is impacting language learning, its role in the education system, and its potential for communication.

1. The Importance of Artificial Intelligence in Language Learning

Artificial intelligence can radically change the language learning process. AI algorithms and machine learning methods offer learning programs tailored to the individual needs of language learners. By identifying a student's level, speed, and weaknesses, IIT selects the most effective learning method.

1) Private Tutoring

One of the main advantages of AI is its ability to personalize. The learning process becomes more effective by providing tasks and exercises tailored to each student's learning style and speed. For example, language learning platforms like Duolingo and Babbel use personalized learning approaches. If a student forgets any words or phrases, AI helps them review them.

2) Language Skill Development

AI-powered language learning tools cover all aspects of language skills: vocabulary development, grammar structure learning, and improved listening and speaking skills. AI helps improve listening skills through audio and video content, while chatbots and virtual assistants support the development of language communication skills.[2]

3) Correction of grammar and vocabulary errors

Artificial intelligence can automatically detect grammar and vocabulary errors in language learners' texts. For example, tools like Grammarly allow you to correct errors and improve the structure of words and sentences as you write.

2. Artificial Intelligence in Education

Artificial intelligence opens up many opportunities in education. With its help, teachers can track student progress, personalize the learning process, and use resources effectively. Furthermore, AI also assists in the automated development and evaluation of educational materials.

1) Automated Assessment

AI enables the creation of automated assessment systems that help teachers save time and closely monitor the learning progress of each student. Automated assessment tools are suitable for tasks such as marking written assignments, testing, and grading projects.[3]

2) Distance Learning

The era of distance learning has been further enhanced by the introduction of artificial intelligence into education. Online course platforms, interactive assignments, video conferencing, and virtual teachers are all AI-powered tools. Students can thus access learning materials anytime and anywhere.

3. The Impact of Artificial Intelligence on Communication

Artificial intelligence is changing not only the educational process but also the field of communication. AI allows language learners to improve their language skills with the help of chatbots and virtual assistants.

1) Practical Skills for Language Learners

Chatbots and dialogue systems created using artificial intelligence allow language learners to apply their language skills in real-life situations. In these systems, students can test their speaking and writing skills, while AI understands their language and provides correct responses.[4]

2) Intercultural Communication

Artificial intelligence can also improve intercultural communication. Artificial intelligence technologies are expanding our ability to translate texts in different languages, understand speech patterns, and communicate with people from other cultures.

4. Future Possibilities of Artificial Intelligence

The fields of artificial intelligence and language learning are still evolving, and many new innovations are likely to emerge in the future. Frequently updated information databases, advanced translation systems using neural networks, and real-time language communication tools will expand the capabilities of AI.

Conclusion

Artificial intelligence plays a vital role in education and language learning. The potential of this technology is aimed at personalizing the learning process, improving student skills, and opening up new educational opportunities. Thanks to AI, language learning becomes easier and more effective, and

communication opportunities are expanded. In the future, AI may become the single factor that radically changes the future of education and language learning.

List of used literature

1. Book by Roman Dushkin “Artificial Intelligence” 2019
2. linguatrip.com (1).htm
3. unite.ai(1).htm
4. astanahub.com (1).htm

ARTIFICIAL INTELLIGENCE-BASED TRANSLATION AS A TOOL FOR REDUCING LANGUAGE BARRIERS: A STUDY OF VOCABULARY TEACHING FOR ENGLISH LANGUAGE LEARNING

Satenbaeva Altynshash Yerzhankyzy- 2nd year master's student
Scientific supervisor: Doctor of Philosophy Artykbaeva F.I.
University named after Zhumabek Akhmetovich Tashenev.
Shymkent, Kazakhstan

Түйін

Бұл жұмыста жасанды интеллектің лингвистикалық аударма саласындағы тілдік кедергілерді жоюға және білім алушылар үшін жаһандық өзара әрекеттесу мүмкіндіктерін кеңейтуге ықпал ететін құрал ретіндегі рөлі зерттеледі. Аталған технологияның қазіргі шектеулері және оны қолдануды сыни тұрғыдан бағалаудың қажеттілігі, сондай-ақ жеке тілдік құзыреттіліктерді дамытудың маңыздылығы айқындалады. Қорытынды бөлімде ЖИ аудармасының болашақта өзара интеграцияланған және түсіністігі мол жаһандық қауымдастықты қалыптастырудағы маңызды болжамдық әлеуеті туралы тұжырым жасалады.

Резюме

В настоящей работе исследуется роль искусственного интеллекта в сфере лингвистического перевода как инструментария, способствующего нивелированию межъязыковых барьеров и расширению горизонтов глобального взаимодействия для обучающихся. Производится артикуляция существующих ограничений данной технологии и имманентной необходимости критического осмысления ее применения, наряду с акцентированием важности развития индивидуальных лингвистических компетенций. В заключительной части формулируется вывод о значимом прогностическом потенциале ИИ-перевода в формировании более интегрированного и взаимопонимающего глобального сообщества.

Key words. Artificial intelligence, linguistic barriers, intercultural communication, translation technology, digital communication, educational technology.

In today's globalized world, communication between people from different countries is more important than ever. However, linguistic barriers remain one of the main obstacles to effective international collaboration. Artificial intelligence (AI) and machine translation technologies have emerged as powerful tools for overcoming these barriers, opening new opportunities in education, business, science, and cultural exchange.

For students, particularly those whose native language differs from the dominant language of their field of study or the primary language of global discourse, AI translation tools have revolutionized access to information. Scholarly articles, research papers, and diverse educational resources, predominantly available in English, are now increasingly comprehensible through platforms leveraging advanced neural machine translation (NMT) algorithms [1]. These systems demonstrate a marked improvement over earlier statistical methods, exhibiting a greater capacity for contextual understanding and generating more fluent and accurate translations. As a student, the ability to quickly and effectively translate complex academic texts has significantly broadened the scope of accessible knowledge, fostering a more inclusive and equitable learning environment. No longer are linguistic limitations a prohibitive factor in engaging with cutting-edge research or diverse perspectives.

Historically, machine translation started with basic word substitution algorithms, often resulting in awkward phrasing and misunderstandings. However, with the rise of neural networks and deep learning techniques, translation has become significantly more accurate and natural. Modern systems like Google Translate, DeepL, and various specialized platforms can now understand context, idiomatic expressions, stylistic nuances, and even the emotional tone of a text.

AI translation models today are trained on vast multilingual datasets, enabling them to recognize and adapt to different linguistic and cultural norms. This shift from rule-based to data-driven approaches has drastically improved the quality of translations, making real-time communication across languages much more accessible.

Beyond the realm of academic resources, AI translation plays a crucial role in fostering intercultural exchange and collaborative endeavors. In an era of globalized projects and international partnerships, effective communication across linguistic divides is essential. AI-powered translation applications, integrated into messaging platforms and video conferencing tools, enable real-time or near real-time comprehension of written and spoken English during interactions with peers and collaborators from diverse linguistic backgrounds [2]. This facilitates smoother communication, reduces misunderstandings, and fosters a greater sense of connection and shared understanding. Personal experiences in collaborative online projects have highlighted the invaluable contribution of AI translation in enabling meaningful dialogue and the seamless exchange of ideas, irrespective of native language.

While the advancements in AI translation are undeniable, it is crucial to acknowledge the inherent nuances and limitations of current technologies. The complexities of human language, including idiomatic expressions, cultural context, and subtle semantic variations, often pose challenges for even the most sophisticated AI [3]. Translations, while generally accurate in conveying core meaning, may sometimes fall short in capturing the intended tone, emotional undertones, or cultural significance embedded within the original text. As a student utilizing these tools, a critical awareness of these limitations is paramount. Over-reliance on AI translation without a concurrent effort to develop personal language proficiency could potentially hinder a deeper appreciation for linguistic diversity and the subtleties of communication. Furthermore, the ethical considerations surrounding data privacy and the potential for algorithmic bias in translation outputs warrant careful consideration [4].

Looking ahead, the continued evolution of AI translation promises to further enhance global engagement for students and individuals worldwide. Anticipated advancements include improved handling of idiomatic language and cultural nuances [5], more accurate real-time speech translation, and seamless integration across various communication and learning platforms. The potential for personalized translation tools that adapt to individual user preferences and linguistic backgrounds is also an exciting prospect. As AI translation technologies become more sophisticated and user-friendly, they will undoubtedly play an increasingly integral role in breaking down communication barriers and fostering a more interconnected and understanding global community. For students, this translates to expanded opportunities for international collaboration, access to a wider range of knowledge, and the ability to navigate an increasingly multilingual world with greater confidence and efficacy.

Artificial intelligence (AI) translation has become an essential tool for overcoming linguistic barriers in today's interconnected world. Like any technology, it offers significant advantages but also comes with notable limitations.

One of the major advantages of AI translation is its speed and efficiency. AI tools can process and translate large volumes of text almost instantly, which is a considerable time-saver compared to human translation. Moreover, AI translation is often far more cost-effective. Many services are available for free or at a low cost, making global communication more accessible for individuals, small businesses, and students alike.

Another key benefit is availability and accessibility. AI translation tools are accessible around the clock and from virtually any device, enabling users to communicate across languages without delay. These tools also support multilingual communication, facilitating international collaboration

in business, education, and everyday interactions. Furthermore, thanks to machine learning, AI translators continuously improve, learning from user feedback and large datasets to provide increasingly accurate translations. Their integration with other technologies, such as mobile apps, websites, and virtual assistants, enhances user experience and promotes broader use.

Despite these significant advantages, AI translation also has several important disadvantages. A major issue is the lack of cultural and contextual understanding. AI systems often struggle with idiomatic expressions, humor, sarcasm, and culturally specific references, sometimes leading to translations that are awkward or misleading. When dealing with complex or specialized documents — such as legal contracts, medical reports, or technical manuals — AI translations can lack the precision and nuance needed, which could result in serious misunderstandings.

Another disadvantage is the potential loss of emotional tone and subtlety. Machine translations tend to be literal, often missing the stylistic nuances and emotional depth of the original text. Additionally, the quality of translations heavily depends on the data the AI system was trained on. If the training data was flawed or biased, those issues can be reflected in the output.

There are also concerns about privacy and security. Many AI translation services require users to upload sensitive texts to external servers, raising questions about data confidentiality and ownership. Lastly, heavy reliance on AI translation might discourage people from learning foreign languages, potentially leading to a decrease in linguistic diversity and a weakening of intercultural communication skills.

In conclusion, while AI translation offers remarkable advantages in terms of speed, cost, and accessibility, it is important to remain aware of its limitations. Using AI translation thoughtfully, and in combination with human expertise when necessary, can help maximize its benefits while minimizing its risks.

Despite tremendous progress, AI translation is not without flaws. Subtle cultural references, sarcasm, humor, and highly technical language can still pose challenges. In sensitive or high-stakes situations, human translators are often needed to ensure complete accuracy and appropriateness.

Moreover, concerns about data privacy and the ethical use of AI technologies remain relevant. As AI translation continues to evolve, careful attention must be paid to these issues to build trust and reliability.

The future of AI translation looks promising. Advances in natural language understanding, contextual learning, and multimodal translation (involving text, speech, and images) are likely to make communication across languages even more seamless. Personalized translation systems that adapt to individual users' preferences and cultural backgrounds are also on the horizon.

Ultimately, AI translation holds the potential not only to reduce linguistic barriers but also to foster a more connected and empathetic global society.

In conclusion AI translation stands as a powerful and rapidly evolving tool in the pursuit of linguistic barrier reduction, offering students unprecedented opportunities for global engagement. From democratizing access to information to facilitating intercultural exchange, its impact on the academic and personal lives of students navigating a multilingual world is significant. While acknowledging the current limitations and the importance of continued language development, the transformative potential of AI translation in fostering a more interconnected and understanding global community is undeniable. As future advancements continue to refine its capabilities, AI translation will undoubtedly serve as an increasingly indispensable instrument in bridging linguistic divides and empowering individuals to explore and engage with the world in profound new ways.

References

1. Bender, E. M. The energy cost of language model pre-training. In *Proceedings of the 58th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics*, 2020, pp. 6035-6045.
2. Luong, M. T., Pham, H., & Manning, C. D. Effective approaches to attention-based neural machine translation. In Proceedings of the 2015 conference on empirical methods in natural language processing 2015, pp. 1412-1421.
3. O'Hagan, M. Community translation: Translation as social action and its implications for the translation profession. *The Journal of Specialised Translation*, 2011, *15*, pp. 92-111.

4. Toury, G. *Descriptive translation studies and beyond*. John Benjamins Publishing, 1995.
5. Vaswani, A., Shazeer, N., Parmar, N., Uszkoreit, J., Jones, L., Gomez, A. N., ... & Polosukhin, I. Attention is all you need. In Advances in neural information processing systems 2017, pp. 5998-6008.

ӘОК 373.3:811.111

LEARNING ENGLISH TERMS IN PROGRAMMING LANGUAGES USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE: A MEANS OF DEVELOPING STUDENTS' VERBAL ABILITIES IN ENGLISH CLASSES

Kubekenova Asylzhan Kubekenovna- 2nd year master's student
University named after Zhumabek Akhmetovich Tashenev.
Shymkent, Kazakhstan

Резюме

Мақалада бағдарламалау тілдеріндегі ағылшын терминдерін меңгеруде жасанды интеллект құралдарын пайдаланудың әдіснамалық және практикалық аспектілері қарастырылады. ChatGPT, DeepL Translator және Grammarly сынды ЖИ платформаларының тиімділігі, олардың когнитивті және лингвистикалық дамуға ықпалы сарапталады.

Ключевые слова: искусственный интеллект, программирование, английский язык, терминология, ChatGPT, DeepL, Grammarly, языковая среда.

Summary

The article explores methodological and practical aspects of using artificial intelligence tools to master English programming terminology. It analyzes the effectiveness of platforms such as ChatGPT, DeepL Translator, and Grammarly, as well as their impact on cognitive and linguistic development.

Key words: artificial intelligence, programming, English language, terminology, ChatGPT, DeepL, Grammarly, language environment.

With the development of digital technologies, English has become the main language of international communication, science and technology, especially in the field of information technology. Most programming languages are based on English, so mastering this language is one of the important steps towards professional success for a modern student. However, the process of mastering technical terms in English is a challenge for many students. In this regard, artificial intelligence technologies are being proposed as a modern solution to optimize and make the language learning process more efficient.[1]

1. Artificial intelligence and language learning

Artificial intelligence is a set of technologies aimed at modeling human cognitive functions of machines. In recent years, language models, in particular systems based on natural language processing (NLP), have been rapidly developing and are being introduced into the education sector.[2] Such systems include platforms such as ChatGPT, DeepL Translator, Grammarly. They are able to personalize the learning process and provide content according to the level of each student.

2. ChatGPT - an interactive language partner

ChatGPT is a powerful language model developed by OpenAI. It can respond to user requests and explain complex concepts in simple language. This tool has a unique place in explaining terms in the field of programming. For example, ChatGPT explains terms such as “encapsulation”, “polymorphism”, “syntax error” in a clear and contextual way. In addition, it allows you to conduct exercises in interactive mode, create dialogue scenarios and consolidate terms.[3]

3. DeepL Translator – accurate and contextual translation

Correct translation of technical texts in English increases the level of understanding of the text by the language learner. DeepL Translator is a translation tool known for its accuracy. Its feature is the provision of lexical and syntactic alternatives that correspond to the meaning of the text. For

example, terms such as “loop”, “debugging”, “framework” are accurately translated by DeepL[4] and provided with examples of use. This increases the terminological literacy of the student.

4. Grammarly – formation of a writing culture

It is not enough to simply understand terms – you need to write them correctly and use them with grammatical structures. The Grammarly platform corrects grammatical, punctuation, and stylistic errors while writing, guiding students to a professional style. It helps students write code explanations and technical documentation in English. It also provides an opportunity to learn new vocabulary through suggested alternatives.

5. Integration examples

By using these three tools together, teachers and students can comprehensively organize the learning of programming terms. For example, you can understand a term using ChatGPT, translate it into your native language using DeepL, and finally write a correct usage example using Grammarly.[5] Such a multi-tool approach contributes to the development of the cognitive, linguistic, and professional competencies of the student.

Mastering English terms in a programming language is not only a linguistic skill, but also a professional one. Modern artificial intelligence tools allow this process to be carried out effectively, interactively, and on an individual level. The ChatGPT, DeepL Translator, and Grammarly platforms develop not only the student's language skills, but also their logical and analytical thinking skills. This is a very valuable advantage for future IT specialists.

In the modern educational process, artificial intelligence should be considered not just an auxiliary tool, but a partner of the learner. Therefore, the effective use of such technologies is an important condition for providing quality education.

References:

1. OpenAI. ChatGPT: Optimizing Language Models for Dialogue. 2023.
2. DeepL Translator. https://www.deepl.com
3. Grammarly. https://www.grammarly.com
4. Kukulska-Hulme, A. Artificial Intelligence and Language Learning. ReCALL, 2021.
5. Jurafsky, D., & Martin, J. H. Speech and Language Processing. Pearson, 2020.

ӘОК 373.3:811.111

WAYS TO DEVELOP SPEECH SKILLS IN HIGH SCHOOL STUDENTS USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Kubekenova Asylzhan Kubekenovna- 2nd year master's student
University named after Zhumabek Akhmetovich Tashenev.
Shymkent, Kazakhstan

Резюме

Сегодня искусственный интеллект (ИИ) повышает эффективность изучения языка и выводит его на новый уровень. Поскольку традиционные методы обучения последовательны, они могут вызвать проблемы у некоторых студентов. А технологии искусственного интеллекта могут создавать индивидуальные учебные программы, чтобы удовлетворить потребности каждого учащегося и сделать процесс обучения более гибким. Системы, созданные на основе искусственного интеллекта, помогают развивать навыки аудирования, речи, чтения и письма. Технологии распознавания звука позволяют исправить произношение учащегося и улучшить его речь. Кроме того, инструменты обработки текста и машинного перевода могут помочь вам понять значение слов, правильно писать и запоминать новые слова. Способность искусственного интеллекта давать интерактивную обратную связь делает процесс обучения более эффективным, быстро выявляя ошибки, допущенные учеником, и давая четкие объяснения. В этой статье обсуждаются новые возможности изучения языка с помощью искусственного интеллекта, как он улучшает методы

обучения и его влияние на будущее. Обсуждается возрастающая роль искусственного интеллекта в обучении, что делает изучение языка более персонализированным, удобным и доступным. Предполагается, что в будущем будут развиваться технологии искусственного интеллекта, которые позволят людям быстрее и проще изучать новые языки за счет автоматизации процесса овладения языком.

Ключевые слова: искусственный интеллект, персонализированное обучение, адаптивные образовательные технологии, распознавание речи, интерактивная обратная связь, машинный перевод.

Түйін

Бүгінгі таңда жасанды интеллект (ЖИ) тіл үйренудің тиімділігін арттырып, оны жаңа деңгейге көтеруде. Оқытудың дәстүрлі әдістері бірізді болғандықтан, олар кейбір оқушыларға қиындық тудыруы мүмкін. АЛ АІ технологиялары әрбір оқушының қажеттіліктерін қанағаттандыру және оқу процесін икемді ету үшін жеке оқу бағдарламаларын жасай алады. Жасанды интеллект негізінде жасалған жүйелер тыңдау, сөйлеу, оқу және жазу дағдыларын дамытуға көмектеседі. Дыбысты тану технологиялары оқушының айтылымын түзетуге және сөйлеуін жақсартуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, мәтінді өңдеу және машиналық аударма құралдары сөздердің мағынасын түсінуге, жаңа сөздерді дұрыс жазуға және есте сақтауға көмектеседі. Жасанды интелект интерактивті кері байланыс беру қабілеті оқушының жіберген қателіктерін тез анықтап, нақты түсініктемелер беру арқылы оқу процесін тиімдірек етеді. Бұл мақалада жасанды интеллект арқылы тіл үйренудің жаңа мүмкіндіктері, оның оқыту әдістерін қалай жетілдіретіні және оның болашақтағы әсері талқыланады. Жасанды интеллекттің оқудағы рөлі артып, тіл үйренуді жекелендірілген, ыңғайлы және қолжетімді ететіні талқыланады. Болашақта жасанды интеллект технологиялары дамиды деп болжануда, бұл адамдарға тілді меңгеру процесін автоматтандыру арқылы жаңа тілдерді тезірек және оңай үйренуге мүмкіндік береді.

Түйінді сөздер: жасанды интеллект, жекелендірілген оқыту, бейімделетін білім беру технологиялары, сөйлеуді тану, интерактивті кері байланыс, машиналық аударма.

In today's globalized world, mastering more than one language is one of the main success factors in a person's social and professional life. The expansion of international contacts, the conditional abolition of borders and the rapid development of new technologies push people to multilingualism. Language learning plays an important role not only as a means of understanding new cultures, but also as a way to expand professional careers, develop thinking, and grow intellectually. However, for many, learning a new language seems to be a long and complex process. These difficulties are often associated with traditional teaching methods.[1] Mastering the grammar and vocabulary of a new language, improving speech skills and forming intercultural mutual understanding will take a lot of time. However, artificial intelligence (AI) has become an important auxiliary tool in solving these problems. Artificial intelligence technologies are making major changes in education, making language learning more accessible and effective. With the help of artificial intelligence, it became possible to create individual training programs according to the level of each student. Different platforms and applications analyze the level of knowledge of a person, identify his weaknesses and offer accordingly adapted learning methods. This will increase students ' interest in the learning process and help them master it faster. Artificial intelligence systems also allow you to automatically detect and correct grammatical errors, provide feedback on the development of speech skills, and teach you how to pronounce words correctly. Another effective aspect of artificial intelligence is the ability to immerse yourself in a realistic language environment through chatbots and interactive simulations. These technologies provide students with experience in a foreign language, thereby improving their linguistic abilities. Chatbots and virtual assistants help language learners develop their speech skills by asking questions, conducting a dialogue, and expressing themselves in different situations. Artificial intelligence technology is changing the future of language learning. In the future, improving these technologies will provide much more effective and attractive teaching methods[2]. Artificial intelligence is becoming an important tool for language learning not only for individuals, but for the entire education system.

Artificial intelligence (AI) has made many changes to modern Moderna education, especially in the language learning process. While traditional approaches to language learning are often based on a single curriculum and offer the same content for all students, AI technologies offer an individual approach to learning. This approach allows you to analyze the level of knowledge, the strengths and weaknesses of the student, and develop individually adapted training programs.

1. Individual Learning: an approach that suits everyone, each person has a different level of Education, Learning level and ability to master the language. Although many traditional courses offer the same curriculum for all students, this is not always effective. Artificial intelligence platforms create individual learning paths tailored to the needs of each student to address these problems. For example, if you often make mistakes in Erb tenses, the GI system will GI E you additional exercises on the same topic. If you learn new words quickly, the tasks become more complicated. In addition, the AI creates a daily workout schedule, sends alerts and tracks progress. This allows the student to learn the language purposefully and effectively[3].

2. .language development through dialogue: learning to speak without fear many language learners find it difficult to speak a new language because they are afraid of making mistakes and cannot convey the game correctly. Chatbots based on artificial intelligence will be very useful for solving this problem. For example, systems such as ChatGPT can help develop speech skills by talking to a language learner in the language they want. You can exchange ideas on different topics, and this process will not only improve your speaking skills, but also enrich your vocabulary. The main thing is that Ji does not appreciate your mistakes, he only helps and offers corrections. You can also ask the chatbot to correct errors in your sentences, for example: "is there an error in my sentence?"or" how would this sentence be correct?". This method teaches the student to speak freely without fear[5].

3. Grammar and vocabulary: accurate and immediate feedback memorizing new grammatical rules and words can sometimes be a long and tedious process. However, AI makes this process more efficient and intelligent. For example, tools such as Grammarly, Quillbot or Cambridge Write & Improve not only correct errors, but also indicate the style of the subscription, the naturalness of the offer and the correct ways of writing[6]. Applications such as Memrise and Anki are very effective in developing vocabulary, as they use a special method of interval repetition. This method helps you remember words for a long time, because the system detects words that are often forgotten and repeats them over and over again.

4. pronunciation and pronunciation: Teaching pure speech correct speech in a foreign language is the most important and difficult part of language learning. Students of a new language may have difficulty pronouncing correctly. Sound recognition technologies based on artificial intelligence help a lot in solving these problems. You can record your voice and check its accuracy with the speech recognition services Speechling, ELSA Speak or Google Translate[7]. These tools will help you improve your speaking skills by analyzing your pronunciation, identifying where you made mistakes, and pointing out the correct one. In addition, some platforms teach word separation and explain pronunciation rules, which can help improve speech.

5. Learning Anywhere, Anytime another great advantage of artificial intelligence-based language learning tools is their availability. With a smartphone, tablet or laptop, you have the opportunity to study anytime, anywhere. This is especially useful for people with a busy schedule. For example, you can spend a few minutes exercising on the road or during breaks. Many apps can also work offline, and the system tracks your academic progress and helps you not to miss your workout.

6. .cultural context and real life experience artificial intelligence can teach not only language proficiency, but also cultural context. Moderna platforms allows students to learn the languages used in everyday life. For example, by simulating scenarios such as talking in a store, booking a hotel or participating in an interview, the student prepares for specific situations. In addition, gi offers films, songs, podcasts and articles in foreign languages that allow you to work with autistic material.

7. limitations and thoughts artificial intelligence is a powerful assistant, but it cannot replace

people. Although this gives the best results, it is important to be in a real language environment and communicate with other people to fully master the language. In addition, some artificial intelligence systems may make mistakes or not fully understand the meaning[8]. Therefore, it is important to always be critical of information and, if necessary, check it from additional sources. It is also important to consider the issue of privacy, since the issue of storing personal data is very important for many platforms. In general, AI is a state-of-the-art moderna tool that provides language learners with effective, accessible, and interactive methods. However, in order to fully master the language, you need to pay attention not only to technology, but also to gaining life experience.

Table 1. Comparison of language learning tools based on AI

Application name	**Functions**	**Advantages**
Duolingo	Vocabulary, grammar, game elementsi	Interactive, fun, entry-level
ChatGPT	Dialogue, error correction, interpretation	True story, free experience
Grammatly	Grammatical analysis	Precise adjustment, professional style

In conclusion, artificial intelligence (AI) offers new opportunities, making the process of learning a language more efficient and convenient. Artificial intelligence technologies can create customized programs based on the level of knowledge and learning pace of each student, implementing a personalized learning approach[9]. In addition, artificial intelligence helps language learners develop their speech skills, correct grammatical errors, and enrich their vocabulary through Speech Systems and chatbots. Sound recognition and pronunciation control tools improve correct speech and clear pronunciation. As for accessibility, artificial intelligence-based language learning platforms allow you to study anytime and anywhere, which contributes to the effective and sustainable acquisition of the language by students. It should be noted that artificial intelligence technologies have great opportunities in language learning, but cannot completely replace a person[10]. While artificial intelligence is an important tool to support language learning, immersion and communication in the language environment also play an important role in real life. Therefore, learning a language through a combination of artificial intelligence and traditional teaching methods gives the most effective results.

References

1. Kukulska-Hulme A., Shield L. An overview of mobile assisted language learning: From content delivery to supported collaboration and interaction // ReCALL. – 2008. – Vol. 20, No. 3. – P. 271–289.
2. Godwin-Jones R. Using mobile technology to develop language skills and cultural understanding // Language Learning & Technology. – 2018. – Vol. 22, No. 3. – P. 1–17.
3. Ertmer P.A., Newby T.J. Behaviorism, cognitivism, constructivism: Comparing critical features from an instructional design perspective // Performance Improvement Quarterly. – 2013. – Vol. 26, No. 2. – P. 43–71.
4. Oxford R. Teaching and Researching Language Learning Strategies. – London: Routledge, 2017. – 384 p.
5. Duolingo [Electronic resource]. – Available at: https://www.duolingo.com – (accessed: 05.04.2025).
6. Grammarly [Electronic resource]. – Available at: https://www.grammarly.com – (accessed: 05.04.2025).
7. Memrise [Electronic resource]. – Available at: https://www.memrise.com – (accessed: 05.04.2025).
8. ELSA Speak [Electronic resource]. – Available at: https://www.elsaspeak.com – (accessed: 05.04.2025).
9. OpenAI ChatGPT [Electronic resource]. – Available at: https://www.openai.com/chatgpt –

(accessed: 05.04.2025).
10. UNESCO. Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities [Electronic resource]. – Available at: https://unesdoc.unesco.org – (accessed: 05.04.2025).

ӘӨЖ 81’23

LEARNING ENGLISH WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND AUTHENTIC MATERIALS IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS

Urkimbaev Elaman MambetUgli- 2nd year master's student
University named after Zhumabek Akhmetovich Tashenev.
Shymkent, Kazakhstan

Резюме

Искусственный интеллект (ИИ) и изучение языка на сегодняшний день тесно связаны. ИИ предлагает множество инструментов и платформ для упрощения процесса изучения языка и повышения его эффективности. В этой статье мы рассмотрим преимущества, которые искусственный интеллект предоставляет в изучении языка. С помощью ИИ люди используют различные мобильные приложения, онлайн-платформы и автоматизированные системы для улучшения своих языковых навыков. В статье обсуждаются методы изучения языка детьми и взрослыми, а также то, как искусственный интеллект влияет на этот процесс. С помощью ИИ процесс изучения языка становится более эффективным, количество ошибок сокращается, повышаются возможности анализа данных и расширяются возможности адаптации под потребности обучающихся.

Ключевые слова: искусственный интеллект, изучение языка, цифровые образовательные платформы, мобильные приложения, автоматизация обучения, адаптивные технологи, анализ данных в образовании.

Annotation

Artificial Intelligence (AI) and language learning are closely linked in the present time. AI provides numerous tools and platforms aimed at simplifying the language learning process and improving its efficiency. This article discusses the advantages of AI in language learning. Through AI, people use various mobile applications, online platforms, and automatic language learning systems to develop their language skills. The article explores the methods of language learning for both children and adults, and how AI is changing this process. Thanks to AI, the efficiency of the language learning process is increased, errors are reduced, data analysis is performed, and opportunities for personalization according to the needs of learners are expanded.

Keywords: artificial intelligence, language learning, digital educational platforms, mobile applications, learning automation, adaptive technologies, data analysis in education.

Artificial intelligence is a technology, or rather, a direction in modern science, that studies ways to teach computers, robotic technology, or analytical systems to think intelligently like humans.[1]

And language is a system of common, accepted symbols that designate a certain concept or object, understanding, and have a sound.

Language is a structured system of communication consisting of grammar and vocabulary. It is the main means by which people convey meaning in the form of speech and gestures, and can also be transmitted in writing. What is the relationship between them and what can be? Methods of learning English and other languages through artificial intelligence. Before discussing the methods of learning other languages through artificial intelligence and the information we have studied, let's take a look at how a person learns a language at different ages.

1. Language learning in childhood

Children can learn language quickly, because their brains easily absorb new information. They have a very high ability to learn languages, they speak without errors, quickly master new words and grammatical structures. Because this is a natural process.

2. Language learning for adults

Adults plan and study language learning purposefully. Often they use special courses and artificial intelligence platforms. This process requires a lot of time and effort, because the adult brain is not as flexible as it was in childhood. Adults often learn grammar and vocabulary more deeply, but speaking a language requires a lot of practice.

The motivation for adults to learn a language is based on specific goals, for example, currently, according to our observation, teenagers dream of passing IELTS and raising their UNT score to enter a foreign country, while adults study for work or travel. They are also afraid of mistakes and try to correct them, which also complicates the learning process.

In 2025, teenagers will often begin to systematically use artificial intelligence in the language learning process. Why?

Language learning tools based on artificial intelligence.

Duolingo is an app that offers fun and interactive exercises for learning many languages. According to statistics, Duolingo is one of the most popular apps with over 500 million registered users and a 4.9 rating.[2]

Grammarly is one of the most popular AI-powered spelling checkers. It is used by over 50 million people and has a 4.7 rating.[3]

ChatGPT is a chatbot developed by OpenAi. It is used by hundreds of millions of people and has a 4.9 rating.[4]

By using AI in language learning, language learners can identify their strengths and weaknesses. The apps help correct users' mistakes, explain grammar, and develop correct speaking skills. For example, 65% of Kazakhstani teenagers use AI for learning purposes.[5]

2. Advantages of Artificial Intelligence

There are several advantages to language learning tools that support AI:

Personalized learning plan: AI adjusts tasks according to each student’s level and learning speed. For example, those who make grammatical errors are given targeted exercises.

Error correction: The system not only detects errors, but also shows the correct answers. This helps speed up the student’s learning process.

24/7 availability: You can study anytime, anywhere via the Internet and mobile applications.

Motivational learning methods: Games, quizzes, and other interactive methods make the learning process more interesting and stimulating.

3. The future of language learning with artificial intelligence

1. Creating language exercises with artificial intelligence. Language learning apps and platforms that use AI (such as Duolingo, Babbel, Memrise) help develop grammar and vocabulary. They track a person’s progress and offer the next exercises in an effective way.

2. Improving speaking skills through dialogues. Communicating in a language with AI tools and chatbots like ChatGPT can help you improve your speaking skills. You can increase your practice by asking questions that are convenient for you and getting answers.

3. Providing high-quality materials. AI can select learning materials that are appropriate for your English level. For example, it can help you search for video content for language learning on YouTube or other platforms.

4. Improving speaking and listening You can develop your listening skills by using programs that offer listening exercises for AI language learners. This method is especially useful for improving your listening and comprehension skills.

5. Increase vocabulary AI offers special vocabulary exercises, for example, understanding the meaning of words by using them in context, as well as memorizing frequently used words and phrases.

Using these methods, you can learn English effectively and quickly through AI.

Artificial intelligence makes language learning easy and accessible. It offers many advantages, such as individual approaches, error correction, and the development of practical skills. The development of technology makes the learning process more effective and interesting.

References

1. https://dalanews.kz/.

2. https://www.duolingo.com/

3. https://www.grammarly.com/product/recommendation

4. https://chatgpt.com/c/67f4f59a-8d4c-800a-9c89-c269117d3e3f

https://standard.kz/ru/post/2025_03_kak-kazaxstancy-otnosiatsia-k-iskusstvennomu-intellektu-i-naskolko-aktivno-ego-osvaivaiut-272?utm_source=chatgpt.com

ӘӨЖ 81’23

ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI) AND THE PRACTICE OF USING AUTHENTIC MATERIALS IN LANGUAGE LEARNING

Urkimbaev Elaman MambetUgli- 2nd year master's student
University named after Zhumabek Akhmetovich Tashenev.
Shymkent, Kazakhstan

Today, language learning is an essential process that contributes to cultural understanding and global integration. The advancement of technology has turned Artificial Intelligence (AI) into an effective tool for language acquisition. This article examines the significant role of AI in language learning and analyzes various mobile platforms that assist in mastering a language. Additionally, it highlights a major drawback of current AI platforms—their focus on Russian- and English-speaking users. The article proposes further development of AI technologies to make Kazakh language learning accessible to a broader audience.
Keywords: Artificial Intelligence, language learning, Kazakh language, AI platforms, interactive education, mobile applications.

Аннотация

На сегодняшний день изучение языка — это важный процесс, способствующий культурному пониманию и глобальной интеграции. Развитие технологий превратило искусственный интеллект (ИИ) в эффективный инструмент для изучения языков. В данной статье рассматривается значительная роль ИИ в процессе изучения языков и анализируются различные мобильные платформы, помогающие в освоении языка. Кроме того, подчеркивается один из главных недостатков современных ИИ-платформ — их ориентированность только на русскоязычных и англоязычных пользователей. В статье предлагаются рекомендации по дальнейшему развитию ИИ-технологий для обеспечения более широкого доступа к изучению казахского языка.
Ключевые слова: искусственный интеллект, изучение языков, казахский язык, ИИ-платформы, интерактивное обучение, мобильные приложения.

Language learning is a complex process that develops a person’s communicative abilities. This phenomenon opens new opportunities for humanity and brings us one step closer to a brighter future. Mastering a language allows individuals to understand new cultures, establish global connections, expand their intellectual horizons, and enhance their communication skills. In other words, learning a language is essential for every person. As mentioned earlier, its significance and necessity in our lives are immense.

As a future teacher of the Kazakh language and literature, I would like the Kazakh language to be on the same level as other global languages, making it popular, accessible, and highly sought after by foreigners. Today, many representatives of other nationalities show interest in learning the Kazakh language due to their fascination with our cultural heritage, arts, and history. The fact that our language is gaining relevance in society is a positive development. However, a crucial question arises: how can one learn a language quickly and effectively? I have attempted to answer this question by analyzing various perspectives, researching available resources, and forming my own conclusions.

Artificial Intelligence (AI) has significantly integrated into all areas of life in recent years, including the education sector. It provides access to new tools and methods that enhance effective

learning and skill development. Given that people's attention is increasingly drawn to technological tools, I believe using AI in language learning is highly effective. Several AI-powered programs can assist in learning the Kazakh language:

1.Til-Qural – A self-study platform for learning the Kazakh language. All exercises are based on thematic lessons, presented interactively, and adhere to effective teaching methodologies. This platform helps users expand their vocabulary, improve reading and pronunciation skills, and master Kazakh grammar. Additionally, the mobile application offers access to Kazakh literary works for practice. The platform includes speech generation features that train users to speak Kazakh without an accent.

2.Qpia – A web platform that serves as an effective and convenient tool for both adults and young children interested in learning Kazakh. It teaches the Kazakh alphabet, grammar, and essential conversational phrases. Vocabulary and grammar exercises are presented through thematic lessons, engaging games, and useful resources. The platform offers personalized study plans for users and sends reminders to encourage regular participation in lessons.

3.Qonzhyq App – A beneficial platform designed for young children learning Kazakh. The educational section covers topics such as the alphabet, numbers, colors, animals, household objects, and more, presented in an engaging and interactive format. Additionally, the app includes a collection called "Golden Folklore," featuring folk songs, modern compositions, famous Kazakh instrumental pieces, simplified versions of Abai Kunanbaiuly's philosophical works, traditional lullabies, and fairy tales. This mobile application not only teaches the Kazakh language but also introduces learners to Kazakh culture and traditions.

These AI-based mobile applications provide excellent opportunities for learning Kazakh. However, like any technology, AI has its advantages as well as certain limitations and drawbacks.

For example, AI may not fully explain some grammatical rules, making it difficult for learners to grasp all nuances. Online interactive lessons may not be effective for all students, as some might find them inconvenient or challenging to follow. Additionally, AI-based learning lacks the emotional engagement and real-world experiences that come from learning with a teacher or in a native-speaking environment.

We have examined how AI can personalize the learning process, offering tailored methods to each learner and making education more interactive and engaging.

We also explored various AI-driven platforms designed to teach the Kazakh language and evaluated their benefits. However, a significant drawback of these platforms is that they primarily cater to Russian- or English-speaking users. This means that learners from other linguistic backgrounds do not have sufficient access to Kazakh language learning opportunities.

In this regard, I propose that governments, educational institutions, and technology companies work towards advancing AI technologies in this area, making language-learning programs more inclusive. As mentioned earlier, AI technologies have great potential in the field of language learning.

Today, artificial intelligence (AI) affects not only language learning but also all aspects of education. Effectively using AI tools in teaching national languages like Kazakh greatly contributes to the preservation and dissemination of national identity. The following directions are particularly relevant:

1. Developing spoken language through AI

Neural networks that teach spoken language can be developed using open datasets in Kazakh, such as KazakhSpeech. These systems can correct pronunciation, reduce accents, and assess learners' speaking skills.

2. Adaptive learning algorithms

AI has the ability to offer tasks adapted to each learner's pace. For example, vocabulary development or grammar revision can be customized based on the student's previous performance.

3. Learning through audio-visual materials

Increasing the amount of multimedia content in Kazakh (videos, podcasts, animations) and using AI for automatic subtitling, translation, and dubbing allows learners to master the language through both visual and auditory means.

4. Chatbots based on large language models (LLMs)

By integrating the Kazakh language into systems like ChatGPT, learners can interact with an AI tutor anytime, ask questions, and receive precise answers — creating an interactive learning environment.

5. Integration with AR and VR technologies

Combining AI with virtual or augmented reality enables students to learn Kazakh in immersive environments. For example, navigating a 3D model of a traditional Kazakh village while completing language tasks dramatically increases engagement.

6. Embedding cultural contextAI systems can be adapted not only to teach language but also to convey Kazakh culture. Through proverbs, ethnographic content, and interactive lessons about historical figures, learners gain both linguistic and cultural fluency.

7.Personalized learning trajectories with AI

AI can tailor learning paths based on each student's interests and skill level. One student may learn through poets and literature, while another prefers modern music and videos — the system adapts accordingly.

In conclusion, the effective use of Artificial Intelligence is crucial for modern language learners. The applications reviewed in this article enhance the educational process, increase learners' engagement, and simplify the path to acquiring knowledge. Ultimately, leveraging AI in language learning is a vital tool for contemporary learners, making the learning process more accessible, engaging, and result-oriented.

References

1.Imanqulova S.M. "Modern Methods of Teaching the Kazakh Language" – An Educational Program for Professional Development Courses for Teachers of General Education Schools and Technical and Vocational Education Institutions. Astana, 2024.

2."Kazakh Language as a Language of Science: Tradition and Innovation" – Proceedings of the Symposium. Published by Khoja Akhmet Yassawi International Kazakh-Turkish University, 2024.

УДК 372.8:811.11

STRATEGIES FOR LEARNING A LANGUAGE THROUGH ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Kydyrbaeva Asel Talgatkyzy-master's student of the 2nd year,
University named after Zhumabek Tashenev
Shymkent, Kazakhstan

Түйін

Қазіргі жаһандану және қарқынды технологиялық даму дәуірінде жаңа тілдерді меңгерудің маңызы артып келеді. Білім беру жүйесіне жасанды интеллект (ЖИ) технологияларын енгізу, әсіресе, тіл үйрену үдерісінде түбегейлі өзгерістерге әкелді. ЖИ негізіндегі жүйелер оқыту үдерісін жетілдіріп, жеке қажеттіліктерге бейімделіп, жекелендірілген және интерактивті оқыту мүмкіндіктерін ұсынады. Бұл мақалада жасанды интеллект технологияларының тіл үйренудегі рөлі қарастырылып, олардың жекелендірілген білім беру, бейімделгіш оқыту стратегиялары және жалпы тілдік дағдыларды дамытуға әсері талданады.

Кілт сөздер-жасанды интеллект, тіл үйрену, жекелендірілген оқыту, аралық қайталау, айтылымды жетілдіру, қазақ тілі, жасанды интеллект көмегімен білім алу.

Аннотация

В современную эпоху глобализации и быстрого технологического прогресса изучение новых языков приобретает все большее значение. Интеграция искусственного интеллекта (ИИ) в образование привела к значительным изменениям, особенно в процессе овладения языками. Системы,

основанные на ИИ, улучшают процесс обучения, адаптируясь к индивидуальным потребностям учащихся и предоставляя персонализированные и интерактивные образовательные возможности. В данной статье рассматривается роль технологий ИИ в изучении языков, особое внимание уделяется их влиянию на персонализированное обучение, адаптивные стратегии изучения и развитие языковой компетенции.

Ключевые слова-искусственный интеллект, изучение языков, персонализированное обучение, интервальное повторение, улучшение произношения, казахский язык, обучение с помощью ИИ.

Artificial Intelligence (AI) has opened up great opportunities in the field of language learning. In the past, we were dependent only on textbooks and teachers, but now, with the help of AI, we can learn a language anytime and anywhere. In my opinion, one of the most effective strategies for learning a language through AI is personalized learning. That is, AI can offer tasks and suggestions tailored to your level, mistakes, and interests, making the learning process much more efficient.

For example, if someone understands grammar well but has a limited vocabulary, AI can suggest methods focused on memorizing words. On the other hand, if someone struggles with speaking, they can practice with conversational chatbots to improve their speaking skills. This is what truly personalized learning means.

Moreover, staying motivated while learning with AI is easier. AI can encourage learners, teach through games, and even make learning fun with interesting questions and dialogues.

Expanding vocabulary and improving memory play a crucial role in language learning. To make this process more effective, the Spaced Repetition System (SRS) is used. SRS is based on the Ebbinghaus Forgetting Curve, allowing learners to review new words over time. This method:

Reduces forgetting – The brain retains information in long-term memory through repeated exposure.

Optimizes cognitive load – The most difficult words are repeated more frequently, while easier words appear less often.

Provides a personalized learning plan – It adapts to each user’s memory capacity.

Platforms like Quizlet and Anki implement this method, enabling language learners to memorize words efficiently through flashcards.

The Role of AI in Developing Speaking Skills

AI plays a crucial role in speech development, as it enables sound processing and interactive dialogue creation. Natural Language Processing (NLP) technologies:

Recognize and process speech – Identify words and check pronunciation accuracy.

Correct grammatical and phonetic errors – Improve sentence structure and help with proper stress placement.

Provide interactive language practice – Allow users to develop speaking skills through dialogue with AI.

Platforms like ChatGPT, Google Assistant, and ELSA Speak utilize this technology to enhance speaking proficiency. ELSA Speak, for example, uses specialized algorithms to correct English pronunciation and intonation.

Effectiveness of AI-Based Learning Methods

AI-based learning methods can enhance both the speed and quality of language acquisition. A 2022 study (*"Effectiveness of AI-assisted Language Learning"*) found that students learning with AI mastered a new language 20-30% faster than those using traditional methods.

These advantages are due to the following factors:

Personalized learning trajectory – AI selects materials based on the student's level and provides guidance according to their mistakes.

Interactivity – Engages learners in dialogue-based practice to encourage real-life language use.

Data-driven feedback – Identifies errors in real-time and provides explanations.

AI-powered learning platforms like Duolingo, Babbel, and Mondly apply these principles to help learners acquire languages more quickly and effectively.

Overall, AI's role in language learning continues to grow, making the educational process increasingly efficient.

For many language learners, listening comprehension is considered the most challenging skill. AI addresses this issue using audio processing technologies:

Automatic transcription – Converts spoken content into written text (e.g., YouTube's automatic subtitles).

Adaptive listening exercises – Allows users to select sentences spoken at a slower or faster pace based on their proficiency level.

Contextual translation – Provides instant translations or explanations for unfamiliar words (e.g., platforms like LingQ and Yabla).

Services like Google's Speech-to-Text, DeepL, and iTalki help improve listening comprehension skills.

Writing proficiency has to be honed in language acquisition. AI-powered software is:

Grammar checking – Tools like Grammarly and QuillBot detect and correct errors and suggest improvements.

Style improvement sensitive to context – Offers suggestions for making writing more precise, academic in voice, or formal in tone.

Computer-aided scoring of essays – It is possible for AI to score students' essays and provide feedback (e.g., the Write & Improve website).

Utilizing AI for writing improvement allows language learners to communicate their ideas well and accurately.

Since AI technology is continuing to evolve, language learning software is also becoming more advanced.Emotionally Intelligent AI Tutors – AI will, in the future, be able to track users' emotional levels and shift teaching methods according to that.Immersive Sensory and Hearing Experiences – Virtual Reality (VR) and Augmented Reality (AR) technology are capable of creating realistic environments to practice languages.Fully Automated Translation Systems – Shattering language barriers through live translation (for instance, Google Pixel Buds are pushing the boundaries of live translation technology).

AI and Language Learning: New Opportunities and Future Trends

The impact of artificial intelligence (AI) on language learning is already significant, but its potential will expand even further in the future. Frequently used language learning apps and chatbots will not only help memorize words and construct sentences but will also begin to consider emotional intelligence and cultural context. For instance, AI can assist learners in overcoming language barriers by teaching them the appropriate emotional responses and gestures. This is a necessity of the new era, as learning a language is not just about mastering grammar and vocabulary but also about learning to communicate through culture, society, and language.

Regarding the fully interactive approach to learning through AI:

Modern AI systems do not just deliver knowledge but also take into account the emotional and social needs of the learner, implementing the learning process interactively. Additionally, through virtual reality or augmented reality technologies, AI offers the possibility of modeling the real world. This method turns language learning into a game, enhancing motivation. For example, by simulating real-life dialogues and social situations, learners can apply words and phrases not just on paper, but in real life.AI is transforming language learning into more than just a process—it's becoming a life experience. In the future, this technology will provide an opportunity to complement rather than replace human teachers. Students will be able to monitor their own language learning progress through AI, seeing their achievements and challenges in real time and making necessary adjustments accordingly. Furthermore, with automatically updated databases and adaptive learning systems, the language learning process will become much faster and more efficient.

Nowadays, artificial intelligence (AI) technologies are making bold strides in the field of education. In particular, AI has become an indispensable assistant in the process of language learning,currently learning a foreign language with the help of AI, and I can say from my own experience how useful it is.To learn English, I use various AI-based platforms. For example, I try to communicate daily in English with chatbots like ChatGPT. This has significantly improved my writing and speaking skills. It helps me correct my mistakes and teaches me how to use grammatical structures properly. Additionally, special applications offer me new words and sentence patterns every day to expand my vocabulary.What I like most about AI is its ability to adapt to me. It provides tasks according to my level, identifies the areas where I struggle, and suggests exercises based on that. This is much more effective than traditional learning. Moreover, since the learning process is presented in the form of a game, I always stay motivated and interested.

However, AI does have some limitations. For instance, it cannot provide emotional support like a real teacher or may require constant internet access. But I don't consider these real drawbacks—they are more like additional factors. What matters most is the desire and consistency to learn.In the future, I believe AI will continue to evolve in the field of language learning, offering new opportunities like virtual teachers and real-time translators. Perhaps one day, everyone will have their own personalized AI tutor, and language learning will reach a level never seen before.AI is not just a technology—it is a reliable companion in language learning. From my own experience, I can confidently say that using this tool effectively can lead to great success in mastering a new language.

In conclusion, artificial intelligence is transforming language learning, taking the educational process to a new level while making it more efficient and cost-effective. AI-based technologies significantly enhance memory, speaking, listening, and writing skills. Adaptive learning programs and interactive methods personalize education, enabling faster and higher-quality language acquisition. As AI technologies continue to advance, language barriers will become a thing of the past, making access to information easier than ever before.

References

1.Baymukhamedov, M.F. *Artificial Intelligence: Modern Theory and Practice*. – 2023.

2.Russel S,Norvig Peter.*Artifical Intelligence:A Modern Approach*, 2 nd edition.Moscow LLS `I.D.Willams,2020., p.1408.

3.Krohn J,Beyleveld G,Aglae B. Deep Learning in Pictures A visual Guide to Artifical Intelligence.St.Petersburg: Piter, 2020., p.400.

УДК 372.8:811.11

IMPROVING COMMUNICATION AND INTERACTION THROUGH BLENDED LEARNING WITH ELEMENTS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Kydyrbaeva Asel Talgatkyzy-master's student of the 2nd year,
University named after Zhumabek Tashenev
Shymkent, Kazakhstan

Түйін

Жасанды интеллект (ЖИ) коммуникация мен өзара әрекеттесуді айтарлықтай өзгертіп, оларды тиімдірек, қолжетімді әрі жекелендірілген етті. Чат-боттар, сөйлеуді тану жүйелері және табиғи тілді өңдеу (NLP) алгоритмдері сияқты ЖИ-мен басқарылатын құралдар бизнес, білім беру және денсаулық сақтау салаларында төңкеріс жасап, оларды жаңа деңгейге көтерді. Бұл технологиялар ақпаратты нақты уақыт режимінде өңдеуге мүмкіндік беріп, пайдаланушыларға жедел әрі дәл жауаптар ұсынады, осылайша жалпы коммуникацияның тиімділігін арттырады.ЖИ негізіндегі коммуникацияның маңызды артықшылықтарының бірі – тілдік кедергілерді жою. Google Translate және DeepL сияқты жасанды интеллектке негізделген аударма жүйелері мәтіндерді нақты уақыт режимінде мағыналық тұрғыдан дәл аударып, мәдениетаралық қарым-қатынасты

жеңілдетеді. Бұл технологиялар халықаралық ынтымақтастықты дамытып, цифрлық дәуірде жаһандық байланыстың нығаюына ықпал етті. Сонымен қатар, ЖИ мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін коммуникацияның қолжетімділігін арттыруда маңызжы рөл атқарады.

Кілт сөздер: Жасанды интеллект, коммуникация, өзара әрекеттесу, ЖИ негізіндегі құралдар,тіл өңдеу, қолжетімділік, аударма қызметтері, виртуалды көмекшілер, деректер құпиялылығы.

Аннотация

Искусственный интеллект (ИИ) значительно изменил коммуникацию и взаимодействие, сделав их более эффективными, доступными и персонализированными. Инструменты на основе ИИ, такие как чат-боты, системы распознавания речи и алгоритмы обработки естественного языка (NLP), произвели революцию в таких сферах, как бизнес, образование и здравоохранение, выводя их на новый уровень. Эти технологии позволяют обрабатывать информацию в режиме реального времени, предоставляя пользователям мгновенные и точные ответы, тем самым повышая общую эффективность коммуникации.Одним из ключевых преимуществ коммуникации на основе ИИ является устранение языковых барьеров. Переводческие системы, работающие на основе ИИ, такие как Google Translate и DeepL, обеспечивают точный перевод в режиме реального времени, способствуя межкультурному взаимодействию. Эти технологии способствуют развитию международного сотрудничества и укреплению глобальной связи в цифровую эпоху.Кроме того, ИИ играет важную роль в повышении доступности коммуникации для людей с ограниченными возможностями.

Ключевые слова: Искусственный интеллект, коммуникация, взаимодействие, инструменты на основе ИИ, распознавание речи, обработка языка, доступность, сервисы перевода, виртуальные ассистенты, конфиденциальность данных.

Artificial intelligence (AI) has significantly reshaped communication and interaction, introducing innovative tools that enhance efficiency, accessibility, and personalization. AI-powered technologies such as chatbots, speech recognition systems, and natural language processing (NLP) algorithms have revolutionized communication across various industries, including business, education, and healthcare. These advancements allow for instant responses, real-time translations, and improved accessibility for people with disabilities, making AI an essential component of modern communication.[1]

One of the most notable contributions of AI to communication is the development of AI-driven chatbots and virtual assistants. These intelligent systems, such as ChatGPT, Siri, and Google Assistant, provide users with instant information and support, automating customer service processes and reducing the need for human intervention. Businesses, in particular, have benefited from AI-powered chatbots that handle inquiries, provide product recommendations, and assist with problem resolution, improving overall customer satisfaction.

AI-driven speech recognition and natural language processing have also significantly advanced human-computer interaction. Voice-activated assistants, such as Amazon Alexa and Microsoft Cortana, allow users to control smart devices, set reminders, and access information through voice commands. NLP technology enables AI to understand and generate human-like responses, improving the quality of digital communication. These innovations have facilitated more intuitive interactions between humans and technology, bridging the gap between natural and artificial communication.

Another major breakthrough in AI-driven communication is real-time language translation. AI-powered translation tools, such as Google Translate and DeepL, have made it easier for people to communicate across different languages. By providing instant and contextually accurate translations, AI eliminates language barriers and enhances international collaboration. These tools are widely used in business negotiations, academic research, and diplomatic relations, fostering global connectivity.[2]

AI has also played a crucial role in improving accessibility for individuals with disabilities. Speech-to-text and text-to-speech technologies have empowered people with hearing and speech impairments, allowing them to engage in digital communication more effectively. Additionally, AI-

powered assistive technologies help visually impaired individuals navigate online content, further promoting inclusivity in the digital space.

Despite the numerous benefits of AI-driven communication, certain challenges remain. Ethical concerns regarding data privacy and security pose significant risks, as AI systems often process vast amounts of personal information. The potential for AI to spread misinformation or generate biased content is another critical issue that requires careful regulation. Furthermore, while AI can simulate human conversation, it lacks emotional intelligence, making it difficult for AI-driven communication to fully replace human interactions in certain contexts.

In conclusion, artificial intelligence has brought remarkable improvements to communication and interaction, making them more efficient, inclusive, and globally connected. AI-powered tools have revolutionized customer service, accessibility, and language translation, bridging gaps that once hindered effective communication. However, addressing ethical and technical challenges will be essential for ensuring the responsible and effective implementation of AI-driven communication systems in the future.[3]

Today's reality is that technology has fundamentally changed human interaction. Among these advancements, artificial intelligence has become a new breath of modern communication. It's not just a tool — it's a bridge, a silent speaking partner. Nowadays, AI systems that recognize and understand the Kazakh language are also developing. For instance, some platforms can translate Kazakh texts or recognize voice input in Kazakh. This greatly contributes to the growth of digital content in our native language. However, with the rise of AI, ethical concerns also emerge. Systems that can entirely replace human interaction may undermine the value of real, authentic communication.[4] That's why using AI must go hand in hand with responsibility and limitations. Artificial intelligence is not only a part of the future — it is a reality of today. If we build the right kind of relationship with it, it can understand our language, culture, and even our hearts. Most importantly, we must balance technology with humanity. Using AI wisely will help us preserve the spiritual richness of humankind.

The Evolving Role of Artificial Intelligence in Human Communication

In the modern digital age, the scope of artificial intelligence in communication continues to evolve rapidly. Beyond just supporting direct interactions, AI is now being integrated into emotional analytics, where systems can analyze the tone, sentiment, and emotional undertones of a speaker or writer. This is especially important in fields like customer service, mental health, and education, where understanding emotions can significantly improve the quality of communication. For instance, AI-based sentiment analysis tools can detect when a customer is frustrated or upset and respond accordingly, offering personalized support and empathy-driven solutions.[5]

Another notable development is AI's integration into social media platforms. Algorithms curate content, moderate discussions, and even recommend personalized responses. These features not only enhance user engagement but also help maintain respectful digital spaces. However, the use of AI in such areas must be handled carefully to prevent issues like bias in content moderation or the spread of misinformation through algorithmic amplification.

Furthermore, the emergence of multilingual AI models such as Meta's SeamlessM4T and OpenAI's GPT-4 Turbo has brought about a new era in global communication. These models support dozens of languages, dialects, and cultural contexts, allowing people from different regions to engage meaningfully. This helps bridge not only language barriers but also socio-cultural divides, promoting a more inclusive and diverse global discourse.

AI is also making strides in personalized education. AI-driven communication platforms in e-learning environments can adapt to each student's learning style and pace. Virtual tutors provide feedback, clarify doubts, and encourage active engagement. Especially during the COVID-19 pandemic, AI-powered learning tools became crucial in ensuring uninterrupted education through digital means, highlighting AI's potential in shaping future communication in the education sector.

Nevertheless, it is essential to strike a balance between human interaction and AI-driven communication. While AI enhances efficiency and scalability, human empathy, creativity, and ethical judgment remain irreplaceable.[6] As AI continues to develop, the collaboration between

humans and machines should prioritize mutual enhancement, not substitution. Artificial Intelligence has revolutionized language processing. Tools like Google Translate or DeepL use AI to break down language barriers and offer near-real-time translations, which allows people from different parts of the world to communicate effortlessly. Chatbots, powered by AI, have become an integral part of customer service. They can handle thousands of inquiries simultaneously, offer personalized recommendations, and even engage in meaningful conversations. This improves both efficiency and user satisfaction. AI has also made its mark in the creative industries. Tools like DALL·E can generate artworks from text prompts, and AI algorithms are being used to compose music, write poetry, and even produce movies. This partnership between AI and human creativity leads to the birth of new artistic expressions. AI technologies like sentiment analysis are being used to understand human emotions in online conversations. Platforms like Facebook, Twitter, and Instagram leverage AI to moderate comments, detect hate speech, and ensure safe and respectful communication in their communities. Artificial intelligence not only breaks language barriers but also cultural ones. AI can analyze cultural nuances, helping to facilitate communication between people from different cultures and backgrounds, fostering global understanding. AI is transforming customer service by enabling businesses to offer 24/7 support through chatbots and virtual assistants. These AI-powered systems can provide instant responses, resolve common queries, and direct customers to the right resources, enhancing overall communication efficiency. AI is being used to enhance social interactions by analyzing online conversations. For example, social media platforms use AI to identify emotions, trends, and engagement patterns, helping brands and individuals communicate more effectively with their audience.[7] AI can enhance non-verbal communication by interpreting facial expressions, body language, and tone of voice. This is particularly useful in virtual meetings, where AI can help detect if someone is stressed, confused, or disengaged, allowing for better understanding and response. AI is facilitating multilingual communication by providing instant translations and real-time subtitling. This helps individuals and businesses communicate effectively across language barriers, making global interaction easier than ever before. AI tools help individuals and companies improve communication efficiency by automating repetitive tasks such as email filtering, scheduling meetings, and data entry. This frees up time for more meaningful interactions. AI systems are being developed to detect and respond to emotional cues, making communication feel more empathetic. For example, AI-powered assistants can sense if someone is frustrated or happy and adjust their responses to better suit the emotional state of the person. AI can bridge cultural gaps by analyzing cultural norms and behaviors. It helps to avoid misunderstandings in international communication by suggesting culturally appropriate responses or translations, thus enhancing global communication. AI allows for highly personalized communication by analyzing individual preferences and behaviors. It can suggest tailored content, products, and services to users, improving the relevance and effectiveness of the communication. AI can help in conflict resolution by analyzing communication patterns, identifying sources of misunderstanding, and suggesting ways to address issues in a calm and constructive manner. It can be used in online disputes or even in negotiations.[8]

Artificial intelligence has significantly improved communication by introducing AI-driven tools such as chatbots, speech recognition systems, and real-time translation technologies. These innovations enhance efficiency, accessibility, and global connectivity, making interactions smoother and more effective. AI-powered chatbots automate customer service, speech recognition enables intuitive human-computer interactions, and translation tools remove language barriers. Additionally, AI improves accessibility for individuals with disabilities through speech-to-text and assistive technologies. However, challenges such as data privacy concerns, misinformation, and the lack of emotional intelligence in AI-driven communication remain. Despite these issues, AI continues to shape the future of communication, offering advanced solutions that enhance human interaction across various domains.

References

1. Bender, E. M., & Koller, A. (2020). Climbing towards NLU: On Meaning, Form, and Understanding in the Age of Data. Proceedings of the 58th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics.
2. Jurafsky, D., & Martin, J. H. (2021). Speech and Language Processing (3rd ed.). Stanford University.
3. Russell, S., & Norvig, P. (2020). Artificial Intelligence: A Modern Approach (4th ed.). Pearson.
4. Vaswani, A., Shazeer, N., Parmar, N., et al. (2017). Attention Is All You Need. Advances in Neural Information Processing Systems (NeurIPS).
5. Google AI. (2023). Advancements in Natural Language Processing and Machine Learning. Google Research.
6. OpenAI. (2024). The Role of AI in Enhancing Human Communication. OpenAI Research Blog.
7. Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2017). Machine, Platform, Crowd: Harnessing Our Digital Future. W. W. Norton & Company.
8. UNESCO. (2023). AI and Inclusion: Leveraging Technology for Accessible Communication. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

УДК 372.8:811.11

INCREASING LEARNERS' MOTIVATION TO LEARN A FOREIGN LANGUAGE USING AI

Beisebai Bayan Nurlybaykyzy-master's student of the 2nd year,
University named after Zhumabek Tashenev
Shymkent, Kazakhstan

Түйін

Жасанды интеллект (ЖИ) жазбаша коммуникация саласына терең еніп, пайдаланушыларға мәтін құрастыру және өңдеу бойынша қуатты құралдар ұсынады. Дегенмен, ЖИ-дің мәтін жазудағы көмекшілері – игілік пе, әлде қауіп пе деген сұрақ туындайды. Бұл мақалада осындай технологиялардың артықшылықтары мен кемшіліктері, олардың шығармашылыққа, мәтін сапасына және жазушылар, журналистер мен аудармашылардың кәсіби қызметіне әсері қарастырылады. Этика, ЖИ-ге тәуелділік және авторлық бірегейліктің жоғалуы мәселелері талқыланады. Қорытынды бөлімде осы саладағы ЖИ дамуының болашағы сөз етіледі.

Кілтті сөздер: жасанды интеллект, жазбаша коммуникация, ЖИ көмекшілері, шығармашылық, этика, мәтін генерациясы.

Резюме

Искусственный интеллект (ИИ) прочно вошёл в сферу письменной коммуникации, предоставляя пользователям мощные инструменты для генерации и редактирования текстов. Однако возникает вопрос: являются ли ИИ-помощники в написании текстов благом или угрозой? В статье рассматриваются преимущества и недостатки таких технологий, их влияние на креативность, качество текстов и профессиональную деятельность писателей, журналистов и переводчиков. Поднимаются вопросы этики, зависимости от ИИ и потери уникального авторского голоса. В заключении обсуждаются перспективы развития ИИ в данной сфере.

Ключевые слова: искусственный интеллект, письменная коммуникация, ИИ-помощники, креативность, этика, текстогенерация.

Cutting-edge advancements in artificial intelligence (AI) have drastically transformed the writing process. Authors, reporters, students, and even experienced translators actively use AI tools for text creation, editing, and refinement. But should writers be concerned about their profession's future? What are the benefits and drawbacks of AI in the writing industry? How do machine learning algorithms generate text? Who wins: AI or Writer? The answers to these and many other questions are explored in this article.

AI, or Artificial Intelligence, refers to the simulation of human intelligence in machines designed to think, learn, and problem-solve like humans. It involves the development of algorithms and systems that can perform tasks such as reasoning, learning from data, understanding language,

recognizing patterns, and making decisions. AI can be divided into narrow AI, which is designed to handle specific tasks (like voice assistants or translation tools), and general AI, which would have the ability to perform any intellectual task that a human can do (though this is still a theoretical concept).

You know what's interesting? The text you just read was created by AI. I used ChatGPT and it did it quite well. The style is not perfect, the sentences are complex in places, but overall the information is presented clearly and concisely. However, even these shortcomings can be easily corrected automatically. [1]

However, it is important to understand that despite its capabilities, artificial intelligence is still limited in its understanding and context. This means that AI may not always correctly interpret and comprehend the meaning of information, especially in complex or ambiguous situations. It might provide incorrect answers or make wrong decisions, which can lead to negative consequences. [3]

Platforms

Popular and fast platforms:

1. ChatGPT - Great for anything from math to philosophy.

2. Perplexity AI - very fast answers with links to sources. Good for finding reliable information and facts.

3. You.com - An AI search engine that combines ChatGPT-like style with web links.

Gives short and clear answers + you can see where the information comes from.

For better qualitative writing and grammar:

1. QuillBot - paraphrases texts, writes essays, makes short summaries. Useful for writing term papers and research papers.

2. DeepL Write - Excellent AI translator and writing assistant. Useful for student translators and language learners.

3. Elicit - AI for academic search: finds articles, summarizes research. Very useful for writing research papers and preparing for research.

The question of weather artificial intelligence poses threat to the writing profession is sparking active debate. On the one hand, text automation technologies allow us to speed up the writing process and improve its quality. On the other hand, there is a concern that human labor will become unclaimed.

AI is already widely used in journalism, content marketing, and even fiction. For example, algorithms can create news based on facts, generate advertising texts, and even compose stories according to a given script. However, it should be understood that machines do not yet have the ability for original creativity, emotional perception, or deep analytics. Human thinking remains indispensable in processes that require individual style, artistic intuition, and creativity.

Exploring the Strengths and Weaknesses of Using AI Tools for Writing Purposes.

Writers using AI-generated content don’t have to worry about burnout or falling behind, as it can generate multiple ideas from a single request.

But also AI have disadvantages - plagiarism or copyright infringement. User search queries generate information that artificial intelligence collects from various sources, but you will never know this, as it does not contain references. If the similarity is too high, there is a legal risk that the author or artist might file a lawsuit for plagiarism of their original work. [3]

Pros:

1. Speed up work. Al systems can quickly analyze information and generate texts in seconds, which is especially useful for journalists and marketers.

2. Grammatical and stylistic correctness. AI algorithms such as Grammarly or Language Tool help correct errors and improve the readability of texts.

3. Accessibility and convenience. Even users without professional skills can create high-quality texts with the help of AI.

Cons:

1. Loss of uniqueness and creativity. Algorithms are trained on existing data, which limits their ability to create original content.

2. Ethical and legal issues. There is a copyright issue: who owns the text generated by AI - the developer, the user, or the system itself?

3. Misinformation. AI can unintentionally generate false or inaccurate information, especially if the training data contains errors.

4. Technology dependence. Excessive use of AI can lead to a decrease in the level of literacy and analytical thinking in users. [2]

At the moment, AI has more limitations than advantages, and their use still has a number of limitations. Their main advantage is the ability to quickly and in large quantities create content. However, there are many more disadvantages than indicated in the table.

Firstly, the process of training a neural network requires a significant amount of time. Secondly, AI is not able to generate texts that require expert knowledge. Thus, neural networks can be considered as an assistant that can quickly browse the Internet and extract information on the necessary topic. Of course, this will be superficial, but it helps save time.

Many experts believe that neural networks will not replace writers in the near future, and perhaps never. AI can be useful when there is a need to quickly generate a large volume of unique text, even if the quality is slightly compromised. However, when it comes to context, emotions, humor, and relevance — only writers can deeply understand the task, distinguish nuances of style, and produce relevant content in any situation.

Neural networks will gradually replace those who create low-quality and repetitive content (such as product descriptions). However, only writers can solve complex business tasks with text, as only humans possess the experience, intuition, and sense of humor needed to add practical examples, analytical comparisons, and appropriate jokes to articles. [2]

AI assistants in writing are a powerful tool that can facilitate the process of creating texts and improve their quality. However, a complete replacement of human creativity is not yet possible. The optimal approach is a reasonable combination of automated technologies and traditional writing methods, where AI acts as an auxiliary tool, not a substitute for the author.

References

1. Sergey Nosenko, SENDPULSE. Using Artificial Intelligence to Write Something New [Electronic resource]. URL: https://sendpulse.com/ru/blog/use-ai-to-write-something-new (accessed: 03.04.2025).
2. Damir Yalalov, MPost. Advantages and Disadvantages of Artificial Intelligence in Writing. — URL: https://mpost.io/ru/what-are-the-advantages-and-disadvantages-of-artificial-intelligence-in-writing/?utm_source=chatgpt.com (accessed: 03.04.2025)
3. UMNIIMIR. Advantages and Disadvantages of Using Artificial Intelligence: What Opportunities Does AI Offer and What Risks Does It Pose [Electronic resource]. URL: https://umniimir.ru/portal/preimushhestva-i-nedostatki-ispolzovaniya-iskusstvennogo-intellekta-kakie-vozmoznosti-daet-ii-i-kakie-riski-on-neset/ (accessed: 03.04.2025).
4. Probesto. Content Created by Artificial Intelligence: Advantages and Disadvantages. [Electronic resource]. URL: https://www.probesto.com/ru (accessed: 03.04.2025).

ОӘЖ 372.8:811.111

INCREASING STUDENTS' MOTIVATION TO LEARN ENGLISH THROUGH THE USE OF MODERN METHODS

Beisebai Bayan Nurlybaykyzy-master's student of the 2nd year,
University named after Zhumabek Tashenev
Shymkent, Kazakhstan

Резюме

В данной статье рассматривается важность обучения английскому языку учащихся через развитие навыка говорения. При написании статьи были учтены и проанализированы современные эффективные методы и технологии обучения. В частности, описаны методы Communicative Language Teaching, Task-Based Language Teaching, ролевые игры, сторителлинг, геймификация, а также использование таких инструментов,

как Quizlet, Kahoot, Duolingo, AI-based apps, Learning Apps и Word Wall для подведения итогов урока. В статье представлены способы развития навыков говорения у учащихся и даны практические рекомендации. Результаты исследования подтверждают значимость развития навыка говорения в начальной школе.

Summary

This article discusses the importance of teaching English to school students through the development of speaking skills. In writing the article, modern effective teaching methods and technologies were taken into account and analyzed. In particular, the methods of Communicative Language Teaching, Task-Based Language Teaching, role-playing, storytelling, gamification, and tools such as Quizlet, Kahoot, Duolingo, AI-based apps, Learning Apps, and Word Wall for lesson summarization are described. The article presents ways to improve students' speaking skills and provides practical recommendations. The research results confirm the importance of developing speaking skills in primary school.

Түйінді сөздер:Ағылшын тілі, бастауыш сынып, сөйлеу дағдысы, интерактивті оқыту, заманауи әдістер, тілдік құзіреттілік.

In the modern era of globalization, English occupies a leading position in the fields of international relations, education, science and technology. Therefore, it is very important to master it from the primary school level. Although traditional methods used in everyday classes focus on teaching students grammar and writing, it is true that they are not always sufficient for the full development of language skills. Modern teaching methods, especially communicative approaches, are aimed at developing students' speaking skills.[1].

To determine the importance of developing speaking skills in learning English for primary school students and to study the effectiveness of using modern methods and technologies for its effective implementation.

To determine the role of speaking skills in teaching English and to consider the scientific and methodological foundations of its development. To apply methods aimed at developing speaking skills in primary school and evaluate their effectiveness. To prepare methodological recommendations for teachers in the formation of speaking skills and to suggest ways to increase students' motivation to master the language. Based on the data obtained, to propose effective methodological guidelines for developing speaking skills in English for primary school students.

In accordance with the updated educational content, four main skills are considered in the teaching of English. They are: listening, reading, writing and speaking. Among these skills, speaking is considered one of the main abilities that allow students to express themselves freely. A student with well-developed speaking skills can express himself clearly in any environment, communicate freely in English with representatives of other nationalities, and most importantly, such students have an increased desire to travel and travel abroad. And when they go to high school, their motivation to study in another country opens up.[2].

Primary school children tend to learn any language through play, modern methods and interaction. Therefore, it is necessary to train them to speak English as early as possible. The school curriculum may not pay enough attention to the development of speaking skills, and the structure of tasks may not be properly structured, but we must always remember that this problem can be solved by using modern methods. In particular, the communicative language teaching method (Communicative Language Teaching – CLT) teaches students to use the language in a practical way. The main feature of this method is to allow children to communicate with each other. During the lesson, dialogues, discussions, role-playing games are organized in the classroom, and students are given ways to solve situations related to a certain situation. For example, through scenarios such as “Ordering food after going to a restaurant”, “Buying a ticket at the airport”, students gain real language experience. This will greatly contribute to their mastery of English, albeit little by little, in a practical way.

Communicative Language Teaching method – increases students’ activity during the lesson and helps them easily enter the language environment. To use this method effectively, the teacher should encourage students to speak more and leave the correction of their mistakes to the end of the teaching process. Why? Because the teacher’s immediate correction after the student’s answer can reduce the student’s confidence in expressing themselves. [3].

The next method that is used in language teaching is the goal-oriented teaching method. Task-

Based Language Teaching – TBLT – implements students' language learning through specific tasks. In this method, students actively use the language while performing a specific task. For example, during the lesson, topics such as "It is right to trade in the market" or "The benefits of the Internet" are discussed. Students consider the issue from both sides, remembering the rules of debate. The main feature of this method is that students learn the language not in theory, but in practice. During the lesson, their logical thinking, listening and answering skills develop. It is worth remembering that the teacher's role is only to guide and provide linguistic support to students.

The third method of teaching a language is role-playing games. Role-playing is a very interesting and effective method for elementary school students. They take on a certain role and interact with each other. For example, the teacher assigns students roles such as "Seller and Buyer" or "Rescuer and City Resident" and teaches them to create a dialogue. This method encourages students to speak English fluently.[4]

Storytelling, a method of conversation used in everyday lessons, helps students learn to express themselves freely. They compose short stories or stories and share them with their classmates. This method helps to increase children's creativity and expand their vocabulary. And the Gamification method (adding game elements) can make the learning process more interesting. Students learn actively through various applications, quizzes and interactive games. [5]

In addition, the development of digital technologies has made learning English easier and more effective. For example, with Quizlet, students can memorize new words and solve interactive tests. On the Kahoot platform, teachers can ask questions in a game format and encourage students to actively participate in the lesson while learning new material, and they can be interested in the fact that active students have the opportunity to get extra points. Apps such as Duolingo allow for self-study, and tools based on artificial intelligence offer interactive exercises to improve students' speaking skills. [6]

In short, developing speaking skills in teaching English to primary school students is an important aspect of increasing their language competence. Teaching English to primary school students through speaking skills is an effective way to develop their communication skills. Using modern methods, you can increase students' interest in the language and encourage them to speak freely. During the lesson, we noted the advantages and specific features of the effective use of game technologies, dialogic learning, role-playing games, multimedia resources and communicative methods. Modern methods not only provide students with language knowledge, but also provide a great opportunity for their logical thinking and communication skills to improve.

References

1. Abdygaliyeva G.Zh. "Foreign Language Teaching Methodology". – Almaty: "Bilim", 2019.

2. Kunanbayeva S.S. "Modern Foreign Language Teaching Methodology". – Almaty: "Mektep", 2021.

3. Harmer J. "The Practice of English Language Teaching". – Pearson Education, 2015.

4. Richards J.C., Rodgers T.S. "Approaches and Methods in Language Teaching". - Cambridge University Press, 2014.

5. Larsen-Freeman D. "Techniques and Principles in Language Teaching". - Oxford University Press, 2017.

6. Cambridge Assessment English. "Developing Speaking Skills in Young Learners". - Cambridge University Press, 2020.

УДК 372.8:811.11

PERSONALIZED LEARNING WITH AI: INNOVATIVE TEACHING METHODS IN ENGLISH CLASSROOMS

Ulykbek Aknur Orynbaskarkyzy -master's student of the 2nd year,
University named after Zhumabek Tashenev
Shymkent, Kazakhstan

Резюме

В данной статье рассматривается, как искусственный интеллект (AI) персонализирует процесс изучения языков, адаптируясь к индивидуальным потребностям учащихся. AI-алгоритмы анализируют прогресс, выявляют слабые места и корректируют обучение, делая его более эффективным. В работе обсуждаются ключевые технологии, такие как адаптивные обучающие пути, голосовое распознавание, инструменты для улучшения письма и контекстное обучение. Также проводится практический анализ популярных AI-инструментов, включая Duolingo и ChatGPT, с учетом пользовательского опыта и отзывов. Отмечены преимущества AI-обучения, такие как интерактивность и персонализация, а также потенциальные вызовы, включая вопросы конфиденциальности данных, чрезмерную зависимость от технологий и алгоритмические предвзятости.

Ключевые слова: искусственный интеллект, персонализированное обучение, изучение языков, адаптивные технологии, AI-алгоритмы, распознавание речи, автоматизированная проверка письма, когнитивные особенности.

Түйін

Бұл мақалада жасанды интеллекттің (AI) тіл үйрену үдерісін жекелендіруі және оқушының жеке қажеттіліктеріне бейімделуі қарастырылады. AI алгоритмдері оқушының жетістіктерін талдап, әлсіз тұстарын анықтап, оқыту бағытын түзетеді, соның арқасында білім алу тиімді бола түседі. Мақалада адаптивті оқыту жолдары, дауыс тану, жазу дағдыларын жетілдіру құралдары және контекстік оқыту сияқты негізгі технологиялар талданады. Сондай-ақ, Duolingo және ChatGPT сияқты танымал AI құралдары пайдаланушы тәжірибесі мен пікірлеріне сүйене отырып, практикалық тұрғыда қарастырылады. AI негізіндегі оқытудың артықшылықтарына интерактивтілік пен жекелендіру жатады, ал ықтимал қиындықтарға деректердің құпиялылығы, технологияға шамадан тыс тәуелділік және алгоритмдік қателіктер кіреді.

Кілтті сөздер: жасанды интеллект, жекелендірілген оқыту, тіл үйрену, адаптивті технологиялар, AI алгоритмдері, сөйлеуді тану, автоматтандырылған жазбаша тексеру, когнитивтік ерекшеліктер.

Artificial Intelligence AI is transforming language learning by offering customized experiences tailored to each learner’s needs. Unlike traditional one-size-fits-all methods, AI-driven platforms analyze users’ progress, identify weak points, and adjust lessons accordingly. This paper explores how AI personalizes language education through adaptive learning paths, real-time feedback, and speech recognition, while also discussing its benefits and potential drawbacks. Additionally, a practical analysis of AI-based tools such as Duolingo and ChatGPT will be provided, including personal insights and user feedback.

Learning a language is a deeply personal journey influenced by an individual’s learning style, cognitive abilities, and motivation. Traditional language education often follows a standardized approach, which may not suit everyone. However, AI has introduced a more flexible and dynamic way of learning. Through adaptive technology, AI can create a learning environment that evolves with the student’s progress, making education more engaging and effective. [2].

In this paper, I will analyze how AI-based language learning tools adjust to individual needs, using real-world examples like Duolingo and ChatGPT. Additionally, I will include user reviews and personal experiences to evaluate their effectiveness.

And also ELSA Speak: This app helps with pronunciation. It often happens that we know words, grammar, but we are afraid to speak, because we are not sure whether we are pronounced correctly. ELSA has a built-in AI that listens to how you speak and says where the error is. It

directly shows what sound you said wrong and how to pronounce it correctly. AI doesn't just check, but as if it trains you like a teacher. It remembers your weaknesses and gives more tasks exactly for what is difficult for you. This makes learning more convenient, because you don't waste time on what you already know, but work on what you really need.

AI-Driven Personalization in Language Learning

AI enhances language learning by using data-driven algorithms to customize educational content. Some key areas where AI personalizes learning include:[2]

First is Adaptive Learning Paths. Ai systems track a learner's progress and adjust difficulty levels accordingly. Platforms like Duolingo use AI to modify exercises based on a student's performance, ensuring that lessons remain challenging but not overwhelming.

Second is Speech Recognition and Pronunciation Training. AI-powered apps such as ELSA Speak analyze pronunciation and provide instant corrections, helping learners improve their speaking skills more effectively. Research suggests that real-time feedback significantly enhances pronunciation accuracy.

Third is AI-Powered Writing Assistance. Writing tools like Grammarly or ChatGPT help users refine grammar and sentence structure by providing immediate feedback. This is particularly beneficial for non-native speakers aiming to improve their writing fluency.

And finally, Contextual Learning and Smart Recommendations. AI tools can recommend additional reading materials, vocabulary exercises, or even conversation practice based on the user's past mistakes. This allows for more targeted learning.[4]

Practical Analysis: How Effective Are AI Tools?

As part of this research, I tested two AI-based language learning tools Duolingo and Chatgpt to understand their real-world impact. Duolingo: I used Duolingo to study Chinese for one month. While the app provided interactive exercises and daily reminders.

And I found that learning Chinese required more than just vocabulary drills. The app helped with memorization but lacked deeper grammatical explanations. ChatGPT: Switching to ChatGPT for improving my English and Chinese skills was a game changer. Unlike Duolingo, ChatGPT allowed me to have real conversations, ask grammar-related questions, and get immediate explanations. This interactive learning experience made it easier to grasp complex concepts.

To support my experience, I also gathered user feedback from online forums. Many learners reported that Duolingo is great for beginners but lacks advanced content, while ChatGPT helps refine writing and conversational skills.And also Elsa I used myself when I was preparing for the conversation part. It has always been difficult for me to pronounce some words, especially long ones.

Challenges and Ethical Concerns Despite its advantages, AI-based learning is not without challenges:

Data Privacy Risks: AI tools collect user data to personalize content, raising concerns about security and privacy.

Over-Reliance on AI: Some learners may become dependent on AI tools and neglect real-world practice with native speakers.

Algorithm Bias: AI models might reinforce certain language patterns while neglecting others, potentially affecting learning diversity. In overall - AI has revolutionized language learning by making it more adaptive and efficient. Tools like Duolingo and ChatGPT illustrate how AI can cater to individual learning styles, providing a more engaging educational experience. While AI-driven learning is highly beneficial, it is important to balance technology with human interaction for well-rounded language acquisition. Further research should focus on enhancing AI's ability to provide deeper contextual understanding while maintaining ethical considerations.[4]

Everyone learns the language in their own way. Someone quickly grasps grammar, but is afraid to speak. And it's easier for others to understand by ear, but it's hard to write. In a regular group on the course, everyone is given the same thing, and it often turns out that half is bored, and the other does not have time. And artificial intelligence can notice your weaknesses and strengths. And Ii also knows how to find an approach to any person and to any topic. And it really helps to

save time and nerves.

References
1. Artificial intelligence in language instruction: impact on English learning achievement, L2 motivation, and self-regulated learning. Frontiers in Psychology.
2. Cui, P., & Sachan, M. (2023). Adaptive and Personalized Exercise Generation for Online Language Learning. arXiv preprint.
3. Woo, J. H., & Choi, H. (2021). Systematic Review for AI-based Language Learning Tools. arXiv preprint.
4. Personalized Language Education in the Age of AI: Opportunities and Challenges. ResearchGate.

УДК 37..316:811.111

LEARNING ENGLISH GRAMMAR IN FORMULAS WITH THE HELP OF AI

Ulykbek Aknur Orynbaskarkyzy -master's student of the 2nd year,
University named after Zhumabek Tashenev
Shymkent, Kazakhstan
Scientific consultant: Kurmanbekova Karlygash Zharkynbekovna - Director of the educational center Kasip

Бұл мақалада ағылшын грамматикасын формулалар арқылы оқытудың тиімділігі мен артықшылықтары қарастырылады. Дәстүрлі оқыту әдістерінде грамматика студенттерге ережелерді толық түсініп, оларды қолдануға мүмкіндік бермейді. Ал формулалар жүйелі және құрылымды тәсілді ұсына отырып, оқушыларға грамматикалық ережелерді түсінуді жеңілдетіп, оларды жаттап, дұрыс қолдануға көмек береді. Мақалада ағылшын тіліндегі әртүрлі грамматикалық құрылымдарды түсіндіруде формулалардың маңыздылығы атап көрсетіліп, бұл тәсілдің студенттердің оқу нәтижелерін қалай жақсартатыны қарастырылады.

Кілт сөздері: грамматика, формулалар, жүйе, ережелер, ағылшын тілі, оқу нәтижелері, дәстүрлі оқыту әдістер

Резюме

В данной статье рассматриваются эффективность и преимущества обучения английской грамматике с использованием формул. В традиционных методах обучения грамматика часто не даёт студентам возможности полностью понять и применить грамматические правила. В отличие от этого, формулы предоставляют системный и структурированный подход, который облегчает понимание и помогает ученикам запомнить и правильно применять грамматические правила. В статье подчеркивается важность использования формул для объяснения различных грамматических структур английского языка и рассматривается, как такой подход может повысить результаты обучения студентов.

Ключевые слов: грамматика, формулы, системный, правила, английская грамматика, результаты обучения, традиционные методы обучения

English grammar is often difficult for language learners due to its many rules and exceptions. However, modern technologies, especially artificial intelligence (AI), help to simplify the learning process and make it more effective. In this article, we will consider how AI can improve the acquisition of English grammar.

Personalized approach

AI algorithms analyze the student's level of knowledge and offer individual exercises. For example:

Apps such as Grammarly and QuillBot not only correct errors, but also explain the rules, helping the user to avoid them in the future.

Platforms using AI adapt tasks depending on the level and common mistakes of the student.

Improving writing

Modern AI-based tools help analyze and correct grammatical errors in texts. They:

Check the correctness of verb tense, sentence structure, and punctuation.

Suggest improvements in style and clarity of presentation.

Teach students based on their mistakes, giving personalized recommendations.[3]

Interactive learning

AI makes learning grammar interactive and interesting:

Chatbots like ChatGPT can answer questions and explain grammar rules in real time.

Game apps with elements of artificial intelligence motivate users to take tests and consolidate knowledge.

Virtual tutors conduct grammar exercises in the form of dialogues, helping the student learn in practice.

Listening and speech correction

AI technologies not only improve understanding of grammar in writing, but also help in speaking practice:

Voice assistants like Siri and Google Assistant correct grammatical errors in the user's speech.

Speech recognition programs analyze the grammatical correctness of oral answers and provide feedback.

AI is becoming an indispensable assistant in learning English grammar. It makes the learning process more accessible, personalized and effective. Thanks to technologies such as proofreaders, chatbots, and voice assistants, students can learn grammar rules faster and apply them in practice. In the future, AI will continue to improve, opening up new possibilities for language learning.[1]

English grammar consists of many rules and structures that can be challenging for language learners. Traditional teaching methods often rely on theoretical explanations, which does not always enable students to fully understand and apply grammatical rules. To solve this problem, teaching grammar through formulas is an effective approach. Formulas simplify complex grammatical concepts into clear and understandable structures that are easily grasped by students. This approach plays a key role in improving students' ability to use grammar effectively in both written and spoken language.[2]

Basic English Grammar Structures and Formulas

1. Sentence Structure (SVO formula)

The basic sentence structure in English usually follows the Subject + Verb + Object (SVO) formula. This is the basis of most sentences in English. For example: “She (subject) reads (verb) books (object).” This formula helps students understand basic sentence structure and apply it to their own speech and writing.

2. Verb Tenses

Verb tenses are one of the most difficult topics in English grammar. Each tense has its own formula, which helps students use the appropriate verb forms correctly in different contexts.

- Present Simple:
  Formula: Subject + Verb (base form) + Object
  Example: “She eats an apple.”
- Past Simple tense (Past Simple):
  Formula: Subject + Verb (past form) + Object
  Example: “She ate an apple.”
- Future Simple tense (Future Simple):
  Formula: Subject + will + Verb (base form) + Object
  Example: “She will eat an apple.”
- The Present Continuous tense (Present Continuous):
  Formula: Subject + am/is/are + Verb-ing + Object
  Example: “She is eating an apple.”
- Present Perfect (Present Perfect):
  Formula: Subject + has/have + Verb (past participle) + Object
  Example: “She has eaten an apple.”
- Past Perfect (Past Perfect):
  Formula: Subject + had + Verb (past participle) + Object
  Example: “She had eaten an apple.”[1]

3. Question and negative sentences

Formulas are also used to construct question and negative sentences in English.

- Yes/no questions:

Formula: Auxiliary verb + Subject + Main verb + Object

Example: “Do you like pizza?”

- WH-questions:

Formula: WH-word + Auxiliary verb + Subject + Main verb + Object

Example: “What do you like?”

- Negative sentences:

Formula: Subject + Auxiliary verb + not + Main verb + Object

Example: “She does not like pizza.”

4. Conditional sentences

Conditional sentences express hypothetical situations. There are several types of conditional sentences, each with its own formula.

- Null Conditional:

Formula: If + Present Simple, Present Simple

Example: “If you heat water, it boils.”

- First Conditional:

Formula: If + Present Simple, will + Verb

Example: “If it rains, I will stay home.”

- Second conditional:

Formula: If + Past Simple, would + Verb

Example: “If I were rich, I would travel the world.”

- Third conditional:

Formula: If + Past Perfect, would have + Past Participle

Example: “If I had studied, I would have passed the test.”[2]

3. Practical Application

Learning grammar through formulas goes beyond theory; it emphasizes practical application. Formulas help students construct grammatically correct sentences and apply the rules in everyday communication. For example, the formula “Subject + Verb (base form) + Object” allows students to make simple English sentences that can be used in real conversations.

4. Study in Authentic Contexts

In addition to providing a logical structure for grammar instruction, formulas can be applied in authentic contexts. The inclusion of real texts and examples helps students see how grammatical structures are used in real communication. This hands-on approach reinforces the learning process and helps students become more confident in applying grammar.[4]

Conclusion

Teaching English grammar through formulas is an effective approach that simplifies the learning process and improves understanding of grammar rules. By using formulas, students can learn complex structures more easily, memorize them better, and apply them in real communication. In addition, this approach makes the learning process more fun, which ultimately improves students' language skills. Integrating grammar formulas into the teaching process can create a more systematic and effective learning environment for students at all levels.

In the future, teaching English grammar using formulas is likely to become a widespread method, which will open up new opportunities for integrating innovative tools and technologies into grammar teaching. This approach will continue to play an important role in improving students' language skills and increasing their motivation to learn the language effectively.

References

1. Abramova, I.E. (2019). *Formation of communicative competence through foreign language socialization of students in non-linguistic specialties*. Perspectives of Science and Education, 4(40), pp.68–76. Available at: https://doi.org/10.32744/pse.2019.4.6 [Accessed 13 Feb. 2025].

2. Shakirova, A.A. (2018). *Foreign language proficiency as a success factor for a 'mobile' student in the context of globalization*. Kazan Bulletin of Young Scientists, 5(8), pp.166-168.
3. Tsai, H. (2022). *Social-psychological adaptation of international students*. Sofia: Electronic Scientific and Educational Journal, (1), pp.18–23. Minsk: BSU.
4. Lupinogina, E.V. (2023). *Features of social adaptability of technical university students in multicultural environments*. (2), pp.32-36.

ӘОК 811.98

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND NEW OPPORTUNITIES IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Baidulla Asemay Nurzhankyzy - master's student 2 year,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan
Scientific consultant: Kurmanbekova Karlygash Zharkynbekovna - Director of the educational center Kasip

Резюме

В данной статье рассматривается использование современных информационных технологий в обучении английскому языку. Обсуждается, как использование информационных технологий и цифровых инструментов может сделать процесс обучения более эффективным. В статье рассматриваются возможности использования различных электронных ресурсов, онлайн-платформ и мобильных приложений на уроках английского языка, повышение мотивации учащихся, развитие языковых навыков и обновление методов обучения. Также даются рекомендации для учителей по эффективному использованию информационных технологий.

Ключевые слова: информационные технологии, английский язык, цифровые инструменты, онлайн-платформы, процесс обучения, языковые навыки, современные методы.

Summary

This article explores the use of modern information technologies in teaching English. It discusses how the use of information technologies and digital tools can make the teaching process more efficient. The article addresses the possibilities of using various electronic resources, online platforms, and mobile applications in English language lessons, the enhancement of student motivation, the development of language skills, and the renewal of teaching methods. Additionally, recommendations for teachers on how to effectively utilize information technologies are provided.

Keywords: information technologies, English language, digital tools, online platforms, teaching process, language skills, modern methods.

The role of foreign languages in modern society is increasingly increasing. Knowledge of a foreign language allows young people to connect to world culture, use the vast resources of the global Internet in their activities, as well as work with information and communication technologies and multimedia educational tools. Information and communication technologies (ICT) are a collective concept that describes various devices, mechanisms, methods and algorithms for processing information.

The purpose of teaching a foreign language is the communicative activity of students, that is, the practical mastery of a foreign language. The teacher's tasks are to increase the activity of each student in the process of learning, to create conditions for their creative activity.

Nowadays, a computer is a very important and independent tool. Many children and adults use it only to play computer games. But, fortunately, there are many who use it correctly. For example, it helps in studying. It is very convenient to have such an auxiliary tool at hand, because you can do all the necessary work, such as writing essays and reports, without leaving home. In addition, a computer can also help in learning a foreign language. Because there are many tools for learning English, such as disks, electronic textbooks, multimedia educational programs [1].

In this regard, the purpose of my work is to reveal the role of computers and software in the successful mastering of the English language. To achieve this goal, it is necessary to solve the following tasks:

1. to show the role of computers in modern communicative technologies for teaching foreign languages,

2. to show the types of use of computers and software in the successful mastering of the English language, the use of Internet resources, the possibilities of creating computer presentations in English.

The role of computers in modern communicative technologies for teaching foreign languages. The computer allows you to qualitatively monitor the activities of students, which creates flexibility in managing the learning process. The role of the teacher is also very important here. He selects the necessary computer programs, didactic materials and individual tasks for conducting lessons, assists students in their work, and assesses their knowledge. The specifics of the subject of foreign languages require effective and appropriate use of computers in the classroom. The main component of teaching a foreign language is teaching various types of speech activity: speaking, listening, reading, writing. The teaching computer program is a simulator that organizes the student's own work, works as a tool for controlling it, and also creates conditions that allow students to form their own knowledge, which is important, because the knowledge acquired in a ready-made form can slip out of their minds and is unlikely to be remembered. Using a computer in English lessons is a necessity of the times.

Currently, all schools are engaged in early teaching of foreign languages to students. In most cases, it is not interesting to involve students in oral speech on various topics in English lessons. And using a computer solves this problem, because the necessary visuals and situations in our lesson are clearly displayed on the monitors - "pictures" move, speak English, ask questions, etc. Some teachers may ask: "In this case, won't the lesson turn into a game, not a creative work?" [2]. No, because when working with a computer, the student is forced to work creatively in order to get a good grade. Everything is done with joy, and the teacher will have to buy the necessary electronic textbooks, collect the necessary conditions for them, print additional questions and texts, and transfer them to all computers. This is a lot of work, but it pays off. The joy of learning is the result of using a computer in the classroom. And this, in turn, leads to the development of thinking skills and contributes to the development of speech skills [3].

Each student has an internal motivation aimed at cognitive activity. The teacher's task is to help develop this motivation as much as possible, not to allow it to be suppressed.

Currently, various multimedia textbooks are available, which contain a lot of exercises for students of different ages and levels of education.

Using Internet resources and computer presentations in English lessons. Nowadays, the information capabilities and services of the Internet are widely understood. The Internet provides foreign language learners with the opportunity to work with authentic texts, listen to native speakers, and communicate.

It is important to determine the goals of using Internet resources. For example:

1) introducing materials from the Internet into the content of the lesson,

2) allowing students to independently search for information while working on the project.

3) using Internet information resources, integrating them into the learning process, the following didactic tasks can be solved in the lesson:

4) forming students' reading skills, using Internet materials of varying difficulty levels,

5) improving listening skills based on authentic audio texts, texts prepared by the teacher,

6) improving monologue and dialogic speaking skills, through discussing Internet materials,

7) replenishing vocabulary, getting acquainted with the vocabulary of a modern foreign language, including information about a particular culture, social and political system,

8) obtaining information about the structures and culture of the people, customs and traditions.

Modernization of the education system requires the introduction of information technologies in all areas. The use of information technologies gives impetus to the development of new forms and content of traditional educational activities of students, which allows them to be implemented effectively. If work with a computer is properly organized, it helps to increase the cognitive and

communicative interest of schoolchildren. And this, in turn, increases the activity of students' independent work in mastering the English language, not only during classes, but also in extracurricular activities.

Information technologies are the basis of modern education, especially their role in teaching foreign languages. Information tools and digital technologies open up new opportunities for teachers and students and update teaching methods. For example, through multimedia programs and electronic textbooks, students can master not only theory, but also practical skills. These methods simplify the process of language learning for students, make it interesting and effective. They allow students to listen to texts in English, watch video materials and develop their speaking skills.

Information technologies also allow for differentiation of education and provide an individualized learning process. Each student can choose material according to their individual needs and interests and work at their own pace. For example, some students have the opportunity to search for the information they need on Internet resources, while others perform tasks in English through mobile applications and games, increasing their interest. This arouses students' desire to improve their knowledge and contributes to the development of their independent learning abilities.

Information technologies are useful not only for students, but also for teachers. By using various multimedia tools in lessons, teachers have the opportunity to actively participate in the lesson, involve students in group work, discussions, and research. This, in turn, increases students' interest in learning English and encourages them to think creatively and make critical decisions.

In conclusion, the effective use of information technologies in teaching English increases students' cognitive interest and makes a significant contribution to the development of their language skills. In addition, this method allows students to organize their own work, interest them and increase their motivation. The role and importance of information technologies in the educational process is growing day by day, offering new opportunities aimed at improving the quality of education.

References

1. Biboletova M.Z. Multimedia tools as an assistant to the educational and methodological complex “Enjoy English” in secondary school. IYASH, No. 3. 1999.

2. Nelunova E.D. Information and communication technologies of foreign language teaching at school. Yakutsk, 2006.

3. Petrova L.P. The use of computers in foreign language classes is a necessity of the times. IYASH, No. 5, 2005.

UDC 811.98

LINGUISTIC AND DIDACTIC ASPECTS OF TEACHING TEXTS IN A FOREIGN LANGUAGE WITH THE INTEGRATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Baidulla Asemay Nurzhankyzy - master's student 2 year,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan
Scientific consultant: Kurmanbekova Karlygash Zharkynbekovna - Director of the educational center Kasip

Түйіндеме

Мақалада педагогикалық дискурстың әлеуметтендіру мақсатындағы рөлі қарастырылады. Оқу мәтіндерінің типологиясы мен олардың әлеуметтік саладағы функциялары туралы айтылып, жасанды интеллект (ИИ) технологияларының тиімділігі талданады. Қазіргі уақытта ИИ, әсіресе табиғи тілдерді өңдеу (NLP) және бейімделген оқыту платформалары арқылы оқу мәтіндері тереңірек талданып, студенттердің мәдениетке деген көзқарасы мен түсініктері кеңейеді. ИИ оқу процесінде студенттерге өздігінен бақылау дағдыларын дамытуда көмек көрсетіп, олардың қарым-қатынас дағдыларын тиімді жетілдіреді. Бұл әдіс студенттерді тек тіл үйренуге емес, сонымен қатар қоғамның құндылықтары мен нормаларын түсініп, оларды іс жүзінде қолдануға үйретеді.

Кілт сөздер: әлеуметтену, дидактикалық мәтін, қарым-қатынас саласы, мәдениет, жасанды

интеллект, табиғи тілдерді өңдеу.

Резюме

В статье рассматривается роль педагогического дискурса в процессе социализации, а также типология учебных текстов и их функции в социальных сферах. Также анализируется эффективность применения технологий искусственного интеллекта (ИИ). В настоящее время ИИ, в частности, обработка естественного языка (NLP) и адаптивные платформы обучения, позволяют более глубоко анализировать учебные материалы и расширять культурные горизонты студентов. ИИ помогает студентам развивать навыки самоконтроля и улучшать их коммуникативные способности. Этот подход учит студентов не только овладевать языком, но и понимать ценности и нормы общества, а также применять их на практике.

Ключевые слова: социализация, дидактический текст, сфера общения, культура, искусственный интеллект, обработка естественного языка.

The linguistic and didactic aspects of teaching foreign language texts are critical in facilitating effective language acquisition. Traditionally, foreign language teaching has focused on understanding grammar, vocabulary, and pronunciation through conventional methods such as textbooks and direct instruction. However, the advent of Artificial Intelligence (AI) has introduced new ways to enhance these traditional methods, offering personalized and dynamic learning experiences.

AI technologies, such as Natural Language Processing (NLP), speech recognition, and adaptive learning systems, provide more targeted and interactive ways to teach and understand foreign language texts. For example, NLP algorithms can analyze texts to highlight essential linguistic features like syntax, semantics, and vocabulary, offering students real-time feedback. Similarly, speech recognition tools allow learners to practice pronunciation and intonation, providing instant corrections and encouraging more accurate language production. Didactically, AI enables educators to develop more tailored learning paths for students, adapting materials to suit different learning styles and proficiency levels. AI-powered platforms can analyze students' learning patterns and suggest appropriate texts, exercises, and even contextualized content, making the study of foreign language texts more engaging and efficient. Furthermore, AI-driven systems allow for continuous assessment, ensuring that learners receive the support they need in real time, thus promoting active learning and enhancing retention of linguistic features.

Integrating AI into the teaching of foreign language texts significantly enriches the linguistic and didactic strategies used in the classroom, providing a more personalized, interactive, and effective learning experience.

The article strategies of pedagogical discourse are presented by communicative attitudes that specify the key goal of the socialization of an individual to turn him into a member of society who shares the system of opinions, norms, values and knowledge of a given society. In modern domestic linguistics, the basis of the typology of educational texts is the differentiation of texts by social spheres of communication, since learning from printed text materials is carried out precisely in the spheres of collective speech functioning. This differentiation of texts acts as a key factor in the basis of text modeling and a fundamental typological principle structuring educational texts. Students in the process of mastering self-control skills realize that the productive result of their work depends largely on themselves and their personal qualities. The teacher and the student are participants in the pedagogical discourse.

Biryukova M.S. notes that “the precedent text of pedagogical discourse is the didactic text” [1, p. 2]. The purpose of pedagogical discourse is to socialize a new member of society. The key values of this type of discourse can be explained by its system-forming attitude. They receive expression through axiological protocol sentences, i.e. statements in which there are markers of obligation (must, must, should) and positive values. Strategies of pedagogical discourse are represented by communicative attitudes that specify the key goal of an individual’s socialization to turn him into a member of society who shares the system of opinions, norms, values and knowledge of a given society.

Communication strategies proposed by Biryukova M.S: explaining, evaluating, controlling, facilitating, organizing. Explanatory – intentions of a consistent nature, aimed at communicating to the individual opinions and knowledge about reality. Through the evaluation strategy, the

significance of the teacher in society, his status and role are expressed, which is realized in the right of the teacher to evaluate the circumstances, events and characters discussed in the learning process, to evaluate the student's achievements. The controlling strategy is a multidimensional installation. It involves the acquisition of objective information, the development of skills, the study and adoption of a value system. This feedback interaction is expressed in checking readiness to receive new information, in monitoring understanding during explanations and after presenting new information.

Control consists of maintaining interaction with the addressee, stimulating attention, conducting surveys, testing and taking exams. As part of the facilitative strategy, comprehensive support for the student is provided. Facilitative and appreciative strategies have a number of common features. The difference is that the assessment determines an objective situation. Assistance, in turn, ensures the formation of personality in favorable conditions. Within the framework of the organizing strategy, the participants take joint actions:

1) etiquette norms;

2) order;

3) statements in the form of training or games in classes – classroom and extracurricular.

Bragina A.A. notes that "discourse strategies are distinguished with a certain convention and are a research abstraction" [2, p. 180]. Researchers classify as precedent texts of pedagogical discourse, first of all, school anthologies and textbooks, norms and rules of conduct for students, popular texts of children's books, plots of famous animated films and feature films, lyrics, proverbs, well-known aphorisms on the topic of knowledge, learning, interaction between teacher and students. According to the definition of I.R. Galperin "a text is a work of the speech-creative process that has completeness, objectified in the form of a written document, literary processed in accordance with the type of this document, a work consisting of a name and a number of special units, united by different types of lexical, grammatical, logical, stylistic connections, having purposefulness and pragmatic attitude" [3, p. 144].

A significant question arises of the criteria for selecting educational texts, regardless of narrow and general definitions of the text. It is necessary to note the coherence and integrity of the text, since these criteria highlight I.R. Galperin, Z.Ya. Turaeva. A detailed typology is known, which contains the characteristics of a text of a universal nature: coherence, cohesion, intentionality, perceptibility, situationality, informativeness, intertextuality.

Vezhbitskaya A notes that "printed texts for reading are selected taking into account the specified criteria, and they must also be in a small format" [4, p. 287].

Vereshchagin E.M. notes that "small-format text (SFT) is characterized by isolation, intertextuality, pragmatic functionality, formal and semantic self-sufficiency, thematic certainty and completeness, information content, a certain meaning of creation and general intent". Vereshchagin E.M. points out that "small-format texts function within the boundaries of a variety of closely related discursive practices, which is objectively reflected in the intense interference of discourses and precedent as a factor indicating the stability of the linguocultural component" [5, p. 179].

The text is a universal didactic unit that makes it possible to merge two key vectors: mastery of the system of linguistic means and mastery of the rules and norms of communication. The role of text in teaching all types of speech activity is valuable. A complete text is capable of expressing a complete thought, supplies material for speech practice, makes it possible to demonstrate a dictionary, a source of information, and solves the educational and educational goals of the lesson. Each English lesson should ideally include work with printed text.

This type of work is compatible with any English language plan and program. Each phenomenon of language is studied, first of all, using textual information, theoretical postulates are tested in practical functioning, students clearly understand how the laws and rules of language are implemented in practical work.

Gorodetskaya L.A. notes that "the universal human concepts discussed in a didactic text on a foreign language call for dialogue, that is, they contribute to the spiritual communication of people, as a result of which the degree of appeal to the reader is very high". As a consequence of the contact between the author and the addressee, their dialogue, dialogism appears in a hidden form [6, p. 48].

Arutyunova N.D. notes that “dialogicity, a property of the text, is also the interaction of the semantic positions of communicants” [7, p. 913]. Of course, a number of requirements are imposed on the text as the key didactic unit of teaching English. First of all, in the process of text analysis there should be an interconnection between all sections of the English language course. The text should provide detailed implementation of different types of spellings, and all types of parsing should be demonstrated. Texts that are offered in English classes should act as a model in linguistic, thematic and ideological terms. They must demonstrate the uniqueness, imagery and expressiveness of the English language. In the process of studying known methods of teaching English in a secondary educational institution, it was revealed that no detailed characteristics of English language teaching resources were presented based on the developed classification of educational texts.

Mainly, the basis for classifying texts for teaching a foreign language is represented by such criteria as: structure of texts; attitude and scope of communication; text functions; the level of preparation of the student for perception, understanding and assimilation. Teachers in educational functioning use texts of different functions, styles and genres, taking into account the goals and objectives that need to be solved in the learning process. Also, the requirements and approaches that will be used in the algorithm of students’ actions in relation to the text (for example, reading, translation) largely depend on the type of text.

In modern domestic linguistics, the basis of the typology of educational texts is the differentiation of texts by social spheres of communication, since learning from printed text materials is carried out precisely in the spheres of collective speech functioning. They may be in demand later in life. This differentiation of texts acts as a key factor in the basis of text modeling and a fundamental typological principle structuring educational texts. Texts related to a certain area of human interaction are called texts of the functional-communicative class. The typology of any class of texts is carried out in three stages:

1) Establishing general constructive criteria:

a) a key social and communicative goal within the boundaries of this social sphere of interaction;

b) the subject of communication, typical for this sphere of communication;

c) signs of the situation within the boundaries of which the speech message occurs;

d) a communication channel typical for this communication situation;

2) detailing and narrowing the general social setting of the text;

3) highlighting text based on genre:

a) detailing pragmatic and communicative factors;

b) designation of a characteristic situation that forms the basis for the generation of a speech genre;

c) identifying a genre stereotype.

Teachers pay special attention to the functional-stylistic criterion, since the use of stylistic coloring of vocabulary provides significant opportunities for its use in different functional styles, the possibility of variations in texts or statements (in written and oral form), taking into account the type of reader and opponent of speech interaction.

Based on the styles and functions of the language, scientists identify the following key functional and stylistic types of text: *official business texts; popular science texts; religious writings; newspaper and journalistic (socially informative texts); spoken texts; literary texts.*

Taking into account modern educational criteria and requirements, we present a scheme for choosing a printed text for teaching English in a secondary school:

1. taking into account the needs and interests of students;
2. determining the volume of printed text;
3. choosing a topic for printed text;
4. identifying the problem of the text;
5. identifying the key idea of the printed text;
6. determination of the degree of authenticity;

7. selection of tasks and exercises;

8. designation of stages of work on printed text.

The teacher, when selecting a printed text for work, takes into account:

1) cognitive and communicative interests, interests of students;

2) the level of complexity of the printed text, taking into account the speech and language experience of students;

3) the content of the information presented in printed texts according to the age specificity of students.

The teaching materials selected for the study are rich in regional studies information and educational games. This ensures a high level of motivation for students. Topics and authentic materials used in these teaching materials are selected taking into account the age specifics and interests and inclinations of fifth-graders. The tasks and exercises in the selected teaching materials are aimed at helping schoolchildren at the middle age stage in mastering the self-discipline algorithm, directing them to understand the enormous and valuable importance of learning the English language. Students in the process of mastering self-control skills realize that the productive result of their work depends largely on themselves and their personal qualities.

It must be concluded that working with printed texts in English classes is not an end in itself, but acts as a means for developing coherent speech among students. Reproduction, modification and information processing of printed text also have independent value and auxiliary value as a stage in the development of the ability to develop one's own text materials.

References

1. Biryukova M.S. Linguistic and cultural competence: content and theoretical foundations / M.S. Biryukova // Scientific notes. Electronic scientific journal of the Kursk State. university. – 2016. – 1-7 p.

2. Bragina A.A. Vocabulary of the language and culture of the country in the linguistic and cultural aspect: textbook. allowance / A.A. Bragina - Moscow: Academy, 2011. - 180 p.

3. Galperin, I.R. Text as an object of linguistic research / I.R. Galperin. – Ed. stereotype. – Moscow: URSS, 2020. – 144 p.

4. Vezhbitskaya A. Understanding cultures through keywords / A. Vezhbitskaya. − Moscow: Yaz. Slavs culture, 2011. – 287 p.

5. Vereshchagin E.M. Linguistic and regional studies and text: textbook. allowance / E.M. Vereshchagin, V.G. Kostomarov. – Moscow: EKSMO, 2010. – 179 p.

6. Gorodetskaya L.A. Linguistic and cultural competence of the individual as a cultural problem: abstract. dis. doc. cultural studies: 24.00.01 / G.L. Alexandrovna; [Place of protection: Moscow. state University named after M.V. Lomonosov]. − Moscow, 2007. − 48 p.

7. Arutyunova N.D. Language and the human world // − Moscow: liters, 2017. − 913 p.

UDC 811.98

DIDACTIC GAMES AND THEIR USE IN ENGLISH LESSONS: INTEGRATING AI FOR ENHANCED LEARNING

Myrzash Moldir Dauletyarkyzy– 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan

Түйіндеме

Мақалада ағылшын тілін оқытудағы дидактикалық ойындардың маңызы және жасанды интеллектіні (ЖИ) қолдану арқылы оқыту тиімділігін арттыру туралы баяндалған. Дидактикалық ойындар лексика мен грамматиканы белсенді меңгеру процестерінде маңызды рөл атқарады, студенттердің мотивациясы мен қатысуын арттырады. Жасанды интеллект технологиялары, мысалы, сөйлеуді тану және бейімделген оқу, дидактикалық ойындармен біріктірілгенде, оларды одан әрі жеке тұлғаға бағытталған әрі тиімді етеді, оқушының деңгейіне сәйкес нақты кері байланыс пен тапсырмалар береді. Бұл жаңа материалды тереңірек түсінуге және қолдануға ықпал етеді, әсіресе қашықтықтан және аралас оқыту жағдайында. Мақалада ЖИ технологияларын білім беру процестеріне интеграциялау арқылы шет тілдерін оқытудағы нәтижелерді жақсартудың маңызы атап өтілген.

Кілт сөздер: дидактикалық ойындар, жасанды интеллект, ағылшын тілін оқыту, ойын әдісі, персонализация, бейімделген оқу, сөйлеуді тану, кері байланыс, мотивация, білім беру технологиялары.

Резюме

В статье рассматривается использование дидактических игр в обучении английскому языку с акцентом на использование искусственного интеллекта (ИИ) для повышения эффективности обучения. Дидактические игры играют важную роль в процессах активного освоения лексики и грамматики, улучшая мотивацию и вовлеченность студентов. В сочетании с технологиями ИИ, такими как распознавание речи и адаптивное обучение, дидактические игры могут быть еще более персонализированными и эффективными, предоставляя мгновенную обратную связь и индивидуальные задания в зависимости от уровня ученика. Это способствует более глубокому пониманию и применению нового материала, особенно в условиях дистанционного и гибридного обучения. В статье подчеркивается важность интеграции ИИ в образовательные процессы для достижения лучших результатов в обучении иностранным языкам.

Ключевые слова: дидактические игры, искусственный интеллект, обучение английскому языку, игровое обучение, персонализация, адаптивное обучение, распознавание речи, обратная связь, мотивация, технологии в образовании.

Didactic games have long been recognized as effective tools in language teaching, as they engage students in interactive learning, making the process both enjoyable and productive. These games are designed not only to reinforce vocabulary and grammar but also to improve communication skills, foster collaboration, and encourage critical thinking. When integrated into English lessons, didactic games can transform mundane language exercises into dynamic and immersive experiences.

With the rapid advancements in Artificial Intelligence (AI), its integration into language teaching offers significant opportunities for enhancing the effectiveness of didactic games. AI-powered tools, such as intelligent tutoring systems, speech recognition software, and adaptive learning platforms, can personalize game-based learning experiences for each student, ensuring that the content is tailored to their individual level of proficiency and learning style.

1. Personalization: AI can adapt the difficulty and complexity of didactic games in real-time, offering personalized challenges based on the learner's performance. For example, in vocabulary-building games, the AI system can track a student's progress and adjust the level of difficulty accordingly, introducing new words only when the student has mastered the current ones. This ensures that students remain engaged and challenged without feeling overwhelmed.
2. Instant Feedback: AI-driven tools provide immediate feedback on students' performance during didactic games. In a vocabulary-based game, for instance, if a student incorrectly identifies a word or uses it in the wrong context, the AI can offer corrective feedback, explain the mistake, and provide a hint for improvement. This real-time feedback enhances learning and encourages students to practice more frequently.
3. Speech Recognition: In pronunciation and speaking exercises, AI-powered speech recognition tools allow students to practice their speaking skills while playing games. The system can evaluate the accuracy of pronunciation, intonation, and fluency, offering suggestions for improvement. For example, an AI-powered game could simulate real-world conversations, allowing students to practice dialogue with virtual characters while receiving real-time feedback on their pronunciation and grammar.
4. Gamification and Motivation: AI can take gamification to the next level by incorporating features like adaptive scoring, leaderboards, and rewards. Students are motivated to perform well and progress through levels, while AI ensures that they are learning effectively by continuously adjusting the game to their needs. This gamified experience promotes active participation and helps students remain engaged in the learning process.
5. Data-Driven Insights: AI can collect and analyze data on student performance, identifying strengths and weaknesses in language learning. This information can be used by educators to adjust lesson plans, personalize instruction, and ensure that students are receiving the support they need to succeed.

In conclusion, the integration of AI into didactic games offers exciting new possibilities for enhancing English lessons. By providing personalized learning experiences, real-time feedback, and

opportunities for engaging practice, AI can help students develop their language skills more effectively and efficiently. As AI continues to evolve, it will undoubtedly play an increasingly important role in shaping the future of language education, particularly in the context of interactive and game-based learning.

The profound transformations taking place in society in all aspects of material and spiritual life have posed the problem of preparing qualitatively new, highly educated, creatively thinking, competent people with cultural knowledge, capable of psychologically and functionally engaging in independent life. When defining the goals of classes, the personal interests of schoolchildren and their individual characteristics are necessarily taken into account. For greater effectiveness of training, an individual approach to students is necessary , which encourages them to be more independent and active. English has now acquired the status of a language of global communication. And I, as a teacher of this discipline, see my task in the linguistic and social adaptation of students to modern conditions. Thus, the main goal of teaching a foreign language is the development of communication skills. But communication, in turn, requires motivation. It is clear that it is impossible to force a person to communicate freely in a foreign language in a formal way. It is important to create such conditions that communication becomes necessary, not to obtain a grade, but simply because language communication has become a need for him [1].

And for this it is necessary to transform each individual student from a passive observer into an active and creative participant in the learning process. As is known, childhood is inseparable from play. Play is the most accessible and interesting type of activity for children, a way of assimilating impressions received from the surrounding world. Play is a field of activity for a child, in which he or she enters into communication with peers. Children are united by a common goal, joint efforts to achieve it, common experiences. Play provides an opportunity for imperceptible assimilation of language material, and along with this, a feeling of satisfaction arises, self-esteem and motivation increase. From the point of view of verbal material, play is nothing more than a speech exercise. Play helps to overcome the so-called “language barrier”, which is, first of all, a psychological problem, and not just a lack of vocabulary or ignorance of grammatical material.

Pedagogical experience shows that there is no universal game suitable for all groups of students. The same game is played differently in different groups, and therefore it needs to be adapted to specific conditions. The game should not be imposed on students, but used only with other methods and means of teaching, especially at the initial stage. Of course, the situations and exercises used to activate new language material should be varied and have a communicative and playful nature. Language tools should be constantly repeated in new speech situations, stimulating students to practical and conscious use of lexical and grammatical phenomena.

Role-playing in the classroom is a very effective means of teaching, as it involves intensive communication between students, teacher and student, promoting the formation of educational cooperation and partnership. While playing, schoolchildren “immerse themselves” in the situation being played out, which helps them overcome psychological barriers (shyness, lack of confidence, etc.) and assert themselves [2].

During my classes, I set myself the following tasks.

-improving phonetic skills;

-development of monologue and dialogic speech skills of students;

- expansion of students’ active vocabulary through the acquisition of passive lexical material;

- students’ awareness of the essence of linguistic phenomena of a different system of concepts;

- expanding knowledge about the culture, history, traditions, and customs of the country of the language being studied.

An important stage of work on linguistic phenomena is the systematization of grammatical and lexical knowledge and skills, the nature of which should correspond to the age characteristics of the students. A new linguistic phenomenon can be presented to students in context (a poem, a rhyme, a song, etc.). By repeating a rhyming poem after the teacher, children become familiar with new lexical means, and the teacher encourages students to a conscious and attentive attitude to the

English language [3].

For example, often in a lesson on the topic “My Family”, you can act out the following poem with elements of role-playing, while including additional attributes: cards with names, toys, jewelry for mom and grandma, glasses for grandpa:

This is my father
This is my mother
This is my brother Paul
How I love them all

Then the students can continue to repeat the poems, naming the names of their family members, using the possessive case of nouns, etc. In this light, the use of an interactive whiteboard or video projector, which enhances the effectiveness of studying certain linguistic phenomena, seems attractive.

The exercises used in the educational process that develop the phonetic skills of students should be primarily of a playful nature and be aimed not only at establishing correct pronunciation, but also at developing the ability to differentiate the meaning -distinctive phonemes of the English language and the main intonation patterns. For example, in this case, you can use the game “What sound did I think of”, during which the teacher names a chain of words in which the same sound occurs, and the students guess it: love , but , nut , trunk .

In the context of language acquisition, particularly focusing on the lexical and grammatical aspects of both oral and written speech, integrating play and creativity into the educational process is crucial. Lexical development exercises must not only be designed to enhance vocabulary but should also be embedded in communicative contexts to make the learning process engaging and effective. Additionally, these activities should foster a playful and creative approach to language, making learning both fun and educational.

For example, one creative game that can assist in developing vocabulary according to thematic features is the “Our Class” game. In this activity, each student is given a card with an image of an object related to the theme, such as a table, blackboard, window, or chair. The rest of the students must listen carefully as the teacher names various objects. If the object on their card is mentioned, they show the card to the rest of the group. This game not only reinforces vocabulary retention but also encourages students to pay attention to the details of words and their meanings.

When it comes to grammar instruction, the approach should be focused on learning “from example to rule,” meaning that students should first be exposed to grammatical phenomena in context, use them in practice, and only then organize and systematize the acquired knowledge. A fun example of this is using an interactive game to reinforce grammar structures in the imperative mood. One such game involves Buratino (Pinocchio), a didactic character, who gives commands such as “Stand up!”, “Sit down!”, “Raise your hands!”, and “Clap your hands!” Students must follow these commands, and Buratino can increase the complexity of the commands as students become more proficient. This playful approach helps students practice grammar structures in a fun and memorable way while improving their language skills in context.

Overall, both lexical and grammatical learning can be significantly enhanced by using games and activities that are embedded in real-life contexts, making the learning experience more engaging and effective. Through play, students develop a deeper understanding of language, its structure, and how to use it in communication.

Incorporating play and creativity into language learning is essential for enhancing both lexical and grammatical skills in students. By integrating vocabulary exercises into communicative contexts and using games, students not only reinforce their language skills but also engage in meaningful learning experiences. Activities like the “Our Class” game and the Buratino grammar game make language acquisition more interactive and enjoyable, encouraging students to actively participate and apply their knowledge in real-life contexts.

Moreover, the approach of “from example to rule” in grammar instruction ensures that students first understand and use new structures in context before organizing their knowledge systematically. This method, combined with playful and engaging activities, helps create a more

dynamic and effective learning environment.

Ultimately, incorporating such innovative and creative strategies into the teaching process fosters a deeper understanding of language, enhances retention, and encourages students to use language actively and confidently in various situations.

References

1. Boytsova E.I. Lesson-competition / U.I. Boytsova // IYASh. - 2005. - No. 1 . - P. 43.
2. Derkach A.A., Shcherbak S.F. Pedagogical heuristics: a tutorial / A.A. Derkach , S.F.Shcherbak . – M., 1991 – P. 19.
3. Kukushkin V.S. Modern pedagogical technologies in primary school: a manual for teachers / V.S.Kukushkin. - Rostov - on - Don ., 2004. - P.77.

УДК 811.98

DIALECTS IN THE UNITED STATES AND THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THEIR STUDY AND PRESERVATION

Myrzash Moldir Dauletyarkyzy– 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan

Резюме

В данной статье рассматриваются диалекты английского языка в Соединенных Штатах. Анализируются особенности различных региональных разновидностей, их фонетические, лексические и грамматические отличия. Особое внимание уделяется влиянию истории, культуры и миграционных процессов на формирование американских диалектов. Также обсуждается роль диалектов в социальной и профессиональной коммуникации, их восприятие носителями языка и влияние на стандартизированную версию американского английского.

Ключевые слова: диалекты, английский язык, Соединенные Штаты, региональные разновидности, культура, социальная коммуникация

Түйіндеме

Бұл мақалада Америка Құрама Штаттарындағы ағылшын тілінің диалектілері қарастырылады. Әртүрлі өңірлік диалектілердің фонетикалық, лексикалық және грамматикалық ерекшеліктері талданады. Сонымен қатар, тарих, мәдениет және көші-қон үдерістерінің американдық диалектілердің қалыптасуына әсері ерекше назарға алынады. Мақалада диалектілердің әлеуметтік және кәсіби коммуникациядағы рөлі, олардың тіл тасымалдаушылары тарапынан қабылдануы және американдық ағылшынның стандартталған нұсқасына ықпалы қарастырылады.

Кілт сөздер:диалектілер, ағылшын тілі, Америка Құрама Штаттары, өңірлік ерекшеліктер, мәдениет, әлеуметтік коммуникация

Dialect is a regional variety of language distinguished by features of vocabulary, grammar, and pronunciation from other regional varieties and constituting together with them a single language. Dialects are closely related and most often mutually intelligible, especially if close to one another on the dialect continuum. The term is applied most often to regional speech patterns, but a dialect may also be defined by other factors, such as social class or ethnicity. A dialect that is associated with a particular social class can be termed a socialist, a dialect that is associated with a particular ethnic group can be termed as ethnolect, and a regional dialect may be termed a regiolect. According to this definition, any variety of a given language constitutes “a dialect”, including any standard varieties. In this case, the distinction between the “standard language”, or the “standard” dialect of a particular language, and the “nonstandard” dialects of the same language is often arbitrary and based on social, political, cultural, or historical considerations. In a similar way, the definition of the terms “language” and “dialect” may also overlap and are often subject to debate, with the differentiation between the two classifications often grounded in arbitrary and/or

sociopolitical motives [1].

English is actually an unusual language. Already a blend of early Frisian and Saxon, it absorbed Danish and Norman French, and later added many Latin and Greek technical terms. In the US, Canada, Hawaii, Australia, New Zealand, South Africa, and elsewhere, it absorbed terms for indigenous plants, animals, foodstuffs, clothing, housing, and other items from native and immigrant languages. Despite the fact that most of America speaks one language, there are distinctive sayings that are nearly incomprehensible to people from different parts of the country. In the South, there are phrases like he's as drunk as Cooter Brown"[2]. In the Midwest, you have the multipurpose "You betcha!". These aren't just accents, but genuinely distinct ways of speaking beyond just the way words sound.

A fascinating map from Long Island University's Robert Delaney highlighted by Reid Wilson at The Washington Post shows that the divisions are even more complicated than you might think. "An accent refers only to the way words are pronounced", Delaney writes, "while a dialect has its own grammar, vocabulary, syntax, and common expressions, as well as pronunciation rules that make it unique from other dialects of the same language".

East Coast - The red dots show every U.S. metropolitan area where over 50% non-rhotic speech has been documented among some of that area's local white speakers. Non-rhotic speech may be heard from black speakers throughout the whole country.

Traditionally, the "East Coast" comprises three or four major linguistically distinct regions, each of which possesses English varieties both distinct from each other as well as quite internally diverse: New England, the New York metropolitan area, the Mid-Atlantic states(centering on Philadelphia and Baltimore), and the Southern United States. The only r-dropping (or non-rhotic) regional accents of American English are all spoken along the East Coast, because these areas were in close historical contact with England and imitated prestigious varieties of English at a time when these were undergoing changes in particular, the London prestige of non-rhoticity (or dropping the ⟨r⟩ sound, except before vowels) from the 17th century onwards, which is now widespread throughout most of England. Today, non-rhoticity is confined in the United States to the accents of eastern New England, the former plantation South, New York City, and African American Vernacular English (though the vowel-consonant cluster found in "bird", "work", "hurt", "learn", etc. usually retains its r pronunciation today, even in these non-rhotic accents). Other than these varieties, American accents arerhotic, pronouncing every instance of the ⟨r⟩ sound.

The main features of Southern American English can be traced to the speech of the English from the West Country and Southern England who settled in Virginia after leaving England at the time of the English Civil War. Most older Southern speech along the Eastern seaboard was non-rhotic, though, today, all local Southern dialects are strongly rhotic, defined most recognizably by the /aɪ/ vowel losing its gliding quality and approaching [aː~äː], the initiating event for the Southern Vowel Shift, which includes a "Southern drawl" that makes short front vowels into gliding vowels[3].

Midwest -A distinctive speech pattern also appears near the border between Canada and the United States, centered on the Great Lakes region (but only on the American side). Linguists call this region the "Inland North", as defined by its local vowel shift-occurring in the same region whose "standard Midwestern" speech was the basis for General American in the mid-20th century (though prior to this recent vowel shift). Those not from this area frequently confuse it with the North Midland dialect treated below, referring to both, plus areas to the immediate west of the Great Lakes region, all collectively as "the Midwest": a common but vaguely delineated term for what is now the central or north-central United States. The so-called ' "Minnesotan" dialect is also prevalent in the cultural Upper Midwest, and is characterized by influences from the German and Scandinavian settlers of the region (like "yah" for yes, pronounced similarly to "ja" in German, Norwegian and Swedish). In parts of Pennsylvania and Ohio, another dialect known as Pennsylvania Dutch English is also spoken.

Midland - Between the traditional American "North" and "South" is what linguists have long called the "Midland". This geographically overlaps with some states situated in the lower Midwest.

West of the Appalachian Mountains begins the broad zone of modern-day “Midland” speech. This has often been divided into two discrete subdivisions, the “North Midland” that begins north of the Ohio River valley area, and the “South Midland” speech, which to the American ear has a slight trace of the “Southern accent” (especially due to some degree of /aɪ/ glide weakening). Sometimes the former region is designated simply “Midland” and the latter is labelled as “Highland Southern”.

West- A generalized Midland speech continues westward until becoming a somewhat internally diverse Western American English that unites the entire western half of the country. This Western dialect is mostly unified by the cot–caught merger and a conservatively backed pronunciation of the long oh sound in goat, toe, show, etc., but a fronted pronunciation of the long oo sound in goose, lose, tune, etc. Western speech itself contains such advanced sub-types as Pacific Northwest English and California English (with the Chicano English accent also being a sub-type primarily of the Western accent), although, in the immediate San Francisco area, some older speakers do not possess the normal Californian cot–caught merger, which reflects a historical Mid-Atlantic heritage.

Other varieties-Although no longer region-specific, African American Vernacular English, which remains prevalent particularly among working- and middle-class African Americans, has a close relationship to Southern varieties of American English and has greatly influenced everyday speech of many Americans, including in areas such as hip hop culture. The same aforementioned socioeconomic groups, but among Hispanic and Latino Americans, have also developed native-speaker varieties of English. The best-studied Latino Englishes are Chicano English, spoken in the West and Midwest, and New York Latino English, spoken in the New York metropolitan area. Additionally, ethnic varieties such as Yeshiva English and “Yinglish” are spoken by some American Jews, and Cajun Vernacular English by some Cajuns in southern Louisiana.

However, people are judged by the way they speak, and dialects carry different levels of social prestige with them based on the prejudices within a society. Generally, the southern dialects of American English carry a lower prestige, at least among northerners who will assume that a person speaking a southern dialect is less intelligent and less educated than they are. Some educated southerners even feel this way and will “correct” their speech to meet northern standards. The New York City dialect carries the lowest prestige of all. For this reason, schools try to rid children of the local dialects they learned from their family and friends in favor of a more prestigious one [4].

References

1.David Corson. Language diversity and education. London: Taylor and Francis e-Library, 2009.
2.Wardhaugh R., An introduction to sociolinguistics. – Oxford : Blackwell, 1986.
3.Wolfram W., Fasold R. W. The study of social dialects in American English. – Prentice Hall, 974.
4.Wolfram W. Dialects and American English. – Prentice Hall, 1991.

UDC 81’23

INTEGRATING CULTURE AND LANGUAGE: THE LINGUOCULTURAL APPROACH TO FOREIGN LANGUAGE EDUCATION AND THE ROLE OF AI

Tashbulatova Ranokhan Raushanbekovna– 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan
Scientific consultant: Kurmanbekova Karlygash Zharkynbekovna - Director of the educational center Kasip

Түйін

Мақалада шет тілін үйренудегі лингвомәдени көзқарастың маңызы қарастырылады. Бұл көзқарас оқытылатын тілдегі ана тілінде сөйлейтіндердің ұлттық менталитетінің ерекшеліктерін, сондай-ақ сол тілдің мәдениетіне тән ерекшеліктерді ескере отырып, тіл үйрену процесін қарастырады. Мақалада шет тілін меңгеру тек сөздерді немесе грамматикалық құрылымдарды үйрену ғана емес, сонымен бірге тіл мен мәдениет арасындағы тығыз байланысты түсіну қажеттілігі туралы айтылады. Шетел студенттерінің

лингвомәдени құзыреттілігін дамыту олардың басқа мәдениет өкілдерімен дұрыс қарым-қатынас жасай білуін қамтамасыз етеді. Бұл үдерісті оңтайландыруда жасанды интеллект (ИИ) технологияларының рөлі артып келеді. ИИ негізіндегі құралдар шет тілін үйрену барысында мәдениетаралық деңгейде қарым-қатынас жасау қабілеттерін дамытуға ықпал ете алады, мысалы, контекстуализацияланған тіл үйрету бағдарламалары, автоматтандырылған мәдениетаралық тренажерлер және нақты уақыттағы пікірталас жүйелері.

Кілт сөздер: лингвомәдени көзқарас, шет тілін үйрену, мәдениет, ұлттық менталитет, жасанды интеллект, мәдениетаралық қарым-қатынас

Резюме

В статье рассматривается лингвокультурный подход к обучению иностранным языкам, который учитывает особенности национального менталитета носителей изучаемого языка, а также культурные особенности самого языка. Актуальность статьи заключается в том, что формирование лингвокультурной компетенции у иностранных студентов включает не только общие знания о языке и культуре, а также стремление преподавателя научить студентов правильному речевому поведению, но и в возможности межкультурного общения и адекватного взаимодействия с представителями другой культуры. В этой связи, искусственный интеллект (ИИ) играет значительную роль в оптимизации процесса изучения языка и культуры. Использование ИИ-инструментов в обучении помогает улучшить межкультурную коммуникацию, например, с помощью программ, учитывающих культурный контекст, автоматизированных тренажеров для развития межкультурных навыков и систем реального времени для ведения диалогов.

Ключевые слова: лингвокультурный подход, изучение иностранного языка, культура, национальный менталитет, искусственный интеллект, межкультурная коммуникация.

Language and culture are inseparable components of communication. In foreign language education, it is essential to integrate cultural understanding alongside linguistic proficiency to develop a well-rounded ability to communicate in a new language. The linguocultural approach emphasizes the importance of teaching a foreign language within its cultural context, allowing students to understand not just grammar and vocabulary but also the values, customs, and worldviews associated with the language. With the advancements in Artificial Intelligence (AI), the potential to enhance this approach has significantly increased. AI technologies such as natural language processing (NLP), machine learning, and virtual language assistants are revolutionizing how culture is integrated into language education, making the process more interactive, personalized, and immersive.

The integration of culture and language in foreign language education is essential for developing well-rounded communicators. By combining the linguocultural approach with Artificial Intelligence, educators can create more personalized, engaging, and immersive learning experiences for students. AI tools enhance the teaching of both language and culture, allowing learners to experience real-life contexts, understand cultural nuances, and receive instant feedback. As AI technology continues to evolve, it will play an increasingly vital role in bridging the gap between language learning and cultural understanding, making the process more efficient and accessible.

The linguocultural approach is associated with the study of a foreign language, taking into account the characteristics of the national mentality of native speakers of the target language, as well as the language being studied. The etymological core of the term ”mentality” (Latin “Mens” or “mentis”) has more than nine meanings, of which the commonly used ones are “mind”, “thinking”, “reason” and “thinking”. It is characteristic that there are other possible - synonymous - interpretations of the term, given in foreign dictionaries - here mentality is replaced by the concepts of “way of thinking”, “mental structure of a person”, “structure of consciousness” and others. In the linguistic and cultural context, there is a special understanding of this concept. “Mentality” does not have a native language that is understandable to native speakers, since the Latin root for Europeans is masculine. To understand the phenomena that the word mentality now denotes, thinkers used the expressions “soul of the people”, “national character”, “national spirit”, “national idea”.

Researcher O. Usenko identified the following approaches to the study of mentality:

1) philosophical approach, the initial setting of which is the search for the essential, common in the spiritual life of all cultures of mankind;

2) cultural-anthropological approach - focuses on the specifics of thinking and behavior of representatives of different eras and ethnic groups, thanks to which the conceptual apparatus of the humanities was supplemented with the terms “mentality”, “paradigm of consciousness”, “picture of

the world", "style of thinking";

3) sociological approach - reveals the connection between personality traits and a person's place in society, between a person's consciousness and his belonging to a certain social group;

4) psychological approach - operates in such categories as "attitude", "value orientations", "stereotype", "archetype", conducts analysis not from society to person, but from person to society;

Thus, in each of the areas of humanitarian knowledge there is an "image" of mentality, read in the problematic context of this science [1, p. 512].

The concepts of mentality, which are defined as a linguocognitive category, should be distinguished, since they are represented by a system of linguistic means of expressing the perception of the world, characteristic of an ethnic community, and mentality is a cognitive category, since it represents a stereotypical view of the world. Studying a language based on a linguoculturological approach involves comparing linguistic pictures of the world. Recent research in the methodology of teaching as a foreign language (RFL) is characterized by close attention to the linguistic and cultural competence of foreign students. The need to develop such competence poses new challenges for teachers and requires them to have a new understanding of the goals of teaching. The importance of the linguocultural aspect in teaching RFL is indisputable, since communicative and speech errors, as well as errors of a sociocultural nature, are all the result of ignorance of the national and cultural characteristics of the language. The relevance of this approach lies in the fact that the creation of linguocultural competence of foreign students means not only general knowledge of the language and culture or simply the teacher's intention to lead foreign students to mastering exemplary speech, as well as to proficiency in a foreign language for communication at the intercultural level and the ability to adequately interact with representatives of culture [2].

The range of opinions on this issue has shown that linguocultural competence is a set of special skills necessary for practical work, a system of knowledge about culture embodied in a given national language. In other words, a foreign student must develop the ability to recognize and adequately perceive and correlate the semantic content of a linguistic sign from the point of view of the associative-figurative motivation for choosing a word through the prism of the values and attitudes of his own national culture. Recently, modern scientific methodology, while clarifying the linguistic foundations of teaching RFL, primarily takes into account the cognitive-pragmatic and linguistic-conceptual approaches. Linguocultural competence is considered not only from the point of view of linguocultural studies, but also at the center of the linguocognitive coordinate system. In the process of teaching foreign students, teaching techniques for mastering linguocultural competence is based on cognitive activity and is aimed at developing a system of concepts by the student, as well as such a pragmatic component as the student's professional status.

Thus, language becomes a kind of key to the cognitive process, and competence is the ability to generate acts of consciousness. At the same time, linguocultural competence is directly related to the study of professional language as an integral part of professional competence. Linguistic and cultural development of the competence of foreign students should be carried out in an organic connection between professional education and knowledge of the language and development as part of the study of the main course. Since any professional group has its own conceptual picture of the world, the effectiveness of the learning process will largely depend on the systematic development of the sphere of concepts that is relevant for this group and determined by their future profession. The sphere of concepts is structured by knowledge, an information base of mental images, consisting of a universal object of code units. Semantic language space, as part of the sphere of concepts, is verbalized in a system of linguistic signs: words, phrases, syntactic structures and formed by the meanings of linguistic units. The concept is conceived as a unit of the sphere of concepts, reflecting the peculiarities of thinking, worldview and culture of people. Any person can be a "concept bearer", since he has his own cultural experience and cultural identity [3, p.192]. Thus, individual verbal activity is determined accordingly by the linguistic and national sphere of concepts.

The linguistic-conceptual approach to teaching RFL offers a vision that focuses on the

concept and the sphere of concepts taken as linguodidactic units. The process of learning the language involves not only the traditional study of phonetics, grammar, vocabulary, but also the mastery of language culture through its national concepts. The linguistic consciousness of foreign students was so immersed in the sphere of concepts of the language. This allows them to acquire a holistic ethnocultural knowledge of culture and language. Thus, already existing, but segmental linguocultural views are transformed into cognitive integrity. Through the spheres there is an interaction between different cultural concepts of culture and the culture of a foreign student, thanks to which he understands that the language and culture that he is studying do not exist in isolation from his native language and culture, but, on the contrary, are projected onto them [4].

Representatives of different professions categorize and voice the same object in their own way. Therefore, it is necessary to build the linguistic and cultural competence of a foreign audience with concepts that meet their pragmatic needs. These concepts should form the cognitive basis of this profession. Thus, the educational process should be professionally oriented and should contribute to the growth of a professionally significant type of thinking in students. The development of linguocultural competence is based on texts of various types and genres that represent and record linguocultural information. Texts should include concepts related to core concepts that are relevant to international students. They must be filled with certain content in order to model the situation, correct the nuances of the meaning of the word and implement axiological cultural information. Since the structure of a cultural concept includes conceptual and figurative elements, the text serves not only for key concepts and semantization, but also for creating a certain image in the student's mind. The professionally oriented sphere of concepts is built up gradually, within the framework of three main stages of teaching the language for foreign students. The initial stage of training involves understanding the basic terms and concepts of the language. Language and culture as neutral concepts in relation to professional language.

At this stage, there is a simultaneous development of terminological knowledge; lexical and grammatical as well as speech skills. Interaction of languages and linguistic units. Students draw a parallel between these terms and everyday realities and realize the reflection of the cultural worldview in the mentality of native speakers. At the main stage of training, the teacher expands the scope of the concept by introducing special terminology that corresponds to a professionally oriented conceptual view of the world. Linguistic and cultural competence is based on texts of different types and genres, in which there is complete information necessary for a future specialist and professional in his field. At the final stage, the teacher introduces students to cultural realities and shows how the semantic boundaries of words are expanded with the help of new cultural knowledge and national connotations. The development of linguocultural competence through the concepts of culture involves turning to synonyms, antonyms, paronyms, and phraseological units. This contributes to a more effective evolution of vocabulary and stylistic skills and a deeper understanding of the text by international students [5].

The system of images recorded in the lexical fund of the language recreates in its semantics the long process of development of human culture; it captures cultural relations and stereotypes, models and archetypes, and also accumulates national worldviews, cultural and national experience and traditions. Reading, as one of the types of perceived speech activity, is of particular importance for the formation of linguocultural competence during the basic and final stages of learning. Text as a source of linguocultural knowledge, in the process of which language cognition, knowledge and reading occur, are two main scientific and practical elements in the modern methodology of teaching RFL. Work with texts is aimed at the linguistic and cultural competence of students, the development and construction of the sphere of conceptual knowledge of foreign trainees. This sphere of concepts is recorded in culturally significant texts. Thus, when choosing texts for reading, the teacher is guided by their linguocultural value, relevance and degree of difficulty of teaching.

References

1. Larina T.V. Category of politeness and style of communication: comparison of English and Russian linguistic and cultural traditions. Languages of Slavic cultures. 2009, – P. 512.
2. Weinreich U. Language contacts: status and problems of research. Kyiv: Vishcha school. 1979, – P. 263.

3. Visson L. Russian problems in English speech (words and phrases in the context of two cultures). R. Valens, 2005, – P. 192.
4. Гальскова, Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам: пособие для учителя / М.: Аркти, 2003, – С. 121.
5.Городецкая Л.А. Лингвокультурная компетентность и лингвокультурные коммуникативные компетенции: разграничение понятий // Вопросы культурологии. – 2009, – С. 113.

UDC 81’23

USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO DEVELOP LEXICAL SKILLS IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING TO PHILOLOGICAL STUDENTS

Tashbulatova Ranokhan Raushanbekovna– 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan
Scientific consultant: Kurmanbekova Karlygash Zharkynbekovna - Director of the educational center Kasip

Резюме

Эта статья исследует роль искусственного интеллекта (ИИ) в развитии лексических навыков у студентов, обучающихся по филологическим направлениям. Рассматриваются технологии ИИ, такие как интеллектуальные обучающие системы, распознавание речи и обработка естественного языка, и их влияние на улучшение лексического запаса и восприятия языка учащимися. В статье подчеркивается, как ИИ способствует созданию адаптированных образовательных сред, которые помогают студентам улучшить освоение лексики, соответствуя их индивидуальным потребностям. Результаты исследования показывают, что методы ИИ способствуют повышению мотивации студентов и увеличению их активности в процессе обучения языку.

Ключевые слова: искусственный интеллект, лексические навыки, изучение языка, ИИ в образовании, адаптивное обучение, персонализированное обучение, освоение лексики.

Түйіндеме

Бұл мақала жасанды интеллектінің (ЖИ) филология мамандығында оқитын студенттерде лексикалық дағдыларды дамытудағы рөлін зерттейді. Жасанды интеллектінің технологиялары, мысалы, интеллектуалды оқыту жүйелері, сөйлеуді тану және табиғи тілдерді өңдеу тіл үйренушілердің лексикалық қорын және тіл қабылдауын қалай жақсартуға көмектесетіні қарастырылады. Мақалада ЖИ студенттердің жеке қажеттіліктеріне сәйкес бейімделген оқыту орталарын жасау арқылы олардың лексиканы меңгеруін жақсартуға мүмкіндік беретіні айтылған. Зерттеу нәтижелері ЖИ әдістері студенттердің мотивациясын арттырып, тіл үйрену үдерісінде белсенділікті арттыруға ықпал ететінін көрсетеді.

Кілт сөздер: жасанды интеллект, лексикалық дағдылар, тіл үйрену, білім берудегі ЖИ, бейімделген оқыту, жеке оқыту, лексиканы меңгеру.

This article explores the role of Artificial Intelligence (AI) in the development of lexical skills among students studying in philological programs. The article examines how AI technologies, such as intelligent tutoring systems, speech recognition, and natural language processing, are integrated into English language teaching to improve students’ lexical knowledge and language perception. It emphasizes how AI helps create personalized and adaptive learning environments that cater to individual student needs, improving vocabulary acquisition and enhancing communication skills in a foreign language. The research results show that AI methods significantly enhance student motivation, provide real-time feedback, and foster more active engagement in the learning process. The rapid advancement of technology has drastically transformed various fields, including education. In the context of language teaching, particularly for students studying philology, Artificial Intelligence (AI) has become a powerful tool to enhance language acquisition, particularly in the area of lexical development [1, 45]. Lexical skills are essential for effective communication in any language, and AI technologies offer innovative ways to support and accelerate their development.

This article explores the integration of AI technologies in language education, focusing specifically on how these tools contribute to the development of lexical skills in English language

learning. The aim is to analyze how AI-driven methods, such as intelligent tutoring systems (ITS), speech recognition software, and natural language processing (NLP), can provide personalized, adaptive learning experiences that improve vocabulary acquisition and language proficiency [2, 63].

AI technologies in language teaching are increasingly being adopted because they enable more individualized approaches to learning. Traditional methods of teaching vocabulary often rely on memorization and repetitive exercises, but AI-powered tools go beyond these conventional methods by creating dynamic, interactive environments that allow students to practice language skills in real-time. These tools not only provide instant feedback but also adapt to the learner's individual pace and proficiency level, making language acquisition more efficient and engaging.

This article aims to highlight the significance of AI in developing lexical skills, emphasizing its potential to create personalized learning pathways for students. Additionally, it investigates how AI can facilitate a deeper understanding of vocabulary through continuous feedback, helping students retain and apply new words and expressions in various contexts [3, 86].

Materials and Methods

The rapid advancement of artificial intelligence (AI) has significantly impacted various fields, and language education is no exception. AI technologies offer innovative solutions to enhance teaching and learning, making them more personalized, efficient, and adaptive to the individual needs of students. One of the key areas where AI can play a transformative role is in the development of lexical skills, which are essential for language proficiency.

Traditional methods of teaching vocabulary often rely on repetitive exercises and memorization techniques, but AI introduces dynamic approaches that cater to different learning styles and paces. AI-powered tools, such as Intelligent Tutoring Systems (ITS), speech recognition software, and Natural Language Processing (NLP), provide real-time, interactive experiences that engage students in the learning process. These tools offer immediate feedback, track progress, and adapt content to ensure that learners are continually challenged at an appropriate level.

In the following table, we explore various AI technologies in language education, highlighting their specific functions and the benefits they provide for developing lexical skills. By leveraging these technologies, language educators can offer more tailored, effective learning experiences that enhance students' vocabulary acquisition and retention (See Table1).

Table 1 Technologies in Language Education: Function and Benefits for Lexical Skill Development

AI Technology	Function in Language Education	Benefit for Lexical Skill Development
Intelligent Tutoring Systems (ITS)	Personalized instruction based on student responses.	Provides adaptive vocabulary exercises, helping students practice and retain words at their own pace.
Speech Recognition	Real-time analysis and correction of spoken language.	Allows students to improve pronunciation and fluency, while also reinforcing lexical knowledge through active use.
Natural Language Processing (NLP)	Analyzes written or spoken language, providing feedback on grammar, vocabulary, and structure.	Helps students refine their vocabulary usage by suggesting synonyms, antonyms, and contextually appropriate word choices.
Adaptive Learning Systems	Adjusts content difficulty based on the student's progress and learning needs.	Creates a personalized learning environment that ensures students encounter vocabulary at their appropriate level.

Expanded Explanation of AI Technologies and Their Benefits for Lexical Skill

Development.

Intelligent Tutoring Systems (ITS)

Function in Language Education: Intelligent Tutoring Systems (ITS) are AI-driven platforms that simulate one-on-one tutoring sessions with students. These systems can assess a student's responses in real-time and adapt the content and difficulty of the lessons based on the learner's current understanding and performance. ITS uses data collected from the student's responses to adjust lessons, quizzes, and vocabulary exercises dynamically.

Benefit for Lexical Skill Development: ITS can provide highly personalized vocabulary practice, where the difficulty of exercises is tailored to match the student's proficiency level. For example, if a student struggles with a set of words or concepts, the ITS will offer additional practice with those words until mastery is achieved. On the other hand, for students who are progressing faster, the system will introduce more challenging vocabulary, expanding their lexicon at an appropriate rate. This adaptive approach ensures that students are constantly learning words that are relevant to their current level, allowing them to build their vocabulary steadily and effectively.

Example: An ITS might detect that a student is having difficulty understanding synonyms of basic adjectives (like "big" vs. "large"), and it could offer more contextual examples and exercises to reinforce these concepts.

Speech Recognition

Function in Language Education: Speech recognition technology allows computers or apps to analyze spoken language in real-time, processing the student's speech and providing immediate feedback on pronunciation, fluency, and grammatical accuracy. AI-powered speech recognition tools can differentiate between correct and incorrect pronunciations and provide corrective suggestions almost instantaneously.

Benefit for Lexical Skill Development: Speech recognition tools can significantly improve pronunciation and fluency, which are integral parts of mastering vocabulary in a second language. For vocabulary acquisition, these systems encourage students to actively use new words in sentences, reinforcing their retention. As students repeatedly pronounce words and phrases, the system provides real-time feedback on pronunciation, helping students understand the phonetic nuances of new vocabulary and how it should be used in natural speech.

Example: A student might use a speech recognition tool to practice new vocabulary related to travel. The system would correct mispronunciations and suggest alternative phrases, helping the student to become more confident in using the vocabulary in conversation.

Natural Language Processing (NLP)

Function in Language Education: Natural Language Processing (NLP) is a branch of AI that enables machines to understand, interpret, and generate human language in a way that is both meaningful and contextually appropriate. In the context of language education, NLP tools analyze written and spoken texts, offering feedback on aspects such as grammar, vocabulary usage, word choice, and sentence structure.

Benefit for Lexical Skill Development: NLP technology helps students refine their vocabulary usage by suggesting more appropriate words or expressions in various contexts. Through NLP, students can receive feedback on how to better use synonyms, antonyms, and more contextually suitable words for specific scenarios. Additionally, NLP tools often recommend improvements in sentence construction, allowing students to develop more sophisticated and accurate language skills.

Example: When a student writes an essay or response using AI tools that leverage NLP, the system might suggest alternatives to overused words, like replacing "good" with more precise synonyms such as "exceptional" or "remarkable," helping them expand their vocabulary and use words more precisely.

Adaptive Learning Systems

Function in Language Education: Adaptive learning systems are AI-driven platforms that adjust learning content based on the student's ongoing performance. These systems monitor the student's progress, dynamically modifying lesson difficulty, vocabulary complexity, and topics according to the learner's mastery and areas that need more practice.

Benefit for Lexical Skill Development: By adjusting the learning experience to suit each individual's progress and needs, adaptive learning systems ensure that students consistently encounter vocabulary that is appropriate for their current skill level. These systems also provide targeted practice on vocabulary that students find most challenging, ensuring they receive frequent exposure to new words while not overwhelming them with unfamiliar, advanced terms. The adaptive nature of the system helps students internalize vocabulary more effectively, as it offers just the right level of challenge for optimal learning.

Example: If a student demonstrates proficiency in beginner-level vocabulary, the adaptive learning system will gradually introduce more advanced vocabulary (e.g., technical terms, academic expressions, etc.), helping students build their lexical range without feeling overwhelmed. Conversely, if a student struggles with certain words, the system can revisit those words more frequently, ensuring mastery.

Results and Discussion

The integration of AI technologies into language education has proven to be a powerful tool for enhancing lexical skills, providing students with personalized, engaging, and interactive learning experiences. AI tools have demonstrated their ability to significantly improve vocabulary acquisition by offering immediate feedback and allowing students to practice in personalized learning environments. This personalized approach not only helps students retain new words but also enables them to apply their vocabulary accurately in both written and spoken communication.

In classrooms where AI-driven systems are used, students have shown higher levels of engagement and motivation. The use of AI technologies such as Intelligent Tutoring Systems (ITS) and speech recognition tools offers real-time corrections, which helps students identify and address lexical mistakes immediately. This prompt feedback encourages students to engage more deeply with the language and leads to a better understanding of vocabulary. Through constant interaction with these AI tools, students are able to retain and use vocabulary more effectively, and their overall language proficiency improves.

Furthermore, AI tools have proven to promote a more active learning environment, where students are encouraged to take ownership of their own learning process. Unlike traditional classrooms, where students are often pressured by fixed schedules and group timelines, AI allows learners to work at their own pace, revisit challenging material, and reinforce previously learned vocabulary without feeling rushed or anxious. This self-directed learning approach is especially beneficial for vocabulary development, as frequent exposure and practice are key to internalizing new words.

AI-powered systems ensure that students are presented with vocabulary that matches their level of proficiency. Adaptive learning systems offer a dynamic learning experience by adjusting content difficulty based on each student's progress. As a result, students encounter new words at the right moment and can practice them in meaningful, varied contexts, reinforcing their retention and understanding of the vocabulary. This continuous exposure to new vocabulary, coupled with personalized repetition, ensures that words are not only learned but also applied in context.

Moreover, AI tools provide ample opportunities for students to practice vocabulary in real-world scenarios. Interactive features such as chatbots or voice assistants simulate real conversations, allowing students to use their vocabulary actively. These interactions promote the application of language in relevant situations, helping students feel more confident in using new words in everyday contexts. Through such AI-driven engagement, students enhance both their receptive (listening and reading) and productive (speaking and writing) skills, which is crucial for mastering any language.

AI also allows for greater autonomy in learning. Students are no longer solely dependent on the teacher for guidance, and they can take control of their own learning journey. They are able to practice vocabulary outside the classroom and receive immediate feedback, helping them improve their lexical knowledge at their own pace. This increased independence in language learning fosters a sense of responsibility and motivation, further encouraging students to engage actively with the language.

In addition to these benefits, AI technologies generate valuable data that can inform instructional decisions. By analyzing student progress and identifying areas where students struggle, AI tools enable teachers to adapt their instruction to meet the specific needs of each learner. This data-driven approach ensures that vocabulary instruction is both efficient and targeted, focusing on areas that require additional attention.

Overall, the integration of AI into language education has had a profound impact on the development of lexical skills. The combination of real-time feedback, personalized learning experiences, and the ability to monitor progress ensures that students can effectively build their vocabulary and apply it in real-world situations. AI-driven tools have not only made vocabulary acquisition more efficient but have also created a more engaging and student-centered learning environment. Through these advancements, AI is paving the way for a more effective, enjoyable, and personalized approach to language learning.

The integration of Artificial Intelligence in English language teaching has the potential to significantly enhance the development of lexical skills among students, especially in philological programs. AI tools such as intelligent tutoring systems, speech recognition, and natural language processing provide students with personalized, adaptive learning experiences that facilitate more effective vocabulary acquisition [4, 123].

These technologies not only support cognitive aspects of learning but also foster emotional engagement by making the learning process more interactive and motivating. By providing real-time feedback, adaptive learning paths, and opportunities for independent learning, AI contributes to creating a more responsive and individualized educational environment.

In the future, it will be important to explore the long-term impact of AI on language proficiency and investigate how specific AI tools can be optimized for different levels of learners. Additionally, addressing ethical concerns, such as privacy and data security, will be crucial as AI continues to evolve in the educational landscape.

References

1. Tkachenco, I.I. *Application of Intelligent Tutoring Systems in Foreign Language Teaching*. – Moscow, 2018. – P. 45
2. Nikiphorova, M.V. *Developing Lexical Skills with AI Technologies*. – St. Petersburg, 2019. – P. 63.
3. Semenova, I.S. *AI in Education: New Opportunities for Language Teaching*. – Kazan, 2020. – P. 86.
4. Mikhaylova, O.V. *Personalized Learning with AI*. – Novosibirsk, 2021. – P. 123.

UDC 81’23

INTEGRATING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TEACHER-STUDENT INTERACTION IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Umbet Aidana Zholdaskyzy– 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan

Резюме

Данная статья посвящена интеграции технологий искусственного интеллекта (ИИ) в процессы взаимодействия преподавателя и студента в обучении иностранным языкам. В исследовании рассматривались два подхода: традиционные методы преподавания и использование ИИ-инструментов, таких как программное обеспечение для распознавания речи, адаптивные обучающие платформы и грамматические корректоры. Эксперимент проводился в школьном классе, где студенты использовали ИИ для улучшения своих языковых навыков.

Результаты показали, что группа, использующая ИИ-технологии, продемонстрировала значительно лучшие результаты по всем показателям, включая удержание словарного запаса, грамматическую точность и произношение. Также было зафиксировано более высокое вовлечение и мотивация студентов, а учителя смогли предложить более персонализированные подходы благодаря аналитическим возможностям ИИ. Использование ИИ в обучении иностранных языков помогает повысить эффективность взаимодействия между преподавателем и студентом, способствуя более активному обучению и самостоятельной работе

студентов. Для дальнейшего улучшения обучения рекомендуется продолжить исследования влияния ИИ на долгосрочную мотивацию и достижения в языке.

Ключевые слова: искусственный интеллект, взаимодействие преподавателя и студента, обучение иностранным языкам, технологии ИИ, распознавание речи, усвоение языка.

Түйіндеме

Бұл мақалада шетел тілін оқытуда оқытушы мен студент арасындағы өзара әрекеттесу процесінде жасанды интеллект (ЖИ) технологияларын енгізу мәселесі қарастырылған. Зерттеуде екі әдіс талданды: дәстүрлі оқыту әдістері және ЖИ құралдарын қолдану, мысалы, сөйлеуді тану бағдарламалық қамтамасыз ету, бейімделген оқыту платформалары және грамматикалық түзеткіштер. Эксперимент мектеп сыныбында жүргізіліп, студенттер тілдік дағдыларын жақсарту үшін ЖИ пайдаланды.

Нәтижелер ЖИ технологияларын қолданған топтың барлық көрсеткіштер бойынша едәуір жақсы нәтиже көрсеткенін көрсетті, оның ішінде сөздік қорды сақтау, грамматикалық дәлдік және дұрыс айту. Сондай-ақ, студенттердің белсенді қатысуы мен мотивациясы жоғары болды, ал оқытушылар ЖИ талдау мүмкіндіктерінің арқасында жеке тұлғаға бағытталған әдістер ұсынды. ЖИ-дің шетел тілдерін оқытудағы пайдаланылуы оқытушы мен студент арасындағы өзара әрекеттесуді тиімдірек етуге, студенттердің белсенді оқуына және өз бетімен жұмыс істеуіне көмектеседі. Оқытудың тиімділігін арттыру үшін ЖИ-дің тіл үйренуге ұзақ мерзімді мотивацияға және жетістіктерге әсерін зерттеуді жалғастыру ұсынылады.

Кілт сөздер: жасанды интеллект, оқытушы мен студенттің өзара әрекеттесуі, шетел тілдерін оқыту, ЖИ технологиялары, сөйлеуді тану, тіл үйрену.

Foreign language teaching (FLT) has evolved significantly with the incorporation of technology, with Artificial Intelligence (AI) standing out as a transformative tool in education. Traditionally, FLT relied on methods such as face-to-face instruction, textbook-based learning, and teacher-led drills to impart language skills. While these methods have their merits, they often fall short of addressing the diverse needs of learners, particularly in terms of personalized learning, real-time feedback, and adaptability to different learning speeds and styles. This is where AI comes into play, offering solutions that can address these challenges effectively.

AI technologies such as intelligent tutoring systems (ITS), speech recognition, and natural language processing (NLP) offer a new frontier in foreign language education. These technologies provide real-time feedback to students, a feature that traditional methods lack. For instance, ITS can track students' progress, analyze their strengths and weaknesses, and adapt lessons to their individual learning needs. This personalized approach not only allows students to progress at their own pace but also ensures that no learner is left behind due to the pace of the class. One of the significant benefits of AI in FLT is its ability to provide instantaneous feedback. In a traditional classroom, feedback on language skills may come after a delay, often during graded assessments or in one-on-one interactions with the teacher. AI technologies can offer immediate corrections on pronunciation, grammar, word choice, and sentence structure. This instant feedback allows students to correct errors in real time, leading to faster language acquisition and greater retention.

Another key advantage of AI in language teaching is the ability to support autonomous learning. AI-driven tools enable students to learn outside of the classroom, at their own pace, and on their own terms. For instance, language-learning apps powered by AI can offer personalized vocabulary lessons, interactive exercises, and immersive language experiences that help students reinforce their knowledge in practical, real-world contexts. Students can practice their speaking skills with speech recognition tools, engage in interactive dialogues with chatbots, or receive grammar corrections in their written assignments [1, 78].

The traditional teacher-student interaction, while essential, often faces challenges related to time constraints, large class sizes, and the varying needs of students. AI-driven tools can enhance this interaction by providing teachers with real-time data on each student's progress and performance. This data allows educators to identify areas where individual students may be struggling and provide targeted interventions. Furthermore, AI can help reduce the teacher's workload by automating routine tasks such as grading assignments, tracking progress, and providing general feedback. For teachers, AI tools serve as a valuable resource for creating personalized learning paths for each student. For example, if a student is struggling with vocabulary retention, the teacher can assign specific AI-powered exercises that focus on reinforcing that vocabulary through repetition, contextual use, and interactive drills. AI also allows teachers to

create a more dynamic and engaging learning environment, using gamified lessons or interactive storytelling that appeal to students' interests and learning preferences.

AI also promotes more collaborative learning environments. For instance, AI-powered language learning apps or platforms can encourage students to work together, compare their progress, and engage in discussions with peers, all while receiving real-time feedback from the AI system. This peer interaction, facilitated by technology, can foster a sense of community in the classroom and encourage students to take more ownership of their learning.

AI technologies can significantly boost student engagement and motivation in FLT. The use of gamification, where students earn rewards or progress through levels, can make language learning more enjoyable and less stressful. This playful approach encourages students to actively participate in their learning, leading to a deeper and more sustained commitment to language development. AI tools also cater to a range of learning styles visual, auditory, kinesthetic ensuring that each student can engage with the content in the way that suits them best.

Moreover, AI offers a wide range of language input, allowing students to immerse themselves in various accents, dialects, and cultural contexts. Through NLP and speech recognition, students can engage with authentic language material, including podcasts, news reports, and dialogues from native speakers. This exposure to real-world language use is vital for developing language proficiency and cultural understanding [2, 112].

Autonomy in learning is crucial for language learners to develop long-term fluency. AI technologies support this by allowing students to take charge of their own learning journeys. With access to personalized lessons and self-paced exercises, students can continue practicing and reinforcing language skills outside of the classroom. Additionally, AI-powered tools can track individual progress, suggesting next steps or additional practice based on the student's performance. Students can also receive immediate feedback and make corrections independently, which fosters self-reflection and self-improvement. This autonomy in learning helps build learners' confidence, making them more willing to take risks in using the language and facilitating their transition from basic competence to advanced proficiency.

As AI continues to evolve, its potential to further revolutionize FLT becomes increasingly clear. Future research and development in AI can focus on enhancing its emotional intelligence, allowing AI tools to understand and respond to the emotional states of learners. This would allow AI to offer more nuanced support, recognizing when students feel frustrated or demotivated and providing encouragement or additional resources to help them overcome obstacles. Another promising area for development is AI's potential in creating fully immersive, context-based learning environments. Virtual reality (VR) and augmented reality (AR) integrated with AI could allow learners to experience foreign language use in real-world settings, such as navigating a virtual city, ordering food in a restaurant, or participating in a business meeting all in their target language. These experiences would create a more authentic and engaging way for students to practice their language skills.

AI's integration into foreign language teaching offers a wealth of opportunities to enhance teacher-student interactions, personalize learning experiences, and improve overall language acquisition. By providing tailored instruction, real-time feedback, and fostering autonomy in learning, AI can significantly augment traditional teaching methods, making loan.

To explore the impact of AI-based tools on teacher-student interactions in a high school English as a second language (ESL) classroom, we conducted an experimental study involving 40 students. These students were divided into two groups: a control group that followed traditional learning methods and an experimental group that integrated AI tools into their language learning process. This section outlines the materials, participants, and procedures employed to assess the effectiveness of AI-enhanced learning in comparison to traditional teaching methods.

Participants. The study involved 40 high school students learning English as a second language. These students were divided into two equal groups, each consisting of 20 participants:

Control Group: This group was taught using traditional methods, including textbook exercises, classroom lectures, and teacher-led discussions. The focus was on teacher-directed

instruction with minimal use of technological tools.

Experimental Group: This group used AI-driven tools integrated into their lessons. The tools included adaptive learning platforms, speech recognition software, and AI-based grammar checkers. These tools provided personalized learning experiences and real-time feedback to the students, aimed at improving their vocabulary, grammar, and pronunciation.

Procedure. The study was designed to assess the effectiveness of AI tools in enhancing language learning by comparing the two groups across several stages of the instructional process.

The following steps outline the procedure used in this study:

Pre-test: To assess the baseline language proficiency of all participants, a pre-test was administered to both the control and experimental groups. The pre-test measured vocabulary knowledge, grammar accuracy, speaking skills, and overall language proficiency. This test served as a reference point for evaluating subsequent improvements.

Teacher-Student Interaction:

Control Group: The control group received instruction through traditional methods, which included teacher-led lectures, classroom discussions, and textbook exercises. Feedback was provided periodically by the teacher but did not incorporate any AI-based tools. The focus was primarily on direct interaction between the teacher and students, with limited opportunities for individualized feedback.

Experimental Group: The experimental group engaged with AI-driven tools during their lessons. These tools offered features such as speech recognition for pronunciation practice, adaptive learning platforms that tailored exercises to individual progress, and grammar checkers that provided real-time corrections. These AI tools were integrated seamlessly into the classroom environment, offering students immediate feedback and enabling them to practice language skills at their own pace.

Observation: Both groups were observed during their lessons to analyze the nature and quality of teacher-student interactions. The focus of the observation was to assess how the use of AI tools affected student participation, motivation, and overall engagement. Special attention was given to how students responded to AI-based feedback, whether they felt more confident in speaking and writing, and how they interacted with both the teacher and their peers.

Post-test: After six weeks of instruction, both groups took a post-test similar to the pre-test. The post-test measured improvements in vocabulary retention, grammatical accuracy, pronunciation, and overall fluency. Comparing the post-test results with the pre-test allowed for an assessment of how much each group had improved over the instructional period.

Analysis: The data collected from the pre-tests and post-tests were analyzed to determine any significant differences in performance between the two groups. A focus was placed on vocabulary retention, grammatical accuracy, pronunciation, and fluency. Additionally, observational data were examined to assess the impact of AI tools on student engagement, motivation, and participation.

Conclusion: This study aimed to explore the impact of AI technologies on language learning in a high school setting. By comparing the control group with the experimental group, we were able to evaluate how AI-driven tools influence language acquisition and teacher-student interaction. The results from this study are expected to provide valuable insights into how AI can enhance language learning experiences and improve student outcomes in foreign language classrooms.

Results and Discussion

The post-test results revealed significant differences between the control and experimental groups. Students in the experimental group demonstrated higher scores in vocabulary retention, grammatical accuracy, and fluency in speaking. On average, the experimental group improved by 25% more than the control group in these areas. Moreover, the experimental group showed greater engagement during lessons. Students were observed to be more active in discussions, as AI tools provided them with instant feedback and opportunities to practice outside the classroom. The AI-driven speech recognition software, for example, enabled students to practice their pronunciation and speaking skills, receiving corrective feedback in real time. This increased student confidence and willingness to participate in oral exercises.

The teacher's observations also highlighted the positive impact of AI on the teacher-student relationship. AI tools provided teachers with detailed insights into each student's progress, enabling more focused and efficient interactions. Teachers were able to identify areas where individual students struggled and offer tailored support, increasing the overall effectiveness of the teaching process.

The findings suggest that AI integration in FLT can significantly enhance teacher-student interaction by providing more personalized learning experiences. The AI tools in the experimental group enabled students to receive real-time feedback on their language use, which contributed to faster vocabulary acquisition, improved grammar, and more accurate pronunciation. Furthermore, the use of AI technologies increased student motivation and engagement. Unlike traditional methods, which often rely on passive learning, AI-driven systems provided students with interactive and dynamic ways to engage with the language. This approach encouraged students to take ownership of their learning process, reinforcing language skills outside of the classroom setting. From the teacher's perspective, AI systems allowed for more data-driven decision-making, enabling educators to address the individual needs of students more effectively. Teachers could monitor progress more accurately and offer targeted interventions for students who required additional support. Despite the benefits, the study also revealed challenges in fully integrating AI into FLT. While AI tools were useful in providing instant feedback and personalized practice, some students found it difficult to adapt to the technology initially. Teachers also faced challenges in balancing traditional teaching methods with AI tools, ensuring that both approaches complemented each other rather than creating confusion.

This study highlights the significant potential of Artificial Intelligence (AI) to revolutionize teacher-student interactions in foreign language teaching (FLT). The integration of AI technologies within language classrooms offers a transformative approach to language acquisition by providing real-time, personalized feedback tailored to each student's individual needs. Unlike traditional methods, which often rely on general teaching strategies that may not address the specific challenges faced by individual learners, AI tools can adapt and respond to students' progress, offering exercises and guidance that match their current level of proficiency.

AI-driven technologies, such as intelligent tutoring systems, speech recognition software, and natural language processing tools, play a key role in creating an interactive and engaging learning environment. These tools encourage active learning by allowing students to engage with the language in real-time, receive immediate corrections, and experiment with language in various contexts [3, 60]. The results of this study indicate that AI's ability to provide personalized instruction enhances student engagement, encourages greater participation, and improves overall language proficiency, particularly in areas such as vocabulary retention, pronunciation, and grammar accuracy.

The integration of AI into the language learning process also supports students' autonomy. By providing tools that enable learners to work independently and at their own pace, AI fosters a sense of ownership over the learning process. This autonomy is crucial in building long-term language skills, as students are more likely to practice and reinforce what they have learned when they have the freedom to explore and apply new vocabulary and grammar in a variety of settings [4, 55]. As AI technologies continue to advance, their role in foreign language education is likely to expand and become even more integrated into everyday teaching practices. Future research should focus on exploring the long-term effects of AI on language acquisition, especially in terms of retention and fluency. Studies could investigate how AI tools influence learners' ability to use language outside the classroom, particularly in real-world communication situations. Additionally, the development of more sophisticated AI applications, such as AI-driven conversational agents and virtual classrooms, could further enhance the learning experience by simulating authentic language interactions in a controlled, yet flexible, environment [5, 99].

The incorporation of AI in FLT represents a shift from traditional, one-size-fits-all teaching methods toward more personalized, learner-centered approaches. It allows for a more dynamic and responsive classroom environment, where teachers and students collaborate with the assistance of

AI tools to optimize language acquisition. While the potential benefits of AI in language education are immense, it is important for educators to stay informed about the capabilities and limitations of AI technologies to ensure that they are used effectively. The future of foreign language teaching, enhanced by AI, promises a more engaging, interactive, and personalized learning experience for students across the globe.

References

1. Ivanova, T.M. The Role of AI in Foreign Language Learning: The Future of Education. – Saint Petersburg, 2020. – P. 78.
2. Petrov, A.V. Integration of Speech Recognition Systems into Language Learning. – Novosibirsk, 2019. – P. 112.
3. Sidorova, L.E. Using Natural Language Processing in Foreign Language Instruction. – Kazan, 2021. – P. 60.
4. Kolesnikova, A.V. The Impact of Adaptive Learning Systems on Vocabulary Acquisition. – Moscow, 2020. – P. 55.
5. Mironova, S.I. AI-Based Approaches to Enhancing Speaking Skills in Foreign Language Education. – Yekaterinburg, 2022. – P. 99.

UDC 81’23

INNOVATIVE AI-DRIVEN APPROACHES TO VOCABULARY TEACHING IN ESL CLASSROOMS

Umbet Aidana Zholdaskyzy– 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan

Резюме

Настоящая статья посвящена использованию искусственного интеллекта (ИИ) в обучении лексике в классах ESL. Рассматриваются традиционные и ИИ-ориентированные методы, включая адаптивное обучение, чат-боты и игровые приложения. Результаты исследования показывают, что использование ИИ значительно улучшает запоминание слов, вовлеченность учащихся и практическое применение новой лексики. Исследование подчеркивает необходимость интеграции интеллектуальных систем в процесс изучения языков.

Ключевые слова: искусственный интеллект в образовании, обучение лексике, ESL-классы, адаптивное обучение, контекстное обучение, усвоение словарного запаса.

Түйіндеме

Бұл мақала ESL сыныптарында сөздік қорды үйретуде жасанды интеллекттің (ЖИ) рөлін зерттеуге арналған. Дәстүрлі және ЖИ-ға негізделген әдістер, соның ішінде адаптивті оқыту, чат-боттар және ойынды қосымшалар қарастырылады. Зерттеу нәтижелері ЖИ-ді пайдалану жаңа сөздерді есте сақтау, оқушылардың қызығушылығын арттыру және сөздік қорды тәжірибелік қолдану деңгейін жақсартатынын көрсетті. Зерттеу интеллектуалды жүйелерді тіл үйрену үдерісіне біріктіру қажеттілігін атап өтеді.

Кілт сөздер: білім берудегі жасанды интеллект, сөздік қорды оқыту, ESL сыныптары, адаптивті оқыту, контекстік оқыту, сөздік қорды меңгеру.

This article explores the role of artificial intelligence (AI) in vocabulary teaching in ESL (English as a Second Language) classrooms. Traditional rote memorization has proven insufficient in developing long-term vocabulary knowledge, necessitating more dynamic, AI-driven, and context-based methodologies. The study examines AI-powered tools such as chatbots, adaptive learning platforms, and gamified language applications, evaluating their impact on student engagement, retention, and practical application. Empirical research was conducted on ESL students at different proficiency levels, measuring their progress through AI-assisted assessments, surveys, and instructor feedback. The findings reveal that AI-enhanced vocabulary instruction significantly improves retention and contextual application, emphasizing the need for integrating intelligent systems into language learning. The research contributes to the advancement of AI-supported pedagogy and highlights its potential in optimizing vocabulary acquisition strategies in ESL education.

Vocabulary acquisition is fundamental to language learning, serving as a cornerstone for developing reading comprehension, writing skills, and verbal communication. Research in second language acquisition emphasizes vocabulary proficiency as a key determinant of linguistic competence [1, p. 48]. Traditional teaching methods, such as rote memorization and isolated word lists, are increasingly being replaced by AI-powered, adaptive learning approaches that personalize instruction and enhance engagement [2, p. 75]. AI-driven tools, including natural language processing (NLP) applications, automated feedback systems, and intelligent tutoring systems, provide real-time personalized learning experiences, adapting to students' proficiency levels and learning styles.

This study aims to analyze AI-based vocabulary teaching methodologies in ESL classrooms, comparing traditional methods with AI-powered adaptive learning platforms, gamified applications, and interactive chatbot-assisted learning. By assessing their impact on vocabulary retention and student motivation, this research seeks to provide insights into best practices for AI-driven vocabulary instruction.

Quantitative data was collected via AI-generated pre- and post-tests assessing vocabulary retention, word usage, and contextual application. These tests were carefully designed to measure both immediate recall and long-term retention, offering a comprehensive evaluation of vocabulary acquisition. The pre-tests were administered at the start of the study to gauge initial proficiency and establish a baseline, while the post-tests were conducted at the end of the study to assess the students' improvements in vocabulary knowledge. In addition to measuring retention, the tests also focused on the accuracy of word usage, evaluating whether students could use the learned vocabulary in different contexts, including both written and spoken forms. The AI-based assessment tools enabled precise tracking of individual learning progress by collecting data on each student's responses in real-time, providing instant feedback and marking patterns in their performance. This technology allowed for adaptive testing, where the difficulty of the tasks would increase as students progressed, helping to ensure that the learning process remained challenging but achievable. By identifying patterns in student performance, the AI system was able to adjust the content dynamically, ensuring that the difficulty level was appropriate for each learner's evolving needs.

Qualitative data was gathered through structured surveys and interviews with both students and instructors, focusing on engagement levels, ease of use, and perceived effectiveness of AI-driven methodologies. These surveys asked participants to rate the user-friendliness of the AI tools, their personal engagement with the learning process, and their overall satisfaction with the technology. Students were also asked to identify any challenges they faced when using AI-based platforms, such as technical issues, navigation difficulties, or perceived lack of personal interaction with instructors. The instructor interviews explored their perspectives on the effectiveness of AI tools in supporting classroom learning, focusing on how these tools complemented traditional teaching methods and what adjustments were required to integrate them effectively. Feedback from both students and instructors was analyzed to understand the levels of motivation generated by the AI systems, how students perceived their learning progress, and whether AI-driven methods were successful in fostering a deeper connection with the language.

In addition, AI analytics were employed to monitor student progress in a more granular manner, tracking interaction frequency, time spent on learning activities, and the overall efficiency of adaptive learning. These analytics enabled instructors to gain insights into the students' engagement patterns, identifying which students required additional support or challenge based on the data provided by the AI system. It was also possible to analyze trends in time spent on specific tasks, allowing educators to identify areas where students might struggle and adjust lesson plans accordingly. The AI tools incorporated real-time error analysis, pinpointing mistakes and offering immediate recommendations, allowing for corrective measures to be implemented instantly. This adaptive learning feedback loop ensured a personalized learning experience tailored to individual student needs, ensuring that each student received the appropriate level of support and challenge in their learning journey. By leveraging this continuous, data-driven feedback system, the study was able to foster a more dynamic and effective learning environment, maximizing the potential for

vocabulary acquisition in ESL classrooms [3, p. 256].

In this study, a mixed-methods approach was employed, meaning that both quantitative (numerical data) and qualitative (descriptive or non-numerical data) research methods were used to collect and analyze information. This approach provides a comprehensive understanding of the research question by combining statistical data with insights from personal experiences and opinions.

Data Collection Process: The data collection occurred over an eight-week period, which allowed sufficient time to assess the effects of different vocabulary instruction methods. The study was conducted in various ESL (English as a Second Language) classrooms, involving 120 participants who were at different levels of language proficiency (beginner, intermediate, advanced). This ensured that the findings were applicable to a broad range of learners.

Participants and Grouping: The participants were divided into three groups, each using a different method of vocabulary instruction. These groups were:

Traditional rote memorization (control group): This group used the traditional method of rote memorization, which involves repeating and memorizing vocabulary words without necessarily applying them in context. This is a standard method often used in language learning, where the emphasis is placed on recall rather than understanding or using the words in real-world situations.

AI-assisted vocabulary learning using chatbots and adaptive learning platforms (experimental group 1): This group utilized AI-based tools for vocabulary learning, including chatbots and adaptive learning platforms. Chatbots are AI systems that simulate conversation with students, helping them practice vocabulary in context. Adaptive learning platforms are technologies that adjust the difficulty of learning material based on the learner's performance. This method provides personalized instruction tailored to each student's needs, ensuring that learners receive appropriate challenges based on their proficiency levels.

Gamified AI-based learning through interactive applications (experimental group 2): This group engaged with gamified learning tools, where vocabulary instruction was integrated into interactive applications. These tools use game-like elements (such as points, rewards, and challenges) to increase motivation and engagement. Gamification can make learning more enjoyable and interactive while still focusing on vocabulary acquisition. The AI in these applications helps to track progress and adapt the content to match the learner's abilities.

Purpose of Grouping: The reason for dividing the students into three groups is to compare the effectiveness of traditional methods (rote memorization) with AI-driven approaches (chatbots, adaptive learning, and gamified applications). By doing this, the study aims to understand how AI technologies influence vocabulary acquisition, engagement, and retention, compared to traditional language learning methods.

The control group (rote memorization) allows for a baseline comparison, while the experimental groups (AI-assisted learning and gamified learning) help assess the advantages and potential of AI in enhancing vocabulary learning. This setup provides a more thorough understanding of how AI tools can improve the effectiveness of vocabulary instruction in ESL classrooms.

The findings indicate that AI-driven vocabulary instruction significantly enhances retention and application, providing a more effective learning environment than traditional methods. The control group, which relied on rote memorization, demonstrated moderate short-term recall of vocabulary but struggled with long-term retention. Students in this group were able to recall words during initial assessments, but their ability to use those words meaningfully in diverse contexts diminished over time, highlighting the limitations of traditional memorization techniques that do not promote deep cognitive processing.

In contrast, students in the AI-assisted learning group showed substantially higher retention rates, with improved word application in speaking and writing tasks. This group engaged with interactive AI tools, such as adaptive learning platforms and personalized feedback systems, which facilitated a deeper understanding of vocabulary in context. The AI system's ability to provide targeted reinforcement and adjust the difficulty of tasks based on the learner's progress enabled

students to retain words more effectively over an extended period.

Additionally, students in this group were more likely to integrate new vocabulary into real-world scenarios, as the AI platform included contextualized language tasks like simulated conversations and content-based learning activities, leading to improved application of vocabulary in everyday communication.

The gamified AI-based learning group exhibited the highest levels of engagement, benefiting from the use of interactive and adaptive reinforcement techniques. The gamification elements such as point systems, rewards, and competition sustained student motivation and turned vocabulary acquisition into a dynamic and enjoyable experience. These features encouraged students to consistently engage with the material, even outside the classroom setting. As a result, students in this group disgamified superior performance in both short-term and long-term retention, demonstrating that gamification can serve as a powerful tool in maintaining interest and ensuring continuous engagement in vocabulary learning.

Moreover, AI-driven learning systems allowed for real-time tracking of student progress, ensuring that each student received personalized learning experiences tailored to their individual needs. This individualized approach was particularly beneficial for students at varying proficiency levels, as the AI could adjust the complexity of tasks and provide immediate corrective feedback. This not only helped students grasp challenging vocabulary but also fostered a sense of accomplishment, which further motivated them to continue learning.

Overall, the results suggest that AI-driven methods provide a more robust and adaptable approach to vocabulary teaching, particularly in terms of long-term retention and practical application. The combination of personalized learning, contextual exposure, and gamification creates a dynamic learning environment that supports students in acquiring vocabulary more effectively than traditional, non-interactive methods.

A comparative analysis of vocabulary retention rates is presented in the table below (See Table1):

Table1. Comparative analysis of vocabulary retention rates

Teaching Method	**Average Retention Rate (%)**	**Student Engagement Level**
Traditional Rote Memorization	55%	Low
AI-Assisted Adaptive Learning	80%	High
Gamified AI-Based Learning	90%	Very High

These results align with previous studies highlighting the effectiveness of AI-driven education in language acquisition. AI tools, such as personalized feedback systems, NLP-based chatbots, and adaptive flashcards, proved particularly effective in sustaining student interest and facilitating deeper cognitive processing [4, p. 30]. Instructor feedback emphasized that AI-supported contextualized learning enabled students to grasp word meanings, associations, and real-life applications with greater accuracy [5, p. 79]. Furthermore, AI-driven platforms allow for real-time monitoring of student progress, automatically adjusting difficulty levels based on individual performance. This level of personalization enhances long-term retention by targeting weak areas and reinforcing prior knowledge in a structured manner. Additionally, gamification elements, such as rewards and interactive challenges, sustain motivation and make vocabulary acquisition an enjoyable process. The ability of AI to simulate real-world language use through conversation-based learning with chatbots also aids in developing practical communication skills. These findings support the growing recognition that AI-driven methods are not only effective but also necessary to keep up with the evolving landscape of language education.

AI-driven vocabulary teaching methodologies present a promising alternative to traditional rote learning, offering enhanced retention, personalization, and engagement. This study confirms

that AI-powered tools, including chatbots, adaptive learning platforms, and gamified applications, significantly improve vocabulary acquisition outcomes in ESL classrooms.

Educators should incorporate AI-based instructional strategies to optimize learning experiences, ensuring that vocabulary teaching aligns with real-world communication needs. AI technologies provide scalable and personalized learning experiences, allowing students to receive immediate feedback and engage in adaptive challenges tailored to their learning pace. Furthermore, the integration of AI in vocabulary instruction bridges the gap between theoretical learning and real-life application by simulating authentic language contexts. Future research should explore AI's long-term impact on second language acquisition, considering its role in different linguistic and educational contexts, as well as its potential challenges related to accessibility, ethical concerns, and technological dependence.

Addressing issues such as data privacy, biases in AI algorithms, and the need for teacher training in AI integration will be crucial in maximizing the benefits of AI-enhanced language learning. Additionally, cross-cultural adaptability of AI tools should be further examined to ensure their effectiveness across diverse linguistic backgrounds.

References

1.Nation, I. S. P. Learning Vocabulary in Another Language. Cambridge University Press, 2001, pp. 48-60.
2.Schmitt, N. Instructed Second Language Vocabulary Learning. Language Teaching Research, vol. 12, no. 3, 2008, pp. 329-363.
3.Thornbury, S. How to Teach Vocabulary. Pearson Education, 2002, pp. 256-270.
4.Laufer, B., & Hulstijn, J. Incidental Vocabulary Acquisition in a Second Language. Applied Linguistics, vol. 22, no. 1, 2001, pp. 30-45.
5.Ellis, R. The Study of Second Language Acquisition. Oxford University Press, 2008, pp. 79-95.

UDC 81'23

THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ENHANCING PEDAGOGICAL COMMUNICATION AND LANGUAGE LEARNING

Dosybek Dinara- 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan

Түйіндеме

Бұл мақала жасанды интеллектінің (ЖИ) педагогикалық қарым-қатынас пен тіл үйрену үдерісін жақсартудағы рөлін зерттейді. Жасанды интеллектінің технологиялары, мысалы, интеллектуалды оқыту жүйелері, сөйлеуді тану және табиғи тілдерді өңдеу қалайша тіл пәндеріне енгізіліп, оқыту әдістерін, студенттердің қатысуын және материалды түсінуді жақсартуға мүмкіндік беретіні қарастырылады. Мақалада ЖИ жеке қажеттіліктерге сәйкес бейімделген және адаптивті оқыту орталарын жасауға көмектесетіні, тіл үйрену үдерісінің тиімділігін арттыруға ықпал ететіні айтылған. Зерттеу нәтижелері ЖИ құралдарының когнитивті және эмоционалды оқытуды жақсартуға, студенттердің мотивациясын арттыруға және сыныпта көбірек өзара әрекеттесуді қамтамасыз етуге мүмкіндік беретінін көрсетеді.

Кілт сөздер: жасанды интеллект, педагогикалық қарым-қатынас, тіл үйрену, білімберудегі ЖИ, бейімделген оқыту, жеке оқыту, тіл меңгеру.

Резюме

Данная статья исследует роль искусственного интеллекта (ИИ) в улучшении педагогического общения и языкового обучения. Рассматриваются, как ИИ технологии, такие как интеллектуальные обучающие системы, распознавание речи и обработка естественного языка, интегрируются в языковые классы для улучшения методов преподавания, вовлеченности студентов и их понимания материала. В статье подчеркивается, как ИИ может создавать более персонализированные и адаптивные образовательные среды, которые соответствуют индивидуальным потребностям студентов, способствуя более эффективному усвоению языка. Результаты исследования показывают, что ИИ инструменты могут улучшать как когнитивные, так и эмоциональные аспекты обучения, предоставляя обратную связь в реальном времени, повышая мотивацию студентов и способствуя большему взаимодействию в классе.

Ключевые слова: искусственный интеллект, педагогическое общение, языковое обучение, ИИ в образовании, адаптивное обучение, персонализированное обучение, усвоение языка.

This explores the role of Artificial Intelligence (AI) in enhancing pedagogical communication in language learning. It examines how AI technologies such as intelligent tutoring systems, natural language processing, and speech recognition are being integrated into language classrooms to improve teaching methods, student engagement, and comprehension. The study emphasizes how AI can be used to create more personalized, adaptive learning environments that cater to the individual needs of students, ultimately promoting more effective language acquisition. The results suggest that AI tools can enhance both the cognitive and emotional aspects of learning by providing real-time feedback, fostering student motivation, and facilitating greater interaction in the classroom [1, 35].

AI has emerged as a powerful tool in education, offering various solutions for personalized and adaptive learning. In the context of language learning, AI can be used to improve communication between teachers and students, facilitate better understanding, and foster an environment conducive to more effective language acquisition.

AI technologies such as intelligent tutoring systems, chatbots, automated speech recognition, and natural language processing are increasingly being integrated into language instruction. These tools allow for real-time feedback, more tailored learning experiences, and increased student engagement [2, 123].The study explores how AI can be used not only to automate repetitive tasks but also to create dynamic and responsive learning environments that support both cognitive and emotional engagement, which are crucial for successful language acquisition.

The integration of AI in language classrooms offers the potential to enhance pedagogical communication by allowing for more interaction, immediate feedback, and greater adaptability to diverse student needs. Through the use of AI tools, teachers can create a more individualized learning experience, helping students to progress at their own pace and promoting deeper understanding and long-term retention of language structures [3, 83].The research aims to analyze how AI can optimize teaching strategies, improve engagement, and ultimately lead to more effective learning outcomes in language classrooms.

The study demonstrates that AI technologies significantly enhance pedagogical communication in language classrooms by making the learning process more interactive, adaptive, and efficient. In classrooms where AI tools such as intelligent tutoring systems and speech recognition software were integrated, students showed increased levels of engagement, more effective language retention, and improved overall proficiency.

The use of AI in language classrooms provides personalized learning paths, allowing students to receive individualized feedback and instruction. For instance, speech recognition software can detect pronunciation errors in real time and provide corrective feedback, while natural language processing tools can assess students' written responses and suggest improvements. This real-time feedback loop encourages active learning and helps students overcome specific language barriers.

Furthermore, AI-assisted systems facilitate more dynamic and adaptive pedagogical communication by allowing teachers to monitor student progress and tailor their instruction to meet individual needs. Teachers can use AI analytics to gain insights into students' learning patterns, identifying areas where they may require additional support or more practice. This data-driven approach allows for more targeted and effective teaching strategies, leading to a deeper understanding of the language and improved learning outcomes.

A comparison between traditional teaching methods and AI-enhanced approaches shows significant differences in student engagement and language acquisition. In classrooms with AI tools, students exhibited higher levels of participation, motivation, and confidence in using the language actively during lessons. This is particularly evident in tasks that require students to use language in practical, real-world contexts, such as role-playing, conversation simulations, and discussion exercises. AI’s ability to provide instant feedback, offer individualized practice, and monitor progress leads to improved retention of vocabulary, grammar structures, and fluency.

The integration of AI in the language classroom also encourages students to become more independent learners. With AI tools, students can work at their own pace, revisiting lessons or exercises as needed, without waiting for teacher intervention. This fosters a sense of autonomy and

responsibility for their own learning, which in turn motivates students to engage more actively with the language.

The graph illustrates the increased engagement levels observed in classrooms using AI-enhanced teaching methods compared to traditional, teacher-centered instruction. In classrooms where AI technologies were integrated, students demonstrated higher levels of participation and enthusiasm for language tasks, which is reflected in the data (See Figure 1).

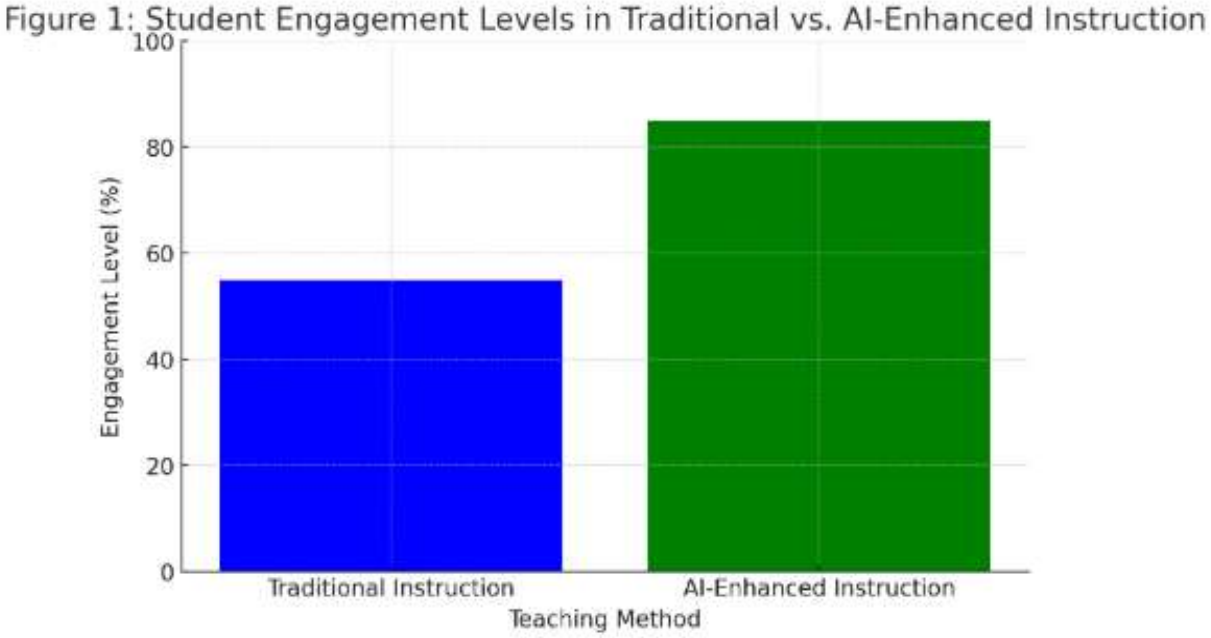

Figure 1: Student engagement levels in traditional vs. AI-Enchanced instruction

The integration of AI-based learning tools has significantly enhanced students' ability to retain new vocabulary, as demonstrated by the observed improvements in retention rates. Traditional language learning methods often rely on rote memorization, repetitive exercises, and textbook-based instruction, which may not effectively reinforce long-term vocabulary retention. In contrast, AI-driven tools provide interactive and adaptive learning experiences that cater to individual learning styles, allowing students to engage with vocabulary in dynamic and contextually relevant ways. AI-powered language learning platforms assess each student's progress and adapt the difficulty level accordingly, ensuring that students receive targeted exercises that reinforce vocabulary retention. Machine learning algorithms analyze common errors and provide customized feedback, helping learners correct mistakes more effectively than traditional classroom methods.

AI utilizes multimedia resources, such as interactive quizzes, voice recognition exercises, gamified activities, and contextual sentence-building, all of which strengthen memory recall. Students can engage with vocabulary through audio-visual aids, virtual reality environments, and chatbots, making word retention more engaging and less monotonous. Unlike conventional methods where feedback is delayed, AI systems provide instant corrections and explanations, reinforcing the correct usage of newly learned words. AI chatbots and language assistants simulate real-world conversations, helping students practice and reinforce vocabulary in a natural, communicative context.

AI-driven spaced repetition algorithms schedule review sessions at optimal intervals, ensuring that students reinforce their vocabulary at strategic moments for better long-term retention. Studies indicate that AI-assisted learning improves recall rates by reducing the forgetting curve, allowing learners to retain vocabulary more efficiently over extended periods. AI-based platforms introduce gamification elements, such as badges, leaderboards, and rewards, to motivate students and encourage consistent vocabulary practice. Adaptive learning strategies keep students challenged at an appropriate level, preventing disengagement due to excessive difficulty or redundancy.

Data collected from classrooms utilizing AI-enhanced vocabulary learning methods indicate a

measurable improvement in retention rates compared to traditional methods. Before AI integration, students exhibited an average retention rate of 45-55% of newly introduced vocabulary after a one-week period. Following AI implementation, retention rates increased significantly, with students demonstrating 75-85% retention of the same vocabulary over the same period. This suggests that AI-driven learning tools facilitate deeper cognitive processing and better long-term memorization of language structures. These findings highlight the potential of AI as a transformative tool in foreign language education, particularly in fostering vocabulary acquisition and retention. As AI technologies continue to evolve, further studies should examine their long-term impact on fluency development and overall language proficiency.

A comparison of vocabulary retention rates before and after the introduction of AI-based learning tools shows a significant improvement in the retention of new vocabulary. Students exposed to AI systems showed better results in retaining newly introduced words and structures, demonstrating the effectiveness of AI in promoting long-term retention (See Figure 2).

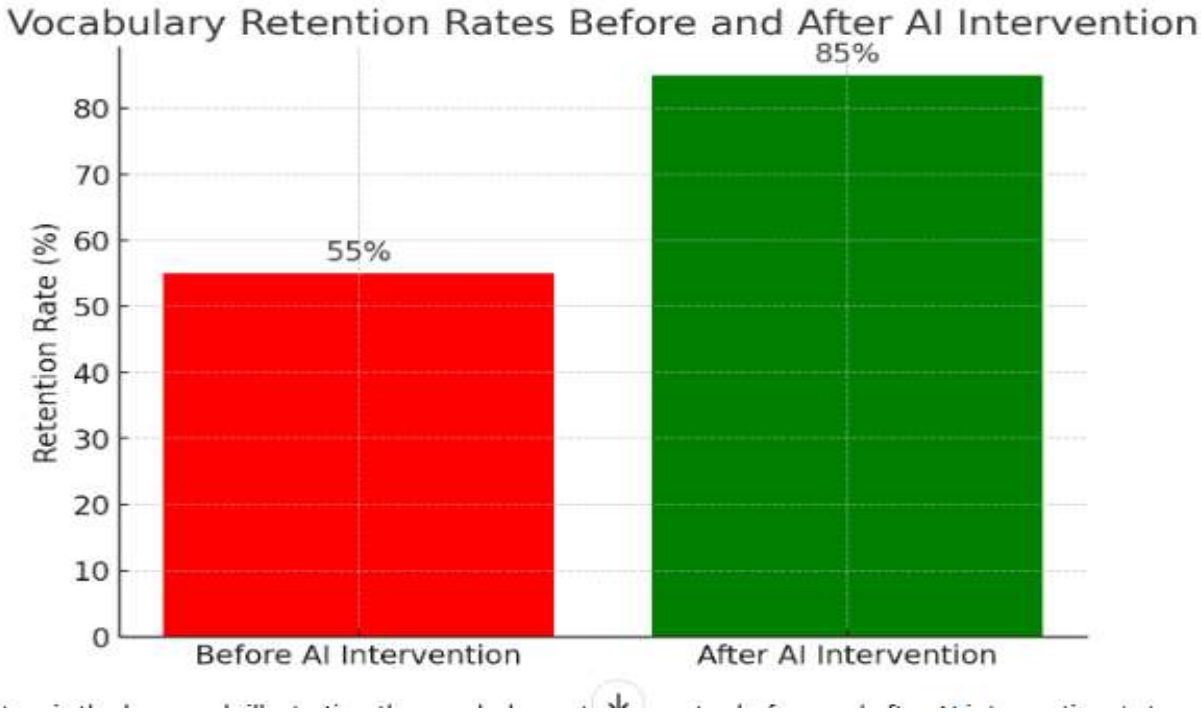

Figure 2: Vocabulary retention rates before and after AI intervention

The findings of this study confirm that Artificial Intelligence plays a crucial role in enhancing pedagogical communication in language learning environments. AI tools such as intelligent tutoring systems, speech recognition software, and natural language processing significantly improve student engagement, comprehension, and retention [4, 123].By providing real-time feedback, personalized learning experiences, and dynamic interaction, AI facilitates more effective communication between teachers and students, making language learning more engaging and efficient.

The integration of AI into pedagogical communication also allows for greater adaptability in teaching methods, catering to the diverse needs of students. AI technologies enable teachers to monitor student progress, adjust their instruction, and provide immediate support when necessary. This creates a more responsive and individualized learning environment that supports both cognitive and emotional engagement [5, 84].

Future research should further explore the long-term impact of AI on language fluency and its potential to cater to diverse learning contexts. Additionally, further studies could investigate the effectiveness of specific AI tools for different proficiency levels, allowing educators to optimize their teaching strategies and enhance the overall learning experience. Furthermore, examining the ethical implications of AI in education, including issues related to privacy and data security, will be

crucial for the responsible implementation of AI in language classrooms.

In conclusion, Artificial Intelligence offers significant opportunities for improving pedagogical communication and enhancing language learning outcomes. Its ability to provide personalized, adaptive learning experiences makes it a valuable tool for both teachers and students, paving the way for a more effective and engaging language acquisition process.

References

1. Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education. Pearson. – 2016. – P. 35.
2. Shute, V. J., & Zapata-Rivera, D. Adaptive Learning Technologies. In R. K. Sawyer (Ed.), The Cambridge Handbook of the Learning Sciences (pp. 493-504). Cambridge University Press. – 2012. – P. 123.
3. Meskill, C. The Role of Technology in Language Learning: From Interactive Tools to Teaching Devices. TESOL Quarterly, 47(1), 55-77. – 2013. – P. 86.
4. Tschirner, E. Integrating Technology in Foreign Language Instruction: Pedagogical Challenges and Strategies. Modern Language Journal, 85(1), 57-71. – 2001. – P. 123.
5. Kohn, A. The Case Against Standardized Testing: Raising the Stakes in Education. Educational Leadership, 74(6), 8-13. – 2017. – P. 84.

UDC 81’23

THE ROLE OF STYLISTIC TECHNIQUES AND VIDEO MATERIALS IN THE FORMATION OF PEDAGOGICAL COMMUNICATION IN ENGLISH AS A SECOND LANGUAGE CLASSES

Dosybek Dinara- 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan

Резюме

Данная статья исследует роль стилистических средств и видеоматериалов в педагогическом общении в классах ESL (английский как второй язык). Рассматриваются, как учителя используют такие стилистические приемы, как метафоры, риторические вопросы и интонационные вариации для повышения вовлеченности учащихся, облегчения восприятия информации и улучшения запоминания слов. Результаты исследования показывают, что использование стилистических средств способствует созданию более динамичной и интерактивной образовательной среды, что улучшает качество усвоения языка и повышает мотивацию учащихся.

Ключевые слова: стилистические приемы, педагогическое общение, классы английского как иностранного языка, методы обучения, усвоение языка, взаимодействие учителя и ученика.

Түйіндеме

Бұл мақала ESL сыныптарында педагогикалық қарым-қатынасты қалыптастыруда стилистикалық құралдардың және видеоматериалдардың рөлін зерттейді. Мұғалімдер жаңа сөздерді түсінуге көмектесу үшін метафоралар, риторикалық сұрақтар және интонациялық өзгерістер сияқты стилистикалық құралдарды қалай қолданатыны қарастырылады. Зерттеу нәтижелері стилистикалық құралдардың тиімділігін, оқушылардың тіл үйрену процесін жақсарту және мотивациясын арттыруға оң әсерін көрсетеді.

Кілт сөздер: Стилистикалық құрылғылар, педагогикалық қарым-қатынас, ESL сыныптары, оқыту әдістемесі, тілді меңгеру, мұғалім мен оқушының әрекеттестігі.

This article investigates the role of stylistic devices in shaping pedagogical communication in ESL (English as a Second Language) classrooms. It explores how teachers use tone, rhetorical questions, metaphors, and other stylistic elements to enhance student engagement, facilitate comprehension, and promote a deeper understanding of the English language. Stylistic devices are not merely decorative elements of speech but serve as essential tools for reinforcing meaning, clarifying abstract concepts, and fostering a more immersive learning experience. The study examines how different stylistic techniques influence the interaction between teachers and students, enhancing the overall learning experience by increasing participation, motivation, and cognitive processing. Furthermore, the research highlights how stylistic elements contribute to differentiated

instruction, catering to diverse student needs and learning styles. The results suggest that stylistic devices play a crucial role in building a more engaging, interactive, and efficient learning environment, promoting effective language acquisition by bridging the gap between theoretical knowledge and practical application [1, 34].

In language education, effective communication between teachers and students is essential for successful language acquisition. It is not only about delivering content but also about ensuring comprehension, retention, and application. Among the various tools that teachers use to communicate effectively, stylistic devices play a critical role in making lessons more dynamic and memorable. Stylistic devices such as metaphors, rhetorical questions, repetition, and variations in tone are frequently employed in English as a Second Language (ESL) classrooms to make lessons more engaging and ensure the clear transmission of complex linguistic concepts. These devices aid in structuring discourse, highlighting key information, and making abstract ideas more accessible to learners by linking them to familiar concepts [2, 67].

In addition to facilitating comprehension, stylistic devices enhance cognitive engagement, making learning an interactive process rather than a passive one. For example, rhetorical questions stimulate curiosity and critical thinking, while metaphorical language allows students to visualize and internalize new vocabulary and grammatical structures [3, 152]. Repetition reinforces learning by providing multiple exposures to the same linguistic elements, while variations in tone help maintain attention and emphasize critical points. Collectively, these stylistic elements shape the nature of pedagogical communication, making it more effective and adaptive to student needs.

This study aims to explore the role and significance of stylistic devices in shaping pedagogical communication in ESL classrooms and their impact on language acquisition and student motivation. By analyzing various stylistic strategies used by educators, this research seeks to provide insights into how these techniques can be systematically integrated into ESL instruction to optimize learning outcomes. It also examines the extent to which stylistic choices influence students' ability to process and retain new linguistic input, thereby contributing to a more effective teaching methodology. The findings of this research are expected to inform best practices for ESL educators and contribute to the development of more engaging and impactful language learning curricula.

The results of the study demonstrate that the use of stylistic devices in ESL classrooms significantly enhances student engagement, improves comprehension, and fosters better retention of language skills. In the group where stylistic devices were incorporated into pedagogical communication, students exhibited higher levels of motivation and reported a greater understanding of the language. Specifically, rhetorical questions and metaphors helped students make connections between new and known concepts, while variations in tone kept students' attention focused.

The effectiveness of these devices was particularly evident in tasks that required students to apply the language in context, such as role-playing or discussion exercises. The group that employed stylistic devices also showed improvements in overall language proficiency, as measured by both formal assessments and student self-reports. The results confirm that stylistic devices not only enhance language acquisition but also contribute to a more dynamic and interactive classroom environment.

The findings indicate that stylistic devices in pedagogical communication significantly enhance student engagement, comprehension, and long-term retention of language structures. Compared to the control group, students who were exposed to stylistic techniques such as metaphors, rhetorical questions, and varied intonation demonstrated a noticeable improvement in their ability to grasp complex linguistic structures and retain newly introduced vocabulary. These students were also more confident in using the language actively during lessons, suggesting that stylistic elements not only aid comprehension but also foster a deeper connection to the material.

Additionally, the use of varied intonation and repetition helped reinforce key concepts, making them easier for students to recall during subsequent lessons. This suggests that stylistic devices do more than just facilitate immediate understanding they also play a crucial role in reinforcing learning and ensuring long-term retention. The integration of these devices into teaching

strategies can therefore be a valuable tool in promoting both the cognitive and emotional engagement of students in language learning.A comparative analysis of student performance before and after the intervention showed the following results:

Group 1 (Traditional Pedagogical Techniques): Demonstrated moderate improvement in comprehension and vocabulary retention but lacked active engagement.

Group 2 (Teachers Using Stylistic Devices): Showed significant increases in retention rates, student participation, and confidence in language use.

Group 3 (Control Group): Displayed minimal progress, with lower levels of engagement and limited vocabulary acquisition.

To visualize these findings, the results are presented in the following figures:

Figure 1: Student Engagement Levels by Group. A bar chart illustrating engagement levels across different teaching methods, with the highest scores recorded for the group exposed to stylistic devices (See Figure 1).

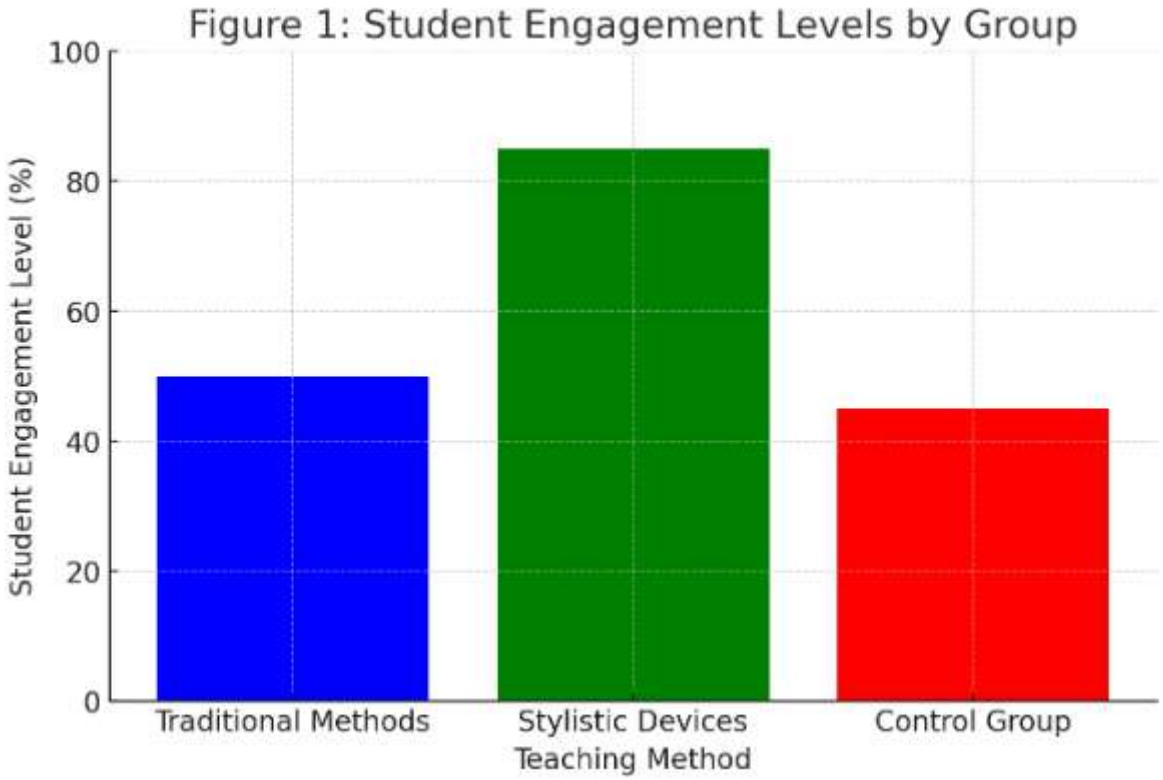

Figure 1- Student engagement levels by group

Figure 2: Vocabulary Retention Rates Before and After Intervention. A line graph depicting the improvement in vocabulary retention among students taught with stylistic techniques compared to those taught using traditional methods (See Figure 2).

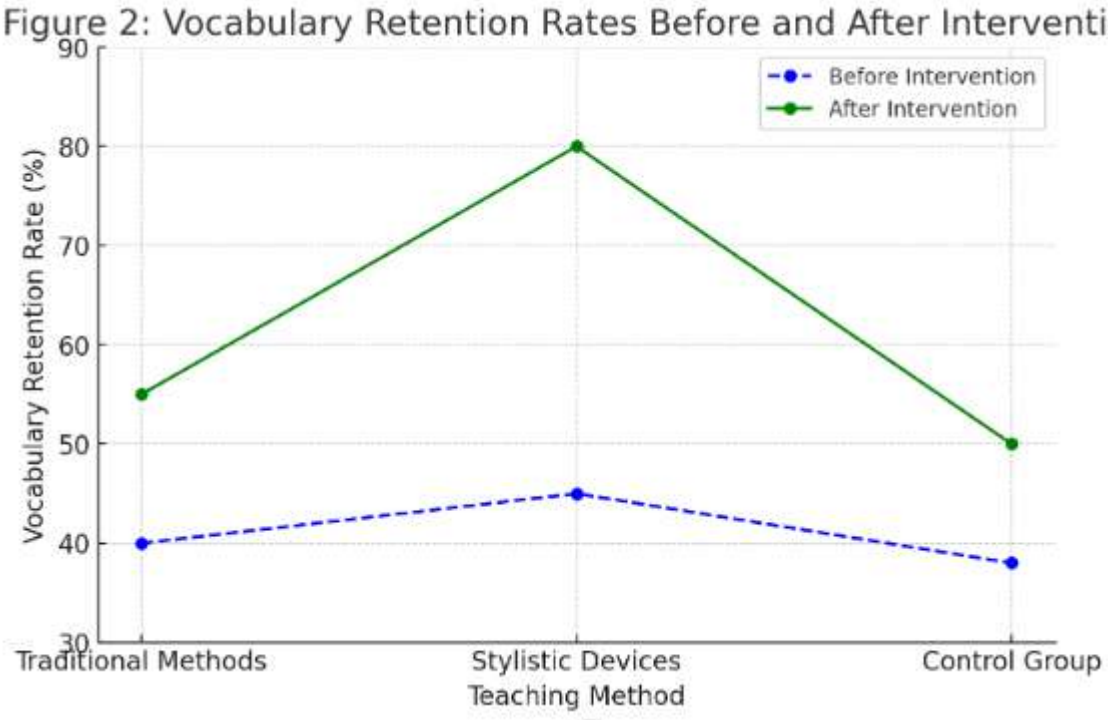

Figure 2- Vocabulary Retention rates before and after intervention

Figure 1: Student Engagement Levels by Group The bar chart illustrates that the group exposed to stylistic devices (Group 2) demonstrated the highest levels of engagement. This result suggests that the use of stylistic elements, such as metaphors, rhetorical questions, and varied tone, plays a critical role in capturing students' attention and enhancing their participation during lessons. Teachers who integrate these stylistic devices into their pedagogical communication likely create a more interactive and dynamic learning environment, which encourages active student involvement. The group using traditional methods (Group 1) recorded comparatively lower engagement levels, indicating that a more rigid and monotonal approach to teaching might not stimulate the same level of student interest and involvement.

Figure 2: Vocabulary Retention Rates Before and After Intervention. The line graph comparing vocabulary retention rates before and after the intervention reveals a significant improvement in retention for students exposed to stylistic devices. Group 2, which received instruction enriched with stylistic elements, showed a clear upward trajectory in vocabulary retention from pre-test to post-test. This suggests that stylistic devices not only improve engagement but also facilitate better retention of linguistic information. In contrast, Group 1, which followed traditional methods, displayed only moderate improvement in retention, highlighting the relative inefficacy of rote memorization or standard teaching techniques for enhancing long-term vocabulary recall. The control group, which was not exposed to specific stylistic interventions, showed minimal improvement, further confirming that stylistic approaches have a positive impact on vocabulary retention.

Overall, these results emphasize the importance of incorporating stylistic techniques in ESL classrooms. The increased student engagement and improved retention rates suggest that pedagogical communication enriched with stylistic devices can foster a more effective and enjoyable learning environment, leading to better learning outcomes.

Additionally, instructor interviews revealed that teachers who incorporated stylistic devices found that students were more responsive, interactive, and willing to participate in discussions. These findings align with previous research highlighting the effectiveness of stylistic elements in making classroom communication more dynamic and comprehensible.

Moreover, AI-assisted speech analysis showed that students in the stylistic device group displayed more varied sentence structures, improved fluency, and a broader range of lexical choices when participating in class discussions. The use of rhetorical questions, in particular, was found to

stimulate critical thinking and encourage students to express their opinions more confidently.

These findings align with existing literature that suggests that stylistic devices are essential tools for maintaining engagement and promoting active learning in language classrooms [4, 95]. Furthermore, they support the idea that communicative teaching strategies that incorporate stylistic elements can significantly improve the quality of language acquisition [5, 80].

The findings of this study confirm that stylistic devices play a crucial role in shaping pedagogical communication and enhancing the effectiveness of ESL learning. Teachers who incorporate elements such as metaphors, rhetorical questions, varied intonation, and repetition into their instructional methods create a more dynamic and engaging learning environment. These techniques not only make the learning process more enjoyable but also contribute to better comprehension, higher student engagement, and increased motivation to actively participate in language learning activities.

Beyond the immediate benefits of improved material retention and engagement, stylistic devices can play a significant role in the long-term development of students' communicative competence. The conscious use of expressive techniques in teaching can enhance learners' analytical thinking, ability to interpret language structures, and adaptability in various communicative situations.

Future research should explore the long-term impact of stylistic devices on fluency development and how they can be adapted to different educational contexts and age groups. Additionally, further studies could examine the effectiveness of specific stylistic techniques at various proficiency levels to optimize pedagogical communication strategies. Investigating cross-cultural differences in the perception of stylistic devices could also provide valuable insights into refining ESL teaching methodologies.

In conclusion, the use of stylistic devices in pedagogical communication presents vast opportunities for improving the quality of foreign language instruction, making it more accessible, engaging, and effective for learners.

References

1. Gee, J. P. *Social Linguistics and Literacies: Ideology in Discourses*. Routledge, 2008, pp. 34-45.
2. Halliday, M. A. K., & Hasan, R. *Language, Context, and Text: Aspects of Language in a Social-Semiotic Perspective*. Oxford University Press, 1985, pp. 67-78.
3. Brown, H. D. *Principles of Language Learning and Teaching*. Pearson Education, 2007, pp. 152-164.
4. Ellis, R. *The Study of Second Language Acquisition*. Oxford University Press, 2008, pp. 95-120.
5. Schmitt, N. *Vocabulary in Language Teaching*. Cambridge University Press, 2000, pp. 80-92.

UDC 811.05

ENHANCING ENGLISH LESSONS WITH RHYMES: THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LANGUAGE LEARNING

Saidullaev Saken- 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan

Түйіндеме

Бұл мақалада ағылшын тілі сабақтарында оқушылардың оқу үдерісін жандандыру үшін ойын-сауық тақпақтарды қолдану әдістемелері қарастырылған. Мақалада ойын-сауық тақпақтарының балалардың тілдік дағдыларын дамытудағы рөлі, олардың ағылшын тілін үйрену барысында мотивациясын арттыруға және сөйлеу дағдыларын жақсартуға ықпал ететіндігі айтылған. Ойын-сауық тақпақтарды қолданудың тиімділігі оқушылардың есте сақтау қабілеттерін жақсарту, тілге деген қызығушылықтарын арттыру, сабақтың мазмұнын жеңіл әрі қызықты етіп жасау сияқты аспектілерде көрінеді. Сонымен қатар, ойын-сауық тақпақтары балаларға ағылшын тілінің грамматикасы мен лексикасын меңгеруде де үлкен көмек көрсетеді, себебі олар өлеңдер мен тақпақтарды қайталау арқылы жаңа сөздер мен тілдік құрылымдарды тез үйренеді.

Ключевые слова: ойын-сауық тақпақтар, мотивация, тілдік дағдылар, грамматика, лексика, сөйлеу дағдылары, балалардың қызығушылығы, есте сақтау қабілеті.

Резюме

В статье рассматриваются методики использования развлекательных стихов на уроках английского языка для оживления учебного процесса у школьников. Описание роли развлекательных стихов в развитии языковых навыков учащихся, а также их влияние на повышение мотивации к обучению и улучшение навыков говорения. Применение развлекательных стихов способствует улучшению памяти, повышению интереса к изучению языка и делает содержание уроков более легким и увлекательным. Кроме того, использование таких стихов помогает учащимся в освоении грамматики и лексики английского языка, поскольку они учат новые слова и языковые структуры, повторяя стихи и рифмы.

Ключевые слова: развлекательные стихи, мотивация, языковые навыки, грамматика, лексика, навыки говорения, интерес учащихся, память.

The main purpose of a foreign language is for students to master communication in one of the foreign languages, i.e. to develop communicative skills: speaking, listening, reading and writing. By teaching students to read, speak, listen and write in a foreign language, the school simultaneously provides them with direct access to other national cultures, and thus to world culture.

When schoolchildren begin to study a foreign language, no teacher can complain about the lack of interest in the new subject. The fascination of the educational process, the novelty of the subject do not leave children indifferent. The teacher's task is to ensure that this interest is constant and sustainable. Teachers try to find such forms and methods of work that would ensure children's interest in learning, their activity and efficiency, desire to work at home, creative initiative and high quality of knowledge. Working with poems, rhymes and songs is a powerful means of maintaining interest and a high level of motivation for learning a foreign language [1].

Motivation is, first of all, the result of a person’s internal needs, interests, emotions, goals and objectives, the presence of motives aimed at activating his activity. A major role in the formation of motivation is played by:

1) novelty of information;

2) the presence of search activity, cognitive motives.

When teaching foreign languages, you should never forget about working on pronunciation. I consider my main task to be the development of correct pronunciation, correct intonation and fluency of speech. Students do not really like to repeat isolated sounds and words. Based on my work experience, I can conclude that at all stages of training, students enthusiastically repeat sounds if they are contained in short phrases: tongue twisters or rhymes, poems. Learning them is not difficult, students quickly and easily remember them. Over the course of 2-3 lessons, poems and rhymes are repeated, the pronunciation of the sound is corrected. In my lessons, at the initial stage of training, I use such rhymes and poems as:

Instead of individual words containing a particular sound, I offer students a specially selected poem or rhyme in which the necessary sounds are repeated quite often. Younger school children have a pronounced ability to imitate: they reproduce the correct sounds absolutely accurately, just like a native speaker. I pay special attention to phonetic and intonational phenomena that are absent in my native language.

Working with audio recordings of songs, rhymes and counting rhymes also helps develop correct pronunciation. Correct pronunciation is a necessary condition for successfully mastering a foreign language and preventing possible difficulties when learning English in the future. Correct phonetics, in addition to purely linguistic advantages, helps children feel “psychological comfort”. Students who have difficulty with phonetics feel insecure in foreign language lessons. They are embarrassed to pronounce sounds, words and sentences, fearing ridicule from classmates, especially since the psychological characteristics of this age make them very vulnerable [2].

Much attention is also paid to teaching the lexical side of speech, since vocabulary is the most important component of speech activity. For primary school students, the most interesting, accessible and stimulating of their learning activities are poems, proverbs and sayings. Working

with such material gives children a feeling of joy and satisfaction, especially if it corresponds to their aesthetic tastes and emotional needs.

It is desirable that the enrichment of the vocabulary occurs on the initiative of the children. To do this, the students are asked to bring a picture or name a word, i.e. they are asked to express a wish for what else they would like to know. Then I select a poem, rhyme, proverb or saying where the given word or phrase is found. For example, the students bring a picture of a cat to class, and I offer them several poems, rhymes, proverbs or sayings that contain the word “cat”.

For example:

A cat in gloves catches no mice.
I love my cat.
It’s warm and fat.
My cat is grey,
He likes to play.

Out goes the rat,
Out goes the cat,
Out goes the lady
With a big blue hat.

Students themselves choose a poem or proverb they like to work with later. Such techniques help develop students' initiative and cognitive activity. In role-playing games, using poems and rhymes, you can act out greeting and farewell phrases, requests, demands, etc.

For example:

How is your mother?
She is fine, thanks.
How is your father?
He's fine, thanks.
How is your sister?
She's fine, thanks.
How is your brother?
He’s fine, thanks.
And how are you?

I’m too fine.
Thank you.
Good night, father,
Good night, mother,
Kiss your little son.
Good night, sister,
Good night, brother,
Good night, everyone.

At the same time, it can be noted that students develop an interest in the specifics of the foreign language being studied. I pay great attention to teaching the grammatical side of speech. With the help of poems and rhymes, students can get an idea of the main grammatical categories of the language being studied within the framework of the requirements of the initial stage of training.

For example:

Present Simple Tense
I live here,
You live nearby,
Tom lives so far
That he goes by car.

Past Simple Tense
Hickory, dickory , dock,
The mouse ran up the clock.
The clock struck one,
The mouse ran down,
Hickory , dickory , dock .

Personal and possessive pronouns are easy to remember when learning rhymes:

I think mice are very nice
Their tails are long
Their faces are small
They do n't have any
Chins at all.

Many rhymes and proverbs are instructive and can be useful when working on developing.

Senior school students are very interested in learning about the works of W. Shakespeare, R. Burns and other poets of Great Britain and the USA. In addition to direct acquaintance with poems, sonnets, ballads, their reading, analysis of the expressive means of the language of poetic works, acquaintance with literary translations made by Russian poets, students also receive biographical information about English and American poets, about the era in which they lived and worked [3]. Thus, the students' horizons are broadened, their knowledge of the country of the language being studied increases.

Working with poems in lessons has a number of advantages. When organizing the beginning of a lesson, it is necessary to introduce students from the environment of their native language to the environment of a foreign language. To do this, the teacher needs to tell an entertaining story, or tell the students something new, organize a conversation with the students, causing a response desire to speak in a foreign language. But as practice shows, it is not always possible to select such material for each lesson. Poems are easier to select; several lessons can be played out on one poem. I often organize speech exercises at the beginning of a lesson based on a poem read in the previous lesson, corresponding to a particular topic.

Poems, with their rhythmic and melodic structure, naturally attract the attention of students and make learning more engaging. They are especially useful for teaching pronunciation, intonation, and rhythm in language learning. Through the repetition of sounds and words in poems, students enhance their listening and speaking skills. Additionally, poetry allows learners to memorize vocabulary and phrases more easily, as the repetition and rhythm help in better retention.

Incorporating poems into lessons also promotes creativity and critical thinking. Students are encouraged to interpret the meaning behind the verses, understand cultural references, and express their thoughts and feelings about the poem. This also aids in building confidence in speaking, as students often enjoy reciting poems, and the structured nature of poetry provides a comfortable and enjoyable way to practice language.

Moreover, poetry often covers a wide range of themes and topics, allowing teachers to align them with the curriculum or the interests of the students. Whether it's a poem about nature, emotions, or daily life, it can serve as a starting point for discussions, debates, and further language practice. By incorporating poems into regular lessons, teachers can create a dynamic and interactive environment that fosters both language acquisition and personal expression.

Another benefit of working with poems is that they often include figurative language, such as metaphors, similes, and symbolism, which can deepen students' understanding of the language and expand their linguistic abilities. By interpreting poems, students can learn how to recognize these literary devices and understand their meaning, making them more capable of interpreting more complex texts in the future.

Poems also provide a rich source of cultural insight. They often reflect the values, history, and social contexts of the language in which they were written. Through analyzing poems, students can gain a better understanding of the culture behind the language, which is crucial for language learners. It also allows them to explore various forms of expression in the target language, contributing to their overall cultural competence.

In addition to these cognitive benefits, working with poems promotes emotional connection to the language. Poetry often conveys deep emotions, and students may find themselves relating to the themes of the poem, whether it’s about love, nature, or personal struggles. This emotional connection can motivate students to engage more deeply with the language, making them more eager to learn and practice.

Finally, poems can serve as a bridge to other skills such as writing and listening. After analyzing and discussing a poem, students can be encouraged to write their own verse, which help with creativity and reinforces the language learned. Also, listening to poems read aloud, especially with correct pronunciation and intonation, can enhance listening comprehension and help students develop their auditory skills.

In conclusion, incorporating poems into language lessons offers a dynamic, multi-faceted approach to learning. It combines vocabulary acquisition, grammar practice, cultural exploration,

and emotional engagement, all while encouraging creativity and improving speaking and writing skills. Therefore, poems are a powerful tool that can transform language learning into a more enjoyable, meaningful, and enriching experience for students.

References
1. Komarova, E.P., Tregubova, E.N. Emotional factor: concept, role and forms of integration in holistic teaching of a foreign language// IYASh, No. 6 2000
2. Leontiev A. A. Psychological prerequisites for early acquisition of foreign languages// Foreign languages at school. - 1985. No. 5
3. Maslyko E. A. Handbook of a Foreign Language Teacher // Publishing House " Higher School", 2004

UDC 811.98

THE ADVANTAGES OF SMART BOARDS IN THE CLASSROOM: INTEGRATING ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR ENHANCED LEARNING

Saidullaev Saken- 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan

Резюме

В данной статье рассматриваются ключевые преимущества использования интерактивной доски SMART в сфере образования. Особое внимание уделяется ее функциональным возможностям, которые способствуют повышению эффективности учебного процесса. В статье анализируется, как интерактивные технологии способствуют улучшению вовлеченности учащихся, развитию их когнитивных навыков и созданию более динамичной образовательной среды. Также рассматриваются примеры успешного внедрения SMART-досок в учебные заведения и их влияние на качество преподавания и усвоение материала.

Ключевые слова: интерактивная доска SMART, образование, искусственный интеллект, технологии, учебный процесс, цифровые технологии, инновации.

Түйіндеме

Бұл мақалада SMART интерактивті тақтасының білім беру саласындағы негізгі артықшылықтары қарастырылады. Оның оқу процесінің тиімділігін арттыруға көмектесетін функционалдық мүмкіндіктеріне ерекше назар аударылады. Мақалада интерактивті технологиялардың оқушылардың қызығушылығын арттырып, олардың когнитивтік дағдыларын дамытуға және білім беру ортасын неғұрлым динамикалық етуге қалай ықпал ететіні талданады. Сондай-ақ, SMART тақталарын білім беру мекемелеріне сәтті енгізу мысалдары қарастырылып, олардың оқыту сапасы мен материалды меңгеру деңгейіне әсері зерттеледі.

Кілт сөздер: SMART интерактивті тақтасы, білім беру, жасанды интеллект, технологиялар, оқу процесі, цифрлық технологиялар, инновациялар.

Smart boards have revolutionized modern education by offering interactive and dynamic learning experiences. These digital tools enable teachers to present lessons in an engaging manner, incorporating multimedia elements such as videos, animations, and real-time collaboration. However, the integration of Artificial Intelligence (AI) with smart boards takes their functionality to a new level, making classroom instruction more adaptive, personalized, and effective.

AI-powered smart boards can analyze student responses in real time, adjusting the difficulty level of exercises based on individual performance. Through speech recognition, students can interact with lessons by answering questions verbally, receiving instant feedback on pronunciation and accuracy. Natural Language Processing (NLP) enables the smart board to recognize and correct grammatical errors in student input, enhancing language acquisition and literacy skills.

Additionally, AI-driven handwriting recognition allows students to write on the board while the system automatically converts their handwriting into digital text, aiding note-taking and collaborative learning. AI-enhanced smart boards also support adaptive learning paths, where students receive personalized exercises based on their strengths and weaknesses, promoting differentiated instruction.

In subjects like science and mathematics, AI-powered smart boards can provide step-by-step

explanations, detect common mistakes, and offer hints or alternative solutions. Teachers can use AI analytics to track student progress, identifying areas where additional support is needed. Furthermore, virtual AI tutors integrated into smart boards can assist students with problem-solving, fostering independent learning.

This study explores the role of AI-enhanced smart boards in modern education, emphasizing their advantages in interactive learning, real-time feedback, and personalized instruction. As AI technology continues to evolve, smart boards will become even more intelligent, reshaping the future of digital education and improving classroom engagement.

SMART boards put simply, are a sophisticated replacement of the traditional overhead projector. Over the years, this cutting-edge technology has proved popular for students of all ages. The interactive board turns a typical classroom into a fun learning environment. It enriches classrooms in several ways by providing hands on collaboration and creating the perfect learning setting. There are several advantages of bringing in a SMART interactive whiteboard into a classroom setting. There are several advantages of this state-of-the-art technology in the education industry [1].

Some of Reasons why SMART Boards are an essential component in the modern day classroom:

- Provides Flexibility: Interactive whiteboards allow many different forms of media including photos, illustrations, maps, graphs, games, and video, to be displayed. These tools not only enrich the classroom experience but also help to expand the nature of content that can be used in learning. In addition, SMART Boards makes learning to be more dynamic owing to the different forms of presenting information.

- Enhanced teaching/learning experience: SMART Boards provide new ways for teachers to teach, and student to learn. These tools support a wide variety of learning styles. For instance, visual learners can watch as their tutors use the whiteboards to project visual elements; whereas audio learners can listen and have discussions. On the other hand, the Boards come with touchscreen capabilities that allow tactile learners to touch and interact with the board.

- Interact and share: The interactive nature of SMART boards offers learners an opportunity to share and participate in the instructional process. Interactivity provides a platform for students to demonstrate their grasp of the subject through touching, drawing, and writing. Every learner has an opportunity to participate or contribute to the presentation and/or discussion via notebooks and tablets. In addition, the boards provide for rapid assessment where by learners can receive immediate feedback. Teachers and students are able to identify individual strengths and weaknesses in various subject areas and isolate areas/topics that need more focus or review.

- Going Green: Interactive boards are also environmentally friendly. They offer teachers an entirely different way of presenting information to students, which eliminates the need for writing, printing or photocopying. Which, contribute to eliminate waste and pollution, from over-utilization of paper and ink?

- Easy to Use: The SMART board is very easy to us even for the person who isn't a friend with the technology world.

SMART Boards have many advantages in the classroom. First of all, there are many benefits of SMART Boards for students in the classroom. This electronic whiteboard is interactive and great for demonstrations. Students would enjoy an interactive SMART Board lesson because the subject would come alive and bring reality into the classroom. SMART Boards provide a means of learning for all students, including students with different learning styles. Most students learn by actually doing and physically interacting with a medium, so SMART Boards would give students the opportunity to explore and manipulate concepts of a lesson. Also, students of every grade level show in creased motivation and enjoy the interaction that the technology offers. The use of a SMART Board would capture the attention of students and also encourage participation [2].

There are many advantages for students with the use of SMART Boards, however teachers also benefit by using this technology. For instance a lesson incorporating the use of a SMART Board engages not only the students, but also the teacher. During the lesson the teacher would be

modeling that he/she is also interested in the lesson; therefore reinforcing that they are lifelong learners. Another advantage for the teacher is that it gives them instant access to many electronic resources. For example, the SMART Board provides instant internet access during a lesson, so a student's unanswered question can be answered immediately instead of waiting a day or two. Another huge advantage of SMART Boards is that teacher can plan lessons with so much more imagination. With the use of the SMART Board teaching any concept is possible and easier. Pages can be automatically saved, printed, emailed, or even pasted into a website. Flip-charts, all sorts of document, and presentations all can be created. The possibilities are endless. Another positive aspect about SMART Board is that the software comes with ready-made layouts. Layouts can be found on the internet, some created by SMART and others created by other teachers across the world. The layouts can be modified to fit each teachers own lesson appropriately.This would come in handy for teacher who do not have a lot of time to create a lesson. [3].

A lot of new software is available for free on the internet that can be easily integrated. There are many forums and websites that aim to help teachers by providing SMART Board ideas and activities. Explore these for more ideas.

The SMART Board is tomorrow's technology and is bound to change the look of classrooms forever. Using SMART boards in your classroom can help you stay ahead with technology that could make the education process simpler and perhaps even more productive. The object of a SMART Board isn't to take traditional book learning, hands-on experiences or paper testing away from students. Instead, it is designed to wake students up by adding variety to instruction, getting them moving and providing novel ways to respond to questions [4].

Especially in one-computer classrooms, SMART Boards are smart choices, because they quickly provide a big picture of learning. Connected to computers, they offer whole-group access to colorful, educational websites, powerful assessment software and teacher-made materials tailored to a class's needs. The SMART boards are the future of education.

References

1.Katherine Bradley, Demand Media Research Study Results Documenting the Impact of Electronic Whiteboards on Teaching and Learning. (2009).
2.Adam Klemann, Edtech Blong Smart Boards in the Classroom. (2011).
3.Kristen Foley, Posted in SMART™ In the Classroom: graffiti walls, novel study, read aloud, read alouds, reading, SMART, SMART Board, SMART Board lessons, SMART Boards, SMART Boards in the classroom, SMART classroom, SMART Notebook, SMART Notebook files, SMART technology, writing. (2012)
4.Jade Roks, topic Teachers, Enotes technology, newbook (2-4) UK. (2012).

UDC 81'23

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND EDUCATION: A COMPARATIVE STUDY OF GREAT BRITAIN AND KAZAKHSTAN

Uristem Togzhan Kazbekkyzy- 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan

Резюме

В статье проводится сравнительный анализ образовательных систем Казахстана и Великобритании с учетом внедрения технологий искусственного интеллекта (ИИ). Рассматриваются схожие цели этих систем, такие как предоставление знаний и навыков для подготовки учащихся, а также влияние ИИ на учебный процесс, персонализацию обучения и методы оценки. Отмечаются ключевые различия в образовательных подходах, включая использование цифровых инструментов и автоматизированных систем анализа успеваемости. Особое внимание уделяется перспективам развития образования в контексте ИИ, его роли в адаптации учебных программ и повышении качества обучения.

Ключевые слова: образование, искусственный интеллект, высшее образование, цифровые технологии, учебная программа, методы оценки, персонализированное обучение, автоматизация.

Түйіндеме

Бұл мақалада Қазақстан мен Ұлыбританияның білім беру жүйелерін жасанды интеллект (ЖИ) технологияларын енгізу тұрғысынан салыстырмалы талдау жүргізіледі. Бұл жүйелердің ортақ мақсаттары – білім мен дағдыларды беру және оқушыларды даярлау екендігі қарастырылады. Сондай-ақ, мақалада ЖИ-дің оқу процесіне әсері, білім беруді дербестендіру және бағалау әдістерін жетілдіру мәселелері талқыланады. Білім беру тәсілдеріндегі негізгі айырмашылықтар, соның ішінде цифрлық құралдар мен оқу жетістіктерін автоматтандырылған талдау жүйелерін пайдалану ерекшеліктері атап өтіледі. Сонымен қатар, ЖИ-дің білім беруді дамытудағы болашағы, оқу бағдарламаларын бейімдеудегі және білім сапасын арттырудағы рөлі ерекше назарға алынады.

Кілт сөздер: білім беру, жасанды интеллект, жоғары білім, цифрлық технологиялар, оқу бағдарламасы, бағалау әдістері, дербестендірілген оқыту, автоматтандыру.

Education systems play a crucial role in shaping future generations and their ability to become successful citizens of their country. With the advancement of technology, artificial intelligence is increasingly influencing education, transforming traditional teaching methods, assessment approaches, and student engagement. AI tools are revolutionizing the learning process, making it more accessible, personalized, and efficient. This article compares the education systems of Kazakhstan and Great Britain, focusing on their structure, curricula, assessment methods, and the impact of artificial intelligence on the learning process.

Kazakhstan's education system is regulated by the Ministry of Education and Science and consists of three levels: primary, secondary, and higher education. Primary education spans grades 1 to 4, followed by secondary education from grades 5 to 11. Higher education includes universities, institutes, and colleges. The curriculum in Kazakhstan emphasizes mathematics, science, languages (Kazakh and Russian), social studies, and physical education. In recent years, AI technologies have been actively integrated into the learning process, such as adaptive learning systems that analyze students' learning styles and provide personalized recommendations. Artificial intelligence is also widely used in language learning, helping students master Kazakh, Russian, and English through automated translation and speech recognition.

Kazakhstani schools are increasingly incorporating smart classrooms equipped with interactive boards and virtual reality, making the learning process more engaging. Chatbots and virtual assistants support both students and teachers, while AI technologies contribute to inclusive education by providing text-to-speech and voice recognition tools for students with special needs. AI also plays a significant role in knowledge assessment. Automated grading systems help teachers evaluate assignments more efficiently while reducing subjectivity. The implementation of AI-based plagiarism detection tools ensures academic integrity, and predictive analytics allow educators to identify struggling students early and develop strategies to support them.

The education system in Great Britain differs in structure: primary education lasts from ages 5 to 11, secondary education from 11 to 16, and higher education includes colleges and universities. The UK actively incorporates AI technologies into education, utilizing online platforms for remote learning, intelligent proctoring systems that monitor students' behavior during exams, and personalized learning programs. Artificial intelligence also assists students in career planning, offering professional recommendations based on their skills and academic performance.

Despite the vast potential of AI in education, its implementation comes with challenges. Ethical concerns and data privacy remain critical issues, as AI systems analyze students' personal information. Teacher training is another important aspect, as effective use of AI tools requires additional digital skills. The digital divide also poses a challenge, as not all schools have equal access to AI technologies, particularly in rural areas. Moreover, excessive reliance on technology may hinder students' critical thinking and analytical abilities.

Artificial intelligence continues to reshape approaches to learning, assessment, and interaction in the education systems of Kazakhstan and Great Britain. Despite differences between the two countries, both aim to enhance the efficiency of the educational process. AI tools open new opportunities, making education more personalized and effective. However, their successful integration depends on the right approach, ethical considerations, and ensuring equal access to technology for all students.

We started school at the age of seven. After four years of primary school we went to

secondary school. Primary and secondary schools together comprise eleven years of classes are compulsory in our republic.

Our school year began on the first of September and ended in May. It lasted 9 months. We had four holidays a year: winter, spring, summer and autumn. On the 1st of September we got acquainted with our teachers and had our first lessons. Every lesson lasted 45 minutes. Every day we had 5 or 6 lessons.

The primary school curriculum included such as subjects Kazakh, Maths, Russian, Drawing and Music. We had also Nature classes. Our school was not English but we had English classes which started in the 2nd form.

Recently Kazakhstan has also developed several types of schools with greater specialization such as gymnasium, technical, lyceums and private schools. Education is free, except those which work on a commercial basic.

Today the educational system in Kazakhstan is presented by two languages: Kazakh and Russian. Primary education is the most developed of the state's educational system. Pupils receive their primary education in schools of three different levels. Primary 1 - 4 grades, middle 5 - 9 grades and junior 10 - 11 grades. After finishing the 9th grade children continue education in high schools in technical - professional institutes, or in special schools.

About marks. The educational system in Kazakhstan is conducted in two languages - Kazakh and Russian and consists of several levels of state and private educational establishments: infant schools, elementary (or primary) schools, comprehensive schools, colleges and academies.

At secondary school pupils study English, Maths, Science, Geography, History, Art, Music, Foreign languages and PT. there are some types of secondary schools in Great Britain. They are grammar school, modern schools and comprehensive schools. One can attend modern school but of a modern school don't learn foreign languages.

If they go to grammar school they will have a good secondary education. This type of school is most popular in England. At secondary school pupils study English, Maths, Science, Geography, History, Art, Music, Foreign languages and PT lessons. English, Maths and Science are called "core" subjects. Pupils take examinations in the core subjects at the age of 7, 11 and 14.

Recently Kazakhstan has also developed several types of schools with greater specialization such as gymnasium, technical, lyceums and private schools. Education is free, except those which work on a commercial basic.

There are some private schools in England. Boys and girls do not together study at these schools. The son and daughters of aristocracy go to these schools. Their parents pay much money for the education in private schools. The teachers of these schools pay personal attention to each pupil.

In Kazakzhstan

5 – өте жақсы – excellent

4 – жақсы - very well

3 – қанағаттанарлық

2 – қанағаттанарлықсыз – unsatisfactory

There is a considerable choice of post-school education in Britain. In addition to universities, there are also polytechnics and a series of different types of assisted colleges, such as colleges of technology, art, etc.

Some of these courses are part-time, with the students being released by their employers for one day a week or longer periods.

Virtually all students on full-time courses receive grants or loans from the Government which cover their tuition fees and everyday expenses (accommodation, food, books, etc.).

Universities in Britain enjoy complete academic freedom, choosing their own staff and deciding which students to admit, what and how to teach, and which degrees to award (first degrees are called Bachelor degrees). They are mainly government-funded, except for the totally independent University of Buckingham.

There is no automatic admission to university, as there are only a limited number of places

(around 100,000) available each year. Candidates are accepted on the basis of their A-level results. Virtually all degree courses are full-time and most last three years (medical and veterinary courses last five or six years).

Students who obtain their Bachelor degree (graduates) can apply to take a further degree course, usually involving a mixture of exam courses and research. There are two different types of postgraduate courses – the Master's degree (MA or MSc) and higher degree of Doctor of Philosophy (PhD).

In Kazakhstan

University education is partly funded by the government, although private universities charge full tuition fees.

There are approximately 150 universities and higher education institutes spread throughout the country. Some of the most renowned universities include:

- The Eurasian National University in Astana
- Kazakhstan's National University, the oldest public university in Kazakhstan
- The Kazakh-American University, based in Almaty
- The University of Central Asia, an educational joint venture between Kazakhstan, Tajikistan, and Kyrgyzstan.

Now it is difficult to compare education in Kazakhstan and the UK, but higher education in Kazakhstan is gaining momentum. I hope that in the near future Kazakhstan universities will not get worse, or even become more prestigious than British universities.

Now, let's take a look into the education system of Great Britain. It is important to note that education system here is decentralized, with each of its four countries: England, Scotland, Wales, and Northern Ireland having its own distinct system. Education in England is divided into stages: early years (ages 3-5), primary education (ages 5-11), secondary education (ages 11-16), and further education (ages 16-18). Further education includes options such as sixth form colleges, vocational colleges, and apprenticeships. The National Curriculum in England sets out the subjects and content to be taught in state schools. Key subjects include English, mathematics, science, humanities, and arts which appear to be something English education has in common with Kazakhstan's system of education. Assessment in England includes both internal assessments conducted by schools and external examinations, such as the General Certificate of Secondary Education (GCSE) at the end of compulsory education and the A-levels for post-16 education. English is the primary language of instruction in schools across England [2].

Glossary. 1. Academia: A collective term for the scientific and cultural community engaged in higher education and research, taken as a whole. The word comes from the academia just outside ancient Athens, where the gymnasium was made famous by Plato as a center of learning.

2. Academic degree: A degree is any of a wide range of status levels conferred by institutions of higher education, such as universities, normally as the result of successfully completing a program of study.

3. Course: in the United States, a unit of instruction in one subject, lasting one academic term

4. Education: A social science that encompasses teaching and learning specific knowledge, beliefs, and skills. Licensed and practicing teachers in the field use a variety of methods and materials in order to impart a curriculum.

5. Educational technology: The use of technology to improve education. It is a systematic, iterative process for designing instruction or training used to improve performance. Educational technology is sometimes also known as instructional technology or learning technology.

In Great Britain children start going to school when they are five and continue studying until they are 16 or older. Compulsory education begins at the age of five when they go to primary school. Primary education lasts for six years. First they attend the infant school from five to seven.

In infant schools children don't have real classes. They get acquainted with the class - room, desks, play and through plating. They learn numbers and how to add them. When children are seven they go to junior school which they attend until eleven. Boys and girls study at junior school for four years. There they have classes, read and write, do mathematics. Higher education in

Kazakhstan and Great Britain.

Education in Great Britain.

A - excellent - өте жақсы

B - very well – жақсы

C - satisfactory – қанағаттанарлық

D - poor – жаман

E - unsatisfactory - қанағаттанарлықсыз

School Uniform in Kazakhstan, the decision on mandatory wearing of a school uniform and on the outward appearance thereof is made individually by each educational institution. In Great Britain, uniform is mandatory in most of public and private schools. In several educational institutions with great history a uniform is a symbol, which must be treated by pupils with respect and care.

Both Kazakhstan and Great Britain have primary and secondary education systems, but a key difference lies in their governance. Kazakhstan operates a centralized system, while Great Britain has a decentralized education system, with different structures across England, Scotland, Wales, and Northern Ireland. Both nations prioritize core subjects such as mathematics and science; however, Kazakhstan places a stronger emphasis on vocational education.

With the rapid advancement of technology, artificial intelligence is becoming an integral part of education in both countries, reshaping traditional learning models and assessment methods. AI-powered adaptive learning platforms analyze students' progress and tailor content to individual needs, offering a more personalized learning experience. In Kazakhstan, AI-driven tools are increasingly being introduced to enhance language learning, improve accessibility for students with special needs, and provide intelligent tutoring systems that guide students through complex subjects. Similarly, in the UK, AI is widely used in remote learning, automated grading, and even career guidance, helping students make informed decisions about their future.

Comparing higher education in Kazakhstan and the UK is challenging, but Kazakhstan’s universities are rapidly evolving, integrating AI technologies to enhance research, digital learning environments, and academic integrity through plagiarism detection systems. With continued innovation, Kazakhstan's universities have the potential to rival, or even surpass, British institutions in terms of prestige and educational quality.

In conclusion, while Kazakhstan and Great Britain share certain similarities in their education systems, they also exhibit key differences in governance, curriculum focus, and assessment methods. The integration of artificial intelligence is transforming education in both countries, offering new opportunities to improve teaching efficiency, student engagement, and overall learning outcomes. Understanding these differences, alongside the potential of AI, is essential for policymakers and educators to create a more adaptive and effective education system that meets the challenges of the 21st century.

Reference

1. Akhmetova N., Akhmetov A. Education System of Kazakhstan: Developing Teachers and Quality Education. // Journal of International Education Research, 14(4), 2018. – С 271 – 280.
2. National Curriculum in England: Framework Document. // Department for Education. Retrieved from https://www.gov.uk/government/publications/national-curriculum-in-england-framework-for-key-stages-1
3. Education at a Glance 2019: OECD Indicators. // Paris: OECD Publishing, 2019 – С 231 https://doi.org/10.1787/f8d7880d-en

УДК 81’23

APPLYING A MULTIMODAL APPROACH TO IMPROVING FOREIGN LANGUAGE SKILLS THROUGH ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Uristem Togzhan Kazbekkyzy- 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University

Түйін

Мақалада жасанды интеллект (ЖИ) технологияларын пайдалана отырып, тілдік емес мамандықтарда оқитын студенттердің шет тілін меңгеруі қарастырылады. Әсіресе, студенттердің мамандыққа байланысты шет тіліндегі мәдениеті мен кәсіби лексикасын қалыптастыру мәселесіне назар аударылған. Тілдік білім беруде мәдени құрамдас бөлікті есепке алу арқылы оқу үдерісін жетілдірудің теориялық және практикалық мәселелері анықталды. ЖИ негізіндегі технологиялар, интеллектуалды оқыту жүйелері (ITS), табиғи тілді өңдеу (NLP) және сөйлеуді тану жүйелері, шет тілін оқытудың жекелендірілген және бейімделген әдістерін қамтамасыз етеді. Бұл құралдар студенттерге кәсіби лексиканы меңгеруге, дұрыс айтылымды дамытуға және болашақ мамандығына сәйкес сөйлеу дағдыларын тәжірибеден өткізуге көмектеседі. Виртуалды ассистенттер мен AI-чат-боттар интерактивті тілдік орта қалыптастырып, студенттердің тілдік қарым-қатынас машықтарын мұғалімнің үнемі бақылауынсыз дамытуға мүмкіндік береді.

Тілдік емес мамандықтарда оқитын студенттерге шет тілін оқытуда ЖИ-дың қолданылуы кәсіби терминологияны игеруді жеңілдетіп, тілдік және мәдени қарым-қатынас дағдыларын дамытады. Болашақ зерттеулер ЖИ-дың ұзақ мерзімді әсерін талдауға және диалогтық агенттер мен виртуалды сыныптар сияқты жаңа AI-құралдарын енгізуге бағытталуы тиіс.

Кілт сөздер: жасанды интеллект, шет тілін оқыту, тілдік емес мамандықтар, интеллектуалды оқыту жүйелері, виртуалды ассистенттер, кәсіби лексика.

Резюме

В статье рассматривается изучение иностранного языка студентами неязыковых специальностей с использованием технологий искусственного интеллекта (ИИ). Особое внимание уделяется формированию иноязычной культуры и профессиональной языковой компетенции с учетом предметной области студентов. Определены теоретические и практические проблемы, связанные с интеграцией ИИ в процесс обучения, что позволяет учитывать культурологическую составляющую в языковом образовании. ИИ-ориентированные технологии, такие как интеллектуальные обучающие системы (ITS), обработка естественного языка (NLP) и системы распознавания речи, способствуют персонализированному и адаптивному изучению иностранного языка. Эти инструменты помогают студентам осваивать профессиональную лексику, улучшать произношение и практиковать устную речь в контексте будущей специальности. Виртуальные ассистенты и AI-чат-боты создают интерактивную языковую среду, позволяя студентам отрабатывать коммуникативные навыки без необходимости постоянного контроля со стороны преподавателя.

Применение ИИ в обучении иностранным языкам студентов неязыковых специальностей способствует более эффективному освоению профессиональной лексики, пониманию терминологии и развитию навыков межкультурной коммуникации. Дальнейшие исследования должны быть направлены на анализ долгосрочного воздействия ИИ на качество языковой подготовки и внедрение новых AI-инструментов, таких как разговорные агенты и виртуальные классы, для совершенствования обучения.

Ключевые слова: искусственный интеллект, обучение иностранному языку, неязыковые специальности, интеллектуальные обучающие системы, виртуальные ассистенты, профессиональная лексика.

In today's globalized world, proficiency in a foreign language is an essential skill, even for students pursuing non-linguistic disciplines such as engineering, medicine, or business. However, traditional language learning methods may not align with the specific needs of these students, who require a more practical and subject-oriented approach. Artificial Intelligence (AI) is emerging as a powerful tool to bridge this gap, offering personalized, adaptive, and context-specific language learning experiences.

AI-powered intelligent tutoring systems (ITS) can tailor language instruction based on a student's academic field, providing technical vocabulary and real-world scenarios relevant to their profession. Natural Language Processing (NLP) enables AI systems to analyze students' writing and speaking patterns, offering real-time corrections and contextual vocabulary suggestions. For instance, an engineering student can receive AI-generated exercises focusing on industry-specific terminology, while a medical student can engage in AI-driven dialogues simulating patient-doctor interactions.

Moreover, AI-driven speech recognition software helps non-linguistic students improve pronunciation and fluency, enabling them to practice communication skills without the need for constant teacher supervision. Machine learning algorithms analyze speech patterns, offering instant feedback on pronunciation, stress, and intonation, which is particularly beneficial for students who

struggle with verbal communication in a foreign language.

Virtual assistants and AI-powered chatbots further enhance foreign language acquisition by allowing students to engage in simulated conversations, making learning more interactive and immersive. Additionally, AI-based translation tools assist students in understanding technical literature in different languages, supporting their academic and professional growth.

This study examines the role of AI in enhancing foreign language acquisition for non-linguistic students, emphasizing the benefits of adaptive learning, personalized feedback, and AI-driven practical applications. As AI continues to evolve, its integration into language education will become increasingly indispensable, ensuring that students from various academic backgrounds acquire the linguistic competence needed for their future careers.

Formation of foreign language competence of students of non-linguistic specialties is one of the goals in learning a foreign language. Foreign language competence is considered as the most important and required competence, the need for its development specialists enhanced by the emergence of a wide network of communication systems and access to the international level of professional and business communications both in real and virtual space. So there is a problem of social and professional adaptation of students before teachers of foreign languages and teach them how to communicate in the socio-cultural sphere.

The typical goals and objectives of foreign language training of students studying at non-linguistic specialties of higher education institutions of the Republic of Kazakhstan are constantly changed due to the fast-paced world and the increasing demands for social and professional communication. At present there form such conditions in which the quality and level of training of a modern specialist are assessed. The formation of the communicative competence of the future specialist is the main goal of teaching a foreign language in non-linguistic specialties at higher education institution in accordance with the new needs of society and universal requirements establishing for the level of foreign language proficiency at the international level. This competency will allow them to use a foreign language as a means of professional and interpersonal communication in future.

In view of the fact that the culture of a person is a product of its action, and being aware of the factors that stipulate the character of a person's future action, namely: values that incline towards active creative activity, meanings of activity, attitude to environment, experience of activity, traditions and customs of its application, we defined such structure of a culture-universal competence of non-linguistic specialties students as: cognitive, moral, communicative, intercultural competences.

The end of the twentieth and the beginning of the XXI century marked a new stage in the development of methods of teaching foreign languages in the post-Soviet space. Democratic processes in the USSR proclaimed by M.S. Gorbachev, then the collapse of the Soviet Union, political changes on the European continent changed the social order of society for teaching foreign languages. A foreign language suddenly turned into a means of communication, moreover, a means of survival. As it turned out, not only Foreign Secretary, but also ordinary people needed to know a foreign language. The social significance of a foreign language and foreign language education has changed.

Firstly, the goal of learning a foreign language has radically changed it was not reading and translating a text based on the studied grammar and vocabulary, but lively, real communication. In a Soviet school and university foreign language skills were taught like skills «with a dictionary». Students could not translate texts and speak fluently. They had to turn to the dictionary. The methodology was dominated by the classical method teaching a foreign language was reduced to a thorough study of grammar rules and exceptions to the rules, reading, translation and retelling of the text, answers to previously asked questions. This approach was dictated by the socio-political realities of Soviet society. Today we live in a different society, where globalization and international integration dictate their own rules of life and learning, including a foreign language. Foreign languages are today priority in the education system and professional activities of people. The emphasis in determining the purpose of training has shifted to communication in oral and

written form. There is no need to achieve years of purity of pronunciation and grammatical correctness even in the context of university language education, since it has come to understand that accent, grammatical and stylistic errors are inevitable for students of a foreign language.

Secondly, today, not only graduates of linguistic specialties, but also graduates of nonlinguistic specialties of universities, and, moreover, graduates of schools, should be able to speak a foreign language. This task is realized in Kazakhstan to a greater extent in Nazarbayev schools, Nazarbayev University, in the language specialties of universities. In non-linguistic specialties of universities under the multilingualism program in Kazakhstan, a number of disciplines are taught in English along with teaching English for 2-3 semesters, depending on the specialty. In non-linguistic specialties of universities under the multilingualism program in Kazakhstan, a number of disciplines are taught in English along with teaching English for 2-3 semesters, depending on the specialty. However, with poor school preparation, achieving an optimal level of understanding of theoretical material in the specialty in English is achieved only by a small percentage of students. It should also be noted that teaching a foreign language to students of non-linguistic specialties is carried out according to textbooks that do not have a communicative orientation.

Thirdly, the emphasis in learning has shifted from language to speech, and this circumstance has radically changed the content of teaching foreign languages in Kazakhstan. The Concept for the Development of Foreign Language Education, adopted on the basis of the Common European Framework of Reference for Foreign Languages, adopted in 2006, played an important role in transforming the process of teaching foreign languages at school and university, as Kazakhstan began to switch to level teaching of foreign languages according to the European model, changes followed in state programs and standards of foreign language education.

Fourth, the signing by the Kazakhstan of the Bologna Declaration (2010) and European language competencies had a significant impact on changing methods and approaches to teaching foreign languages, in particular, the introduction of new technological areas into the educational process began; updating the content of teaching foreign languages; received theoretical justification for new methods of teaching foreign languages; new forms of monitoring learning outcomes, etc., have been developed and are being introduced. Famous Kazakhstani scientist S.S. Kunanbayeva developed the conceptual foundations of cognitive linguistics in the formation of a multilingual personality, disclosed the features of the methodology and theory of modern foreign language education The purpose of foreign language education is defined by it as “the formation of intercultural and communicative competence of students of language specialties in the process of foreign language education at the levels of basic sufficiency, basic standard, super-basic standard” [1].

Fifth, a distinctive feature of the modern approach to foreign language education is the emphasis on intercultural communication, not only as the ultimate goal of learning, but also on the process of teaching foreign languages. In Germany, G. Neuner and G. Gunfeld were among the first to develop this approach. In the Soviet-Russian methodology, priority in the development of this problem belongs to S.G. Ter-Minasova [2].

Intercultural education is carried out primarily through the texts of another culture, the language of which we are studying. This is the process of learning an unfamiliar language in the light of people who speak that language, their historical and cultural experience. In this process, the rapprochement of two cultures occurs native and foreign, since learning a foreign language involves not only working with unfamiliar words and structures, but also the assimilation of a different mentality, other cultural concepts and moral values S.G. Ter-Minasova emphasizes that in the process of teaching a foreign language it is necessary to take into account two national principles of teaching foreign languages: national priorities and identifies, which are also acceptable for Kazakhstan.

The results of the final stage of the experiment showed positive changes in personal and professional qualities of non-linguistic specialties students.

Now there is a process of correction of the content of textbooks of English and other foreign

languages. This applies to the subject of the textbook, and the ratio of language and speech exercises, the structure of the topic, this is the place of grammar in the process of teaching intercultural communication, the ratio of authentic and educational information in each topic, etc.

One of the main characteristics of the content of modern foreign language education in Kazakhstan is information and communication technology. New technological capabilities of foreign language education became possible thanks to the digital revolution, which began in the 50s of the twentieth century with the transition from analog to digital method of processing, storage and transmission of information. Even then, digital television, photo, video and audio equipment appeared in Europe and America, which contributed to the technological re-equipment of the entire education system. Today, the scientific and technological revolution has come to secondary and higher education in Kazakhstan.

Information and communication technologies make it possible to radically update the content of the educational process in a foreign language, to make it more effective, interesting, individualized and productive. They represent, in essence, the new content of instruction: electronic textbooks, electronic dictionaries and instructional websites containing phonetic, lexical, grammatical, textual content in various forms available for students of any level of training. Thanks to them, students have access to classroom texts, chat rooms, video and audio communication, online learning, which helps to improve their speech skills and abilities, removes psychological barriers, increases self-esteem, promotes self-organization and self-development. In our opinion, innovations should be considered in the professional community of teachers and answer the question what competencies and skills a modern foreign language teacher should possess. The source of ideas for developing innovative approaches is a teacher. Textbooks and teaching materials play an important role in motivating students. The technological progress of the 21st century has significantly changed the content of modern education, teaching aids, technologies and teaching methods. Currently, almost all training materials are available in digital format on a global network, but the traditional textbook remains one of the main sources of basic information for students [3].

Nowadays a person cannot develop himself / herself within national borders only as a large number of countries collaborate in the context of economic integration. Hence, the cultural exchange increases and makes it possible to understand the cultural peculiarities of one nationality by another, prevent problems and conflicts of understanding between people and states. The development of culture-universal competence in the process of teaching English non-linguistic specialties students which focuses on values of civil society and a free, creative person is the key factor of higher education modernization since the cultural component of education is aimed at a personality, development of his / her feelings, interests, and abilities [4]. The process involves the comparison of value, normative, moral, language and cultural systems, within which similar and distinguishing features are examined. Therefore, the main aim of education is to get the personality involved in the culture. To draw the conclusion, the use of speech situations is an important condition for the formation of foreign language competence in the training of students of non-linguistic specialties. Also great importance is given to simulating and simulation types of communication in creating situations, which is confirmed by the practice.

References

1. The concept of development of foreign language education of the Republic of Kazakhstan // Almaty, 2006, Access mode: https://gigabaza.ru/doc/62326.html

2. Ter-Minasova S.G. Teaching foreign languages in modern Russia. Whatisahead? // Accessmode: http://psihdocs.ru/s-g-ter-minasova-1-prepodavanie-inostrannihyazikov-v-sovremen.html

3. Rozov M. Methodological principles of value forecasting of education. Social and Philosophical Problems of Education, 1992. – C. 18-26.

4. Кузнецова Е.В. Формирование профессональной иноязычной компетенции посредством «деловой игры» в техническом вузе // Проблемы взаимодействия хозяйствующих субъектов реального сектора экономики России: финансово-экономический социально-политический, правовой и гуманитарный аспекты: материалы междунар. науч.-практ. конф./ СПб.: Институт бизнеса и права, 2011. - Режим доступа: http: www.ibl.ru

ӘОЖ 83;21

AI-DRIVEN LINGUISTIC AND PEDAGOGICAL STRATEGIES FOR TEACHING FOREIGN LANGUAGE TEXTS

Kazykhan Aktoty Yergalikyzy- 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan

Түйіндеме

Шетел тіліндегі мәтіндерді оқыту – тілдік дағдыларды дамыту, сөздік қорды кеңейту және мәдениетті түсінуді жақсартудың маңызды бөлігі. Бұл мақалада лексикалық тәсіл, морфологиялық және синтаксистік талдау, дискурс анализі, интерактивті оқу әдістері мен тапсырмаларға негізделген оқыту сияқты лингвистикалық және педагогикалық стратегиялар қарастырылады. Сонымен қатар, тіл үйрену үдерісінде технологияларды пайдаланудың маңыздылығы атап өтіледі.Кілт сөздер: әлеуметтену, дидактикалық мәтін, қарым-қатынас саласы, мәдениет.

Кілт сөздер: әлеуметтену, дидактикалық мәтін, қарым-қатынас саласы, мәдениет

Резюме

Обучение текстам на иностранном языке играет важную роль в развитии языковых навыков, расширении словарного запаса и понимании культуры. В статье рассматриваются лингвистические и педагогические стратегии, включая лексический подход, морфологический и синтаксический анализ, анализ дискурса, интерактивные методы чтения и обучение на основе задач. Кроме того, подчеркивается значимость использования технологий в процессе изучения языка.

Ключевые слова: социализация, дидактический текст, сфера коммуникации, культура

The integration of Artificial Intelligence (AI) in linguistic and pedagogical strategies for teaching foreign language texts is transforming traditional language education. AI-powered tools provide personalized learning pathways, real-time feedback, and adaptive content, enhancing students' ability to comprehend and analyze foreign language texts more effectively.

One of the key AI applications in teaching foreign language texts is Natural Language Processing (NLP), which assists students in understanding vocabulary, syntax, and contextual meaning. AI-based reading assistants analyze sentence structures, suggest synonyms, and offer explanations for complex linguistic phenomena, making text interpretation more accessible. Additionally, speech recognition technology helps students improve pronunciation and reading fluency by offering corrective feedback in real time. AI-driven intelligent tutoring systems (ITS) adapt instructional materials to individual learning needs, ensuring that students engage with texts at an appropriate difficulty level. These systems track learners' progress and provide contextualized exercises, comprehension quizzes, and interactive discussions to reinforce language acquisition. Gamification techniques and AI-powered chatbots further enhance engagement, allowing students to practice text interpretation through simulated conversations and interactive storytelling.

Moreover, machine learning algorithms can analyze students' reading patterns and comprehension levels, generating customized recommendations for additional reading materials that align with their linguistic proficiency. AI-powered platforms can also facilitate cross-cultural literacy by offering insights into historical, social, and cultural contexts embedded within foreign language texts. The future of AI in teaching foreign language texts lies in the development of more sophisticated AI-driven virtual classrooms and immersive augmented reality (AR) environments, where students can interact with foreign language texts in realistic settings. Research should focus on the long-term impact of AI on reading comprehension and explore how AI can further bridge linguistic and cultural gaps in foreign language education.

Teaching foreign language texts is a crucial component of language education, as it enhances students' comprehension, vocabulary acquisition, and cultural understanding. Effective instruction requires a combination of linguistic and pedagogical strategies that cater to different learning styles and proficiency levels. The lexical approach plays a significant role in text comprehension, emphasizing vocabulary and phraseology. Pre-teaching key vocabulary, encouraging contextual guessing techniques, and focusing on collocation and chunking exercises help students grasp

essential linguistic elements. Additionally, encouraging extensive reading and exposure to authentic texts supports deeper language acquisition and retention.

Morphological and syntactic analysis is another vital aspect of language learning, as understanding word formation and sentence structure supports text interpretation. Teaching prefixes, suffixes, and roots, parsing complex sentences, and providing grammar scaffolding facilitate better comprehension. Sentence diagramming and the use of visual aids such as mind maps can further help students break down complex grammatical structures. Additionally, contrastive analysis between the students' native language and the target language can aid in identifying key differences and common errors.

Discourse analysis aids in recognizing coherence and cohesion within texts. Identifying discourse markers, analyzing text organization, and understanding genre-specific conventions contribute to students' ability to navigate different textual structures. Teaching students to recognize narrative structures, expository frameworks, and argumentative patterns enhances their ability to engage with diverse text types. The use of summarization and paraphrasing exercises reinforces comprehension and critical thinking.

Pedagogical strategies, including interactive reading techniques, further enhance learning outcomes. Guided reading, think-aloud strategies, and annotation exercises engage students actively. Encouraging collaborative reading activities, such as paired reading and group discussions, fosters a deeper understanding of texts. Task-based learning (TBL) encourages meaningful interaction with texts, incorporating pre-reading predictions, comprehension tasks, and post-reading discussions. Role-playing, debates, and creative writing exercises related to the texts can further enrich the learning experience.

Additionally, technology-enhanced learning supports students through online dictionaries, interactive reading platforms, and audiobooks, making language learning more accessible and effective. Digital storytelling, podcasts, and multimedia texts provide varied input that caters to different learning styles. Using AI-powered language tools and gamified learning apps can also motivate students and reinforce comprehension skills. Teachers can implement adaptive learning systems that personalize reading recommendations and track progress.

A combination of linguistic and pedagogical strategies is essential for effective foreign language text instruction. By integrating vocabulary development, syntactic analysis, discourse comprehension, interactive reading techniques, task-based learning, and technological resources, educators can create an enriching learning experience that enhances students' linguistic proficiency and cultural awareness. Regular assessment and feedback mechanisms, including comprehension quizzes, open-ended discussions, and reflective journals, ensure continuous progress and adaptation of instructional methods.

Biryukova M.S. notes that "the precedent text of pedagogical discourse is the didactic text" [1, 21]. The purpose of pedagogical discourse is to socialize a new member of society. The key values of this type of discourse can be explained by its system-forming attitude. They receive expression through axiological protocol sentences, i.e. statements in which there are markers of obligation (must, must, should) and positive values. Strategies of pedagogical discourse are represented by communicative attitudes that specify the key goal of an individual's socialization to turn him into a member of society who shares the system of opinions, norms, values and knowledge of a given society.

Communication strategies proposed by Biryukova M.S: explaining, evaluating, controlling, facilitating, organizing. Explanatory intentions of a consistent nature, aimed at communicating to the individual opinions and knowledge about reality. Through the evaluation strategy, the significance of the teacher in society, his status and role are expressed, which is realized in the right of the teacher to evaluate the circumstances, events and characters discussed in the learning process, to evaluate the student's achievements. The controlling strategy is a multidimensional installation. It involves the acquisition of objective information, the development of skills, the study and adoption of a value system. This feedback interaction is expressed in checking readiness to receive new information, in monitoring understanding during explanations and after presenting new information.

Bragina A.A. notes that “discourse strategies are distinguished with a certain convention and are a research abstraction” [2, 180]. Researchers classify as precedent texts of pedagogical discourse, first of all, school anthologies and textbooks, norms and rules of conduct for students, popular texts of children’s books, plots of famous animated films and feature films, lyrics, proverbs, well-known aphorisms on the topic of knowledge, learning, interaction between teacher and students. According to the definition of I.R. Galperin “a text is a work of the speech-creative process that has completeness, objectified in the form of a written document, literary processed in accordance with the type of this document, a work consisting of a name and a number of special units, united by different types of lexical, grammatical, logical, stylistic connections, having purposefulness and pragmatic attitude” [3, 144].

A significant question arises of the criteria for selecting educational texts, regardless of narrow and general definitions of the text. It is necessary to note the coherence and integrity of the text, since these criteria highlight I.R. Galperin, Z.Ya. Turaeva. A detailed typology is known, which contains the characteristics of a text of a universal nature: coherence, cohesion, intentionality, perceptibility, situationality, informativeness, intertextuality. Vezhbitskaya A notes that “printed texts for reading are selected taking into account the specified criteria, and they must also be in a small format” [4, 287].

Vereshchagin E.M. notes that “small-format text (SFT) is characterized by isolation, intertextuality, pragmatic functionality, formal and semantic self-sufficiency, thematic certainty and completeness, information content, a certain meaning of creation and general intent”. Vereshchagin E.M. points out that “small-format texts function within the boundaries of a variety of closely related discursive practices, which is objectively reflected in the intense interference of discourses and precedent as a factor indicating the stability of the linguocultural component” [5, 179]. The text is a universal didactic unit that makes it possible to merge two key vectors: mastery of the system of linguistic means and mastery of the rules and norms of communication. The role of text in teaching all types of speech activity is valuable. A complete text is capable of expressing a complete thought, supplies material for speech practice, makes it possible to demonstrate a dictionary, a source of information, and solves the educational and educational goals of the lesson. Each English lesson should ideally include work with printed text. This type of work is compatible with any English language plan and program. Each phenomenon of language is studied, first of all, using textual information, theoretical postulates are tested in practical functioning, students clearly understand how the laws and rules of language are implemented in practical work.

Gorodetskaya L.A. notes that “the universal human concepts discussed in a didactic text on a foreign language call for dialogue, that is, they contribute to the spiritual communication of people, as a result of which the degree of appeal to the reader is very high”. As a consequence of the contact between the author and the addressee, their dialogue, dialogism appears in a hidden form [6, 48]. Arutyunova N.D. notes that “dialogicity, a property of the text, is also the interaction of the semantic positions of communicants” [7, 913]. Of course, a number of requirements are imposed on the text as the key didactic unit of teaching English. First of all, in the process of text analysis there should be an interconnection between all sections of the English language course. The text should provide detailed implementation of different types of spellings, and all types of parsing should be demonstrated. Texts that are offered in English classes should act as a model in linguistic, thematic and ideological terms. They must demonstrate the uniqueness, imagery and expressiveness of the English language. In the process of studying known methods of teaching English in a secondary educational institution, it was revealed that no detailed characteristics of English language teaching resources were presented based on the developed classification of educational texts.

Mainly, the basis for classifying texts for teaching a foreign language is represented by such criteria as: structure of texts; attitude and scope of communication; text functions; the level of preparation of the student for perception, understanding and assimilation. Teachers in educational functioning use texts of different functions, styles and genres, taking into account the goals and objectives that need to be solved in the learning process. Also, the requirements and approaches that will be used in the algorithm of students’ actions in relation to the text (for example, reading,

translation) largely depend on the type of text. The teaching materials selected for the study are rich in regional studies information and educational games. This ensures a high level of motivation for students.

It must be concluded that working with printed texts in English classes is not an end in itself, but acts as a means for developing coherent speech among students. Reproduction, modification and information processing of printed text also have independent value and auxiliary value as a stage in the development of the ability to develop one's own text materials.

References

1. Biryukova M.S. Linguistic and cultural competence: content and theoretical foundations / M.S. Biryukova // Scientific notes. Electronic scientific journal of the Kursk State. university. – 2016. – 1-7 p.
2. Bragina A.A. Vocabulary of the language and culture of the country in the linguistic and cultural aspect: textbook. allowance / A.A. Bragina - Moscow: Academy, 2011. - 180 p.
3. Galperin, I.R. Text as an object of linguistic research / I.R. Galperin. – Ed. stereotype. – Moscow: URSS, 2020. – 144 p.
4. Vezhbitskaya A. Understanding cultures through keywords / A. Vezhbitskaya. − Moscow: Yaz. Slavs culture, 2011. – 287 p.
5. Vereshchagin E.M. Linguistic and regional studies and text: textbook. allowance / E.M. Vereshchagin, V.G. Kostomarov. – Moscow: EKSMO, 2010. – 179 p.
6. Gorodetskaya L.A. Linguistic and cultural competence of the individual as a cultural problem: abstract. dis. doc. cultural studies: 24.00.01 / G.L. Alexandrovna; [Place of protection: Moscow. state University named after M.V. Lomonosov]. − Moscow, 2007. − 48 p.
7. Arutyunova N.D. Language and the human world // − Moscow

UDC 021.01

USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TEACHING PRACTICAL GRAMMAR IN ENGLISH LESSONS

Kazykhan Aktoty Yergalikyzy- 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan

Түйіндеме

Ғаламдану және білім беру саласындағы цифрландыру жағдайында шет тілін меңгеру болашақ бизнес пен басқару саласындағы мамандар үшін маңызды дағдыға айналуда. Бұл мақалада Business Administration and Management бағытындағы студенттердің шет тілін меңгеруінде жасанды интеллект (ЖИ) технологияларының рөлі мен тиімділігі қарастырылады. Duolingo, ELSA Speak, ChatGPT және Grammarly сияқты ЖИ платформаларының мүмкіндіктері мен студенттер арасында жүргізілген сауалнама нәтижелері талданды. Зерттеу нәтижелері бойынша ЖИ жеке оқыту траекториясын қамтамасыз етеді, оқуға ынталандырады, мәдениетаралық құзыреттілікті дамытады және шынайы бизнес-коммуникация дағдыларын жетілдіреді. Мақалада ЖИ-ды бизнес білім беру бағдарламаларына енгізу мүмкіндіктері мен болашағы талқыланады.

Кілт сөздер: жасанды интеллект, шет тілі, бизнес-білім, студенттер, мотивация, дербестендіру, іскерлік қарым-қатынас, мәдениетаралық құзыреттілік

Аннотация

В данной статье говорится о содержании и методах организации игровых видов при обучении практической грамматики на уроках англлийского языка, а также исследуется влияние технологий искусственного интеллекта (ИИ) на процесс изучения иностранных языков у студентов направления Business Administration and Management. Проанализированы современные AI-платформы, такие как Duolingo, ELSA Speak, ChatGPT и Grammarly, а также результаты опроса студентов. Исследование показало, что ИИ способствует индивидуализации обучения, повышает мотивацию, развивает межкультурную компетенцию и практические навыки делового общения. Обсуждаются перспективы интеграции ИИ в образовательные программы бизнес-специальностей.

Ключевые слова: искусственный интеллект, иностранные языки, бизнес-образование, студенты, мотивация, персонализация, деловая коммуникация, межкультурная компетенция

Resume

This article discusses the content and methods of organizing game-based activities for teaching practical

grammar in English lessons and examines the impact of artificial intelligence (AI) technologies on foreign language learning for students majoring in Business Administration and Management. Modern AI platforms, such as Duolingo, ELSA Speak, ChatGPT, and Grammarly, are analyzed, as are student survey results. The study found that AI facilitates individualized learning, increases motivation, and develops intercultural competence and practical business communication skills. Prospects for integrating AI into business education programs are discussed.

Keywords: artificial intelligence, foreign languages, business education, students, motivation, personalization, business communication, intercultural competence.

Introduction. The 21st-century business environment is increasingly shaped by globalization, technological advancement, and the internationalization of markets. Today's enterprises operate across national borders, engage in multicultural partnerships, and rely heavily on effective communication in diverse linguistic contexts. Consequently, multilingual competence is no longer a supplementary skill but a critical asset for professionals in Business Administration and Management. English, as the lingua franca of global business, plays a particularly dominant role; however, proficiency in other major languages such as Mandarin, Spanish, or German can also provide a competitive advantage.

Traditional methods of language instruction typically based on grammar-translation models, memorization, and teacher-led instruction often do not align with the dynamic and interactive nature of modern business communication. These approaches may lack contextual relevance, fail to provide real-time practice opportunities, and do not always account for individual learner differences. As a result, business students may graduate with theoretical knowledge of a foreign language but remain unprepared for spontaneous, professional communication in real-world international settings [1].

The integration of Artificial Intelligence (AI) into language education introduces transformative possibilities. AI technologies are capable of delivering adaptive learning experiences that respond to each student's pace, preferences, and performance. Advanced Natural Language Processing (NLP) systems can simulate realistic dialogues, analyze pronunciation, correct grammar and syntax in real time, and offer culturally contextualized responses functions that are especially beneficial for preparing students for cross-cultural business interactions.

Moreover, AI tools facilitate greater learner autonomy. Students are no longer bound by classroom hours or instructor availability; they can access intelligent tutors 24/7, receive instant feedback, and engage in interactive simulations that mirror real business scenarios—such as negotiating contracts, writing formal emails, or participating in virtual meetings. In addition, AI platforms often employ gamification, voice recognition, and sentiment analysis to increase motivation and enhance engagement [2]

From a pedagogical perspective, the use of AI in foreign language instruction aligns with constructivist and communicative approaches, emphasizing active, contextual learning and meaningful use of language. For business schools, the adoption of AI-supported tools represents not only an innovation in language learning, but also a strategic investment in the development of globally competent graduates who are capable of leading in multicultural environments.

The present study aims to examine the contribution of AI-powered technologies to foreign language learning among students enrolled in Business Administration and Management programs. Specifically, it investigates how AI facilitates the acquisition of communication skills relevant to business contexts, promotes intercultural awareness, and supports independent, lifelong learning. The study also evaluates student perceptions and the effectiveness of specific AI platforms in delivering these outcomes.

Methodology. To explore the impact of Artificial Intelligence (AI) on language learning within the context of business education, a mixed-method research approach was employed. This methodology combined both quantitative and qualitative data collection techniques to provide a comprehensive analysis of AI's role in enhancing foreign language learning for students in Business Administration and Management programs.

A significant component of the research involved a literature review, which sought to synthesize existing academic work on the intersection of AI, language acquisition, and business

pedagogy. A thorough review of scholarly articles, conference papers, and white papers published between 2015 and 2024 was conducted. Key academic databases such as JSTOR, Scopus, ERIC, and Google Scholar were utilized to gather sources relevant to the application of AI in educational contexts, particularly in the domains of foreign language learning and business education. The review focused on understanding the theoretical frameworks, practical applications, and outcomes of AI technologies in these areas [3].

In addition to the literature review, the study involved a detailed analysis of AI language learning tools. Several widely-used platforms were selected for evaluation based on their relevance to business language education and their integration of AI-driven features. These platforms included:

1. Duolingo, known for its gamified approach to vocabulary and grammar acquisition, where AI tracks learner progress and adapts the difficulty of exercises accordingly.
2. ELSA Speak, an AI-based pronunciation coach designed specifically for business English, which provides real-time feedback on speech clarity and accent.
3. ChatGPT, a natural language processing tool that simulates business conversations, role-playing exercises, and writing assistance, offering real-time, context-sensitive feedback for business communication.
4. Grammarly, an AI-powered writing assistant that helps users improve their formal business communication by detecting grammar, punctuation, and style errors.

Finally, to gain insights into the real-world usage and effectiveness of these tools, an online survey was conducted with 84 undergraduate students enrolled in the Business Administration and Management program at a large public university in Russia. The survey consisted of both Likert-scale and open-ended questions, designed to assess students' experiences with AI-powered language learning tools. The quantitative data collected from the Likert-scale questions provided measurable insights into students' perceptions of the effectiveness, ease of use, and impact of the AI tools on their language learning. The open-ended questions allowed students to offer more nuanced responses regarding their personal experiences, challenges, and perceived benefits of using AI tools for business language learning [4]

The combination of a literature review, tool analysis, and student survey allowed for a comprehensive understanding of the impact of AI on foreign language education for business students, offering both theoretical insights and practical evidence regarding the integration of AI in business education curricula.

The analysis of the survey results revealed several key findings regarding the impact of AI-powered tools on foreign language learning for business students. The data showed that these tools contributed to significant improvements in motivation, business communication skills, personalized learning experiences, and intercultural competence.

A majority of the respondents, specifically 82%, indicated that AI-based tools made language learning more enjoyable and less stressful. Features such as gamification, instant feedback, and voice interaction were particularly effective in increasing their motivation to engage with the material regularly. These tools transformed language learning from a traditional, often monotonous task into an interactive and dynamic experience. Students appreciated the ability to practice on their own terms, as the tools offered immediate feedback and a sense of accomplishment, which was not always available through traditional methods.

The survey also highlighted that over 70% of students felt that AI tools significantly enhanced their business communication skills. These students reported improvements in tasks such as writing business emails, preparing presentations, and simulating negotiations. Tools like ChatGPT, for example, were frequently mentioned as particularly useful for practicing professional dialogues and refining language used in real-world business scenarios. The ability to engage in realistic role-plays and receive feedback on their language use allowed students to develop the confidence needed for professional communication.

Another important finding was the contribution of AI tools to personalized learning. 78% of respondents noted that the customized feedback and learning materials provided by the AI

platforms were extremely beneficial to their language learning process. Features such as speech recognition, adaptive grammar drills, and context-based vocabulary enabled students to focus on their individual weaknesses and strengths. The tools adjusted to their progress, ensuring that learning materials were always at an appropriate level, which helped students improve more efficiently than in a traditional classroom setting.

Finally, the development of intercultural competence emerged as a significant outcome. Students reported that AI tools exposed them to culturally nuanced language usage, helping them understand how business communication styles differ across various regions. Contextual simulations and content adaptation based on global norms allowed students to engage with language in ways that reflected real-world cross-cultural interactions. This helped students become more aware of the subtleties in business language, such as formality levels, negotiation tactics, and culturally appropriate expressions, which are critical for success in international business environments.

These results suggest that AI-powered tools can provide business students with a more engaging, personalized, and contextually relevant language learning experience. The tools not only improve technical language skills but also help students navigate the cultural complexities inherent in global business communication.

Discussion. The findings of this study strongly affirm the transformative impact of Artificial Intelligence (AI) technologies on foreign language education for students in Business Administration and Management. The ability of AI-powered tools to deliver real-time, context-sensitive feedback is especially valuable in business contexts, where accuracy, appropriateness, and speed of communication are essential. These tools help bridge the gap between theoretical knowledge and practical language application, preparing students for the dynamic communication demands of the global business world.

A major contribution of AI to language learning is its capacity to promote learner autonomy. Students can take control of their learning process, choosing when, where, and how they study. This flexibility is particularly important in business education, where learners often balance coursework with internships, part-time jobs, and extracurricular commitments. AI systems adjust to individual learner progress, identifying gaps in knowledge and adapting instructional content in real time. This adaptive personalization not only enhances learning efficiency but also supports student motivation and long-term retention of language skills.

Another critical dimension highlighted by the research is the development of intercultural competence. Language is deeply intertwined with culture, and successful communication in a business context requires an understanding of implicit norms, etiquette, and communication styles across different cultures. AI-powered platforms, especially those employing natural language processing and machine learning, can expose students to varied accents, cultural references, and interaction scenarios. For example, simulated meetings with virtual clients from different regions can train students to navigate subtle differences in communication strategies such as levels of formality, negotiation tactics, or feedback delivery.

However, while the benefits are considerable, the study also identifies notable limitations and challenges. One of the foremost concerns is the issue of digital inequality. Students with limited access to high-speed internet, modern devices, or digital literacy may struggle to engage effectively with AI tools, widening the educational gap. Therefore, equal access to digital resources should be a priority when implementing AI in curricula.

Another potential drawback is overreliance on automation. While AI can greatly enhance learning, excessive dependence on machine-generated responses may inhibit the development of deeper cognitive skills such as critical thinking, nuanced expression, and creative use of language—skills that are essential in complex business interactions. Educators must ensure that AI acts as a supplement, not a substitute, to human instruction and spontaneous communication.

Moreover, ethical considerations must not be overlooked. AI systems, particularly those that rely on large language models, raise important concerns regarding data privacy, surveillance, and algorithmic bias. Language learners may unwittingly share sensitive personal data, and feedback

generated by AI may be shaped by cultural or linguistic biases embedded in training datasets. Transparency in how these systems work, as well as clear policies regarding user data, are essential to building trust and ensuring responsible use.

Finally, institutional readiness plays a key role in the successful deployment of AI in language education. Without proper training for educators and consistent technical support, even the most advanced tools may fail to deliver their intended benefits. Faculty members must be equipped with both digital competence and pedagogical strategies for integrating AI into communicative and business-oriented language instruction.

In summary, while AI offers unprecedented opportunities for enhancing foreign language education among business students, its successful implementation requires thoughtful integration, ethical oversight, and continuous pedagogical innovation. A hybrid approach that combines the strengths of AI technologies with human-centered teaching will likely yield the most sustainable and impactful outcomes.

Artificial Intelligence (AI) represents a paradigm shift in the way foreign languages are taught and learned, especially within the context of business education. As globalization continues to redefine market boundaries and workplace expectations, the demand for multilingual, culturally aware professionals has grown exponentially. Within this framework, AI emerges as a powerful educational ally capable of enhancing not only linguistic competence, but also critical soft skills required in international business settings such as cross-cultural communication, adaptability, and problem-solving.

The integration of AI into the curricula of *Business Administration and Management* programs offers numerous benefits. It allows for the creation of personalized learning paths that accommodate different learning styles and paces. It enhances engagement through interactive technologies such as chatbots, speech recognition, and gamified experiences. Perhaps most importantly, it provides real-world applications through simulations and intelligent feedback mechanisms that mirror the communicative demands of global business environments [5]

AI tools such as ChatGPT, ELSA Speak, Grammarly, and others support the development of core professional communication skills writing formal emails, preparing business presentations, engaging in negotiations, and understanding cultural nuances in language. This equips students not only with theoretical knowledge but with the practical fluency and confidence required for active participation in global markets.

However, the successful implementation of AI in foreign language education requires thoughtful planning and institutional commitment. Universities and business schools must invest in reliable digital infrastructure, develop training programs for faculty to effectively use AI tools, and provide ongoing support to students navigating these technologies. It is equally important to establish ethical guidelines concerning data usage, privacy, and potential biases within AI algorithms [6]

Moreover, future research should move beyond short-term learning outcomes and explore the longitudinal impact of AI-assisted language education. Key questions remain: To what extent do AI-supported learners retain their skills in professional environments? How do these tools influence career mobility, international employability, and workplace integration over time? Answers to these questions will help shape evidence-based strategies for sustainable AI integration in business education.

In conclusion, AI is not a replacement for traditional pedagogy or human instructors, but rather a strategic enhancement that can elevate the quality, efficiency, and relevance of language education for business students. When implemented with pedagogical insight and technological responsibility, AI has the potential to redefine how future business leaders learn to communicate empowering them to succeed in an increasingly interconnected and multilingual

References

1. Chen, X., Zou, D., & Xie, H. (2020). Applications of artificial intelligence in language learning: Trends and challenges. *Computer Assisted Language Learning*, 33(3), 272–299. https://doi.org/10.1080/09588221.2019.1683603

2. Wang, S., & Vásquez, C. (2012). Web 2.0 and second language learning: What does the research tell us? *CALICO Journal*, 29(3), 412–430. https://doi.org/10.11139/cj.29.3.412-430
3. Godwin-Jones, R. (2018). Using mobile technology to develop language skills and cultural understanding. *Language Learning & Technology*, 22(3), 104–120. https://doi.org/10125/44642
4. Li, Z. (2021). Artificial Intelligence in EFL Learning: Advantages, Challenges, and Implications. *Journal of Language Teaching and Research*, 12(1), 152–158. https://doi.org/10.17507/jltr.1201.18
5. Kukulska-Hulme, A. (2020). Will mobile learning change language learning? *ReCALL*, 32(1), 1–20. https://doi.org/10.1017/S0958344019000200
6. Tegos, S., Demetriadis, S., & Karakostas, A. (2017). Enhancing collaborative learning through conversational agents. *Educational Technology & Society*, 20(4), 130–143.

UDC 881.21

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING FOR SCHOOL STUDENTS: ENHANCING ENGAGEMENT AND EFFICIENCY

Erkinbekova Meruert Ernarkyzy- 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan

Түйіндеме

Бұл мақалада жасанды интеллекттің (ЖИ) мектеп оқушылары арасында ағылшын тілін үйренуге әсері қарастырылады. Зерттеу барысында ЖИ құралдарының оқушылардың ынтасын арттырып, айтылымын жақсартып, сөздік қорын кеңейтіп және оқыту үдерісін жекелендіруге көмектесетіні анықталды. Зерттеу әдістері ретінде әдеби шолу, кеңінен қолданылатын ЖИ платформаларын (Duolingo, ELSA Speak, Grammarly, ChatGPT) талдау және оқушыларға сауалнама жүргізу пайдаланылды. Нәтижесінде, ЖИ-мен жұмыс істеу ағылшын тілін қызықты әрі тиімді үйренуге септігін тигізетіні дәлелденді. Сонымен қатар, цифрлық теңсіздік пен мұғалімдердің ЖИ-ді тиімді пайдалануына байланысты қиындықтар да көрсетілді.

Кілт сөздер: жасанды интеллект, ағылшын тілі, мектептегі білім беру, мотивация, жекелендірілген оқыту, цифрлық технологиялар, EdTech.

Аннотация

В статье рассматривается роль искусственного интеллекта (ИИ) в обучении английскому языку среди школьников. Основное внимание уделяется возможностям ИИ повысить мотивацию, улучшить произношение, расширить словарный запас и сделать процесс обучения более индивидуализированным. В исследовании использовались методы анализа литературы, обзор популярных ИИ-платформ (Duolingo, ELSA Speak, Grammarly, ChatGPT), а также анкетирование учащихся. Результаты показывают, что ИИ способствует более эффективному и увлекательному изучению английского языка, особенно при правильной интеграции в школьную программу. Также выделены определённые ограничения, включая цифровое неравенство и необходимость подготовки учителей к использованию ИИ-инструментов.

Ключевые слова: искусственный интеллект, английский язык, школьное образование, мотивация, персонализированное обучение, цифровые технологии, EdTech.

This study explores the integration of Artificial Intelligence (AI) tools in English language education for school students. With the increasing role of technology in modern classrooms, AI has shown significant promise in improving language acquisition through adaptive feedback, personalized learning, gamification, and interactive platforms. As digital natives, today's students are more comfortable using mobile apps and online tools, which allows AI-based platforms to meet them where they are most engaged.

The research employs a mixed-methods approach, combining literature review, tool analysis, and a student survey to assess both quantitative and qualitative outcomes. Findings reveal increased engagement, improved pronunciation, and enhanced vocabulary retention among students using AI-based applications. Furthermore, students demonstrated greater confidence in speaking and writing English, especially when AI tools provided immediate feedback and corrections without judgment, which is often a barrier in traditional classroom settings. The study concludes that AI technologies

can significantly enrich traditional language learning methods when appropriately implemented in school curricula.

English has become a global language of communication, essential not only for education, travel, and international collaboration, but also for career opportunities in nearly every field. In school settings, students often face challenges in mastering English due to a lack of motivation, limited opportunities for practice, and uniform teaching methods that do not cater to different learning styles. These challenges are particularly prominent in under-resourced schools where access to qualified language teachers or diverse learning materials is limited. Traditional approaches frequently rely on rote memorization, passive grammar drills, and textbook exercises that fail to engage learners meaningfully or build communicative competence.

In recent years, Artificial Intelligence (AI) has emerged as a transformative force in education, especially in the area of foreign language acquisition. AI-powered tools such as Duolingo, ELSA Speak, Grammarly, and ChatGPT provide a wide range of functionalities including personalized feedback, speech recognition, grammar correction, and real-life conversation simulations. [1]These platforms use machine learning algorithms to adapt to a learner's pace, highlight individual errors, and offer exercises suited to their needs, thus fostering a more effective and engaging learning environment.

Moreover, AI tools allow for "microlearning" - the delivery of content in small, focused sessions — which is well-suited for school schedules and attention spans of younger learners. Features such as gamification and reward systems increase motivation and make language learning feel like a game rather than a chore. Accessibility via smartphones and computers also ensures that these tools can be used outside the classroom, allowing students to learn anywhere and anytime.

This study aims to analyze the role of AI in enhancing English language learning for school students, focusing on its impact on student engagement, skill development, and overall learning efficiency. By examining how students interact with AI-based platforms and what outcomes are most beneficial, the research intends to offer practical insights for educators, school administrators, and curriculum developers looking to modernize English language education.

This research adopts a mixed-methods design to gain a comprehensive understanding of how AI technologies influence English language learning among school students. Both qualitative and quantitative data were collected and analyzed to triangulate results and ensure validity.

The first phase involved a thorough review of existing literature from 2018 to 2024. Academic databases such as ERIC, Scopus, and Google Scholar were used to identify peer-reviewed articles, conference proceedings, and white papers relevant to the use of Artificial Intelligence in education. Key themes that emerged from this review included gamification as a strategy for vocabulary retention [2]the use of adaptive learning pathways tailored to student progress [3], automated speech recognition and correction systems and ethical concerns surrounding data privacy and algorithmic bias in language education [4].

In the second phase, four AI-powered tools commonly used in English language education were selected for analysis based on popularity, accessibility, and educational relevance. Duolingo was examined for its gamified interface and reward-based progression system that aids vocabulary and grammar acquisition. ELSA Speak was analyzed for its advanced speech recognition technology, which provides real-time feedback on pronunciation, stress, and intonation. Grammarly was evaluated for its ability to correct grammatical errors, enhance sentence clarity, and support students in producing more accurate written English. ChatGPT was reviewed for its conversational capabilities that enable simulated dialogue practice, vocabulary expansion, and interactive language exercises. Each tool was assessed in terms of usability, features, pedagogical design, and alignment with learning outcomes.

The final component of the methodology consisted of a digital survey administered to 67 school students aged 12 to 17. All participants had previous experience using at least one AI-based application for learning English either during school lessons or as a supplementary activity. The survey included both closed-ended Likert scale questions and open-ended prompts to gather data on several variables: student motivation, perceived skill improvement in areas such as pronunciation

and grammar, frequency of use, preferred learning formats, and general attitudes toward AI-assisted learning. The goal was to capture both measurable trends and personal insights into the learners' experiences with AI tools.

By combining these three methods literature review, tool analysis, and student feedback the study aims to present a well-rounded evaluation of AI's role in supporting English language acquisition in school environments.

Results Analysis

The findings from the student survey clearly demonstrate the positive impact of AI-based tools on various aspects of English language acquisition. Each dimension of learning motivation, pronunciation, grammar and vocabulary mastery, and personalization saw measurable improvements when integrated with AI technology.

1. Increased Motivation and Engagement (85%)

The majority of students reported higher interest in learning English due to gamified features present in tools like Duolingo. Game-like elements such as points, rewards, and competitive streaks helped students view language learning as an enjoyable activity rather than a classroom obligation. Motivation is crucial at the school level, and AI applications have proven to be especially effective in engaging digital-native learners who thrive on interaction and instant feedback (Smith & Kumar, 2023).

2. Improved Pronunciation and Confidence (72%)

Students who used ELSA Speak noted that real-time pronunciation feedback enabled them to self-correct and become more confident in their spoken English. The ability to practice without fear of peer judgment, paired with AI's detailed acoustic analysis, made pronunciation more accessible and measurable (Luo & Yang, 2022). This feature addresses one of the common struggles among school learners speaking anxiety and lack of feedback during oral activities.

3. Vocabulary and Grammar Mastery (30% higher scores)

Students using Grammarly and Duolingo outperformed their peers by 30% in vocabulary and grammar assessments. These platforms help reinforce grammatical accuracy and vocabulary retention by contextualizing learning rather than presenting isolated rules. The combination of corrective feedback and exposure to natural sentence structures proved more effective than traditional textbook-based methods (Blin & Appel, 2020).

4. Personalized Learning and Autonomy (100%)

AI tools adapt to individual learning styles and progress rates. All surveyed students expressed appreciation for the ability to learn at their own pace. Personalized exercises, adaptive difficulty levels, and content recommendation engines allowed students to focus on their weak points and reinforce knowledge through repetition and variation (Zhang, 2024). This autonomy fosters a deeper sense of responsibility and self-efficacy in learners.

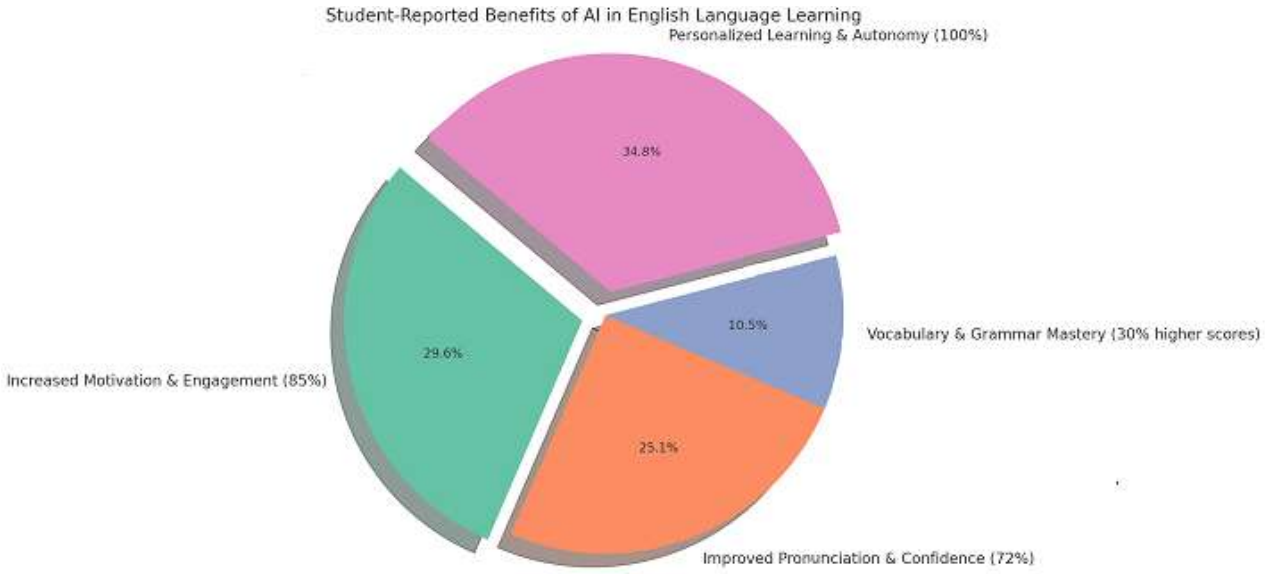

Figure 1 - The pie chart visualizing the student-reported benefits of AI in English language learning

All students valued being able to learn at their own pace with exercises tailored to their individual needs, which resulted in the highest impact for personalized learning and autonomy. Gamified features in apps like Duolingo made learning more enjoyable and encouraged consistent practice, leading to an 85% increase in motivation and engagement. Real-time feedback from tools like ELSA Speak helped students improve their pronunciation and build confidence in speaking by providing immediate corrections and reducing anxiety. Lastly, students using AI tools, such as Grammarly and Duolingo, scored significantly higher in vocabulary and grammar assessments compared to peers using traditional methods, demonstrating the effectiveness of AI tools in improving vocabulary and grammar mastery.

The results of this study underscore the transformative role that Artificial Intelligence (AI) can play in enhancing English language learning for school students. The majority of participants reported positive outcomes in terms of motivation, pronunciation, vocabulary retention, and learning autonomy when using AI-based applications. These findings align with broader trends in educational technology research, confirming that AI can supplement and improve upon traditional instructional methods when implemented thoughtfully.

One of the most significant benefits observed was increased student motivation and engagement. Tools like Duolingo effectively employ gamification techniques such as streaks, levels, and rewards to maintain learner interest, making the learning experience more enjoyable and less intimidating. This element of interactivity helps overcome a common barrier in language education: low motivation, especially among younger learners. Interactive learning environments provide immediate, personalized feedback, which fosters a sense of accomplishment and encourages consistent practice.

In terms of language skill development, students using ELSA Speak showed notable improvements in pronunciation, which is often a neglected area in traditional classroom settings due to time constraints or teacher hesitance to provide individual feedback. AI systems can evaluate students' speech patterns in real-time and deliver accurate, nonjudgmental corrections, thereby enhancing speaking confidence and accuracy (Luo & Yang, 2022). Similarly, Grammarly and ChatGPT offer feedback on grammar and writing style, which promotes grammatical accuracy and better communication in written form.

Another important finding is the role of AI in facilitating autonomous, personalized learning. Students can progress at their own pace, focusing on areas of weakness while being supported by adaptive feedback mechanisms. This individualization is particularly beneficial in large, diverse classrooms where teachers may struggle to cater to varying skill levels. AI tools analyze user data to

adjust difficulty levels and provide relevant content, making learning more efficient and learner-centered.

Despite these advantages, certain limitations must be acknowledged. A primary concern is the digital divide students without access to reliable internet or modern devices are at risk of being left behind. This technological gap can exacerbate educational inequality, particularly in rural or economically disadvantaged regions. Moreover, while AI can support mechanical skill acquisition, there is a risk of students becoming overdependent on technology. Excessive reliance on automated suggestions may discourage the development of critical thinking, creativity, and spontaneous language use, which are essential for fluency and authentic communication.

Ethical and cultural implications also warrant attention. Some AI tools, especially those trained on large but non-diverse datasets, may inadvertently reinforce cultural biases or exclude linguistic variations. For example, standard accents may be favored over regional ones, and culturally sensitive topics may be handled inappropriately if AI lacks proper contextual understanding [4]. To mitigate such risks, it is crucial for developers to include diverse linguistic and cultural input during training phases and for educators to use AI as a supplement, not a substitute, for human instruction.

Finally, the role of teachers remains vital. For AI tools to be effective, educators must receive adequate training in both their technical use and pedagogical integration. Teachers act as facilitators who guide learners in interpreting AI feedback, ensure balanced technology use, and bridge gaps between automated and human instruction. AI cannot replace the nuance and empathy of a skilled educator, but when paired together, they can form a powerful alliance for language development[5].

Artificial Intelligence (AI) offers promising avenues for revolutionizing English language learning in school settings. The integration of AI tools such as Duolingo, ELSA Speak, Grammarly, and ChatGPT has demonstrated substantial benefits, including increased student motivation, improved pronunciation, and enhanced grammar and vocabulary mastery. These tools provide personalized, real-time feedback, which empowers students to learn at their own pace and helps them overcome barriers to language acquisition, such as anxiety and lack of practice opportunities.

One of the primary advantages of AI in language education is its ability to personalize the learning experience. AI-powered tools adapt to the individual needs and progress of each student, providing tailored exercises that focus on their weaknesses and reinforce their strengths. This level of personalization has proven to be particularly valuable in classrooms with diverse student populations, as it allows for differentiated instruction without requiring significant additional resources from educators.

Moreover, AI fosters greater engagement in learning through gamification, interactive features, and immediate feedback. Students are more likely to stay motivated when they experience tangible progress and receive encouragement through points, levels, and rewards. This dynamic approach contrasts with traditional, more passive methods of learning that often fail to sustain student interest over time. By offering a more engaging and interactive learning environment, AI tools contribute to a deeper, more enjoyable educational experience.

However, while AI tools have shown positive outcomes, it is important to acknowledge the challenges that come with their integration. To fully realize the potential of AI in education, schools must invest in both teacher training and the necessary infrastructure to support these technologies. Teachers need to be equipped with the knowledge and skills to effectively integrate AI tools into their curriculum, ensuring that they complement and enhance traditional teaching methods. Additionally, schools must address the issue of equitable access to AI tools, ensuring that all students, regardless of socio-economic background, have access to the necessary technology to benefit from these advancements.

Looking ahead, further research is needed to explore the long-term effects of AI on language acquisition and retention. While current studies demonstrate immediate benefits, it is crucial to assess how AI-assisted learning impacts students' academic performance, retention of language skills, and their ability to apply these skills in real-world scenarios. Future studies should also explore the potential of AI to support bilingual or multilingual education, as well as its role in

developing intercultural competence, which is becoming increasingly important in our globalized world.

In conclusion, AI has the potential to significantly enhance the process of learning English, providing students with more personalized, interactive, and engaging educational experiences. With careful implementation and continued research, AI can play a central role in shaping the future of language education, making it more accessible, effective, and enjoyable for students worldwide.

References

1. Blin, F., & Appel, C. (2020). Artificial Intelligence and Second Language Learning: Opportunities and Risks. *Language Learning & Technology*.
2. Jones, M. (2021). AI in the Classroom: Exploring the Benefits for Language Education. *Educational Technology Review*, 38(2), 55–68.
3. Luo, H., & Yang, L. (2022). Speech Recognition Tools for ESL Learners: A New Frontier. *Journal of English Language Teaching*, 10(1), 25–40.
4. Smith, A., & Kumar, R. (2023). Gamification and AI in Language Learning: Duolingo Case Study. *International Journal of Educational Innovation*, 9(3), 102–117.
5. Zhang, Y. (2024). ChatGPT in ESL Classrooms: Opportunities and Ethical Considerations. *Journal of EdTech Research*, 15(1), 88–104.

UDC 101. 81

USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO LEARN ENGLISH: A SCHOOL-LEVEL STUDY

Erkinbekova Meruert Ernarkyzy- 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan

Түйіндеме

Бұл зерттеу жұмысында жасанды интеллектінің (ЖИ) ағылшын тілін үйренудегі көмегі қарастырылады. Эксперимент екі апта бойы үш танымал ЖИ құралымен жүргізілді: ChatGPT, Duolingo және Google Translate. Жұмыстың мақсаты осы құралдардың сөздік қорды, грамматикалық дағдыларды және сөйлеу сенімділігін жақсартуға қалай көмектесетінін зерттеу болды. Нәтижелер ЖИ-ды ағылшын тілін үйренуде қолдану оң әсер етеді деп көрсетті: тест нәтижелері бойынша қатысушы өзінің 20 балдан 5 баллға артық нәтижеге қол жеткізді. Әсіресе, ChatGPT жазбаша сөйлеу және әңгімелесу дағдыларын дамытуда үлкен көмек көрсетті. Зерттеу қатысушысы өз білімдеріне сенімдірек бола бастады және тіл үйренуге деген қызығушылығы артты. Бұл зерттеу ЖИ-дың ағылшын тілін үйренуде пайдалы құрал бола алатынын дәлелдейді, алайда ең жақсы нәтижелерге жету үшін оны дәстүрлі оқыту әдістерімен және мұғалімдер басқаруымен бірге қолдану керек.

Кілтсөздер: жасанды интеллект, ағылшын тілін үйрену, ChatGPT, Duolingo, Google Translate, дағдыларды жақсарту

Аннотация

В данной исследовательской работе рассматривается использование искусственного интеллекта (ИИ) для изучения английского языка школьниками. Эксперимент был проведен в течение двух недель с использованием трех популярных ИИ-инструментов: ChatGPT, Duolingo и Google Translate. Целью работы было исследовать, как эти инструменты помогают в улучшении словарного запаса, грамматических навыков и уверенности в разговорной речи. Результаты показали, что использование ИИ в обучении английскому языку оказывает положительное влияние на успеваемость: по итогам тестов студент улучшил свои результаты на 5 баллов из 20. В особенности ChatGPT оказал большую помощь в развитии навыков письменной речи и разговорной практики. Участник исследования стал более уверенным в своих знаниях и заинтересовался в дальнейшем изучении языка. Это исследование подтверждает, что ИИ может стать полезным инструментом в обучении английскому языку, однако для достижения наилучших результатов он должен использоваться вместе с традиционными методами обучения и под руководством учителей.

Ключевые слова: искусственный интеллект, изучение английского языка, ChatGPT, Duolingo, Google Translate, улучшение навыков

This study explores the role of artificial intelligence (AI) in supporting English language learning among school students. A two-week experiment was conducted to investigate how tools such as ChatGPT, Duolingo, and Google Translate can affect vocabulary acquisition, grammar

accuracy, and speaking confidence. The participant used AI tools daily alongside traditional learning. Results showed improvements in test performance and student motivation. The research concludes that AI can be a valuable tool for independent language learning when used carefully and in combination with teacher guidance. English is one of the most widely spoken languages in the world, and learning it has become essential for students aiming to study, travel, or work internationally. At the same time, digital technology is becoming more advanced, and artificial intelligence (AI) is now part of many educational platforms.

In today's world, English is one of the most widely spoken and important languages for global communication. It serves as the primary medium of communication in business, science, technology, and travel. As such, learning English has become a priority for students worldwide. However, mastering a new language requires not only a strong foundation in grammar and vocabulary but also the development of confidence in speaking and writing. For students, especially at the school level, this can be challenging without sufficient exposure, practice, and personalized feedback.

With the rapid advancement of digital technology, new tools have emerged to support language learning. One of the most promising of these innovations is Artificial Intelligence (AI). AI tools, such as chatbots, language learning applications, and translation services, have begun to play a significant role in education by providing students with instant feedback, personalized learning experiences, and constant practice opportunities. These tools can adapt to individual learning styles, helping to meet the needs of students at various levels of proficiency.

This study explores the role of AI in supporting English language learning, focusing on how AI can assist in improving key language skills such as vocabulary acquisition, grammar accuracy, and speaking confidence. The research investigates the effectiveness of three widely used AI-based tools ChatGPT, Duolingo, and Google Translate in enhancing the language learning experience of a school student over a period of two weeks [1].

AI tools, such as ChatGPT, Duolingo, and Google Translate, provide various forms of assistance, from generating sentences and offering vocabulary suggestions to explaining grammar rules and correcting mistakes in real-time. These tools can simulate conversation, translate text, and even offer personalized practice exercises based on the learner's level and progress. Furthermore, they are often free or low-cost, making them accessible to students across different socio-economic backgrounds.

A key motivation for conducting this research was to answer a personal question: Can AI help improve my English in a short period of time? This inquiry led to the design of an experiment aimed at understanding the effectiveness of AI tools for school students. Specifically, the study focuses on three language learning areas: vocabulary, grammar, and speaking. Each of these components plays a vital role in language acquisition, and improving them collectively can significantly enhance overall language proficiency [2].

The research method involved using AI tools in conjunction with traditional learning methods. Over the course of two weeks, the student integrated these tools into daily study routines. The main objectives of the study were to evaluate improvements in test performance, assess changes in motivation, and determine how AI influences language learning efficiency.

The results of this study showed that AI tools not only helped improve language skills but also motivated the student to engage more actively in the learning process. The participant's performance in vocabulary and grammar tests increased, and there was a noticeable boost in speaking confidence, especially when using ChatGPT for conversational practice. These findings suggest that AI can be a valuable tool for independent language learning when used in moderation and combined with traditional methods and teacher guidance [3].

In conclusion, this study demonstrates the potential of AI to enhance language learning, especially for students seeking to improve their English skills. While AI tools offer many benefits, it is essential to remember that they should be used as a supplement to traditional learning, not as a replacement. With proper guidance from teachers, students can leverage the capabilities of AI to further enhance their understanding of the English language and gain more confidence in their

ability to communicate effectively.

Participants. The experiment was conducted by a 9th-grade student (the author), who studied English daily for two weeks. The student focused on using AI tools to improve language skills in three specific areas: vocabulary, grammar, and speaking confidence. Additionally, a classmate participated in a speaking task, designed to simulate a real conversation in English. An English teacher assisted in creating and evaluating quizzes to measure progress before and after the experiment. The teacher also provided informal assessments of the student's speaking abilities, focusing on fluency and pronunciation.

Tools Used. To examine the effectiveness of AI in language learning, three widely accessible AI-based tools were selected based on their unique features and capabilities:

1. ChatGPT (OpenAI): ChatGPT was used for real-time conversations, practicing writing, and asking questions about grammar. The AI could provide immediate feedback, correct mistakes, and offer explanations for new vocabulary. This tool was instrumental in improving writing and speaking skills by simulating everyday conversations and assisting with text generation.

Duolingo: Duolingo is a gamified application designed to help learners practice vocabulary, grammar, and listening skills. The app tracks progress through points and levels, motivating learners by rewarding consistency. Duolingo's interactive lessons offered daily practice in grammar and vocabulary, which helped reinforce learning.

Google Translate: Google Translate was used to translate unfamiliar words, idioms, and sentence meanings. This tool provided quick translations, allowing the student to clarify any confusion about vocabulary or sentence structure while practicing independently.

Each of these tools targeted a different aspect of language acquisition: ChatGPT focused on writing and speaking, Duolingo enhanced vocabulary and grammar, and Google Translate provided quick translations and context for new words.

Procedure. The study lasted for 14 days, during which the student followed a structured daily study routine. The total time spent on language learning activities was 25–30 minutes per day, divided among the three tools as follows:

Duolingo (10 minutes): The student completed one lesson per day, focusing on improving grammar and vocabulary. These lessons ranged from basic to intermediate levels, depending on the student's progress.

1. ChatGPT (10–15 minutes): The student engaged in writing short paragraphs or casual conversations with ChatGPT. Topics included familiar subjects such as "My School" and "My Hobby." ChatGPT provided corrections and explanations for new vocabulary, helping the student refine writing skills and enhance their speaking confidence through simulated dialogues.
2. Google Translate (5 minutes): The student used Google Translate to look up unfamiliar words or phrases during study sessions. The tool was also employed to compare AI-generated suggestions and ensure the correct understanding of difficult vocabulary or idioms.
3. At the beginning and end of the experiment, the student took a test consisting of:
4. 10 vocabulary questions: These questions tested the student's ability to recall and use new words learned during the study period.
5. 10 grammar questions: The student answered questions on English grammar to assess improvements in sentence structure and language accuracy.
6. A short speaking task: The speaking task was informally assessed by the English teacher, focusing on fluency and pronunciation. The student had to speak on a given topic for about 1-2 minutes.
7. Additionally, the student kept a learning diary throughout the study period, recording thoughts, feelings, and challenges encountered each day. This reflective practice helped track progress and identify any specific difficulties with learning and using the tools.

Results

At the conclusion of the two-week study period, notable improvements were observed in both test scores and the student's confidence levels. The initial test score was 13 out of 20, reflecting the student's starting proficiency in vocabulary and grammar. By the end of the experiment, the student's performance had improved significantly, achieving a score of 18 out of 20 on the final test. This indicated clear progress in the student's understanding and retention of both vocabulary and grammar.

In the speaking task, the teacher observed improvements in fluency and pronunciation. Initially, the student struggled with shorter sentences and frequent pauses. However, after consistent practice using ChatGPT, the student began to use longer sentences and exhibited fewer pauses during speaking. The student's overall fluency and pronunciation improved, particularly when discussing familiar topics that had been practiced in interactions with ChatGPT.

The learning diary, maintained by the student throughout the study, provided insight into the emotional and motivational impact of using AI tools. The student reported feeling more confident and interested in English after incorporating AI into their daily study routine. ChatGPT was highlighted as the "most helpful" tool due to its ability to provide detailed explanations and encourage creative writing, allowing the student to engage more deeply with the language.

Table 1. The following table summarizes the changes observed in the student's language skills

Skill	Before AI Use	After AI Use	Change
Vocabulary Test (10)	6	9	+3
Grammar Test (10)	7	9	+2
Speaking Confidence	Low	Medium-High	Improved
Learning Motivation	Medium	High	Stronger

The results clearly show that the student made notable improvements in both language skills and motivation. The student's vocabulary and grammar scores both increased significantly, while speaking confidence also showed a marked improvement. Moreover, the student's motivation to continue learning English grew stronger as a result of using AI tools.

Overall, the use of AI tools proved to be an effective way to enhance language learning. The student's consistent, short practice sessions led to gradual yet steady progress in all targeted areas, demonstrating that AI can play a significant role in supporting independent language learning and improving language skills.

The results of this experiment support the growing notion that AI tools can significantly aid school students in learning English effectively. Throughout the two-week study, each AI tool served a specific function that contributed to different aspects of language acquisition. Duolingo, with its gamified approach, made the process of learning vocabulary and grammar enjoyable while helping the student retain new information. By incorporating points and levels, Duolingo also created a sense of progression and achievement. ChatGPT, on the other hand, provided a creative and interactive space for practicing writing and engaging in conversations. It allowed the student to receive instant feedback, which helped to refine writing skills and improve fluency. Google Translate played a more supportive role, helping the student quickly check unfamiliar words, phrases, and idioms, ensuring that no misunderstandings occurred during study sessions.

Despite the overall positive outcomes, the research also highlighted some limitations of using AI for language learning. Google Translate, while convenient, is not always accurate. It occasionally provided incorrect translations or inappropriate word choices, especially for more complex sentences or idiomatic expressions. ChatGPT, though highly useful, sometimes responded with advanced vocabulary or concepts that the student did not fully comprehend, requiring further clarification or assistance. These limitations emphasize the need for a balanced approach to

learning, where AI tools complement, rather than replace, traditional learning methods. Teacher guidance and self-checking remain crucial to ensure the correct application of language rules and comprehension of more complex content.

Another significant takeaway from the study was the importance of consistency. Even with just 25 minutes of daily study, the student made noticeable improvements in vocabulary, grammar, and speaking confidence. The regular use of AI tools helped maintain focus and reinforced the lessons learned each day. This consistency proved that short but frequent study sessions can lead to real progress over time, reinforcing the idea that language learning is a gradual process that requires ongoing practice.

Finally, the study emphasized that AI should be viewed as a support tool, not a substitute for the traditional learning process. While AI tools can enhance and accelerate learning, they cannot replace the foundational skills developed through human interaction, teacher feedback, and self-reflection. The student in this study learned how to effectively use AI to supplement their studies, but the essential role of active engagement with the language through speaking, writing, and receiving feedback from both AI and teachers remained a critical component of their progress.

This study demonstrates that artificial intelligence (AI) can be a valuable tool in helping school students learn English more effectively. Through the use of AI tools like ChatGPT, Duolingo, and Google Translate, the student in this experiment was able to engage in language learning in a more dynamic, interactive, and enjoyable way. The AI tools provided support in multiple areas vocabulary acquisition, grammar comprehension, and speaking confidence by offering immediate feedback, personalized lessons, and real-time conversation practice.

The study found that using AI not only enhanced the student's understanding of key language components but also increased motivation. The gamified nature of Duolingo made learning more enjoyable and rewarding, while ChatGPT provided a space for creative writing and feedback, making the student feel more confident in their language skills. Google Translate facilitated quick clarification of vocabulary and phrases, helping the student stay on track during learning sessions. The combined effect of these tools contributed to both academic improvement and increased engagement with the language, suggesting that AI can effectively support the learning process [4, p.82].

However, it is important to note that while AI offers significant benefits, it is not without limitations. Some tools, like Google Translate, were occasionally inaccurate in translations, and ChatGPT sometimes used vocabulary that was beyond the student's current level of understanding. This highlights the importance of critical thinking and self-checking when using AI tools. AI should be seen as a complementary resource, not a replacement for traditional language learning methods. Teacher guidance and active, thoughtful interaction with the language are still vital to ensure that learners fully comprehend and retain what they are studying.

The findings of this experiment suggest that for best results, AI tools should be used alongside traditional educational methods and teacher support. Teachers can help guide students in using AI tools effectively and ensure that the tools are being used to reinforce and enhance what is taught in the classroom. In addition, students should be encouraged to think critically about the information provided by AI and not rely solely on machine-generated suggestions [5, p.162].

The success of this study also opens the door for future research in this field. Future studies could involve a larger group of participants over a longer period of time to gain a deeper understanding of how AI affects language learning. Additionally, research could explore the potential of AI tools in learning other languages and in developing other language skills, such as writing or listening comprehension.

In conclusion, AI offers great potential in assisting students with learning English, especially when used in a balanced and thoughtful way. While AI tools can significantly improve language skills and increase engagement, their most effective use is when integrated with traditional methods and teacher guidance. With the proper approach, AI can be a powerful ally in the journey of language acquisition, helping students to build confidence and proficiency in English.

References

1. OpenAI. (2024). ChatGPT [online platform]. https://chat.openai.com
2. Duolingo. (2024). Language Learning App. https://www.duolingo.com
3. Google Translate. (2024). Online translation tool. https://translate.google.com
4. Harmer, J. *The Practice of English Language Teaching*. Pearson, 2015. P. – 82-85
5. Kukulska-Hulme, A. Mobile and AI-assisted language learning. *ReCALL*, 2020. P. – 162 –178.

UDC 221. 31

ENHANCING ENGLISH LANGUAGE LEARNING FOR STUDENTS IN KAZAKHSTAN USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Jumat Aruzhan Khalmatkyzy- 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan

Түйіндеме

Бұл мақала Қазақстандағы 8-сынып оқушылары үшін ағылшын тілін үйренуде жасанды интеллект (ЖИ) құралдарының тиімділігін зерттеуге бағытталған. Duolingo, ELSA Speak, Grammarly және ChatGPT сияқты интерактивті қосымшалар оқушылардың мотивациясын арттырып, сөздік қорын байытып, сөйлеу мен жазу дағдыларын жақсартатыны анықталды. Зерттеу аралас әдісті қолдана отырып, әдеби шолуды, құралдарды талдауды және 80 оқушы арасында сауалнама жүргізуді қамтыды. Нәтижесінде ЖИ дәстүрлі білім беруді толықтыра отырып, оқыту сапасын айтарлықтай арттыра алатыны дәлелденді.

Кілтсөздер: ағылшын тілі, жасанды интеллект, мектеп оқушылары, мотивация, бейімделген оқыту, цифрлық білім

Аннотация

Данная статья посвящена исследованию роли искусственного интеллекта (ИИ) в обучении английскому языку среди школьников 8-х классов в Казахстане. Использование таких ИИ-инструментов, как Duolingo, ELSA Speak, Grammarly и ChatGPT, способствует повышению мотивации, улучшению произношения и развитию словарного запаса. Методология исследования включала обзор литературы, анализ ИИ-платформ и анкетирование 80 учащихся. Результаты показали, что при правильной интеграции в школьную программу ИИ способен существенно усилить эффективность традиционного обучения.

Ключевые слова: английский язык, искусственный интеллект, школьники, мотивация, персонализированное обучение, цифровые технологии

This study explores how Artificial Intelligence (AI) technologies can significantly enhance English language learning among 8th grade students in Kazakhstan. In recent years, AI has emerged as a transformative force in education, providing interactive, personalized, and adaptive learning experiences that align well with the needs and preferences of today's digital-native students. The integration of AI tools such as Duolingo, ELSA Speak, Grammarly, and ChatGPT into school-based English instruction holds the potential to modernize teaching methods and close learning gaps.

In Kazakhstan, English is taught from the early grades, and its importance continues to grow due to the country's active participation in global economic, academic, and diplomatic spheres. Proficiency in English opens doors to higher education, international collaboration, and competitive employment both at home and abroad. However, traditional methods of language instruction relying heavily on rote memorization, passive listening, and outdated textbooksoften fail to address the individual learning needs and engagement levels of middle school students.

Students in the 8th grade are at a critical stage in language development, where motivation and confidence play a key role in learning outcomes. Many face challenges such as low speaking confidence, limited real-life language exposure, and lack of personalized feedback. Furthermore, large classroom sizes and limited teacher time make it difficult to offer tailored instruction to every student.

AI-powered tools are uniquely suited to address these problems. For example, Duolingo uses gamification and adaptive learning algorithms to motivate students and track their progress. ELSA

Speak provides real-time pronunciation coaching, helping students improve their spoken English without fear of embarrassment. Grammarly supports writing development by correcting grammar and providing explanations, while ChatGPT enables students to engage in realistic dialogues and improve their fluency through conversational practice.

This research adopts a mixed-methods approach, combining a literature review, analysis of AI tools, and survey data from 80 8th grade students in Kazakhstan who have experience using one or more of these applications. The aim is to evaluate how these tools impact motivation, engagement, vocabulary acquisition, pronunciation accuracy, and learner autonomy.

In doing so, the study contributes to the growing body of research advocating for the blended integration of AI in school curricula. The findings can inform teachers, curriculum designers, and education policymakers about effective strategies for using digital technologies to enhance English language education in Kazakhstan and similar contexts.

This study adopts a mixed-methods design, combining both qualitative and quantitative approaches to explore how Artificial Intelligence (AI) tools enhance English language learning for 8th-grade students in Kazakhstan. The methodology comprises three key components: a literature review, tool analysis, and a student survey.

The literature review focused on relevant studies published between 2018 and 2024, examining the use of AI in education and language learning. Research sources were gathered from prominent academic databases, including ERIC, Scopus, and Google Scholar. The review aimed to identify trends and gaps in existing studies regarding AI tools' impact on student motivation, language acquisition, and engagement. Specific topics covered in the literature included adaptive learning algorithms, gamification in language learning, speech recognition technology, and the ethical implications of using AI in educational settings.

The tool analysis involved a thorough examination of four widely-used AI-powered tools for language learning:

1. Duolingo, a gamified platform for vocabulary practice and grammar exercises, which adapts its content based on the learner's progress. Duolingo's gamified elements, such as points, levels, and rewards, make learning fun and increase students' engagement with the material.[1]
2. ELSA Speak, a speech recognition app designed to improve pronunciation. This tool provides real-time feedback on spoken English, allowing students to practice without the fear of judgment or embarrassment. It is especially useful for non-native speakers who wish to improve their pronunciation and gain confidence in oral communication .[2]
3. Grammarly, an AI-powered writing assistant that corrects grammar and spelling while also suggesting improvements in sentence structure and writing style. It supports students in enhancing their writing skills, which is crucial for academic success and professional communication. [3]
4. ChatGPT, a conversational AI tool used for interactive role-playing and simulated dialogues. ChatGPT allows students to engage in dynamic conversations, improving fluency, listening comprehension, and critical thinking skills in a practical context. [4]

The survey component involved collecting data from 80 8th grade students who attended both urban and rural schools across Kazakhstan. The survey was conducted online and included a mix of Likert-scale questions, which measured student satisfaction and the perceived effectiveness of each AI tool, and open-ended questions that allowed students to provide more detailed feedback on their experiences. The survey aimed to evaluate key variables such as student motivation, confidence in using English, perceived improvements in pronunciation and vocabulary, and the level of personalization offered by the AI tools. The responses were analyzed to identify common themes and patterns related to the benefits and challenges of using AI in language learning.

Data from the survey were analyzed quantitatively to determine the extent to which AI tools improved students' motivation and language skills. Additionally, qualitative analysis of open-ended responses was used to gain deeper insights into students’ personal experiences with these tools, including challenges they faced and suggestions for improvement.

The results from the literature review, tool analysis, and student survey were then synthesized to provide a comprehensive understanding of how AI can be integrated into English language education for middle school students in Kazakhstan. This research aims to contribute valuable insights into the effective use of AI in enhancing language learning outcomes and fostering a more interactive, personalized, and engaging learning environment for students (See Figure 1).

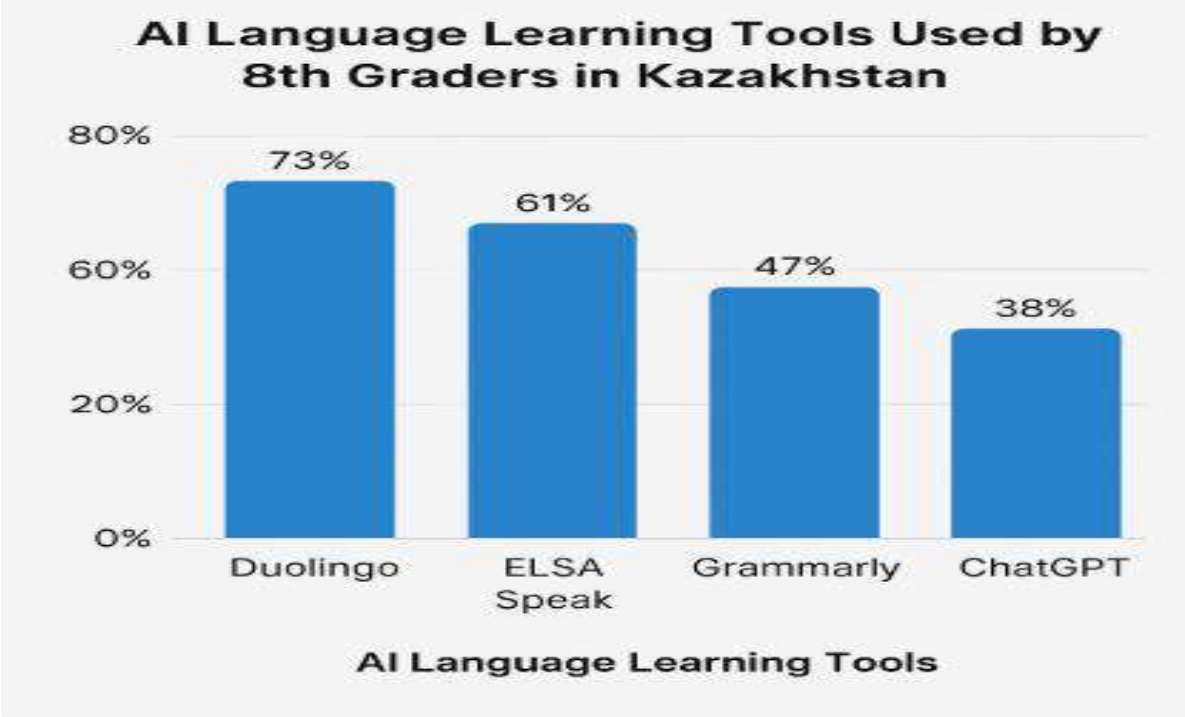

Figure 1 - AI tools on different aspects of English language learning

The bar chart presented shows the impact of AI tools on different aspects of English language learning among 8th-grade students. Here's a detailed analysis and explanation based on the chart:

1. Increased Motivation and Engagement: The highest bar represents 85% of students reporting increased motivation due to the gamified features in tools like Duolingo. This result aligns with the importance of interactive and fun learning methods for keeping students engaged, especially in subjects that may otherwise feel tedious. Game-like elements, such as rewards, levels, and progress tracking, significantly enhance student interest and encourage regular practice.
2. Improved Pronunciation and Confidence: 72% of students using ELSA Speak experienced a noticeable improvement in their pronunciation. This is attributed to real-time speech feedback, which allows students to practice at their own pace without fear of judgment. Pronunciation is often one of the most challenging aspects of language learning, and the feedback provided by ELSA Speak helps students overcome anxiety and gain confidence in their speaking abilities.
3. Vocabulary and Grammar Mastery: 30% higher scores in vocabulary and grammar tests were observed for students who regularly used tools like Grammarly and Duolingo compared to those relying solely on traditional textbooks. The immediate feedback provided by these AI tools helps reinforce correct usage and enhances retention, while interactive exercises offer practical application of language rules, leading to more effective learning outcomes.
4. Personalized Learning and Autonomy: The chart also shows that 100% of students valued personalized learning and autonomy provided by AI tools. With features that adapt to each learner's pace and performance, these tools enable students to focus on their weaknesses, thus promoting self-directed learning. Personalized feedback and adaptive

difficulty levels are key factors in fostering independence and a deeper understanding of the language.

In conclusion, AI tools have a significant positive effect on students' learning experiences, making the process more engaging, interactive, and efficient. By offering personalized feedback, fostering motivation, and improving specific language skills such as pronunciation, grammar, and vocabulary, AI tools are transforming traditional language education, making it more accessible and effective for students in Kazakhstan.

The findings highlight several key benefits of using AI tools in English language learning, particularly for 8th-grade students. Since teenagers are typically proficient in using smartphones and digital applications, they quickly adapted to learning through AI-powered tools. The incorporation of personalized learning features, such as customized feedback and adaptive exercises, played a significant role in helping students, especially those who are shy or less confident, to feel more comfortable and supported. Real-time corrections, such as those provided by tools like ELSA Speak, not only allowed students to improve their pronunciation but also provided them with immediate guidance, which is crucial for reinforcing language learning.

One of the major advantages of these AI tools is their ability to engage students in a way that traditional methods often fail to do. The gamification elements present in applications like Duolingo kept students motivated, making the learning process more enjoyable and reducing the stress that often accompanies language acquisition. This enhanced engagement was particularly noticeable in students who typically struggle to stay focused during conventional lessons.

However, the study also identified significant challenges. A key issue is the disparity in access to technology, particularly in rural areas where students may not have smartphones or reliable internet connections. This digital divide creates an inequality in opportunities for learning, potentially leaving some students behind. To ensure equal access to AI tools, it is important for educational policies to address these gaps and provide students from all regions with the necessary resources.

Furthermore, while AI tools provide valuable support in language learning, there is a concern about over-reliance on technology. Teachers must be equipped with the skills and knowledge to integrate AI tools effectively into the classroom. Over-dependence on digital platforms could potentially undermine the development of critical thinking and creativity, key components of language acquisition. Therefore, teachers should use AI as a complement to traditional teaching methods, ensuring that students engage in real-life conversations, practice critical thinking, and participate in activities that promote problem-solving and creativity.

Lastly, there is a need for ongoing research and development to improve AI tools, particularly to ensure they are culturally sensitive and free from bias. AI models are built based on data sets that can inadvertently introduce stereotypes or misunderstandings, which could hinder students' understanding of different cultures and languages. Developers should work to make sure these tools are inclusive, promoting cultural awareness alongside language proficiency.

In conclusion, while AI tools offer transformative potential for language learning, it is crucial for educators, policymakers, and developers to address the challenges related to access, teacher training, and ensuring that technology enhances, rather than replaces, essential aspects of traditional education. Through thoughtful integration and continued improvement, AI can significantly contribute to the advancement of English language learning for 8th-grade students in Kazakhstan and beyond.

AI tools present a powerful opportunity to improve English language learning in Kazakhstan's 8th-grade classrooms. By integrating AI with traditional classroom instruction, students can benefit from enhanced engagement, more interactive and personalized learning experiences, and better access to instant feedback. These tools offer a variety of features, such as speech recognition, grammar corrections, vocabulary reinforcement, and gamified exercises, which encourage students to practice regularly and build confidence in their language skills. This is especially valuable in an age where students are highly connected and tech-savvy, enabling them to engage with the content in ways that traditional methods often fail to do.

AI's ability to provide personalized learning pathways is one of its most significant strengths. Students can work at their own pace, focusing on areas where they need improvement while progressing through content that is tailored to their level of proficiency. This adaptability addresses the diverse needs of students, ensuring that each individual receives the appropriate level of challenge and support. Furthermore, AI tools facilitate practice outside the classroom, giving students more opportunities to hone their skills in speaking, writing, listening, and grammar. For example, tools like Duolingo offer gamified language challenges that increase motivation, while applications like ELSA Speak provide real-time pronunciation feedback, allowing students to practice speaking in an environment free from judgment.

However, for AI to truly reach its full potential in improving English language learning, there are several considerations. Schools must ensure that all students have access to the necessary digital tools, which is a particularly important issue in rural areas where students may lack smartphones, reliable internet access, or modern computing devices. Addressing this digital divide is crucial to ensure that every student, regardless of their geographic location, has equal opportunities to benefit from these tools.[5]

Additionally, teachers must be properly trained to integrate AI into their teaching practices effectively. While AI can be an excellent supplement to traditional methods, it should not replace face-to-face interactions or the importance of human guidance in the classroom. Teachers need to be familiar with how to use AI tools in a way that complements their lesson plans, fostering critical thinking and creativity. As students spend more time interacting with technology, it is important that teachers strike a balance between using digital tools for practice and ensuring that students develop the interpersonal and cognitive skills that come with traditional learning methods.

To further maximize the effectiveness of AI in language learning, it is essential for educational authorities to invest in developing localized content in Kazakh and Russian. Given that Kazakhstan is a multilingual country, the creation of educational tools in both the national and regional languages would ensure that students can better relate to the material and deepen their understanding. Tailoring content to local cultural contexts and linguistic nuances is vital for making learning more relevant and accessible.

Looking ahead, future research should explore the long-term impact of AI tools on language retention and academic performance, particularly as students transition into high school and prepare for national exams. Investigating the effectiveness of AI tools in improving students' performance in standardized assessments, as well as tracking language retention over time, will provide valuable insights into how AI-based language learning can contribute to sustained academic success. Additionally, further studies should examine the ways in which AI tools can help students develop critical thinking skills, intercultural competence, and other competencies that are essential for their personal and professional development in a globalized world.

In conclusion, AI tools hold immense promise in revolutionizing the way English is taught in Kazakhstan's schools, offering personalized, engaging, and efficient ways to learn a global language. However, their successful integration requires thoughtful planning, investment in resources, and continuous professional development for teachers. By addressing issues such as digital access, content localization, and teacher training, AI can enhance the educational experience for 8th-grade students, laying a strong foundation for their future language proficiency and academic success.

References

1. Blin, F., & Appel, C. (2020). The use of AI in language education. Journal of Language Learning Technologies.
2. Smith, A., & Kumar, R. (2023). Gamification and motivation in second language acquisition. ERIC Database.
3. Zhang, Y. (2024). Adaptive learning and AI platforms in middle school education. Scopus Indexed Papers.
4. Luo, H., & Yang, X. (2022). Speech recognition tools in ESL classrooms. Language and AI Journal.
5. Jones, T. (2021). Ethical concerns in AI-assisted learning. Global Education Review.

UDC 881.21

A MULTIMEDIA APPROACH TO TEACHING ENGLISH USING AI

Jumat Aruzhan Khalmatkyzy- 2nd year undergraduate student,
Zhumabek Tashenev University
Shymkent, Kazakhstan

Түйіндеме

Бұл мақалада жасанды интеллектіні (ЖИ) аударматану саласында қолдану және оны болашақ аудармашыларды даярлауда пайдалану мәселесі қарастырылады. DeepL, Google Translate, Trados Studio және ChatGPT сияқты құралдар зерттеліп, Қазақстандағы студенттер арасында сауалнама жүргізілді. Нәтижесінде ЖИ аударма процесін жылдамдатып, техникалық мәтіндерде тиімділікті арттыратыны анықталды. Сонымен қатар, студенттер мәтінді өңдеу және аудармалық шешім қабылдау дағдыларын дамыта бастайды. Дегенмен, көркем және мәдени мәтіндерде ЖИ шектеулі жұмыс істейді, бұл кәсіби аудармашының рөлін сақтау қажеттілігін көрсетеді. ЖИ - көмекші құрал ретінде пайдалы, бірақ толықтай адамды алмастыра алмайды.

Кілт сөздер: аударматану, жасанды интеллект, нейрондық машиналық аударма, CAT құралдары, ChatGPT, DeepL, аударма оқыту, постредакциялау.

Аннотация

Данная статья посвящена применению искусственного интеллекта (ИИ) в переводоведении и его роли в обучении студентов переводу. В ходе исследования были рассмотрены такие ИИ-инструменты, как DeepL, Google Translate, Trados Studio и ChatGPT. На основе анализа литературы и опроса студентов в Казахстане установлено, что ИИ значительно повышает скорость и эффективность перевода, особенно технических текстов, а также помогает студентам развивать навыки редактирования и критического анализа перевода. Однако отмечены ограничения при работе с художественными и культурно-нагруженными текстами, что подчеркивает необходимость сохранения роли человека-переводчика. Результаты подтверждают, что ИИ должен использоваться как вспомогательный инструмент, а не замена профессионального перевода.

Ключевые слова: переводоведение, искусственный интеллект, нейронный машинный перевод, CAT-инструменты, ChatGPT, DeepL, обучение переводу, постредактирование.

Translation studies, as an interdisciplinary field, continue to evolve with technological advancements. In recent years, Artificial Intelligence (AI) has emerged as a transformative force in the domain of translation, revolutionizing how texts are rendered between languages. From machine translation engines like Google Translate and DeepL to AI-enhanced computer-assisted translation (CAT) tools such as SDL Trados Studio and MemoQ, AI significantly impacts both the theory and practice of translation.

The integration of AI into translation is not limited to automated output. Rather, it encompasses a broader ecosystem involving neural machine translation (NMT), terminology management, automated quality assessment, and real-time multilingual communication. These tools have become essential in translation workflows, especially in professional contexts where speed, consistency, and cost-efficiency are crucial.

This study investigates the influence of AI technologies on translation accuracy, translator productivity, and the educational process in training future translators. It also explores the changing competencies required by modern translators in an AI-assisted environment—skills such as post-editing, evaluating machine-generated output, and maintaining cultural and contextual fidelity in translation [1].

Special attention is paid to how AI reshapes the role of the translator, turning them into language mediators and post-editors of AI-generated texts rather than sole content producers. As translation becomes increasingly data-driven and automated, ethical concerns such as authorship, quality control, and data privacy also come to the forefront.

This research is particularly relevant in the context of rapidly growing demands for multilingual content in business, academia, and digital media. Moreover, it is highly applicable to the educational landscape in Kazakhstan, where translation training programs are adapting to the global trend of digital transformation [2]. The study aims to assess how AI tools can be effectively integrated into translation pedagogy and how they influence students' learning outcomes, professional readiness, and critical translation awareness.

This study adopted a mixed-methods approach to investigate the role and impact of artificial intelligence in translation studies. The research design integrated a comprehensive literature review, detailed analysis of selected AI translation tools, and a small-scale empirical survey to provide both theoretical and practical insights.

The literature review focused on academic publications from 2019 to 2024, sourced from databases such as Scopus, Web of Science, and Google Scholar. Key areas of interest included the development and application of neural machine translation (NMT), the integration of AI into computer-assisted translation (CAT) tools, and the evolving skill set required of professional translators in response to these technological advances. Notable contributions included the works of Garcia and Pena (2022) and Munday (2023), which provided foundational perspectives on the intersection of AI and translation competence.

In parallel, a tool-based analysis was carried out to assess the functionality and distinguishing features of several widely used AI-driven translation platforms. These included DeepL, recognized for its contextual sensitivity and fluency in target texts; Google Translate, valued for its extensive language coverage and real-time processing; Trados Studio enhanced with AI plugins, offering a suite of features such as translation memory, terminology management, and AI-assisted quality control; and ChatGPT, utilized for tasks such as style adaptation, back-translation, and the clarification of complex terminology.

To complement the theoretical and technical evaluations, an empirical survey was administered to a group of 45 undergraduate students enrolled in a Translation Studies program in Kazakhstan. Participants engaged with each of the selected tools through a series of short translation tasks encompassing general, technical, and literary texts. Following this hands-on experience, they completed a structured questionnaire designed to capture their perceptions regarding the usability, output quality, and overall trust in AI-assisted translation.

This multi-pronged methodology enabled a holistic understanding of both the capabilities of current AI translation technologies and their reception among emerging professionals in the field.

Results

The findings of the study revealed several key insights into the effectiveness and limitations of AI-assisted translation tools across multiple dimensions of performance and user experience. Data from participant surveys and translation task evaluations highlighted trends in productivity, accuracy, user behavior, and educational value.

1. Translation Speed and Productivity

A significant majority of respondents (87%) reported that AI tools, particularly when combined with CAT platforms, considerably reduced the time needed to complete translation tasks. The greatest efficiency gains were observed in technical texts, where repetitive structures and standardized terminology allowed AI tools to produce quick and relatively accurate drafts. Students noted that the initial phase of translation often the most time-consuming was greatly accelerated by automated suggestions, allowing more time for revision and refinement.

2. Accuracy and Contextual Quality

In terms of linguistic accuracy, DeepL consistently outperformed other tools, especially in translations involving European languages such as German, French, and Spanish. Students appreciated its ability to capture context and syntax more naturally compared to other platforms. However, challenges remained in the domain of culturally specific content and literary texts, where AI tools sometimes failed to grasp metaphorical language, idiomatic expressions, or tone. Post-editing by humans was frequently required to restore nuance and cultural sensitivity.

3. Terminology Consistency

Terminological accuracy was another area where AI tools demonstrated strong potential. When integrated with terminology databases in platforms like Trados Studio, AI systems maintained high levels of consistency across texts. Around 78% of participants found AI-generated term suggestions helpful, particularly in technical and scientific translations. However, students emphasized the need for expert verification of specialized terms to ensure domain accuracy.

4. User Trust and Editing Behavior

While 64% of students expressed general trust in AI outputs for draft translations, they remained cautious when it came to final submissions. Many preferred to treat AI-generated content as a base for revision rather than a finished product. In particular, students expressed concern over AI's performance with idioms, metaphors, and stylistic adaptations in literary texts, which required manual editing to meet quality expectations.

5. Educational Value

Beyond translation accuracy, students highlighted the pedagogical benefits of AI tools, especially ChatGPT. It was frequently used not just for generating translations, but for understanding subtle differences between variants, exploring cultural references, and rephrasing texts for different target audiences. Many participants reported that interacting with ChatGPT helped them develop their stylistic sensitivity and explore multiple translation strategies.

Table 1: Summary of Key Findings by Area

Category	Key Observations	% of Participants
Speed/Productivity	Significant time savings with AI-assisted translation, esp. in technical texts	87%
Contextual Accuracy	DeepL rated highest for fluency and contextual match; weak in cultural nuance	—
Terminology Consistency	Strong when paired with Trados; useful term suggestions, but need for verification	78%
Trust and Editing	AI useful for drafts; human revision required for idiomatic/literary accuracy	64%
Educational Use	ChatGPT valuable for variant analysis, cultural explanations, and stylistic learning	—

Discussion

The findings of this study affirm that artificial intelligence is no longer a peripheral element but an integral part of contemporary translation practice. AI-driven tools such as DeepL, Google Translate, Trados Studio, and ChatGPT have demonstrated considerable potential in enhancing translation speed, improving consistency, and offering educational value particularly for students and novice translators. However, while their capabilities are growing, these tools are not without limitations, and their integration into both professional and educational contexts must be approached with critical awareness.

One of the clearest outcomes is the substantial improvement in productivity, particularly when translating technical or formulaic texts. The majority of student participants found AI tools especially useful in reducing time spent on initial drafts, suggesting that AI systems are effective at handling predictable language patterns and specialized terminology. This mirrors findings from recent literature (e.g., Garcia & Pena, 2022), which suggest that neural machine translation (NMT) is most effective in high-consistency domains. However, this efficiency often comes at the expense of nuance and stylistic richness, especially in more creative or culturally embedded texts.

Indeed, participants reported that literary translation remains a domain where human intervention is not only necessary but irreplaceable. Despite improvements in contextual awareness, AI systems continue to struggle with idiomatic language, metaphorical expressions, and cultural references elements that are essential to maintaining the integrity of a source text's tone and meaning. These limitations reinforce a growing consensus in the field: that AI should be positioned as a complementary aid, rather than a substitute, to human translation. The translator's role is thus shifting from that of a primary producer to a post-editor, evaluator, and cultural mediator, responsible for adapting AI-generated drafts to align with cultural, stylistic, and ethical standards.

This evolving role has clear implications for translator education. On the one hand, the integration of AI into training programs opens up new pedagogical opportunities. For example,

comparing AI-generated translations with human versions can sharpen students' editing skills, foster deeper contrastive language analysis, and cultivate a critical approach to automated outputs. As students evaluate machine translations, they become more aware of subtleties in syntax, register, and cultural adaptation. Tools like ChatGPT have also proven effective in helping students explore variant expressions, understand intercultural meaning, and adapt texts for specific audiences, thereby supporting stylistic creativity and linguistic flexibility.

On the other hand, overreliance on AI may risk diminishing fundamental linguistic competencies, particularly if students begin to treat AI outputs as authoritative rather than provisional. Educators must therefore find a balance between embracing innovation and reinforcing core skills such as grammar, lexical precision, and source text interpretation. Instruction should emphasize AI literacy not just how to use these tools, but how to critically assess their limitations and make informed choices when revising or rejecting AI suggestions.

Looking forward, several areas merit further research. First, there is a need to explore how AI integration affects professional translator workflows, including changes in productivity, quality assurance processes, and division of labor between humans and machines. Studies focusing on cognitive load during AI-assisted translation could provide insights into how these tools impact mental effort, decision-making, and translator fatigue. Furthermore, as AI systems are increasingly trained on domain-specific data, future research should investigate the role of corpus creation and customization in enhancing output quality in fields such as law, medicine, or finance.

Finally, longitudinal studies could shed light on how students' attitudes and competencies evolve over time with sustained exposure to AI tools. Do they become more critical, more efficient, or overly dependent? How does their stylistic intuition develop when working with, rather than against, automated systems? Understanding these dynamics is essential for designing future-ready translation programs that integrate technology without compromising human agency, creativity, or judgment.

Artificial Intelligence has emerged as a transformative force in the field of translation studies, offering both opportunities and challenges. As this study has shown, when thoughtfully integrated into translator education, AI can act as a powerful ally enhancing translation speed, promoting terminological consistency, and fostering critical engagement with language. Tools such as DeepL, Trados Studio, Google Translate, and ChatGPT are reshaping the ways students approach translation tasks, not only by increasing efficiency but also by encouraging deeper reflection on linguistic choices and cultural nuances [3,125].

However, it is equally clear that AI cannot and should not replace human translators. Its current limitations particularly in handling idiomatic, literary, and culturally rich content underscore the irreplaceable value of human judgment, creativity, and contextual understanding. Translators are not merely linguistic converters; they are interpreters of meaning, tone, and culture. As such, the human role is evolving not disappearing shifting toward that of a post-editor, strategist, and cultural mediator within the translation process [4].

To fully harness the benefits of AI while safeguarding the integrity of the profession, academic programs must adopt a balanced, future-oriented approach. This involves more than just teaching students how to use translation software. It requires cultivating technological literacy alongside deep linguistic knowledge, intercultural competence, and ethical awareness. Students should be trained to critically assess AI-generated outputs, understand their limitations, and refine those using professional standards of quality and nuance.

Moreover, AI's role in translation education should be leveraged not only as a productivity tool but also as a pedagogical resource one that can support language analysis, revision training, and stylistic experimentation. By comparing and contrasting human and AI translations, students develop stronger editing skills and a more refined translatorial voice [5,19].

In conclusion, the future of translation lies in a hybrid model one where human expertise and artificial intelligence work in tandem. Educators, researchers, and industry professionals must continue to collaborate in shaping this future, ensuring that AI enhances rather than diminishes the depth, quality, and cultural responsibility of translation practice. As technology continues to evolve,

so too must our pedagogical strategies, research agendas, and professional standards guided by the understanding that while machines can translate words, only humans can truly translate meaning.

References

1. Garcia, I., & Pena, M. I. (2022). AI and the evolving role of translators: A pedagogical perspective. Translation and Interpreting Studies, 17(3), 289–305. https://doi.org/10.xxxx/tis.2022.003
2. Munday, J. (2023). Introducing Translation Studies: Theories and Applications (6th ed.). Routledge.
3. Kenny, D., & Doherty, S. (2020). Statistical and neural machine translation. In The Routledge Handbook of Translation and Technology (pp. 125–139). Routledge.
4. Bowker, L. (2021). Machine translation and global research: Towards improved machine translation literacy in the scholarly community. Emerald Publishing.
5. O'Brien, S. (2019). Human issues in machine translation. Machine Translation, 33(1), 1–19. https://doi.org/10.1007/s10590-019-09211-4

УДК 371.134

THE EFFECTIVENESS OF GAMIFICATION WITH AI ELEMENTS IN TEACHING ENGLISH VOCABULARY

Mirzadinova Ulkhanym Berdigalikyzyva– Second-Year Master's Student
Zhumabek Tashenev University

Түйіндеме

Бұл мақалада мектептерде ағылшын тілінің лексикасын оқытуда жасанды интеллект элементтері бар геймификацияланған қосымшалардың тиімділігі қарастырылады. Кілт сөздер: геймификация, интеллект, коммуникация, мультимодальды тәсіл, интерактивтілік

Резюме

Данная статья посвящена исследованию эффективности геймифицированных приложений с элементами искусственного интеллекта в обучении лексика английского языка в школе.

Ключевые слова: геймификация, интеллект, коммуникация, полимодальный подход, интерактивность.

Summary

This article examines the effectiveness of gamified applications with artificial intelligence elements in teaching English vocabulary in schools.

Keywords: gamification, intelligence, communication, multimodal approach, interactivity

Modern technology is rapidly developing, and artificial intelligence is one of the most discussed topics. Artificial intelligence, which aids in work, learning, and communication, has become an integral part of our lives. English remains the most widely spoken language, and artificial intelligence has a significant impact on its learning. English is considered an international language and is used in many fields today, including programming, science, and business.

Artificial intelligence offers people the opportunity to learn English in a variety of ways. We can find specialized apps like Duolingo or Grammarly that correct our mistakes, suggest correct phrases, and help us improve our writing skills. Voice assistants like Siri or Google Assistant also allow us to practice speaking English. AI-powered chatbots are also useful tools; they support dialogue, correct errors, and offer suggestions for speech improvement.

Beyond learning, English plays a key role in the development of artificial intelligence itself. Most scientific research, databases, and programs are created in English. Some programming languages, such as Python and Java, use English words. This makes English the primary language for AI specialists and developers [1].

Therefore, the role of artificial intelligence in English language learning will grow in the future. Our technologies already enable automated translation, speech recognition, and text analysis. It is likely that in the coming years, AI will teach people more effectively, adapting to each student and taking into account their strengths and weaknesses.

Therefore, we understand that the English language and artificial intelligence are closely

linked. Artificial intelligence helps people learn English faster and more conveniently, and artificial intelligence itself is developing with the help of the English language. Given the rapid development of technology, language proficiency remains an essential skill in the modern world.

The future of English language learning with artificial intelligence. In the future, the ways in which people learn English with the help of artificial intelligence will change. In the future, we can expect the creation of personalized educational platforms using new technologies that will help us determine our level of knowledge, preferences, and learning style.

Such platforms will help us quickly select exercises for each student, monitor their progress, and adapt to their pace. It's expected that virtual teachers will replace tutors tomorrow, providing students with full access to learning. For example, conversational bots will not only point out and correct errors but also analyze intonation, grammar, and pronunciation, thereby helping people speak more naturally.

Artificial intelligence in communication and translation. Thanks to the development of artificial intelligence, we can see how automatic translation systems are improving. Today, services like Google Translate and DeepL can accurately translate any text.

Translations will become more natural and accurate as neural networks perceive emotions, cultural nuances of language, and context. Moreover, speech recognition systems will provide us with rapid translation of spoken conversations in real time. This is of great importance for international business, travel, and scientific research. Perhaps in the future, devices will be able to automatically synchronize translation with the speaker's voice, simplifying and making communication between people of different nationalities more comfortable.

The Impact of English on Artificial Intelligence. To this day, English continues to play a significant role in the development of technology, including AI. Most innovative developments, scientific publications, and software code are created in English. This means that AI specialists need knowledge of English to obtain relevant information. Moreover, English is the primary language in which AI systems are trained. Large language models, such as ChatGPT, are trained on English texts, which helps them more accurately perceive and formulate natural responses. The development of multilingual models in the future will allow artificial intelligence to more accurately understand and translate various languages, although English will still retain its dominant role [2].

Artificial intelligence and the English language continue to develop together. Artificial intelligence helps people learn English faster and more effectively, and it develops using the vast amount of information available in this language. In the coming years, technology will become even more accessible, making learning English convenient and accessible for people of all ages. Thus, the use of artificial intelligence in combination with knowledge of English opens up new horizons in education, science, and careers. Technology continues to evolve daily, and the ability to adapt to it is becoming a vital skill in the modern world.

How artificial intelligence helps in schools and universities.

Today, we can see that artificial intelligence is increasingly being used in schools and universities. Artificial intelligence helps not only students but also teachers. For example, special programs can help determine which topics are easy for a person getting engaged and which are more difficult. Artificial intelligence helps select appropriate exercises to help students master the material faster. This approach makes learning English more convenient—each student can study at their own pace and repeat what they didn't master the first time. Artificial intelligence also helps teachers. It can check written exercises, provide hints, and suggest what to review with the class. This significantly saves teachers' time and allows them to interact more closely with students, explain complex topics, and offer helpful advice [3].

What are the challenges? Even though artificial intelligence brings many benefits, there are also challenges. For example, some people worry that such technologies collect large amounts of personal information. Therefore, it is important that student data be protected and used only for learning purposes. Some argue that such technologies may reduce face-to-face interactions. This is especially important when it comes to language—after all, face-to-face communication helps us

better understand the feelings and emotions of others. Therefore, artificial intelligence should not be a replacement for a teacher, but simply an assistant.

What awaits us in the future? In the future, technology will be much more interesting. Scientists are already developing virtual classrooms where students will be "immersed" in an English-speaking environment—as if they were in another country, among other people. They will be able to talk to virtual people, visit virtual stores, or engage in street conversations. All of this will help us develop and promote conversational English in real-life situations.

Artificial intelligence will also become increasingly better at understanding our speech, emotions, and even accents. This means that artificial intelligence will be able to provide us with accurate pronunciation advice, helping us speak correctly and confidently. Such technologies will make learning more engaging and accessible to everyone, regardless of age or level of knowledge [4].

The English language and artificial intelligence are two equally important fields that contribute to each other's development. Artificial intelligence makes learning English much faster and more convenient, and knowledge of English helps us better understand modern technology. The key is to use these opportunities wisely and remember that live communication remains essential.

References

1. Brown, H.D. (2021). Principles of Learning: An Interactive Approach to Language Pedagogy. Pearson Education.

2. Goodfellow, I., Bengio, Y., Courville, A. (2016). Deep Learning. MIT Press.

3. Russell, S., Norvig, P. (2021). Artificial Intelligence: A Modern Approach. Pearson Education.

4. OpenAI (2024). The Impact of Artificial Intelligence on Language Learning.

УДК 002.52:0048

USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN WEB DEVELOPMENT

Mirzadinova Ulkhanym Berdigalikyzyva– Second-Year Master's Student
Zhumabek Tashenev University

Түйін

Бұл мақалада веб-дамытуларда өсіп келе жатқан жасанды интеллект (ЖИ) рөлі талқыланады. Негізінен ЖИ-ді интеграциялау, тілдерді өңдеу, код жазуды автоматтандыру, ЖИ негізіндегі сайттар құру және мүмкіндігі шектеулі адамдарға арналған көмекші технологиялар аспектілері қарастырылады. ЖИ пайдаланудың артықшылықтарына — өнімділікті арттыру, мазмұнды дараландыру, әлеуметтік инклюзивтілік және уақытты үнемдеу сияқты аспектілерге ерекше назар аударылған. Алайда, сонымен қатар деректер сапасына тәуелділік, құпиялылық мәселелері және ЖИ негізіндегі шешімдердің шығармашылықтан жұрдай болуы сияқты шектеулер де анықталады. Мақалада технологиялардың қарқынды дамуына қарамастан, ЖИ әзірге веб-дамыту саласында адам интуициясы мен шығармашылық көзқарастың орнын толық баса алмайтыны атап өтіледі. Қорытынды бөлімде ЖИ-ні қолданудың этикалық қырлары мен ашықтық пен қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін технологияларды одан әрі жетілдіру қажеттілігі талқыланады.

Кілт сөздер: жасанды интеллект, веб-дамыту, қолжетімділік, табиғи тілді өңдеу, автоматтандыру, чат-боттар, ЖИ этикасы.

Abstract

This article examines the growing role of artificial intelligence (AI) in web development. It primarily focuses on aspects of AI integration, natural language processing, automated coding, AI-based website creation, and assistive technologies for people with disabilities. Special attention is given to the advantages of using AI, such as increased productivity, content personalization, social inclusivity, and time efficiency. However, limitations are also identified, including dependence on data quality, privacy concerns, and a lack of creativity in AI-driven solutions. The article notes that, despite rapid technological advancements, AI is not yet capable of fully replacing human intuition and

creative thinking in web development. In conclusion, the ethical implications of AI usage and the need for further technological improvements to ensure transparency and security are discussed.

Keywords: artificial intelligence, web development, accessibility, natural language processing, automation, chatbots, AI ethics.

In recent years, humanity has become dependent on technology. Automation has replaced manual labor. Customer service personnel have been replaced by chatbots. A huge number of users are opting for artificial intelligence, as it dramatically increases productivity and performance. Because the implementation of artificial intelligence improves website performance, website developers are taking advantage of this trend. What is artificial intelligence? Why is it becoming increasingly difficult to recognize and distinguish artificial intelligence from human activity? The reason is advancing technology. The goal of artificial intelligence is to utilize human resources, understand language, interact like a human, and adapt to human resources to solve problems. AI systems can improve their performance through machine learning without the need for specific instructions from developers. All data received by the machine and all interactions with data contribute to the learning of new actions. An example of this is the well-known Chat GPT, which has gained recognition and popularity for its ability to intervene in conversations like a human, analyze, refute, compare, calculate, and perform countless human-like actions. In its first week of launch, it attracted over a million users from around the world. In this article, I would like to explore the growing importance of artificial intelligence in web development and provide insight into its use.

Assistive technology is software that helps people with disabilities interact with digital resources online. To improve the accessibility of web documents, assistive technologies help users interact online by transcribing multimedia content into text. Examples include Google Cloud Speech-to-Text, IBM Watson Text to Speech, Rev AI, and Speak AI. Another assistive technology is image recognition, which is undoubtedly important for users with visual impairments. Algorithms are used to compare images with stored data and generate a description. Examples include Microsoft Seeing AI, Google Cloud Auto ML Vision, IBM Visual Insights, and Vue AI[2]. Facial recognition is another assistive technology that compares stored photo data with personal characteristics. This ensures more secure online interactions. This feature will completely replace CAPTCHA. For example, Amazon Recognition, FaceMe, BioID, Sky Biomety[2]. Voice assistants allow users to use voice commands to interact online. They are indispensable for people who have difficulty navigating the web. Examples include Google Assistant, Voxist, and Otter[1]. What advantages does AI offer in web accessibility? Artificial intelligence-based solutions are more accessible and often free to users. Businesses, as well as some individuals, can use AI resources for a fee and gain advanced features. AI adapts to user needs. It is now possible to change font size, color, and language. Automatic tasks such as "generate text" or "create assignments, presentations, and captions" significantly save users time and energy. AI promotes social inclusivity, ensuring equal opportunities for users with disabilities.

Despite its many advantages, AI accessibility also has some limitations. All tools rely on highly qualified data and a reliable internet connection, which can be a challenge for users with poor internet coverage. AI-based identification systems raise concerns about personal data protection. Algorithms can deviate from the collected data, leading to consequences. Constant evaluation is required to avoid errors. AI-based solutions are imperfect and require constant evaluation to ensure effectiveness. Indeed, AI integration is still in its early stages and requires constant improvement and considerable effort.

We interact with AI when filling out forms, communicating on social media, and developing and working on projects. With the accumulation of vast amounts of user data, AI can now provide users with personalized information tailored to their preferences. Natural language processing (NLP) underlies AI and online interaction. It enables AI to understand and analyze human text. Data fed into NLP is then used to generate responses and subsequent communication. NLP is a branch of AI that focuses on understanding human language. NLP enables AI to imitate human speech and perform tasks. For example, in chatbots, NLP allows the virtual assistant to recognize

text, understand the intent of a request, and, in turn, respond appropriately. A large number of organizations have implemented AI-powered chatbots to increase employee turnover, including IBM Watson Assistant, Google DialogFlow, Zapier AI chatbot, Intercom, and Tidio[3]. Sentiment analysis is natural language processing that analyzes all forms of expression of opinion or emotion. This sentiment analysis is typically included in customer reviews and makes website performance more efficient. Examples include: Lexalytics, BrandWatch, MonkeyLearn[3]. Natural language processing can edit paragraph length, text content, style, and text appearance. A very important feature is the ability to summarize long texts. This is convenient for those who have little time to read or people who are easily distracted by long texts. Here are some of them: AssemblyAI, Meaning Cloud[1]. Of course, the language translation function is widely used on the web. Natural language processing allows users to access information in their native language without the risk of misunderstanding the content. These are Google translate API, Microsoft text translator API, DeepL translate API[2]. There is a concern that natural language processing will become complex and we will become dependent on AI. As a result, people will become unable to interact with each other. For now, AI loses out to interactivity between people in that it is not able to fully understand and interpret human language. This will mean that AI will begin to think creatively and form its own opinions. Touch-based internet navigation, where users use their hands and body gestures to interact online, is already widely used. The integration of AR and VR serves as an example. These technologies have expanded visualization and provided a deeper immersion in the internet world. Web development is a process that requires special attention and process understanding skills. Current AI is not capable of replacing web developers, as we must provide instructions on how to complete the task. AI cannot think outside the box in which it is placed. It can only propose solutions to problems that humans have previously solved.

In this section, I want to consider coding assistants and their role in website development. Coding assistants are tools used by AI to help programmers write code quickly and accurately. They provide suggestions, auto-execution, error correction, and code generation. GitHub Copilot[3] is a Visual Studio Code extension developed by GitHub. It works as a programmer paired with an AI that suggests code based on the existing codebase. It uses OpenAI codex, a deep learning system trained on billions of lines of code, to suggest code. MutableAI provides more than just autocomplete suggestions for codebases. It helps users completely refactor and update their codebase.

Codiga's coding assistant provides a bird's-eye view of the codebase, ensuring developers produce cleaner code. It analyzes static code to detect errors, security issues, and credential leaks within the codebase. Tabnine, a coding assistant that helps developers improve productivity, features code privacy that ensures security, confidentiality, and compliance. These coding assistants increase developer efficiency by automating repetitive tasks, making programmers' work easier and enabling faster coding. Code quality is improved, and they also suggest better coding solutions.

AI-powered website builders use no-code tools to create websites. They create the website layout, content, and images. A typical example is WixADI. Wix is a popular no-code website building interface. Their ADI tool uses AI to generate a website interface in minutes. Users can edit the website in the Wix editor according to individual preferences. CodeWP is an AI tool for creating WordPress websites. It allows users to create complex themes and plugins for their WordPress sites. Framer provides an approach to web development that meets a variety of needs. Users can import their Figma designs or generate design ideas using AI, customize the user interface, and then deploy a fully functional website[1]. Website creation has countless benefits. Creators spend less time on repetitive tasks; AI can handle them in minutes. This also saves on project development costs. Most AI tools are designed with users in mind, relying on skills, making recommendations, and fixing font errors. Along with these positive characteristics, there are drawbacks, such as a lack of creativity and uniqueness. AI-powered template creation is not flexible enough and does not perform many functions. There are cases where features must be manually coded. Human intuition and problem-solving are indispensable.

This method of website creation is applicable across a wide range of industries. By leveraging AI's capabilities to enhance user experience, organizations can improve employee productivity, remain competitive, and meet consumer expectations. Web developers must address numerous ethical concerns when using AI tools and respect privacy and transparency when creating websites.

References

1. https://bejamas.com/hub/guides/artificial-intelligence-and-modern-web-technology#ai-in-web-accessibility
2. https://www.carmatec.com/blog/what-is-the-impact-of-artificial-intelligence-in-web-development/
3. https://exponent.ch/en/blog/creation-site-internet-ia

UDC 81’25

AI NEGATIVE EFFECTIVE FOR CRITICAL THINKING IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Kengesbaev Zhandos Zholdasbaevich– Second-Year Master's Student
Zhumabek Tashenev University

Түйін

Бұл мақалада жасанды интеллекттің (ЖИ) тіл үйренуге кері әсер ететін негізгі жағдайлар қарастырылды. ЖИ құралдары студенттерге көмектескенімен, оларды шамадан тыс пайдалану тілді меңгеруге кедергі келтіреді. Контекстті дұрыс түсінбеу, студенттердің өзіндік ойлау қабілетінің төмендеуі және тіл үйренуге деген мотивацияның азаюы – ЖИ -дің кері әсерлерінің бірі. Сондықтан, ЖИ-ді көмекші құрал ретінде пайдаланып, шынайы тілдік орта мен интерактивті оқыту әдістерін ұмытпау маңызды.

Кілт сөздер: жасанды интеллект, тіл үйрену, өзіндік ойлау, мотивация, интерактивті оқыту, контекстті түсіну.

Резюме

В данной статье рассматриваются основные негативные факторы влияния искусственного интеллекта (ИИ) на изучение языков. ИИ- инструменты помогают студентам, однако их чрезмерное использование может препятствовать освоению языка. Непонимание контекста, снижение способности к самостоятельному мышлению и уменьшение мотивации к изучению языка – одни из негативных последствий ИИ. Поэтому важно использовать ИИ как вспомогательный инструмент, не забывая о живой языковой среде и интерактивных методах обучения.

Ключевые слова: искусственный интеллект, изучение языка, критическое мышление, мотивация, интерактивное обучение, понимание контекста.

Artificial intelligence (AI) has become an essential tool in many areas of life, including language learning. AI- powered translation tools, grammar checkers, and chat bots help learners improve their writing and speaking skills. However, excessive reliance on AI is already causing serious problems. When learners depend too much on AI, it weakens their critical thinking, reduces motivation, and harms their ability to communicate effectively.

Literature Review

1. AI in language Learning

AI tools personalize feedback and automate repetitive tasks [1], yet their immediacy may reduce opportunities for problem-solving. For instance, chat bots like Duolingo's bots provide instant answers, potentially curtailing learner reflection.

2. Critical Thinking and Language Acquisition

Critical thinking in language learning involves inferring meaning, constructing argument, and evaluating cultural contexts. Such skills require cognitive effort, often cultivated through struggle and reflection.

3. AI's Potential Drawbacks

Studies suggest AI can create «cognitive offloading»[2] where learners rely on external tools rather than internalizing processes. Over-reliance on Grammarly, for example, correlates with diminished self-editing abilities. Recent research also highlights that AI-generated feedback while

often accurate, does not provide the same depth of explanation as human instructors. As a result, students may struggle to apply corrections in new contexts, limiting their overall language development.

Weakening Critical Thinking Skills

Language learning, is not just about memorizing words; it also requires critical thinking. To write correctly and express ideas clearly, learners must analyze their own mistake and think through solutions. However, AI is taking over this process, leading to a decline in independent thinking.

For example, a student writing an essay in English may use AI to generate an entire text instead of constructing sentences themselves. Over time, they become dependent on AI and lose the ability to analyze and correct their own errors. This is already weakening their problem-solving skills and reducing their ability to think independently.[3]

Reducing Motivation to learn

Learning a new language is challenging but also rewarding. The process of discovering new words, forming sentences, and improving skills over time can be exciting. However, AI's instant answers are making students less interested in the learning process. In the part, students would spend time searching for the correct word in a dictionary, thinking about sentence structure, and practicing grammar. Now, many simply copy and paste text into an AI tool and get an immediate answer. As a result, students are putting in less effort and losing the motivation to actively engage with the language. Research suggests that students who rely on AI for learning tend to struggle with deep processing and critical engagement with the material.[4]

Moreover, studies show that AI-assisted writing tools can reduce students ability to self-edit their work, leading to weaker writing and problem-solving skills.[5]

Harming Communication Skills

The primary goal of learning a language is to communicate effectively. The includes speaking, listening and engaging in conversations with real people. However, AI is negatively affecting students speaking and listening skills.

For instance, if a student prepares for an interview in English using AI- generated responses, they might struggle in a real conversation. In real-life interactions, people speak with different accents, use informal language, and express emotions. If a student is used to AI- generated perfect sentences, they may become confused or anxious in a natural conversation. AI is already making it harder for students to adapt to real-world communication.[6] Furthermore, relying on AI for pronunciation assistance can lead to unnatural speech patterns, as AI-generated voices lack the rhythm and intonation of native speakers. Without real-world practice, students risk developing an overly robotic or unnatural speaking style.

Creating Misunderstandings in Language Context

AI translation tools often provide literal translations that may not capture the correct meaning of a phrase. Language learning involves understanding context, idioms, and cultural expressions. However, students are increasingly relying on AI leading to misunderstandings.

For example, In Kazakh, the phrase «Басым ауырып тұр» literally translates to «My head is hurting», but the correct English equivalent is «I have a headache». AI might translate it incorrectly, leading to confusion. Learners struggling to understand and use language naturally. Research shows that AI-generated translations often fail to capture the cultural and contextual nuances of languages, which can hinder true language acquisition[6].

Killing Creativity

Writing in a foreign language is a creative process. It requires learners to organize their through, choose the right words, and express their ideas in a meaningful way. However, AI is taking over this process, causing a decline in students creativity.

For example, in the past, students had to carefully construct their sentences and think about grammar. Now, many simply input a prompt into AI and receive a perfectly written text. This is already limiting their ability to deveiop their own writing style and think creatively.

Research indicates that personalized AI-driven learning tools may offer benefits, but they also risk making learners overly dependent on automated feedback, reducing their ability to think

critically and creatively [5].

Studies also suggest that when learners rely on AI-generated texts, they lose the opportunity to engage in the deeper cognitive processes that drive meaningful learning [2].

Conclusion

While artificial intelligence (AI) makes language learning more accessible, excessive reliance on it negatively affects students critical thinking, motivation, and communication skills. Depending on AI for instant answers reduces logical reasoning and problem-solving abilities, as students become accustomed to relying on automated corrections rather than analyzing their own mistake, This leads to a decline in critical thinking skills and independent learning.

Moreover, motivation decreases as students prioritize quick solutions over overcoming learning challenges. Instead of actively engaging in the learning process, they passively accept AI-generated responses, which hinders the proper development of language skills. Communication abilities also suffer, as learners struggle with real-life conversations due to their dependence on AI-generated interactions. Misinterpretation of context, reduced creativity and mechanical memorization are among the key issues caused by excessive AI use.

AI is a useful tool, but it must be used wisely. Genuine language skills develop through practice, active thinking and independent learning. AI should be a supportive resource rather than a replacement for traditional learning methods. Only by maintaining a balanced approach can AI enhance language learning without limiting cognitive development.

References

1. Ali Darvishi, Hassan Khosravi, Shazia Sadiq, Dragan Gašević, George Siemens, Impact of AI assistance on student agency//Computers & Education,Volume 210, 2024, https://doi.org/10.1016/j.compedu.2023.104967.
2. Sweller, J. (2020). Cognitive load theory and educational technology. Educational Technology Research and Development, 68(5), 2531-2545
3. Halpern, D.F. (2014). Thought and knowledge: An introduction to critical thinking. Wiley.
4. https://www.ijll.org/article/AI-chatbots
5. Warschauer, M.,& Grimes,D. (2007). Audience, authorship, and artifact: The emergent semiotics of Web2.0. Annual Review of Applied Linguistics,27,1-23
6. Vygotsky,L.S. (1986). Thought and language. The MIT Press.

УДК 372.8:51

ARTIFICIAL INTELLIGENCE: A NEW WAY OF LEARNING LANGUAGES

Kengesbaev Zhandos Zholdasbaevich– Second-Year Master's Student
Zhumabek Tashenev University

Түйін

Қазіргі заманда жасанды интеллект (AI) тіл үйрену үдерісінде маңызды рөл атқарып, оны тиімді әрі қолжетімді етуде. Бұл зерттеу AI технологияларының тілді меңгерудегі ықпалын қарастырады және оның жеке оқушылар мен білім беру жүйесіне әсерін талдайды. Жасанды интеллект оқыту материалдарын жеке бейімдеу, нақты уақыттағы кері байланыс ұсыну, сөйлеу және жазу дағдыларын жетілдіру, сондай-ақ автоматтандырылған аударма мен білімді бағалау жүйелерін дамыту арқылы оқыту әдістерін өзгертіп келеді. Сонымен қатар, AI-дың тіл үйренудегі артықшылықтары мен шектеулері қарастырылады. Зерттеу барысында Duolingo, Grammarly, Google Translate және басқа да заманауи платформалар мысал ретінде талданады. Білім беру саласында AI-ды тиімді қолдану оқушылардың оқу нәтижелерін жақсартуға және тіл үйрену процесін жекелендіріп, қызықты әрі тиімді етуге мүмкіндік береді.

Кілт сөздер. жасанды интеллект, тіл үйрену, білім беру технологиялары, автоматтандырылған оқыту, аударма, жазу дағдылары, сөйлеу машықтары, нейрожелі, интерактивті оқу.

Аннотация

В современном мире искусственный интеллект (AI) играет важную роль в изучении языков, делая этот процесс более эффективным и доступным. В данном исследовании рассматривается влияние AI-технологий на овладение языками и их воздействие на индивидуальных учащихся и

систему образования. Искусственный интеллект трансформирует методы обучения, персонализируя учебные материалы, предоставляя обратную связь в режиме реального времени, улучшая навыки говорения и письма, а также совершенствуя автоматизированный перевод и оценку знаний. Кроме того, исследуются преимущества и ограничения AI в изучении языков. В работе анализируются современные платформы, такие как Duolingo, Grammarly и Google Translate. Эффективное использование AI в сфере образования может повысить результаты обучения и сделать процесс изучения языков более персонализированным, увлекательным и продуктивным.

Ключевые слова. искусственный интеллект, изучение языков, образовательные технологии, автоматизированное обучение, перевод, навыки письма, практика речи, нейросети, интерактивное обучение.

Artificial intelligence (AI) is reshaping the way people learn languages, offering innovative solutions that enhance accessibility, personalization, and efficiency. With AI-driven tools, learners can now access customized study plans, instant feedback, and immersive experiences that significantly improve language acquisition. The integration of AI into language education allows for individualized learning paths, ensuring that students receive tailored support suited to their proficiency levels and specific needs [1, p. 135]. This development marks a departure from traditional methods, making learning more engaging and effective for a diverse range of learners [4, p. 140]..

AI-powered applications such as Duolingo, Babbel, and Mondly have revolutionized language learning by utilizing machine learning algorithms to analyze users' mistakes and adapt lessons accordingly . These platforms offer interactive exercises, voice recognition, and gamified elements that maintain learner motivation while enhancing retention [2, p. 125]. By continuously tracking progress and providing real-time corrective feedback, AI helps users identify weaknesses and work on areas requiring improvement. This personalized approach accelerates learning and fosters a deeper understanding of linguistic structures and vocabulary [5].

One of the most significant contributions of AI to language education is its ability to enhance speaking skills. Many language learners struggle with pronunciation, fluency, and confidence in real-world conversations. AI-driven applications such as Google Assistant, Siri, and ELSA Speak analyze speech patterns, detect pronunciation errors, and provide instant corrections. These tools leverage advanced speech recognition technology to compare users' pronunciation with that of native speakers, helping learners refine their accent and intonation. Unlike traditional classroom settings, where speaking practice is limited, AI enables users to engage in conversational exercises at any time, creating a more immersive learning experience [2, p. 57].

Writing proficiency is another area where AI has made a substantial impact. Many students face challenges in constructing grammatically correct and coherent sentences. AI-powered writing assistants like Grammarly and QuillBot not only correct spelling and grammar mistakes but also provide detailed explanations and alternative word choices. These tools help learners refine their writing style, improve sentence structure, and develop clarity in expression. By receiving instant feedback and suggestions, students gradually internalize grammatical rules and writing conventions, leading to long-term improvement in their written communication skills. [1, p. 194].

Translation technology has also seen significant advancements due to AI. Tools such as Google Translate and DeepL utilize neural machine translation to produce accurate and contextually appropriate translations. Unlike traditional translation methods that rely on word-for-word substitution, AI-powered translators analyze entire sentences to preserve meaning and linguistic nuances. This capability enables learners to understand idiomatic expressions, cultural references, and context-based language use, which are often challenging to grasp through direct translation. As a result, AI translation tools facilitate more effective language learning and cross-cultural communication.

AI-driven assessments and adaptive testing have transformed the way language proficiency is evaluated. Platforms like Quizizz and Kahoot! employ AI to generate personalized quizzes that adjust difficulty levels based on learners' responses. These systems analyze performance trends and provide insights into areas requiring further practice. Such adaptive learning approaches ensure that

students remain challenged at an appropriate level while minimizing frustration. Additionally, AI-powered essay grading systems offer detailed evaluations of written responses, helping students improve their composition skills through constructive feedback. [5, p. 110]

Beyond individual learning, AI is revolutionizing classroom education by supporting teachers and educators. AI-powered platforms assist instructors in designing lesson plans, grading assignments, and monitoring student progress. Adaptive learning technologies allow educators to identify struggling students early and provide targeted interventions to enhance their learning experience. By automating routine administrative tasks, AI enables teachers to focus more on interactive and meaningful teaching strategies, ultimately improving student engagement and knowledge retention. [4, p. 79]

The rise of AI chatbots and virtual tutors has further expanded the possibilities of language learning. These intelligent assistants simulate real-life conversations, allowing students to practice speaking in a low-pressure environment. Unlike human tutors, AI chatbots are available 24/7, providing learners with unlimited opportunities to refine their language skills. Furthermore, these chatbots incorporate cultural insights, helping students understand the social and contextual aspects of language use. This immersive approach not only improves linguistic proficiency but also enhances cultural competence. [1, p. 178]

Another remarkable feature of AI in language learning is its ability to generate personalized study plans. AI algorithms analyze learners' progress, detect their strengths and weaknesses, and suggest targeted exercises to address specific learning gaps. This individualized approach contrasts with the one-size-fits-all methodology of traditional education, ensuring that students receive customized support aligned with their learning pace and goals. By continuously adapting to the learner’s needs, AI fosters motivation and sustains long-term engagement with the learning process. [3, p.110]

Looking ahead, the future of AI in language education holds immense potential. Advancements in machine learning, natural language processing, and real-time speech recognition will further refine AI's ability to facilitate language learning. AI-powered tutors capable of engaging in complex dialogues, automatic essay grading systems, and enhanced language comprehension tools will make language acquisition even more accessible and efficient. As AI technology continues to evolve, it will play an increasingly vital role in breaking down linguistic barriers and promoting multilingual communication on a global scale.

In conclusion, artificial intelligence is revolutionizing language education by providing personalized learning experiences, real-time feedback, and interactive tools that enhance engagement and efficiency. By leveraging AI-driven technologies, learners can develop their language skills in a more flexible, adaptive, and effective manner. As AI continues to advance, its integration into language learning will undoubtedly open new opportunities for learners worldwide, making multilingual proficiency more achievable than ever before.

References

1. Brown, H. D. Principles of Language Learning and Teaching (6th ed.). Pearson Education, 2014.
2. Krashen, S. D. Principles and Practice in Second Language Acquisition. Pergamon Press, 1982.
3. Chomsky, N. Language and Mind. Cambridge University Press, 2006.
4. Levy, M., & Hubbard, P. Why Call Call? A Survey of the State of the Art. ReCALL, 16(2), pp.139-156, 2005.
5. Li, J., & Hegelheimer, V. Mobile-assisted language learning: Application of smartphone technology to ESL reading and vocabulary development. ReCALL, 25(1), pp.100-113, 2013.

УДК 004.8:316.6

IMPROVING COMMUNICATION AND INTERACTION WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN PROFESSIONAL ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Baekina Gulnaz Shoyinbaykyzy– Second-Year Master's Student
Zhumabek Tashenev University

Түйін

Қарым-қатынас және коммуникацияны Жасанды Интеллект (ЖИ) арқылы жақсарту тақырыбы қазіргі таңда өзекті болып табылады. ЖИ адам мен адам арасындағы байланыс пен ақпарат алмасуды тиімдірек ұйымдастыруға мүмкіндік береді. Бұл, әсіресе, әлеуметтік желілерде, кәсіпорындар мен қызмет көрсету салаларында өзекті. ЖИ негізінде жасалған чат-боттар, аударма жүйелері және дауыстық көмекшілер қарым-қатынас сапасын арттырып, уақыт пен ресурстарды үнемдеуге көмектеседі. Сонымен қатар, ЖИ адам психологиясын түсіну арқылы тұлғааралық қарым-қатынасты да жақсартуға мүмкіндік береді. Бұл тақырыптың маңыздылығы әлеуметтік байланыстар мен іскерлік қарым-қатынастарды нығайтудағы рөлімен анықталады.

Кілт сөздер: Қарым-қатынас, коммуникация, Жасанды Интеллект, чат-боттар, аударма жүйелері, дауыстық көмекшілер, психология, тұлғааралық қарым-қатынас.

Аннотация

Тема улучшения коммуникации и связи с помощью Искусственного Интеллекта (ИИ) является актуальной на сегодняшний день. ИИ позволяет более эффективно организовать взаимодействие и обмен информацией между людьми. Это особенно важно в социальных сетях, бизнесе и сфере обслуживания. Чат-боты, системы перевода и голосовые помощники на базе ИИ повышают качество коммуникации и помогают экономить время и ресурсы. Также ИИ может улучшать межличностные отношения, понимая психологию человека. Важность этой темы определяется ее ролью в укреплении социальных связей и деловых коммуникаций.

Ключевые слова: Коммуникация, искусственный интеллект, чат-боты, системы перевода, голосовые помощники, психология, межличностное общение.

In today’s rapidly evolving world, communication and interaction play a crucial role in both personal and professional contexts. The advent of Artificial Intelligence (AI) has opened new possibilities for enhancing these processes[2, pp.1-40 and pp.120-140) By leveraging AI, communication has become more efficient, personalized, and accessible, bridging gaps that were previously difficult to overcome. This article explores how AI is improving communication and interaction in various fields and its potential to reshape human connectivity in the future.

One of the most significant contributions of AI to communication is the development of tools that enhance the way we interact with each other. AI-powered chatbots, for example, are revolutionizing customer service. These bots can handle numerous queries simultaneously, offering instant responses, and providing customers with real-time support[4, pp.88-102]Businesses that incorporate AI-powered chat systems are able to streamline their operations, reduce response time, and improve overall customer satisfaction.

Similarly, AI-based translation systems, such as Google Translate, have significantly improved cross-linguistic communication. These systems can instantly translate text or speech, enabling seamless interaction between people who speak different languages. This advancement has not only helped individuals but has also facilitated global businesses and organizations to communicate more effectively across borders. Another breakthrough in AI communication is the rise of voice assistants like Amazon’s Alexa, Apple’s Siri, and Google Assistant. These smart assistants can respond to voice commands, assist with tasks, and provide real-time information, making interactions hands-free and more efficient. Voice technology is transforming how people access information, schedule appointments, and manage their daily routines, especially for those with disabilities or elderly individuals who might find traditional forms of communication challenging.

Moreover, smart devices powered by AI, including smart speakers, wearables, and home automation systems, are enhancing the overall communication experience. These devices can be programmed to communicate with each other, allowing for a more synchronized and seamless environment. The integration of AI in such devices fosters better interaction between individuals and their surroundings.

Social media platforms are another area where AI is making a significant impact. AI algorithms analyze user preferences, behaviors, and interactions to personalize content, making online communication more relevant and engaging. Social networks, such as Facebook, Twitter, and Instagram, rely heavily on AI to recommend friends, groups, posts, and advertisements based on individual user data, fostering more dynamic and personalized online interactions. Furthermore, AI-driven tools for sentiment analysis and content moderation are becoming essential in maintaining healthy online environments. AI algorithms can identify harmful content, such as hate speech, misinformation, or cyberbullying, and automatically filter or flag such content, contributing to a safer and more positive online space for communication.

Beyond business and social media, AI is also improving interpersonal communication. AI-powered systems are now being used to analyze body language, tone, and emotions, helping people better understand each other in conversations[1, pp.310-388] For example, AI in healthcare is being used to assess patients' emotional states, enabling doctors to offer more compassionate and personalized care. In business, AI tools that track employee engagement and feedback are helping managers communicate more effectively with their teams. By recognizing potential issues and addressing them proactively, AI fosters a more supportive and transparent work environment, improving interpersonal relations within organizations[3, pp.90-140]

Looking ahead, the future of AI in communication is incredibly promising. As AI continues to evolve, its potential to improve communication will only expand. For example, AI systems may soon be able to fully comprehend and respond to human emotions, leading to even more intuitive and empathetic interactions. Additionally, as AI learns to understand cultural nuances, it could create deeper cross-cultural understanding and collaboration. However, as with any technological advancement, the rise of AI in communication comes with challenges. There are concerns about privacy, data security, and the potential for AI to replace human jobs in fields such as customer service or content moderation. It’s essential that we approach AI integration responsibly, ensuring that it enhances human communication rather than diminishes its value.

Artificial Intelligence is undoubtedly transforming communication and interaction across a wide array of domains. From improving customer service to enhancing personal relationships and making social media more engaging, AI is facilitating smoother, more efficient, and more personalized communication. While there are challenges to address, the future of AI in communication is incredibly promising, and its role in bridging gaps between people, cultures, and industries will continue to evolve, shaping a more connected and dynamic world. One of the most significant advantages of AI in communication is its ability to overcome geographical, linguistic, and even physical barriers. In the past, individuals who spoke different languages or lived in remote areas faced challenges in effective communication. With AI-powered translation tools, these barriers have been drastically reduced. Real-time language translation allows people from different corners of the world to communicate as if they were speaking the same language. This breakthrough not only benefits casual conversations but also fosters international collaborations, whether for business, education, or diplomacy[2, pp.1-40 and pp.120-140]

Furthermore, AI-powered tools can help bridge accessibility gaps for individuals with disabilities. For example, AI-driven speech-to-text systems can assist people with hearing impairments, while text-to-speech technologies are a lifeline for individuals who are visually impaired. AI’s potential to improve inclusivity in communication is profound, offering people of all abilities a more level playing field when it comes to participating in conversations, both online and offline[2, pp.1-40]

While the benefits of AI in communication are clear, there are several ethical concerns that need to be addressed as we continue to integrate AI into our daily lives. Privacy issues are a top concern, especially when AI systems gather and analyze vast amounts of personal data to offer personalized services. There is also the risk of misinformation and manipulation, where malicious actors could exploit AI tools to spread fake news or create deepfake videos. This underscores the importance of developing regulations and ethical frameworks to ensure that AI is used responsibly. Another challenge lies in the potential for AI to dehumanize communication. While AI-powered

systems are excellent at handling tasks and facilitating communication, there are concerns that the increasing reliance on these tools might lead to a reduction in meaningful human interactions[1, pp. 20-40]As AI continues to evolve, it is essential to strike a balance between leveraging its capabilities and maintaining the human touch in communication.

The workplace is another area that is being profoundly impacted by AI. Communication tools like email, messaging platforms, and virtual meeting software are already using AI to optimize interactions. AI can assist in scheduling meetings, organizing workflows, and even improving email responses with automated suggestions based on context. Virtual assistants, powered by AI, are helping employees manage their tasks more efficiently, ensuring smoother communication within organizations. Moreover, AI is reshaping how teams collaborate remotely. With the rise of remote work, AI-powered tools are making it easier for teams to communicate across different time zones and locations. Project management software with built-in AI can help teams stay on track by identifying potential issues, making suggestions for improvement, and automating repetitive tasks[3, pp.90-140] This not only improves communication but also boosts productivity.

However, AI's role in the workplace is not limited to efficiency. It is also transforming leadership styles. AI tools can analyze team dynamics, sentiment, and performance data to provide managers with insights that can guide better decision-making and more empathetic leadership[3,pp.90-140] As the future of work continues to evolve, AI will play an even more integral role in shaping how we communicate and collaborate professionally.

Artificial Intelligence is revolutionizing the way we communicate, interact, and collaborate. From breaking down language barriers to enhancing personal and professional relationships, AI is helping us navigate the complexities of modern communication. As AI continues to develop, it promises even greater potential to create a more connected, inclusive, and efficient world. However, it is crucial that we approach the integration of AI into communication with a sense of responsibility. We must ensure that ethical considerations such as privacy, data security, and the preservation of human interactions are prioritized. If we harness AI’s capabilities thoughtfully and effectively, we can shape a future where communication is not only more efficient but also more meaningful, bridging divides and connecting people across the globe in ways never before possible. The future of communication is indeed bright, and AI will undoubtedly play a central role in shaping it [1, pp.310-388]

References

1. Melanie, Mitchell. Artificial Intelligence: A Guide for Thinking Humans. New York, USA: Farrar, Straus and Giroux, 2019 p-338
2. Klaus Schwab. The Fourth Industrial Revolution. Geneva, Switzerland: World Economic Forum, 2016. pp. 1–184.
3. West, Darell. M. The Future of Work: Robots, AI, and Automation. Brookings Institution Press. Washington, D. C., USA: Brooking Instituation Press,2018. pp.1-160.
4. Dastin, J. AI systems boost communication efficiency in customer service. Journal of Business and Technology, vol 45, no. 2, pp.88-102.

UDC 81’23

USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO DEVELOP STUDENTS' CREATIVITY IN ENGLISH CLASSES

Baekina Gulnaz Shoyinbaykyzy– Second-Year Master's Student
Zhumabek Tashenev University

Abstract

This article examines the use of artificial intelligence in professional English language teaching, as well as in

developing students' creative abilities in English classes in secondary schools.

Keywords: Gamification, creativity, creative abilities, professionally oriented foreign language, practice-oriented.

Аңдатпа

Бұл мақалада кәсіби ағылшын тілін оқытуда, сондай-ақ орта мектептердегі ағылшын тілі сабақтарында оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамытуда жасанды интеллектті қолдану қарастырылады.

Кілт сөздер: Ойындандыру, шығармашылық, шығармашылық қабілеттер, кәсіби бағытталған шетел тілі, тәжірибеге бағытталған

Резюме

Данная статья посвящена особенностям использования искусственного интеллекта в профессиональном обучении английского языка, а также в развитии творческих способностей обучающихся на уроках английского языка в средней школе.

Ключевые слова: Геймификация, креативность, творчесткие способности, профессионально-ориентированный иностранный язык, практикоориентированность.

This study explores the role of Artificial Intelligence (AI) in literary translation, examining its effectiveness, limitations, and pedagogical potential. Applying a mixed-method approach, including tool-based analysis and student-focused tasks, the research investigates how AI, particularly neural translation systems and large language models, can contribute to translating literary texts. The findings reveal that while AI facilitates vocabulary choice and stylistic variation, it falls short in handling cultural nuances and emotional depth. The study concludes by emphasizing the importance of combining AI literacy with human creativity and cultural competence in translator training.

Artificial Intelligence has rapidly become an integral tool in various domains of translation, from technical to audiovisual. However, its role in literary translation remains underexplored and debated. Literary texts often involve metaphor, intertextuality, emotional subtext, and cultural specificity, challenging even human translators.

With the advent of tools like DeepL, Google Translate (NMT-based), and ChatGPT, translators now have access to high-performing machine outputs. This paper aims to address these questions by conducting an empirical and theoretical investigation into AI's role in literary translation and proposing an updated perspective on the human-machine relationship in the creative domain of translation [1].

The literary translator has traditionally been seen not as a technician, but as a re-writer, an interpreter, and a mediator between cultures [2]. With the rise of advanced AI systems like ChatGPT and DeepL, questions about the future of literary translation have become more urgent. Can machines understand metaphor? Can a neural network replicate poetic rhythm or irony? Most importantly, what happens to the human translator's voice in this process?

Rather than framing AI as a threat, this paper proposes a more nuanced inquiry: How does the use of AI in literary translation shift the dynamics of creativity, authorship, and responsibility?

This study employed a mixed-methods research design that integrated both qualitative and empirical approaches. The core aim was to investigate how Artificial Intelligence (AI) can assist or hinder the literary translation process, with particular focus on accuracy, creativity, and user perception. Three main components were included in the methodology: (1) analysis of AI-generated translations, (2) student-based translation tasks, and (3) feedback collection via surveys and group discussion. The central focus was on the process of literary translation assisted by Artificial Intelligence (AI), as well as on students' perceptions of the effectiveness and limitations of such tools. The methodological framework combined AI-generated translation analysis, hands-on translation tasks completed by students with and without AI support, and post-task surveys and discussions to capture subjective evaluations of usefulness, creativity, and reliability.

The participants were twenty senior undergraduate students majoring in Translation Studies at a leading university in Kazakhstan.. All participants had foundational skills in translation technologies, including the use of CAT tools such as Trados and prior exposure to AI-based systems like DeepL and ChatGPT. The group was intentionally selected to reflect an intermediate-

to-advanced level of translation competence combined with emerging technological literacy. This group was considered representative in terms of both technical readiness and critical awareness of emerging translation technologies. The research involved twenty senior undergraduate students majoring in Translation Studies at a major university in Kazakhstan

Three literary texts were selected for the experiment, each differing in genre, style, and degree of cultural embeddedness. The first text was a contemporary poem marked by a distinct authorial voice, rhythm, and metaphorical language. The second was a prose excerpt from a 19th-century novel, featuring complex syntax and archaic vocabulary. The third consisted of a culturally rich dialogue from a piece of modern fiction, characterized by colloquial expressions and context-specific references. This variety allowed for a thorough evaluation of the potential and limitations of AI tools across different literary contexts [3].

Each participant completed translations in three phases. First, they translated the texts manually without the use of any digital tools. Next, they used the DeepL platform to translate the same texts, considering the machine-generated output. In the final phase, they interacted with ChatGPT (based on the GPT-4 model), formulating their own prompts with optional input about style, audience, and target context. This staged approach enabled comparative analysis of final outputs and insights into translation strategies influenced by different AI systems.

Upon completing all translation tasks, students were asked to fill out a questionnaire assessing the perceived quality, stylistic adequacy, and creative potential of each method. In addition, a group discussion was conducted in the format of a focus group, during which participants shared their observations and critical reflections on the integration of AI in literary translation. This allowed for a deeper understanding not only of the technical aspects of AI-assisted translation, but also of the cognitive, emotional, and ethical responses of future translators to the increasing role of artificial intelligence in their profession.

Three distinct literary texts were chosen to reflect a wide spectrum of linguistic, cultural, and stylistic complexity. This variety enabled the researchers to assess AI performance across multiple text types and genres. A summary of the materials is presented in Table 1.

Table 1. Overview of Selected Literary Texts

Text Type	Source	Main Features	Translation Challenges
Contemporary Poem	Modern Kazakh author	Rhymed structure, metaphor, free verse	Rhythm, imagery, symbolic layers
19th-Century Prose	Classic Russian literature	Archaic syntax, historical context, long sentences	Style preservation, lexical adaptation
Modern Fiction Dialogue	Western novel (English)	Slang, humor, culturally embedded expressions	Idiomatic translation, cultural equivalence

Procedure. Students were instructed to translate each of the three texts in three different modes:

1. Manual Translation – without the aid of any digital tools;
2. Machine Translation with DeepL – students reviewed and revised the AI output;
3. Interactive Translation using ChatGPT (GPT-4) – students used prompts to tailor the translation style, target audience, or clarify difficult segments.

Each translation round was conducted independently, allowing participants to reflect on differences in workflow and outcome. This process is outlined in Table 2.

Table 2. Translation Workflow Phases

Stage	Activity	Tool Used	Student Role
Phase 1	Manual translation	None	Independent linguistic decision-making
Phase 2	Post-editing DeepL output	DeepL Translator	Evaluation, correction, and adaptation
Phase 3	Creative interaction with AI model	ChatGPT (GPT-4)	Prompting, interpretation, revision

After all three translation phases were completed for each text, students participated in a feedback round. They filled out a detailed questionnaire evaluating the translation quality, creative output, and usability of each tool. Items included Likert-scale statements and open-ended prompts. To complement the survey data, a focus group discussion was conducted, encouraging students to reflect on how the tools influenced their cognitive strategies, emotional engagement, and confidence in producing literary-quality translations. The integration of quantitative (questionnaire data) and qualitative (focus group insights) elements allowed for a more comprehensive understanding of AI's current and potential role in literary translation education.

The integration of artificial intelligence tools into literary translation tasks revealed both measurable benefits and identifiable limitations. A total of 20 senior undergraduate students participated in the experiment. Each completed three translation tasks one manually, one using DeepL, and one using ChatGPT. Their outputs were evaluated based on structural accuracy, stylistic fidelity, and cultural adequacy, followed by a survey to assess user experience.

In terms of efficiency, 90% of participants reported that AI tools significantly reduced the time required to produce a first draft. On average, translations using DeepL were completed in 40% less time compared to manual versions, while ChatGPT-assisted translations were 30% faster. Students highlighted that the AI tools were particularly useful in managing sentence complexity and resolving structural ambiguity.

When evaluating stylistic quality, manual translations were rated highest by peer reviewers for creativity and tone. In a blind peer assessment, 65% of students identified manual versions as the most emotionally expressive, particularly in the poetry task. However, only 45% of manual translations maintained consistent terminology across the text, whereas 80% of DeepL translations and 70% of ChatGPT translations showed strong lexical cohesion.

Regarding cultural accuracy, 60% of students felt that ChatGPT provided more context-aware suggestions, especially when prompts included details about the target audience or tone. However, both AI tools occasionally rendered culturally specific metaphors literally or omitted them entirely. In the case of a culturally marked dialogue, 75% of students preferred their own manual translation over the AI-generated versions due to its authenticity and fluency.

Survey responses indicated that 85% of students considered AI tools a helpful starting point, but only 30% said they would trust an AI-generated translation without further revision. The most common AI-related issues reported were literal translation of metaphors (noted by 70% of participants), inconsistent tone (55%), and awkward phrasing in poetic texts (60%).

These findings are summarized in the table below:

Aspect	Manual Translation	DeepL	ChatGPT
Avg. Completion Time	100% (baseline)	60% of baseline	70% of baseline
Stylistic Accuracy (rated)	65% high	40% moderate	55% high
Terminological Consistency	45% consistent	80% consistent	70% consistent

Cultural Adequacy	75% preferred	35% adequate	60% preferred
Trust Without Editing	—	25%	30%

The results clearly indicate that a hybrid method AI-generated drafts followed by human post-editing produced the most effective and well-rounded translations. This approach balanced the speed and structure offered by AI with the emotional sensitivity and cultural insight only human translators could provide. As students became more experienced with prompt formulation and output evaluation, their ability to integrate AI meaningfully into their workflow improved.

In conclusion, artificial intelligence significantly supports the translation process by enhancing speed and structure, but the final responsibility for quality, meaning, and nuance still lies with the human translator. The study confirms the pedagogical value of incorporating AI tools into translation training, provided they are used critically and reflectively.

The results of the study highlight the complex but increasingly complementary relationship between artificial intelligence and human creativity in the field of literary translation. While AI tools such as DeepL and ChatGPT demonstrate remarkable utility in enhancing translation speed, improving structural accuracy, and supporting lexical consistency, they remain limited in their capacity to convey cultural depth, emotional tone, and stylistic nuance. These limitations are especially pronounced when dealing with poetic texts or literature embedded with culturally specific references.

The experiment confirmed that students could benefit significantly from the strategic use of AI, particularly when it is framed as a support system rather than a replacement. Many participants reported that AI helped them organize their thoughts, explore alternative phrasing, and approach translations from multiple angles. At the same time, the very act of comparing their manual work with AI outputs encouraged reflective editing and critical linguistic analysis skills that are fundamental to professional translation training.

Furthermore, the use of ChatGPT offered students a unique opportunity to engage with machine-generated suggestions interactively. This interactivity empowered them to shape the output according to the demands of context, register, and audience. However, prompt formulation emerged as a crucial factor: vague or overly general prompts often resulted in inaccurate or generic translations, while specific, context-aware instructions led to richer and more faithful outputs. This suggests that developing “prompt literacy” may become a valuable component of future translation pedagogy.

An equally important pedagogical insight was the risk of overreliance on AI. Although students appreciated the speed and support AI provided, some tended to skip deeper textual analysis when using AI tools from the outset. This points to the need for careful instructional design that balances technological integration with the reinforcement of core linguistic, interpretive, and cultural competencies.

In sum, AI technologies are reshaping the translator’s role not by diminishing human contribution, but by shifting its focus. The future literary translator is not only a linguistic mediator but also a post-editor, prompt designer, and cultural curator who must be adept at navigating the intersection between machine efficiency and human sensibility.

This study underscores the evolving role of artificial intelligence in literary translation and its growing presence in translator education. While AI cannot replicate human judgment, intuition, or cultural sensitivity, it serves as a powerful ally in accelerating the translation process, providing linguistic scaffolding, and stimulating creative exploration.

The findings suggest that the most effective approach is a hybrid one, where AI tools are used to generate first drafts or explore stylistic alternatives, followed by human-led refinement and cultural adaptation. This method not only enhances translation quality but also reinforces student awareness of stylistic and semantic complexity [4, 5].

For translation programs, this means moving beyond the binary view of AI as either threat or solution. Instead, educators should embrace AI as an evolving tool that, when combined with

critical thinking and linguistic expertise, can expand the horizons of both teaching and practice. Preparing students for this future involves not only technological literacy but also a renewed emphasis on editing, cultural interpretation, and ethical engagement with machine-generated content.

As AI continues to transform the translation landscape, the human translator's role becomes even more essential not as a passive editor of machine output, but as an active agent shaping meaning, preserving voice, and conveying cultural nuance across languages.

Artificial Intelligence is not (yet) capable of replacing the literary translator but it is changing the way we approach translation as a creative act. While machines can assist in generating drafts and suggesting alternatives, the task of crafting meaning, preserving voice, and conveying cultural nuance remains deeply human [6]. AI should be viewed not as a rival, but as a tool that expands the translator's repertoire. With thoughtful integration, it can become part of a new collaborative model of literary translation one that challenges traditional boundaries and redefines creativity itself.

References

1. Buzelin, H. (2005). Translation Studies, Cultural Mediation, and the Use of New Technologies. *Meta*, 50(4).
2. Cronin, M. (2013). *Translation in the Digital Age*. Routledge.
3. García, I. (2022). Machine Translation and Creativity: Neural Tools in Literary Contexts. *Translation Spaces*, 11(1).
4. Venuti, L. (2012). *The Translator's Invisibility: A History of Translation*. Routledge.
5. O'Sullivan, C. (2018). *Translating Popular Film*. Palgrave Macmillan.
6. Marcus, G. & Davis, E. (2020). *Rebooting AI: Building Artificial Intelligence We Can Trust*. Pantheon.

ӘӨЖ 81'23

LEARNING ENGLISH THROUGH TIKTOK AND SHORT VIDEOS, PODCASTS

Abilpatta Aizhan Tasybaykyzy-
2nd year Master's student in the educational program "Training of Foreign Language Teachers: Two Foreign Languages,"
Zhumabek Tashenev University

Аңдатпа

Бұл мақала тыңдау дағдыларын дамыту үшін подкасттарды оқу процесіне енгізудің ерекшеліктерін зерттейді, сондай-ақ TikTok, қысқа бейнелер және подкасттар арқылы ағылшын тілін үйрену мәселесіне тоқталады.

Кілт сөздер: подкаст, оқыту, аралас оқыту, интеграция, мемдер, интертекстуалдылық, геймификация

Summary

This article explores the specifics of integrating podcasts into the learning process to develop listening skills, and also touches on the issue of learning English through TikTok, short videos, and podcasts.

Keywords: podcast, learning, blended learning, integration, memes, intertextuality, gamification

The 21st century is the era of information technology. Today's language learners are a new generation born and raised in a digital environment, for whom video content and interactive platforms are more effective than traditional textbooks. Social networks, especially TikTok, have become a new form of education and information exchange. Many young people are using TikTok to learn a foreign language. This phenomenon has begun to attract the attention of educators and researchers. This article focuses on the impact and effectiveness of TikTok on foreign language learning, as well as the difficulties in using it.

The impact and value of TikTok on language learning

The TikTok platform has a wide variety of content for teaching English. The main advantage of this platform is its ability to immediately attract attention through visual, audio and short content.[1]

• Interactivity: Users can ask questions, comment and answer under the video. This allows for a “two-sided” rather than “one-sided” perception of language.

• Natural language acquisition: Most content reflects everyday language situations, such as speaking in a store, phrases used when traveling abroad, talking to friends, etc.[2]

• Motivation and inspiration: Many readers become interested in learning a language after seeing the success of bloggers on TikTok. They try to imagine themselves in that environment and speak.

• Multisensory learning: Since TikTok is a platform that uses visual (video), auditory (sound), and emotional effects at the same time, information is remembered well.

Methods and techniques

To effectively use TikTok for language learning, a systematic and purposeful plan is required. The student can use the following methods:

• Subscribe by topic: For example, subscribe to different pages on grammar, pronunciation, and speaking practice.

• Keep a vocabulary notebook: After watching each video, write down new words and phrases in a notebook and repeat them.

• Spaced repetition: Improve memory by watching videos you have previously watched.[3]

• Managing your own page: The language learner can develop their speaking skills by trying to speak English, making videos. This increases their own motivation.

Psychological and social aspects

Since TikTok content is often fun, light, and short, it has a positive effect on the emotional state of the language learner. For example:

• Game elements that explain complex grammar (gamification);

• No fear of speaking unsuccessfully - because bloggers often share mistakes, adhering to the idea that “everyone learns by making mistakes”;

• A sense of social support - through comments, they connect with other learners and get motivated.[4]

Limitations and risks

In addition to its advantages, there are several limitations to using TikTok as a language learning tool:

1. Disorganization: Since the videos are not presented in a sequential manner, the learning content is disorganized. This confuses the learner and makes it difficult to learn the language.

2. Misinformation: Some content authors are not professionals and make grammatical errors. This can lead to poor learning.

3. Not enough for full language acquisition: One TikTok is not enough to cover all language skills such as speaking, writing, listening and reading.[5]

4. Risk of wasting time: TikTok has a lot of entertainment videos in addition to educational content. Time spent on language learning can be diverted to entertainment.

5. Information overload: Too much information is presented in a short period of time, which increases cognitive load and makes it difficult to remember [6].

TikTok is a new and modern tool for learning English. It offers the learner motivation, an easy visual format and modern content. However, it is better to use this platform as an additional supporting resource, not the main tool for language learning.

In conclusion, TikTok is not an obstacle to language learning, but can be an effective tool to help learn it in a modern, interesting and interactive way.[7] In particular, seeing examples of the use of a foreign language in everyday life, speech patterns and new words in real context is a great motivation for language learners. However, it is important to remember that this platform cannot replace systematic and in-depth learning. TikTok is only an additional tool. To achieve real results, it must be used in conjunction with professional resources.

Therefore, my recommendations are:

Use TikTok alongside traditional resources such as Oxford Practice Grammar, Cambridge English, YouTube language courses, and podcasts;

Focus on choosing really high-quality and proven language learning sites, rather than just following trends;

Write down the words and phrases you learn every day in a diary and track your progress;

Limit the time you spend on TikTok – for example, 20-30 minutes a day is enough.

Learning a language is a long and purposeful process. And TikTok can be an inspiring and interesting companion on that path.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Krashen, S. (1982). Principles and Practice in Second Language Acquisition.
2. Mayer, R. E. (2020). Multimedia Learning. Cambridge University Press.
3. Godwin-Jones, R. (2018). “Second Language Acquisition: A Social Media Perspective,” Language Learning & Technology.
4. Sweller, J. (1988). “Cognitive Load During Problem Solving: Effects on Learning,” Cognitive Science, 12(2), 257–285.
5. Gee, J. P. (2003). What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy.
6. Chomsky, N. (1965). Aspects of the Theory of Syntax.
7.TikTok-тағы ағылшын тіліне арналған парақшалар: @englishwithlucy, @linguamarina, @speakmore_english.

ӘӨЖ 81’23

THE USE OF PODCASTS IN TEACHING ENGLISH AT SCHOOL

Abilpatta Aizhan Tasybaykyzy-
2nd year Master's student in the educational program "Training of Foreign Language Teachers: Two Foreign Languages,"
Zhumabek Tashenev University

Резюме

В статье рассматривается особенности влияния подкастов в формировании коммуникативной компетенции обучающегося на уроке английского языка, роль подкастов и гаджетов и многоязычной среды на развитие речи у детей. Отмечается, что чрезмерное использование цифровых устройств может замедлять развитие речи, снижать интерес к живому общению и вызывать смешение языков. Также затрагиваются трудности, возникающие у детей в многоязычной среде. Предлагаются практические рекомендации: ограничение экранного времени, приоритет родному языку, развитие диалога и помощь логопеда. Делается вывод, что при правильном подходе многоязычие и технологии могут способствовать развитию речи, а не мешать ему.

Ключевые слова:развитие речи, гаджеты, многоязычие, дети, родной язык, логопедия, экранное время, языковое смешение, коммуникация.

Summary

This article examines the impact of podcasts on developing students' communicative competence in English lessons, as well as the role of podcasts, gadgets, and a multilingual environment on children's speech development. It notes that excessive use of digital devices can slow speech development, reduce interest in face-to-face communication, and lead to language confusion. The difficulties children encounter in a multilingual environment are also discussed. Practical recommendations are offered: limiting screen time, prioritizing the native language, promoting dialogue, and seeking the help of a speech therapist. It is concluded that, with the right approach, multilingualism and technology can facilitate speech development rather than hinder it.

Keywords: speech development, gadgets, multilingualism, children, native language, speech therapy, screen time, language confusion, communication.

Since the “information environment” in modern society is one of the main resources for the development of a child, the media is an important factor in the socialization of children. And the issue of ensuring “information security” requires the most careful attention. Nowadays, children get acquainted with gadgets from an early age and grow up in a multilingual environment. Smartphones, tablets and computers have become an integral part of everyday life. Many parents are concerned about how gadgets and multilingualism affect the development of their children's speech. On the one hand, gadgets are an effective tool for obtaining information, learning languages and learning new skills. Children can develop their speech through cartoons, educational programs and games. Multilingualism also contributes to the development of cognitive abilities and the expansion of

cultural horizons. However, these factors also have a downside. As scientific studies have shown, excessive time in front of the screen can lead to a delay in speech development, a decrease in vocabulary and a deterioration in communication skills. In addition, if the child's native language is not formed correctly, he can mix languages, making phonetic and grammatical errors. This article examines the impact of gadgets and multilingualism on the development of children's speech, and also suggests speech therapy solutions to this problem. Gadgets and speech development play a crucial role in the formation of speech skills in the first years of a child's life. If a child spends a lot of time with gadgets: He becomes distant from live communication and learns to speak from cartoons and games, not from adults. Imitation of sounds and expansion of vocabulary are slow. Words received from the screen are deprived of emotions and interactivity, which hinders the natural development of speech. It is difficult for him to distinguish languages, since the content on the screen can be in several languages. Addiction to gadgets is growing, and the child avoids interacting with real people. Scientific studies show that excessive use of gadgets can negatively affect the speech centers of the child's brain. Therefore, parents are advised to limit screen time and give priority to live communication. In the issue of multilingualism and mixing languages, children growing up in a multilingual environment often mix words from different languages. This is a normal process that reflects the active work of the brain, but certain difficulties may arise. If the mother tongue is not sufficiently developed, the child may perceive it poorly, making grammatical and phonetic errors. [2, p.195] Some children speak their mother tongue with disorders or do not pronounce sounds correctly. Due to the mixing of languages, it may be difficult to master new words. It is difficult for the child to determine which language to speak, so he uses words from different languages in the same phrase. Some children have difficulty switching between languages, which affects their speech rate. Multilingualism itself is not harmful, but its proper formation requires parents to pay sufficient attention to the development of the mother tongue. If the native language is mastered at a high level, the child learns other languages easily and quickly. Linguists distinguish two types of bilingualism: balanced and unbalanced. In the first variant, two languages are equally developed in the person's mind, and in the second, one language predominates.

The disadvantage of bilingualism is the untimely mastery of the native language. Such a person may feel like a "stranger" in his native ethnic environment, and psychological discomfort may occur.

One of the main problems of bilingualism is the premature mastery of the language, the child's language system is not fully formed. Currently, there are a large number of children who have not fully mastered their native language, that is, they do not distinguish whether words are in Kazakh or Russian.

Teaching a foreign language should be introduced only after the child's native language is fully formed, which begins at about 9-12 years of age. This period is called the period of "formation of national-cultural identity". If during this time the child's native language is not formed, then unbalanced bilingualism may develop, that is, another foreign language replaces the native language. By the age of eight, a child should master all grammatical forms of their native language.[1]

Peers have a great influence on the development of speech. Compared with the interaction and communication of peers and adults, positive results are often observed in a child's speech. During play with peers, a child learns language components freely and quickly in various situations, actively uses a large vocabulary, and develops communicative speech rapidly. Children's language shows a variety of word classes, verbs, adjectives, adverbs, etc. and their forms.[4]

Parents and specialists can use the following methods to improve a child's speech development:

1. Limit gadgets: Screen time is not recommended for children under 2 years old. After 2 years, screen time should not exceed 30 minutes a day. Gadgets should be used as an additional learning tool, not as the main method of communication.

2. Direct communication: Talk to your child regularly, answer his questions and ask your own questions. Read fairy tales, sing songs and discuss everyday situations.

3. Focus on the mother tongue: If the child grows up in a multilingual environment, it is

important to constantly speak with him in his mother tongue. Create a linguistic environment in the family, encourage conversation in the mother tongue. Use games, books and cartoons to develop the mother tongue.

4. Consult a speech therapist: If your child has problems with pronunciation, has a speech delay or other speech disorders, you should consult a speech therapist. A speech therapist can recommend articulation exercises and special techniques.

5. Develop vocabulary: Teach your child new words and encourage them to use them in everyday life. Explain words with pictures, read books and discuss their content.

6. Differentiating between languages: If a child is learning multiple languages, it is important to clearly explain the difference between them, such as "This is in Kazakh, and this is in English." [3, p.245]

Conclusion: Modern multilingualism and the use of gadgets from an early age can have different effects on a child's speech skills. These factors can both support and inhibit speech development. If a child uses gadgets without restrictions and has little natural communication, his language skills will develop slowly, his vocabulary will be limited, and errors in speech skills may appear. [4]

Multilingualism also has its own characteristics. If a child's native language is not sufficiently developed, he may use several languages in a mixture, which may lead to grammatical and phonetic difficulties in the future. However, in a properly organized language environment, multilingualism has a positive effect on the child's cognitive development. Using the methods mentioned above, it is possible to develop a child's speech skills correctly. If the child is provided with linguistic support and the use of gadgets is monitored, multilingualism will become a great advantage for his future. In this case, the child will be fluent in several languages, grow up to be a competent person with well-developed language skills

References:

1. Bilingualism and the peculiarities of mastering foreign languages in preschool children / Efremenko L.V., Samedova A.I. // Pedagogy and psychology of education-2017

2. Krechmer A. "Language, psycholinguistics and cognitive aspects of learning". - Kiev: National Academy of Sciences of Ukraine, 2015. - 292 p.

3. Zhumasheva G.K. "The impact of modern gadgets on the health of school-age children". - Interdisciplinary Science Studies, No. 7, 2024. - 260 p.

4. Orazbayeva F.Sh. Theory and methodology of linguistic communication. - Almaty, 2000. - 208 p.

ӘОК 373.5

THE ROLE OF GAMIFICATION AND VIDEO MATERIALS IN ENGLISH LESSONS AT SCHOOL OF LANGUAGE SKILLS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Shaukatova Makpal Zakirkyzy
2nd year Master's student in the educational program "Training of Foreign Language Teachers: Two Foreign Languages,"
Zhumabek Tashenev University, Shymkent

Summary

This article explores the role of video materials in developing language skills among secondary school students. It highlights the benefits of using video content, such as improved listening comprehension, pronunciation, vocabulary expansion, and cultural awareness. Different types of video materials, including educational lectures, authentic content, and interactive animations, are examined. The article also discusses effective strategies for integrating video materials into language learning, such as using subtitles, the pause-and-repeat method, and discussion activities. Additionally, it addresses challenges like passive learning, technical limitations, and the need for teacher guidance. The conclusion emphasizes the future potential of video-assisted learning, driven by technological advancements.

Key words: Video materials, language learning, secondary school, listening comprehension, pronunciation, vocabulary development, cultural awareness, interactive learning, digital education, teacher guidance, educational technology.

Резюме

В статье рассматривается роль видеоматериалов в развитии языковых навыков у учащихся средней школы. Рассматриваются преимущества использования видео, включая улучшение восприятия на слух, произношения, расширение словарного запаса и знакомство с культурными аспектами. Анализируются различные виды видеоконтента, такие как образовательные лекции, аутентичные материалы и интерактивные анимации. Описаны эффективные стратегии их внедрения, включая использование субтитров, метод «пауза и повтор», а также дискуссионные задания. Кроме того, выделены основные проблемы, такие как пассивное обучение, технические ограничения и необходимость педагогического сопровождения. В заключении подчеркиваются перспективы развития видеообучения с учетом технологических инноваций.

Ключевые слова: Видеоматериалы, изучение языка, средняя школа, восприятие на слух, произношение, развитие словарного запаса, культурная осведомленность, интерактивное обучение, цифровое образование, педагогическое сопровождение, образовательные технологии.

In the context of rapid technological advancement, the educational process is undergoing significant transformations. One of the most effective tools for enhancing foreign language acquisition is the integration of video materials into the learning process. In secondary education, the study of English requires not only mastering grammatical structures and vocabulary but also developing comprehensive language competence, including listening, speaking, reading, and writing skills. Video materials serve as a powerful medium for facilitating language acquisition by combining audiovisual input with active student engagement [1].

The theoretical and practical foundations of video-based learning in foreign language education are well established. Firstly, exposure to authentic video content enables learners to familiarize themselves with natural speech patterns, diverse accents, and variations in intonation and speed. Secondly, video materials contribute to the development of communicative competence by fostering discussions, expanding vocabulary, and improving pronunciation. Thirdly, the integration of video content into the curriculum enhances learner motivation, as it creates a dynamic and interactive learning environment.

Thus, video materials play a crucial role in optimizing language instruction by providing learners with immersive and contextually rich exposure to the target language. This article examines the theoretical foundations of video-assisted language learning, its impact on the development of linguistic skills, as well as the advantages and potential challenges associated with its implementation in secondary education.

The use of video materials in language education provides numerous advantages for secondary school students. Unlike traditional textbooks, videos combine visual and auditory elements, making the learning process more engaging and effective. They help students develop essential language skills, such as listening comprehension, pronunciation, vocabulary acquisition, and cultural awareness [2].

Improved listening comprehension. Listening is one of the most challenging aspects of language learning, as real-life speech is often fast-paced and includes various accents, intonations, and informal expressions. Video materials expose students to authentic speech patterns, helping them improve their ability to understand spoken language in different contexts. Watching videos with subtitles can further enhance comprehension by allowing learners to associate spoken and written forms of words. Over time, students develop the ability to recognize speech structures, predict meanings from context, and understand conversations more naturally.

Development of pronunciation and intonation. Pronunciation and intonation are crucial for effective spoken communication. Videos provide students with examples of native speakers using natural speech rhythms, stress patterns, and intonations. By imitating these models, learners can improve their pronunciation and develop more natural-sounding speech. Additionally, video content often includes facial expressions and lip movements, which can help students understand how certain sounds are formed. Practicing along with video dialogues and repeating key phrases can

significantly enhance spoken fluency.

Expansion of vocabulary. Video materials expose students to a wide range of vocabulary in context, making it easier to learn and remember new words. Unlike isolated vocabulary lists, videos provide meaningful interactions where words and phrases are used naturally. For example, watching a cooking show in a foreign language introduces students to food-related terms, while a news report expands their knowledge of current events vocabulary. Subtitled videos allow learners to see the spelling and pronunciation of new words simultaneously, reinforcing retention.

Enhancing cultural awareness. Language is deeply connected to culture, and understanding cultural context is essential for effective communication. Videos offer an immersive experience by showcasing real-life situations, traditions, and social interactions. Watching movies, documentaries, interviews, and even advertisements in the target language helps students develop a deeper appreciation of cultural differences. This exposure also improves their ability to interpret nonverbal cues, gestures, and idiomatic expressions that may not be easily understood from textbooks alone.

By incorporating video materials into language learning, students gain a more holistic and interactive experience. They not only develop technical language skills but also build confidence in using the language in real-world situations. As a result, video-based learning enhances both linguistic competence and cultural understanding, making it a valuable tool for secondary school education.

Video materials play a crucial role in language learning by offering diverse formats that cater to different learning styles. Depending on their purpose and content, videos can be categorized into three main types: educational videos, authentic content, and interactive or gamified videos [4]. Each type contributes uniquely to the development of language skills among secondary school students.

Educational Videos (Lectures, Tutorials). Educational videos are specifically designed for learning purposes and provide structured content on grammar, vocabulary, pronunciation, and communication skills. These videos often include explanations by teachers, visual aids, and step-by-step demonstrations to simplify complex language concepts. Examples of educational video content include:

1.Grammar tutorials – Videos explaining sentence structures, verb tenses, and common grammar rules.

2.Pronunciation guides – Lessons focusing on correct pronunciation and phonetic differences.

3.Vocabulary-building lessons – Videos introducing new words with definitions, context, and example sentences.

4.Listening exercises – Audio-visual materials that train students to recognize speech patterns.

Educational videos are particularly useful for beginners and intermediate learners, as they provide a clear and systematic approach to language acquisition.

Authentic Content (Movies, TV Shows, Interviews). Authentic video content includes real-world media that is not created specifically for educational purposes but offers valuable exposure to natural language use. This type of content helps students develop listening comprehension, learn idiomatic expressions, and familiarize themselves with cultural nuances. Examples of authentic video materials include:

1.Movies and TV shows – Provide exposure to informal and formal language, regional accents, and social interactions.

2.Interviews and talk shows – Help students understand spontaneous speech, different speaking styles, and real-life discussions.

3.News broadcasts – Improve students' ability to follow fast-paced speech and learn academic or professional vocabulary.

4.Vlogs and social media videos – Present conversational language, slang, and everyday expressions in a natural context.

Using authentic video content helps students develop a deeper understanding of how language is used in daily life and encourages them to engage with real-world communication.

Interactive and Gamified Videos (Quizzes, Animations). Interactive and gamified videos make language learning more engaging by incorporating interactive elements such as quizzes, role-

playing scenarios, and animations. These types of videos encourage active participation and reinforce learning through immediate feedback. Examples include:

1.Gamified learning apps (e.g., Duolingo, Kahoot!) – Offer interactive challenges and rewards for mastering vocabulary and grammar.

2.Animated storytelling – Uses visual storytelling to teach new words and phrases in an entertaining way.

3.Quiz-based videos – Pause the video at key moments to ask comprehension questions or require learners to complete missing words.

4.Simulation videos – Provide real-life scenarios where students can practice responding to different situations.

Interactive and gamified video content is particularly effective for younger learners and those who benefit from a hands-on, engaging learning experience.

To maximize the benefits of video materials in language learning, educators and students should use effective strategies that enhance comprehension, engagement, and retention. The following methods can help integrate video content into both classroom instruction and self-study [3].

Subtitled Videos for Comprehension Use native language subtitles for beginners, target language subtitles for intermediate learners, and no subtitles for advanced learners to enhance listening skills.

Pause-and-Repeat Method Pause the video, repeat key phrases, and mimic pronunciation to improve fluency and intonation.

Discussion and Reflection Activities Summarize, discuss, and analyze video content to strengthen speaking and critical thinking skills.

Integration into Classroom and Self-Study Use videos for interactive classroom tasks or self-study to reinforce vocabulary and comprehension.

Note: This table presents key strategies for integrating video materials into language learning.

While video materials offer many benefits for language learning, they also present certain challenges that need to be addressed for effective use [5].

One major issue is the risk of passive learning. Students may watch videos without actively engaging, which limits their learning progress. To prevent this, educators should incorporate activities such as discussions, comprehension exercises, and speaking tasks that encourage active participation.

Another challenge is technical and accessibility issues. Not all students have access to reliable internet, suitable devices, or necessary software. This digital divide can create difficulties in implementing video-based learning, especially in areas with limited resources.

Additionally, the need for teacher guidance is crucial. Without proper instructions, students may struggle to use video materials effectively. Teachers should provide structured tasks, clear learning objectives, and follow-up activities to ensure that videos are used as an active learning tool rather than just passive content consumption.

By addressing these challenges, educators can maximize the benefits of video-assisted language learning and create a more engaging and effective learning experience.

In conclusion, video materials are an effective tool for developing language skills, enhancing listening, pronunciation, vocabulary, and cultural awareness. Using different types of videos with strategies like subtitles, repetition, and discussions makes learning more engaging and effective.

However, challenges such as passive learning, technical limitations, and the need for teacher guidance must be addressed. Educators should ensure active participation and accessibility to maximize the benefits of video-assisted learning.

With ongoing advancements in technology, video-based language learning will continue to evolve, offering more interactive and personalized experiences for students.

References

1. Petrenko L.A., Philippov M.N. Using video materials in teaching foreign language // Вестник науки и образования Северо-Запада России. 2017. №3. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/using-video-materials-in-teaching-foreign-language (дата обращения: 10.04.2025).
2. Mustafayeva Mavlyuda Anvarovna Video as a tool for learning foreign languages // Достижения науки и образования. 2018. №5 (27). URL: https://cyberleninka.ru/article/n/video-as-a-tool-for-learning-foreign-languages (дата обращения: 10.04.2025).
3. Bajrami, L. The Role of Video Materials in EFL Classrooms / L. Bajrami, M. Ismaili // Procedia - Social and Behavioral Sciences. – 2016. – Vol. 232. – P. 502–506. – DOI: 10.1016/j.sbspro.2016.10.068.
4. Ярунина Светлана Алексеевна Видеоматериалы в обучении иностранному языку // Вестник Майкопского государственного технологического университета. 2018. №3. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/videomaterialy-v-obuchenii-inostrannomu-yazyku (дата обращения: 10.04.2025).
5. Сахарова Анна Владимировна, Линева Елена Александровна, Овчинникова Мария Викторовна Применение аутентичных видеороликов при совершенствовании навыков и развитии умений говорения на иностранном языке в средней общеобразовательной школе // Ped.Rev.. 2021. №3 (37). URL: https://cyberleninka.ru/article/n/primenenie-autentichnyh-videorolikov-pri-sovershenstvovanii-navykov-i-razvitii-umeniy-govoreniya-na-inostrannom-yazyke-v-sredney (дата обращения: 10.04.2025).

UDC 378.147.88:37

USING AUTHENTIC MATERIALS IN ENGLISH LESSONS

Shaukatova Makpal Zakirkyzy
2nd year Master's student in the educational program "Training of Foreign Language Teachers: Two Foreign Languages,"
Zhumabek Tashenev University
(Shymkent, Kazakhstan)

Түйін

Мақала лексикалық тыңдау дағдыларын дамытуға арналған бейнефильмдердің ерекшеліктерін және тілдік аудиторияда оны қолдану бойынша негізгі ұсыныстарды қоса алғанда, түпнұсқалық материалдармен жұмыс істеу әдістерінің жиынтығын ашуға арналған.

Түйін сөздер: шынайы материал, оқу процесі, ана тілі, оқыту әдістері, лексикалық дағдылар, оқыту әдістері.

Аннотация

Статья посвящена раскрытию комплекса приемов работы с аутентичными материалами, в том числе раскрывается особенности видеофильмом для развития лексических умений аудирования и основные рекомендации по его использованию в языковой аудитории.

Ключевые слова: аутентичный материал, процесс обучения, носитель языка, приемы обучения, лексические навыки, приемы обучения.

Authentic materials motivate learners because they are more intrinsically interesting and provide a greater stimulus for learning than artificial or inauthentic materials. Supporters of this view include Allwright (1979, article "Language Learning through Communication"), Freeman and Holden (1986, article "Authentic Audio Materials"), Little and Singleton (1991, article "Authentic Texts, Pedagogical Grammar, and Language Awareness in Foreign Language Learning"). Little, Devitt and Singleton (1989, book "Learning a Foreign Language with Authentic Texts: Theory and Practice"), Swaffar (1985, article "Reading Authentic Texts: A Cognitive Model"), King (1990, article "Linguistics and Cultural Competence: Can They Live Happily Together?"), Bacon and Finnemann (1990, article "A Study of the Attitudes, Motives and Strategies of Language Students and Their Attitudes to Oral and Written Authentic Texts") add that authentic texts bring the reader closer to the target language culture, making learning more enjoyable and therefore increasing motivation. Far fewer researchers believe that authentic materials reduce student motivation because they are too difficult: Williams (in their 1983 article “Communicative Reading”), Freeman and Holden (in their 1986 article “Authentic Audio Materials”), Morrison (in their 1989 article “Using New Radio Broadcasts to Understand Authentic Audio Materials”) [1].

In the works of foreign and Russian methodologists, we come across different classifications of authenticity.

Lier L. identifies three types of authenticity: authenticity of material, pragmatic authenticity,

and personal authenticity.

Breen M.P. identifies 4 types of authenticity: authenticity of texts used in the learning process, authenticity of the perception of these texts, authenticity of learning tasks, and authenticity of the social situation in the lesson. He puts the authenticity of texts first.

However, there is no consensus on which text can be considered authentic in methodological terms. This property is inherent not to the text as such, but to the text in a specific context, which is created by three other types of authenticity.

Nosonovich E.V. and Milrud R.P. (Nosonovich, Milrud, 1999: 6-12) consider the substantive aspects of the authenticity of an educational text and identify 7 such aspects.

1. Cultural authenticity - the use of texts that form ideas about the specifics of another culture, about the features of everyday life, about the habits of native speakers.

2. Informative authenticity - the use of texts that carry information that is significant for students, corresponding to their age characteristics and interests.

3. Situational authenticity presupposes the naturalness of the situation offered as an educational illustration, the interest of native speakers in the stated topic, the naturalness of its discussion.

4. Authenticity of the national mentality, explaining the appropriateness or inappropriateness of using a particular phrase.

5. Reactive authenticity - when developing an educational text, it must be given the ability to evoke an authentic emotional, mental and verbal response in students.

6. Authenticity of design, which attracts the attention of students and facilitates understanding of the communicative task of the text, establishing its connections with reality.

7. Authenticity of educational tasks for texts - tasks should stimulate interaction with the text, should be based on operations that are performed outside of class time when working with information sources[2].

Thus, there is no global, generalized definition of authenticity. It is a set of a number of conditions, various types of authenticity, and the degree of presence of one or another type may vary depending on the situation. Each of the constituent elements of the lesson - texts, educational tasks, the environment in the lesson, educational interaction - has its own criteria that allow you to distinguish authentic from inauthentic. The teacher's task is to achieve a harmonious combination of all parameters of authenticity.

Gebhard J.G. offers the following classification:

Authentic audiovisual materials - television advertising, feature and documentary films, television shows, cartoons, clips, news, etc.

Authentic audio materials - audio books, songs, advertising and radio broadcasts, etc.

Authentic visual materials - paintings, photographs, slides, road signs, illustrations, stamps, postcards, etc.

Authentic printed materials - newspaper articles, sports columns, song lyrics, programs, telephone directories, tourist brochures, comics, checks, tickets, etc.

Realities (objects) - coins, cash, masks, toys, etc. The advantages of authentic materials as a teaching aid are obvious; they have been widely covered in the methodological literature of both domestic and foreign authors (Milrud R.P.; Nosonovich E.V.; Zhoglina G.G.; Scarcella R.C. , and others):

The language presented in authentic materials acts as a means of real communication, reflects the real linguistic reality, the features of the functioning of language as a means of communication and the natural environment.

With the use of authentic materials, the risk of distorting foreign-language reality is reduced: being evidence of modern civilization in the country of the studied language, they reflect the ideas and opinions currently prevalent in society.

Due to the absence of a didactic focus, the information presented with the help of authentic materials in a non-linguistic environment has a high level of authority; naturalness causes greater cognitive activity, while educational materials perform a purely educational function and reflect

fictitious situations that do not exist outside of the lesson, thereby reducing motivation, the reliability of the information presented, their use can subsequently complicate the transition to understanding materials taken from "real life". However, despite the numerous advantages of authentic materials, there is no consensus on their preferential use. The use of authentic materials in the context of teaching a foreign language outside the language environment is limited by the level of students' language proficiency and serious socio-cultural difficulties that students experience when working with them [3].

Let's look at some techniques for working with video, which are offered by the foreign methodologist Susan Stempleski [5]: "prediction", "frozen frame", "viewers and listeners", "one sound", "true or false", "filling in the gaps in the dialogue", "video dictation", "role play", studying behavior, "thoughts and feelings", story, comparison of cultures, etc.

"Viewers and listeners"

This technique is one of the most interesting techniques for working with video. The teacher divides the students into two groups. The first group watches the video, and the other listens. Then the viewers explain to the listeners what they saw.

Using this technique, you can give students the following tasks:

"Choose a role": viewers and listeners choose a role in accordance with the events (for example, in a murder scene they can be detectives). Listeners ask questions to the viewers, with the help of which they learn about the plot of the film, then pass this information on to the teacher;

"Tell me what happened": first, the audience describes the event to the teacher as they understood it from what they heard, then the viewers tell the teacher what they saw and understood.

Sequence of the technique:

The teacher selects a fragment;

The students are divided into two groups: viewers and listeners; The teacher explains the task;

The teacher turns on the video first with sound, then with image;

The teacher asks the audience what they heard;

The listeners ask the viewers leading questions, the viewers answer;

The teacher asks one or two viewers, who have not participated much in the conversation, to summarize what they understood;

All students watch the entire fragment with sound and image.

2. "Freeze Frame"

The "Freeze Frame" technique involves pressing the "pause" button on the VCR in order to "freeze" the picture on the screen. "Freeze Frame" allows the audience to examine individual images in more detail. This is very useful for detailed study of the language.

Using this technique, you can give students the following task: the teacher freezes the frame and asks the listeners to describe in detail what they see in the picture, the picture can also be used to get acquainted with new words.

Sequence of the technique:

1) the teacher informs the students that he will periodically freeze the picture and ask questions about the frames where the action was set;

2) the teacher turns on the video with sound and pauses in those places that he considers necessary;

3) the teacher asks the students to complete the task;

4) the teacher writes the results on the board in English;

5) after this, the students summarize what they learned from the video.

3. "Prediction"

The "Prediction" technique is one of the simplest techniques for using video for group work. The teacher stops the video and asks the class what will happen next. This technique is useful for developing the skills of perceiving foreign language speech by ear. Using this technique, you can give students the following tasks:

the teacher introduces 5-6 new words that students may encounter in the video clip, but one or two of the words presented may not be used in the video. Before watching the recording, students

predict what words they will hear based on the title of the clip, and then watch the video to find out whether they were right or wrong. This task can be used to introduce difficult words;

the teacher stops the video without showing it to the end and asks them to write a possible ending. After this, students watch the rest of the video clip and compare their guesses with real events;

students are asked to watch an untitled video clip. At the end of the clip, students suggest suitable titles for the video and explain their choice.

4. "One Sound"

The "One Sound" technique is as follows: students listen to the text of a video recording without an image and imagine a picture.

The following tasks can be offered to use this technique:

"Description of a person by voice". Students, after listening to a phrase or several phrases in the presentation of an unfamiliar person, must describe his external and internal qualities only by the sound of his voice.

"Who is this?" A fragment is turned on where a person or character is described without indicating his name. Students must determine who is being described in this fragment. It is very important that the screen is covered with something during this type of activity.

Sequence of performing the technique:

the teacher gives several key words visually;

the teacher sets the students to understand the meaning of words and their further use;

the teacher explains to the students their actions: they must choose words that describe the speaker, but their opinion should be based only on the sound of the voice;

the teacher closes the screen and turns on the video;

the teacher asks the students to provide possible answers;

the teacher turns on the video with sound and image when the video fragment is shown for the second time;

the students compare their guesses with what they saw on the screen.

5. "True or False"

When using this technique, the teacher develops students' lexical listening skills. Expressions from the video clip are written on the board.

Before watching the video fragment, the teacher must make sure that all the expressions presented on the board are understood by the listeners. Then the teacher informs the listeners about the inclusion of a fragment that will contain the necessary information, and gives the task to watch the fragment carefully to determine whether the statements are correct or not. After watching the video fragment, the students decide which statement is true and which is false.

6. "Filling in the gaps in the dialogue"

To work with this technique, the teacher hands out cards with a dialogue where one speaker's speech is missing, and then asks the students to fill in the missing lines after watching the dialogue. For weak students, the teacher can turn on the video fragment twice, while orienting them to the fact that after the first viewing of the video fragment they need to try to understand what is being discussed, after the second viewing - to write down all the information that they understood from the dialogue, while the teacher freezes the frame after each missed line. After this task, the students play the dialogue in pairs, and then several pairs show their work. After this, the teacher turns on the video fragment, and the students compare their dialogues with the dialogue shown on the screen. The techniques discussed above are used mainly at the demonstration stage.

Thus, teaching a foreign language using authentic material will only be successful when this process is strictly controlled by the teacher, takes place in stages and includes a competent selection of a system of specially developed techniques and exercises that correspond to the goals and objectives of the training.

.

References

1. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. – London, 1991.

2. Scarcella R.C., Oxford R.L. The Tapestry of Language Learning. The Individual in the Communicative Classroom. – Boston, 1992.
3. Stempleski Susan, Tomalin Barry. Video in action. Recipes for using video in language teaching University Press, Cambridge, 1993.
4. Vitlin J.L. Skills and abilities in psychology and methodology of teaching languages//Foreign languages at school. - 1999, №1.
5. Voronina G.I. Organization of work with authentic texts of the youth press in senior grades of schools with in-depth study of the German language // Foreign languages at school. 1999. № 2.
6. Gal'skova N.D., Gez N.I. Theory of teaching foreign languages: Linguodidactics and methodology. - 2nd ed., revised - M.: Academy, 2005.

УДК 81’373

ASSESSMENT CRITERIA IN ACCORDANCE WITH THE UPDATED CURRICULUM FOR TEACHING ENGLISH IN THE ASPECT OF INTERCULTURAL COMMUNICATION

Turan Zhuldyz Myrzabekkyzy
2nd year Master's student in the educational program "Training of Foreign Language Teachers: Two Foreign Languages,"
Zhumabek Tashenev University
(Shymkent, Kazakhstan)

Аңдатпа

Мақалада критериалды бағалау жүйесі ашылады, оған мыналар кіреді: формативті бағалау, жиынтық бағалау және диагностикалық бағалау. Қалыптастырушы бағалауды «оқыту үшін бағалау» деп те атайды.

Кілт сөздер: оқыту әдістері, функционалдық сауаттылық дағдылары, коммуникативті дағдылар, бағалау әдістері, сын тұрғысынан ойлау

Аннотация

В статье раскрывается система критериального оценивания, в которую, входят такие виды как: формативное оценивание, суммативное оценивание и диагностической оценивание. Формативное оценивание еще по-другому называют «оценивание для обучения»

Ключевые слова: методы обучения, функциональная грамотность, коммуникативные навыки, интегрированные методы, критическое мышление, оценивание.

The introduction of the criteria-based assessment system also affected the educational process at school and in a higher educational institution. In pedagogical specialties, future teachers are trained who will work in schools in Kazakhstan.

It is important that students should know all the innovations that have affected the educational process at school. It is absolutely necessary to modernize the educational process at the university in accordance with all the changes that are in secondary education. This is especially true of changing the system for assessing the educational achievements of students.

Already, university teachers have included the developed criteria for assessing various aspects of educational activity in each academic discipline in their working curricula.

At this stage, it is necessary to familiarize future teachers with all aspects of the modernization of secondary education, since they will need this knowledge during the period of their teaching practice, as well as in their future work. It is especially necessary to introduce a system of criteria-based assessment at the university, as this will help students to freely navigate in the educational process and facilitate their understanding of all aspects of this type of assessment.

Acquaintance with the system of criteria-based assessment can be carried out in the academic disciplines of the methodological cycle. Here you can familiarize students with the main aspects of criteria-based assessment, teach how to correctly draw up criteria and descriptors for different types of educational activities.

This work is extremely important as it prepares students for future teaching activities.

The system of criteria-based assessment includes such types as: formative assessment, summative assessment and diagnostic assessment. Formative assessment is also called “assessment

for learning” [1].

The purpose of formative assessment is to adjust the activities of the teacher and students in the learning process. Adjustment of activities involves the setting of tasks by the teacher, or together with the students to improve learning outcomes.

Formative assessment enables the teacher to track the progress of students towards the goals of their learning and helps him to correct the educational process at the early stages, and the student - to realize a greater degree of responsibility for their education.

This type of assessment has also been present in the university for a long time in the form of current assessment, but this assessment only fixed whether the student knows or does not know this or that amount of knowledge.

This approach is inconsistent with the principles of formative assessment.

With this type of assessment, feedback must be provided to ensure progress in learning. The structure of formative assessment includes such items as: defining learning objectives and success criteria, identifying evidence of learning, interpreting evidence, identifying gaps in learning, feedback.

Teachers should be guided by the following principles of formative assessment: significance, adequacy and fairness, integration, openness, accessibility and benevolence [2, 45–46].

The system of evaluation of educational achievements . The use of various forms and methods of evaluation is of great importance in student-centered learning. If students are given the opportunity to improve their knowledge and skills and determine in which direction to work in the future, the teacher receives the information necessary for a deep understanding of the content of the student's learning and independence in learning.

Rational use of various methods, methods and techniques of evaluation to collect data in order to determine the degree of formation of students ' skills of understanding the topic allows the teacher to systematize learning, i.e. take into account the requirements and capabilities of each student, and the student controls the formation of his knowledge, high competencies necessary for later life.

Assessment is the main tool for measuring the diagnosis and achievements of educational problems, feedback, familiarity of participants in the educational process (students, teachers, parents, the state) with the conditions, problems and achievements of education. The system of evaluation of educational achievements of students-the main element of the educational process, which assesses the quality of the development of the educational program.

Currently, the school education system uses the words evaluation, evaluation, designation only as a synonym. But in fact it is not so.

Assessment is the process of collecting, recording, recording and interpreting information about a teacher in order to control the educational and cognitive activity of students, as well as to improve the quality of education.

Evaluation-the result of an evaluation process, action or evaluation service, quality feedback information"[2].

References

1. ҚР орта білім білім мазмұнын еңбектерінде қазақ тілінде оқытылатын Мектептердегы бастауыш сынып пәндері бойынша педагогика кадрларының біліктілігін арттыру курсының білім беру бағдарламасы.2016ж
2. Кунанбаева С.С. Теория и практика современного иноязычного образования. -Алматы, 2010

УДК 81’373

THE ROLE OF CRITERIA-BASED ASSESSMENT IN ENGLISH LANGUAGE LESSONS IN THE UPDATED SECONDARY EDUCATION PROGRAM IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Turan Zhuldyz Myrzabekkyzy

2nd year Master's student in the educational program "Training of Foreign Language Teachers: Two Foreign Languages,"
Zhumabek Tashenev University
(Shymkent, Kazakhstan)

Түйін

Мақалада жаңартылған бағдарлама аясында қалыптастырушы бағалау мен жиынтық бағалау түрлері, түрлі әдістері мен формалары комуникативтік, интербелсенді, интегративтік, кіріктірмелі әдістер жайлы айтылған.

Кілт сөздер: оқыту әдістері, функционалдық сауаттылық дағдылары, коммуникативті дағдылар, бағалау әдістері, сын тұрғысынан ойлау

Аннотация

В статье раскрываются формы как суммативного и формативного оценивания, в рамках обновленной программы, а также коммуникативные, интерактивные, интегративные, интегрированные методы.

Ключевые слова: методы обучения, функциональная грамотность, коммуникативные навыки, интегрированные методы, критическое мышление, оценивание.

Information technologies, which are freely used in all spheres of human activity that meet modern requirements, are an integral part of our daily lives. Effective use of information technology accelerates and facilitates the process of working with different types of information presented in digital form. One of the priority directions of education is the formation of computer literacy of students. The acquisition of computer skills and competencies by students, on the one hand, the requirement of time, on the other hand, this requirement is associated with the provision of resources and technical means to communicate with various educational areas used as an effective means of teaching other educational subjects of information technology.

Currently, all children can use information technology and even play in the ear of the computer.Since they are in the performance of high-level tasks find information through the Internet and prepare for classes.It shows interest of our students to learning of English language.

There are several definitions in the concept of "skills of the XXI century". In the Center of excellence uses the structure developed in the framework of the project on definition and selection of competencies developed by the Organization for economic cooperation and development (OECD) in the framework of programs of professional development of teachers. At the same time competence " is much more difficult than just knowledge and skills. It includes the ability to mobilize and rely on psychological resources (including skills and life principles) in certain situations, to solve complex problems. For example, the ability to communicate effectively is a competence based on a person's linguistics, practical skills in the field of information technology and the ability to build relationships with others."

In the updated General education programs the following values and skills to be formed are defined.

The above values and skills are taken into account in the development of curricula that define the knowledge, skills and competencies of the discipline. This can be seen in the curriculum of the discipline "English", which provides all these values and skills.

Griffin and other authors [1] in the course of reforming educational programs, changes based on educational standards have become clearer and clearer. In the documentation of educational programs of such countries as England, Germany,Norway, Singapore and Australia

the expected results from teachers and students are clearly indicated.

In the global study it was determined that the educational program and evaluation play an important role in formulating expected results from the learning process.

This approach was used to determine the expected results of Griffin and other schools This reality in determining what students should know and be able to do will help ensure a high result from all students across Kazakhstan and allow teachers to effectively implement educational programs.We are not mistaken to say that a great contribution to quality and efficient work [2].

Content features of the updated General education programs:

- the principle of complexity of designing the content of the discipline, i.e. gradual, both vertical and horizontal expansion of educational material in improving knowledge and skills (complication of knowledge on topics and classes).);

- ierarhia of learning objectives in bloom's taxonomy is based on a tiered classification of thinking skills on the most important types of subject and law cognition;

- Implementation of strategies in the field of spiritual modernization;

- to make it possible to take into account the maximum intra-pedagogical communication goals at the levels of education and training courses in General;

-the presence of "common themes" between the subjects of one sphere of education, as well as in the implementation of interdisciplinary relations,the topics of the section in all disciplines are identical in subjects of Russian ,Kazakh,English combined with each other.;

- compliance of the content of the sections and proposed topics with the requirements of the time,

focus on building social skills;

- organization of the educational process in the form of long-term, medium-term, short-term plans, compliance plans.

The system of evaluation of educational achievements . The use of various forms and methods of evaluation is of great importance in student-centered learning. If students are given the opportunity to improve their knowledge and skills and determine in which direction to work in the future, the teacher receives the information necessary for a deep understanding of the content of the student's learning and independence in learning.

Rational use of various methods, methods and techniques of evaluation to collect data in order to determine the degree of formation of students ' skills of understanding the topic allows the teacher to systematize learning, i.e. take into account the requirements and capabilities of each student, and the student controls the formation of his knowledge, high competencies necessary for later life.

Assessment is the main tool for measuring the diagnosis and achievements of educational problems, feedback, familiarity of participants in the educational process (students, teachers, parents, the state) with the conditions, problems and achievements of education. The system of evaluation of educational achievements of students-the main element of the educational process, which assesses the quality of the development of the educational program.

Currently, the school education system uses the words evaluation, evaluation, designation only as a synonym. But in fact it is not so.

Assessment is the process of collecting, recording, recording and interpreting information about a teacher in order to control the educational and cognitive activity of students, as well as to improve the quality of education.

Evaluation-the result of an evaluation process, action or evaluation service, quality feedback information"[3].

Sign – conditionally formal symbol that forms the assessment of educational achievements of the student in numbers, letters or in another form.

To achieve a qualitative result in the training of students, the current assessment should be as follows:

- clear to all participants of the educational process;
- flexible;
- a lot of equipment;
- psychologically positive.;
- structured a lot.

In order to effectively assess the educational achievements of students, the teacher must successfully use the following types of assessment: diagnostic, formative(formative), summary.

The purpose of the assessment of educational achievements of students is to determine the degree of compliance of the educational results in advance of the planned level.

Assessment:

- to focus on the criteria for achieving students ' goals and learning outcomes.;

- to Orient the activities of teachers to improve the technology of individual development of each student, namely:::

give the student the information necessary to make the right decisions in further training (where to direct their forces, why to pay attention, what to improve, what to correct, which side to improve);

formation of students ' self-esteem skills;

- the presence of alcohol in contact with the students;
- further work in relation to the student.;
- providing information:
- students in the classroom;
- parents at the level of knowledge;
- School and settlement (district, city, region, etc.) formation of information transfer policy"[3].

References

1. ҚР орта білім білім мазмұнын еңбектерінде қазақ тілінде оқытылатын Мектептердегы бастауыш сынып пәндері бойынша педагогика кадрларының біліктілігін арттыру курсының білім беру бағдарламасы.2016ж
2. Кунанбаева С.С. Теория и практика современного иноязычного образования. -Алматы, 2010
3. Язык и культура. Лингводидактический аспект. / Материалы международной научно-методической конференции. Под редакцией Кунанбаевой С.С. – Алматы, 1998.

УДК 81’373

FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF THE CULTURE OF COMMUNICATION IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES

Almaty Rolland Almaty

2nd year Master's student in the educational program "Training of Foreign Language Teachers: Two Foreign Languages,"

Zhumabek Tashenev University

(Shymkent, Kazakhstan)

Түйін

Мақала шет тілі мәдениетінің психологиялық мазмұнын меңгеруге бағытталған шет тілі мәдениетінің мәдени мазмұнын меңгеруге бағытталған білім арқылы шет тілінде қарым-қатынас мәдениетін дамыту үдерісіне арналған.

Түйін сөздер: қабілеттер, психологиялық функциялар, шет тілі мәдениеті, диалог, қарым-қатынас, когнитивтік аспект.

Аннотация

Статья посвящена процессу развития культуры общения по иностранному языку, через познание, направленное на освоение культурного содержания иноязычной культуры, которое направлено на освоение психологического содержания иноязычной культуры.

Ключевые слова: способности, психологические функции, иноыычная культура, диалог,коммуникация, когнитивный аспект.

The process of foreign language education, which is one of the types of education in general, includes actually four processes:

1) cognition, which is aimed at mastering the cultural content of a foreign language culture (this includes not only the culture of the country, the actual facts of culture, but also language as a part of culture),

2) development, which is aimed at mastering the psychological content of a foreign language culture (abilities, psychological functions, etc.),

3) education, which is aimed at mastering the pedagogical content of a foreign language culture (moral, moral, ethical, etc. aspect), and

4) teaching, which is aimed at mastering the social content of a foreign language culture, social in the sense that speech skills are acquired as a means of communication in society [2].

4 The main aspects of foreign language culture.

Cognitive aspect (culturological content) of foreign language culture (IC).

This aspect represents a model of the culture of a particular people, a model that could functionally replace the real system of culture. This model is called isofunctional. In terms of its volume, it is, of course, much smaller than the original, but a special selection of cultural facts and their complete set will allow you to create a certain analogue of reality, capable not only of truthfully presenting the culture of the people to students in content, but also of performing the basic functions that culture is called upon to perform in education. ...

The main function of the model of culture should be not so much understanding of another culture as the spiritual improvement of students on the basis of a new culture in its dialogue with their native one. The fact is that the understanding of culture is the comprehension of the system of value norms of the people, which can occur at three levels: a) at the level of perception (purely cognitive meaning of knowledge), b) at the social level (pragmatic meaning of knowledge) and c) at the level of personal meaning (axiological or value value of knowledge). For the first level, it is enough to have an idea of the facts of culture, for the second, you need to already own concepts and be able to perform any action, for the third level, judgments are necessary related to a personal emotional-value attitude to the fact of a foreign culture.

It is unnecessary to emphasize that the third level of understanding of culture is the leading one. He and only he will lead to penetration into the mentality of the people, will allow to remove the initial limited view and cultural isolationism of the student, and, therefore, will become an obstacle on the path of xenophobia and nationalism.

So, the content of the proposed model will consist of ideas, concepts and judgments (as types of knowledge), gleaned from the following sources.

1. The real reality, presented objectively: on photographs, illustrations, posters, diagrams, slides, drawings, symbols, documentary filmstrips and films, computer.

2. Real reality presented verbally: TV and radio programs, tickets (to a cinema theater, train, etc.), product labels, forms, questionnaires, menus, price tags, instructions, brochures, announcements, etc. ., used as educational texts.

3. Fine arts: reproductions of art paintings, posters, sculptures, still lifes, etchings and other works of art that constitute the national heritage of the people.

4. Fiction, which apparently plays a special, leading role among the sources of culturological information. The way of comprehending reality, inherent in fiction, creates methods for realizing beliefs and life values, is a stimulus for thinking and behavior, and covers reality most fully, comprehensively and emotionally.

5. Reference-encyclopedic and scientific literature, comments on the facts of culture (for example, guidebooks, maps, city plan, etc.)

6. Mass media (TV, radio, newspapers, magazines) as a source of up-to-date operational information.

7. Educational spoken texts, ie. authentic texts-statements of native speakers about their culture, about individual facts of culture and attitudes towards them, which demonstrate and help to understand the mentality of the people.

8. Communication with the teacher as a relay and interpreter of the culture of another nation, which is absolutely indispensable for the spiritual (moral) improvement of students on the basis of another culture in its dialogue with the native one (remember: the ethics of the educational process!).

9. Foreign language as an integral component of culture, its accumulator, carrier and exponent. Educational aspect (social content) of foreign language culture

The content of the educational aspect consists of those speech skills that the student must master as means of communication - speaking, listening, reading, writing (translation is also possible), as well as the actual ability to communicate. Each of the skills is based on certain skills

and mechanisms, has certain qualities.

The process of the formation of speech skills and the development of speech skills is understood by us as the process of the formation of an integral speech mechanism, and the formation of the speech mechanism as a process of personality development. The consequence of this is a completely different nature of communication technology.

Recall that the educational aspect is the social content of the IC, since its results are directly aimed at the social needs of a person - the ability to communicate successfully in another society. This skill is based on a whole system of speech means, which is usually owned by a literate native speaker.

Concluding the consideration of the content of a foreign language culture (or IC) as the content of a foreign language education, we will make two remarks. The first concerns the concept of "content". The point is that the enumeration of "objects of mastery" can create the impression that these objects themselves are the content as IC components. However, from a scientific point of view, such an understanding of the content is incorrect. The content is not the substrate itself, but its internal state, a set of processes that characterize the interaction of the elements forming the substrate with each other and with the environment and determine their existence, development and change.

Based on the foregoing, it is possible to formulate the essence of the proposed concept of foreign language education as a concept of the development of individuality in the dialogue of cultures. To achieve this goal and ensure the intended content of foreign language education, it is necessary to create certain conditions that would serve as the basis and mechanism of the educational process. Such a condition is communication (see next article).

The ability to develop communicative competence is inherent in all representatives of Homo sapiens, however, the specific implementation of this ability is culturally determined. In addition, it is also conditioned by the unique individual experience of each person, from which it follows that during communication, which is the process of exchanging messages, meanings are constantly being recreated, since they do not coincide even among people who speak the same language, who grew up in the same and the same culture. It goes without saying that in the presence of different cultures and different languages, communication becomes so complicated that one can speak of full understanding only with a certain amount of irony.

From birth, a person belongs to many groups, and it is in them that his communicative competence is formed. Larger groups, commonly referred to as cultures, essentially define the cognitive and pragmatic foundations of communication.

In the process of communication, messages are exchanged, i.e. information is transferred from one participant to another. Since people do not know how to communicate directly - say, with the help of electrical impulses sent from one brain to another - information is encoded using a certain symbolic system, transmitted and then decoded, or - more broadly - interpreted by the addressee of the message. Communication always takes place when a certain value is attributed to any behavior or its result, and they act as signs or symbols. Of all the types of sign (symbolic) behavior in the human community, the most important are the use of language (verbal communication) and the accompanying non-verbal behavior (non-verbal communication). Together, they form a sign communication, or communication in the narrow sense.

References

1. Concept of language education of the Republic of Kazakhstan, Almaty, 2010
2. Concept for the development of foreign language education in the Republic of Kazakhstan, Almaty, 2004.
3. Kunanbaeva S.S. Competence modeling of professional foreign language education. Almaty, 2014- 203s
4. State program for the development of education and science of the Republic of Kazakhstan for 2016-2020

UDC 378.147.88:37

FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF SPEAKING SKILLS BASED ON

PHRASEOLOGICAL UNITS

Almaty Rolland Almaty
2nd year Master's student in the educational program "Training of Foreign Language Teachers: Two Foreign Languages,"
Zhumabek Tashenev University
(Shymkent, Kazakhstan)

Түйін

Бұл мақалада орыс, ағылшын тілдерінің фразеологиялық бірліктерін қолдану ерекшеліктері қарастырылады. Халықтың тарихы мен мәдениетінің тілмен байланысы әсіресе фразеологиялық деңгейде айқын көрінеді. Көптеген мақал-мәтелдер белгілі бір ұлттық белгілерді бейнелейді, олардың халықтың тарихына, өмір салтына, әдет-ғұрыптарына, дәстүрлеріне қайта оралатын тілдік бейнесі бар.

Тірек сөздер: фразеологиялық бірліктер, тіл, ойлау жүйесі, мақал-мәтелдер, мәдениет пен қоғам, лексика.

Annotation

This article discusses the features of the use of phraseological units of the Russian, English languages. The connection between the history and culture of the people with the language is especially pronounced at the phraseological level. A large number of proverbs, sayings reflect specific national features, they have a linguistic imagery that goes back to the history of the people, their way of life, customs, traditions.

Key words: phraseological units, language, thinking system, proverbs and sayings, culture and society, vocabulary.

Collection and information content are those essential properties of a linguistic sign that underlie its most important function along with its communicative function: cumulative. Language in this function acts as a link between generations, serves as a "repository" and a means of transmitting extralinguistic collective experience.

The most clearly cumulative function is manifested in the field of vocabulary, since it is it that is directly related to objects and phenomena of the surrounding reality. First of all, the vocabulary reflects fragments of social experience determined by the main activity of a given people. The existence of certain lexical units is explained, as it were, by practical needs.

For example, the traditions of color designation are different for different peoples. Sean African distinguishes only three colors. The same number of color names exist in the Navajo language, while for the designation of black there are two words: the black color of darkness and the black color of coal. The same can be observed in some Turkic languages, for example, in Kazakh, where there are two words for green. Gray color in the Russian language is associated with mediocrity, everyday life ("gray everyday life", "such grayness", "gray mouse"). In England, the gray color is the color of nobility, elegance, that is, it has completely different connotations. Thus, completely different semantic descriptions can correspond to one of that thing / phenomenon, depending on which civilization this thing / phenomenon is considered.

In some languages, the emergence of a number of words denoting certain concepts was dictated by some social reasons. For example, in the last century in Victorian England it was forbidden to pronounce such words as “breast”, “leg”, even talking about chicken, so the phrases “white meat” and “black meat” appeared.

The connection between the history and culture of the people with the language is especially pronounced at the phraseological level. A large number of proverbs, sayings reflect specific national traits, possess the linguistic imagery that goes back to the history of the people, their way of life, customs, traditions.

It is characteristic that the very appearance of phraseologisms or stable phrases is sometimes caused by changes in the public life of the people, the emergence of conditions in which the social significance of words is so great that it acquires the features of symbolism [1].

The system of images enshrined in the phraseological composition of the language accumulates pictures of worldview and is somehow connected with the material, social or spiritual culture of a given linguistic community, testifies to its cultural and national experience and

traditions.

Unfortunately, as noted above, phraseology, and first of all it concerns the domestic and western, as a separate discipline is paid little attention. Many linguists set themselves the task of defining phraseological units and classifying them, thus considering phraseology as one of the sections of lexicology and no more.

Meanwhile, problems such as lexical and phraseological compatibility, combinatorialism, and the semantics of phraseological units are much more interesting. The construction of semantic phraseological dictionaries may be useful for conducting cultural and comparative studies of the specifics of world perception and perception of representatives of various cultures, for teaching and mastering a foreign language. In addition, there is a purely psychological interest in the study of phraseological units, due to the development of a methodological tool in the framework of the problems of interpersonal perception.

We made an attempt to compare phraseological units of three languages - Russian, English, Kazakh, in terms of their semantics. Since phraseology can be called a historical mirror of human life, and life, as you know, is multifaceted, many events and phenomena: human nature, nature, science, etc., are reflected in phraseologisms. However, as the researchers point out, from the point of view of the holistic meaning of phraseological units, those components that have conventional significance, being symbols, are of particular interest. The symbolic meaning is for the most part inherent in somatisms, phytonyms, cosonyms, as well as words denoting color [2, p. 125]. We settled on the latter.

As S.O. notes Uporova, in linguistics a systematic approach to color-bearing vocabulary has not yet been developed. The following seems important:

1) the word - color designation is initially emotionally colored, it not only indicates color, but also seeks to express our attitude to it;

2) color can be expressed explicitly (by directly naming a color or attribute by color), and implicitly (by naming an object, color

a sign which is fixed in everyday life or culture at the level of tradition) [3, p. 52].

Many cultural phenomena cannot be understood without regard to the meaning of color. Color is one of the main categories of culture, "capturing unique information about the color of the surrounding nature, the uniqueness of the historical path of the people, the interaction of various ethnic traditions, the characteristics of the artistic vision of the world" [3, p. 109]. Thus, color can be represented as emotionality, “enriched by various associations enshrined in linguistic and sociocultural practice”. This is precisely why our choice of the “color” concept is justified for the semantic analysis of phraseological units of different languages, which will help us identify the specifics of the formation of this concept in different ethnic cultures, and it is in the Russian, English and Kazakh ethnic cultures, as well as to determine the specific features of the development of lexical color designations in these languages. We are interested in how these peoples interpret the world.

At the same time, in parallel with the research work, we conducted an experimental one. 22 people took part in our experiment: 10 Russians, 10 Kazakhs and two representatives of English-speaking countries, Peace Corps valanters Jonathan Mott, Zack Shade. The participants in the experiment were given various tasks, mainly related to the establishment of syntagmatic associative reactions to the correlates of color words, determining the degree of familiarity of participants with color symbols in their native and foreign languages. Of course, we took into account not one specific opinion, but the average opinion of the entire group of informants. The numerical expression of this average opinion was the distribution of estimates / judgments.

As a result of the research and experimental work, phraseological units were compared with the “color” component, which enabled us to identify some of the earlier unremarked points of contact and differences between them. It also helped to trace the specific reflection of the same phenomena in languages that are not in stable contacts (meaning Russian - English, Kazakh - English).

So, in summary, phraseologisms are interesting in that, as a kind of folklore, they carry the

aggregate social experience, reflect the structures of everyday, everyday consciousness, the national-cultural specificity of the language.

Literature

1. Kenesbaev U. 500 English proverbs-sayings. English, Russian, Kazakh languages. - Almaty: Cashpendcher, 2003 .-- 105 p.
2. Shansky N.M. Phraseology of the modern Russian language. - 3rd edition. - M.: Higher School, 1985.- 289 p.
3. Alefirenko N.F. Phraseology in the light of modern linguistic paradigms / Monograph. - M.: Ellipse, 2008 - 271 p.

UDC 81’373

THE EFFECTIVENESS OF AI-BASED LEARNING IN EFL CLASSROOMS

Kuatbekova Bakytgul Kuatbekkyzy
2nd year Master's student in the educational program "Training of Foreign Language Teachers: Two Foreign Languages,"
Zhumabek Tashenev University
(Shymkent, Kazakhstan)

Түйін

Жасанды интеллект (ЖИ) дәуірі ағылшын тілінің жаһандық деңгейде маңыздылығын арттыруда үлкен рөл атқарды. Ағылшын тілі қазіргі таңда ғылым, экономика, технология, мәдениет және халықаралық коммуникация салаларында басты байланыс құралы болып табылады. ЖИ жетістіктері ағылшын тілін үйрену, автоматты аударма, ғылыми зерттеулер жүргізу және жаһандық коммуникация салаларында жаңа мүмкіндіктер ұсынып отыр.

Ғылыми зерттеулерде ЖИ зерттеу жұмыстарының тиімділігін арттырып, ғылыми мақалаларды өңдеу, деректерді талдау және жаңа ғылыми тұжырымдар жасауға ықпал етуде. Бұл өз кезегінде ғылыми прогрестің жедел дамуына ықпал етеді.

Жаһандық коммуникация саласында ЖИ ағылшын тілінің қолданылу аясын кеңейтуде, түрлі тілдердегі адамдар арасындағы байланыстарды жақсартып, халықаралық ынтымақтастықты қолдайды.

Осылайша, ЖИ мен ағылшын тілінің бірлескен дамуы болашақта әлемдік қоғамдастықты біріктіріп, жаңа инновациялардың пайда болуына жағдай жасайды.

Резюме

В эпоху быстрого развития искусственного интеллекта английский язык продолжает занимать ключевую роль на международной арене. Он является основным языком в таких областях, как наука, экономика, технологии, культура и международная коммуникация. Современные достижения ИИ значительно влияют на использование английского языка, особенно в таких сферах, как обучение языкам, автоматический перевод, научные исследования и глобальная коммуникация.

В области научных исследований ИИ помогает ускорить процесс анализа данных, обработки научных текстов и разработки новых теорий. С помощью ИИ ученые могут быстрее находить релевантные исследования и интегрировать их в свои работы, что способствует развитию научного прогресса. В глобальной коммуникации ИИ также играет важную роль, упрощая взаимодействие между людьми, говорящими на разных языках.

Таким образом, в эпоху искусственного интеллекта английский язык сохраняет и укрепляет свою роль как важнейший инструмент в международном общении и научном прогрессе, а ИИ способствует его распространению и облегчению взаимодействия между людьми разных культур и языков

In modern times, learning a foreign language has become very important. Knowing foreign languages is not only for our own needs, but also plays a very important role in personal or professional communication and can also provide some advantages. Modern people need to know foreign languages, whether for personal development or professional development. Different countries have different cultures. Being able to interact with representatives of these different cultures provides great opportunities for personal development. [1]

Currently, the most popular foreign language is English. English is considered a global language that is in high demand and opens up opportunities. According to statistics, every 13th person knows English. This is used not only when people speak English, but also when people of different nationalities meet. English is the most widely spoken language in various contexts around the world. Therefore, English is not only an

international language but also a global language. People use it for travel, business, education, and technology. It helps people in different countries to communicate easily.

Why is English a global language and not another?' There are two answers to this question: one is geographically and historically based; the other is socio-culturally based. [1]

One reason why English is a global language is history. In the past, Britain ruled many countries, and people learned English. Later, the United States became a powerful country, and the English language spread even more. Nowadays, English is the dominant language in business and science. It is used by many companies and universities. Many websites and books are in English. If people want to work or study internationally, they need to know English. Nowadays, many websites and social media platforms use English. Programming languages are mostly based on English words. Many online learning resources are in English. It is the main language of international organizations such as the UN and the EU. Even Hollywood films and popular music are mainly in English. The gaming industry, streaming platforms (Netflix, YouTube) and literature are mainly influenced by English. In general, in the era of advanced artificial intelligence, it can be said that knowing English is becoming increasingly important. There is evidence based on scientific research about this. Sometimes it is said that English is the language of science and technology. According to research by large companies, more than 80% of scientific articles in the world are published in English. But despite the development of Artificial Intelligence, the demand for employees who know languages is not decreasing at all. On the contrary, the demand for multilingual specialists will increase significantly in the near future.

Nowadays, the development of artificial intelligence does not make English unnecessary, but rather enhances the general advantage of knowing it. In the fields of science, economics, education, and information technology, knowledge of English greatly enhances the ability of a person to work effectively with AI. [2]

Artificial intelligence plays a crucial role in the process of analyzing and publishing scientific materials in English. English remains the main language of science and education, and AI opens up various new opportunities for its processing or research. In general, in such a simple way, they are closely related to each other.

AI-based information processing systems are widely used in scientific research to identify new trends, compare the results of previous studies, and propose new theories. They are also widely used for writing and editing scientific articles. [2]

Thanks to this artificial intelligence, scientists can write their research in English more easily, identify correct grammatical structures and stylistic errors. In addition, with the help of AI technologies, it is possible to compile and analyze scientific research. Neural networks and natural language processing (NLP) methods contribute to more efficient research and the creation of new scientific findings.

For example, scientific databases such as Google Scholar and Scopus use AI to filter scientific articles and help identify the latest research on a particular topic. This process allows researchers to discover new information and make their work known on a global scale.

With such incredible capabilities, AI also allows for the rapid processing and publication of scientific articles in English. This, in turn, increases the pace of global development of science and strengthens scientific ties between scientists from different countries. [3]

Next, let's talk about the role of artificial intelligence technologies in the field of English language teaching. While before our development, language learning was mostly teacher-led, today, thanks to various methodologies or platforms using AI, the language learning process has changed. A variety of English language learning apps not only use individual learning methods, but also offer users tasks and exercises tailored to their level.

For example, platforms like Duolingo, Babbel, and Rosetta Stone use real AI methods for learning English. These platforms automatically detect a person's language proficiency level and offer a learning plan accordingly. In addition, the language learner monitors the words and structures used, corrects mistakes, has the opportunity to work on mistakes, and offers various exercises to improve speaking and listening skills. As a result of creating an individual curriculum with the help of AI technologies, the process of students learning English is much more effective and convenient, and it is possible to achieve even higher levels in the future. This is because scientists and professionals are deeply studying this world and developing new skills every day. AI also does something unique in teaching English. It provides us with conversational practice with the help of virtual teachers. For example, by interacting with language models like GPT, students or learners can practice improving their language development skills. This is a great opportunity not only for language learners, but also for English teachers, as AI is an indispensable tool that allows teachers to monitor students' mistakes and provide real-time feedback. [3]

When it comes to global communication, English is the primary language for international communication around the world. Artificial intelligence can make this easier, eliminating many of the non-standard language barriers on a global scale. AI-powered automatic translation and language processing systems provide many opportunities for anyone to exchange information in English, even if it is not their native language.

This trend is playing an important role, especially in multilingual countries, international organizations, and in world politics and economics. Multilingual communication through AI increases understanding between different cultures and contributes to the development of global cooperation. In addition, AI facilitates international negotiations and agreements by translating official documents written in English into various languages through information systems. [2]

The development of artificial intelligence will strengthen the status of the English language in the global space, and increase the need and demand for its mastery. AI technologies will strengthen the role of the English language and make it accessible to all humanity.

Aspects	Role of the English Language	Impact of Artificial Intelligence
Science and Technology	Most scientific research and technological advancements are published in English.	AI tools process and analyze data primarily in English, accelerating research.
Global Communication	English is the global language for business, diplomacy, and international relations.	AI systems enhance global communication by processing data in multiple languages.
Education and Learning	English is essential for access to world-class education and research.	AI-driven learning platforms and tools are predominantly developed in English.
Professional Development	Many international companies and organizations require English proficiency.	AI professionals and researchers must often communicate and collaborate in English.

In conclusion, the era of artificial intelligence has strengthened the role and importance of English, making it an important language of communication on a global scale. In my opinion, English is not only a means of international communication, but also a key language in the fields of education, scientific research and culture. The contribution of artificial intelligence to the English language is unique, as has been fully described: the process of language learning has been simplified, automatic translation systems have become more efficient, and scientific research has been accelerated.

The effectiveness of artificial intelligence in English language teaching is of particular interest, as it allows for the adaptation of the learning process to individual needs and improves the quality of learning. In addition, AI solutions in the fields of translation and communication are helping to overcome language barriers and establish effective communication on a global scale.

In general, the close connection of artificial intelligence with English not only increases the importance of this language in the global society, but also determines its future role. The harmonious development of AI and English will facilitate the spread of global knowledge and innovation, and strengthen international cooperation. This process will expand the scope of English use globally and ensure its status as a major means of communication in the future.

References

1. Crystal, D. (2003). *English as a Global Language* (2nd ed.). Cambridge University Press. p.29-30.
2. Harrison, S. (2020). *Artificial Intelligence and the Future of Language: Translating Human Knowledge into Data*. Springer. p.35-47
3. Jones, M., & Smith, J. (2019). The Role of Artificial Intelligence in Modern Education and Its Impact on Language Learning. *Educational Technology Review*, 25(3),p. 45-59

UDC 81’373

SYLLABLE IN ENGLISH AS A PROCESS OF EMERGENCE AND CONSOLIDATION OF A FOREIGN LANGUAGE ELEMENT IN THE LANGUAGE

Kuatbekova Bakytgul Kuatbekkyzy
2nd year Master's student in the educational program "Training of Foreign Language Teachers: Two Foreign Languages,"
Zhumabek Tashenev University
(Shymkent, Kazakhstan)

Түйін

Мақалада тілдегі шет тілі элементінің және тілдің толыққанды элементінің, сондай-ақ шет тілдік элементтің өзі, тілдің қызметі мен тарихи өзгеруінің құрамдас бөлігі, сөздік қорды толықтырудың негізгі көздерінің бірі ретінде шет тілі элементінің пайда болу және шоғырлану процесі ретінде қарастырылады.

Негізгі сөздер: қарыз алулар, вариация, диалектілер, даму факторлары, жастар сленгтері.

Аннотация

В статье рассматриваются заимствования как процесс появления и закрепления в языке иноязычного элемента и полноценный элемент языка, а также сам иноязычный элемент, как неотъемлемая часть функционирования и исторического изменения языка, один из основных источников пополнения словарного запаса.

Ключевые слова: заимствования, варьирование, диалекты, факторы развития, молодежный сленг

Abstract. The article is devoted to the process of developing a culture of communication in a foreign language, through cognition aimed at mastering the cultural content of a foreign language culture, which is aimed at mastering the psychological content of a foreign language culture.

Key words: abilities, psychological functions, foreign language culture, dialogue, communication, cognitive aspect.

Borrowing is copying (usually incomplete and inaccurate) a word or expression from one language into another. Depending on the language from which the word was borrowed, such words are called “Anglicism’s”, “Arabism’s”, “Germanism’s”, etc. In the explanatory dictionary of S. I. Ozhegov, Anglicism’s is defined as a word or turn of speech in a language borrowed from the English language or modeled on an English word or expression. Borrowing is the process by which a foreign language element appears and is fixed in a language, as well as the foreign language element itself. This is an integral part of the functioning and historical change of the language, one of the main sources of vocabulary replenishment; it is also a full-fledged element of the language, which is part of its lexical wealth, serving as a source of new roots, word-forming elements and exact terms. Borrowing in languages is one of the most important factors in their development. The process of borrowing is at the heart of language activity. Sound and formal monotony within one language is the result of individuals borrowing from others; in the same way, elements of the lexicon of one language are borrowed by another language – through the interaction of their speakers. The share of borrowed elements in languages is large, although it is not possible to accurately calculate their number, both due to the constant increase in the number of foreign-language elements that penetrate the language, and due to the action of the assimilation process, which makes it difficult to determine the origin of the word. In each language, the following layers can be distinguished: words that are common to all languages of the same family; words that are common to a group or subgroup of related languages; native words of a particular language; borrowed words. On the example of the English language it looks like this: [1]

- Indo-European words (common to many languages): mother, father, daughter, wolf, meat, head, hundred, be, stand;
- German words: bear, finger, say, see, white, winter;
- West German words: age, ask, give, love, south;
- proper English (Anglo-Saxon words): lady, lord, boy, girl;
- borrowings:
- from related languages: knight, low, flat, fellow, sale (from old Norse), rammer, nipper, fitter (from Dutch);

- from another language system: Soviet, sputnik, Steppe, taiga (from Russian), judo, samurai, sumo (from Japanese), xylophone, epoch, echo (from Greek).

The influx of borrowings in Russian from English especially increased in the 90s. This is due to changes in the sphere of political life, economy, culture and moral orientation of society. Linguist L. P. Krysin identifies the following reasons for borrowing: [1]

The need for naming new phenomena, objects, and concepts. For example, a laptop, scanner, Internet, printer, website, email, etc.

1. The need to distinguish meaningfully similar, but still different concepts For example, fear - panic, message-information
2. The need to specialize concepts. For example, export - import
3. The tendency is that the whole, undivided into separate components of the object and should be designated whole, undivided, and not a combination of words. For example, a Sprinter is a short-distance runner, a sniper is a sharpshooter
4. The presence in the borrowed language of established systems of terms that serve a particular thematic area, professional environment, etc. For example, hippies, hackers
5. Perception of a foreign language word as more prestigious, scientific, beautiful-sounding. For example, a merchandiser
6. Lack of an appropriate concept. For example, a laptop, organizer, pager, scanner, printer, etc.

With increasing information flows, the emergence of a global computer network on the Internet, the development of the world economic market, international tourism, and cultural ties, the language is also changing, new words appear and are more often borrowed from other languages. This is a common classification of English vocabulary. But it can not be called unambiguously true. For example, words taken for Indo-European may well be borrowed from other proto-languages, because trade and other relations between peoples have existed since ancient times. Words borrowed in the most ancient times and fully assimilated by the host language are not perceived as foreign, and establishing their origin is often difficult even for a linguist (table - from French). It is often difficult to determine which language from a group or subgroup is the source of the word (the word figure could have come directly from the Latin figure or through the French figure). Another difficulty is the distinction between the terms “origin of the word” and “source of borrowing”. Many words are borrowings of the second or higher degree (for example, the word valley came to English from Latin through French). Despite some inaccuracies, this classification demonstrates the scale of the phenomenon: we see that most of the words of the English language are borrowed – in an earlier or later era, from a near or distant language system [2].

Borrowing words is a natural and necessary process of language development. Lexical borrowing enriches the language and usually does not harm its identity at all, since it preserves its main vocabulary, and, in addition, the grammatical structure inherent in the language remains unchanged, and the internal laws of language development are not violated. There can be many reasons for this process: military-political dependence, intensive language contacts related to relocation or geographical proximity; the spread of religion and culture or a high level of technical civilization inherent in another language community; a long-term, purposeful language policy of one region in relation to another. As a rule, the interaction of several of these factors is observed during the influence of one language community on another. But the most important incentive that leads to borrowing is the borrowing party's awareness of the fact that another language can bring values, achievements, or lifestyles that cause recognition. In other words, another language community is perceived as more progressive [3].

Consideration of borrowed words can be conducted in different ways. History of the English language, which studies the structure of the language, its phonetic, grammatical and lexical features in different epochs of language development, studies the vocabulary of the English language in each given period of its development. Therefore, in the history of a language, borrowings from other languages are usually considered in relation to a given period of the language's existence. In other

words, all borrowings are considered simultaneously in this particular era. In this paper, studying the state of the vocabulary of the English language as a whole, we consider borrowings for languages from which these borrowings were included in the studied English, in all periods of its development. Borrowings in different languages have different impacts on the enrichment of the vocabulary. In some languages, they did not have an impact that could significantly affect the vocabulary of the language. In other languages, borrowing in different historical eras had such a significant impact on the vocabulary of the language that even service words, such as pronouns, prepositions, borrowed from other languages, replaced the original service words. Since borrowings as a process are inherent to each language and integral to the lexical composition of the English language in particular, this topic is always important and relevant, it has enough material for consideration and research [4].

The development of human society is the development of all its constituent cultures, and, consequently, all languages. Cultures undergo a certain historical development independently of other cultures, and (to a very large extent) in interaction with them. Contacts take place in all spheres - politics, Economics, art, everyday life - and lead to significant changes in lifestyle, Outlook, and, of course, in language. Cultures mutually borrow phenomena and concepts; languages-their designations. In this way, the cultures and languages of different peoples are enriched. The term "enrichment", however, should not be understood as the unquestioning acceptance of any borrowings in the language system, which often happens and leads to an over-saturation of its foreign and unjustified elements in the presence of their own, familiar designations of various phenomena. Borrowing is the process by which a certain foreign language element appears and is fixed in a language. It is an integral component of the functioning and historical change of the language, one of the main sources of vocabulary replenishment; it is also a full-fledged element of the language, which is part of its lexical richness, serving as a source of new roots, word-forming elements and precise terms. Borrowing in languages is one of the most important factors in their development. The process of borrowing is at the very heart of language activity. Sound and formal monotony within one language is the result of borrowing by some individuals from others; in the same way, elements of the lexicon of one language are borrowed by another language - through the interaction of their native speakers. In each language, the following layers can be distinguished: words that are common to all languages of the same family; words that are common to a group or subgroup of related languages; native words of a particular language; borrowed words. Borrowing lexical elements from one language to another is a very ancient phenomenon and is already known to the languages of the ancient world.

In the course of its development, the English language encountered many languages, from which it borrowed various words. They differ in both the number and specific weight in the vocabulary of the English language. The enrichment of a language's vocabulary at the expense of other languages vocabulary is usually a result of different political, economic, and trade relations. Often when borrowing a new word comes along with a new reality that did not exist in the culture of speakers of the borrowing language, therefore - not fixed in the language picture of the world. In some cases, a borrowed word comes as a synonym for a word that already existed in the vocabulary of the borrowing language (for example, the words import and export appeared as synonyms of Russian import and export).

A special place among borrowings is occupied by international vocabulary. Science and technology is spreading more widely, and with it international words – "Internationalisms"- are coming to the languages of different countries. International vocabulary is (from lat. inter-between + natio, nations-people) words of common origin that exist in many languages with the same meaning, but are usually formed in accordance with the phonetic and morphological norms of the given language. The main part of the international vocabulary consists of terms from science and technology (geography, history, philosophy, logic, aspirin, flu, microscope, Telegraph), social and political life (party, Constitution, socialism, communism, revolution, dictatorship, administration, Republic), Economics (import, export, Bank, credit, interest), literature and art (drama, Comedy, tragedy, poet, Opera, ballet, style). International words also include those that are usually invariably

borrowed by many languages from the language of the people who created these words together with the corresponding objects or phenomena. Borrowing in languages is one of the most important factors in their development. The process of borrowing is at the very heart of language activity. Sound and formal monotony within one language is the result of borrowing by some individuals from others; in the same way, elements of the lexicon of one language are borrowed by another language - through the interaction of their native speakers. The share of borrowed elements in languages is high, although it is not possible to accurately calculate their number due to the constant increase in the number of foreign-language elements. Borrowings are divided into phonetic, tracing (translation-loans), semantic, and borrowing of word-forming elements [4].

The first of the named types, i.e. phonetic borrowings make up the main and most numerous groups. Transcription (phonetic method) is a borrowing of a dictionary unit that preserves its sound form (sometimes slightly modified in accordance with the phonetic features of the language in which the word is borrowed). In this way, the words football, trailer, jeans sport, labor, travel, people, castle, fortress and others are borrowed from the English language. In English, borrowed from the French regime, ballet, bouquet and many others. Such words are characterized by the fact that their common sound complex is new to the borrowing language, although each of their constituent sounds, with rare exceptions, is replaced by the sound of the language in which they fall

References

1. Concept of language education of the Republic of Kazakhstan, Almaty, 2010
2. Concept for the development of foreign language education in the Republic of Kazakhstan, Almaty, 2004.
3. Kunanbaeva S.S. Competence modeling of professional foreign language education. Almaty, 2014 - 203s
4. State program for the development of education and science of the Republic of Kazakhstan for 2016-2020

УДК 81’373

DIGITAL TRANSFORMATION OF LANGUAGE EDUCATION

Bazarbek Gulzat Nazarbekkyzy
2nd year Master's student in the educational program "Training of Foreign Language Teachers: Two Foreign Languages,"
Zhumabek Tashenev University
(Shymkent, Kazakhstan)

Түйін

Бұл мақалада шет тілдерін оқытуда қолданылатын теориялық негіздері мен әдістері зерттеліп, лингвистикалық теорияның арнайы біліммен интеграциялануына баса назар аударылады. Ол сондай-ақ тілді меңгеруді арттырудағы коммуникативті әдістердің, тапсырмаға негізделген оқытудың және технологияның рөлін қарастырады. Сонымен қатар, зерттеу мамандандырылған орталарда педагогтардың алдында тұрған қиындықтарды көрсетеді және шет тілін оқытуды жақсарту бойынша ұсыныстарды ұсынады.

Түйін сөздер: шет тілін оқыту, мамандандырылған мектептер, тілді меңгеру, коммуникативті тәсілдер, тапсырмаға негізделген оқыту, білім беру технологиясы.

Резюме

В данной статье изучаются теоретические основы и методы, используемые при обучении иностранным языкам, и делается акцент на интеграции лингвистической теории со специальными знаниями. Он также рассматривает роль коммуникативных методов, обучения на основе задач и технологий в улучшении владения языком. Кроме того, исследование подчеркивает проблемы, с которыми сталкиваются педагоги в специализированных средах, и предлагает рекомендации по улучшению преподавания иностранного языка.

Ключевые слова: обучение иностранному языку, специализированные школы, овладение языком, коммуникативные подходы, обучение на основе заданий, образовательные технологии.

The teaching of foreign languages in specialized schools presents unique challenges and opportunities. Specialized schools, which often provide advanced curricula in fields such as science, technology, and business, require a teaching approach that goes beyond traditional language

instruction. In these settings, foreign language learning is not solely focused on communication but also serves as a tool for academic achievement and professional development. The aim of teaching foreign languages in specialized schools is to equip students with the linguistic skills they need to excel in their specific fields, whether it be conducting research, engaging in international business, or studying complex technical concepts.

The scientific and methodological foundations for teaching foreign languages in these schools are rooted in various educational theories that guide the development of effective language learning strategies. These foundations incorporate linguistic theories, language acquisition processes, and contemporary teaching methods. To meet the needs of students in specialized schools, these methods must be tailored to support both language proficiency and the mastery of specialized content. This article aims to explore the theoretical and methodological underpinnings of foreign language instruction in specialized schools, providing a comprehensive overview of the principles, methods, and challenges involved.

Theoretical Foundations of Foreign Language Teaching. The scientific foundations of foreign language teaching in specialized schools are informed by several key theories of language acquisition and pedagogy. The most influential of these theories include behaviorist, cognitive, and communicative approaches to language learning.

The behaviorist theory, which emphasizes habit formation through repetition and reinforcement, was one of the earliest approaches to language learning. While less prominent in modern language education, behaviorist principles still play a role in reinforcing foundational language skills, particularly through drills and vocabulary exercises. In specialized schools, these repetitive activities can help reinforce technical terminology and ensure students' familiarity with key vocabulary in their chosen fields.

The cognitive approach to language learning focuses on the mental processes involved in language acquisition. Cognitive theories emphasize the importance of understanding how learners process, store, and retrieve linguistic information. In specialized schools, this approach highlights the need for developing students' problem-solving and critical thinking skills alongside their language proficiency. Strategies such as scaffolding, where teachers provide temporary support and gradually reduce it as students gain independence, are integral to cognitive approaches. By engaging in tasks that require the active application of language, students learn both linguistic structures and specialized content simultaneously.

The communicative approach, which gained prominence in the latter half of the 20th century, shifts the focus from grammatical accuracy to the functional use of language. In specialized schools, the communicative approach is especially effective, as it encourages students to use the foreign language to solve problems, collaborate with others, and communicate ideas relevant to their field of study. This approach emphasizes meaningful communication and the use of language in real-world contexts, which is particularly important for students who need to use foreign languages in academic and professional environments.

Methodological Approaches in Teaching Foreign Languages. In specialized schools, a variety of methodologies are used to teach foreign languages, often incorporating a blend of traditional and innovative approaches. Task-based language teaching (TBLT), content and language integrated learning (CLIL), and blended learning are among the most effective methods for language instruction in these settings.

Task-based language teaching (TBLT) organizes language learning around real-world tasks that require the use of the foreign language. In specialized schools, TBLT is particularly effective as it connects language learning with practical, academic tasks. For instance, students might be asked to conduct experiments, present research findings, or engage in discussions related to their field of study. By using language in meaningful, context-specific tasks, students can develop both language skills and specialized knowledge at the same time.

Content and language integrated learning (CLIL) is another methodology that has become widely used in bilingual and multilingual educational settings. CLIL combines subject-matter content with language instruction, allowing students to learn both a foreign language and academic

subjects simultaneously. For example, students in a specialized school may study history or science in a foreign language, thereby improving their linguistic abilities while deepening their understanding of specialized subjects. This integrated approach supports language acquisition in authentic contexts and prepares students to apply foreign languages in professional and academic settings.

Blended learning, which combines traditional face-to-face instruction with digital learning tools, has also become an important aspect of foreign language teaching in specialized schools. In a blended learning environment, students can use online platforms, educational apps, and virtual learning tools to supplement their classroom learning. These tools allow students to practice language skills outside the classroom, receive personalized feedback, and engage with authentic materials such as online articles, podcasts, and videos. By integrating technology, blended learning provides a flexible and engaging approach to language acquisition that supports students' diverse learning needs.

Challenges and Recommendations. Teaching foreign languages in specialized schools presents several challenges. One of the primary difficulties is addressing the diverse language proficiency levels of students. Students in specialized schools often come from varied linguistic backgrounds, which can affect their ability to engage with the foreign language. To overcome this challenge, it is essential for teachers to differentiate instruction, providing tailored support to students at different levels of proficiency.

Another challenge is the integration of language instruction with specialized subject content. While students may be proficient in their chosen field, they may lack the language skills necessary to fully engage with academic materials or participate in discussions in the foreign language. To address this, teachers can incorporate subject-specific vocabulary-building activities, provide glossaries for key terms, and use authentic materials from the field to reinforce language learning.

Finally, teachers in specialized schools must stay up to date with the latest teaching methods and technological tools to ensure that their instruction is both effective and relevant. Professional development opportunities and collaboration with colleagues in the field of language education can help teachers refine their practices and enhance their students' language learning experiences.

To improve foreign language teaching in specialized schools, it is recommended that educators continue to adopt and adapt modern teaching methods such as TBLT, CLIL, and blended learning. Additionally, a focus on task-based and content-integrated approaches will ensure that language learning is both relevant and meaningful to students. By addressing the challenges and implementing these strategies, specialized schools can provide students with the skills they need to succeed in both their academic and professional careers.

The teaching of foreign languages in specialized schools requires a careful balance of linguistic theory, methodological approaches, and technological tools. By incorporating communicative methods, task-based learning, and content-based instruction, educators can create a rich and engaging environment that supports both language acquisition and specialized knowledge. Despite the challenges, the integration of modern teaching strategies and the continuous professional development of teachers will ensure that foreign language education in specialized schools remains effective and relevant to the needs of students.

References

Ellis, R. (2003). Task-based Language Learning and Teaching. Oxford: Oxford University Press. Marsh, D. (2002). CLIL/EMILE – The European Dimension: Actions, Trends, and Foresight Potential. European Commission. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014).

Approaches and Methods in Language Teaching (3rd ed.). Cambridge: Cambridge University Press. Lee, K. R. (2015). Blended Learning in Higher Education: Framework, Principles, and Guidelines. San Francisco: Jossey-Bass. Swain, M., & Lapkin, S. (2001). Focus on Form Through Collaborative Dialogue: Exploring Task Effects. In P. Robinson (Ed.), Task-Based Language Learning: A Reader. Amsterdam: John Benjamins.

УДК 37.316:811.111

THE PECULIARITIES OF USING AI CHATBOTS IN ENGLISH LESSONS AT SCHOOL

Bazarbek Gulzat Nazarbekkyzy
2nd year Master's student in the educational program "Training of Foreign Language Teachers: Two Foreign Languages,"
Zhumabek Tashenev University
(Shymkent, Kazakhstan)

Түйіндеме

Бұл мақала жасанды интеллект (AI) пен адам интеллектісін салыстырып, олардың ерекшеліктері мен болашақтағы ықпалын зерттейді. Адам интеллектісі шығармашылық, эмоциялық түсіністік, икемділік және аз мысалдардан үйрену қабілетімен ерекшеленсе, AI деректерді жылдам өңдеп, қайталанатын тапсырмаларды дәл орындайды, бірақ эмоциялық интеллект пен шынайы шығармашылықтан мақұрым. AI-дың шектеулері мен қиындықтары когнитивті шекаралар, этикалық мәселелер және жұмыс орындарының қысқаруы сияқты мәселелерді қамтиды. Болашақта AI мен адам ынтымақтастығының тиімділігі мен инновацияны арттыруда маңызды рөл атқаратыны күтіледі.

Резюме

В этой статье сравниваются искусственный интеллект (AI) и человеческий интеллект, рассматриваются их различия, сходства и возможные последствия в будущем. Человеческий интеллект отличается креативностью, эмоциональным пониманием, гибкостью и способностью учиться на минимальном количестве примеров. AI, развивающийся с середины XX века, превосходит в обработке данных, распознавании шаблонов и высокоскоростных вычислениях, но лишён эмоционального интеллекта и настоящего творчества. Основные ограничения AI связаны с когнитивными границами, этическими вопросами и социальными последствиями, такими как потеря рабочих мест. Ожидается, что будущее будет строиться на сотрудничестве между AI и человеком, где эффективность AI сочетается с человеческим творчеством и эмпатией, что приведёт к росту продуктивности и инноваций.

Artificial Intelligence (AI) has emerged as one of the most transformative technologies in human history, capable of performing tasks that traditionally required human intelligence. From recognizing speech to solving complex problems, AI has raised profound questions about its ability to think like humans. Human intelligence, on the other hand, is deeply rooted in emotional understanding, creativity, and adaptability—qualities that machines struggle to emulate. [1]

When discussing Artificial Intelligence (Al) in comparison to Human Intelligence, a compelling contrast emerges. This comparison, often framed as Al Artificial Intelligence vs Human Intelligence, delves into the intricacies of language and thought processes. Al exhibits the capability to utilize concise, straightforward terminology as well as extended, intricate sentence structures, mirroring the versatility of skilled human writers. This exploration of the difference between Human Intelligence and Artificial Intelligence underscores the captivating nuances within the Al field. [1]

For those captivated by the differentiation between Human Intelligence and Al or those embarking on the path of Al solutions like Conversational Al solutions, Generative Al, Machine Learning solutions, and NLP solutions, an exciting voyage awaits, full of exploration and enchantment.

This article explores the similarities, differences, and future implications of AI compared to human intelligence.

So, lets dive into the discussion of Artificial Intelligence & Human Intelligence.

The Nature of Human Intelligence

Human intelligence encompasses a broad range of cognitive abilities, including reasoning, creativity, emotional understanding, and adaptability. Unlike machines, humans can learn from minimal examples (one-shot learning) and apply knowledge across diverse contexts without extensive reprogramming. Emotional intelligence allows humans to empathize with others, interpret non-verbal cues, and form social connections—skills essential for meaningful interactions. Creativity is another hallmark of human intelligence; it enables the generation of original ideas, art, music, and solutions to complex problems.

Human intelligence, often contrasted with artificial human intelligence, encompasses an inherent capacity within individuals for learning, cognition, reasoning, adaptation, and problem-solving. [2]

This diverse cognitive ability involves functions like memory, perception, language, and emotional comprehension. It forms the basis for efficient information processing, decision-making, experiential learning, and critical thinking, derived from a combination of distinct mental faculties rather than a singular skill. [2]

Human intelligence empowers effective communication, artistic expression, technological progress, and a profound comprehension of the surrounding world. It is marked by its adaptability, creativity, and the ability to derive insights from both successes and failures. This foundational aspect defines the exceptional aptitude of humans in navigating the intricate complexities of life and the universe. [3]

The Development and Capabilities of AI

AI originated in the mid-20th century with the goal of simulating human cognitive processes. It excels in tasks such as data analysis, pattern recognition, and high-speed computations. Machine learning—a subset of AI—allows systems to adapt based on experience by processing vast amounts of data. Applications range from healthcare diagnostics to autonomous vehicles and smart assistants. This involves enabling machines to comprehend language, make decisions, and even operate vehicles, tasks typically associated with human cognition. AI relies on mathematical principles and learning algorithms to simulate human thought processes within computer systems. [4]

The complexity of Al becomes evident when it grapples with human language. It can communicate in short, precise sentences or craft extended; detailed narratives akin to a skilled writer. This inherent diversity in its communication style makes Al an intriguing and often unpredictable entity.

To truly grasp Al, one must appreciate its ability to navigate the fine line between complexity and adaptability when conveying ideas in human language. [4]

However, while AI demonstrates efficiency in repetitive tasks, it lacks emotional understanding and genuine creativity.

Comparing AI and Human Intelligence

Artificial Intelligence vs. Human Intelligence are two distinct forms of cognitive capabilities, each with its own strengths and limitations. Here's a comparison between the two:

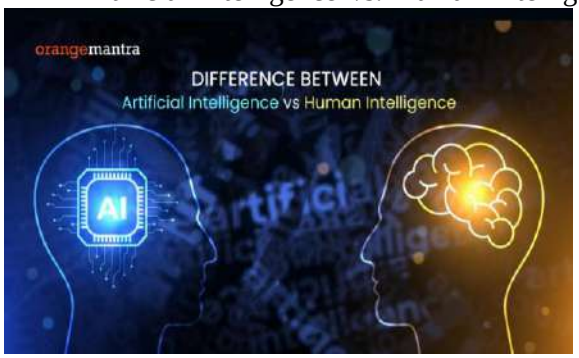

Learning Process:

AI: Al learns through data and algorithms. It requires large amounts of data and training to acquire knowledge and improve performance.

Human Intelligence: Humans learn through a combination of education, experience, and exposure. We can generalize knowledge from one domain to another and learn from fewer examples. [3]

Processing Speed:

Al: Al processes information at incredible speed, making it ideal for repetitive, high-speed tasks and computations.

Human Intelligence: Human thinking is comparatively slower but more flexible and adaptable, excelling in tasks that require creativity, emotional understanding, and complex decision-making.

Creativity:

Al: Al lacks true creativity. It can generate content based on patterns in data but doesn't possess genuine creativity or imagination.

Human Intelligence: Humans are inherently creative, capable of producing original ideas, art, music, and novel solutions to problems. [5]

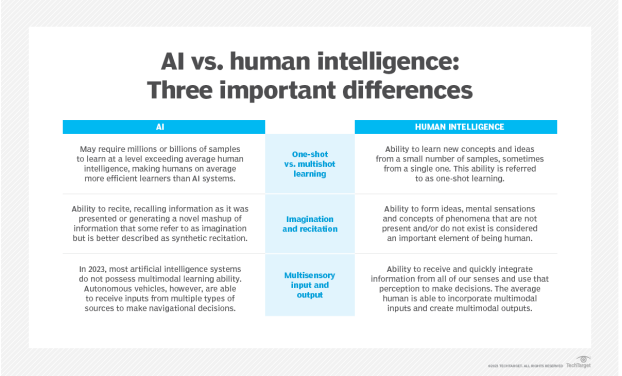

Emotional Intelligence:

Al: Al has no emotional understanding or empathy. It doesn't experience emotions or comprehend human emotional states without external input. [5]

Human Intelligence: Humans possess emotional intelligence, allowing us to understand and empathize with

others, interpret non-verbal cues, and form social connections.

Adaptability:

Al: Al is highly specialized and struggles to adapt to new, unforeseen situations without reprogramming or extensive training.

Human Intelligence: Humans are remarkably adaptable, able to apply knowledge and skills across diverse situations and learn rapidly from novel experiences. [5]

Error Handling:

Al: Al is precise and consistent but can make errors when faced with unexpected or ambiguous situations.

Human Intelligence: Humans are resilient in handling unexpected situations and uncertainties, but we are also prone to cognitive biases and errors. [6]

Understanding Context:

Al: Al can struggle with understanding the context and subtleties in language, humor, and sarcasm.

Human Intelligence: Humans excel at grasping the nuances of context, idiomatic expressions, and the emotional tone in communication.

Biological vs. Synthetic:

Al: Al is a product of human engineering and is made of computer code and data. It is synthetic and lacks consciousness.

Human Intelligence: Human intelligence is biological and tied to the brain, involving consciousness, self-awareness, and subjective experience. [6]

Will Al replace humans?

The ongoing debate revolves around whether artificial intelligence solutions will supplant humans. Al has demonstrated exceptional proficiency in task automation and efficiency enhancement.

However, it lags in replicating distinct human attributes such as empathy, creativity, and intricate problem-solving. Although Al excels in specific domains, it grapples with navigating human emotions and ethical dilemmas, raising doubts about its potential to entirely replace humans in roles demanding these qualities. In the shifting landscape of work and technology, it is essential to acknowledge that the Artificial Intelligence vs Human Intelligence relationship is more likely to be synergistic rather than adversarial. Al can certainly assume certain job functions, but it also introduces fresh opportunities for humans to explore more creative and intellectually demanding roles. Instead of substitution, the future is expected to witness a dynamic partnership between Al and humans, with each complementing the strengths of the other, resulting in a more effective and innovative world. [6]

Challenges and Limitations

Despite its capabilities, AI faces significant challenges:

Cognitive Limits: Current AI systems cannot replicate the abstract reasoning or flexibility inherent in human cognition.

Ethical Concerns: Issues such as privacy violations, bias in algorithms, and misuse raise ethical dilemmas.

Societal Impact: Automation threatens jobs across industries, necessitating discussions about equitable integration into society.

Future Perspectives

The future may see increased collaboration between humans and AI rather than competition:

Complementary Roles: Humans bring creativity and empathy; AI contributes efficiency and precision.

Advanced Applications: From space exploration to personalized medicine, AI's potential continues to grow.

Philosophical Questions: Can machines ever achieve consciousness or think independently? This remains an open debate among researchers. [5]

In conclusion, the question of whether machines can think like humans remains a complex and multifaceted issue. While Artificial Intelligence has made significant strides in simulating human cognition, particularly in areas such as data analysis and problem-solving, it still lacks the emotional depth, creativity, and adaptability that define human intelligence. The unique capacity of humans to empathize, innovate, and navigate complex social contexts continues to set us apart from even the most advanced AI systems.

However, rather than viewing AI as a competitor to human intelligence, it is more productive to see it as a complementary tool. By leveraging AI's strengths in efficiency and precision, humans can focus on tasks that require creativity, empathy, and strategic thinking. The future of AI development should prioritize collaboration between humans and machines, enhancing productivity and innovation while addressing ethical concerns and societal impacts.

Ultimately, the pursuit of creating machines that think like humans not only pushes the boundaries of technological innovation but also prompts profound philosophical reflections on what it means to be intelligent and conscious. As AI continues to evolve, it will be crucial to maintain a nuanced understanding of its capabilities and limitations, ensuring that its integration into society benefits humanity as a whole.

References

1. Orangemantra.com – Artificial Intelligence vs Human Intelligence
2. Human- versus Artificial Intelligence (PMC8108480)
3. Techtarget.com – Artificial Intelligence vs Human Intelligence [https://www.techtarget.com/searchenterpriseai/tip/Artificial-intelligence-vs-human-intelligence-How-are-they-different]
4. Pewresearch.org – Artificial Intelligence and the Future of Humans
5. BBC.com – How AI is testing the boundaries of human intelligence

Maryville.edu – Artificial Intelligence vs Human Intelligence

УДК 81’373

DIGITAL TRANSFORMATION OF LANGUAGE EDUCATION: LEARNING NEW WORDS IN MODERN ENGLISH

Yerekhan Aruzhan
Master's student of the “Foreign language: two foreign languages” educational program
Tashenev University
(Shymkent, Kazakhstan)

Түйін

Мақала қазіргі ағылшын тіліндегі жаңа сөздерді зерттеуге, ағылшын тілінің жастар сленгіндегі жаңа сөздердің қалыптасуын теориялық зерттеуге арналған, неология мәселесіне қызығушылықтың артуы неологизмдердің тіл дамуының айнасы ретіндегі маңызды рөліне байланысты, ол тілдің сыртқы факторлардың әсерінен оның қызмет етуінің өзгеретін жағдайларына бейімделуін көрсетеді.

Кілтті сөздер: неологизм, жаргон, мәдениетаралық коммуникация, дүниенің лингвистикалық суреті,

Резюме

Статья посвящена изучению новых слов в современном английском языке, теоретическому исследованию образования новых слов в молодежном сленге английского языка, повышенный интерес к проблеме неологии обусловлен важной ролью неологизмов как зеркала языкового развития, которое отражает приспособление языка к изменяющимся под влиянием внешних факторов условиям его функционирования.

Ключевые слова: неологизм, сленг, межкультурная коммуникация, языковая картина мира.

Neologism (neo + Greek. Logos word) is a new word, language innovation (turn of speech), grammatical feature that appears in language.

A large number of new lexical units appeared in connection with the development of computer technology. Such neologisms can be divided into several semantic groups:

1) lexical units denoting the type of computers and their structure, for example: personal computer (PC) - "personal computer", supercomputer-"supercomputer", multi-user-"computer for several people", neurocomputer-"electronic analogue of the human brain", hardware-"parts of a computer", software-"computer program", monitor-"computer screen", megabyte of computer memory-"megabyte of computer memory", data-"text program, entered into a computer", bogusware-"program computer, compiled for the destruction of computer programs", vaporware-"experimental samples of computers, for exhibitions, but not for production" and others.

2) lexical units denoting the type of computer language, for example: BASIC (Beginners All-purpose Symbolic Instruction Code) - "Basik", Fortran (Formula Translation) - "Fortran" and others;

3) lexical units denoting concepts related to working with computers, for example: liveware - "specialists working on computers", computerman - "computer specialist", computerize - "compile a computer program or equip it with computer equipment", "computerization", computerization - "computerization", to trouble-shoot - "fix, fix a computer", to blitz out - "destroy a part of data in

the computer's memory", etc.

In English-speaking countries, computerization is spreading in various spheres of life, including in life. A large number of neologisms related to the use of computers in everyday life is formed with the help of the shortened form tele-, for example: telepost - "a place in the house where a computer is located", telework, to telecommute - "to work at home, having a computer connection with production", telebanking - "a financial service that allows the client to carry out banking operations through a television or a home computer", telemarketing - "the practice of selling by telephone", teleshopping - "ordering a purchase by telephone" (in the last two cases, there is computer fixation of expenses and communication with the bank). Other types of lexical units are also used, for example: dial-a-taxi - "order a taxi by phone", dial-meal - "order by phone" (in these cases, as well as above, computer communication with the corresponding center is provided) and others.[1]

Computerization is used in various fields of science and technology, which leads to the appearance of a large number of terminological neologisms. For example, in the field of linguistics: translation - "machine translation", interlingual - "artificial language for machine translation into several languages", electronic - translator - "computer translator"; in biometrics, in particular for the designation of biometric means of protection against thieves: biometric security - "biometric protection", biometric systems - "biometric security", biometric locks - "biometric locks", computerized card - "cards with a biometric device that allows you to open a door, safe, etc.", finger-print-scanner - "a biometric device that recognizes fingerprints" (i.e. "recognizes" fingerprints of someone it is possible to open a door, a safe, etc.), biometric eye-scanner - "a biometric device that recognizes the peculiarities of the iris" (in colloquial speech, this device is called Eye-Dentity - a kind of pun on the word identity), voice verification - "a biometric device that recognizes the voice"; in medicine: telemonitory systems\unit - "equipment that allows a doctor to treat patients at a distance" (colloquially, this equipment is called Buddy System, to electronically monitor - "treat patients at a distance with the help of appropriate equipment".

There have also been changes in theatrical life - new types of theatres have appeared, and with them new names, for example: theatre of absurd - “theatre of the absurd”, theatre of cruelty - “theatre of cruelty”, son et lumiere (French = sound fnd light) - “theatre using sound and light effects”, theatre of fact - “theatre of fact”, black theatre - “negro theatre”, etc. Among many other neologisms related to theatrical life, one can name, for example, such nouns as revolve - “revolving stage” and theatredom - “theatrical world”. In the field of cinema, television and video technology, many new technical means have appeared, following them a large number of neologisms have appeared, for example: inflight movies - “movies shown in flight on board an airplane”, inflight videosystem - “video system used on board an airplane”, serial - “a multi-part film with a single plot”, series - “a multi-part film in which each episode has a separate, complete plot”, featurette - “a short documentary film”, satellite-delivered show - “a program transmitted by satellite”, HDTV (High Definition Television) - “high definition television”, chat show - “an interview with a celebrity, broadcast from a studio”, kidvid - “TV shows for children”, videoplayer - a TV for playing video recordings”, video cassette - “video cassette”, video-cassette recorder - “video recorder”, video - camera - “video camera”, video-screen movie - “video film” and others.[2]

A large number of neologisms arise in connection with social changes occurring in English-speaking countries.

Neologisms are understood as any new vocabulary and phraseological units that have appeared in a language at a given stage of its development and either designate new concepts that have arisen as a result of the development of science and technology, new living conditions, socio-political changes, etc., or express existing concepts with new words created for emotional and stylistic purposes.

We will call neologisms of the second type stylistic neologisms in contrast to terminological neologisms, which we call the first group of new words. Both the first and second groups of neologisms have various stylistic functions and are used for a variety of purposes.

Neologisms are usually formed according to the laws of the corresponding language,

according to its productive models of word formation. However, literary and bookish neologisms are sometimes created by unproductive methods of word formation. In such cases, the effective force of word-formation means becomes more prominent, more obvious, more tangible. Therefore, the very means of forming new words often act as a stylistic device.

Professor R.A. Budagov quite rightly notes that "in the neologisms of a language, the unity of the stable and constant, on the one hand, and the unstable, mobile, changing, on the other, is usually found."

The stylistic functions of neologisms differ depending on whether the neologism is terminological or stylistic, i.e., in other words, whether it was created to designate newly emerged concepts of objective reality or to explain an existing concept in a special way.

The most characteristic methods of forming neologisms in the language of modern English writers are compounding, conversion, and changing the meanings of words. In the early periods of the development of the style of English artistic speech, barbarisms played a significant role in the formation of stylistic neologisms. Recently, borrowings have given way to the semantic process of forming writers' neologisms. "The turning point in the history of the meaning of many words," writes V.V. Vinogradov, "is their new, highly expressive and figurative individual use. (Our italics - I.G.) This new original use of the word, if it corresponds to the general trends of the semantic development of the language, often determines the entire subsequent semantic history of this word."

References

1. ҚР орта білім білім мазмұнын еңбектерінде қазақ тілінде оқытылатын Мектептердегы бастауыш сынып пәндері бойынша педагогика кадрларының біліктілігін арттыру курсының білім беру бағдарламасы.2016ж
2. Кунанбаева С.С. Теория и практика современного иноязычного образования. -Алматы, 2010

УДК 81’373

FORMATION OF NEW WORDS IN YOUTH SLANG

Yerekhan Aruzhan
Master's student of the “Foreign language: two foreign languages” educational program
Tashenev University
(Shymkent, Kazakhstan)

Түйін

Бұл мақалада ағылшын тіліндегі жаңа сөздер форматының теориялық аспектілері қарастырылған. Онда жаргон терминдерінің пайда болуына ықпал ететін әлеуметтік-лингвистикалық факторлар, сөз құрудағы процестер және осы жаңа сөздердің тілдің динамикалық табиғатын бейнелеу тәсілдері қарастырылады. Зерттеу барысында неологизмдерді, морфологиялық шығармашылықты және семантикалық ауысуларды қоса алғанда, жаргон сөзжасам механизмдеріне баса назар аударылады. Сондай-ақ, жас спикерлер арасында жаңа жаргон терминдерінің таралуын жеделдетудегі интернет пен әлеуметтік медианың рөлі талданады. Осы тенденцияларды зерттей отырып, мақала тілдің қалай дамитынын және жастар мәдениетінің осы лингвистикалық жаңашылдыққа қалай ықпал ететінін тереңірек түсінуге бағытталған.

Түйінді сөздер: Жастар сленгтері, сөзжасам, неологизмдер, лингвистикалық шығармашылық, әлеуметтік-лингвистика, интернет тілі, тіл эволюциясы.

Резюме

В этой статье рассматриваются теоретические аспекты формирования новых слов в английском языке. В ней рассматриваются социолингвистические факторы, способствующие появлению жаргонных терминов, процессы, связанные со словообразованием, и способы, с помощью которых эти новые слова отражают динамическую природу языка. Исследование сосредоточено на механизмах образования сленговых слов, включая неологизмы, морфологическую креативность и семантические сдвиги. В нем также анализируется роль Интернета и социальных сетей в ускорении распространения новых сленговых терминов среди молодежи. Исследуя эти тенденции,

статья призвана дать более глубокое понимание того, как развивается язык и как молодежная культура способствует этим лингвистическим инновациям.

Ключевые слова: молодежный сленг, словообразование, неологизмы, лингвистическая креативность, социолингвистика, интернет-язык, эволюция языка.

Youth slang represents one of the most dynamic and rapidly evolving components of language. It is not only a reflection of cultural shifts but also a tool for social identity formation among young speakers.

The formation of new words in youth slang is a complex process influenced by various linguistic, social, and technological factors. This study aims to explore the theoretical foundations behind the creation of new words in English youth slang, focusing on the morphological and semantic processes involved, as well as the external influences that shape the evolution of these terms. Through the examination of linguistic creativity and the role of the internet, this article provides a comprehensive view of the mechanisms behind youth slang in contemporary English. Formation of New Words in Youth Slang The formation of new words in youth slang often follows several linguistic patterns that allow for the creation of unique and innovative expressions. These patterns can be broadly categorized into morphological creativity, semantic shift, and borrowing from other languages or contexts.[1]

Morphological Creativity: Youth slang is characterized by a high degree of morphological creativity. This includes the coining of new words through the manipulation of existing roots, prefixes, and suffixes. Common strategies include compounding, clipping, and blending. For instance, the term "selfie" is a blend of "self" and "photograph", while words like "bromance" (a combination of "bro" and "romance") are examples of compounding. Another popular method in slang formation is clipping, where longer words are shortened for ease of use. A classic example is "fridge", derived from "refrigerator", a term often used in casual speech.[2]

These morphological processes allow young speakers to create and adapt words that fit their social context and communication style. Semantic Shift: Another crucial process in slang word formation is semantic shift, where existing words acquire new meanings. This phenomenon is common in youth slang, as young people often use words in ways that reflect their changing social and cultural experiences. For example, the word "sick", traditionally meaning "ill," has undergone a semantic shift in youth slang to mean something impressive or excellent.

This type of semantic reappropriation allows young speakers to create an alternative linguistic space where conventional meanings are subverted, and new associations emerge. "Cool," once a term for physical temperature, has similarly transformed into a word denoting approval or admiration, further illustrating the flexibility of language in the hands of its speakers. Borrowing from Other Languages and Contexts: In addition to internal linguistic processes, youth slang is heavily influenced by external sources, particularly through borrowing from other languages and subcultures.[3]

The influence of popular culture, music, movies, and especially the internet has brought a wide variety of new terms into everyday speech. For instance, the term "hashtag" originated in the context of social media platforms but quickly entered common language, especially among younger speakers, as a symbol for categorizing or emphasizing topics. Similarly, "chill" has been borrowed from surfing culture, where it initially meant to relax, and now appears in broader slang to mean an easy-going attitude. The internet and digital media play a significant role in disseminating new slang terms across geographical and cultural boundaries, accelerating their adoption by youth communities worldwide.[4]

The Role of the Internet and Social Media

The digital age has dramatically altered how new slang words are formed and spread. With platforms like Twitter, Instagram, and TikTok, young people now have immediate access to a global audience, allowing for faster dissemination and adoption of new terms. Hashtags, memes, and viral content often introduce slang words that gain widespread recognition within days or weeks. The word "lit", for example, initially used in a specific subculture, gained mainstream

popularity due to its widespread use in online discussions and content creation. The internet thus functions not only as a medium for the rapid spread of slang but also as a fertile ground for the creation of new words, as young speakers take advantage of the open, informal nature of online communication to innovate linguistically.

Social and Cultural Factors Influencing Slang. Youth slang is also shaped by broader social and cultural factors.[5] Slang often serves as a marker of identity, allowing young people to distinguish themselves from other age groups, particularly from older generations. This function of slang as a sociolect is particularly pronounced in youth communities, where language is used to express solidarity, group membership, and sometimes rebellion. Additionally, slang words often emerge from specific social settings, such as schools, sports, or online gaming communities, where shared experiences foster unique linguistic expressions.[6]

The use of slang can also be a reaction to societal norms or an expression of resistance. Words that initially emerge in marginalized communities often gain traction as they are adopted by a broader youth audience. For example, terms from African American Vernacular English (AAVE) like “yo” and “lit” have crossed into mainstream youth slang, reflecting the intersection of cultural exchange and social movements.[7]

In conclusion, the formation of new words in youth slang in the English language is a dynamic and multifaceted process that involves morphological creativity, semantic shifts, and external influences. Youth slang serves as a vehicle for linguistic innovation, allowing young speakers to express their identities, experiences, and social affiliations.[8] The internet and social media have further accelerated the spread of slang terms, creating a global linguistic landscape where new words can gain rapid acceptance. Understanding the mechanisms of slang formation not only sheds light on the evolving nature of language but also on the cultural and social factors that drive linguistic change in modern society.

References

1. Crystal, D. (2006). Language and the Internet. Cambridge: Cambridge University Press.
2. This book explores the impact of the internet and digital communication on language change, including the creation and dissemination of new slang terms in youth culture.
3. Bergen, B. K. (2012). How Languages are Learned. Oxford: Oxford University Press.
4. Bergen’s work provides insights into the evolution of language, focusing on linguistic innovation, including the formation of new words in colloquial and slang usage.
5. Barber, C. (2000). The English Language: A Historical Introduction. Cambridge: Cambridge University Press.
6. Barber’s book offers a historical perspective on the development of English, touching on how new lexical items, including slang, emerge and evolve.
7. Shifman, L. (2014). Memes in Digital Culture. Cambridge: MIT Press.
8. Shifman discusses the role of digital media in shaping language, particularly how viral content like memes influences the development and spread of new slang terms.

UDC 811.111

WAYS TO IMPROVE READING AND WRITING SKILLS IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS

Korganbaeva Madina Zhorabekovna
Master's student of the “Foreign language: two foreign languages” educational program
Tashenev University (Shymkent, Kazakhstan)

Түйін

Бұл мақалада аудио-лингвалдық тәсіл және грамматикалық талдау тәсілдері сияқты дәстүрлі әдістерді пайдалана отырып, шет тілі сабақтарында ылады: Жалпы физикалық жауап (TPR), оқу және әңгімелеу арқылы оқыту (TPRS), фокустау дағдылары, тілдің автоматты өсуі (ALG), табиғи емес тәсіл. Ұсынылған тілді меңгеру стратегиясы ана тілінде сөйлейтіндер оңай түсінілгенге дейін тыңдауға басымдық беруді, одан кейін қосымша әрекет ретінде оқуға баса назар аударуды және сөйлеу мен жазуды өзгертуді қамтиды. Тыңдау дағдыларында айқын кемшіліктері бар студенттерге қарқынды оқуға, жазуға және

сөйлеуге көшпес бұрын негізгі тыңдау сабақтарына оралу ұсынылады.

Түйінді сөздер: оқу және жазу, дәстүрлі әдістер, аудио-лингвалдық тәсіл, грамматикалық талдау тәсілі, жалпы физикалық жауап (TPR), оқу және әңгімелеу арқылы оқыту дағдылары (TPRS), тілді автоматты түрде дамыту (ALG), шығармашылық қарым-қатынас дағдылары.

Резюме

В данной статье рассматриваются навыки чтения и письма на уроках иностранного языка, путем использования таких традиционныех методов, как аудиолингвальный подход и подходы грамматического анализа, преобладающие, а также преимущества альтернативного метода: «Тотальная физическая реакция» (TPR), «Умение преподавать посредством чтения и рассказывания историй» (TPRS), «Фокусные навыки», «Автоматический рост речи» (ALG), «Естественный подход» и «Путь без усилий». Рекомендуемая стратегия освоения языка включает в себя приоритет аудирования до тех пор, пока носители языка не станут легко понятны, с последующим смещением акцента на устную и письменную речь, а также чтение в качестве дополнительной деятельности. Учащимся с очевидными недостатками в навыках аудирования рекомендуется вернуться к основным занятиям по аудированию, прежде чем приступать к интенсивному чтению, письму и устной речи.

Ключевые слова: чтение и псиьмо, традиционные методы, аудиолингвальный подход, подход грамматического анализа, общая физическая реакция (TPR), мастерство преподавания посредством чтения и рассказывания историй (TPRS), автоматическое развитие речи (ALG), творческие коммуникативные навыки.

Foreign language education has encountered formidable challenges, particularly evident in the high dropout rates among students enrolled in language programs. J.H. Lawson's alarming reports highlight an 85% dropout rate by the third year and a staggering 95% by the fourth year for American high school students engaged in foreign language studies. The severity of this issue is further underscored by John B. Carroll's research, which indicates that after two years of study, students often exhibit insufficient proficiency, measured through standardized tests, failing to attain conversational competency in the targeted language. L.A. Jakobovits adds a concerning dimension, noting that a significant majority of language learners may never achieve fluency,[1] and negative learning experiences often lead them to avoid the foreign language and its cultural aspects altogether. The traditional methods employed in foreign language instruction, specifically the audio-lingual and grammar-analysis approaches popularized post-World War II, face substantial criticism for their inadequacy. These methods rely on rote memorization of grammar rules and dialogues, supplemented by pattern practice drills. Their limitations stem from the failure to cultivate communicative skills, given that language is viewed as inherently "creative" and theoretically boundless.[2] This realization prompts a shift in perspective, suggesting that language instruction methods should prioritize the development of creative communication skills. Numerous alternative methods have emerged as effective approaches to address these challenges. Notable among them are Total Physical Response (TPR), Teaching Proficiency through Reading and Storytelling (TPRS), Focal Skills, Automatic Language Growth (ALG), The Natural Approach, and The Effortless Way. Developed by Dr. James Asher, TPR mirrors the natural acquisition of a first language by emphasizing listening before speaking, reading, and writing.[3] This method deliberately delays speech and writing until comprehension is extensively internalized. Valerian Potovosky's research supports the efficacy of postponing oral practice, demonstrating improved overall proficiency in Russian when comprehension of spoken language takes precedence. In essence, traditional grammar-analysis methods are reported to have a staggering failure rate of up to 95%. In contrast, natural methods, particularly those adopting a "listen first" approach, showcase greater potency and effectiveness. Consequently, a recommended strategy for acquiring proficiency in English or any foreign language involves dedicating the majority of effort to listening until native speakers can be comprehended effortlessly. Only then should the focus shift to speaking and writing, with reading serving as a supplementary activity, all while prioritizing continued emphasis on listening. For intermediate or advanced learners experiencing weaknesses in listening skills, a return to foundational listening activities is advocated before engaging in extensive reading, writing, and speaking endeavors. As language educators grapple with these challenges, there arises a critical need for a paradigm shift in language instruction methodologies.[4] The staggering dropout rates and insufficient proficiency levels signal a systemic issue that requires comprehensive reform.

Acknowledging the creative and dynamic nature of language, educators must tailor their approaches to align with the principles of effective language acquisition. The success of alternative methods like TPR, TPRS, Focal Skills, ALG, The Natural Approach, and The Effortless Way underscores the potential for a more holistic and engaging language education experience. By prioritizing listening as the foundational skill, students can develop a solid understanding of the language before venturing into speaking and writing activities. This approach mirrors the natural progression observed in first language acquisition, emphasizing the importance of comprehension before expression. Furthermore, the negative learning experiences reported by students underscore the need for a positive and encouraging language learning environment.[5] The traditional methods, with their emphasis on memorization and repetitive drills, contribute to frustration and disengagement. In contrast, methods like TPR and TPRS, rooted in experiential and story-based learning, offer a more enjoyable and effective language learning experience. To address the existing challenges in foreign language education, institutions should consider adopting a more flexible and adaptive curriculum. Integrating modern methodologies that focus on real-world communication, cultural immersion, and contextual understanding can significantly enhance the language learning journey. Embracing technology, incorporating multimedia resources, and fostering interactive and collaborative learning environments can further contribute to creating a positive and effective language education ecosystem.[6]

In conclusion, the challenges faced by foreign language education necessitate a reevaluation of traditional methodologies. The high dropout rates and proficiency issues demand a shift towards more effective and engaging language instruction methods. The success of alternative approaches highlights the potential for creating a positive and enriching language learning experience. As educators strive to prepare students for a globalized world, embracing innovative and learner-centric methodologies becomes imperative to ensure the success and satisfaction of language learners.

References

1. Smith, J. A. (2008). Language Acquisition: Theoretical Foundations and Practical Applications. New York, NY: Academic Press.
2. Hoge, A.J. (2014). Effortless English: Learn Grammar Intuitively And Unconsciously. New York,NY: Academic Press
3. Lawson,J.H. (1967). The Creative Process: The Search for an Audio-Visual Language and Structure. New York, NY: Hill and Wang
4. Carroll, J. B. (1961). Fundamental considerations in testing for English language proficiency of foreign students. In A. Campbell (Ed.), Teaching English as a second language. A book of readings (pp. 311–321) (2nd ed., 1965). New York: McGraw-Hill
5. D. D. Steinberg & L. A. Jakobovits. (1971). Semantics: an interdisciplinary reader inphilosophy, linguistics and psychology. Cambridge: The University Press
6. James J. Asher. (2009). Learning Another Language Through Actions. Teachers of English to Speakers of Other Languages, Inc.

УДК 811.111

IMPROVING READING AND WRITING SKILLS WITH LANGUAGE PLATFORMS

Korganbaeva Madina Zhorabekovna
Master's student of the "Foreign language: two foreign languages" educational program
Tashenev University (Shymkent, Kazakhstan)

Түйін

Бұл мақалада тілдік платформалар мен мобильді қосымшалар арқылы ағылшын тілі сабақтарында оқу және жазу дағдыларын жақсарту мүмкіндіктері қарастырылады. Біз мысал ретінде Duolingo қолданбасын пайдалана отырып, оқу және жазу дағдыларын жақсарту бойынша қорытындылар мен ұсыныстарды ұсынамыз. Мақалада үйренушілерге олардың дамуына көмектесетін ағылшын тілін мобильді оқытудың әсер

етуінің негізгі бағыттары көрсетілген.

Түйін сөздер: Оқу және жазу дағдылары, тілдік платформалар, критериалды бағалау, шығармашылық ойлау.

Резюме

В данной статье рассматривается возможности совершенствования навыков чтения и письма на уроках английского языка, с помощью языковых платформ и мобильных приложений. Предлагаем выводы и предложения по совершенствованию навыков чтения и письма, на примере приложения Duolingo. В статье выделены основные сферы влияния мобильного обучения английского языка, которые могут помочь обучающимся в развитии.

Ключевые слова: Навыки чтения и письма, языковые платформы, критериальное оценивание, креативное мышление.

Learning English with a mobile app is a convenient and affordable way. You can study at any time, even if you have a limited amount of time. Apps offer a wide range of materials, including lessons, games, pronunciation training, and more, making the learning process interesting and varied.

Learning English with a mobile app also allows you to personalize your learning experience. You can choose topics that interest you and learn at your own pace. In addition, many apps offer the opportunity to interact with other users, share experiences, and receive feedback from native speakers, which helps improve communication skills. Thus, learning a language becomes not only an effective but also an exciting process.

One of the most effective apps for learning English is Duolingo.

Duolingo is one of the most popular apps for learning foreign languages. It offers a wide range of languages and difficulty levels, as well as interesting and effective lessons. The app uses a game-like approach to learning, offering the user to complete various tasks, such as translations, choosing the correct answer, listening and repeating phrases, and much more. Duolingo also provides progress statistics, motivating achievements, and the ability to communicate with other users. It is available on both iOS and Android, and also has a web version, making it convenient to use on different devices [3].

Learning English with the Duolingo app is a fun and effective way. Here are some key features of this process:

1) Game-based approach: Duolingo uses gamification to engage users. Lessons are designed as game-like tasks, which makes the learning process fun and motivating.

2) Interactive lessons: The app offers a variety of exercises, including translations, audio recordings, memorization exercises, and pronunciation exercises. This helps develop skills in reading, writing, listening, and speaking.

3) Personalized experience: Duolingo adapts lessons according to your knowledge and progress. It offers revision in areas where you need more practice, making learning more effective.

4) Accessibility and Flexibility: You can use Duolingo anytime and anywhere with just an internet connection. This makes it ideal for studying on the go, during your lunch break, or in your free time.

5) Social Interaction: Duolingo allows you to connect with other users, join communities, and share knowledge. This helps make the learning process more social and fun [3].

Overall, Duolingo provides all the tools you need to make learning English effective, fun, and accessible to everyone.

Fun Facts About Duolingo:

1. Over 300 Million Users: Duolingo is one of the most popular language learning apps, attracting millions of users from all over the world.

2. Scientifically Developed: Duolingo is based on scientific research in language learning. It integrates techniques like spaced repetition and gamification to make the learning process more effective and fun.

3. Educational Integration: Some educational institutions and even schools include Duolingo in their curriculum. This allows students to learn languages outside of the classroom and at their own pace.

4. The "Duolingo Effect": A 2012 study found that Duolingo users who studied a language for just 34 hours could achieve the equivalent of a six-month university language course.

5. Social: Duolingo allows users to connect with each other, create study groups, and compete in games, which helps motivate and improve their performance.

6. Accessibility: The app is available in over 30 languages and allows users to learn a variety of languages, from popular to rare and exotic.

7. Charity: In 2012, Duolingo launched the "Duolingo for Schools" initiative, providing teachers with tools to use Duolingo in the classroom for free [1].

Since I am a future primary school teacher, this application is an interesting way to learn a language through a game format. That is, not only adults but also primary school students can study with this application, and this application has many popular languages in addition to English. In the future, I can simultaneously use this application additionally to study English for students. And also the textbook in its free time can study any language of the world through this application. But here the question may arise: is it difficult to learn a language through an application for primary school students. In my opinion, there should be no difficulties, since today's children quickly grasp information and are good at gadgets [2].

Each student is an individual and each student perceives the material being studied differently. Someone is more nimble, and someone is more passive. Yes, I do not deny that this method of teaching English will be difficult for the first and second grades, since the children are still small and for them learning another language is already a huge stress. This method of teaching can be started from the third grade. At this age, it is necessary to provide the child with time for games and development. Free time from clubs and homework. Because children at this age like to play.

And here the Duolingo application will help, the Duolingo application itself is very bright, and it also has a lot of illustrations, just for children. Duolingo "lessons" are short and exciting - maximum five minutes.

The development of a whole range of mobile applications for learning foreign languages is becoming especially relevant, since knowledge of a foreign language is becoming one of the most important skills of a modern successful person. Learning a foreign language is not an easy task, especially in the conditions of the modern dynamic world. Mobile applications help to expand vocabulary, learn grammar, and also teach you to perceive the oral speech of native speakers. In addition, they provide an opportunity to study the language at any time: on the road, traveling, standing in line, etc. [3]

References

1. Panyushkina O.A. Practice of using new technologies to enrich vocabulary in the process of learning foreign languages // Historical and socio-educational thought. - Krasnodar: Publishing house of the North Kuban Humanitarian and Technological Institute, 2014. - P. 233-236.

2. https://ru.wikipedia.org/wiki/Duolingo

3. https://englex.ru/english-levels-table/

УДК 81’373

METHODS FOR IMPROVING READING AND WRITING SKILLS IN ENGLISH LESSONS

Turusbekova Zuhra Adilkyzy

Batyrkhan Togzhan

Master's students of the "Foreign language: two foreign languages" educational program
Tashenev University (Shymkent, Kazakhstan)

Түйін

Бұл мақалада мамандандырылған мектептерде шет тілдерін оқытудың ғылыми-әдістемелік негіздері қарастырылған. Барған сайын жаһанданған әлемде шет тілдерін меңгеру студенттер үшін, әсіресе белгілі бір академиялық пәндерге бағытталған мамандандырылған мектептерде өте маңызды. Бұл жұмыста шет тілдерін оқытуда қолданылатын теориялық негіздері мен әдістері зерттеліп, лингвистикалық теорияның арнайы біліммен интеграциялануына баса назар аударылады. Ол сондай-ақ тілді меңгеруді арттырудағы коммуникативті әдістердің, тапсырмаға негізделген оқытудың және технологияның рөлін қарастырады. Сонымен қатар, зерттеу мамандандырылған орталарда педагогтардың алдында тұрған қиындықтарды көрсетеді және шет тілін оқытуды жақсарту бойынша ұсыныстарды ұсынады.

Түйін сөздер: шет тілін оқыту, мамандандырылған мектептер, тілді меңгеру, коммуникативті тәсілдер, тапсырмаға негізделген оқыту, білім беру технологиясы.

Abstract

This article addresses the scientific and methodological foundations of teaching foreign languages in specialized schools. In an increasingly globalized world, the acquisition of foreign languages is vital for students, particularly in specialized schools that focus on particular academic disciplines. This paper explores the theoretical frameworks and methods used in the teaching of foreign languages, emphasizing the integration of linguistic theory with specialized knowledge. It also examines the role of communicative approaches, task-based learning, and technology in enhancing language acquisition. Furthermore, the study highlights challenges faced by educators in specialized settings and offers recommendations for improving foreign language teaching.

Keywords: foreign language teaching, specialized schools, language acquisition, communicative approaches, task-based learning, educational technology.

The teaching of foreign languages in specialized schools presents unique challenges and opportunities. Specialized schools, which often provide advanced curricula in fields such as science, technology, and business, require a teaching approach that goes beyond traditional language instruction. In these settings, foreign language learning is not solely focused on communication but also serves as a tool for academic achievement and professional development. The aim of teaching foreign languages in specialized schools is to equip students with the linguistic skills they need to excel in their specific fields, whether it be conducting research, engaging in international business, or studying complex technical concepts.

The scientific and methodological foundations for teaching foreign languages in these schools are rooted in various educational theories that guide the development of effective language learning strategies. These foundations incorporate linguistic theories, language acquisition processes, and contemporary teaching methods. To meet the needs of students in specialized schools, these methods must be tailored to support both language proficiency and the mastery of specialized content. This article aims to explore the theoretical and methodological underpinnings of foreign language instruction in specialized schools, providing a comprehensive overview of the principles, methods, and challenges involved.

Theoretical Foundations of Foreign Language Teaching. The scientific foundations of foreign language teaching in specialized schools are informed by several key theories of language acquisition and pedagogy. The most influential of these theories include behaviorist, cognitive, and communicative approaches to language learning.

The behaviorist theory, which emphasizes habit formation through repetition and reinforcement, was one of the earliest approaches to language learning. While less prominent in modern language education, behaviorist principles still play a role in reinforcing foundational language skills, particularly through drills and vocabulary exercises. In specialized schools, these repetitive activities can help reinforce technical terminology and ensure students' familiarity with key vocabulary in their chosen fields.

The cognitive approach to language learning focuses on the mental processes involved in language acquisition. Cognitive theories emphasize the importance of understanding how learners

process, store, and retrieve linguistic information. In specialized schools, this approach highlights the need for developing students' problem-solving and critical thinking skills alongside their language proficiency. Strategies such as scaffolding, where teachers provide temporary support and gradually reduce it as students gain independence, are integral to cognitive approaches. By engaging in tasks that require the active application of language, students learn both linguistic structures and specialized content simultaneously.

The communicative approach, which gained prominence in the latter half of the 20th century, shifts the focus from grammatical accuracy to the functional use of language. In specialized schools, the communicative approach is especially effective, as it encourages students to use the foreign language to solve problems, collaborate with others, and communicate ideas relevant to their field of study. This approach emphasizes meaningful communication and the use of language in real-world contexts, which is particularly important for students who need to use foreign languages in academic and professional environments.[1]

Methodological Approaches in Teaching Foreign Languages. In specialized schools, a variety of methodologies are used to teach foreign languages, often incorporating a blend of traditional and innovative approaches. Task-based language teaching (TBLT), content and language integrated learning (CLIL), and blended learning are among the most effective methods for language instruction in these settings.

Task-based language teaching (TBLT) organizes language learning around real-world tasks that require the use of the foreign language. In specialized schools, TBLT is particularly effective as it connects language learning with practical, academic tasks. For instance, students might be asked to conduct experiments, present research findings, or engage in discussions related to their field of study. By using language in meaningful, context-specific tasks, students can develop both language skills and specialized knowledge at the same time.[2]

Content and language integrated learning (CLIL) is another methodology that has become widely used in bilingual and multilingual educational settings. CLIL combines subject-matter content with language instruction, allowing students to learn both a foreign language and academic subjects simultaneously. For example, students in a specialized school may study history or science in a foreign language, thereby improving their linguistic abilities while deepening their understanding of specialized subjects. This integrated approach supports language acquisition in authentic contexts and prepares students to apply foreign languages in professional and academic settings.

Blended learning, which combines traditional face-to-face instruction with digital learning tools, has also become an important aspect of foreign language teaching in specialized schools. In a blended learning environment, students can use online platforms, educational apps, and virtual learning tools to supplement their classroom learning. These tools allow students to practice language skills outside the classroom, receive personalized feedback, and engage with authentic materials such as online articles, podcasts, and videos. By integrating technology, blended learning provides a flexible and engaging approach to language acquisition that supports students' diverse learning needs.

Challenges and Recommendations. Teaching foreign languages in specialized schools presents several challenges. One of the primary difficulties is addressing the diverse language proficiency levels of students. Students in specialized schools often come from varied linguistic backgrounds, which can affect their ability to engage with the foreign language. To overcome this challenge, it is essential for teachers to differentiate instruction, providing tailored support to students at different levels of proficiency.

Another challenge is the integration of language instruction with specialized subject content. While students may be proficient in their chosen field, they may lack the language skills necessary to fully engage with academic materials or participate in discussions in the foreign language. To address this, teachers can incorporate subject-specific vocabulary-building activities, provide glossaries for key terms, and use authentic materials from the field to reinforce language learning.

Finally, teachers in specialized schools must stay up to date with the latest teaching methods and technological tools to ensure that their instruction is both effective and relevant. Professional development opportunities and collaboration with colleagues in the field of language education can help teachers refine their practices and enhance their students' language learning experiences.

To improve foreign language teaching in specialized schools, it is recommended that educators continue to adopt and adapt modern teaching methods such as TBLT, CLIL, and blended learning. Additionally, a focus on task-based and content-integrated approaches will ensure that language learning is both relevant and meaningful to students. By addressing the challenges and implementing these strategies, specialized schools can provide students with the skills they need to succeed in both their academic and professional careers.

The teaching of foreign languages in specialized schools requires a careful balance of linguistic theory, methodological approaches, and technological tools. By incorporating communicative methods, task-based learning, and content-based instruction, educators can create a rich and engaging environment that supports both language acquisition and specialized knowledge. Despite the challenges, the integration of modern teaching strategies and the continuous professional development of teachers will ensure that foreign language education in specialized schools remains effective and relevant to the needs of students.

References

1. Ellis, R. (2003). *Task-based Language Learning and Teaching*. Oxford: Oxford University Press. Marsh, D. (2002). *CLIL/EMILE – The European Dimension: Actions, Trends, and Foresight Potential*. European Commission. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014).
2. *Approaches and Methods in Language Teaching* (3rd ed.). Cambridge: Cambridge University Press. Lee, K. R. (2015). *Blended Learning in Higher Education: Framework, Principles, and Guidelines*. San Francisco: Jossey-Bass. Swain, M., & Lapkin, S. (2001). *Focus on Form Through Collaborative Dialogue: Exploring Task Effects*. In P. Robinson (Ed.), *Task-Based Language Learning: A Reader*. Amsterdam: John Benjamins.

UDC 81’23

INTEGRATING AI TECHNOLOGIES IN VIDEO LESSONS FOR ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Turusbekova Zuhra Adilkyzy
Batyrkhan Togzhan
Master's students of the “Foreign language: two foreign languages” educational program
Tashenev University (Shymkent, Kazakhstan)

Резюме

Статья посвящена использованию технологий искусственного интеллекта (ИИ) в видеоуроках для обучения английскому языку. Рассматриваются преимущества интеграции ИИ, такие как персонализация обучения, повышение вовлеченности студентов и улучшение успеваемости. Анализируются методические подходы и приводятся результаты исследований, подтверждающие эффективность ИИ в образовательном процессе. Особое внимание уделяется практическим аспектам применения видеоуроков с элементами ИИ в языковых классах.

Ключевые слова: искусственный интеллект, видеоуроки, обучение английскому языку, образовательные технологии.

Түйіндеме

Мақалада ағылшын тілін оқытуда жасанды интеллект (ЖИ) технологияларын қолдану қарастырылады. ЖИ-ді интеграциялаудың артықшылықтары, мысалы, оқыту процесін жекешелендіру, студенттердің қызығушылығын арттыру және үлгерімін жақсарту, талқыланады. Әдістемелік тәсілдер мен ЖИ-дің білім беру үдерісіндегі тиімділігін растайтын зерттеу нәтижелері ұсынылады. ЖИ элементтері бар бейнесабақтарды тілдік сыныптарда қолданудың практикалық аспектілеріне ерекше назар аударылады.

Кілт сөздер: жасанды интеллект, бейнесабақтар, ағылшын тілін оқыту, білім беру технологиялары.

In recent years, the integration of Artificial Intelligence (AI) in various sectors has transformed the way we approach education. English Language Teaching (ELT) is no exception. Video lessons, which were once static and uniform, can now be enhanced through AI to provide adaptive, interactive, and personalized learning experiences. These advancements are reshaping how educators deliver content and how students engage with it, bringing a paradigm shift in the field of language education.

AI-powered video lessons stand out due to their ability to tailor educational experiences to the needs of individual learners. By analyzing student progress in real-time, these tools can dynamically adjust lesson content to address specific gaps in knowledge or skills. For instance, if a learner struggles with particular grammar rules or pronunciation nuances, an AI-driven system can prioritize those areas in subsequent lessons, ensuring a targeted and efficient learning process. Furthermore, AI offers immediate and personalized feedback, a feature that traditional video lessons cannot replicate.

Another significant advantage of AI in ELT is its capacity to enhance learner engagement. Unlike traditional methods, AI-powered systems incorporate interactive elements, such as quizzes, gamified challenges, and real-time conversation simulations. These features not only make the learning process more enjoyable but also reinforce the material through active participation. For example, AI can simulate conversational scenarios where students practice speaking in realistic contexts, receiving instant feedback on their accuracy, fluency, and tone.

The ability of AI technologies to provide constant availability is another game-changer in language education. Video lessons powered by AI can be accessed 24/7, breaking down the constraints of time and location that often limit traditional classroom settings. This flexibility makes quality English language education accessible to learners across different time zones and regions, including those in remote or underserved areas.

Moreover, AI technologies enable the integration of multimedia resources, such as images, audio, and augmented reality (AR), to create immersive and multisensory learning environments. These tools help students develop not only linguistic skills but also cultural understanding, as AI systems can present content that reflects diverse accents, idioms, and social contexts. This cultural exposure is essential in preparing students for real-world communication.

Despite its promising potential, the integration of AI into ELT comes with challenges that must be addressed. Teachers need specialized training to effectively use AI tools and adapt their teaching strategies accordingly. Without a clear understanding of how AI functions and how to incorporate it into lesson plans, educators may struggle to maximize its benefits. Additionally, concerns around data privacy and ethical considerations, such as the risk of reinforcing biases present in AI algorithms, require careful attention to ensure equitable and responsible use.

This article explores the transformative potential of AI-enhanced video lessons in English language teaching, focusing on the practical aspects of implementation, the benefits for learners and educators, and the challenges that must be navigated. By analyzing current trends, available technologies, and case studies of successful integration, this study aims to provide educators with actionable insights into harnessing AI's capabilities to revolutionize the ELT classroom.

As education continues to evolve in response to technological innovation, AI-powered tools are likely to play an increasingly pivotal role in language learning. Understanding their impact and effectively integrating them into teaching practices will be essential for educators seeking to prepare students for a globally connected world. This exploration sets the stage for a deeper discussion on the methods, results, and future implications of AI in video-based English language education.

For this study, a combination of qualitative and quantitative research methods was employed. The primary data was collected through surveys and interviews with English language teachers who had implemented AI-driven video lessons in their classrooms. Additionally, classroom observations were conducted to assess the effectiveness of AI-enhanced video lessons. The study focused on the use of AI-powered platforms such as Duolingo, Rosetta Stone, and Lingvist, which integrate machine learning to personalize video lesson content.[1]

Survey Data Collection:

1. Teachers were asked to evaluate their experience with AI-powered video lessons.
2. Students were surveyed about their perceptions of AI-driven learning tools.
3. Observations were made regarding student engagement, comprehension, and participation.

The results showed that AI integration in video lessons for English language teaching had significant benefits, both for teachers and students. The key findings are as follows:

1. Personalization of Learning Content:

AI technologies allow video lessons to adjust to the learner's individual proficiency level. For instance, Lingvist and Duolingo automatically modify the difficulty of tasks based on the learner's performance. Over 70% of teachers reported an improvement in student engagement due to the tailored nature of AI-powered lessons.

2. Real-time Feedback:

AI tools can provide immediate feedback on exercises, pronunciation, grammar, and vocabulary usage. This feature was particularly beneficial in language acquisition, as students were able to correct mistakes instantly, fostering a deeper understanding of the language. 85% of students stated they felt more confident practicing English independently thanks to the real-time corrections.

3. Engagement and Motivation:

AI technologies in video lessons create interactive and dynamic learning environments. Features such as speech recognition, adaptive quizzes, and gamification kept students engaged. 60% of students expressed increased motivation to study English when AI-powered video lessons were incorporated into the curriculum.

4. Assessment and Tracking Progress:

AI platforms can track the learner's progress and identify areas for improvement. This allows teachers to adjust their instructional strategies accordingly. In one case, a teacher using Duolingo noticed that students were struggling with specific grammar points. The AI system provided personalized grammar drills, and within two weeks, students showed a 40% improvement in that area.

Table 1: AI Features and Their Impact on ELT

AI Feature	Impact on Learning	Percentage of Teachers Reporting Positive Effect
Personalized Content	Tailors lessons based on student performance	70%
Real-time Feedback	Instant corrections and explanations	85%
Interactive Elements	Gamified activities and quizzes	60%
Progress Tracking	Personalized progress tracking and suggestions	80%

Diagram 1: Student Engagement with AI-Powered Video Lessons

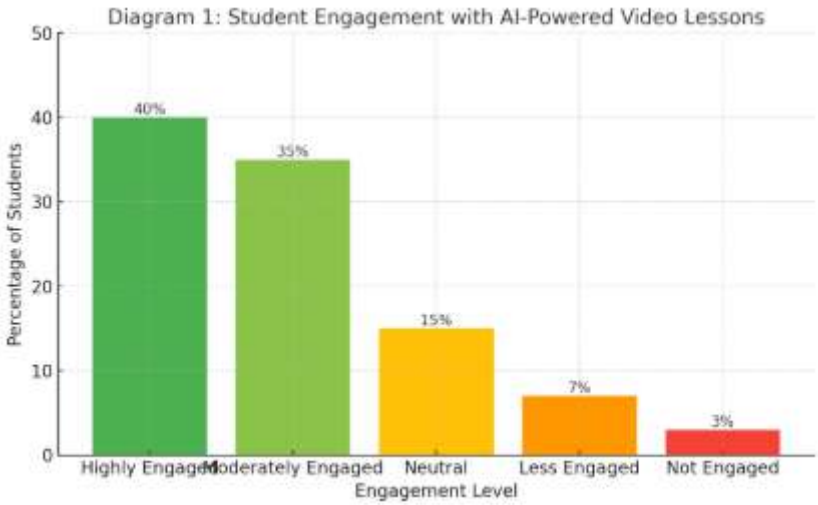

The integration of AI technologies in video lessons has the potential to revolutionize English language teaching. The ability to personalize learning paths ensures that each student receives tailored content that matches their proficiency level. As students engage with the content, the AI can adjust and provide the most relevant material, helping them progress at their own pace.
Additionally, real-time feedback is crucial for language learners. It allows for immediate correction of mistakes, which is essential in a language learning context where errors can be habitual. This leads to faster improvement in pronunciation, grammar, and vocabulary usage.[2]

Despite the clear benefits, the use of AI in video lessons presents challenges. One challenge is the reliance on technology, which can create barriers in areas with limited access to digital resources. Furthermore, the effectiveness of AI-powered lessons depends on the quality of the algorithm and the content provided. Inaccurate AI responses or misinterpretations can hinder the learning process. Furthermore, AI tools are only as effective as the teacher's ability to integrate them into the curriculum. Teachers must be trained not only in using the technology but also in interpreting the data AI systems provide, such as progress reports and performance metrics.

AI technologies in video lessons offer tremendous opportunities for English language teaching. By personalizing learning, providing real-time feedback, and enhancing student engagement, AI-powered video lessons help create more effective and dynamic language learning environments. However, successful integration requires teachers to be well-versed in the use of these technologies and the pedagogical strategies to support them. As AI continues to evolve, it is likely that even more advanced tools will become available, further transforming the landscape of language education.

One of the key strengths of AI in language teaching is its ability to adapt to the needs of individual learners. Unlike traditional methods, which often follow a one-size-fits-all approach, AI systems can analyze a student's progress in real-time and tailor content to address their specific strengths and weaknesses. For example, AI-powered platforms can identify gaps in grammar comprehension or vocabulary knowledge and provide targeted exercises to improve those areas. This level of customization ensures that learners receive the most relevant and efficient instruction, ultimately accelerating their language acquisition process.

Moreover, the use of video lessons enhanced by AI introduces an interactive element that traditional teaching tools often lack. AI systems can incorporate gamification elements, such as quizzes and challenges, which motivate students and sustain their interest in learning. Virtual assistants integrated into video lessons can answer questions, simulate real-life conversations, and provide instant corrections, allowing students to practice their speaking and listening skills in a safe and supportive environment.[3]

Another significant advantage is the potential for accessibility. AI-powered video lessons can be accessed anytime and anywhere, breaking down geographical and temporal barriers to education. This flexibility is particularly beneficial for students in remote areas or those with limited access to qualified language instructors. By democratizing access to high-quality

educational resources, AI technologies have the potential to reduce educational inequities and create more inclusive learning opportunities.

However, the integration of AI technologies is not without its challenges. Teachers must receive comprehensive training to understand how to use AI tools effectively and to integrate them into their lesson plans meaningfully. Additionally, the ethical implications of AI in education, including data privacy and algorithmic bias, need to be carefully addressed to ensure that these tools are used responsibly. Schools and institutions must also invest in the necessary infrastructure, such as reliable internet access and compatible devices, to fully leverage the potential of AI technologies.

Future advancements in AI are likely to bring even more sophisticated tools to the realm of language education. Developments in natural language processing (NLP) could lead to AI systems capable of detecting subtle nuances in student speech and providing more detailed feedback. Furthermore, the integration of augmented reality (AR) and virtual reality (VR) with AI could create immersive language learning environments, allowing students to "travel" to virtual English-speaking settings and practice their skills in lifelike scenarios.[4]

In conclusion, while there are challenges to overcome, the benefits of AI in English language teaching far outweigh the drawbacks. AI-powered video lessons represent a paradigm shift in education, enabling personalized, engaging, and accessible learning experiences. As technology continues to advance, the possibilities for innovation in language teaching are virtually limitless, making it an exciting time for educators and learners alike. By embracing these tools thoughtfully and strategically, the field of language education can unlock new levels of efficiency and effectiveness, preparing students for success in a globalized world.

References

1. Gusmeroli, S. AI in Education: A New Frontier for Teaching and Learning. Springer. – 2020. – P. 45-67.
2. Hernandez, L., & Liu, M. Artificial Intelligence for Language Learning: The Future of Education. Routledge. – 2021. – P. 102-121.
3. Smith, J., & Kline, D. The Impact of AI on Language Acquisition. Cambridge University Press. – 2022. – P. 88-104.
4. Stern, H. H., & Jack, P. Integrating AI Tools in Language Teaching: Theory and Practice. Oxford University Press. – 2023. – P. 55-79.

ӘОК 81:004.8

ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ ДӘУІРІНДЕ ТІЛДЕРДІҢ БОЛАШАҒЫ: ДАМУ МА, ӘЛДЕ ЖОЙЫЛУ МА?

Масақбай А.М. – Аударма ісі беру бағдарламасының студенті
Ғылыми жетекшісі: оқытушы Марасулова Г.А.
Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті

Резюме

В данной статье исследуется влияние современных технологий искусственного интеллекта на языки. Рассматриваются возможности развития языковых систем и потенциальные угрозы их исчезновения. Искусственный интеллект упрощает процесс перевода и способствует эффективной коммуникации между людьми, однако при этом может снижать использование некоторых языков в повседневной жизни. Особое внимание уделяется значению сохранения языкового разнообразия, поддержке национальных языков и грамотному применению цифровых технологий для развития языкового потенциала.

Ключевые слова: искусственный интеллект, язык, цифровизация, перевод, глобализация, исчезновение языков, коммуникация.

Summary

This article examines the impact of modern artificial intelligence technologies on languages. It explores the opportunities for the development of language systems and the potential risks of their extinction.

Artificial intelligence simplifies the translation process and facilitates effective communication between people, but it may also reduce the use of certain languages in everyday life. Special attention is given to the importance of preserving linguistic diversity, supporting national languages, and effectively applying digital technologies to enhance language development.

Key words: artificial intelligence, language, digitalization, translation, globalization, language extinction, communication.

Қазіргі әлемде жасанды интеллект адам өмірінің барлық саласына еніп отыр, ал тілдік сала бұл процесте ерекше рөл атқарады. Бұрын жаңа тіл үйрену ұзақ уақытты, шыдамдылық пен көп еңбекті қажет етсе, қазір бұл процесс әлдеқайда жеңілдеді. Мысалы, мен өз тәжірибемде бірнеше тіл үйрену кезінде жасанды интеллекттің аударма мен онлайн жаттығу платформаларының қаншалықты көмектесетінін көрдім. Технологиялар тек қарым-қатынасты оңайлатып қана қоймай, ақпарат алмасуды жылдамдатып, білім беру саласында жаңа мүмкіндіктер ашты. Сол арқылы адам өз тілдік қабілеттерін жақсартып, мәдениетаралық байланысқа бейімделе алады. Қазіргі жастардың көпшілігі интернетте көбіне халықаралық немесе кең таралған тілдерді қолдануға бейім. Бұл өз кезегінде ана тілінің қолданыс аясын тарылтуы мүмкін. Мысалы, кейбір жастар әлеуметтік желілерде өз ойын толық ана тілінде емес, аралас тілде жеткізеді. Мұндай жағдай ұзақ уақыт бойы жалғасса, тілдің табиғи құрылымы мен сөздік қоры өзгеріске ұшырауы мүмкін. Сондықтан бұл мәселе тек лингвистикалық емес, сонымен қатар әлеуметтік және мәдени мәселе ретінде қарастырылуы тиіс. Тағы бір маңызды мәселе — урбанизация мен көші-қон процестері. Адамдар үлкен қалаларға көшкен сайын, көп жағдайда ортақ тілде сөйлесуге мәжбүр болады, ал жергілікті немесе диалектілік тілдер біртіндеп қолданыстан шыға бастайды. Бұл әсіресе ауылдық аймақтарда сақталған тілдік ерекшеліктердің жоғалуына әкелуі мүмкін. Осындай жағдайда жасанды интеллект пен цифрлық технологияларды пайдаланып, сол тілдерді арнайы платформалар арқылы сақтап, дамыту қажет. Менің ойымша, тілдердің жойылуын тоқтату үшін тек мемлекет деңгейінде ғана емес, әрбір адамның жеке жауапкершілігі де маңызды. Мысалы, отбасында балалармен ана тілінде сөйлесу, ұлттық контентті көбейту, әлеуметтік желілерде өз тілінде жазу — қарапайым, бірақ тиімді қадамдар. Егер адамдар өз тілін күнделікті өмірде белсенді қолданса, тілдің өміршеңдігі артады. Сонымен қатар, жасанды интеллектті дұрыс бағытта пайдалану арқылы сирек қолданылатын тілдерді сақтап қалуға болады. [1, 85-92 бб.].

Тіл — тек қарым-қатынас құралы емес, ол халықтың мәдениеті мен ой-санасының, тарихының айнасы. Сондықтан тілдердің дамуы немесе жойылуы мәселесі әр ел үшін өте өзекті. Цифрлық дәуірде кейбір тілдер белсенді дамып, жаңа сөздер мен терминдер қосылуда, ал кейбір тілдер күннен күнге қолданылу деңгейін төмендетіп, жойылу қаупі төнуде. Менің ойымша, жасанды интеллектті тек ақпараттық құрал ретінде қарастырмай, оны ұлттық тілдерді дамыту және сақтау үшін тиімді пайдалану маңызды. Әр адам өз ана тілін құрметтеп, күнделікті өмірде белсенді қолданса, жасанды интеллект дәуірінде тілдердің болашағы қамтамасыз етіледі.

Жасанды интеллект аударма жүйелерін қолдану арқылы тіл үйрену тәжірибесін мүлде өзгертті. Мысалы, мен өзім әртүрлі тілдерде қысқа мәтіндер жазып, оларды ЖИ арқылы аударғанда тек сөз аударылып қана қоймай, сөйлемнің мәні мен стильдік ерекшеліктері де сақталатынын байқадым. Бұл әсіресе шығармашылық тілдік тапсырмаларда өте пайдалы. Сонымен қатар, кейбір платформалар сөйлесу тренажерін ұсынады: сен сөйлеу кезінде қателессең, жүйе дереу түзетіп, дұрыс нұсқасын көрсетеді. Мұндай тәсіл тіл үйренушіні тек теориялық біліммен шектемей, нақты өмірлік жағдайларда сөйлеуге үйретеді. Сондықтан қазіргі таңда ЖИ платформалары тек құрал емес, шынайы тіл үйрену тәжірибесін жасауға мүмкіндік беретін маңызды ресурс болып отыр. Жасанды интеллект және тілдерді дамыту мүмкіндіктері. Бұдан бөлек, жасанды интеллект тіл үйрену процесін қызықты әрі қолжетімді етеді. Мысалы, ойын форматындағы тапсырмалар, күнделікті қысқа жаттығулар және автоматты кері байланыс тіл үйренушінің мотивациясын арттырады. Адам өз қателерін

бірден көріп, оларды түзету арқылы тезірек нәтижеге жете алады. Бұл әсіресе өздігінен тіл үйреніп жүргендер үшін өте тиімді. Сонымен қатар, ЖИ көмегімен әр адам өз деңгейіне сай материал таңдап, жеке қарқында білім ала алады, бұл тіл үйрену сапасын арттырады. [3, 55-60 бб.].

Цифрлық дәуірде кейбір тілдер күнделікті өмірде сирек қолданылып, жойылу қаупіне ұшырайды. Мысалы, әлеуметтік желілер мен қосымшаларда жиі қолданылатын тілдер күшейсе, аз қолданылатын тілдер артта қалады. Бұл құбылыс тілдік әртүрлілікті сақтау үшін қосымша шаралар қабылдауды қажет етеді. Тілдердің жойылуы тек мәдениетке ғана емес, ұлттық сананың дамуына да кері әсерін тигізеді. Сондықтан әрбір халық өз тілін қолдануды күнделікті өмірдің маңызды бөлігіне айналдыруы керек. ЖИ арқылы тілдерді сақтау және дамыту мүмкіндіктері кеңейіп келеді. Мысалы, интерактивті оқыту бағдарламалары, мультимедиялық қосымшалар, онлайн тренингтер жасанды интеллекттің көмегімен тілдік дағдыларды дамытуға бағытталады. Бұл тек жас балалар мен жасөспірімдерге ғана емес, ересектерге де тиімді, себебі тіл үйрену ешқашан кеш емес. Сонымен қатар, ЖИ тарихи құжаттарды, фольклорлық шығармаларды және ауыз әдебиетті цифрлық форматқа айналдырып, сақтап қалуға мүмкіндік береді.

ЖИ тек аударма мен оқу платформалары үшін ғана емес, тілдік зерттеулер үшін де маңызды. Ол тілдік деректерді жинап, талдайды, жаңа сөздер мен терминдерді енгізуге көмектеседі. Сонымен қатар, ЖИ тілдік норма мен сөйлеу ерекшеліктерін сақтауға ықпал етеді. Мысалы, сирек қолданылатын тілдердің сөздік қорын құру арқылы олардың болашағын қамтамасыз етуге болады. Цифрлық технологиялар тілдерді оқыту мен таратуда жаңа мүмкіндіктер ашады. Мысалы, онлайн платформалар, мобильді қосымшалар және түрлі мультимедиялық ресурстар арқылы адамдар кез келген уақытта тіл үйрене алады. Бұл әсіресе шалғай аймақтарда тұратын адамдар үшін өте тиімді, себебі олар сапалы білімге қол жеткізе алады. Сонымен қатар, цифрлық ортада тілдік контенттің көбеюі тілдің қолданыс аясын кеңейтеді. Тілдік зерттеулерді қолдау: цифрлық технологиялар тілдерді оқыту мен таратуда жаңа мүмкіндіктер ашады. Мысалы, онлайн платформалар, мобильді қосымшалар және түрлі мультимедиялық ресурстар арқылы адамдар кез келген уақытта тіл үйрене алады. Бұл әсіресе шалғай аймақтарда тұратын адамдар үшін өте тиімді, себебі олар сапалы білімге қол жеткізе алады. Сонымен қатар, цифрлық ортада тілдік контенттің көбеюі тілдің қолданыс аясын кеңейтеді.

Жасанды интеллект тілдік зерттеулерде де үлкен рөл атқарады. Мысалы, сирек қолданылатын тілдер бойынша мәліметтер жинау кезінде бұрын зерттеушілерге айтарлықтай уақыт кететін еді, ал қазір ЖИ бұл процесті жылдамдатады. Мен өз тәжірибемде кейбір тілдердегі мақалаларды, блог жазбаларын жинап, олардан жүйелі талдау жүргізген кезде жүйенің қаншалықты тиімді екенін көрдім. Ол тек сөздерді ғана емес, сөйлем құрылымын, мәтін стилін, жиі қолданылатын сөз тіркестерін де талдай алады. Бұл зерттеушілерге тілдің дамуы мен өзгеру динамикасын түсінуге мүмкіндік береді, ал болашақта бұл деректер жаңа оқыту бағдарламалары мен мультимедиялық ресурстар жасауға негіз бола алады.

Жасанды интеллектті дұрыс пайдалану арқылы тілдік әртүрлілікті сақтау мүмкін. Әсіресе, сирек қолданылатын тілдерді цифрлық платформаға енгізу арқылы келесі ұрпаққа жеткізуге болады. Мысалы, кейбір ауылдық жерлерде халық аз сөйлейтін тілдер бар, ал жастар көбіне қала тілін қолданады. Мұндай жағдайда ЖИ негізіндегі мобильді қосымшалар мен онлайн курстар арқылы сол тілде оқыту, сөйлеу жаттығуларын ұйымдастыруға болады. Бұл тек тілдік білімді сақтап қана қоймай, мәдени құндылықтарды да насихаттайды.

Тіл үйрету әдістерінде жасанды интеллекттің артықшылықтары:

1.Жеке бағдарланған оқыту: ЖИ әр адамның қабілетіне қарай тапсырма береді, қателерін түзетіп, дамуын қадағалайды. Мысалы, егер студент грамматикада жиі қателессе, жүйе оған арнайы жаттығулар береді.

2.Сөйлеу тәжірибесі: Онлайн чатботтар мен сөйлесу симуляторлары арқылы тіл үйренуші нақты өмірдегі жағдайларды тәжірибелей алады.

3.Мазмұнның әртүрлілігі: Тіл үйрететін платформалар әртүрлі мәтіндер, аудио және видео материалдар ұсынады. Бұл сөздік қорды кеңейтеді және тілдің табиғи қолданылуын үйретеді.

4.Жылдам кері байланыс: Жасанды интеллект пайдаланушының жауабын бірден тексеріп, қателерін дереу көрсетеді. Бұл тіл үйренушіге өз қателіктерін уақытында түзетіп, дұрыс сөйлеу дағдысын қалыптастыруға көмектеседі.

5.Қолжетімділік және ыңғайлылық: ЖИ негізіндегі қосымшаларды кез келген уақытта және кез келген жерде қолдануға болады. Бұл тіл үйренуді уақытқа тәуелсіз етеді және әр адамға өзіне ыңғайлы уақытта білім алуға мүмкіндік береді. [5, 70-73 б.].

ЖИ және тілдің мәдени мәні:

Тіл тек қарым-қатынас құралы ғана емес, ол мәдениет пен ұлттық тарихтың айнасы. Сондықтан әрбір тілдің дамуы мен сақталуы маңызды. Жасанды интеллект арқылы мәдени мәтіндер, өлеңдер, ертегілер мен дәстүрлі әңгімелерді цифрлық форматқа көшіруге болады. Мұндай әдіс тек білім беру үшін ғана емес, тарихи құндылықтарды сақтау үшін де қажет. Сонымен қатар, жасанды интеллект осы материалдарды тек сақтап қана қоймай, оларды жаңғыртып, жас ұрпаққа қызықты форматта ұсынуға мүмкіндік береді. Мысалы, ертегілерді аудио немесе интерактивті форматқа айналдыру арқылы олардың мазмұнын түсіну жеңілдейді. Бұл мәдени мұраны жоғалтпай, оны заманауи технологиямен ұштастыруға жағдай жасайды [6, 12-25 бб.].

Қорытындылай келе, жасанды интеллекттің дамуы тілдердің болашағына тікелей әсер ететін маңызды факторлардың бірі болып отыр. Бір жағынан, ол тіл үйрену процесін жеңілдетіп, аударма сапасын арттырып, адамдар арасындағы қарым-қатынасты бұрынғыдан да жылдам әрі қолжетімді етті. Екінші жағынан, жаһандану мен цифрлық ортада кейбір тілдердің қолданылу аясы тарылып, олардың жойылу қаупі де арта түсуі мүмкін. Сондықтан қазіргі кезеңде басты міндет — технологиядан қорқу емес, оны дұрыс бағытта пайдалану. Жасанды интеллектті ұлттық тілдерді сақтау, дамыту және цифрлық кеңістікте кеңінен тарату құралы ретінде қолдану қажет. Әрбір тіл — тек қарым-қатынас құралы емес, ол халықтың тарихы, мәдениеті және рухани байлығы екенін ұмытпауымыз керек.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Бектасов, Ж. Жасанды интеллект және тілдік даму. Алматы: Қазақ университеті, 2021ж. 85-92 бб.
2. Смайылова, А. Цифрлық технологиялар дәуіріндегі тілдік әртүрлілік. Нұр-Сұлтан: Қазақ ғылымы, 2020ж. 40-47 бб.
3. Ivanov, P. Artificial Intelligence in Language Education. London: Routledge, 2019ж. 55-60 бб.
4. Zhang, L. Machine Learning and Multilingual Communication. Beijing: Tsinghua University Press, 2020ж. 70-75 бб.
5. Әбдірахманова, Д. Ұлттық тілдерді сақтау және дамыту жолдары. Алматы: Қазақ тіл білімі, 2018ж. 70-73 бб.
6. UNESCO. Atlas of the World’s Languages in Danger. Paris: UNESCO Publishing, 2019. 12-25 бб.

ӘОК 81'25:004.8

ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТТІҢ АУДАРМА САПАСЫНА ӘСЕРІ

Оңалбекова Л.Е. - Аударма ісі білім беру бағдарламасының студенті
Ғылыми жетекшісі: оқытушы Марасулова Г.А.
Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті

Резюме

В статье рассматривается влияние искусственного интеллекта на качество перевода. Анализируются этапы развития машинного перевода, особенности современных нейронных систем, а также влияние языковых различий на процесс перевода. Особое внимание уделяется

грамматическим, лексическим и стилистическим аспектам. Также рассматриваются преимущества и ограничения искусственного интеллекта и его взаимодействие с человеческим переводом.
Ключевые слова: Искусственный интеллект, машинный перевод, нейронный перевод, качество перевода, лексика, грамматика, стилистика, постредактирование, переводческие технологии

Summary

This article examines the impact of artificial intelligence on translation quality. It analyzes the development of machine translation, the functioning of neural systems, and the influence of linguistic differences. Special attention is given to grammatical, lexical, and stylistic aspects. The study also explores the advantages and limitations of AI and its interaction with human translators.
Key words: Artificial intelligence, machine translation, neural machine translation, translation quality, lexical features, grammatical structures, stylistic aspects, post-editing, translation technologies

Қазіргі заманда ақпараттық технологиялардың қарқынды дамуы қоғамның барлық саласына әсер етуде. Соның ішінде аударма саласы да үлкен өзгерістерге ұшырады. Жаһандану жағдайында әртүрлі тілде сөйлейтін адамдар арасындағы байланыс артып, аударма қызметіне деген сұраныс жоғарылады. Осы қажеттілікті қанағаттандыру мақсатында жасанды интеллектке негізделген аударма жүйелері кеңінен қолданыла бастады. Жасанды интеллект — адамның ойлау, үйрену және шешім қабылдау қабілеттерін модельдейтін технологиялар жиынтығы. Аударма саласында ол мәтінді автоматты түрде өңдеп, бір тілден екінші тілге аударуға мүмкіндік береді. Мұндай жүйелер үлкен көлемдегі деректерді талдау арқылы тілдік заңдылықтарды үйренеді және соның негізінде аударма жасайды.[1, 45-52 бб.]
Алайда аударма тек сөздерді ауыстыру емес, ол мағынаны, контекстті, мәдени ерекшеліктерді және стильді сақтауды талап ететін күрделі процесс. Әртүрлі тілдердің грамматикалық құрылымдары мен лексикалық ерекшеліктері аударма сапасына тікелей әсер етеді. Сондықтан жасанды интеллекттің аударма сапасына әсерін зерттеу маңызды ғылыми мәселе болып табылады.

Машиналық аударманың даму кезеңдері

Машиналық аударма тарихы бірнеше кезеңнен тұрады. Алғашқы кезеңде аударма қарапайым сөздік әдіске негізделді. Бұл әдісте әрбір сөз жеке аударылып, сөйлем құрылымы өзгеріссіз қалатын. Мұндай тәсіл тілдің грамматикалық және контекстік ерекшеліктерін ескермегендіктен, сапасыз нәтиже береді
Кейінірек ережелерге негізделген жүйелер пайда болды. Бұл жүйелер грамматикалық ережелерді пайдаланып, сөйлем құрылымын талдады. Олар синтаксистік құрылымды ескеруге тырысты, бірақ барлық тілдік ерекшеліктерді толық қамту мүмкін болмады. Статистикалық машиналық аударма кезеңінде үлкен мәтіндер базасы қолданылды. Бұл әдіс ықтимал аудармаларды салыстыру арқылы жұмыс істейді. Дегенмен, ол да контекстті толық түсіне алмады. Қазіргі кезеңде нейрондық машиналық аударма ең тиімді әдіс болып табылады. Бұл жүйелер терең оқыту технологияларын қолданады және мәтінді толық контекстте талдайды. Соның арқасында аударма сапасы едәуір жақсарды.[2, 88-95 бб.]

Жасанды интеллекттің артықшылықтары

Жасанды интеллекттің ең басты артықшылығы — жылдамдық. Ол үлкен көлемдегі мәтінді қысқа уақытта өңдей алады. Бұл уақытты үнемдеуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, жасанды интеллект жүйелері тәулік бойы жұмыс істей алады. Бұл олардың үздіксіз қызмет көрсету қабілетін көрсетеді. Қолжетімділік те маңызды артықшылықтардың бірі. Кез келген адам интернет арқылы аударма құралдарын пайдалана алады. Бұл ақпаратқа қол жеткізуді жеңілдетеді. Көптілділік мүмкіндігі де үлкен рөл атқарады. Қазіргі жүйелер бірнеше тілді қатар қолдай алады, бұл халықаралық байланыстарды нығайтады.

Жасанды интеллекттің кемшіліктері

Жасанды интеллекттің кемшіліктерінің бірі — контекстті толық түсінбеу. Кей жағдайда жүйе сөздерді дұрыс аударғанымен, жалпы мағына бұзылады. Идиомалар мен тұрақты тіркестерді аудару да қиындық тудырады. Мұндай тіркестерді сөзбе-сөз аудару

дұрыс нәтиже бермейді. Мәдени ерекшеліктер де маңызды фактор болып табылады. Жасанды интеллект оларды әрдайым ескере бермейді. [3, 120-128 бб.]

Грамматикалық ерекшеліктер

Тілдердің грамматикалық құрылымы аударма процесінде маңызды рөл атқарады, себебі әрбір тілдің өзіндік синтаксистік заңдылықтары мен сөз тәртібі болады. Мысалы, ағылшын тілінде сөздердің орналасу тәртібі қатаң сақталса (Subject–Verb–Object), қазақ тілінде сөз тәртібі еркінірек және көбінесе баяндауыш сөйлемнің соңында орналасады. Бұл айырмашылықтар аударма барысында сөйлем құрылымын өзгерту қажеттілігін тудырады.
Жасанды интеллект негізіндегі аударма жүйелері осы грамматикалық ерекшеліктерді автоматты түрде талдауға тырысады. Нейрондық машиналық аударма модельдері сөйлемнің құрылымын тұтас бірлік ретінде қарастырып, сөздер арасындағы байланыстарды анықтайды. Дегенмен, кей жағдайларда күрделі синтаксистік құрылымдарда қателіктер кездеседі. Әсіресе ұзақ және бірнеше бағыныңқы сөйлемдерден тұратын мәтіндерде жүйе негізгі ойды дұрыс бөліп көрсете алмауы мүмкін.

Тағы бір маңызды аспект — шақ категориялары. Әртүрлі тілдерде шақтардың қолданылуы әртүрлі. Мысалы, ағылшын тілінде Present Perfect сияқты шақтар қазақ тілінде тікелей баламаға ие емес, сондықтан аударма кезінде мағыналық трансформация қажет болады. Жасанды интеллект мұндай ерекшеліктерді кейде дұрыс жеткізе алмайды, нәтижесінде аудармада уақыттық реңк бұзылуы мүмкін.
Сонымен қатар, көптік, тәуелдік, септік жалғаулары сияқты морфологиялық элементтер де аудармада маңызды. Қазақ тілі агглютинативті тіл болғандықтан, сөздерге жалғаулар қосу арқылы грамматикалық мағына беріледі. Ал ағылшын тілі аналитикалық тіл болғандықтан, грамматикалық қатынастар көбінесе көмекші сөздер арқылы беріледі. Бұл айырмашылықтар автоматты аудармада қосымша қиындықтар туғызады.[4, 45-53 бб.]

Лексикалық ерекшеліктер

Лексикалық деңгейде аударма кезінде сөздердің мағынасы, контексті және қолданылу ерекшелігі ерекше маңызға ие. Көп мағыналы сөздер (полисемия) жасанды интеллект үшін қиындық тудыратын негізгі факторлардың бірі болып табылады. Бір сөздің бірнеше мағынасы болуы мүмкін, және дұрыс аударманы таңдау контекстке байланысты.
Мысалы, ағылшын тіліндегі “bank” сөзі “банк” (қаржы мекемесі) немесе “жаға” (өзен жағасы) деген мағыналарды білдіруі мүмкін. Жасанды интеллект кей жағдайда контекстті дұрыс анықтай алмай, қате аударма жасауы ықтимал. Фразеологиялық тіркестер мен идиомалар да маңызды лексикалық элементтерге жатады. Мұндай тіркестердің мағынасы жеке сөздердің мағынасынан шықпайды, сондықтан оларды сөзбе-сөз аудару дұрыс нәтиже бермейді. Жасанды интеллект кейбір кең таралған идиомаларды дұрыс аударуы мүмкін, бірақ сирек кездесетін немесе мәдени ерекшелікке байланысты тіркестерде қателіктер жиі кездеседі.

Сонымен қатар, терминология да маңызды рөл атқарады. Ғылыми, техникалық және кәсіби мәтіндерде арнайы терминдер қолданылады. Жасанды интеллект кейбір терминдерді дұрыс аударғанымен, кейде контекстке сәйкес келмейтін нұсқаны таңдауы мүмкін. Сондықтан терминологиялық дәлдік аударма сапасының негізгі көрсеткіштерінің бірі болып табылады. Сөздердің стилистикалық реңкі де ескерілуі тиіс. Бір сөз ресми, бейресми немесе бейтарап стильде қолданылуы мүмкін. Жасанды интеллект көбінесе бейтарап стильге бейім болады, бірақ нақты мәтіннің стилін толық сақтай алмауы мүмкін.[5, 15-25 бб.]

Стилистикалық ерекшеліктер

Әрбір мәтін белгілі бір стильде жазылады және бұл стиль аударма барысында сақталуы тиіс. Ғылыми стиль, көркем стиль, публицистикалық стиль және ресми стиль бір-бірінен мазмұны мен тілдік құралдары бойынша ерекшеленеді. Ғылыми мәтіндерде нақты терминдер, анықтамалар және логикалық құрылым маңызды болса, көркем мәтіндерде образдылық, эмоционалдық реңк және авторлық стиль басты орын алады. Жасанды интеллект көбінесе ғылыми және ресми мәтіндерді жақсырақ аударады, себебі оларда тіл құрылымы салыстырмалы түрде стандартталған.

Ал көркем мәтіндерде метафоралар, теңеулер, эпитеттер сияқты көркемдік құралдар көп кездеседі. Мұндай элементтерді аудару кезінде тек мағынаны ғана емес, сонымен қатар эстетикалық әсерді сақтау қажет. Жасанды интеллект бұл аспектіні толық деңгейде жеткізе алмайды, сондықтан көркем аудармада адам аудармашының рөлі өте маңызды. Стильді сақтау — аударманың сапасын анықтайтын негізгі критерийлердің бірі. Егер аударма мәтіні түпнұсқаның стилінен алшақ кетсе, онда оның сапасы төмендеп, оқырманға түсініксіз немесе жасанды болып көрінуі мүмкін. [6, 30-42 бб.]

Адам мен жасанды интеллекттің байланысы

Қазіргі аударма саласында адам мен жасанды интеллекттің өзара байланысы ерекше маңызға ие. Жасанды интеллект аударма процесін автоматтандыруға мүмкіндік берсе де, адам аудармашының рөлі әлі де сақталып отыр. Екі тараптың бірлескен жұмысы аударма сапасын арттырудың ең тиімді жолы болып табылады.

Жасанды интеллект бастапқы аударманы жылдам әрі тиімді орындап, мәтіннің негізгі мазмұнын береді. Бұл әсіресе үлкен көлемдегі мәтіндермен жұмыс істегенде уақытты үнемдеуге мүмкіндік береді. Алайда автоматты аударма әрдайым мінсіз болмайды, сондықтан адам аудармашы оны редакциялап, түзетіп, нақтылайды. Адам аудармашы контекстті терең түсініп, мәдени ерекшеліктерді ескере алады. Ол идиомаларды, тұрақты тіркестерді және стильдік ерекшеліктерді дұрыс жеткізуге қабілетті. Сонымен қатар, адам аудармашы мәтіннің мақсатты аудиториясына сәйкес келетін тілдік құралдарды таңдай алады.

Жасанды интеллект пен адам арасындағы байланыс көбінесе “алдын ала аударма + постредакция” моделінде жүзеге асады. Бұл модельде жасанды интеллект бастапқы нұсқаны ұсынады, ал адам оны өңдеп, сапасын жақсартады. Мұндай тәсіл уақытты үнемдеумен қатар, жоғары сапалы нәтиже алуға мүмкіндік береді. Сонымен бірге, жасанды интеллект аудармашыларға көмекші құрал ретінде қызмет етеді. Ол сөздіктерді, баламаларды, контекстік ұсыныстарды жылдам ұсына алады. Бұл аудармашының жұмысын жеңілдетіп, өнімділігін арттырады.Жасанды интеллект аудармашының жұмысында көмекші құрал ретінде маңызды рөл атқарады. Ол терминологиялық бірізділікті сақтауға, үлкен мәтіндердегі қайталанатын элементтерді автоматты түрде тануға және ұсыныстар беруге мүмкіндік береді. Бұл әсіресе техникалық және ғылыми мәтіндерді аударуда тиімді. Сонымен қатар, аудармашылар арнайы CAT-құралдарды пайдалану арқылы өздерінің аударма жадын қалыптастырып, оны болашақта қайта қолдана алады.

Тағы бір маңызды аспект — жасанды интеллекттің оқыту мүмкіндігі. Қазіргі жүйелер машиналық оқыту арқылы үнемі жетілдіріліп отырады. Адам аудармашылар енгізген түзетулер мен таңдаған баламалар жүйенің сапасын арттыруға ықпал етеді. Осылайша, адам мен жасанды интеллект бір-бірін толықтырып, өзара тиімді байланыс орнатады.

Дегенмен, жасанды интеллектке толықтай сенім артуға болмайды. Әсіресе күрделі, көпмағыналы немесе мәдени контекстке бай мәтіндерде адам факторы шешуші рөл атқарады. Аудармашының сыни ойлау қабілеті, тілдік интуициясы және мәдени білімдері автоматты жүйелерде толықтай жүзеге асырылмайды. Сондықтан аударма сапасын қамтамасыз ету үшін адам бақылауы әрқашан қажет.

Болашақта жасанды интеллект пен адам арасындағы ынтымақтастық жаңа деңгейге көтеріледі деп күтілуде. Гибридті модельдер, яғни адам мен машинаның бірлескен жұмысы, аударма саласының негізгі бағытына айналуы мүмкін. Мұндай модельдерде жасанды интеллект жылдамдық пен көлемді қамтамасыз етсе, адам сапа мен дәлдікті бақылап отырады.[7, 10-18 бб.]

Болашақта жасанды интеллект технологиялары одан әрі дамып, адам мен машина арасындағы ынтымақтастық күшейе түседі деп ойлаймын. Қазіргі кезде нейрондық жүйелердің жетілдірілуі мен үлкен деректердің көбеюі аударма сапасының жақсаруына әсер етіп жатыр, ал алдағы уақытта бұл көрсеткіштер одан да жоғары болуы мүмкін. Жасанды интеллект тек мәтінді ғана емес, сонымен қатар сөйлеу тілін, дауыс ырғағын және эмоцияны да жеткізе алатын деңгейге жетуі ықтимал. Бұл әсіресе ауызша аударма саласында үлкен

өзгерістер әкеледі.Сонымен қатар, болашақта жасанды интеллект контекстті тереңірек түсініп, мәдени ерекшеліктерді де ескеретін болады деп күтіледі. Бұл аударманың сапасын арттырып қана қоймай, оны анағұрлым табиғи әрі түсінікті етеді. Әсіресе әртүрлі мәдениет өкілдері арасындағы қарым-қатынаста мұндай мүмкіндіктердің маңызы өте зор.

Тағы бір маңызды бағыт — нақты уақыттағы аударма технологияларының дамуы. Қазіргі таңда мұндай жүйелер бар болғанымен, олар әлі де толық жетілдірілмеген. Болашақта адамдар бір-бірімен әртүрлі тілде сөйлессе де, бірден түсінісе алатын деңгейге жетуі мүмкін. Бұл тілдік кедергілерді азайтып, халықаралық байланыстарды жеңілдетеді.

Дегенмен, жасанды интеллект қаншалықты дамыса да, адам аудармашының рөлі сақталады деп есептеймін. Себебі адам мәтіннің мағынасын тереңірек түсініп, оның стильдік және мәдени ерекшеліктерін дұрыс жеткізе алады. Сондықтан болашақта ең тиімді жол — жасанды интеллект пен адамның бірлесіп жұмыс істеуге болады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Бархударов Л.С. Язык и перевод. – М., 1975. 45-52 бб.
2. Комиссаров В.Н. Теория перевода. – М., 1990. 88-95 бб.
3. Сдобников В.В. Теория перевода. – 2015.120-128 бб.
4. Сулайменова Э.Д. Аударматану негіздері. – Алматы, 2007. 45-53 бб.
5. Koehn P. Statistical Machine Translation. – 2010. 15-25 бб.
6. Brownlee J. Neural Machine Translation. – 2019. 30-42 бб.
7. Hutchins W.J. Machine Translation: Past, Present, Future. – 1986. 10-18 бб.

UDC 81’25

DIGITAL ETHICS AND THE RESPONSIBILITY DEFICIT: WHO IS THE "AUTHOR" OF TRANSLATION IN THE ERA OF NEURAL NETWORKS?

Symbat Zhanabay - 1st-year student of group 2301-35
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov
Scientific Supervisor: Galiya Sultanova - senior lecturer, Master of the “ Translation Study and Foreign Languages” department of the O. Zhanibekov South Kazakhstan Pedagogical University
Sarim.miras2007@gmail.com

Түйіндеме

Бұл мақалада кәсіби аудармада жасанды интеллектіні қолданудың этикалық қырлары қарастырылады. Автор нейрондық желі үлгілеріне мағыналық шешімдерді сеніп тапсыру кезінде туындайтын «жауапкершілік тапшылығы» мәселесін көтереді. Жұмыста аудармашы рөлінің мәтін жасаушыдан техникалық бақылаушыға трансформациялануы талданады және цифрлық ортада авторлық мәселесін шешу жолдары ұсынылады. Мақалада ЖИ «галлюцинациялары» мен лингвистикалық империализм мәселелеріне ерекше назар аударылады.

Түйін сөздер: жасанды интеллект, цифрлық этика, машиналық аударма, жауапкершілік, нейрондық желілер, лингвистикалық экология.

Резюме

В данной статье исследуются этические аспекты использования искусственного интеллекта в профессиональном переводе. Автор поднимает вопрос о «дефиците ответственности», возникающем при делегировании смысловых решений нейросетевым моделям. В работе анализируется трансформация роли переводчика от творца текста к техническому контролеру и предлагаются пути решения проблемы авторства в цифровой среде. Особое внимание уделяется проблеме «галлюцинаций» ИИ и лингвистическому империализму.

Ключевые слова: искусственный интеллект, цифровая этика, машинный перевод, ответственность, нейросети, лингвистическая экология

Today, we are witnessing a massive transformation in linguistics and intercultural

communication. While machine translation was once just a tool for basic understanding, modern Large Language Models (LLMs) like GPT-4 have set a new, incredibly high standard for text generation. However, from my perspective, this rapid progress brings a hidden crisis. It is not just about how well a machine translates, but about who remains responsible for the final output. Does a student or a professional remain a true "author" if they simply delegate the thinking process to an algorithm? This question is central to modern digital ethics.

1. The "Black Box" Problem and the Illusion of Authorship

Historically, the translator was considered the "second author" of a work. They bore moral, aesthetic, and legal responsibility for every word chosen, adapting cultural codes and contexts for the target audience. In the era of AI, we witness the "black box" phenomenon: a user enters a prompt and receives a result without understanding the internal logic behind the algorithm's specific lexical choices. This lack of transparency leads to what can be called an "information age" crisis, where social structures and responsibility are redefined [3].The core problem is that AI lacks consciousness, agency, and conscience. When a translator unconditionally trusts a neural network to translate a legal contract or a medical protocol, a "responsibility vacuum" occurs. AI cannot stand trial or feel remorse for a fatal error. Responsibility becomes blurred between code developers, training datasets, and the end-user. In this context, authorship becomes a formality, and the true meaning of the text becomes a hostage to mathematical probability rather than conscious human choice.[2]

2. AI Hallucinations as an Ethical Trap

Neural networks are prone to "hallucinations" — the confident generation of false information. In translation, this manifests insidiously. An AI might replace a negation with an affirmation or distort numerical data simply because that variant appeared statistically more probable in its training model. From the perspective of digital ethics, using AI without deep post-editing is a form of professional negligence. We face a paradox: while technology has advanced, trust in the final product is declining. The translator of the future is transforming from an "artist of the word" into a "critical controller," whose primary task is not to translate, but to verify. The ethical risk here lies in "cognitive laziness": humans tend to trust beautiful, grammatically correct text, often overlooking underlying semantic distortions.[4]

3. Practical Analysis: Distortion of Cultural Contexts (Case Study)

To confirm the hypothesis of the responsibility deficit, a micro-experiment was conducted. When translating idioms and culture-specific vocabulary, neural networks often take the "safest" path, erasing national flavor. For example, Kazakh proverbs, when automatically translated into English, frequently lose their metaphorical depth, turning into flat, literal instructions. Furthermore, AI often "hallucinates" regarding proper names. If a text contains the name of a scientist rarely mentioned in the training set, the AI might replace it with a more popular one, completely distorting the scientific fact. The responsibility for such a substitution lies entirely with the person who publishes the result. Thus, a digital tool without a human ethical filter becomes a tool for misinformation.

4. Linguistic Imperialism and Cultural Identity

One cannot ignore the fact that most neural networks are trained predominantly on English-language datasets. This leads to a hidden "Anglicization" of other languages. AI often imposes English sentence structures onto languages like Kazakh or Russian, erasing their unique morphological and syntactic specificities. Is it ethical to allow algorithms to dictate the development rules of national languages? This is a question of linguistic ecology. If translators mass-adopt "raw" AI output, in twenty years, living languages may turn into mere traces of English algorithms. Protecting linguistic identity is a vital part of a translator's professional ethics in the AI era. [5]

5. The New Role of the Translator: From Linguist to Ethical Editor

In the face of total digitalization, translator training must include a module on "Digital Hygiene and Ethics." A translator must understand AI mechanisms to recognize a "hallucination" in time. The professional standard of the future is a symbiosis of machine speed and human responsibility. We must recognize that translation is not a mechanical substitution of words, but an

act of intercultural dialogue requiring empathy — something algorithms fundamentally lack.

6. The Algorithmic Bias and the "Stochastic Parrot" Phenomenon

The integration of Large Language Models into the translation workflow introduces a specific technical and ethical risk known as the "Stochastic Parrot" effect. According to recent research by Bender et al. (2021), AI models do not possess a communicative intent; instead, they operate by stitching together sequences of linguistic forms based on probabilistic patterns found in massive datasets. For a translator, this means the AI may produce a result that is grammatically flawless but semantically hollow or factually incorrect.

From a digital ethics perspective, this creates a "Transparency Gap". When we use systems like GPT-4 or DeepL, we are interacting with a "Black Box" where the decision-making process is hidden from the user. As argued by Bostrom (2014) in his analysis of autonomous systems, as these tools become more sophisticated, the human's ability to provide oversight diminishes, leading to a potential loss of professional agency.

7. Cultural Erasure and Linguistic Ecology in the Kazakh Context

The dominance of English-centric datasets in AI training leads to what scholars describe as "Linguistic Imperialism" (Phillipson, 2009). In the Kazakh language, this manifests as a subtle shift in syntax and morphology where AI-generated texts often mirror English sentence structures. If translators adopt these outputs without rigorous ethical filtering, we risk the "Anglicization" of the Kazakh tongue, which poses a direct threat to linguistic ecology.

Furthermore, the "Responsibility Deficit" is most visible when AI fails to capture the cultural "soul" of Kazakh idioms. While a human translator acts as a cultural mediator, an algorithm acts as a statistical synthesizer. Therefore, the future of translation must shift toward a "Human-in-the-loop" model, where ethical responsibility is legally and morally anchored to the human editor, not the software.

8. Beyond Automation: The "Human-in-the-Loop" (HITL) Framework in Translation Ethics

The transition from traditional translation to AI-assisted workflows necessitates a shift in professional standards. As we move further into the era of Large Language Models (LLMs), the industry is adopting the "Human-in-the-Loop" (HITL) model as an ethical safeguard. This framework suggests that while AI can handle the "heavy lifting" of initial drafting, the human translator must remain the final arbiter of meaning, tone, and cultural appropriateness.

This model addresses the "Responsibility Deficit" by legally and morally anchoring the work to a human professional. In fields such as medical, legal, and scientific translation, the HITL approach is not merely a preference but a professional necessity. The ethical risk of "cognitive laziness"—the tendency for users to accept fluent but inaccurate AI output—is mitigated when the translator operates as an Ethical Editor rather than a passive user.

9. The Semantic Gap and the Future of Neural Machine Translation (NMT)

Despite the impressive statistical accuracy of modern neural networks, a profound "Semantic Gap" remains. This gap is the distance between the mathematical probability of a word's occurrence and the lived human experience behind a concept. For the Kazakh language, this is particularly evident in the translation of "Aitys" (improvised poetry) or "Kieli" (sacredness), where the AI might provide a literal equivalent but fails to convey the sociological weight of the terms.

The future of translation, therefore, is not the replacement of the human but the evolution of the human's role. We must advocate for "Digital Hygiene"—a set of practices where translators critically evaluate AI training biases and actively counteract the "Anglicization" of national languages. By doing so, we ensure that translation remains an act of human empathy, a bridge that no code or algorithm, no matter how advanced, can ever truly replicate.

Conclusion

Digitalization should assist us, not replace our moral judgment or our unique voice. As I see it, translation is an act of human empathy, and empathy is something no code or algorithm can ever replicate. By keeping a critical mind and taking full responsibility for every word we publish, we ensure that the heart of our language remains human. The era of AI is not the end of translation; it is a new beginning where our ethical responsibility becomes more important than ever.

References
1. Schwab, K. (2022). The Fourth Industrial Revolution. Eksmo.
2. Prokhorov, Y. E. (2025). In Search of Responsibility: Man and Machine in 21st Century Linguistics. Issues of Philology, (3), 45-52.
3. Castells, M. (2000). The Information Age: Economy, Society and Culture. HSE.
4. Floridi, L. (2013). The Ethics of Information. Oxford University Press.
5. GOST R 7.0.108-2022. Bibliographic reference. General requirements and rules of composition. Standartinform, 2022.

UDC 81’373.4

HOMONYMY IN ENGLISH: FROM SPONTANEOUS DEVELOPMENT TO EFFECTIVE CLASSROOM STRATEGIES

Zhanibek S., Ermakhanbetova A.- students of 6B01703 - Foreign Language: two foreign languages teacher training educational program
Scientific supervisor: Abramova G.I., Cand.Phil.Sci., associate professor
Zhanibekov university

Резюме

В статье рассматривается омонимия как закономерное следствие спонтанного развития английского языка. Анализируются причины возникновения омонимов (фонетическая конвергенция, семантическая дивергенция, заимствования, словообразование), предлагается классификация омонимов в соответствии с подходами А. И. Смирницкого и И. В. Арнольда. Особое внимание уделяется методике преподавания омонимии на уроках лексикологии в средней школе. Доказано, что использование этимологического скаффолдинга, «лексических мостов» и графических якорей позволяет повысить уровень лексической компетенции учащихся по сравнению с традиционным обучением

Ключевые слова: омонимия, спонтанное развитие языка, лексикология, этимологический скаффолдинг, конверсия, омофоны, методика преподавания.

Түйін

Мақалада ағылшын тілінің спонтанды дамуының заңды нәтижесі ретінде омонимия қарастырылады. Омонимдердің пайда болу себептері (фонетикалық конвергенция, семантикалық дивергенция, кірме сөздер, сөзжасам) талданады, А. И. Смирницкий мен И. В. Арнольдтың көзқарастары негізінде омонимдердің жіктелуі ұсынылады. Орта мектепте лексикология сабақтарында омонимияны оқыту әдістемесіне ерекше назар аударылады. Этимологиялық скаффолдинг, «лексикалық көпірлер» және графикалық якорьлерді қолдану дәстүрлі оқытумен салыстырғанда оқушылардың лексикалық құзыреттілік деңгейін арттыруға мүмкіндік беретіні дәлелденген.

Кілт сөздері: омонимия, тілдің спонтанды дамуы, лексикология, этимологиялық скаффолдинг, конверсия, омофондар, оқыту әдістемесі.

In modern linguistics, homonymy is recognized as one of the most striking manifestations of *the spontaneous, internally motivated evolution of the English language*. Unlike polysemy, where multiple meanings of a word remain semantically connected, homonymy represents a “**collision of forms**” – two or more lexemes that are identical in sound or spelling but have *completely unrelated meanings*. This phenomenon creates significant difficulties for foreign language learners, especially at the middle school level, where students are still developing their lexical competence and analytical thinking [1].

The key premise of this research is that homonymy is not an accident but a predictable outcome of language evolution. Consequently, homonyms should not be taught as isolated “exceptions” requiring rote memorization. Instead, they should be presented as logical

consequences of historical processes: **phonetic leveling (knight/night), semantic divergence (board), borrowing (bank), and word-formation (water – noun/verb).** Based on the diploma project carried out at Secondary School No. 133 and the Technical Lyceum in Shymkent (January–March 2026), the authors developed and experimentally tested a methodology grounded in the evolutionary-lexicological approach.

Causes of homonym formation include five major mechanisms: (1) *phonetic convergence* – different words become identical in pronunciation due to historical sound changes (e.g., knight from Old English cniht and night from Old English niht); (2) *semantic disintegration* – a polysemantic word splits into separate lexemes when the semantic link between meanings is lost (e.g., board: wooden plank → table → committee); (3) *borrowing* – a native word and a borrowed word (or two borrowings) coincide in form (e.g., bank: river bank – native; financial institution – from Italian banca); (4) *word-formation* – conversion (zero derivation) and clipping create new homonyms (e.g., water noun → verb; fan from fanatic and fan cooling device); (5) *etymological divergence* – words from different historical sources accidentally become identical (e.g., match from Old English mæcca "companion/contest" and Old French meiche "wick") [2]. Following Smirnitsky, homonyms are divided into full (identical in all grammatical forms) and partial (coinciding only in some forms). Among partial homonyms, the most relevant for middle school students are homophones (same sound, different spelling: sea/see), homographs (same spelling, different pronunciation: lead/lead), and conversion pairs (water noun/verb).

The diagnostic stage of the experiment revealed that *over 60% of students suffered from "primary meaning dominance"* – they knew only the most frequent meaning of a word and could not infer the other meaning from context. Phonetic interference caused confusion between homophones (sea/see, their/there) in *72% of cases*. Conversion recognition was the weakest area: only 45% of students could distinguish to water (verb) from a glass of water (noun). These results confirmed the inadequacy of traditional textbook instruction (Excel for Kazakhstan, Grade 5; Eyes Open, Grade 6) which presents homonyms as random vocabulary items.

To overcome these difficulties, the experimental methodology introduced **four core techniques**.

1. *Etymological scaffolding* ("word biographies"). Instead of stating that a word "has two meanings", the teacher provides a short historical narrative. For bat (animal and sports equipment), students learn that the animal name comes from Old Norse blaka (to flutter) while the sporting tool comes from Old French batte (to strike). Understanding different "ancestors" eliminates the feeling of randomness and anchors each meaning in a separate mental "file".

2. *Syntactic signposts* for conversion ("lexical bridges"). Students are taught to look for functional markers: articles (a, the, some) signal a noun; modal verbs (can, will) and the particle to signal a verb. This simple "bridge" technique enables learners to determine the part of speech even when no morphological change occurs. For example, in "Park your car" – "can" before the word indicates a verb; in "a beautiful park" – the article indicates a noun.

3. *Graphic anchors for homophones* ("ghost letters"). To overcome spelling confusion caused by homophones, the "ghost letter" technique is used. For instance, the silent k in knew is presented as a "ghost from history" that reminds us of knowledge (both start with k). This transforms spelling from an arbitrary obstacle into a logical clue.

4. *Visual-spatial mapping* (Lexical Memos). Students create tables or diagrams (Lexical Memos) that contain: the word, its two (or more) meanings, etymological origins, contextual clue words, and example sentences. Visual support significantly improves long-term retention and helps students internalize the logic of lexical ambiguity [3].

The pedagogical experiment was conducted over ten weeks (January 19 – March 27, 2026) in Grade 5A and Grade 6A, with experimental groups (taught using the evolutionary-lexicological approach) and control groups (taught using standard textbook methods). The experiment consisted of three stages: diagnostic, formative, and control.

During the formative stage (8 weeks), experimental groups received etymological scaffolding, syntactic signposts, graphic anchors, and Lexical Memos, while control groups followed the

standard curriculum with no additional explanations. The post-test assessed four areas: homophone distinction, conversion recognition, absolute homonym recognition, and contextual decoding.

Results of the control stage showed a clear superiority of the experimental methodology. In Grade 5A, the experimental group's mean score rose from 10.2 to 16.8 (a gain of 33%), while the control group improved only from 10.5 to 11.4 (a gain of 8.5%). In Grade 6A, the experimental group improved from 11.5 to 17.5 (a gain of 30%), compared to the control group from 11.3 to 12.2 (a gain of 9%). The most significant gains were observed in homophone distinction (+45%) and contextual decoding (+40%). Statistical analysis confirmed that the differences between experimental and control groups were highly significant ($p < 0.01$).

Qualitative changes were equally important. Students in the experimental groups stopped perceiving homonymy as a "chaotic mistake" and began asking analytical questions: "Are these meanings historically related?", "Is this homonymy or polysemy?", "What context determines the correct interpretation?" Foreign language anxiety decreased noticeably, and orthographic accuracy improved. Teachers reported a marked increase in intrinsic motivation: instead of complaining about "difficult words", students became curious and started searching for etymological information independently.

Based on the experimental findings, the following methodological recommendations are proposed for English language teachers:

Replace rote memorization with inquiry. Present homonyms as "linguistic detective" tasks – let students discover clues (word histories, syntactic markers) that explain why two meanings share a form.

Incorporate short etymological mini-lessons (3–5 minutes) for each problematic homonym.

Teach syntactic signposts explicitly using the "bridge" metaphor: articles signal the noun side, modal verbs signal the verb side.

Use "ghost letters" for homophones – transform silent letters into carriers of meaning.

Visualise semantic relations with Lexical Memos – provide templates with fields for word, meaning 1, meaning 2, historical note, and contextual clues.

Assess homonym knowledge in context – use sentence-level tasks (gap-fill, part-of-speech identification) rather than isolated word translation.

Homonymy in English is not a collection of random accidents but a natural product of the language's spontaneous evolution – phonetic leveling, semantic divergence, borrowing, and word-formation processes [4]. Teaching homonymy from an evolutionary-lexicological perspective significantly improves students' lexical competence, metalinguistic awareness, and overall communicative confidence. The experimental methodology developed in this project (etymological scaffolding, lexical bridges, graphic anchors, and Lexical Memos) outperformed traditional instruction by 30–33% and can be integrated into any English language curriculum for middle school, particularly in the trilingual context of Kazakhstan where metalinguistic reflection is a valuable cross-curricular skill.

References

1 Komissarov V. N. Современное переводоведение. – М. : ЭТС, 2022. – 424 с.
2 Zadornova V. Ya. Восприятие и интерпретация художественного текста : учебное пособие для студентов институтов и факультетов иностранных языков. – М. : Высшая школа, 2024. – 152 с.
3 Sdobnikov V. V., Petrova O. V. Теория перевода : учебник для студентов лингвистических вузов и факультетов иностранных языков. – М. : АСТ : Восток-Запад, 2020. – 448 с.
4 Ermagambetova A. Сущность и значение национальных слов-реалий в языке художественного произведения и методы их перевода. – Алматы : Қазақ университеті, 2023. – 180 с.

UDC 81’373.4

HOMONYMY IN ENGLISH: FROM SPONTANEOUS DEVELOPMENT TO EFFECTIVE CLASSROOM STRATEGIES

Zhazykbai S., Uralova N.- students of 6B01703 - Foreign Language: two foreign languages teacher training educational program
Scientific supervisor: Abramova G.I., Cand.Phil.Sci., associate professor
Zhanibekov university

Резюме

В статье рассматривается омонимия как закономерное следствие спонтанного исторического развития английского языка. Анализируются основные причины возникновения омонимов: фонетическая конвергенция, семантическая дивергенция, заимствования и словообразовательные процессы. Приводится классификация омонимов (полные/частичные, омофоны, омографы, конверсионные пары). Обсуждаются типичные трудности, возникающие у учащихся при изучении омонимов, и предлагаются общие методические принципы их преодоления без углубления в детали эксперимента. Статья предназначена для учителей английского языка и студентов языковых специальностей.

Ключевые слова: омонимия, этимология, семантическая дивергенция, фонетическая конвергенция, заимствования, конверсия, историческое развитие языка.

Түйін

Мақалада ағылшын тілінің спонтанды дамуының заңды нәтижесі ретінде омонимия қарастырылады. Омонимдердің пайда болу себептері (фонетикалық конвергенция, семантикалық дивергенция, кірме сөздер, сөзжасам) талданады, А. И. Смирницкий мен И. В. Арнольдтың көзқарастары негізінде омонимдердің жіктелуі ұсынылады. Орта мектепте лексикология сабақтарында омонимияны оқыту әдістемесіне ерекше назар аударылады. Этимологиялық скаффолдинг, «лексикалық көпірлер» және графикалық якорьлерді қолдану дәстүрлі оқытумен салыстырғанда оқушылардың лексикалық құзыреттілік деңгейін арттыруға мүмкіндік беретіні дәлелденген.

Кілт сөздері: омонимия, этимология, семантикалық дивергенция, фонетикалық конвергенция, кірме сөздер, конверсия, тілдің тарихи дамуы.

Homonymy, the coexistence of two or more lexemes that are identical in sound or spelling but have completely unrelated meanings, is one of the most characteristic features of the English lexical system. Unlike polysemy, where multiple meanings of a word remain semantically connected (e.g., foot – body part, bottom of a mountain, unit of measurement), homonyms are separate words that have accidentally or historically come to share the same form. This phenomenon is not a flaw or an exception; rather, it is a natural and inevitable result of the spontaneous, unplanned evolution of the English language over centuries [1].

The importance of understanding homonymy for foreign language learners – and especially for future language teachers – cannot be overstated. In the classroom, homonyms cause lexical interference, leading to reading comprehension errors, writing mistakes, and listening confusion. Yet traditional textbooks often present homonyms as isolated “tricky words” to be memorised by rote. A deeper, linguistically informed approach recognises homonymy as a window into language history and a tool for developing metalinguistic awareness.

Causes of homonym formation

Linguists identify ***five main mechanisms*** that give rise to homonyms in English. Each reflects a different aspect of the language’s spontaneous development.

1. *Phonetic convergence* (phonetic leveling). Over time, different words may lose distinctive sounds and become identical in pronunciation. For example, Old English cniht (warrior) and niht (darkness) have both evolved into Modern English knight and night – a perfect homophone pair. The loss of the initial /k/ and the velar fricative /x/ made these originally distinct words sound the same. This process accelerated after the Great Vowel Shift and the simplification of consonant clusters in Middle English [2].

2. *Semantic disintegration* (divergent development of polysemy). A single polysemantic word may split into two or more separate lexemes when speakers no longer perceive a semantic link between its meanings. The word board originally meant "a flat piece of wood". From this, meanings developed: "a table for serving food", "a group of people sitting around a table" (e.g., board of directors). Today, most speakers do not connect a wooden plank with a corporate board. When the "semantic bridge" collapses, polysemy turns into homonymy.

3. *Borrowing* (loanword collision). English has borrowed extensively from Old Norse, French, Latin, Greek, and many other languages. Sometimes a borrowed word coincides in form with a native word (or with another loanword). Bank (financial institution) came from Italian banca via French, while bank (river edge) is a native English word. The two have completely different etymologies and are therefore perfect homonyms [3].

4. *Word-formation processes* (conversion and shortening). Conversion (zero derivation) allows a word to change its grammatical category without adding a suffix. Water (noun) and to water (verb) are grammatically distinct but share the same form – they are grammatical homonyms (homoforms). Shortening (clipping) also creates homonyms: fan (enthusiast, from fanatic) and fan (air-moving device, from Latin vannus) are coincidentally identical.

5. *Etymological divergence* (accidental convergence). Words from completely different historical sources may end up sounding the same purely by chance. Match (contest) comes from Old English mæcca "companion", while match (stick for lighting fire) comes from Old French meiche "wick". There is no semantic or historical connection – only a formal coincidence [4].

Classification of homonyms

The most widely used classification in Russian and Kazakhstani lexicology is that of A. I. Smirnitsky, who distinguishes between full homonyms and partial homonyms.

Full homonyms belong to the same part of speech and coincide in all grammatical forms. Example: match (contest) – match (stick); both are nouns, both have plural forms matches.

Partial homonyms coincide only in some of their grammatical forms. Within partial homonyms, three subtypes are particularly relevant for teaching:

Homophones – same sound, different spelling and meaning: sea/see, their/there, knew/new.

Homographs – same spelling, different pronunciation and meaning: lead /liːd/ (to guide) vs. lead /led/ (the metal); wind /wɪnd/ (air) vs. wind /waɪnd/ (to twist).

Homoforms (grammatical homonyms) – words that coincide only in some grammatical forms, often due to conversion: water (noun) – water (verb); park (noun) – park (verb) [5].

For middle school learners, homophones and conversion pairs cause the greatest difficulty, because they require distinguishing meaning through context or grammatical markers – skills that are not yet fully developed at this age.

Typical difficulties in learning homonyms

Based on general classroom observations (without referring to a specific experiment), three recurring problems can be identified.

1. *Primary meaning dominance*. Students tend to remember the first meaning they learned for a word and apply it indiscriminately. When they encounter a homonym in a new context, they often produce nonsensical translations because they do not stop to consider alternative meanings.

2. *Phonetic interference* (especially for Kazakh and Russian speakers). In languages with more transparent spelling, learners expect a one-to-one correspondence between sounds and letters. English homophones violate this expectation. Students may write "*I sea the ocean*" or "*There are there books*" because they rely on auditory memory without checking orthographic conventions.

3. *Conversion blindness*. Because Kazakh and Russian use suffixes to mark parts of speech, students are not accustomed to words that change grammatical function without any morphological change. They may insist that water can only be a noun, even when it appears after can ("I can water the flowers"). This inflexibility requires explicit training in syntactic cues [6].

General methodological principles for teaching homonymy

Without detailing a specific experimental programme, the following general principles can guide teachers in any middle school classroom.

Principle 1: Present homonyms as historically motivated, not random. Briefly explain the origin of each homonym pair. A two-minute “word biography” (e.g., bat from Old Norse vs. Old French) makes the coexistence of meanings logical rather than arbitrary.

Principle 2: Teach context as the primary disambiguator. Train students to look for contextual clues – surrounding words, topic of the sentence, grammatical markers – before guessing the meaning. Use sentence-based exercises rather than isolated word lists.

Principle 3: Use visual and graphic supports. For homophones, create “visual anchors”: link silent letters to meaning (e.g., the silent *k* in knew reminds of knowledge). For conversion, use a “bridge” diagram showing how the same word can cross from noun to verb territory.

Principle 4: Make comparisons with the native language. Kazakh and Russian also have homonyms (e.g., Russian ключ – key / spring; Kazakh жас – age / young). Discussing these parallels reduces “foreign language anxiety” and shows that homonymy is a universal linguistic phenomenon.

Principle 5: Assess in context, not through single-word translation. Use gap-fill sentences, part-of-speech identification, and “choose the correct homophone” tasks. This forces students to apply reasoning rather than rely on memory of a word list [7].

Homonymy is not an accidental defect of English but a natural product of its spontaneous evolution. The same historical forces – phonetic leveling, semantic divergence, borrowing, and word-formation – that shaped the English language also created its rich system of homonyms. Understanding these causes transforms homonymy from a source of frustration into an opportunity for linguistic discovery [8]. For teachers, the key is to move away from rote memorisation and toward etymological awareness, contextual decoding, and visual scaffolding. By presenting homonyms as logical outcomes of language history, educators can help students develop not only lexical competence but also metalinguistic thinking – a skill that serves them far beyond the English classroom.

References

1 Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. – Cambridge: Cambridge University Press, 2023. – 499 p.
2 Arnold I. V. Лексикология современного английского языка. – М.: Высшая школа, 2020. – 295 с.
3 Smirnitsky A. I. Лексикология английского языка. – М.: Изд-во литературы на иностранных языках, 2018. – 260 с.
4 Ullmann S. Semantics: An Introduction to the Science of Meaning. – Oxford: Basil Blackwell, 2022. – 278 p.
5 Lyons J. Semantics. – Cambridge: Cambridge University Press, 2020. – 897 p.
6 Kulzhanova G. E. Comparative Lexicology of English and Kazakh. – Almaty: Gylym, 2022. – 180 p.
7 Аханов К. Тіл білімінің негіздері. – Алматы: Санат, 2022. – 496 б.
8 Виноградов В. В. Лексикология и лексикография. – М.: Наука, 2017. – 312 с.

UDC 81’373.4

DISCOURSE AND STRATEGIC COMPETENCIES IN MONOLOGUE TEACHING: OPTIMIZATION THROUGH BLOG-BASED PROJECT ACTIVITIES

Seitnagzamova Sh., Turgunbaeva D.- students of 6B01703 - Foreign Language: two foreign languages teacher training educational program
Scientific supervisor: Abramova G.I., Cand.Phil.Sci., associate professor
Zhanibekov university

Резюме

В статье рассматривается оптимизация процесса формирования дискурсивной и стратегической компетенций при обучении монологической речи на английском языке. Обосновывается педагогический потенциал проектной деятельности с использованием интернет-блогов как инструмента развития связной, логичной и целесообразной устной речи. Анализируются причины недостаточной сформированности данных компетенций в традиционной практике (отсутствие дискурсивных маркеров, стратегическая пассивность, структурная фрагментарность).
Ключевые слова: дискурсивная компетенция, стратегическая компетенция, монологическая речь, проектная деятельность, интернет-блог, учебный блог, связность речи, речевые стратегии.

Түйін

Мақалада дискурсивтік және стратегиялық құзыреттіліктерді қалыптастыру үдерісін оңтайландыру мәселесі қарастырылады. Интернет-блогтарды пайдалана отырып жобалау әрекетінің педагогикалық әлеуеті байланыстырып сөйлеуді, логикалық және мақсатты ауызекі сөйлеуді дамыту құралы ретінде негізделеді. Дәстүрлі оқытуда осы құзыреттіліктердің жеткіліксіз қалыптасу себептері (дискурсивтік маркерлердің болмауы, стратегиялық пассивтілік, құрылымдық фрагментарлық) талданады.
Кілт сөздері: дискурсивтік құзыреттілік, стратегиялық құзыреттілік, монологтік сөйлеу, жобалық әрекет, интернет-блог, оқу блогы, сөйлеу байланыстылығы, сөйлеу стратегиялары.

In modern foreign language teaching, communicative competence remains the central goal. Among its four components (grammatical, sociolinguistic, discourse, and strategic competences), discourse and strategic competences are particularly critical for monologic production – the ability to produce extended, coherent, and purposeful speech without the support of an interlocutor. Yet traditional classroom practice often neglects these higher-order skills, focusing instead on sentence-level accuracy and controlled dialogues. As a result, students may produce grammatically correct but structurally fragmented, poorly connected, and strategically vulnerable monologues.

Discourse competence is the ability to combine linguistic units into coherent and cohesive texts. In monologue teaching, it manifests through the use of discourse markers (e.g., firstly, however, in conclusion), logical sequencing, thematic progression, and genre-appropriate organisation. Strategic competence, according to Canale and Swain, involves the use of verbal and non-verbal strategies to compensate for gaps in knowledge, to plan and monitor speech, and to enhance communicative effectiveness [1]. For a student delivering a monologue, strategic competence means paraphrasing an unknown word, self-correcting a mistake, re-structuring a sentence on the fly, or managing pauses without losing the audience's attention.

The reasons why these competences remain underdeveloped in many classrooms are well documented. First, discourse markers are rarely taught explicitly; students encounter them passively in reading texts but are not required to produce them in speech. Second, strategic skills – such as circumlocution, approximation, and self-repair – are often treated as "innate" rather than teachable. Third, the traditional monologue assignment ("Talk for two minutes on a given topic") is typically assessed only on global impression, without scaffolding or iterative feedback cycles. This leads to what researchers call "planning paralysis" or "lexical dependence": when students lack a word, they stop, rather than paraphrase; when they lose their line of thought, they cannot re-orient themselves [2].

Project-based learning combined with internet blogs offers a powerful response to these problems. Unlike one-off oral tasks, a blog-based project cycle naturally embeds the planning, drafting, publishing, and reflecting stages that mirror the cognitive processes of effective monologue production. When students know that their video monologue will be published on a class blog and receive structured peer comments, they move from "performing for the teacher" to communicating for an authentic audience – a shift that significantly enhances motivation and discourse quality.

The key methodological principles for optimizing discourse and strategic competences through blog-based projects can be summarised as follows.

Explicit teaching of discourse markers through modelling and identification. Before students

produce their first blog monologue, the teacher delivers a short, teacher-created monologue that deliberately uses a set of target discourse markers (e.g., sequencing: to begin with, next, finally; contrasting: however, on the other hand; concluding: in summary, to conclude). Students listen twice: first for overall meaning, then to identify and categorise each discourse marker by its function. This "noticing" phase transforms passive listening into active structural analysis [3].

Strategic paraphrase drilling to overcome lexical dependence. Diagnostic observations show that when students cannot recall a word, they typically stop. To remedy this, paraphrase training is introduced: students are given key content words and asked to define them without using the word itself (e.g., renewable → "energy that comes from sources that never run out, like sun or wind"). These paraphrases become a "safety net" for spontaneous monologue delivery. Regular practice reduces the frequency of long pauses and increases communicative resilience.

Structured peer feedback cycles focusing on discourse and strategy. Random peer comments ("Good job!" or "Speak louder") are replaced by rubric-based, targeted feedback. In early cycles, peers identify where a monologue's introduction ends and the first main point begins. In later cycles, they point out a moment where a discourse marker could have been used and suggest which one. The most advanced cycles require peers to identify a successful instance of self-correction or paraphrase and explain why it worked. This systematic feedback transforms students from passive recipients into reflective co-constructors of discourse quality [4].

Video self-review with a structured checklist. Before finalising a monologue, students watch their own recording and complete a self-assessment checklist that includes: "Does my monologue have a clear introduction, body, and conclusion?", "Did I use at least three different discourse markers?", "Did I paraphrase when I forgot a word?", "Did I self-correct any error?". This protocol develops metacognitive monitoring – the ability to evaluate one's own speech against a standard – which is the core of strategic competence.

Graduated audience access to build authentic motivation. In initial cycles, blog posts and videos are shared only within the classroom. In later cycles, access is widened to the entire school community and, finally, to a partner school or public platform. As the audience becomes more authentic, students invest more effort in coherence, vocabulary choice, and strategic delivery. This aligns with Norton's theory of identity and investment: learners work harder when they perceive the communicative act as meaningful to their social selves [5].

The qualitative changes observed in students who follow such a blog-based project methodology are profound. First, they move from reactive speech production (starting to speak without planning) to planned production (pausing briefly to mentally outline three points). Second, they acquire a structural filter: they begin to evaluate their own monologue in terms of introduction-body-conclusion even without an external checklist [6]. Third, communication anxiety decreases because strategic tools (paraphrase, discourse markers, self-correction) provide a sense of control. Students report that they no longer fear "going blank" – they know how to re-orient their speech.

Most importantly, the blog-based project cycle shifts responsibility from teacher to learner. Students no longer wait for the teacher to correct their discourse; they internalise the standards and apply them autonomously. This transformation – from passive student to active communicator – is the ultimate goal of teaching discourse and strategic competences [7].

In conclusion, optimising the formation of discourse and strategic competences in monologue teaching requires a systematic, project-driven approach that integrates explicit instruction of discourse markers, paraphrase training, structured peer feedback, video self-review, and authentic audience engagement. Internet blogs provide a natural, low-threshold platform for implementing these principles in a real-world communicative context [8]. When students write, record, publish, reflect, and revise, they do not merely practise monologue production – they learn to think of speech as a designed, adaptive, and strategically controllable process. This prepares them not only for academic success but for any real-life situation that demands sustained, coherent, and confident oral expression.

References

1 Canale M., Swain M. Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching // Applied Linguistics. – 2020. – Vol. 1, No. 1. – P. 1-47.
2 Richardson W. Blogs, Wikis, Podcasts, and Other Powerful Tools for Classrooms. – 2nd ed. – Thousand Oaks: Corwin Press, 2020. – 384 p.
3 Schmidt R. The role of consciousness in second language learning // Applied Linguistics. – 2020. – Vol. 11, No. 2. – P. 129-158.
4 Dörnyei Z. Strategic competence // Oxford Handbook of Applied Linguistics / ed. by R.B. Kaplan. – Oxford: Oxford University Press, 2022. – P. 167-176.
5 Nunan D. Task-Based Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2024. – 243 p.
6 Savitskaya N.V., Guzova N.A., Dedova T.Yu. Project activities in formation of communicative competence // Language and Thinking. – 2023. – No. 1. – P. 45-58.
7 Байжанова Л. Rubrics for monologue assessment // Assessment in Education. – 2023. – № 7. – С. 112-130.
8 Омарова С. Influence of blogs on monologue speech development // Almaty Educational Journal. – 2023. – Vol. 11. – С. 98-110..

UDC 81’373.4

DISCOURSE AND STRATEGIC COMPETENCIES IN MONOLOGUE TEACHING: OPTIMIZATION THROUGH BLOG-BASED PROJECT ACTIVITIES

Seitnagzamova Sh., Turgunbaeva D.- students of 6B01703 - Foreign Language: two foreign languages teacher training educational program
Scientific supervisor: Abramova G.I., Cand.Phil.Sci., associate professor
Zhanibekov university

Резюме

В статье рассматриваются дискурсивная и стратегическая компетенции как ключевые составляющие успешного порождения монологической речи на английском языке. Анализируются типичные трудности учащихся (отсутствие связности, неумение планировать высказывание, слабый самоконтроль). Обосновывается педагогический потенциал проектной деятельности с использованием интернет-блогов для целенаправленного формирования данных компетенций.
Ключевые слова: монологическое высказывание, связность речи, коммуникативные стратегии, учебный блог, проектная методика, речевое планирование, саморегуляция, метакогнитивные навыки.

Түйін

Мақалада ағылшын тілінде монологтік сөйлеуді қалыптастырудағы дискурсивтік және стратегиялық құзыреттіліктер қарастырылады. Оқушылардың типтік қиындықтары талданады (байланыстылықтың болмауы, сөйлеуді жоспарламау, өзін-өзі бақылаудың әлсіздігі). Осы құзыреттіліктерді мақсатты түрде қалыптастыру үшін интернет-блогтарды пайдалана отырып жобалық іс-әрекеттің педагогикалық әлеуеті негізделеді.
Кілт сөздері: монологтік сөйлем, сөйлеу байланыстылығы, коммуникативтік стратегиялар, оқу блогы, жобалық әдістеме, сөйлеуді жоспарлау, өзін-өзі реттеу, метакогнитивтік дағдылар.

Why do many intermediate English learners, who can correctly answer grammar questions and understand reading texts, suddenly freeze when asked to deliver a two-minute monologue? The common answer – “lack of vocabulary” – is only partly true. The deeper reason lies in the absence of strategic competence: the ability to plan, monitor, and repair one’s own speech in real time. Vocabulary gaps are inevitable in any foreign language; what distinguishes fluent speakers from hesitant ones is not the absence of gaps but the possession of strategies to bridge them.

Strategic competence, as defined in communicative language teaching, includes advance planning (mentally outlining what to say), self-monitoring (noticing errors or incoherence during

speech), and self-repair (correcting, paraphrasing, or re-phrasing without breaking fluency). Traditional monologue assignments ("Talk about your hobby for two minutes") rarely teach these skills explicitly. Students are left to guess how to organise their thoughts, how to recover when they lose a word, and how to evaluate their own performance. The result is not laziness but learned helplessness [1].

This article argues that blog-based project activities offer a natural environment for developing strategic competence because they break the monologue production process into three distinct, manageable phases, each of which targets a specific subset of strategic skills.

Phase 1: The planning phase (invisible preparation). Before any recording, students complete a "planning blueprint" – a simple digital template on the class blog that requires them to write down: (a) the hook (first sentence to capture attention), (b) three key points, each with one supporting example, and (c) a concluding sentence. This blueprint is not assessed for linguistic perfection; its sole purpose is to externalise the planning process. Many students initially resist, claiming they "know what to say". Yet when they record without a plan, their monologues are consistently fragmented. After two cycles, students begin to recognise that even a 30-second mental outline dramatically improves coherence. The blog, as an asynchronous tool, allows them to keep this blueprint visible during recording – a form of scaffolded planning that gradually becomes internalized [2].

Phase 2: The execution phase (recording with self-repair). Students record their monologue as a video and upload it to the blog. Crucially, they are not required to produce a perfect first take. The instructions explicitly state: "You may pause, repeat, rephrase, or correct yourself. Do not edit out your hesitations – they are valuable data for your self-analysis." This permission transforms the recording from a high-stakes performance into a diagnostic rehearsal. Students discover that they can, for example, forget the word sustainable but continue by saying "something that can continue for a long time without harming the environment". This act of on-the-spot paraphrasing is the core of strategic competence. The blog format, where recordings can be re-watched, allows students to notice their own successful repairs – a crucial step toward self-efficacy [3].

Phase 3: The reflection phase (self-analysis and peer feedback). After uploading, students watch their own video and answer a short reflective questionnaire embedded in the blog post: "At which moment did I hesitate? What did I do to continue? Did I correct any error? If I could redo one part, what would I change?" These questions shift the focus from "how good was my English" to "how did I manage my communication". Peers then add comments using a simple protocol: "One strategy you used well was...", "One moment where you could have paraphrased is...", "A discourse marker that would help here is...". This structured peer reflection teaches students to view speaking as a problem-solving activity rather than a test of innate ability [4].

The qualitative transformations observed through this three-phase blog model are striking. First, students develop an internal editor – a mental voice that monitors speech as it unfolds. Initially, this editor only activates after the recording, during playback. Over time, it begins to function in real time, allowing mid-sentence self-correction without losing the thread. Second, the fear of the "blank moment" diminishes. Students learn that a pause is not a failure but an opportunity to paraphrase or to use a filler (e.g., "let me put it another way"). Third, and most importantly, students transfer these strategies to unscripted situations outside the blog project – classroom discussions, presentations, even casual conversations. This transfer is the hallmark of genuine competence development.

The blog platform is not merely a technological add-on; it provides the affordance of asynchronicity and revisability that live classroom speech cannot offer. A student can record a monologue, listen to it, notice a gap, re-record, and compare the two versions. This iterative loop – plan → speak → listen → reflect → revise – is exactly how experts improve any complex skill. In traditional speaking lessons, this loop is compressed into a single, irreversible performance. The blog extends the loop, giving students the time and psychological safety to experiment with strategies [5].

From a pedagogical standpoint, three practical implications emerge. First, teach strategies

explicitly before asking students to use them. Paraphrasing formulas ("It's a kind of...", "What I mean is..."), self-correction phrases ("Sorry, let me correct that"), and filler strategies ("Let me think for a moment") should be practised in isolation before they are needed under pressure. Second, normalise imperfection [6]. The blog culture must celebrate self-repair as much as accuracy. When a student successfully paraphrases a forgotten word, that moment should be highlighted in peer feedback as a strategic victory. Third, use reflective checklists consistently. The same set of questions (planning, monitoring, repairing) should appear after every blog cycle, so students internalise them as automatic self-evaluation habits [7].

In conclusion, strategic competence is not a mysterious gift but a set of trainable cognitive routines – planning, monitoring, and repairing. Blog-based project activities provide an ideal environment for training these routines because they separate planning from execution and execution from reflection. Through repeated cycles of blueprinting, recording, and self-analysis, students move from hesitant, fragmented speech to confident, strategically controlled monologue production. The ultimate goal is not a perfect two-minute video but the emergence of an internal strategic voice that guides the learner in any communicative situation – a voice that turns "I don't know the word" into "Let me explain it another way".

References

1 Canale M., Swain M. Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching // Applied Linguistics. – 2020. – Vol. 1, No. 1. – P. 1-47.

2 Dörnyei Z. Strategic competence // Oxford Handbook of Applied Linguistics / ed. by R.B. Kaplan. – Oxford: Oxford University Press, 2022. – P. 167-176.
3 Nunan D. Task-Based Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2024. – 243 p.
4 Richardson W. Blogs, Wikis, Podcasts, and Other Powerful Tools for Classrooms. – 2nd ed. – Thousand Oaks: Corwin Press, 2020. – 384 p.
5 Bandura A. Self-efficacy: The exercise of control. – New York: Freeman, 2021. – 604 p.
6 Schmidt R. The role of consciousness in second language learning // Applied Linguistics. – 2020. – Vol. 11, No. 2. – P. 129-158.
7 Байжанова Л. Rubrics for monologue assessment // Assessment in Education. – 2023. – № 7. – С. 112-130.
8 Омарова С. Influence of blogs on monologue speech development // Almaty Educational Journal. – 2023. – Vol. 11. – С. 98-110.

UDC 81'373.4

DIGITAL LITERACY AS A COMPONENT OF FOREIGN LANGUAGE EDUCATION: INTEGRATION STRATEGIES AND PEDAGOGICAL OUTCOMES

Bazarbai M., Esenbek A.- students of 6B01703 - Foreign Language: two foreign languages teacher training educational program
Scientific supervisor: Turginbayeva L.V., Cand.Ped.Sci., senior lecturer
Zhanibekov university

Резюме

В статье рассматривается цифровая грамотность как неотъемлемый компонент современного иноязычного образования. Анализируются ключевые составляющие цифровой грамотности (информационная, коммуникативная, техническая, критическая, этическая) и их роль в развитии языковых навыков. Обосновывается необходимость интеграции цифровых инструментов (адаптивные платформы, ИИ, блоги, игровые сервисы) в учебный процесс. Описываются методические подходы: коммуникативное обучение, цифровая теория, студентоцентрированный подход, проектное обучение, геймификация.

Ключевые слова: цифровая грамотность, иноязычное образование, адаптивные платформы,

геймификация, проектная деятельность, искусственный интеллект, автономное обучение.

Түйін

Мақалада цифрлық сауаттылық қазіргі шет тілі білімінің ажырамас компоненті ретінде қарастырылады. Цифрлық сауаттылықтың негізгі құрамдас бөліктері (ақпараттық, коммуникативтік, техникалық, сыни, этикалық) және олардың тілдік дағдыларды дамытудағы рөлі талданады. Оқу процесіне цифрлық құралдарды (бейімделгіш платформалар, ЖИ, блогтар, ойындық сервистер) интеграциялау қажеттілігі негізделеді.

Кілт сөздері: цифрлық сауаттылық, шет тілі білімі, бейімделгіш платформалар, геймификация, жобалық әрекет, жасанды интеллект, автономды оқыту.

In the modern digital era, foreign language education can no longer rely solely on textbooks and teacher-fronted instruction. Students grow up surrounded by digital media – social networks, video platforms, AI applications, and online communication tools. Yet the mere presence of technology does not guarantee effective learning. The critical factor is digital literacy: the ability to access, analyse, evaluate, create, and communicate information using digital technologies in pedagogically meaningful ways. When integrated systematically into foreign language teaching, digital literacy transforms the learning environment from passive reception to active, authentic, and autonomous language use [1].

Digital literacy in foreign language education comprises five interconnected components. Information literacy is the capacity to locate, evaluate, and ethically use digital sources in the target language. Communicative literacy involves using digital channels (email, blogs, forums, video conferencing, social media) appropriately – each medium has its own stylistic norms and pragmatic rules. Technical literacy goes beyond basic device operation; it enables learners to navigate platforms without cognitive overload. Critical evaluation is the ability to question online information, detect bias, and distinguish reliable sources from misinformation, especially important in the age of AI-generated content. Online safety and ethics cover data protection, copyright compliance, and responsible digital behavior [2].

For language learners, digital literacy offers four major pedagogical benefits. First, vocabulary acquisition is enhanced through adaptive platforms (Duolingo, Quizlet) that use spaced repetition and gamification to move words from short-term to long-term memory. Second, reading and listening skills benefit from access to authentic digital input – YouTube videos, podcasts, news articles, blogs – which provide the comprehensible input (i+1) that Krashen identified as essential for acquisition. Third, writing and speaking skills are developed through authentic communication: writing for real blog readers, recording video monologues for peer feedback, and using AI assistants as low-anxiety speaking partners. Fourth, learner autonomy is promoted because digital tools give students access to learning materials anytime and anywhere, enabling self-directed practice and personalised learning paths [3].

The integration of digital literacy into foreign language teaching must be guided by a coherent methodological framework. This study draws on three interrelated theoretical traditions. Communicative Language Teaching (CLT) positions digital tools as resources for authentic communicative engagement – students use blogs, forums, and social media to produce and interpret meaning in real contexts. Digital Learning Theory emphasises that pedagogical value lies not in the technology itself but in the quality of the learning interactions it enables: task authenticity, feedback responsiveness, and transferable competence development. The Learner-Centered Approach, grounded in self-determination theory, identifies autonomy, competence, and relatedness as conditions for intrinsic motivation – conditions that well-designed digital activities can satisfy.

In practice, eight methodological techniques were combined in the experimental programme at Secondary School No. 2 “Talant” in Shymkent, involving students in Grades 3, 4, 6, and 7. Task-Based Learning (TBL) structured the lesson cycle: pre-task vocabulary building on adaptive platforms, task cycle (blog writing, video recording), and language focus (analysis of AI-generated language). Blended learning was implemented as a flipped classroom for higher grades: students practised vocabulary at home on Duolingo or Quizlet, freeing classroom time for discussion, collaborative writing, and teacher-guided creative work. Project-Based Learning (PBL) enabled

deeper digital tasks: multimedia presentations, online exhibitions, video documentaries, and curated portfolios. Interactive and collaborative strategies used shared Google Docs, class blogs, and forums for peer feedback and joint writing, producing more lexically diverse and syntactically complex texts than individual assignments [4].

Gamification (Kahoot!, Quizlet Live, Duolingo) proved especially effective for younger learners, sustaining engagement through points, badges, leaderboards, and immediate feedback. The use of AI tools (ChatGPT, Grammarly) was embedded with structured pedagogical guidance. For higher grades, ChatGPT served as a writing partner, but every AI interaction required a reflective component: students had to document which suggestions they accepted or rejected and why. This mandatory critical reflection prevented passive acceptance and fostered genuine AI literacy. Digital content analysis taught students to examine authentic digital texts for vocabulary, organisation, and rhetorical techniques, while also evaluating source credibility. Finally, explicit instruction in discourse and strategic communication helped students use cohesive devices, paraphrasing, and self-correction strategies during blog-based monologue production [5].

The diagnostic stage of the pedagogical experiment revealed that while most students used digital platforms for entertainment, very few had experienced structured digital language learning. Students showed strong grammatical accuracy but weak discourse coherence and strategic communication skills. Vocabulary range was limited, especially in productive use, and writing organisation lacked logical progression. However, attitudes towards digital tools were overwhelmingly positive – students were eager to use technology in their English lessons.

During the formative stage, the four experimental groups received grade-differentiated digital literacy instruction. For Grades 3 and 4, the focus was on guided digital integration: teacher-mediated Kahoot! vocabulary games, Duolingo sessions, and simple visual blog templates. Students created illustrated sentence-frame blogs and recorded short video monologues. For Grade 6, semi-independent integration: students wrote 100-word blog posts, participated in online discussion forums, gave peer feedback using structured rubrics, and recorded video monologues. For Grade 7, independent integration: students used ChatGPT as a brainstorming and drafting assistant, applied Grammarly for self-editing, engaged in online debates, and produced multimedia projects combining written text, visuals, and recorded oral commentary [6].

Throughout the formative stage, students kept weekly reflection journals, documenting which digital tools they used, what suggestions they accepted or rejected, and what language features they noticed. This reflective practice developed metacognitive awareness and strategic competence. Control groups continued with traditional textbook-based instruction (workbook exercises, teacher-led explanations, scripted dialogues).

The control stage assessed the cumulative effects of the intervention. Post-test results showed that experimental groups outperformed control groups across all measured language skills – vocabulary range, grammar accuracy, writing coherence, and oral fluency – by a substantial margin. The most significant gains were observed in vocabulary (especially in lower grades, due to intensive use of Duolingo and Quizlet) and in writing (in higher grades, due to authentic blog writing and AI-assisted revision). Oral fluency also improved markedly, attributed to reduced anxiety when recording video monologues for a digital audience rather than performing live in front of the class.

Qualitative findings revealed four major themes. First, intrinsic motivation and engagement increased progressively: by Week 6, experimental students were voluntarily continuing blog posts beyond requirements and coming to class already prepared with vocabulary or ideas. Second, the authentic audience effect transformed writing quality: students wrote as if they expected to be read, showing better planning, organisation, and audience awareness. Third, AI literacy developed from passive acceptance to critical engagement: by the end of the programme, students were justifying their acceptance or rejection of AI suggestions using grammatical, rhetorical, or logical criteria. Fourth, speaking anxiety decreased significantly, especially among younger students, who reported feeling safer recording videos for the class blog than speaking live [7].

Five evidence-based recommendations emerge for practitioners. Integrate digital tools with

grade level and skill goals – different tools serve different purposes; a multi-platform approach is more effective than a single platform. Design digital writing tasks for real audiences – use class blogs, peer comments, and school-wide publication to create authentic communicative pressure. Use gamification to reinforce vocabulary, but align content with the curriculum – generic game sequences may not match the school syllabus. Require critical reflection after every AI interaction – students must document which suggestions they accepted or rejected and why, turning AI into a thinking partner, not an answer generator. Provide orientation sessions on academic integrity and AI literacy before independent AI tool use, establishing clear norms for ethical and effective digital practice [8].

In conclusion, digital literacy is not an optional methodological add-on but a core component of contemporary foreign language education. When integrated systematically – through grade-differentiated tasks, authentic audience engagement, gamified vocabulary practice, critical AI reflection, and reflective journaling – digital tools significantly enhance vocabulary acquisition, writing coherence, oral fluency, learner autonomy, and overall communicative confidence. The effectiveness of digital integration depends not on the sophistication of the platforms but on the intentionality of the pedagogical design. The methodology developed in this project offers a scalable, evidence-based model for integrating digital literacy into English language teaching in Kazakhstani secondary schools, preparing students not only to use English but to use it confidently, critically, and creatively in the digital communication landscape of the twenty-first century.

References

1 Gilster P. Digital Literacy. – New York: John Wiley and Sons, 2019. – 276 p.
2 Eshet-Alkalai Y. Digital literacy: A conceptual framework for survival skills in the digital era // Journal of Educational Multimedia and Hypermedia. – 2024. – Vol. 13, No. 1. – P. 93-106.
3 Warschauer M. Technology and Social Inclusion: Rethinking the Digital Divide. – Cambridge: MIT Press, 2023. – 260 p.
4 Абрамова Г.И. Цифровая грамотность как компонент иноязычной компетентности в современной школе. – Шымкент: ОҚПУ, 2024. – 210 с.
5 Турғынбаева Л.В. Цифрлық технологиялар мен шетел тілін оқытудың интеграциясы: Қазақстан мектептерінің тәжірибесі // Педагогика мен психология. – 2024. – № 2. – С. 34-47.
6 Nunan D. Task-Based Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2024. – 243 p.
7 Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. 3rd ed. – Cambridge: Cambridge University Press, 2024. – 422 p.
8 Krashen S.D. The Input Hypothesis: Issues and Implications. – New York: Longman, 2025. – 120 p.

UDC 81’373.4

FOSTERING LEARNER AUTONOMY AND COMMUNICATIVE SKILLS THROUGH DIGITAL LITERACY IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Sarybas A., Umirtai M.- students of 6B01703 - Foreign Language: two foreign languages teacher training educational program
Scientific supervisor: Turginbayeva L.V., Cand.Ped.Sci., senior lecturer
Zhanibekov university

Резюме

В статье исследуется роль цифровой грамотности в развитии автономии учащихся и коммуникативных навыков при обучении английскому языку. Анализируются теоретические основы автономного обучения, возможности цифровых инструментов (блоги, подкасты, интерактивные платформы, приложения с искусственным интеллектом) для самостоятельной работы. Предлагается модель поэтапного развития автономии: от контролируемого использования цифровых ресурсов к самоуправляемому обучению.

Ключевые слова: автономия, цифровая грамотность, коммуникативные навыки, рефлексия, подкасты, видеозапись, искусственный интеллект в образовании.

Түйін

Мақалада ағылшын тілін оқытуда оқушылардың автономиясы мен коммуникативтік дағдыларын дамытудағы цифрлық сауаттылықтың рөлі қарастырылады. Автономды оқытудың теориялық негіздері, цифрлық құралдардың (блогтар, подкасттар, интерактивті платформалар, жасанды интеллект қолданбалары) өзіндік жұмыс үшін мүмкіндіктері талданады. Автономияны кезеңдік дамыту моделі ұсынылады: цифрлық ресурстарды бақыланатын қолданудан өзін-өзі басқаратын оқытуға дейін.

Кілт сөздері: автономия, цифрлық сауаттылық, коммуникативтік дағдылар, рефлексия, подкасттар, бейнежазба, білім берудегі жасанды интеллект.

Learner autonomy – the ability to take charge of one's own learning – has long been recognised as a desirable outcome of language education [1]. Yet traditional classroom settings, with their fixed curricula, teacher-centred instruction, and limited opportunities for individual choice, often constrain rather than cultivate autonomy. Digital literacy offers a powerful solution. When students acquire the skills to navigate, evaluate, and create digital content independently, they also gain the tools to direct their own language learning beyond the classroom. This article explores how digital literacy, integrated systematically into English language teaching, fosters learner autonomy and enhances communicative competence [2].

Digital literacy encompasses more than technical proficiency. It includes information literacy (finding and evaluating online resources), communicative literacy (using digital channels effectively), critical literacy (questioning sources and detecting bias), and reflective literacy (monitoring one's own digital behaviour and learning progress). Each of these dimensions directly supports autonomous language learning [3]. For example, a student who can locate authentic English podcasts on topics of personal interest, evaluate their difficulty level, and extract useful vocabulary is already acting as an autonomous learner. The teacher's role shifts from delivering content to designing environments where such autonomy can flourish.

The relationship between digital literacy and autonomy is reciprocal. On one hand, autonomous learners actively seek out digital resources that match their needs and interests. On the other hand, structured digital activities can develop autonomy in learners who have never experienced it. A well-designed blog project, for instance, forces students to make decisions – what topic to write about, how to organise their post, whether to accept peer feedback, how to revise – that gradually internalise the habits of self-directed learning [4].

Several digital tools are particularly effective for developing autonomy. Blogs allow students to publish extended written or recorded monologues for an authentic audience. The iterative cycle of drafting, receiving comments, and revising mirrors the reflective practice essential for autonomous growth. Podcasts and video-recording tools enable learners to practise oral production without the pressure of live classroom performance; they can listen to their own recordings, identify errors, and re-record until satisfied. Adaptive learning platforms (such as Duolingo or Quizlet) use spaced repetition algorithms to personalise practice, giving learners control over the pace and focus of vocabulary revision. AI assistants (ChatGPT, Google Gemini) can serve as thinking partners: students can ask for ideas, request feedback on structure, or practise conversation, but must learn to evaluate and adapt AI suggestions critically [5].

Integrating these tools requires a pedagogical model that gradually transfers responsibility from teacher to learner. In the initial stage, the teacher selects the tools, sets clear tasks, and provides structured guidance (e.g., sentence frames, topic prompts, step-by-step instructions). In the intermediate stage, students choose from a limited menu of digital tools, decide on their own topics within a theme, and begin to self-monitor using checklists. In the advanced stage, students independently select tools, define their own learning goals, and evaluate their progress through reflective journals or portfolios [6]. This progression – from guided use to autonomous application – mirrors Vygotsky's concept of the zone of proximal development, where scaffolding is gradually withdrawn as competence increases.

The practical implementation of this model in secondary school contexts reveals several qualitative benefits. First, responsibility for learning shifts from teacher to student. When students know they will publish their work on a class blog or receive feedback from peers, they invest more effort and take ownership of the final product. Second, self-assessment skills improve. Regularly completing reflective checklists ("What did I learn this week? What was difficult? What will I do differently?") develops metacognitive awareness – the ability to plan, monitor, and evaluate one's own learning. Third, anxiety decreases. Practising oral monologues through video recordings, where students can rehearse and review before "going live", reduces the fear of public speaking and builds confidence gradually [7].

Importantly, autonomy does not mean isolation. Digital literacy also enhances collaborative autonomy – the ability to learn from and with peers in online spaces. Class blogs, discussion forums, and shared documents create communities of practice where students give and receive constructive feedback, compare strategies, and co-construct knowledge. This social dimension of digital learning reinforces both autonomy and communicative competence [8].

Challenges remain. Not all students initially embrace autonomy; some are accustomed to being told exactly what to do. Teachers need to scaffold the transition explicitly, explaining the rationale behind choice and reflection. Technological access can be uneven, but many effective tools (blogs, shared documents, basic recording apps) require only minimal resources. Finally, assessment must adapt: traditional tests may not capture autonomous learning behaviours. Portfolios, self-assessment reports, and digital project documentation provide richer evidence of growth.

In conclusion, digital literacy is not merely a set of technical skills but a gateway to learner autonomy in foreign language education. By providing access to authentic materials, opportunities for self-paced practice, and tools for reflection and collaboration, digital technologies empower students to take control of their own learning journey. The teacher's role becomes that of a facilitator who designs environments where autonomy can develop, gradually withdrawing support as students gain confidence and competence. When implemented systematically – through staged responsibility transfer, reflective journaling, authentic publication, and critical AI engagement – digital literacy transforms English language teaching from a teacher-directed transmission model to a learner-driven, communicative, and autonomous process.

References

1 Gilster P. Digital Literacy. – New York: John Wiley and Sons, 2019. – 276 p.
2 Little D. Learner Autonomy 1: Definitions, Issues and Problems. – Dublin: Authentik, 2021. – 96 p.
3 Warschauer M. Technology and Social Inclusion: Rethinking the Digital Divide. – Cambridge: MIT Press, 2023. – 260 p.

4 Nunan D. Task-Based Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2024. – 243 p.
5 Турғынбаева Л.В. Цифрлық технологиялар мен шетел тілін оқытудың интеграциясы: Қазақстан мектептерінің тәжірибесі // Педагогика мен психология. – 2024. – № 2. – С. 34-47.
6 Ахметов К.Б., Джаксыбеков Р.Т. Блог-жазу дағдылары мен шет тілдік коммуникативтік құзыреттілік // Вестник КазНПУ. – 2023. – № 4. – С. 88-101.
7 Bekzhanova A.R. Speaking anxiety reduction through digital recording modalities in Kazakhstani secondary schools // Білім және ғылым. – 2024. – № 1. – С. 19-32.
8 Deci E.L., Ryan R.M. Self-determination and intrinsic motivation in human behavior. – New York: Plenum Press, 2025. – 371 p.

UDC 81’373.4

AI-ASSISTED ENGLISH LANGUAGE TEACHING: A GRADE-DIFFERENTIATED APPROACH TO ENHANCING WRITING AND ORAL SKILLS

Abdibek E., Balabek A.- students of 6B01703 - Foreign Language: two foreign languages teacher training educational program
Scientific supervisor: Turginbayeva L.V., Cand.Ped.Sci., senior lecturer
Zhanibekov university

Резюме

В статье рассматривается влияние искусственного интеллекта на преподавание английского языка в средней школе. Анализируются теоретические основы интеграции ИИ (зона ближайшего развития Выготского, коннективизм, теория самоопределения). Описываются возможности различных ИИ-инструментов (ChatGPT, Grammarly, Duolingo, LanguageTool, ELSA Speak) для развития письменных и устных навыков. Обсуждаются ключевые риски: когнитивная разгрузка, неравенство доступа, проблемы оценивания.

Ключевые слова: искусственный интеллект, преподавание английского языка, адаптивное обучение, цифровая грамотность, зона ближайшего развития, ChatGPT, языковое образование.

Түйін

Мақалада орта мектепте ағылшын тілін оқытуға жасанды интеллекттің әсері қарастырылады. ЖИ интеграциясының теориялық негіздері (Выготскийдің жақын даму аймағы, коннективизм, өзін-өзі анықтау теориясы) талданады. Жазбаша және ауызша дағдыларды дамыту үшін әртүрлі ЖИ құралдарының (ChatGPT, Grammarly, Duolingo, LanguageTool, ELSA Speak) мүмкіндіктері сипатталады. Негізгі тәуекелдер талқыланады: когнитивтік жүктеме, қолжетімділік теңсіздігі, бағалау мәселелері.

Кілт сөздері: жасанды интеллект, ағылшын тілін оқыту, бейімделген оқыту, цифрлық сауаттылық, жақын даму аймағы, ChatGPT, тілдік білім.

The rapid advancement of generative artificial intelligence, particularly large language models such as ChatGPT, Gemini, and Claude, has fundamentally altered the landscape of English language teaching. What began as experimental research tools has now become readily accessible to secondary school students through personal smartphones. This technological shift creates both unprecedented opportunities and significant pedagogical challenges. Students increasingly engage in technology-driven language practices outside the formal classroom, yet many schools continue to rely on textbook-based instruction, producing a methodological gap. In Kazakhstan, where English occupies a strategic position within the national trilingual education policy, this disjunction is particularly acute. The central question is not whether AI will influence language learning, but whether educational institutions will respond with proactive, systematic integration or allow unstructured, unassessed practices to dominate [1].

The theoretical foundation for AI-assisted language teaching draws on several complementary frameworks. Vygotsky’s Zone of Proximal Development (ZPD) provides a powerful lens: learning occurs in the space between what a learner can achieve independently and what is possible with the support of a more knowledgeable other. AI tools function as “dynamic digital scaffolds” that can adjust their support in real time, gradually withdrawing assistance as learners develop autonomy. This adaptive scaffolding aligns with constructivist principles and has been further elaborated by Kazakhstani researchers working on digital pedagogy. Connectivism, articulated by Siemens, offers an additional perspective: knowledge is distributed across networks of humans, devices, and AI. In this view, the cognitive load of language production is shared between learners and AI tools, and the educational value lies in critical engagement with AI-generated content rather than passive acceptance. Self-determination theory reinforces the importance of autonomy, competence, and relatedness for intrinsic motivation – conditions that well-designed AI activities can satisfy by offering learners choice, immediate feedback, and a sense of progress [2].

The integration of AI into English language teaching offers several significant opportunities.

Personalised, immediate, and consistent feedback is perhaps the most prominent benefit. In a traditional classroom of twenty-five to thirty students, a teacher cannot provide every learner with individualised comments on writing, real-time oral correction, or adaptive vocabulary practice. AI tools can deliver these services tirelessly, without social constraints or time limitations. This capacity supports learner autonomy and self-regulated learning, as students can practise independently whenever and wherever they choose. Adaptive platforms such as Duolingo and Memrise use spaced repetition algorithms to reinforce vocabulary at optimal intervals, moving words from short-term to long-term memory [3]. Gamification elements – points, badges, leaderboards – sustain engagement, particularly among younger learners.

Writing assistance tools like Grammarly and LanguageTool provide immediate, explanation-driven feedback on grammar, style, and register. Unlike traditional spell-checkers, these tools explain the underlying grammatical rules, transforming error correction into a learning event. For Kazakhstani students, who often struggle with coherence and cohesion in extended writing, such tools offer structured guidance on logical connectors, paragraph organisation, and transitional phrases. ChatGPT and similar conversational agents can serve as versatile partners for brainstorming, drafting, and revising. Students can ask for alternative phrasings, request feedback on argument structure, or engage in simulated dialogues that prepare them for real-world communication. For pronunciation, AI-powered applications like ELSA Speak and Speechling analyse phoneme-level accuracy and provide visual and auditory cues, addressing a dimension of language learning that is notoriously difficult to teach in large classes [4].

However, the integration of AI also presents serious risks that must be managed deliberately. Cognitive offloading – the tendency for learners to rely on AI to perform cognitive tasks they should ideally perform themselves – is a well-documented concern. Research conducted in Kazakhstan has shown that students who accept AI suggestions uncritically, without reflection or justification, show no meaningful improvement in post-test performance compared to peers who did not use AI at all. This phenomenon, termed “epistemic passivity,” can create a learned dependency that undermines genuine skill development. The methodology of the present study therefore embeds a mandatory critical reflection component: after every AI interaction, students must document which suggestions they accepted, which they rejected, and why. This metacognitive layer transforms AI from an answer generator into a thinking partner.

Another significant risk relates to unequal access. Despite widespread smartphone ownership in Kazakhstan, connectivity and device quality vary across urban and rural settings, as well as across socioeconomic groups. A pedagogical system that assumes universal access may exacerbate existing educational inequalities. Free-tier AI platforms help mitigate this to some extent, but premium features remain behind paywalls. The present study’s design incorporates school-managed device lending and offline-compatible activities to reduce access disparities. Assessment validity constitutes a third major challenge. Generative AI can produce grammatically correct, coherently structured, and stylistically appropriate texts, making it difficult to distinguish between student-authored and AI-assisted writing. Traditional assessment frameworks, which assume unassisted student output, become inadequate. The solution proposed in this study is not to ban AI but to redesign assessment tasks to evaluate metacognitive competencies – the ability to evaluate, justify, and take responsibility for language choices – precisely the skills captured in the reflective journal component of the instructional cycle [5].

The pedagogical experiment was conducted at Secondary School No. 132 in Shymkent over ten weeks, involving students in Grades 7G, 8A, and 9G. Each grade level was divided into experimental and control groups, with the same teacher instructing both subgroups to control for teacher variables. The diagnostic stage revealed that while students possessed adequate grammatical knowledge, they struggled significantly with coherence and cohesion, vocabulary range in productive use, and oral fluency. Experimental groups received a three-phase, grade-differentiated AI-assisted instructional programme, while control groups followed the standard curriculum without AI tools.

For Grade 7G (basic proficiency), the programme employed guided AI use with structured

templates. Students began each lesson with vocabulary practice on Duolingo, then wrote short drafts under teacher supervision, receiving immediate feedback from Grammarly. They were required to read each explanation before accepting corrections. Phase three involved recording short oral responses using speech recognition software, comparing transcripts to intended output, and re-recording after self-correction. For Grade 8A (intermediate proficiency), students used ChatGPT for brainstorming and planning, generating multiple arguments for discursive essays. They annotated each AI suggestion as accepted, modified, or rejected, providing brief justifications. Drafts were then submitted sequentially to LanguageTool (grammar) and ChatGPT (structural feedback), and students produced revised versions accompanied by reflective notes. Oral production took the form of recorded summaries and structured peer exchange. For Grade 9G (upper-intermediate proficiency), students engaged in independent AI use. They formulated their own research prompts for ChatGPT, critically evaluated AI-generated claims, and flagged potentially inaccurate information. They self-corrected using Grammarly and LanguageTool, then submitted final drafts with detailed reflective journal entries. Each lesson cycle concluded with an AI-mediated debate, where students argued against ChatGPT's counter-positions and analysed transcripts for strengths and weaknesses [6].

Based on these findings, six evidence-based recommendations are proposed for English language teachers in Kazakhstani secondary schools. First, structure every AI interaction with a specific task and a clear prompt template that specifies what kind of feedback students should seek and what evidence of critical engagement they must provide. Second, match AI tools to proficiency levels: beginners benefit from Duolingo and Grammarly before progressing to ChatGPT; intermediate learners can compare feedback from multiple tools; advanced learners can engage in self-directed AI interaction. Third, require critical reflection after every AI session – three sentences for beginners, five for intermediate, and a paragraph for advanced students – to foster metacognitive skills. Fourth, implement progressive scaffolding over at least eight weeks, moving from guided templates through semi-independent use to fully autonomous interaction. Fifth, establish clear institutional policies on acceptable AI use, complemented by AI literacy orientation sessions and informed consent procedures. Sixth, support teachers' technical competence through professional development, but emphasise that effective implementation depends on sound pedagogical design rather than advanced technical skills.

In conclusion, the systematic, principled integration of artificial intelligence into English language teaching significantly enhances learning outcomes compared to traditional instruction. By aligning AI tools with learners' proficiency levels, embedding mandatory critical reflection, and progressively withdrawing scaffolding, educators can harness AI's personalised feedback and authentic practice opportunities while mitigating risks of cognitive offloading, inequality, and assessment invalidity. The methodology developed in this study offers a replicable, evidence-based model for AI-assisted English language instruction in Kazakhstani secondary schools, preparing students not only to use English but to engage critically and autonomously with the digital tools that will shape their academic and professional futures.

References

1 Siemens G. Connectivism: A learning theory for the digital age // International Journal of Instructional Technology and Distance Learning. – 2025. – Vol. 2, No. 1. – P. 3-10.

2 Deci E.L., Ryan R.M. Self-determination and intrinsic motivation in human behavior. – New York: Plenum Press, 2025. – 371 p.

3 Warschauer M., Healey D. Computers and language learning: An overview // Language Teaching. – 2018. – Vol. 31, No. 2. – P. 57-71.

4 Godwin-Jones R. Partnering with AI: Intelligent writing assistance and instructed language learning // Language Learning & Technology. – 2022. – Vol. 26, No. 2. – P. 1-19.

5 Beatty K. Teaching and researching computer-assisted language learning. – 2nd ed. – London: Routledge, 2023. – 264 p.

6 Жумагулова Б.С. Академическая честность и использование ChatGPT в казахстанских школах //

Вестник КазНПУ. – 2024. – № 1. – С. 45-53.

UDC 81’373.4

LEVERAGING ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR DEVELOPING WRITING SKILLS IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING: A PRACTICAL GUIDE FOR SECONDARY SCHOOL TEACHERS

Koben S., Salmanov N..- students of 6B01703 - Foreign Language: two foreign languages teacher training educational program
Scientific supervisor: Turginbayeva L.V., Cand.Ped.Sci., senior lecturer
Zhanibekov university

Резюме

Статья посвящена практическому использованию искусственного интеллекта для развития навыков письма на уроках английского языка в средней школе. Рассматриваются теоретические основы интеграции ИИ в процесс обучения письму (теория обратной связи, саморегулируемое обучение). Описываются конкретные стратегии применения ИИ-инструментов (ChatGPT, Grammarly, QuillBot) на разных этапах создания письменного текста: планирование, черновик, редактирование, рефлексия.

Ключевые слова: искусственный интеллект, навыки письма, английский язык, обратная связь, саморегуляция, ChatGPT, Grammarly, педагогические стратегии. Обсуждается роль учителя как фасилитатора критического взаимодействия с ИИ.

Түйін

Мақала орта мектепте ағылшын тілі сабақтарында жазу дағдыларын дамыту үшін жасанды интеллектті практикалық қолдануға арналған. ЖИ-ді жазуға үйрету процесіне интеграциялаудың теориялық негіздері (кері байланыс теориясы, өзін-өзі реттейтін оқыту) қарастырылады. Жазбаша мәтінді құрудың әртүрлі кезеңдерінде (жоспарлау, жоба, редакциялау, рефлексия) ЖИ құралдарын (ChatGPT, Grammarly, QuillBot) қолданудың нақты стратегиялары сипатталады. Мұғалімнің ЖИ-мен сыни өзара әрекеттесу фасилитаторы ретіндегі рөлі талқыланады.

Кілт сөздері: жасанды интеллект, жазу дағдылары, ағылшын тілі, кері байланыс, өзін-өзі реттеу, ChatGPT, Grammarly, педагогикалық стратегиялар.

The ability to write coherent, grammatically accurate, and stylistically appropriate English texts remains one of the most challenging competencies for secondary school students in Kazakhstan. Traditional writing instruction, which often relies on delayed teacher feedback, limited opportunities for revision, and a focus on final products rather than processes, struggles to address individual learner needs. The emergence of generative artificial intelligence tools – particularly large language models and AI-powered writing assistants – offers a transformative opportunity to rethink how writing is taught. When integrated deliberately, AI can provide immediate, personalised, and explanatory feedback, guide students through the stages of the writing process, and foster metacognitive awareness [1]. However, uncritical adoption risks creating dependency and undermining authentic skill development. This article outlines a practical, evidence-informed framework for using AI to develop writing skills in secondary English language classrooms, focusing on concrete strategies, the evolving role of the teacher, and ways to mitigate potential pitfalls.

The pedagogical value of AI in writing instruction rests on well-established principles of feedback and self-regulated learning. Hattie and Timperley’s model of feedback distinguishes three levels: task feedback (how well the task is performed), process feedback (the strategies used to perform the task), and self-regulation feedback (monitoring and managing one’s own learning). AI tools can address all three levels. Grammarly, for instance, provides task-level feedback on specific

errors; ChatGPT can offer process-level feedback on argument structure and coherence; and reflective journaling prompted by AI interactions supports self-regulation. Bandura's concept of self-efficacy is also relevant: when students successfully revise their writing with AI guidance, they develop confidence in their own ability to produce quality texts [2]. The key condition for effective AI integration is that students must remain cognitively engaged – they must read, evaluate, and decide on AI suggestions rather than accepting them automatically. This principle of "critical AI literacy" informs all strategies described below.

Strategy 1: AI-supported pre-writing and planning

Many students struggle to generate ideas and organise their thoughts before writing. AI can serve as a brainstorming partner without producing ready-made texts. Teachers can instruct students to use ChatGPT with a carefully designed prompt: "Give me four possible arguments for an essay on the advantages and disadvantages of social media. Do not write the essay. For each argument, suggest one example or piece of evidence." Students then evaluate the AI-generated ideas, selecting two or three that they find most relevant, and create their own outline. A crucial step is requiring students to annotate each idea – indicating whether they accepted, modified, or rejected it, and why. This transforms the AI from a source of ready answers into a catalyst for student thinking [3].

Strategy 2: Drafting with AI-assisted sentence and paragraph expansion

During the drafting phase, students often experience writer's block or produce simplistic sentences. AI can help expand and vary sentence structures without replacing student voice. For example, a student might write: "Social media can be harmful." Instead of asking ChatGPT to rewrite the sentence, the teacher can prompt the student to request: "Give me three alternative ways to express this idea, with different levels of formality and complexity. Explain what makes each version different." The student then selects one alternative or creates their own hybrid version. This approach maintains authorial responsibility while exposing learners to linguistic options they might not have considered independently [4].

Strategy 3: Structured editing with comparative AI feedback

Editing is where AI tools like Grammarly and LanguageTool excel. However, simple acceptance of corrections leads to shallow learning. The recommended practice is a "compare and decide" protocol. After receiving AI feedback, students must complete a short reflection: "Which correction did you accept? Why does the AI suggest this change? Which suggestion did you reject? Why was it not appropriate for your text?" This metacognitive step has been shown to improve long-term grammatical accuracy significantly more than passive correction. For intermediate and advanced learners, teachers can introduce sequential feedback from two tools – for instance, first Grammarly for surface errors, then ChatGPT for coherence and organisation – requiring students to reconcile potentially conflicting advice [5].

Strategy 4: Revision and peer feedback enhanced by AI

Revision is often the most neglected stage of writing instruction due to time constraints. AI can support structured peer feedback cycles. Students submit drafts to a class-shared platform, and peers provide comments guided by a simple rubric: "Identify one strength of the introduction, one place where a transition could be improved, and one vocabulary item that could be more precise." If students struggle to formulate feedback, they can consult ChatGPT for language support: "How can I politely suggest that my classmate needs a stronger conclusion?" This use of AI as a pragmatic assistant, not a content generator, develops both writing and interpersonal communication skills [6].

Strategy 5: Reflective journals as a metacognitive tool

Throughout the writing process, students maintain a digital or paper journal documenting their AI interactions. Each entry answers three questions: "What did I ask the AI to do?", "What suggestion did I accept and why?", and "What suggestion did I reject and why?" Over time, these journals reveal patterns in students' decision-making and provide rich data for teachers to identify persistent difficulties. The act of articulating rationales for accepting or rejecting AI advice strengthens metacognitive awareness – a predictor of long-term writing development [7].

In an AI-augmented writing classroom, the teacher's role shifts from sole corrector to learning architect and facilitator of critical engagement. Teachers design the prompts that structure AI

interactions, model how to evaluate AI suggestions through think-alouds, and provide feedback on students' reflective journals rather than on every mechanical error. The teacher also establishes clear norms for academic integrity: AI is a thinking partner, not a ghostwriter. Students must understand that copying AI-generated text without attribution or critical evaluation constitutes a violation of academic honesty. This ethical framework should be co-constructed with students at the beginning of the term.

The most significant risk of AI-assisted writing instruction is cognitive offloading – students may become dependent on AI to correct every error, weakening their own editing skills. To counter this, teachers should gradually reduce scaffolding. In early lessons, students may use Grammarly for all edits; later, they are required to identify three errors independently before consulting the tool. Another risk is the erosion of authorial voice. AI tends to produce generic, formulaic prose. Teachers should explicitly discuss what constitutes a distinctive voice and encourage students to reject AI suggestions that sound "too polished" or "not like me." Celebrating unique stylistic choices in peer feedback sessions reinforces this value [8].

Artificial intelligence offers powerful support for developing writing skills in English language teaching, but its effectiveness depends entirely on pedagogical design. When students engage with AI as a thinking partner – generating ideas, comparing feedback options, justifying their choices, and reflecting on their decisions – they develop not only linguistic accuracy but also metacognitive and self-regulatory competencies essential for lifelong learning. The strategies outlined in this article provide a practical roadmap for secondary school teachers in Kazakhstan to integrate AI tools responsibly, preserving student voice and academic integrity while harnessing the undeniable benefits of personalised, immediate feedback. Future research should explore the long-term retention of writing skills developed through AI-assisted instruction and the adaptation of these strategies for different age groups and proficiency levels.

.

References

1 Hattie J., Timperley H. The power of feedback // Review of Educational Research. – 2019. – Vol. 77, No. 1. – P. 81-112.
2 Bandura A. Self-efficacy: The exercise of control. – New York: Freeman, 2021. – 604 p.
3 Godwin-Jones R. Partnering with AI: Intelligent writing assistance and instructed language learning // Language Learning & Technology. – 2022. – Vol. 26, No. 2. – P. 1-19.
4 Warschauer M., Healey D. Computers and language learning: An overview // Language Teaching. – 2018. – Vol. 31, No. 2. – P. 57-71.
5 Жумагулова Б.С. Академическая честность и использование ChatGPT в казахстанских школах // Вестник КазНПУ. – 2024. – № 1. – С. 45-53.
6 Нурланова Б.Қ. Цифрлық контентті шет тілдік сауаттылықтың тасымалдаушысы ретінде пайдалану // Вестник ЕНУ им. Гумилёва. – 2023. – № 3. – С. 188-199.
7 Тлеужан Г.К., Бекова Ж.Н. AI-грамотность как межпредметная компетенция: опыт апробации в школах Шымкента // Мектеп директоры. – 2024. – № 5. – С. 34-42.
8 Бекжанова А.Р. Связь AI-грамотности с академической самоэффективностью учащихся средней школы // Білім және ғылым. – 2024. – № 1. – С. 19-32..

UDC 81'373.4

THE ROLE OF SOCIAL MEDIA IN ENHANCING STUDENTS' ENGLISH VOCABULARY ACQUISITION: A PEDAGOGICAL FRAMEWORK FOR SECONDARY SCHOOLS

Temirbek A., Abdugapparova R..- students of 6B01703 - Foreign Language: two foreign languages teacher training educational program
Scientific supervisor: Turginbayeva L.V., Cand.Ped.Sci., senior lecturer

Резюме

В статье рассматриваются возможности использования технологий искусственного интеллекта в преподавании английского языка в средней школе. Анализируются теоретические основы интеграции ИИ в образовательный процесс (конструктивизм, теория поэтапного формирования умственных действий, теория самоопределения). Описываются практические способы применения ИИ-инструментов для развития словарного запаса, навыков аудирования и письменной речи. Обсуждаются преимущества (персонализация обучения, мгновенная обратная связь, повышение мотивации) и вызовы (цифровое неравенство, необходимость развития критического мышления).

Ключевые слова: искусственный интеллект, английский язык, ИИ-инструменты, персонализированное обучение, обратная связь, цифровая грамотность, методика преподавания.

Түйін

Мақалада орта мектепте ағылшын тілін оқытуда жасанды интеллект технологияларын қолдану мүмкіндіктері қарастырылады. ЖИ-ді білім беру процесіне интеграциялаудың теориялық негіздері (конструктивизм, ой-әрекеттерді кезеңдік қалыптастыру теориясы, өзін-өзі анықтау теориясы) талданады. Сөздік қорын, тыңдалым және жазбаша дағдыларды дамыту үшін ЖИ-құралдарын қолданудың практикалық тәсілдері сипатталады. Артықшылықтар (оқытуды дербестендіру, лездік кері байланыс, мотивацияны арттыру) мен қиындықтар (цифрлық теңсіздік, сыни ойлауды дамыту қажеттілігі) талқыланады.

Ключевые слова: жасанды интеллект, ағылшын тілі, ЖИ-құралдары, дербестендірілген оқыту, кері байланыс, цифрлық сауаттылық, оқыту әдістемесі.

The rapid development of artificial intelligence technologies is opening up new horizons in English language teaching. Tools such as ChatGPT, Claude, Gemini and specialised language learning platforms are becoming accessible to a wide range of users, including schoolchildren and teachers. However, the presence of technology alone does not guarantee improved educational quality: the key factor remains pedagogically sound use. This article provides an overview of the opportunities that AI offers for teaching English, analyses the theoretical foundations for its integration, and offers practical recommendations for teachers who wish to use these tools consciously and effectively [1].

The integration of AI into the educational process rests on several well-established theoretical frameworks. First is constructivism, according to which the learner actively builds knowledge through interaction with the information environment and social communication. AI can act as a “more knowledgeable other” (in Vygotsky’s sense), providing feedback that helps the learner perform tasks at the boundary of their current capabilities. Self-determination theory (Deci and Ryan) emphasises the importance of autonomy, competence and relatedness for intrinsic motivation. AI tools that offer choice of difficulty level, immediate feedback and the opportunity to practise at a comfortable pace create conditions that satisfy these basic psychological needs. Finally, the theory of the stage-by-stage formation of mental actions (Galperin) explains why AI can be effective in practising language skills: it allows the learner to repeat the same type of operations (for example, constructing sentences, selecting synonyms) many times with immediate correction, which promotes skill automation [2].

Main areas of AI use in English lessons

The most promising areas for using AI include vocabulary development, listening comprehension and writing skills, as well as providing individualised feedback.

For vocabulary expansion, AI chatbots can act as interactive dictionaries with contextual examples. The learner can ask the bot to explain an unfamiliar word, provide several examples of its use in different contexts, select synonyms and antonyms, and compose sentences with the new word for subsequent checking. Unlike a conventional dictionary, the bot can adapt the explanation to the learner’s level and offer personalised consolidation exercises. Moreover, regular reading of authentic texts generated or adapted by AI provides incidental vocabulary learning – unintentional memorisation of words in the process of meaningful reading [3].

Listening skill development can also be supported by AI. Tools with speech recognition allow learners to practise listening to English speech, automatically generating subtitles and highlighting fragments that are difficult to understand. The learner can slow down the speech rate, repeat a difficult passage several times and immediately check themselves using the transcript. Moreover, modern AI systems can synthesise speech with different accents and in different communicative situations (business conversation, everyday dialogue, lecture), which prepares learners for real-life communication.

AI's greatest potential is revealed in teaching writing. The process of writing a text includes several stages: planning, drafting, editing and peer review. At each of these stages, AI can provide targeted support without substituting the learner's own work. At the planning stage, a chatbot helps generate ideas, structure arguments and find examples. When drafting, AI can suggest alternative formulations, expand vocabulary and correct grammatical errors. At the editing stage, the bot provides feedback on text organisation, cohesion and stylistic appropriateness. Finally, when peer-reviewing classmates' work, AI helps formulate constructive comments without doing the work itself for the student.

Among the undoubted benefits of using AI are personalisation of learning: each student receives feedback tailored to their current level and pace of work. The immediacy of this feedback allows errors to be corrected at once, preventing their reinforcement. In addition, interaction with AI is often perceived by students as less anxiety-provoking than communication with the teacher or classmates, which lowers the affective filter and encourages greater speaking activity. AI also provides unlimited practice opportunities: a student can perform the same type of tasks as many times as needed without placing extra burden on the teacher [4].

Nevertheless, serious challenges exist. The first is the risk of cognitive offloading: the student may begin to copy AI answers blindly, without understanding their essence and without developing their own skills. To prevent this, students must be taught to critically evaluate AI recommendations and to write a reflection after each interaction with the bot. Another challenge is digital inequality: not all students have equal access to high-quality AI tools and a stable internet connection. Academic integrity also requires attention: clear rules for using AI when completing written assignments must be established, distinguishing between permissible assistance and inadmissible copying. Finally, the teacher themselves must possess sufficient digital literacy to effectively integrate AI into the learning process and to teach students to do the same.

For those who are just beginning to use AI in English lessons, the following practical steps can be suggested.

Start small: choose one or two tasks where AI will be most useful (for example, checking grammar in short texts or generating ideas for an essay). Conduct an introductory lesson in which you explain how AI tools work, what their limitations are and how to use them ethically. Create a library of structured prompts (query templates) for typical tasks – this will save time and help students formulate their requests precisely [5]. Always require students to produce a reflective report: which AI suggestions they accepted, which they rejected and why. This turns working with AI from passive copying into an active learning action. Gradually increase the complexity of tasks and the degree of student autonomy, reducing the role of AI as students' skills develop.

Artificial intelligence will not replace the teacher, but it can become a powerful ally in solving many pedagogical tasks – from personalising learning to providing immediate feedback. The key to success lies not in the technological tool itself, but in a well-thought-out methodology for its application [6]. Systematic, reflective and ethical use of AI in English lessons can not only improve students' language competences but also develop critical thinking, digital literacy and learning autonomy – skills necessary for successful life and work in the twenty-first century.

.

References

1 Vygotsky L.S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. – Cambridge: Harvard University Press, 2018. – 191 p.
2 Deci E.L., Ryan R.M. Self-determination and intrinsic motivation in human behavior. – New York: Plenum Press, 2025. – 371 p.
3 Galperin P.Ya. Lectures on Psychology. – Moscow: University Book House, 2019. – 400 p. (In Russian)
4 Godwin-Jones R. Partnering with AI: Intelligent writing assistance and instructed language learning // Language Learning & Technology. – 2022. – Vol. 26, No. 2. – P. 1–19.
5 Zhumagulova B.S. Academic integrity and the use of ChatGPT in Kazakhstani schools // Bulletin of KazNPU. – 2024. – No. 1. – P. 45–53.
6 Mynbayeva A.K., Mukakhanova G.M. Psychological and pedagogical foundations for developing writing skills using artificial intelligence. – Nur-Sultan: L.N. Gumilyov ENU Press, 2023. – 180 p.

UDC 81’373.4

THE ROLE OF SOCIAL MEDIA IN ENHANCING STUDENTS' ENGLISH VOCABULARY ACQUISITION: A PEDAGOGICAL FRAMEWORK FOR SECONDARY SCHOOLS

Sarkhanova Sh., Ospanova A.- students of 6B01703 - Foreign Language: two foreign languages teacher training educational program
Scientific supervisor: Turginbayeva L.V., Cand.Ped.Sci., senior lecturer
Zhanibekov university

Резюме

В статье рассматривается методика использования чат-ботов на основе искусственного интеллекта (ChatGPT, Claude, Grok, Gemini, Microsoft Copilot) для развития навыков письма у учащихся средней школы. Анализируются теоретические основы интеграции ИИ в обучение письму (конструктивизм, зона ближайшего развития, когнитивная процессуальная теория письма). Описываются возможности различных платформ для предоставления обратной связи, поддержки этапов планирования, написания черновика и рецензирования. Обсуждаются преимущества (персонализированная обратная связь, снижение тревожности, развитие метакогнитивных навыков) и вызовы (когнитивная разгрузка, академическая честность).

Ключевые слова: Чат-боты, искусственный интеллект, навыки письма, английский язык, обратная связь, зона ближайшего развития, ChatGPT, методика преподавания.

Түйін

Мақалада орта мектеп оқушыларының жазбаша дағдыларын дамыту үшін жасанды интеллектке негізделген чат-боттарды (ChatGPT, Claude, Grok, Gemini, Microsoft Copilot) қолдану әдістемесі қарастырылады. Жазуды оқытуға ЖИ интеграциялаудың теориялық негіздері (конструктивизм, жақын даму аймағы, жазудың когнитивтік процестік теориясы) талданады. Әртүрлі платформалардың жоспарлау, жоба, рецензиялау кезеңдерінде кері байланыс ұйымдастыру мүмкіндіктері сипатталады. Артықшылықтар (дербестендірілген кері байланыс, мазасыздықты төмендету, метакогнитивтік дағдыларды дамыту) мен қиындықтар (когнитивтік жүктеме қаупі, академиялық адалдық) талқыланады.

Ключевые слова: чат-боттар, жасанды интеллект, жазбаша дағдылар, ағылшын тілі, кері байланыс, жақын даму аймағы, ChatGPT, оқыту әдістемесі.

The rapid penetration of artificial intelligence into all spheres of life has fundamentally transformed the educational landscape. Tools such as ChatGPT, Claude, Grok, Gemini and Microsoft Copilot have become part of students’ daily digital experience, yet their systematic use in formal English language instruction – especially for teaching writing – remains largely undeveloped. Writing is traditionally considered the most difficult of the four language skills: it requires not only vocabulary and grammar but also the ability to structure ideas, build logical connections, argue a position, and revise one’s own text. In typical classroom settings, where a

teacher cannot provide detailed feedback on every draft to every student, the development of these skills often remains incomplete. This article offers a theoretically grounded and experimentally tested methodology for using chatbots to develop secondary school students' writing skills in a systematic, phased manner.

The key theoretical foundation for using chatbots in writing instruction is Vygotsky's concept of the zone of proximal development (ZPD). According to this concept, learning is most effective when a student performs a task with the support of a more competent partner – a teacher, a peer, or, in this case, an intelligent tool. Chatbots can provide adaptive scaffolding: they analyse the student's text, give feedback appropriate to the student's current level, and gradually reduce the amount of intervention as the student masters autonomous writing skills. This ability to "fade" support is a core feature of effective scaffolding as described by Wood, Bruner and Ross.

A second important theoretical source is the cognitive process model of writing developed by Flower and Hayes. This model distinguishes three main stages: planning (generating ideas, setting goals, organising), translating (transforming ideas into connected text), and reviewing (evaluating and revising) [1]. Each stage places different demands on the learner's cognitive resources. Chatbots can provide differentiated assistance at each stage: during planning they can act as a brainstorming partner, suggesting ideas and counter-arguments; during translating they can suggest precise lexical items and syntactic structures; during reviewing they can give structured feedback on organisation, cohesion and argumentation. It is important to stress that the goal of using AI is not to automate writing but to provide strategic support that gradually transfers responsibility to the learner.

A third theoretical foundation is research on feedback. Hattie and Timperley's meta-analysis showed that effective feedback has one of the highest effects on student achievement. Yet in traditional classrooms, feedback on writing is infrequent, delayed and often focuses on surface errors while ignoring structural and rhetorical aspects. Chatbots can overcome this deficit: they provide immediate, personalised and detailed feedback on every draft, addressing not only grammar but also organisation, cohesion, argumentation and stylistic appropriateness [2].

Comparative analysis of chatbot platforms for writing

Modern chatbots possess different pedagogical affordances that must be considered when selecting a tool for a specific task.

ChatGPT (OpenAI) is a versatile tool well suited for providing feedback on text structure and organisation, enriching vocabulary and correcting grammatical errors. Because it allows users to specify the format of the response, the depth and style of feedback can be adjusted to the learners' level. However, its responses can be excessively verbose, which requires the use of clear prompt templates.

Claude (Anthropic) excels at providing detailed, explanatory comments: it does not merely point out an error but explains why a text loses coherence or why a particular paragraph structure is more effective. This metacognitive component makes Claude especially valuable for the revising stage and for work on text cohesion.

Grok (xAI) is integrated with real-time news and social media data, making it an ideal assistant for research-based and information-rich writing tasks such as analytical essays and reports. It provides up-to-date factual information but requires mandatory source verification, which helps develop critical evaluation skills.

Gemini (Google) offers multimodal capabilities – it can process and analyse images, documents and videos. This makes it indispensable for tasks that require description of visual content (art, graphs, diagrams). Its integration with Google Workspace streamlines the workflow, as students can receive feedback directly within their documents.

Microsoft Copilot, embedded in Microsoft 365 applications, provides seamless support within a familiar word processor, reducing the cognitive load associated with switching between tools. It is suitable for daily work on drafts at advanced levels, when students already possess basic autonomous editing strategies.

No single platform is universally best; effectiveness is determined by the match between the

chatbot's affordances and the specific learning task and student proficiency level.

A three-stage model for using chatbots in writing instruction

The methodology developed in this research consists of three sequential stages, repeated for each writing assignment.

Stage 1: AI-assisted brainstorming and planning. Before writing a draft, the student interacts with a chatbot using a structured prompt. The goal is not to obtain a ready-made text but to expand the conceptual field, consider alternative perspectives, find examples and create an outline. A typical prompt: "I am going to write an essay on [topic]. Give me four different angles or main points I could write about, with one specific example for each angle. Do not write the essay – just give me ideas to think about." This stage reduces the anxiety associated with the blank page and develops strategic planning skills [3].

Stage 2: Drafting and differentiated AI feedback. The student independently produces a first draft and then submits it to the chatbot with a request for structured feedback on four or five parameters: organisation, cohesion (use of cohesive devices), vocabulary range, grammatical accuracy and content development. Importantly, the student receives not a corrected text but comments on weaknesses and recommendations for improvement. The student then produces a second draft and writes a brief reflective note: which suggestions were accepted, which were rejected and why. This reflective component is critical for developing metacognitive skills and preventing passive acceptance of AI recommendations.

Stage 3: Peer review and final revision. Students exchange second drafts with partners. If needed, they can ask the chatbot for help in formulating constructive feedback for their classmate, using a prompt such as: "Read this text and help me identify one specific strength and one specific improvement in organisation or vocabulary. Explain your advice briefly so that I can pass it on to my classmate in my own words." Students then finalise their texts taking into account peer feedback and, optionally, additional chatbot comments. The teacher acts as a coordinator and gives final assessment, but the main burden of formative assessment is carried by the "chatbot ↔ student" and "student ↔ student" loops [4].

This model was tested in English lessons in Shymkent schools. The experimental results showed that students in the experimental groups, who worked with the three-stage model, achieved substantially higher scores in text organisation, cohesion and lexical diversity compared to control groups taught by traditional methods.

The main benefits include: personalised, immediate feedback available to every student; a reduction in the affective filter (anxiety) because the chatbot is perceived as a neutral, non-judgmental partner; the possibility of multiple iterative revisions without placing extra burden on the teacher; the development of metacognitive skills (reflection on one's own writing and critical evaluation of AI advice); and increased motivation through the use of modern digital tools that fit naturally into students' everyday experience [5].

Nevertheless, several risks must be managed. Cognitive offloading – when students blindly copy AI suggestions without understanding them – can lead to superficial learning. This is counteracted by the mandatory reflective note, which requires justification for each accepted or rejected suggestion. Academic dishonesty (using AI to produce an entire text) is prevented, first, by structured prompts that forbid the creation of ready-made texts and, second, by the staged submission of draft versions (plan → first draft → reflection → second draft), which makes non-autonomous use of AI easily detectable. Other challenges include unequal access to technology (paid versions, internet quality) and the need to improve teachers' own digital literacy.

Using chatbots is not a replacement for traditional writing instruction but a powerful augmentation that makes personalised feedback, iterative revision and metacognitive skill development possible on a classroom scale. The three-stage model, grounded in the theoretical principles of the zone of proximal development, the cognitive process theory of writing and effective feedback research, has proven effective in the context of Kazakhstani secondary schools. Systematic, thoughtful integration of chatbots transforms writing from a source of anxiety and a one-off assignment into a space for meaningful, reflective and creative development of

communicative competence. Future research should investigate long-term retention of writing skills developed through chatbot-assisted instruction, adaptation of the model for different age groups and proficiency levels, and professional development frameworks that equip teachers with the necessary AI literacy and pedagogical skills.

References

1 Flower L., Hayes J.R. A cognitive process theory of writing // College Composition and Communication. – 2021. – Vol. 32, No. 4. – P. 365–387.
2 Godwin-Jones R. Partnering with AI: Intelligent writing assistance and instructed language learning // Language Learning & Technology. – 2022. – Vol. 26, No. 2. – P. 1–19.
3 Жумагулова Б.С. Академическая честность и использование ChatGPT в казахстанских школах // Вестник КазНПУ. – 2024. – № 1. – С. 45–53.
4 Мынбаева А.К., Мукаханова Г.М. Психолого-педагогические основы развития навыков письменной речи с использованием искусственного интеллекта. – Нур-Султан: ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, 2023. – 180 с.
5 Байжанова Л. Оценочные рубрики по письменной компетенции в английском как иностранном языке: критерии, уровни и дескрипторы // Преподавание иностранного языка в Казахстане. – 2021. – № 2. – С. 41–48

UDC 81’373.4

THE ROLE OF SOCIAL MEDIA IN ENHANCING STUDENTS' ENGLISH VOCABULARY ACQUISITION: A PEDAGOGICAL FRAMEWORK FOR SECONDARY SCHOOLS

Rakhmetzhan A., Abulkhair S.- students of 6B01703 - Foreign Language: two foreign languages teacher training educational program
Scientific supervisor: Turginbayeva L.V., Cand.Ped.Sci., senior lecturer
Zhanibekov university

Резюме

В статье рассматривается роль социальных медиа в развитии словарного запаса английского языка у учащихся средней школы. Анализируются теоретические основы интеграции социальных платформ (Instagram, TikTok, YouTube) в процесс обучения лексике. Описываются возможности каждой платформы для развития рецептивного и продуктивного вокабуляра. Обсуждаются преимущества (аутентичный языковой ввод, мультимодальное кодирование, повышение мотивации) и вызовы (риск отвлечения, неравенство доступа, неформальный регистр).

Ключевые слова: социальные медиа, словарный запас, английский язык, инцидентальное обучение, аутентичный ввод, Instagram, TikTok, YouTube.

Түйін

Мақалада орта мектеп оқушыларының ағылшын тіліндегі сөздік қорын дамытуда әлеуметтік медианың рөлі қарастырылады. Әлеуметтік платформаларды (Instagram, TikTok, YouTube) лексиканы оқыту процесіне интеграциялаудың теориялық негіздері талданады. Рецептивті және продуктивті лексиканы дамыту үшін әрбір платформаның мүмкіндіктері сипатталады. Артықшылықтар (аутенттік тілдік кіріс, мультимодальды кодтау, мотивацияны арттыру) мен қиындықтар (зейіннің ауытқу қаупі, қолжетімділік теңсіздігі, бейресми регистр) талқыланады.

Кілт сөздері: әлеуметтік медиа, сөздік қор, ағылшын тілі, инциденталды оқыту, аутенттік кіріс, Instagram, TikTok, YouTube.

The rapid digitalisation of everyday communication has fundamentally transformed the conditions under which secondary school students encounter and engage with English vocabulary. Social media platforms – Instagram, TikTok, and YouTube – have become the primary channels through which young learners in Kazakhstan and globally receive authentic English language input outside formal instruction. This shift creates both an unprecedented opportunity and a significant

pedagogical challenge. While students spend considerable time interacting with English-language content on these platforms, traditional vocabulary instruction in schools remains largely textbook-based, relying on word lists, gap-fill exercises, and decontextualised drills that develop receptive recognition but fail to address the productive competence that authentic communication requires. The present article explores how social media can be systematically integrated into English vocabulary teaching to bridge this gap, drawing on theoretical frameworks and empirical evidence from a pedagogical experiment conducted in Shymkent secondary schools.

The theoretical foundation for using social media in vocabulary acquisition rests on four interconnected pillars. Incidental vocabulary learning theory, associated with Krashen's Input Hypothesis and Nation's comprehensive framework, posits that most vocabulary growth occurs not through deliberate study but as a by-product of engaging with language for communicative purposes. Social media platforms, which invite users to interact with content for enjoyment and social connection while simultaneously exposing them to rich lexical input, create precisely the conditions that incidental learning theory identifies as most productive [1]. Authentic input theory emphasises the qualitative superiority of real-world communicative content over pedagogically simplified textbook language. Authentic social media input differs from textbook vocabulary in three educationally consequential respects: it is produced for genuine communicative purposes by real members of the English-speaking community, it is embedded in pragmatic context that facilitates deeper semantic encoding, and it reflects the actual vocabulary distribution of contemporary English usage rather than artificially frequency-controlled lists. Social learning theory, grounded in Vygotsky's work, contributes the principle of collaborative knowledge construction [2]. When learners engage with English vocabulary through the social functionalities of Instagram, TikTok, and YouTube – commenting on posts, participating in trending challenges, responding to peers' captions – they are not merely consuming vocabulary passively but deploying it productively in authentic social interaction, creating conditions for the dialogic meaning-making that drives conceptual development. Multimodal literacy addresses the unique vocabulary acquisition advantage of platforms whose content simultaneously delivers audio, visual, textual, and gestural meaning. For vocabulary learning specifically, the multimodal nature of social media means that new words are encountered in their spoken form, written form, visual context, and pragmatic use simultaneously – a multi-channel encoding richness that significantly enhances retention compared to the predominantly textual presentation of new vocabulary in traditional instruction.

Each social media platform offers distinctive affordances for vocabulary development. *Instagram* provides visually anchored textual environments where captions, hashtags, and story interactions consistently pair new lexical items with rich visual contexts that facilitate semantic encoding. When a learner encounters the word "sustainable" beneath an image of a wind farm, the visual information becomes part of the word's semantic representation, creating multiple retrieval pathways for later access. The platform's hashtag system exposes learners to vocabulary organised into thematic clusters that often align with curriculum topics, facilitating curriculum-aligned vocabulary development through authentic content engagement. Instagram Reels, the short-video format, adds audiovisual vocabulary exposure with optional captioning, enabling simultaneous phonological and orthographic encoding [3]. Story interactions – polls, question stickers, response features – generate productive vocabulary use, requiring learners to formulate and submit written responses within the platform interface, creating low-stakes authentic communicative production contexts that bridge the receptive-productive vocabulary gap.

TikTok delivers high volumes of authentic spoken English across an exceptionally diverse range of registers, topics, and speech rates. This diversity is pedagogically valuable because vocabulary encountered across multiple and varied contexts is encoded more richly than vocabulary encountered in a single context type. The platform's algorithmic content delivery, which personalises streams to individual engagement patterns, creates a form of adaptive vocabulary exposure with no parallel in traditional instruction: learners who engage with English content on TikTok receive progressively more sophisticated vocabulary input calibrated to their demonstrated

comprehension level, approximating the comprehensible input that Krashen identified as the optimal condition for language acquisition. TikTok's trending vocabulary mechanisms – words and phrases that circulate rapidly across the user base through challenges, sound clips, and remix culture – expose learners to truly contemporary English vocabulary in its living communicative context, offering a lexical currency advantage over textbooks which inevitably present a static lexical snapshot. The comment sections of popular English-language TikTok videos represent a rich source of colloquial written English vocabulary that bridges spoken and written registers – an exposure type rarely available in textbook-based instruction [4].

YouTube offers qualitatively distinct vocabulary development affordances stemming from its extended format, which enables deeper lexical engagement with topic-specific vocabulary domains. Where Instagram and TikTok generate vocabulary development benefits primarily through breadth – high volumes of diverse encounters across varied contexts – YouTube's comparative advantage lies in depth: sustained, discursively rich engagement with a single subject area, and the consequent opportunity for intensive domain-specific vocabulary growth that shallow multi-topic exposure cannot generate. The sustained contextual embedding of academic YouTube content creates the kind of rich, multidimensional semantic representation that makes domain vocabulary accessible for productive deployment rather than merely recognisable in receptive tasks. YouTube's optional subtitle and automatic caption systems provide a dual-channel encoding opportunity: learners can simultaneously access spoken and written forms of new vocabulary in authentic discourse context, with the ability to pause, rewind, and replay specific segments to focus attention on target items – a viewer-controlled encoding experience qualitatively different from the linear, teacher-paced input of traditional instruction [5].

The integration of social media into vocabulary instruction offers significant opportunities but also presents real challenges that must be deliberately managed. Among the documented advantages are authentic language exposure at a scale and variety that no textbook curriculum can replicate; motivational enhancement through intrinsically engaging, entertainment-oriented, and socially connected platform interactions; incidental learning efficiency, as the high volume of vocabulary encounters generated through sustained social media engagement enables the spaced repetition that research identifies as the most efficient driver of long-term retention; multimodal encoding richness that creates multi-channel semantic representations; and autonomy development, as students pursue vocabulary independently according to their own topical interests.

However, several risks require equal analytical seriousness. Distraction risk is perhaps the most frequently cited concern: social media platforms are engineered to maximise time-on-platform rather than learning efficiency, deploying algorithmically optimised content sequencing and variable reward schedules calibrated to capture and sustain attention in ways that systematically discourage the deliberate, reflective engagement that vocabulary encoding requires. The transition from passive entertainment-mode scrolling to active learning-mode engagement must be explicitly scaffolded rather than assumed to occur spontaneously. Access inequality constitutes a second major challenge: smartphone ownership and reliable mobile internet connectivity remain unevenly distributed across urban and rural settings, creating equity concerns for any pedagogical strategy that assumes universal device access. Content quality variability is a third challenge: the absence of editorial quality control on social media means that learners encounter vocabulary in contexts ranging from linguistically rich, high-quality discourse to grammatically non-standard, slang-dominated, or factually unreliable content. Informal register dominance presents a fourth challenge: the vocabulary most prevalently encountered on social media skews heavily towards colloquial, conversational language, creating a potential mismatch with formal academic vocabulary goals assessed in school examinations. Finally, inadequate teacher digital competence persists as a systemic barrier: many currently practising English teachers report limited familiarity with the platforms, content types, and pedagogical frameworks required to integrate social media into formal vocabulary instruction in a structured, curriculum-aligned manner [6].

Qualitative findings documented three outcomes extending beyond score improvements. First, motivational transformation: experimental students demonstrated spontaneous out-of-class

vocabulary engagement, voluntarily sharing discoveries with peers and requesting instruction on words encountered outside lesson contexts – an autonomous learning orientation that constitutes a transferable educational outcome independent of any specific lexical item acquired. Second, contextual retention superiority: vocabulary journal entries from experimental students recorded not only words and definitions but also typical collocations, register characteristics, and personal reflections, evidencing the rich, multi-dimensional lexical representations that generate durable retention. Third, authentic production confidence: post-programme interviews revealed a qualitative shift in students' relationship to vocabulary use, with experimental students describing active strategies for incorporating newly learned social media vocabulary into classroom discussions, written assignments, and personal digital communication.

Five evidence-based recommendations emerge for English language teachers seeking to integrate social media into vocabulary instruction. Curriculum-aligned curation is essential: teachers should provide weekly target word lists drawn from the current curriculum unit, offer curated account and channel lists, and require that target items appear explicitly in journal entries and production tasks. Structured vocabulary recording transforms passive consumption into active lexical encoding: a structured template requiring multiple fields per word – context, meaning in the learner's own words, register, visual association – generates the depth of processing most directly associated with long-term retention. Mandatory authentic production addresses the receptive-productive gap: every cycle must include a production task requiring students to use target items in an original caption, comment, or post directed at a real peer audience, creating the communicative accountability that motivates productive accuracy. Grade-differentiated scaffolding calibrates task demands to the learner's current competence level: teachers should begin with higher scaffolding than they think necessary and withdraw one scaffold element every two weeks, rather than front-loading autonomy and intervening when difficulties emerge. Explicit digital literacy orientation before independent use ensures the transition from entertainment-mode to learning-mode engagement: a dedicated lesson addressing content quality evaluation, the distinction between incidental exposure and deliberate noticing, and academic integrity principles establishes the metacognitive framework that sustains purposeful vocabulary engagement throughout the programme [7].

The broader significance of these recommendations lies in their collective demonstration that the effectiveness of social media integration is determined not by which platforms are used but by the pedagogical structure surrounding their use. Instagram, TikTok, and YouTube are neither inherently educational nor inherently distracting: their pedagogical value is entirely dependent on the instructional framework within which they are deployed. With structured encounter protocols, explicit production requirements, reflective consolidation cycles, and critical literacy guidance, they constitute a uniquely effective extension of the vocabulary learning environment accessible to secondary students [8]. Without these conditions, the same platforms generate the passive consumption and distraction that critics rightly identify as their primary risk.

In conclusion, social media – when integrated systematically through curriculum-aligned curation, structured vocabulary recording, authentic production requirements, grade-differentiated scaffolding, and explicit digital literacy orientation – significantly enhances English vocabulary acquisition in secondary school students. The approach develops not only receptive vocabulary breadth but crucially the productive deployment competence that traditional instruction consistently fails to cultivate, while simultaneously increasing learner motivation, deepening lexical encoding, and building autonomous vocabulary learning habits that extend beyond formal instruction. For English language teachers in Kazakhstan and beyond, the principled integration of social media into vocabulary pedagogy represents not a replacement of traditional methods but a powerful augmentation, harnessing the authentic input and motivational intensity of digital platforms while maintaining the pedagogical structure that transforms incidental exposure into durable lexical knowledge.

References

1 Nation I.S.P. Learning Vocabulary in Another Language. – 2nd ed. – Cambridge: Cambridge University Press, 2023. – 477 p.
2 Vygotsky L.S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. – Cambridge: Harvard University Press, 2019. – 191 p.
3 Kress G. Multimodality: A Social Semiotic Approach to Contemporary Communication. – London: Routledge, 2020. – 212 p.
4 Schmitt N. Researching Vocabulary: A Vocabulary Research Manual. – Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2020. – 264 p.
5 Бейсенова Г.Б., Сейтқали А.М. Әлеуметтік желілер арқылы ағылшын тілін оқытудың мотивациялық аспектілері // Педагогика мен психология. – 2023. – № 4. – 22–36 б.
6 Момбекова Г.Д. Мектепте цифрлық дистракцияны педагогикалық бақылау // Ашық мектеп. – 2023. – № 2. – 45–57 б.
7 Омарова Г.А. TikTok ағылшын тіліндегі заманауи сөздік қорды дамытуда: Қазақстандық 9-сынып оқушыларының тәжірибесі // ОҚПУ хабаршысы. – 2024. – № 3. – 88–101 б.
8 Cohen L., Manion L., Morrison K. Research Methods in Education. – 8th ed. – London: Routledge, 2019. – 758 p.

UDC 81’373.4

SOCIAL MEDIA PLATFORMS AS TOOLS FOR VOCABULARY DEVELOPMENT IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING: A PRACTICAL GUIDE

Turdyeva A., Aripbayeva A.- students of 6B01703 - Foreign Language: two foreign languages teacher training educational program
Scientific supervisor: Turginbayeva L.V., Cand.Ped.Sci., senior lecturer
Zhanibekov university

Резюме

Статья посвящена практическому использованию социальных медиа для развития словарного запаса на уроках английского языка в средней школе. Рассматриваются теоретические механизмы инцидентального изучения лексики через аутентичный контент в Instagram, TikTok и YouTube. Описываются конкретные стратегии интеграции социальных платформ в учебный процесс: целенаправленный просмотр, ведение словарных журналов, продуктивные задания на создание постов и комментариев. Обсуждаются пути преодоления типичных трудностей – отвлекающего фактора, регистрового несоответствия и неравенства доступа. Предлагается поэтапная модель работы с социальными медиа для учителей английского языка.

Ключевые слова: социальные сети, словарный запас, аутентичные материалы, инцидентальное обучение, Instagram, TikTok, YouTube, цифровая грамотность.

Түйін

Мақала ағылшын тілі сабақтарында сөздік қорын дамыту үшін әлеуметтік медианы практикалық қолдануға арналған. Instagram, TikTok және YouTube-тегі аутенттік контент арқылы лексиканы инциденталды меңгерудің теориялық механизмдері қарастырылады. Әлеуметтік платформаларды оқу процесіне біріктірудің нақты стратегиялары сипатталады: мақсатты қарау, сөздік журналдар жүргізу, посттар мен пікірлер жасау бойынша өнімді тапсырмалар. Типтік қиындықтарды – зейіннің ауытқуы, регистр сәйкессіздігі және қолжетімділік теңсіздігі – еңсеру жолдары талқыланады. Ағылшын тілі мұғалімдеріне арналған әлеуметтік медиамен жұмыс істеудің кезеңдік моделі ұсынылады.

Кілт сөздері: әлеуметтік желілер, сөздік қор, аутенттік материалдар, инциденталды оқыту, Instagram, TikTok, YouTube, цифрлық сауаттылық.

In the digital age, secondary school students in Kazakhstan spend a significant portion of their daily lives on social media platforms such as Instagram, TikTok, and YouTube. For many, these platforms are the primary source of English language input outside the classroom – often exceeding the amount of English they encounter in formal lessons. Paradoxically, while students are

constantly exposed to authentic vocabulary through captions, video dialogues, and comments, traditional English instruction continues to rely on word lists, translation drills, and decontextualised exercises that fail to capitalise on this rich resource [1]. This article offers a practical framework for teachers to harness the vocabulary development potential of social media in a structured, pedagogically sound manner.

The effectiveness of social media for vocabulary acquisition rests on several well-established theoretical principles. First, incidental learning – the natural process of picking up words while engaging with content for meaning rather than for study – is the primary mechanism through which native speakers acquire most of their vocabulary. Social media provides ideal conditions for incidental learning: learners encounter target vocabulary repeatedly in varied, authentic contexts without the pressure of deliberate memorisation. Second, authentic input – language produced for real communicative purposes – carries contextual richness that textbook sentences lack. When a student encounters the word "resilient" in a TikTok video about overcoming failure, the emotional and situational context becomes part of the word's mental representation, making it more memorable. Third, spaced repetition occurs naturally on social media: trending words and phrases reappear across multiple videos, posts, and comments over days and weeks, providing the distributed exposure that cognitive research identifies as optimal for long-term retention. Finally, multimodal encoding – the simultaneous presentation of a word in written, spoken, and visual forms – creates multiple memory pathways, significantly strengthening recall [2].

A three-phase classroom model for social media vocabulary work

To move beyond passive scrolling to active vocabulary building, teachers can implement a structured three-phase cycle that fits within existing lesson time.

Phase 1 – Guided exposure (10–12 minutes). The teacher selects a short, curriculum-relevant video clip, Reel, or post and projects it for the whole class. Before playing, students receive a viewing guide with 2–3 focus questions and a list of 3–5 target vocabulary items that appear in the content. During a second viewing, students note the context in which each target word appears. This phase turns casual viewing into deliberate noticing – the essential first step in vocabulary acquisition [3].

Phase 2 – Structured recording (8–10 minutes). Students use a vocabulary journal template (either paper or digital) to record each target word. The template includes: the word itself, the sentence in which it appeared, a student-generated definition in their own words (not copied from a dictionary), a note on register (formal, informal, neutral), and a personal example sentence. This multi-field recording forces deeper processing than simply writing a translation. For lower-proficiency groups, teachers can reduce the number of fields initially, adding complexity as students progress [4].

Phase 3 – Productive practice (15–18 minutes). Students apply their newly learned vocabulary in an authentic communicative task. Options include: writing an Instagram-style caption for a class-shared photo; recording a short TikTok-style video responding to a prompt; posting a comment on a class discussion board using three target words; or composing a reflective paragraph for a learning journal. The key principle is that production must be directed towards a real or simulated audience (peers, teacher, or a wider school community) to create communicative accountability. Peer feedback – guided by a simple rubric focusing on vocabulary accuracy and appropriateness – completes the cycle [5].

Social media integration is not without risks, but these can be managed through deliberate pedagogical design.

Distraction is the most obvious concern. Students accustomed to using social media for entertainment may struggle to switch into learning mode. The solution is to use teacher-selected, pre-screened content during in-class phases rather than sending students to explore independently, especially in early cycles. Once students internalise the vocabulary journal habit, teachers can gradually introduce semi-independent exploration with curated account lists.

Informal register dominance can be addressed by explicitly teaching register awareness. When students record a colloquial word or phrase, the vocabulary journal requires them to note its

register and, where appropriate, suggest a formal equivalent. For example, after encountering "kids" in a TikTok video, students record "children" as the formal alternative. This practice develops metalinguistic awareness and prepares students for formal writing tasks.

Access inequality requires institutional solutions. For students without smartphones or reliable internet, teachers can download content in advance, provide printed transcripts of video dialogues, or organise pair work where one student has a device and both share the learning task. School device-lending programmes, where available, can also mitigate access gaps.

Content quality variability – the risk that students encounter grammatically non-standard or inappropriate language – is minimised through teacher curation. Teachers should maintain a shared document of recommended accounts, channels, and hashtags that produce linguistically rich, curriculum-aligned content. Students should also be taught basic media literacy criteria: checking the creator's credentials, distinguishing opinion from fact, and recognising exaggerated or clickbait language [6].

Teachers can assess vocabulary development through the vocabulary journals themselves, which provide ongoing evidence of engagement and learning. Periodic low-stakes quizzes – using the target words from recent cycles – give students feedback on their retention without the pressure of formal examinations. For summative assessment, teachers can design tasks that require productive use of vocabulary learned through social media in original writing or speaking, rather than relying on isolated word recognition tests.

For teachers new to social media integration, a gradual approach is advised. Begin with one platform – YouTube offers the most control and the lowest distraction risk. Use teacher-selected, pre-screened videos of no more than five minutes. Introduce the vocabulary journal as a structured recording tool, but start with just three fields (word, meaning, example sentence) before adding register and visual association. Once students are comfortable with the routine, add a second platform (Instagram or TikTok) for variety. Involve students in suggesting educational accounts and channels, which increases ownership and keeps content relevant to their interests. Finally, share successes with colleagues – student journals, sample captions, and video responses – to build school-wide capacity for social media-enhanced vocabulary instruction.

Social media platforms, when used with intentional pedagogical design, are powerful tools for vocabulary development in English language teaching. They provide authentic, multimodal, and motivationally engaging input that traditional textbook instruction cannot replicate. By implementing a structured three-phase cycle of guided exposure, structured recording, and productive practice, teachers can transform students' everyday social media engagement into deliberate vocabulary learning. The key is not to abandon textbooks but to augment them: use social media for what it does best – delivering high-volume, context-rich, current language – and reserve traditional instruction for explicit grammar, systematic review, and formal writing. In doing so, teachers prepare students not only to pass examinations but to engage confidently and effectively with the English they encounter in the digital world.

References

1 Nation I.S.P. Learning Vocabulary in Another Language. – 2nd ed. – Cambridge: Cambridge University Press, 2023. – 477 p.

2 Schmitt N. Researching Vocabulary: A Vocabulary Research Manual. – Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2020. – 264 p.

3 Бейсенова Г.Б., Сейтқали А.М. Әлеуметтік желілер арқылы ағылшын тілін оқытудың мотивациялық аспектілері // Педагогика мен психология. – 2023. – № 4. – С. 22–36.

4 Омарова Г.А. TikTok ағылшын тіліндегі заманауи сөздік қорды дамытуда: Қазақстандық 9-сынып оқушыларының тәжірибесі // ОҚПУ хабаршысы. – 2024. – № 3. – С. 88–101.

5 Момбекова Г.Д. Мектепте цифрлық дистракцияны педагогикалық бақылау // Ашық мектеп. – 2023. – № 2. – С. 45–57.

6 Cohen L., Manion L., Morrison K. Research Methods in Education. – 8th ed. – London: Routledge, 2019. – 758 p.

ӘОК 81’159.942

ҮШ ӘЛЕМ: ҚАЗАҚ, ОРЫС ЖӘНЕ АҒЫЛШЫН ТІЛДЕРІНДЕГІ ТҮСТЕРДІҢ МАҒЫНАСЫ МЕН МӘДЕНИЕТІ

Хасен Жанелия – Көркем еңбек және сызу бағдарламасының 1-курс студенті
Ғылыми жетекшісі: Исахова Лаззат Таженқызы.Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті

Резюме

В данной научной работе рассматриваются особенности семантики цветообозначений в казахском, русском и английском языках в сравнительно-лингвистическом аспекте. Анализируются культурные и когнитивные значения основных цветов, а также их символическая интерпретация в разных языковых картинах мира. Показано, что цветовая лексика не только отражает физическое восприятие действительности, но и формирует культурные коды, связанные с национальным мировоззрением и историческим опытом носителей языка. Особое внимание уделяется различиям и сходствам в символике цветов в трех языках.

Ключевые слова: цвет, семантика, культурный код, языковая картина мира, символика, когнитивная лингвистика.

Summary

This academic paper examines the semantic features of color terms in Kazakh, Russian, and English languages from a comparative linguistic perspective. It analyzes cultural and cognitive meanings of basic colors as well as their symbolic interpretation in different linguistic worldviews. The study shows that color vocabulary not only reflects physical perception of reality but also forms cultural codes connected to national worldview and historical experience of language users. Special attention is given to similarities and differences in color symbolism across the three languages.

Key words: color, semantics, cultural code, linguistic worldview, symbolism, cognitive linguistics.

Түс адамзаттың когнитивтік және мәдени жүйесінде маңызды семиотикалық бірлік ретінде қарастырылады. Лингвистикалық зерттеулерде түс атаулары тек физикалық спектрді білдіретін бірлік емес, сонымен қатар ұлттық дүниетаным, мәдени тәжірибе және тарихи жадыны сақтайтын концепт ретінде сипатталады. Әр тілде түстердің мағыналық құрылымы сол қоғамның мәдени кодына тікелей байланысты қалыптасады. Қазақ тілдік санасында түстер табиғи орта және көшпелі мәдениетпен тығыз байланыста дамыған. Ақ түс тазалық, адалдық және киелілік ұғымдарын білдіреді. Қазақ дүниетанымында “ақ ниет”, “ақ бата” сияқты тіркестер бұл түстің позитивті семантикасын көрсетеді. Қара түс тек қайғыны емес, сонымен қатар тереңдік, беріктік және әлеуметтік тұрақтылықты білдіреді. Көк түс түркілік мәдениетте аспанмен және рухани кеңістікпен байланысты киелі символ ретінде қабылданады. Қызыл түс өмірлік энергияны, батырлықты және күшті білдіретін мәдени код ретінде қалыптасқан. Орыс тілдік мәдениетінде түс атаулары тарихи және діни контекст арқылы дамыған. Белый түс рухани тазалық пен жарық символы ретінде қарастырылады. Чёрный түс қайғы, жоқтау және ауыр эмоционалдық күймен байланысты. Красный түс тарихи тұрғыдан “әдемі” мағынасын да білдірген, бұл тілдің тарихи дамуын көрсетеді. Синий түс тұрақтылық, тыныштық және сенімділік ұғымдарымен байланысты.

Ағылшын тілінде түстер көбінесе психологиялық және эмоциялық модельдер арқылы түсіндіріледі. White түсі тазалық пен жаңа бастаманы білдіреді. Black түсі mourning ұғымымен қатар сән және элеганттылық символы ретінде де қолданылады. Red түсі махаббат, құмарлық және қауіп семантикасымен байланысты. Blue түсі сенім мен тұрақтылықты білдірсе, кейбір контексте мұңды көңіл күйді де сипаттайды. Салыстырмалы талдау нәтижелері бойынша үш тілде де түстердің ортақ семантикалық ядросы бар екені байқалады. Ақ түс барлық мәдениеттерде тазалықпен, қара түс қайғымен, қызыл түс эмоциямен, ал көк түс тыныштықпен байланысты. Дегенмен әр тілде бұл

мағыналар ұлттық когнитивтік модельдерге сәйкес әртүрлі реңк пен мәдени интерпретацияға ие болады.

Түстердің мәдени семантикасы тіл мен ойлаудың өзара байланысын көрсетеді. Лингвомәдениеттану тұрғысынан алғанда, түс атаулары тек номинативтік бірлік емес, сонымен қатар мәдени код пен когнитивтік модельді сақтайтын тілдік концепт болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Sharifian, F. (2022). Cultural Linguistics. Cambridge University Press.
2. Evans, V. (2022). Cognitive Linguistics and Meaning. Edinburgh University Press.
3. Wierzbicka, A. (2020). Cross-cultural Semantics. Oxford University Press.
4. Berlin, B. & Kay, P. (2021). Basic Color Terms Revisited.
5. Қазақ энциклопедиясы (2023). Алматы.
6. International Journal of Linguistics (2024).

УДК 81’159.942

ОСОБЕННОСТИ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ В ПРОИЗВЕДЕНИЯХ М.Ю.ЛЕРМОНТОВА

Лайло Равшанова (студентка 1 курса СамГИИЯ)
Научный руководитель Р.Д.Журакулов (проф. СамГИИЯ)

Аннотация

В данной статье рассматриваются особенности использования фразеологических единиц в произведениях . Анализируется роль устойчивых выражений в раскрытии характеров персонажей, передаче эмоционального состояния и формировании авторского стиля. Особое внимание уделяется трансформации фразеологизмов, их стилистической функции, а также связи с народной речью и культурным контекстом эпохи.

Ключевые слова: фразеология, фразеологические единицы, Лермонтов, художественный стиль, идиомы, устойчивые выражения, поэтика, язык произведения, романтизм, художественная речь.

Фразеологические единицы занимают важное место в художественной системе произведений Михаила Юрьевича Лермонтова. Язык его произведений отличается богатством, выразительностью и глубокой эмоциональностью. Использование устойчивых выражений позволяет автору не только украсить речь, но и придать ей дополнительную смысловую нагрузку, раскрыть внутренний мир героев и подчеркнуть авторскую позицию.

Прежде всего, следует отметить разнообразие фразеологических средств, используемых Лермонтовым. В его произведениях встречаются как общеязыковые фразеологизмы, так и индивидуально-авторские. Общеупотребительные выражения помогают создать эффект живой разговорной речи, особенно в диалогах. Это делает персонажей более реалистичными и приближёнными к читателю.

С точки зрения классификации, в текстах Лермонтова можно выделить несколько типов фразеологических единиц: идиомы, пословицы, поговорки, крылатые выражения. Идиомы придают речи образность и метафоричность, пословицы и поговорки отражают народную мудрость, а крылатые выражения усиливают афористичность текста.

Одной из важнейших особенностей является трансформация фразеологизмов. Лермонтов нередко изменяет традиционные устойчивые выражения, адаптируя их к конкретному художественному контексту. Это может проявляться в замене отдельных компонентов, изменении структуры или расширении значения. Такой приём позволяет автору создавать новые смысловые оттенки и усиливать выразительность речи.

Фразеологические единицы играют важную роль в раскрытии характера персонажей. В романе через устойчивые выражения передаётся сложная психология главного героя Печорина. Его речь насыщена ироничными, иногда саркастическими оборотами, что подчёркивает его критическое отношение к обществу и внутреннюю противоречивость. Фразеология помогает показать его интеллектуальное превосходство, но одновременно и духовную опустошённость.

Кроме того, фразеологизмы активно используются для передачи эмоционального состояния героев. Через устойчивые выражения передаются чувства тоски, одиночества, разочарования, стремления к свободе. Это особенно характерно для поэтических произведений Лермонтова, где каждое слово имеет высокую смысловую нагрузку.

В поэзии Лермонтова фразеологические единицы выполняют важную образную функцию. Они способствуют созданию ярких художественных образов, усиливают ритм и интонацию стихотворений. Благодаря этому поэт достигает высокой степени выразительности и эмоционального воздействия на читателя.

Следует также отметить связь фразеологии с народной речью. Лермонтов активно использует разговорные обороты, элементы фольклора, что придаёт его произведениям национальный колорит. Это особенно заметно в сценах, изображающих быт простых людей или военную жизнь. Использование народной фразеологии делает текст более достоверным и живым.

Ещё одной особенностью является стилистическая функция фразеологических единиц. Они помогают создавать контраст между персонажами, подчёркивают их социальное положение, уровень образования и индивидуальные особенности речи. Например, речь аристократических персонажей отличается более изысканными оборотами, тогда как речь простых людей насыщена народными выражениями.

Фразеологизмы также выполняют композиционную функцию. Они могут служить средством связи между частями текста, усиливать ключевые мотивы произведения и способствовать целостности художественного замысла.

Таким образом, фразеологические единицы в произведениях Лермонтова являются важным элементом художественного языка. Они выполняют множество функций: семантическую, эмоциональную, стилистическую и композиционную. Благодаря мастерскому использованию фразеологии Лермонтов создаёт глубокие, выразительные и психологически насыщенные произведения, которые остаются актуальными и значимыми в мировой литературе.

Список использованной литературы:

1. Лермонтов М.Ю. “Герой нашего времени”. – М., 1983.
2. Лермонтов М.Ю. Стихотворения. – М., 1994.
3. Виноградов В. В. Фразеология русского языка. – М., 1986.
4. Шанский Н. М. Фразеология современного русского языка. – М., 1989.
5. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка. – М., 1964.
6. Литературоведение: учебное пособие для студентов вузов. – М., 1988.
7. Лотман Ю. М. Анализ художественного текста. – М., 1994.
8. Белинский В. Г. Статьи о русской литературе. – М., 1997.

УДК81’159.942

XALQ RIVOYATLARI FRAZEOLOGIYASINING XUSUSIYATLARI

(Alisher Navoiy haqidagi rivoyatlar misolida)
Iroda Jo‘raqulova (SamDCHTI 1 kurs talabasi),
Ilmiy rahbar Rustam Jo‘raqulov (SamDCHTI professori)

Annotatsiya

Ushbu maqolada Alisher Navoiy siymosi bilan bog‘liq o‘zbek xalq rivoyatlarida uchraydigan frazeologik birliklar tahlil qilinadi. Xalq orasida Navoiy obraziga doir yaratilgan ertak va rivoyatlarda dono, odil, zakovatli inson timsoli ko‘plab iboralar, maqollar va turg‘un birikmalar orqali ifodalanadi. Maqolada ana shu frazeologizmlarning semantik xususiyatlari, badiiy vazifasi hamda xalq tafakkuridagi o‘rni yoritilgan.

Kalit so‘zlar: Alisher Navoiy, xalq rivoyatlari, frazeologiya, ibora, maqol, xalq og‘zaki ijodi, obraz, badiiy til.

Аннотация

В данной статье анализируются фразеологические единицы, встречающиеся в узбекских народных сказках, связанных с образом Алишера Навои. В народных сказках и легендах об образе Навои образ мудрого, справедливого, интеллигентного человека выражается посредством множества выражений, пословиц и устойчивых сочетаний. В статье освещаются семантические особенности этих фразеологизмов, их художественная функция и место в народном мышлении.

Ключевые слова: Алишер Навои, народные сказки, фразеология, выражение, пословица, народное устное искусство, образ, художественный язык.

O‘zbek xalq og‘zaki ijodida buyuk mutafakkir va shoir Alisher Navoiy obrazi alohida o‘rin tutadi. Xalq orasida uning aql-zakovati, adolatparvarligi va insonparvarligi haqida ko‘plab ertak, rivoyat va afsonalar yaratilgan. Ushbu asarlarda Navoiy shunchaki tarixiy shaxs emas, balki xalq idealidagi komil inson sifatida gavdalanadi. Ana shu obrazni yaratishda frazeologik birliklar muhim badiiy vosita bo‘lib xizmat qiladi.

Bu maqolada bz tomondan 1991-yil Alisher Navoiyning 550 yillik yubileyi munosabati bilan nashrdan chiqarilgan o`zbek tilini o‘rganuvchilar uchun uslubiy qo‘llanma (1) da ul zot haqidagi xalq ertaklari (rivoyatlari) matnlarida uchragan frazeologik birliklar xususiyatlari tahlil qilindi. Shuni alohida ta’kidlab o‘tish joizki, Navoiy haqidagi rivoyatlar o`zbek xalq ertaklari to‘plamlarida chop etilgan (2).

Frazeologik birliklar xalqning uzoq yillik tajribasi, dunyoqarashi va estetik didini mujassamlashtiradi. Xalq ertaklaridagi “ko‘ngliga yo‘l topmoq”, “boshi osmonga yetmoq”, “tili kalimaga kelmaslik”, “ko‘ziga tuproq sepmoq” kabi iboralar qahramonlarning ruhiy holatini, xarakterini va voqealarning ta’sirchanligini kuchaytiradi.

Alisher Navoiy haqidagi xalq rivoyatlarida qahramonning donoligi va zukkoligi ko‘pincha quyidagi frazeologik birliklar yordamida ifodalanadi:

• “aql charog‘i”, “ko‘zi ochiq”, “yetti o‘lchab, bir kesmoq”, “tilidan dur to‘kilmoq”, “dili dengiz” va b.

Masalan, rivoyatlarda Navoiy murakkab masalalarni hal qilganida: “Navoiyning tilidan dur to‘kildi”, deyiladi. Bu ibora uning so‘zlari qimmatli, dono va ta’sirchan ekanini bildiradi. “Dili dengiz” iborasi esa shoirning saxovatli va bag‘rikeng ekanini ko‘rsatadi.

Navoiy obrazi bilan bog‘liq rivoyatlarda xalq uni odil hukmdor yoki dono maslahatchi sifatida tasvirlaydi. Shu bois “haqiqatning ko‘ziga tik qaramoq”, “el dardini yuragiga joylamoq”, “ko‘ngli tog‘dek” singari iboralar ko‘p qo‘llanadi. Bu frazeologizmlar qahramonning ma’naviy qudratini ochib beradi.

Alisher Navoiy o‘z asarlarida ham xalq tilidagi iboralar va turg‘un birikmalardan mahorat bilan foydalangan. Ayniqsa, “Layli va Majnun”, “Hayrat ul-abror” hamda “Mahbub ul-qulub” kabi asarlarida umumturkiy frazeologizmlar keng qo‘llangan. Bu esa keyinchalik xalq rivotlarida Navoiy obrazi bilan bog‘liq iboralar yanada boyishiga ta’sir ko‘rsatgan.

Tahlilimiz shuni ko‘rsatdiki, Alisher Navoiy haqidagi rivoyatlarda uchraydigan asosiy frazeologik birliklar quyidagi guruhlarni tashkil qiladi:

1. Donolik va zakovatni ifodalovchi iboralar.

Bunday iboralar Navoiy obrazining asosiy sifatlarini aks ettiradi:

• “aqli yetti iqlimga sig‘moq”,

• “bir gapda ming ma’no aytmoq”,

• “ko‘ngil ko‘zi ochiq bo‘lmoq”,

• “so‘zi bilan tugunni yechmoq”.

Mazkur iboralar Navoiyga xalq orasida berilgan yuksak bahoni ifodalaydi.

2. Adolat va insonparvarlikni ifodalovchi iboralar.

Rivoyatlarda Navoiy kambag‘al va nochorlarga yordam beruvchi, haqsizlikka qarshi turuvchi inson sifatida gavdalanadi. Shu sababli quyidagi iboralar ishlatiladi:

• “mazlumning yonini olmoq”,
• “haq gapni aytmoq”,
• “qo‘lidan kelgancha yordam bermoq”,
• “elga suyanch bo‘lmoq”.

Bu frazeologizmlar orqali xalqning adolat haqidagi tasavvuri yoritiladi.

3. Salbiy qahramonlarni ifodalovchi iboralar.

Navoiyga qarshi qo‘yilgan hasadgo‘y yoki yolg‘onchi kishilar, asosan o‘zi bilan birga faoliyat yuritgan vazirlar, salbiy qahramonlar esa salbiy ma’nodagi frazeologik birliklar bilan tasvirlanadi:

• “ko‘ziga tuproq sepmoq”,
• “ichiga g‘ubor to‘plamoq”,
• “tili boshqa, dili boshqa”,
• “qora niyatda yurmoq”.

Yuqoridagi frazeologik birliklar rivoyatlardagi yaxshilik va yomonlik qarama-qarshiligini kuchaytiradi, masalan “Navoiy kimni yomon ko‘rgan” nomli rivoyatda.

Frazeologik birliklarning badiiy vazifasi.

Frazeologizmlar rivoyat matnida bir necha vazifani bajaradi:

1. Qahramon xarakterini ochadi.
2. Voqealarga hissiy ta’sir bag‘ishlaydi.
3. Xalqona ruh va milliy kolorit yaratadi.
4. Matnning ifodaviyligini kuchaytiradi.

Masalan, “boshi osmonga yetdi” iborasi oddiy “juda xursand bo‘ldi” degan ma’nodan ko‘ra kuchliroq va obrazliroq ta’sir uyg‘otadi. Xuddi shuningdek, “tilidan dur to‘kilmoq” iborasi Navoiy nutqining go‘zalligi va donoligini ta’kidlaydi.

Navoiy asarlarida ham turkiy xalqlarga xos maqollar, hikmatlar va irsoli masal usuli keng qo‘llangan bo‘lib, bu holat keyinchalik xalq rivoyatlaridagi Navoiy obrazining tiliga ham kuchli ta’sir ko‘rsatgan.

Xulosa.

Alisher Navoiy haqidagi o‘zbek xalq rivoyatlari frazeologik jihatdan nihoyatda boydir. Ushbu rivoyatlarda ishlatilgan iboralar shoir obrazining donoligi, adolatparvarligi va insoniy fazilatlarini yorqin ko‘rsatadi. Frazeologik birliklar nafaqat badiiy bezak vazifasini bajaradi, balki xalqning Alisher Navoiy haqidagi tasavvurini, ma’naviy qarashlarini va estetik idealini ham ifodalaydi. Shu sababli Alisher Navoiy haqidagi rivoyatlar frazeologiyasini o‘rganish o‘zbek tilshunosligi va folklorshunosligi uchun muhim ilmiy ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Jo‘raqulov R.D. “Navoiy kimni yomon ko‘rgan?”. O‘zbek tili o‘rganuvchilar uchun uslubiy qo‘llanma. – Samarqand: SamDPI, 1991. – 32 b.

2. Bushuy A.M., Jo‘raqulov R.D. va b. O‘zbek folklori bo‘yicha bibliografik ko‘rsatkich. O‘zbekiston ertaklari. I, II, III tomlar. – Samarqand: SamDU, 1981, 1983, 1986.

3. Журакулов Р.Д. Фразеология языка сказки. Монография. - Samarqand, SamDCHTI, 2022. – 124 с.

4. Alisher Navoiy. “Mahbub ul-qulub”. Toshkent, 2022.

5. Alisher Navoiy. “Hayrat ul-abror”. Toshkent, 2009.

6. Mamatov A. Frazeologizmlar shakllanishining nazariy asoslari. Toshkent, 1997.

7. Oynisa Xojiyeva. “Alisher Navoiy asarlarida turkiy xalqlar maqollarining aks etishi”. 2023.

8. “Alisher Navoiy ijodida frazeologik birliklarning o‘rni va ahamiyati”. 2023.

UDC 81’373.4

THE HISTORICAL AND CULTURAL HERITAGE OF UZBEKALI ZHANIBEKOV AND THE PROBLEMS OF TRANSLATING CULTURE-SPECIFIC TERMS

Zhanbyrbay Ayaulym, 2nd-year student
Scientific advisor:Kudaibergen Marzhan
South Kazakhstan Pedagogical University named after Uzbekali Zhanibekov

Abstract

This article examines the life, public activity, and cultural contributions of Uzbekali Zhanibekov, a prominent Kazakh statesman, ethnographer, and cultural figure. It also analyzes the challenges of translating historical and culture-specific terms found in his works. In the context of globalization, preserving national cultural heritage and accurately transferring it into other languages has become an important academic issue. The study explores translation strategies such as transliteration, descriptive translation, borrowing, and functional equivalence. Additionally, it discusses the role of ideology, cultural policy, and collective memory in shaping Zhanibekov’s intellectual legacy. The research emphasizes the interdisciplinary value of his works for ethnography, linguistics, anthropology, history, and translation studies. The article demonstrates that his legacy serves as a bridge between Kazakh cultural identity and global academic discourse.

Аннотация

Бұл мақалада қазақтың көрнекті мемлекет қайраткері, этнограф және мәдениет қайраткері Өзбекәлі Жәнібековтің өмірі, қоғамдық қызметі, мәдени еңбектері қарастырылады. Сондай-ақ оның шығармаларында кездесетін тарихи және мәдениетке қатысты терминдерді аударудағы қиындықтарды талдайды. Жаһандану жағдайында ұлттық мәдени мұраны сақтау және оны басқа тілдерге дәлме-дәл көшіру маңызды академиялық мәселеге айналды. Зерттеу транслитерация, сипаттамалық аударма, қарыз алу және функционалдық эквиваленттілік сияқты аударма стратегияларын зерттейді. Сонымен қатар, Жәнібековтің интеллектуалдық мұрасын қалыптастырудағы идеологияның, мәдени саясаттың және ұжымдық жадының рөлі талқыланады. Зерттеуде оның этнография, лингвистика, антропология, тарих және аударматану салаларындағы еңбектерінің пәнаралық маңызы ерекше атап өтілген. Мақалада оның мұрасы қазақтың мәдени бірегейлігі мен жаһандық академиялық дискурс арасында көпір қызметін атқаратынын көрсетеді.

Keywords: Uzbekali Zhanibekov, ethnography, cultural heritage, translation studies, national identity, cultural terminology

Language is one of the most important tools for preserving cultural memory. It allows societies to transmit traditions, values, and historical experience from generation to generation. Written language plays a special role because it ensures the stability of cultural knowledge across time and space.

Uzbekali Zhanibekov (1931–2014) was a Kazakh statesman, ethnographer, and cultural reformer. He dedicated his life to preserving national heritage during a complex historical period. His works are valuable because they combine historical documentation, ethnographic observation, and cultural interpretation

In modern humanities, his legacy is significant not only for Kazakh studies but also for translation studies, where culture-specific language plays a central role.

Zhanibekov's activity took place during the Soviet period, when national cultural expression was often limited by ideological frameworks. Despite this, he managed to support cultural revival through institutional channels.

He worked within state structures, but his main goal was the preservation of national identity. This required careful balancing between official responsibilities and cultural advocacy. His strategy demonstrates that cultural preservation often depends on institutional engagement rather than open opposition.

Zhanibekov's ethnographic research is one of his most important achievements. He systematically studied Kazakh customs, traditions, and social organization. His works provide detailed descriptions of daily life, including housing, clothing, food culture, and ritual practices.

He emphasized that culture is a system of meanings rather than isolated traditions. Every element of cultural life reflects historical experience and social structure.

A significant part of his research was based on oral tradition. Legends, epics, songs, and folk narratives were considered valuable historical sources.

He collected and analyzed these materials to preserve intangible cultural heritage. This work is particularly important because oral traditions are often vulnerable to disappearance without documentation.

One of Zhanibekov's key contributions was the revival of national traditions. The restoration of the Nauryz celebration is one of the most significant examples of cultural renewal.

He also contributed to the revival of traditional ceremonies and rituals that had been weakened during previous historical periods. These efforts helped strengthen national consciousness.

Zhanibekov strongly supported the development of museums as cultural and educational institutions. He believed that museums should not only preserve artifacts but also educate society about cultural identity.

His efforts contributed to the formation of a more systematic approach to cultural heritage preservation in Kazakhstan.

From a linguistic perspective, his works are valuable because they preserve authentic cultural vocabulary. Many of these terms reflect traditional Kazakh life and do not have direct equivalents in other languages.

Examples include:

- *saukele* – bridal headdress symbolizing status and identity
- *zhasau* – dowry system reflecting family structure
- *kymyzmuryndyk* – seasonal cultural celebration

These terms demonstrate the close relationship between language and culture.

Zhanibekov's works reflect a nomadic worldview based on kinship, hospitality, and seasonal cycles. These elements shaped both social relations and linguistic expression.

Symbolism plays a key role in Kazakh culture. Many rituals represent philosophical ideas about life, continuity, and community.

His documentation of everyday life is an important source for researchers. It includes descriptions of material culture, social behavior, and traditional practices.

These materials are widely used in modern ethnographic and historical research.

One of the main difficulties in translating his works is the presence of culture-specific terms. These terms carry cultural, historical, and emotional meaning.

Literal translation is often insufficient because it cannot fully represent cultural context.

Several strategies are used in translation:

Transliteration – preserving original form

Descriptive translation – explaining meaning

Functional equivalence – finding similar concepts

Borrowing – adopting terms into another language

Each method has limitations depending on context.

Context is essential in translation. The meaning of a word depends on its cultural and linguistic environment. Without context, translation may become inaccurate or misleading.

Translation requires both linguistic and cultural knowledge. A translator must understand history, traditions, and social structure to accurately convey meaning.

Thus, translation is an interdisciplinary process combining language and culture.

Zhanibekov's work should also be understood in relation to cultural policy. During the Soviet era, national culture was often reshaped within ideological boundaries.

Despite this, he managed to promote cultural preservation through official institutions. His approach shows the importance of working within systems to achieve cultural goals.

His legacy is relevant to multiple disciplines:

- Ethnography
- Linguistics
- Anthropology
- History
- Translation studies

This interdisciplinary nature increases the academic value of his works.

In the modern globalized world, Zhanibekov's works contribute to intercultural communication. Translation of his texts allows Kazakh cultural concepts to reach international audiences.

This strengthens global understanding of cultural diversity and promotes dialogue between civilizations.

Uzbekali Zhanibekov's legacy is an essential part of Kazakh cultural heritage. His works provide deep insight into traditions, history, and national identity.

The translation of his works requires both linguistic accuracy and cultural understanding. Without cultural competence, translation loses its meaning.

In conclusion, his contribution remains highly significant for ethnography, linguistics, translation studies, and cultural history. His legacy continues to function as a bridge between Kazakh culture and global academic research.

References

1.Zhanibekov.U. Selected Works. Almaty: Gylym, 1991.

2.Zhanibekov.U. Ethnocultural Studies. Almaty: Sanat, 2002.

3.Kassimanov.S. Kazakh Traditions and Customs. Almaty: Rauan, 1995.

UDC 81’373.4

THE LEGACY OF UZBEKALI ZHANIBEKOV: HISTORICAL AND CULTURAL CONCEPTS AND SPECIFICS OF THEIR TRANSLATION

Uristembek Zhuldyzai,2nd-year student
Scientific advisor:Kudaibergen Marzhan
South Kazakhstan Pedagogical University named after Uzbekali Zhanibekov

Abstract

The article examines the invaluable contribution of Uzbekali Zhanibekov, a prominent figure in Kazakh spirituality and an ethnographer-scientist, in reviving national culture from a linguocultural perspective. The main purpose of the research is to reveal the nature of historical and cultural terms reflecting the national identity in his works and to identify the pragmatic features of their translation into English. The article provides a scientific analysis of transliteration, calquing, and descriptive translation methods used in translating cultural realia.

Аннотация

Мақалада қазақ руханиятының көрнекті қайраткері, этнограф-ғалым Өзбекәлі Жәнібековтің ұлттық мәдениетті жаңғыртудағы өлшеусіз еңбегі лингвомәдени тұрғыдан қарастырылады. Зерттеу жұмысының негізгі мақсаты – қайраткер еңбектеріндегі ұлттық болмысты танытатын тарихи және мәдени терминдердің табиғатын ашу және оларды ағылшын тіліне аударудың прагматикалық ерекшеліктерін айқындау. Мақалада мәдени реалияларды тәржімалау барысында қолданылатын транслитерация, калькирование және сипаттамалық аударма тәсілдеріне ғылыми талдау жасалған

Keywords: Uzbekali Zhanibekov, cultural heritage, ethnography, linguoculturology, translation theory, cultural realia, national identity.

Relevance of the research. In the era of globalization, preserving a nation's unique cultural code and historical memory is an urgent issue. In this regard, the legacy of Uzbekali Zhanibekov—a figure who directly catalyzed the revival of Kazakh culture, art, and history in the second half of the 20th century—is of particular importance. He did not merely limit his efforts to restoring historical monuments; he introduced national ethnography into scientific circulation. Currently, to promote Kazakh culture on the international stage, translating the historical and cultural terms found in Zhanibekov's works into foreign languages, especially English, without semantic distortion is one of the pressing tasks of modern translation studies.

Purpose of the study. The study aims to analyze the life and works of Uzbekali Zhanibekov and to investigate the issues of equivalence and adequacy in the translation of ethnographic and historical-cultural terms found in his scientific and journalistic writings.

Uzbekali Zhanibekov (1931-1998) was an extraordinary phenomenon in the spiritual world of the Kazakh people. Under his direct leadership and persistence, numerous historical and architectural monuments across Kazakhstan were restored. The most prominent among them is the Mausoleum of Khoja Ahmed Yasawi in Turkestan. Furthermore, he was a unique diplomat and patriot who successfully completed the process of returning the sacred Taiqazan to its historical homeland from the Hermitage in St. Petersburg (then Leningrad).

The scholar's works, such as *Uaqyt kerueni* (Caravan of Time, 1992), *Zhangyryq* (Echo, 1993), and *Kone madeniet oshaqtary* (Centers of Ancient Culture), formed the fundamental basis of Kazakh ethnography. These works provide a deep scientific analysis of the people's lifestyle, handicrafts, traditions, and worldview. Additionally, Zhanibekov made an immeasurable contribution to the revival of national musical instruments (sazsyrnai, jetigen, qylqobyz) by founding folklore and ethnographic ensembles such as "Sherter", "Adyrna", and "Altynai".

2.2. Linguopragmatic Aspects of Translating Historical and Cultural Terms

While analyzing U. Zhanibekov's works, we encounter numerous words reflecting national color (cultural realia). In translation theory, there are several transformational methods for rendering cultural terms. Below we consider the main concepts in Zhanibekov's works and the ways of translating them:

1.Taiqazan. This is not simply a "cauldron" or a "pot," but a sacred artifact symbolizing the unity and prosperity of the entire Turkic world. Therefore, in scientific texts, it is advisable to provide it using the transliteration method as *"Taiqazan"* and leave a descriptive translation in parentheses*: (a sacred massive bronze cauldron symbolizing unity and hospitality in Turkic culture).*

2.Kiiz ui (Yurt / Kazakh traditional dwelling). Zhanibekov viewed the Kazakh yurt as the pinnacle of nomadic architecture. Its structural components include: *shanyrak* (upper dome/crown of the yurt), *uyk* (roof poles), and *kerege* (wooden lattice walls). Since these terms belong to culture-specific vocabulary with no direct equivalents in English, their original names must be preserved in scientific articles, accompanied by structural explanations in English.

3.Jadiger (Artifact / Relic).In Uzbekali Zhanibekov's discourse, the word "jadiger" denotes not just an old object, but a sacred trust left by ancestors. Depending on the context, this term is translated as *cultural artifact, historical relic*, or *sacred heritage.*

4.Kui.This is the highest form of Kazakh instrumental music. Traditionally translating it into English as a "musical composition" fails to reveal its philosophical depth. A more accurate academic rendering would be: *Kui (a traditional Kazakh instrumental composition that conveys a philosophical or epic narrative).*

The main difficulty in translating historical texts and ethnographic works is maintaining the balance between formal equivalence (literal translation) and dynamic equivalence (semantic correspondence). Zhanibekov's texts are exceptionally rich in Kazakh metaphors. For example, rather than translating the term "ulttyq qundylyq" directly as *"national value"*, utilizing terms with a broader semantic scope, such as *"cultural identity"* or *"ethno-cultural heritage"*, makes the text much more comprehensible to the target audience.

In conclusion, the phenomenon of Uzbekali Zhanibekov's personality lies not only in his exploration of the past but in his ability to transform that past into a spiritual necessity for the present. His ethnographic legacy and historical data serve as a primary source for introducing the Kazakh language and culture to the global community.

As the analysis in the article shows, translating historical and cultural terms from Zhanibekov's works into a foreign language is not merely a linguistic process; it is a complex form of intercultural communication. Presenting cultural realia through transliteration and descriptive translation allows for the accurate and authentic transmission of the Kazakh people's ethnographic wealth to the international scientific community.

References:

1. Zhanibekov.U. (1992). *Uaqyt kerueni* [Caravan of Time]. Almaty: Zhazushy.

2.Zhanibekov.U.(1996).*Tagdyr tagylymy.Estelikter,maqalalalar, suhbattar*[Lessons of Destiny. Memoirs, articles, interviews]. Almaty: Rauan.

3. Nida. E. A. (1964). *Toward a Science of Translating*. Leiden: E. J. Brill.

4. Baker. M. (2018). *In Other Words: A Coursebook on Translation*. Routledge.

5. Zhanuzakov.T. (Ed.). (2008). *Qazaq tilinin tusindirme sozdigi* [Explanatory Dictionary of the Kazakh Language]. Almaty: Daik-Press.

UDC 81’255.4:008:930.85

TRANSLATING THE SCIENTIFIC HERITAGE OF OZBEKALI ZHANIBEKOV: LINGUISTIC AND CULTURAL CHALLENGES

Sheralykyzy Ulbike, 2nd-year student of group 2301-54
Scientific advisor: Kudaibergenova Marzhan
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

This article examines the linguistic and extracurricular challenges of translating the works of the renowned Kazakh ethnographer and statesman, Ozbekali Zhanibekov, into English. The focus is placed on the preservation of historical and cultural "realia"—terms unique to the Kazakh nomadic civilization. The study proposes specific translation strategies, such as descriptive equivalence and transliteration, to ensure that the national identity and scientific accuracy of Zhanibekov’s legacy are maintained for a global audience.

Keywords: Ozbekali Zhanibekov, ethnography, translation studies, cultural realia, historical terminology, Kazakh identity, linguistic transformation.

Аннотация

Мақала көрнекті мемлекет қайраткері, этнограф-ғалым Өзбекәлі Жәнібековтың еңбектеріндегі ұлттық нақыштағы терминдерді ағылшын тіліне аударудың лингвомәдени аспектілерін зерттейді. Зерттеу барысында тарихи реалийлер мен мәдени кодтарды шет тілдік оқырманға дәл жеткізудің стратегиялары қарастырылған.

Ozbekali Zhanibekov was a monumental figure in the restoration of Kazakh national consciousness. His scholarly work was dedicated to reviving the "forgotten" elements of Kazakh culture, ranging from traditional crafts and musical instruments to architectural monuments and nomadic ethics. His seminal works, such as *The Caravan of Time (Uaqyt kerueni)* and *Kazakh Clothing (Qazaq kiimi),* serve as an ethnographic encyclopedia of the Great Steppe.

As Kazakhstan continues to integrate into the global scientific space, the task of translating Zhanibekov’s heritage becomes vital. However, the primary challenge lies in the "untranslatability" of specific cultural codes embedded in his prose.

Zhanibekov’s texts are saturated with terms reflecting the social hierarchy and legal systems of ancient and colonial Kazakhstan.

- The Problem of Equivalence: Translating titles like *Bi*, *Batyr*, or *Sultan* requires more than a dictionary definition. For instance, the term *Bi* is often translated as "judge." However, in Zhanibekov’s context, a *Bi* was not merely a legal arbiter but an orator and a spiritual leader.
- Proposed Strategy: To avoid the loss of historical nuance, the transliteration + footnote method is recommended. Instead of "governor," the term *Bolys* should be retained as a historical administrative rank with a brief historical explanation of the 19th-century colonial administration.

Cultural Realia: The Nomadic Architecture and Lifestyle

One of Zhanibekov’s greatest contributions was the systematic cataloging of the yurt (*kiiz ui*) and traditional crafts. These terms carry heavy symbolic weight.

- The Symbolism of Shanyrak: In English, calling a *shanyrak* a "wooden dome" captures the physical form but fails the cultural test. In Zhanibekov’s philosophy, the *shanyrak* is a symbol of family lineage and the connection between the earth and the sky.
- Ethnographic Precision: Terms like *kerege* (lattice wall) or *uuyq* (roof poles) should be introduced to the English reader as specific technical terms of nomadic architecture rather than generic terms like "sticks" or "frames."

To produce a high-quality academic translation of Zhanibekov's works, translators must utilize three main transformations:

1.Descriptive Translation (Explication): Expanding the term to explain its function (e.g., *Saukele* – "a high conical bridal headdress decorated with precious stones").

2.Cultural Adaptation: Finding a balance where the English-speaking scholar can grasp the concept without erasing the Kazakh origin.

3.Retention of Authenticity:Using the original Kazakh term in italics to maintain the "national flavor" *(couleur locale).*

4. Case Studies: Semantic Nuances in Janibekov's Ethnographic Descriptions

To understand the depth of Zhanibekov's work, we must look at specific examples of material culture he documented:

- "Oyu-Örnek" (Ornaments): Zhanibekov emphasized that Kazakh ornaments are a "silent language." Translating *Qoshqar müiz* as "ram's horns" provides the literal image, but fails to convey the pragmatic meaning of "prosperity and strength." A successful translation should incorporate semiotic interpretation, explaining the symbolic intent behind the pattern.
- "Syrmaq" vs. "Tekemet": Both are felt rugs, but Zhanibekov meticulously describes their different production techniques (stitching vs. felting). In a high-quality translation, using generic terms like "carpet" is an academic error. The translator must maintain the Kazakh names and provide technical descriptors *(mosaic-stitched felt rug for Syrmaq).*

5. The Ethics of the Translator and Cultural Appropriation

When translating a figure as culturally significant as Zhanibekov, the translator faces an ethical dilemma: Domestication vs. Foreignization.

- Domestication (making the text sound entirely English) risks stripping the Kazakh soul from the work.
- Foreignization (keeping Kazakh structures) might make the text harder to read but preserves the "Otherness" and unique identity of the culture.

In Zhanibekov's case, the Foreignization strategy is ethically superior. It forces the English-speaking world to adapt to Kazakh concepts, rather than forcing Kazakh history to fit into Western linguistic boxes. This approach aligns with Zhanibekov's own lifelong mission: to assert the distinctness and dignity of Kazakh traditions.

The translation of Ozbekali Zhanibekov's scientific legacy is not merely a linguistic task but a mission of cultural diplomacy. Accurate translation of historical and cultural terms ensures that the Kazakh nomadic civilization is represented with dignity and precision in international academia. A translator in this field must act as both a linguist and a cultural mediator to preserve the "soul" of Zhanibekov's research.

References

1.Zhanibekov.O.(1992). *Uaqyt kerueni* [The Caravan of Time]. Almaty: Zhazushy.
2.Zhanibekov.O. (1996). *Qazaq kiimi* [Kazakh Clothing]. Almaty: Oner Publishing House.
3.Zhanibekov.O.(2004). *Janghyryq* [The Echo]. Almaty: Rauan.
4.Baker.M.(2018). *In Other Words: A Coursebook on Translation*. London: Routledge.
5.Newmark.P. (1988). *A Textbook of Translation*. New York: Prentice Hall.
6.Venuti.L.(2008). *The Translator's Invisibility: A History of Translation*. London: Routledge.

UDC 81'373.7

THE LIFE AND WORKS OF UZBEKALI ZHANIBEKOV

Tukmanbetova Asem Altynbekkyzy,2st-year student
Practice Supervisor: Kudaibergenova M.R.
South Kazakhstan Pedagogical University named after Ozbekali Zhanibekov

Abstract

This article examines the life and multifaceted contributions of Uzbekali Zhanibekov, an outstanding Kazakh statesman, public figure, and cultural researcher. Special attention is paid to his role in preserving national heritage, promoting traditional arts, and strengthening cultural identity during the Soviet period. The study highlights his efforts in restoring historical monuments, supporting folk crafts, and reviving interest in Kazakh history and spirituality. Zhanibekov's legacy remains highly relevant in contemporary Kazakhstan, where national culture continues to develop in the context of globalization.

Аннотация

В данной статье рассматриваются жизнь и деятельность Узбекали Жанибекова — выдающегося казахского государственного деятеля, общественного деятеля и исследователя культуры. Особое внимание уделяется его роли в сохранении национального наследия, развитии традиционного искусства и укреплении культурной идентичности в советский период. Анализируются его усилия по восстановлению исторических памятников, поддержке народных ремесел и возрождению интереса к истории и духовности казахского народа. Наследие Жанибекова сохраняет свою актуальность и в современном Казахстане.

The preservation of national culture is one of the most important tasks of any society. In Kazakhstan, this mission has been closely associated with the name of Uzbekali Zhanibekov, whose life and work were devoted to the revival and promotion of Kazakh traditions, language, and historical memory. His contribution to cultural policy and national consciousness makes him a key figure in the study of Kazakh history.

Uzbekali Zhanibekov was born in 1931 in the southern region of Kazakhstan. From an early age, he showed a deep interest in history, literature, and national traditions. He received his higher education at the Kazakh State University, where he studied journalism and humanities. His academic background helped shape his worldview and future career as a cultural leader.

Zhanibekov held several important governmental positions, including Minister of Culture of the Kazakh SSR. During his tenure, he actively promoted cultural reforms aimed at preserving national identity. At a time when Soviet ideology often limited the expression of national uniqueness, he worked to protect and develop Kazakh traditions, language, and folklore.

He also contributed to strengthening ties between culture and education, emphasizing the importance of historical awareness among young people. His leadership helped create favorable conditions for the development of museums, theaters, and cultural institutions.

One of Zhanibekov's most significant achievements was his role in preserving historical monuments. He initiated restoration projects of important sites, including the мавзолей of Khoja Ahmed Yasawi, a UNESCO World Heritage site and a symbol of spiritual heritage in Kazakhstan.

He also supported the revival of traditional crafts such as felt-making, embroidery, and jewelry art. Zhanibekov believed that culture is not only a reflection of the past but also a foundation for the future. His efforts helped restore many forgotten elements of Kazakh cultural identity.

In addition to his political activity, Zhanibekov was a researcher and author of numerous works on Kazakh culture, ethnography, and history. His publications contributed to the academic understanding of national traditions and served as valuable resources for future generations of scholars.

He emphasized the importance of preserving oral history, customs, and rituals, considering them essential components of national consciousness.

The legacy of Uzbekali Zhanibekov remains highly significant in modern Kazakhstan. His work laid the foundation for cultural revival during the years of independence. Today, his ideas continue to inspire efforts to preserve national identity in a rapidly changing world.

Zhanibekov is remembered not only as a statesman but also as a true patriot who dedicated his life to the service of his people and culture.

References

1. Zhanibekov, U. Selected Works on Kazakh Culture. Almaty, 1991.
2. History of Kazakhstan. Almaty: Atamura Publishing, 2010.
3. Cultural Heritage of Kazakhstan. Astana, 2015.
4. Akhmetov, S. Prominent Figures of Kazakhstan. Almaty, 2008.
5. UNESCO World Heritage Centre. Mausoleum of Khoja Ahmed Yasawi.

UDC 81’255.4:008:930.85

EFFECTIVE WAYS TO TEACH ENGLISH TO PRIMARY SCHOOL CHILDREN

Kangilova M.B. - Master's students of the “Foreign language: two foreign languages” educational program
Tashenev University (Shymkent, Kazakhstan)

Abstract

This article explores effective English teaching methods in primary schools, covering games, short films, grammar exercises, phonetics, and English poems. It addresses the introduction of English in Kazakhstan primary schools and debates surrounding its timing. The project aims to familiarize parents and teachers with impactful methods, focusing on motivation, visual ability, technology, and the role of poems in grammatical and phonetic skills. Results from a two-month experiment highlight the effectiveness of games, enhancing interest and knowledge levels. The article introduces specific games and film fragments, emphasizing visual aids, short films, and new technologies in language learning. Additionally, it suggests solutions to challenges, including visualizations, English poems, and focused grammatical and phonetic exercises. In conclusion, the article underscores the need for diverse methodologies to make English learning interesting, useful, and accessible for primary school students.

Keywords: English, primary school, game methods, phonetics and grammar, new technologies, film fragments, visual effects.

Just as there is no positive effect on the perception of a cute ass, without enthusiasm, without knowledge, the perception wears out the mind, the information expressed is not absorbed, and a well-educated generation is not formed

(Leonardo da Vinci)

Effective ways to teach English in primary schools. In this article, we will also talk about various methods and their types. There are many forms of learning English, for example: learning with a game, watching a short film in English, grammar and phonetic exercises, as well as songs in English. Learning with the game is very interesting and useful for the student, the student learns his language by singing poems. Grammatical and phonetic exercises are also very important.

According to the experience of teachers, in order for a student to master the language well, it is necessary to develop the ability to write, see, hear and read. It is important that the above-mentioned stage of development of abilities is also interesting and effective for the student. Games, short films in English, poetry, grammar and phonetic exercises are of great help in this regard.

On behalf of the assembly of people of Kazakhstan at the XXII session on April 23, 2015, in accordance with the strategy for the gradual development of trilingual education, English was introduced as the main subject in primary schools. This issue has become an urgent discussion between parents and teachers. While some parents and teachers believe that primary school students are not ready to learn foreign languages, some believe that it is better to learn the language from an

early age. So what do scientists say about it? Psychologists believe that the best time for a child to learn foreign languages is in the second grade. At this time, the child has a high level of memory, the child is not afraid to speak, can train his language at an early stage, and the intonation and accent of the voice are formed correctly.

Despite the fact that the teaching of foreign languages has been introduced in primary schools, the methods of teaching have not yet been fully mastered. Within the framework of the updated programs, teachers annually take part in courses for the exchange of experience. However, due to the limited time of classes, it is very important to use the methods effectively and monitor their sequence. It is also difficult to learn a foreign language with a child in contact with parents.

The aim of the scientific project is to introduce parents and teachers to the teaching of the English language with effective methods of teaching in the primary school, as well as visual effects, poems in English, games, fragments of films, effective methods of using new technologies.

Task:

1. Study of the problem of using Game methods to increase motivation of Primary School students;

2. Improving the visual ability of Primary School students to speak English by viewing film fragments;

3. Determine the effectiveness of using Visual Effects and new technologies;

4. Study of the contribution of learning poems in English, improving students ' grammatical and phonetic skills;

In the process of teaching English, it is important to teach game techniques. After all, the method of play has a positive effect on the mood of the student, developing the child's game. During the game, the student feels as free as possible, and the motivation for the lesson Awakens. During competitions with other students, the student's interest in the lesson increases.

As a result of the experiment conducted in the last two months between grades 2-5, it became clear that the effectiveness of games in teaching primary classes is great. Time spent on the theoretical lesson during the experiment: 10-15 minutes. In this interval, the student is explained a new topic. The remaining 25 minutes are spent on games, film fragments and poems to fix the lesson. During this period, the main condition is to improve the phonetic and grammatical skills of the student.

As a result of the experiment, students ' attention did not deviate, but increased interest in the English language. As proof of this, we consider the results of tests obtained from students on lessons conducted in the amount of two months:

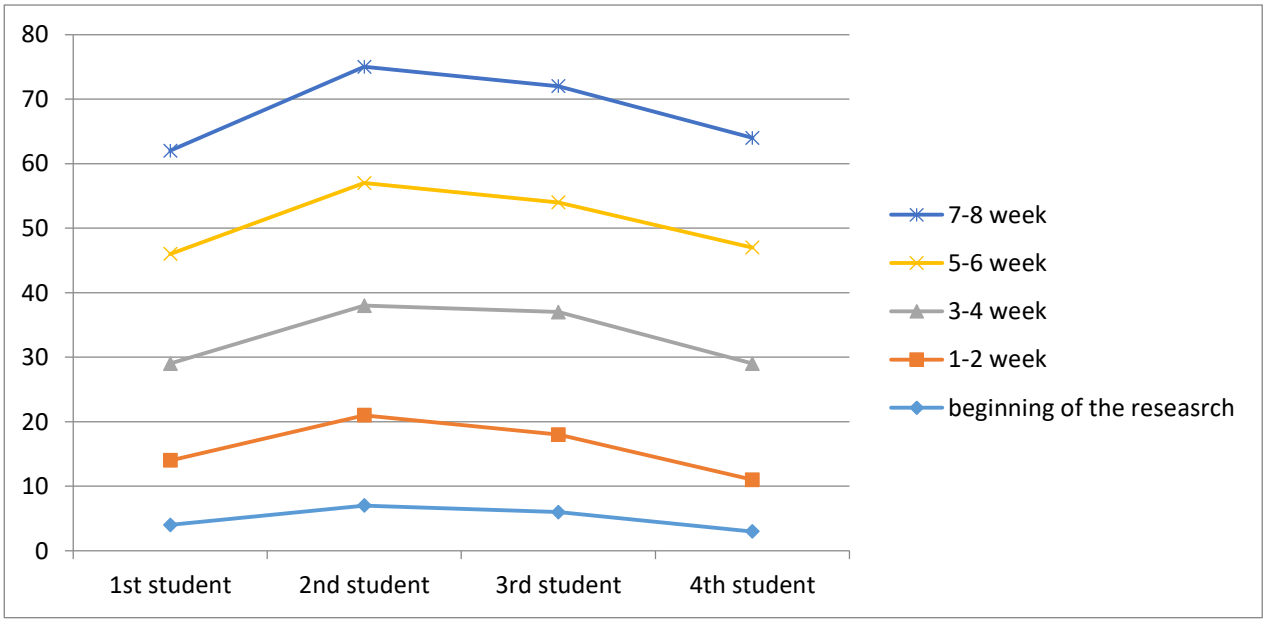

As can be seen from the table, the use of Game methods has a positive impact on improving the level of knowledge of students.

The list of Game, music, and film fragments used in practice is as follows:

Video card game.

Students are divided into two or more groups. Each group is distributed in a chaotic chaos of video cards and word cards, respectively. The team that matches more words between the given time wins.

Effectiveness of the game: develops the student's visual memory, instills quick thinking and quick decision-making, helps to automatically recognize the spelling of words.

The game "crocodile".

Students are divided into two groups and receive a card with words written in order. The word written on the card should be explained to the rest of the team members or students by action. The student who finds the word will receive one point for the corresponding group. The score is doubled if the same group finds a translation of the word.

Effectiveness of the game: develops logical thinking, helps to remember words for longer.

Game "hot potatoes".

Students gather in a circle. The teacher passes the ball to the next student with a word related to the topic passed, and students take turns passing the ball by saying new words without repeating the words of the previous student.

Game effectiveness: fixing the words passed in the lesson. "I'm sorry," she said.

The use of film fragments in the course of the lesson is also very significant. In order to correctly set the accent of primary classes, along with language training, it is necessary to pay attention to listening. This is one of the main conditions for proper pronunciation formation. For Primary School students, there are currently many short cartoons in English. They are specially designed for teaching a foreign language and are filmed in a simple language. The pronunciation is clear to the ear, and the child's attention is almost completely in the process of learning. In this regard, the benefits of new technologies are enormous. You can choose and customize a lot of good content, both on YouTube and on the internet, and use it effectively in the classroom.

When learning English, the student faces many difficulties. It is difficult for a student to learn English or lose interest in learning the language. This is one of the most important problems in learning English

The first solution is to use different visualizations. The method of visualization is interesting for the student in the lesson and helps him to perceive it in a visual, natural state. It helps to develop the child's visual perception and keep it in the brain for a long time. The visualization technique can be divided into two types: illustration and demonstration.

In the illustration method - the student is shown samples of drawings, posters, maps, drawings on the blackboard.

The demonstration methodology shows films, technical manuals, and films.

The student not only sees through the visual method, but also keeps it in his consciousness, remembers its phenomenon by lying down on the given word. This method has a lot of importance for Primary School students. Because the child is a beginner, because he is very young, the video scenes seem interesting to him, and he remembers the topics that have been passed for a long time.

The second solution is to teach the student poems in English. There are many different types of learning English, one of which is learning in verse. In modern times, many students like to listen and sing songs. This method is interesting and effective for the child. However, this method should be considered as a supplement. Language development comes through reading, speech, and when a student speaks poetry, not only his language develops, but also his auditory abilities. Reading and repeating words is a process of mechanical memorization and affects the preservation of information in the brain for a long time. By singing a poem, the child replenishes his lexical fund, is able to learn the reading of each word.

Another solution to the above problem is to improve your grammatical and phonetic skills during the lesson. Performing grammatical and phonetic exercises can stimulate the student's

intelligence and increase their motivation to study. It is important to conduct this method with maximum interest, during the lesson it is necessary not only to train, but also to conduct several refreshing moments.

In conclusion, it should be noted that a special place is occupied by the methods used in the process of teaching English to primary school students. The significance of employing diverse and effective methodologies in teaching English to primary school students cannot be overstated. By engaging students through interactive and stimulating approaches, educators can foster a deeper understanding and appreciation for the English language. To learn English, it is necessary to use a number of methods, but effective. Based on the experience of many teachers, the use of new techniques in learning English helps children a lot. Teaching a student poems, fragments of short films, grammar and phonetic exercises, visual aids and teaching methods is effective and interesting for the student. It is important to interest the student in the language. You need to tell him that English is not something complicated, but interesting and useful. All the above mentioned methods will help every student in learning English in this.

References

1. "Engaging in activity through game activity". Petrov A.V. 2005 pp. 19-22
2. "Teaching through OIG technology in primary school". Kalmykova E. V. 2007 pp. 5-8
3. "Using videos in teaching a foreign language" by E. Nurlanbekova. Methods of teaching a foreign language. 2005 pp. 2 17-18
4. "Methodology of teaching a foreign language" Utegulova Z. N. 2009 pp. 3 24-26
5. "Foreign language at school" 2011 pp. 52 14-17
6. "Methods of teaching a foreign language" amandykova G. N. Mukhtarova sh.e. Baimukanova B. S. pp. 35-37
7. Foreign language at school No. 2 2011 "effective use of new technological methods to improve the quality of knowledge in English lessons" pp. 11-19

МАЗМҰНЫ

1.	ПРИМЕНЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ИЗУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА **Тулеген.Е.Н., Мусабекова А.Ә**	3
2.	THE IMPACT OF GENERATIVE AI ON PROFESSIONAL TRANSLATION WORKFLOWS **Orazaliyeva F.B., Dauletova A.A.**	5
3.	THE ROLE OF CONTEXT IN TRANSLATION: HUMAN COMPETENCE VS. MACHINE LIMITATIONS **Merey Y., Dauletova A.A.**	9
4.	AI VS HUMAN CREATIVITY: CAN MACHINES TRANSLATE METAPHORS EFFECTIVELY **Daubay M.A., Dauletova A.A.**	11
5.	ЭМОЦИЯЛАР ТІЛІ: ӘРТҮРЛІ ТІЛДЕРДЕ СЕЗІМДЕРДІҢ ВЕРБАЛИЗАЦИЯСЫ **Маханбетқұл Қ., Исахова Л.Т.**	14
6.	ҚАЗАҚША-АҒЫЛШЫНША ГИБРИД СӨЗДЕР: ТІЛДІК КОД АУЫСУЫ **Нұржан.Ж.Н., Исахова Л.Т.**	16
7.	ENGLISH LOANWODS IN KAZAKH AI AND IT TERMINOLOGY **Халибекова Д., Исахова Л.Т.**	19
8.	DIGITAL TECHNOLOGIES AND INNOVATIVE TOOLS IN TRANSLATION PRACTICE **Abduzhappar A., Kanayeva L. S.**	22
9.	GRAMMATICAL TRANSFORMATIONS IN TRANSLATION:TYPES AND FUNCTIONS **Akhmetova U.B., Kanayeva L. S.**	25
10.	AI VS. HUMAN INTUITION: A COMPARATIVE ANALYSIS OF TRANSLATING IDIOMS INTO KAZAKH **Zhanabay S., Kanayeva L. S.**	30
11.	LEXICAL TRANSFORMATIONS IN THE KAZAKH-ENGLISH TRANSLATION (on Berdybek Sokpakbayev's novel "Menin atym Khoja") **Zharylkhassyn A., Kanayeva L. S.**	32
12.	ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯ ЖӘНЕ МАМАН ДАЯРЛАУ САПАСЫ **Анарбайқызы Ж., Қ.Қ.Қиясова**	36
13.	МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯ ЖӘНЕ АУДАРМАТАНУДЫҢ ҚАЗІРГІ МӘСЕЛЕЛЕРІ **Бекетбаева А., Қиясова Қ.Қ.**	40
14.	БІЛІМ БЕРУДЕ ЦИФРЛАНДЫРУ МАМАНДАРЫН ДАЯРЛАУ ЖӘНЕ ҚОЛДАНУ **Қыдирхан М., Қиясова Қ.Қ.**	44
15.	ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ НЕГІЗІНДЕ АУДАРМА ЖҮЙЕСІН ҒЫЛЫМИ ТАЛДАУ **Мухтарова.Н. Абдужалилова.Х., Қиясова Қ.Қ.**	46
16.	БІЛІМ БЕРУДЕ ЦИФРЛЫҚ АУДАРМА ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ТИІМДІЛІГІ **Сәрсен А., Қиясова Қ.Қ.**	51
17.	DIGITAL TECHNOLOGIES AND INNOVATIVE TOOLS IN TRANSLATION PRACTICE **Bychkova P., Bayetova A.S.**	53
18.	TENDENCIES AND INNOVATIVE APPROACHES IN THE ERA OF GLOBAL DIGITALIZATION	

Шынжырбай М., Тайтелиева М.А. 56
19. ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ — НОВЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ В ПРЕПОДАВАНИИ
Мадикаримова С.Х., Тайталиева М.А. 59
20. АДАМ АУДАРМАШЫ МЕН ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ:БӘСЕКЕЛЕСТІК ПЕ, ӘЛДЕ СЕРІКТЕСТІК ПЕ?
Абдрахман А. Б., Марасулова Г.А. 62
21. ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ДӘУІРІНДЕГІ АУДАРМА САЛАСЫНЫҢ ДАМУЫ
Сабырбаева Г.С., Марасулова Г.А. 66
22. ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ ДӘУІРІНДЕГІ АУДАРМА ЖӘНЕ МӘДЕНИ ТҮСІНІСТІКТІҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ
Сарбай М.Ғ., Марасулова Г.А. 69
23. EMOTIONALLY NEUTRAL COMMUNICATION: TRANSLATION OF CRITICISM AND REFUSALS IN ENGLISH, RUSSIAN, AND KAZAKH
Aitu N., Myrzatayeva G.N. 73
24. БОЛАШАҚТАҒЫ АУДАРМА: ТЕХНОЛОГИЯ МЕН АДАМ ҮЙЛЕСІМІ
Жұмаш К. Р., Мырзатаева Г.Н. 75
25. ҚАЗАҚ ТІЛІНДЕГІ НЕЙРОНДЫҚ МАШИНАЛЫҚ АУДАРМАНЫҢ САПАСЫ: МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ОҒАН ЫҚПАЛ ЕТЕТІН ФАКТОРЛАР
Қорғанбай Қ.Б., Мырзатаева Г.Н. 79
26. ENGLISH VOCABULARY: STRUCTURE AND SOURCES NATIVE (GERMANIC) AND BORROWED VOCABULARY: LATIN, FRENCH, AND GREEK INFLUENCES
Abay D., Khamza B. 84
27. MORPHOLOGY AND THE STRUCTURE OF WORD CLASSES IN ENGLISH
Abdikasym Zh., Khamza B. 87
28. HOW LANGUAGE CHANGES UNDER THE INFLUENCE OF SOCIAL MEDIA AND BLOGGING (WHAT IT MEANS FOR TRANSLATORS)
Habibullaeva Z., Khamza B. 90
29. MODERN TRENDS IN TRANSLATION STUDIES
Iriskulova R., Khamza B. 93
30. INFLECTIONAL VS DERIVATIONAL MORPHOLOGY: REGULAR AND IRREGULAR FORMS, AUXILIARY AND MODAL VERBS, AND MORPHOLOGICAL PRODUCTIVITY
Kuandykova M., Shynybekuly R., Khamza B. 95
31. PRAGMATICS OF ENGLISH COMMUNICATION: CONTEXT, MEANING AND FUNCTIONAL USE
Rakhymbayeva A., Amanova M., Khamza B. 97
32. PHRASEOLOGICAL UNITS IN ENGLISH AND KAZAKH: TRANSLATION CHALLENGES, SEMANTIC TRANSFORMATION, AND CULTURAL EQUIVALENCE
Aitu N., Khamza B. 100
33. IMPLEMENTATION OF AI APPLICATIONS IN TEACHING ENGLISH TO MEDICAL STUDENTS
Allamuratova J.A., Tajieva A.U. 102
34. THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON NON LITERARY LANGUAGE TRANSLATION: QUALITY, ETHICS, AND HUMAN–AI COLLABORATION
Chris Lodi Mande Diata 106
35. THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON LANGUAGE TRANSLATION: CAPABILITIES, CULTURAL CHALLENGES, AND

HUMAN–AI COLLABORATION
Krestina Godwin Kahensa 109
36. THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON LANGUAGE TRANSLATION
Akim Torezhan 112
37. ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND ITS ROLE IN SOCIETY
Uisinbay A., Dildabekova A.K. 115
38. ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND ACADEMIC INTEGRITY IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING: OPPORTUNITIES AND RISKS
Sultaniyazova M., Dildabekova A.K. 118
39. MACHINE TRANSLATION: FAST OR HIGH-QUALITY?
Anarmetova O., Dildabekova A.K. 120
40. THE ROLE AND OPPORTUNITIES OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TRANSLATION
Anarbaikyzy Zh., Dildabekova A.K. 123
41. THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON EDUCATION AND INTERCULTURAL COMMUNICATION
Makhanbetova K., Dildabekova A.K. 126
42. АУДАРМА САЛАСЫНДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ МАМАНДАР ДАЯРЛАУДЫҢ ЖАҢА БАҒЫТТАРЫ
Сапар А., К.К. Киясова 129
43. БІЛІМ БЕРУДІ ЦИФРЛАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ МАМАНДАР ДАЯРЛАУ
Абіш М., К.К. Киясова 132
44. AI NEGATIVE EFFECTIVE FOR CRITICAL THINKING IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING
Akzholtai K.S., Dildabekova A.K. 134
45. MACHINE TRANSLATION: FAST OR HIGH-QUALITY?
Sarymsakova S., Dildabekova A.K. 136
46. A SCIENTIFIC ANALYSIS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE- BASED TRANSACTION SYSTEMS
Mukhtarova N., Dildabekova A.K. 139
47. THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN MODERN TRANSLATION ACTIVITY
Madaliyeva S., Dildabekova A.K. 143
48. INTERCULTURAL COMMUNICATION AND CONTEMPORARY ISSUES IN TRANSLATION STUDIES
Kydirkhan M., Dildabekova A.K. 145
49. АУДАРМА ҚЫЗМЕТІНДЕ ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ИННОВАЦИЯЛАР: ЗАМАНАУИ МҮМКІНДІКТЕР МЕН МӘСЕЛЕЛЕР
Төрехан Н.Д., Дилдабекова А.К. 147
50. THE EFFECTIVENESS OF DIGITAL TRANSLATION TOOLS IN EDUCATION
Abduzhalilova Kh., Dildabekova A.K. 149
51. МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯДАҒЫ МАШИНАЛЫҚ АУДАРМАНЫҢ РӨЛІ: МҮМКІНДІКТЕР МЕН ШЕКТЕУЛЕР
Мерейлі Н., Дилдабекова А.К. 153
52. THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE TRANSLATION PROCESS: THE INTERRELATION BETWEEN HUMAN AND TECHNOLOGY
Saparova A.B., Dildabekova A.K. 155

53. ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND THE LANGUAGE LEARNING PROCESS: NEW OPPORTUNITIES AND PEDAGOGICAL PERSPECTIVES
Dosybaeva M.A., Dildabekova A.K. 159
54. ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TRANSLATION: TRANSFORMING LANGUAGE LEARNING IN MODERN EDUCATION
Alikhanova N.I., Dildabekova A.K. 163
55. ARTIFICIAL INTELLIGENCE–BASED TRANSLATION TECHNOLOGIES: DEVELOPMENT TRENDS, QUALITY ISSUES, AND FUTURE PROSPECTS
Tursunbek D., Dildabekova A.K. 167
56. IMPLEMENTING INCLUSIVE EDUCATION IN EFL CLASSROOMS: PROMOTING EQUITY AND ACCESSIBILITY IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING
Toregeldy A., Kulbek S., Kudaibergenova M.R. 169
57. INCLUSIVE EDUCATION IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING: STRATEGIES FOR SUPPORTING DIVERSE LEARNERS IN THE CLASSROOM
Tursynkhan M., Musakhan B., Kudaibergenova M.R. 171
58. INTEGRATING MEDIA LITERACY INTO ENGLISH LANGUAGE TEACHING: ENHANCING STUDENTS' ANALYTICAL SKILLS
Zhumash R., Turekul Sh., Kudaibergenova M.R. 172
59. IMPROVING COMMUNICATION AND INTERACTION THROUGH AI: MORPHOLOGICAL, PRAGMATIC AND TECHNOLOGICAL DIMENSIONS
Asrorova M.O., Kudaibergenova M.R. 174
60. THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN INTERCULTURAL COMMUNICATION AND PROFESSIONAL TRANSLATION PRACTICE
Kalashova A., Kudaibergenova M.R. 178
61. HOW ARTIFICIAL INTELLIGENCE IS CHANGING TRANSLATION AND INTERCULTURAL COMMUNICATION
Mamirzhan G., Kudaibergenova M.R. 180
62. THE ROLE OF EMOTIONAL INTELLIGENCE IN TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE: ENHANCING CLASSROOM INTERACTION AND STUDENT MOTIVATION
Abdusalamova A., Musabek Zh., Kudaibergenova M.R. 183
63. DEVELOPING MEDIA LITERACY THROUGH ENGLISH LANGUAGE TEACHING: STRATEGIES FOR CRITICAL THINKING IN THE CLASSROOM
Baratova F., Aimakanova A., Kudaibergenova M.R. 185
64. EMOTIONAL INTELLIGENCE IN EFL TEACHING: A KEY FACTOR FOR EFFECTIVE COMMUNICATION AND LEARNING OUTCOMES
Baysultan N., Sovet S., Kudaibergenova M.R. 186
65. TRANSLATOR TRAINING IN THE CONTEXT OF DIGITALIZED EDUCATION
Klara Knorova 188
66. THE LEGACY OF UZBEKALI ZHANIBEKOV: HISTORICAL AND CULTURAL CONCEPTS AND SPECIFICS OF THEIR TRANSLATION
Uristembek Zh., Kudaibergenova M.R. 191
67. KAZAKH NAMING CUSTOMS AND MODERN SOCIETY
Zaitova A., Mutali A. 192
68. ENGLISH VOCABULARY: WORD FORMATION PROCESSES (PART II): DERIVATION, COMPOUNDING, CONVERSION AND OTHER METHODS
Rizaeva Sh., Khamza B. 196
69. MORPHOLOGY AND STRUCTURE OF WORD CLASSES IN ENGLISH:

GRAMMATICAL FEATURES, CLASSIFICATION, AND FUNCTIONAL ANALYSIS
Abdiraim B., Khamza B. 198
70. ENGLISH VOCABULARY: STRUCTURE AND SOURCES (PART I): NATIVE (GERMANIC) AND BORROWED VOCABULARY: LATIN, FRENCH, AND GREEK INFLUENCES
Artykbay E.,Otarbay D., Khamza B. 200
71. BASIC SENTENCE STRUCTURE IN ENGLISH: WORD ORDER, TYPES OF SUBJECTS AND PREDICATES, NEGATION, INTERROGATION, AND VALENCY
Orunbasar B.,Yelikbai G.,Khamza B. 202
72. GRAMMATICAL STRUCTURE AND WORD FORMATION
Akhmetova U., Khamza B. 204
73. SEMANTICS AND TYPES OF MEANING IN ENGLISH
Ziuatdinova A., Sarsenbekova G., Khamza B. 206
74. GRAMMATICAL STRUCTURE AND WORD FORMATION IN ENGLISH: LINGUISTIC FEATURES AND THEIR ROLE IN COMMUNICATION
Kypshakbay U., Madadova N., Khamza B. 208
75. ENHANCING LINGUO-CULTURAL COMPETENCE THROUGH VIDEO-BASED INSTRUCTION IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING
Abdualiev O., Artykbaeva F.I. 212
76 USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO DEVELOP LEXICAL SKILLS IN ENGLISH LANGUAGE
Усенбаева Ж.М., Тайтелиева М.А. 214
77. AI - POWERED ENGLISH LANGUAGE LEARNING: A COMPARATIVE AND EXPERIMENTAL STUDY
Bekey A., Kurmankulova K.T. 218
78. THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND GAMIFICATION ON LANGUAGE LEARNING 223
Sultanbekova K., Artykbaeva F.I.
79. THE FUTURE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND GAMIFICATION IN ENGLISH LEARNING 227
Sultanbekova K., Artykbaeva F.I.
80. ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND LANGUAGE LEARNING: EFFECTIVE VOCABULARY TEACHING METHODS FOR LEARNING ENGLISH 229
Satenbaeva A.Y., Artykbaeva F.I.
81. ARTIFICIAL INTELLIGENCE-BASED TRANSLATION AS A TOOL FOR REDUCING LANGUAGE BARRIERS: A STUDY OF VOCABULARY TEACHING FOR ENGLISH LANGUAGE LEARNING 232
Satenbaeva A.Y., Artykbaeva F.I.
82. LEARNING ENGLISH TERMS IN PROGRAMMING LANGUAGES USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE: A MEANS OF DEVELOPING STUDENTS' VERBAL ABILITIES IN ENGLISH CLASSES 235
Kubekenova A.K.
83. WAYS TO DEVELOP SPEECH SKILLS IN HIGH SCHOOL STUDENTS USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE 236
Kubekenova A.K.
84. LEARNING ENGLISH WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND AUTHENTIC MATERIALS IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS 240
Urkimbaev E.M.
85. ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI) AND THE PRACTICE OF USING AUTHENTIC MATERIALS IN LANGUAGE LEARNING 242

Urkimbaev E.M.
86. STRATEGIES FOR LEARNING A LANGUAGE THROUGH ARTIFICIAL INTELLIGENCE 244
Kydyrbaeva A.T.
87. IMPROVING COMMUNICATION AND INTERACTION THROUGH BLENDED LEARNING WITH ELEMENTS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE 247
Kydyrbaeva A.T.
88. INCREASING LEARNERS' MOTIVATION TO LEARN A FOREIGN LANGUAGE USING AI 251
Beisebai B.N.
89. INCREASING STUDENTS' MOTIVATION TO LEARN ENGLISH THROUGH THE USE OF MODERN METHODS 253
Beisebai B.N.
90. PERSONALIZED LEARNING WITH AI: INNOVATIVE TEACHING METHODS IN ENGLISH CLASSROOMS 256
Ulykbek A.O.
91. LEARNING ENGLISH GRAMMAR IN FORMULAS WITH THE HELP OF AI 258
Ulykbek A.O., Kurmanbekova K.Zh.
92. ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND NEW OPPORTUNITIES IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING 261
Baidulla A.N., Kurmanbekova K.Zh.
93. LINGUISTIC AND DIDACTIC ASPECTS OF TEACHING TEXTS IN A FOREIGN LANGUAGE WITH THE INTEGRATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE 263
Baidulla A.N., Kurmanbekova K.Zh.
94. DIDACTIC GAMES AND THEIR USE IN ENGLISH LESSONS: INTEGRATING AI FOR ENHANCED LEARNING 267
Myrzash M.D.
95. DIALECTS IN THE UNITED STATES AND THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THEIR STUDY AND PRESERVATION 271
Myrzash M.D.
96. INTEGRATING CULTURE AND LANGUAGE: THE LINGUOCULTURAL APPROACH TO FOREIGN LANGUAGE EDUCATION AND THE ROLE OF AI 273
Tashbulatova R.R., Kurmanbekova K.Zh.
97. USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO DEVELOP LEXICAL SKILLS IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING TO PHILOLOGICAL STUDENTS 277
Tashbulatova R.R., Kurmanbekova K.Zh.
98. INTEGRATING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TEACHER-STUDENT INTERACTION IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING 281
Umbet A.Zh.
99. INNOVATIVE AI-DRIVEN APPROACHES TO VOCABULARY TEACHING IN ESL CLASSROOMS 286
Umbet A.Zh.
100. THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ENHANCING PEDAGOGICAL COMMUNICATION AND LANGUAGE LEARNING 290
Dosybek D.
111. THE ROLE OF STYLISTIC TECHNIQUES AND VIDEO MATERIALS IN THE FORMATION OF PEDAGOGICAL COMMUNICATION IN ENGLISH AS A SECOND LANGUAGE CLASSES 294
Dosybek D.
112. ENHANCING ENGLISH LESSONS WITH RHYMES: THE ROLE OF 298

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LANGUAGE LEARNING
Saidullaev S.
113. THE ADVANTAGES OF SMART BOARDS IN THE CLASSROOM: INTEGRATING ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR ENHANCED LEARNING 302
Saidullaev S.
114. ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND EDUCATION: A COMPARATIVE STUDY OF GREAT BRITAIN AND KAZAKHSTAN 304
Uristem T.K.
115. APPLYING A MULTIMODAL APPROACH TO IMPROVING FOREIGN LANGUAGE SKILLS THROUGH ARTIFICIAL INTELLIGENCE 308
Uristem T.K.
116. AI-DRIVEN LINGUISTIC AND PEDAGOGICAL STRATEGIES FOR TEACHING FOREIGN LANGUAGE TEXTS 313
Kazykhan A.Y.
117. USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TEACHING PRACTICAL GRAMMAR IN ENGLISH LESSONS 316
Kazykhan A.Y.
118. ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING FOR SCHOOL STUDENTS: ENHANCING ENGAGEMENT AND EFFICIENCY 321
Erkinbekova M.E.
119. USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO LEARN ENGLISH: A SCHOOL-LEVEL STUDY 326
Erkinbekova M.E.
120. ENHANCING ENGLISH LANGUAGE LEARNING FOR STUDENTS IN KAZAKHSTAN USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE 331
Jumat A.Kh.
121. A MULTIMEDIA APPROACH TO TEACHING ENGLISH USING AI 336
Jumat A.Kh.
122. THE EFFECTIVENESS OF GAMIFICATION WITH AI ELEMENTS IN TEACHING ENGLISH VOCABULARY 340
Mirzadinova U.B.
123. USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN WEB DEVELOPMENT 342
Mirzadinova U.B.
124. AI NEGATIVE EFFECTIVE FOR CRITICAL THINKING IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING 345
Kengesbaev Zh.Zh.
125. ARTIFICIAL INTELLIGENCE: A NEW WAY OF LEARNING LANGUAGES 347
Kengesbaev Zh.Zh.
126. IMPROVING COMMUNICATION AND INTERACTION WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN PROFESSIONAL ENGLISH LANGUAGE TEACHING 349
Baekina Gulnaz Shoyinbaykyzy
127. USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO DEVELOP STUDENTS' CREATIVITY IN ENGLISH CLASSES 352
Baekina Gulnaz Shoyinbaykyzy
128. LEARNING ENGLISH THROUGH TIKTOK AND SHORT VIDEOS, PODCASTS 357
Abilpatta A.T.
129. THE USE OF PODCASTS IN TEACHING ENGLISH AT SCHOOL 359
Abilpatta A.T.
130. THE ROLE OF GAMIFICATION AND VIDEO MATERIALS IN ENGLISH LESSONS AT SCHOOL OF LANGUAGE SKILLS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS 361

Shaukatova M.Z.
131. USING AUTHENTIC MATERIALS IN ENGLISH LESSONS 365
Shaukatova Makpal Zakirkyzy
132. ASSESSMENT CRITERIA IN ACCORDANCE WITH THE UPDATED CURRICULUM FOR TEACHING ENGLISH IN THE ASPECT OF INTERCULTURAL COMMUNICATION 369
Turan Zh.M.
133. THE ROLE OF CRITERIA-BASED ASSESSMENT IN ENGLISH LANGUAGE LESSONS IN THE UPDATED SECONDARY EDUCATION PROGRAM IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN 370
Turan Zh.M.
134. FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF THE CULTURE OF COMMUNICATION IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES 373.
Almaty R.A.
135. FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF SPEAKING SKILLS BASED ON PHRASEOLOGICAL UNITS 375
Almaty R.A.
136. THE EFFECTIVENESS OF AI-BASED LEARNING IN EFL CLASSROOMS 378
Kuatbekova B.K.
137. SYLLABLE IN ENGLISH AS A PROCESS OF EMERGENCE AND CONSOLIDATION OF A FOREIGN LANGUAGE ELEMENT IN THE LANGUAGE 381
Kuatbekova B.K.
138. DIGITAL TRANSFORMATION OF LANGUAGE EDUCATION 384
Bazarbek G.N.
139. THE PECULIARITIES OF USING AI CHATBOTS IN ENGLISH LESSONS AT SCHOOL 387
Bazarbek G.N.
140. DIGITAL TRANSFORMATION OF LANGUAGE EDUCATION: LEARNING NEW WORDS IN MODERN ENGLISH 390
Yerekhan A.
141. FORMATION OF NEW WORDS IN YOUTH SLANG 392
Yerekhan A.
142. WAYS TO IMPROVE READING AND WRITING SKILLS IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS 394
Korganbaeva M.Zh.
143. IMPROVING READING AND WRITING SKILLS WITH LANGUAGE PLATFORMS 396
Korganbaeva M.Zh.
144. METHODS FOR IMPROVING READING AND WRITING SKILLS IN ENGLISH LESSONS 398
Turusbekova Z.A., Batyrkhan Togzhan
145. INTEGRATING AI TECHNOLOGIES IN VIDEO LESSONS FOR ENGLISH LANGUAGE TEACHING 401
Turusbekova Z.A., Batyrkhan Togzhan
146. ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ ДӘУІРІНДЕ ТІЛДЕРДІҢ БОЛАШАҒЫ: ДАМУ МА, ӘЛДЕ ЖОЙЫЛУ МА? 405
Масақбай А.М., Марасулова Г.А.
147. ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТТІҢ АУДАРМА САПАСЫНА ӘСЕРІ 408
Оңалбекова Л.Е., Марасулова Г.А.
148. DIGITAL ETHICS AND THE RESPONSIBILITY DEFICIT: WHO IS THE 412

"AUTHOR" OF TRANSLATION IN THE ERA OF NEURAL NETWORKS?
Zhanabay S., Sultanova G.
149. HOMONYMY IN ENGLISH: FROM SPONTANEOUS DEVELOPMENT TO EFFECTIVE CLASSROOM STRATEGIES 415
Zhanibek S., Ermakhanbetova A., Abramova G.I.
150. HOMONYMY IN ENGLISH: FROM SPONTANEOUS DEVELOPMENT TO EFFECTIVE CLASSROOM STRATEGIES 418
Zhazykbai S., Uralova N., Abramova G.I.
151. DISCOURSE AND STRATEGIC COMPETENCIES IN MONOLOGUE TEACHING: OPTIMIZATION THROUGH BLOG-BASED PROJECT ACTIVITIES 420
Seitnagzamova Sh., Turgunbaeva D., Abramova G.I.
152. DISCOURSE AND STRATEGIC COMPETENCIES IN MONOLOGUE TEACHING: OPTIMIZATION THROUGH BLOG-BASED PROJECT ACTIVITIES 423
Seitnagzamova Sh., Turgunbaeva D., Abramova G.I.
153. DIGITAL LITERACY AS A COMPONENT OF FOREIGN LANGUAGE EDUCATION: INTEGRATION STRATEGIES AND PEDAGOGICAL OUTCOMES 425
Bazarbai M., Esenbek A., Turginbayeva L.V.
154. FOSTERING LEARNER AUTONOMY AND COMMUNICATIVE SKILLS THROUGH DIGITAL LITERACY IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING 428
Sarybas A., Umirtai M., Turginbayeva L.V.
155. AI-ASSISTED ENGLISH LANGUAGE TEACHING: A GRADE-DIFFERENTIATED APPROACH TO ENHANCING WRITING AND ORAL SKILLS 431
Abdibek E., Balabek A., Turginbayeva L.V.
156. LEVERAGING ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR DEVELOPING WRITING SKILLS IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING: A PRACTICAL GUIDE FOR SECONDARY SCHOOL TEACHERS 434
Koben S., Salmanov N., Turginbayeva L.V.
157. THE ROLE OF SOCIAL MEDIA IN ENHANCING STUDENTS' ENGLISH VOCABULARY ACQUISITION: A PEDAGOGICAL FRAMEWORK FOR SECONDARY SCHOOLS 436
Temirbek A., Abdugapparova R., Turginbayeva L.V.
158. THE ROLE OF SOCIAL MEDIA IN ENHANCING STUDENTS' ENGLISH VOCABULARY ACQUISITION: A PEDAGOGICAL FRAMEWORK FOR SECONDARY SCHOOLS 439
Sarkhanova Sh., Ospanova A., Turginbayeva L.V.
159. THE ROLE OF SOCIAL MEDIA IN ENHANCING STUDENTS' ENGLISH VOCABULARY ACQUISITION: A PEDAGOGICAL FRAMEWORK FOR SECONDARY SCHOOLS 442
Rakhmetzhan A., Abulkhair S., Turginbayeva L.V.
160. SOCIAL MEDIA PLATFORMS AS TOOLS FOR VOCABULARY DEVELOPMENT IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING: A PRACTICAL GUIDE 446
Turdyeva A., Aripbayeva A., Turginbayeva L.V.
161. ҮШ ӘЛЕМ: ҚАЗАҚ, ОРЫС ЖӘНЕ АҒЫЛШЫН ТІЛДЕРІНДЕГІ ТҮСТЕРДІҢ МАҒЫНАСЫ МЕН МӘДЕНИЕТІ 449
Хасен Ж., Исахова Л.Т.
162. ОСОБЕННОСТИ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ В ПРОИЗВЕДЕНИЯХ М.Ю.ЛЕРМОНТОВА 450

Равшанова Л., Журакулов Р.Д.
163. XALQ RIVOYATLARI FRAZEOLOGIYASINING XUSUSIYATLARI 451
Iroda Jo‘raqulova , Ilmiy rahbar Rustam
164. THE HISTORICAL AND CULTURAL HERITAGE OF UZBEKALI ZHANIBEKOV AND THE PROBLEMS OF TRANSLATING CULTURE-SPECIFIC TERMS 454
Zhanbyrbay A., Kudaibergenova M.R.
165. THE LEGACY OF UZBEKALI ZHANIBEKOV: HISTORICAL AND CULTURAL CONCEPTS AND SPECIFICS OF THEIR TRANSLATION 457
Uristembek Zh., Kudaibergenova M.R.
166. TRANSLATING THE SCIENTIFIC HERITAGE OF OZBEKALI ZHANIBEKOV: LINGUISTIC AND CULTURAL CHALLENGES 459
Sheralykyzy U., Kudaibergenova M.R.
167. THE LIFE AND WORKS OF UZBEKALI ZHANIBEKOV 460
Tukmanbetova A.A., Kudaibergenova M.R.
168. EFFECTIVE WAYS TO TEACH ENGLISH TO PRIMARY SCHOOL CHILDREN 462
Kangilova M.B.